

MAGYAR

KÖZLÖNY

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG HIVATALOS LAPJA

Budapest,

2007. november 13.,

kedd

152. szám
II. kötet

Ára: 3000,- Ft

TARTALOMJEGYZÉK

38/2007. (XI. 13.) OKM r.

Az érettségi vizsga részletes követelményeiről szóló 40/2002.
(V. 24.) OM rendelet módosításáról

II. rész JOGSZABÁLYOK

A Kormány tagjainak rendeletei

Az oktatási és kulturális miniszter 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelete

az érettségi vizsga részletes követelményeiről szóló 40/2002. (V. 24.) OM rendelet módosításáról

A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 94. §-a (1) bekezdésének *h*) pontjában foglalt felhatalmazás alapján, az oktatási és kulturális miniszter feladat- és hatásköréről szóló 167/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § *a*) pontja szerinti feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

1. §

Az érettségi vizsga részletes követelményeiről szóló 40/2002. (V. 24.) OM rendelet (a továbbiakban: R.) mellékletének ANGOL NYELV II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet *1. számú melléklete* lép.

2. §

Az R. mellékletének BIOLÓGIA II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet *2. számú melléklete* lép.

3. §

Az R. mellékletének DRÁMA címet követő szöveg helyébe e rendelet *3. számú melléklete* lép.

4. §

Az R. mellékletének ÉNEK-ZENE II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet *4. számú melléklete* lép.

5. §

Az R. mellékletének FILOZÓFIA II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet *5. számú melléklete* lép.

6. §

Az R. mellékletének FIZIKA II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet *6. számú melléklete* lép.

7. §

Az R. mellékletének FÖLDRAJZ (FÖLDÜNK ÉS KÖRNYEZETÜNK) II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet *7. számú melléklete* lép.

8. §

Az R. mellékletének FRANCIA NYELV II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet *8. számú melléklete* lép.

9. §

Az R. mellékletének INFORMATIKA II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet *9. számú melléklete* lép.

10. §

Az R. mellékletének KÉMIA II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet *10. számú melléklete* lép.

11. §

Az R. mellékletének LATIN NYELV II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet *11. számú melléklete* lép.

12. §

Az R. mellékletének MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet *12. számú melléklete* lép.

13. §

Az R. mellékletének MATEMATIKA II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet *13. számú melléklete* lép.

14. §

Az R. mellékletének MOZGÓKÉPKULTÚRA ÉS MÉDIAISMERET II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet *14. számú melléklete* lép.

15. §

Az R. mellékletének NÉMET NYELV II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet 15. számú melléklete lép.

16. §

Az R. mellékletének OLASZ NYELV II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet 16. számú melléklete lép.

17. §

Az R. mellékletének OROSZ NYELV II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet 17. számú melléklete lép.

18. §

Az R. mellékletének RAJZ ÉS VIZUÁLIS KULTÚRA II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet 18. számú melléklete lép.

19. §

Az R. mellékletének SPANYOL NYELV II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet 19. számú melléklete lép.

20. §

Az R. mellékletének TÁRSADALOMISMERET II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet 20. számú melléklete lép.

21. §

Az R. mellékletének TESTNEVELÉS címet követő szöveg helyébe e rendelet 21. számú melléklete lép.

22. §

Az R. mellékletének TÖRTÉNELEM II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet 22. számú melléklete lép.

23. §

Az R. mellékletének ÉLŐ IDEGEN NYELV II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet 23. számú melléklete lép.

24. §

Az R. mellékletének EMBER- ÉS TÁRSADALOMISMERET, ETIKA címet követő szöveg helyébe e rendelet 24. számú melléklete lép.

25. §

Az R. mellékletének EMBERISMERET ÉS ETIKA II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet 25. számú melléklete lép.

26. §

Az R. mellékletének TERMÉSZETTUDOMÁNY II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet 26. számú melléklete lép.

27. §

Az R. mellékletének ANGOL CÉLNYELVI CIVILIZÁCIÓ II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet 27. számú melléklete lép.

28. §

Az R. mellékletének FRANCIA CÉLNYELVI CIVILIZÁCIÓ II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet 28. számú melléklete lép.

29. §

Az R. mellékletének NÉMET CÉLNYELVI CIVILIZÁCIÓ II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet 29. számú melléklete lép.

30. §

Az R. mellékletének OLASZ CÉLNYELVI CIVILIZÁCIÓ II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet 30. számú melléklete lép.

31. §

Az R. mellékletének OROSZ CÉLNYELVI CIVILIZÁCIÓ II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet 31. számú melléklete lép.

32. §

Az R. mellékletének SPANYOL CÉLNYELVI CIVILIZÁCIÓ II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet 32. számú melléklete lép.

33. §

Az R. mellékletének EVANGÉLIKUS HITTAN címet követő szöveg helyébe e rendelet 33. számú melléklete lép.

34. §

Az R. mellékletének KATOLIKUS HITTAN címet követő szöveg helyébe e rendelet 34. számú melléklete lép.

35. §

Az R. mellékletének REFORMÁTUS HITTAN címet követő szöveg helyébe e rendelet 35. számú melléklete lép.

36. §

Az R. mellékletének CIGÁNY KISEBBSÉGI NÉPISMERET II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet 36. számú melléklete lép.

37. §

Az R. mellékletének HORVÁT NÉPISMERET II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet 37. számú melléklete lép.

38. §

Az R. mellékletének HORVÁT NYELV címe helyébe a HORVÁT NEMZETISÉGI NYELV cím kerül, továbbá az ezt követő szövegben a II. A VIZSGA LEÍRÁSA alcímet követő szöveg helyébe e rendelet 38. számú melléklete lép.

39. §

Az R. mellékletének HORVÁT NYELV ÉS IRODALOM II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet 39. számú melléklete lép.

40. §

Az R. mellékletének NÉMET NEMZETISÉGI NÉPISMERET II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet 40. számú melléklete lép.

41. §

Az R. mellékletének NÉMET NEMZETISÉGI NYELV II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet 41. számú melléklete lép.

42. §

Az R. mellékletének NÉMET NEMZETISÉGI NYELV ÉS IRODALOM II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet 42. számú melléklete lép.

43. §

Az R. mellékletének ROMÁN NÉPISMERET II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet 43. számú melléklete lép.

44. §

Az R. mellékletének ROMÁN NYELV ÉS IRODALOM II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet 44. számú melléklete lép.

45. §

Az R. mellékletének SZERB NYELV ÉS IRODALOM II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet 45. számú melléklete lép.

46. §

Az R. mellékletének SZLOVÁK NÉPISMERET II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet 46. számú melléklete lép.

47. §

Az R. mellékletének SZLOVÁK NYELV ÉS IRODALOM II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet 47. számú melléklete lép.

48. §

Az R. mellékletének SZLOVÉN NÉPISMERET II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet 48. számú melléklete lép.

49. §

Az R. mellékletének SZLOVÉN NYELV címe helyébe a SZLOVÉN NEMZETISÉGI NYELV cím kerül, továbbá az ezt követő szövegben a II. A VIZSGA LEÍRÁSA alcímet követő szöveg helyébe e rendelet 49. számú melléklete lép.

50. §

Az R. mellékletének EGÉSZSÉGÜGYI ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet 50. számú melléklete lép.

51. §

Az R. mellékletének SZOCIÁLIS ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet 51. számú melléklete lép.

52. §

Az R. mellékletének OKTATÁSI ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet 52. számú melléklete lép.

53. §

Az R. mellékletének MŰVELŐDÉSI ÉS KOMMUNIKÁCIÓS ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet 53. számú melléklete lép.

54. §

Az R. mellékletének GÉPÉSZETI ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet 54. számú melléklete lép.

55. §

Az R. mellékletének ELEKTRONIKAI ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet 55. számú melléklete lép.

56. §

Az R. mellékletének INFORMATIKAI ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet 56. számú melléklete lép.

57. §

Az R. mellékletének VEGYIPARI ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet 57. számú melléklete lép.

58. §

Az R. mellékletének ÉPÍTÉSZETI ÉS ÉPÍTÉSI ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet 58. számú melléklete lép.

59. §

Az R. mellékletének KÖNNYŰIPARI ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet 59. számú melléklete lép.

60. §

Az R. mellékletének FAIPARI ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet 60. számú melléklete lép.

61. §

Az R. mellékletének NYOMDAIPARI ALAPISMERE-
TEK ÉRETTSÉGI VIZSGA II. A VIZSGA LEÍRÁSA cí-
met követő szöveg helyébe e rendelet *61. számú melléklete*
lép.

62. §

Az R. mellékletének KÖZLEKEDÉSI ALAPISMERE-
TEK ÉRETTSÉGI VIZSGA II. A VIZSGA LEÍRÁSA cí-
met követő szöveg helyébe e rendelet *62. számú melléklete*
lép.

63. §

Az R. mellékletének KÖRNYEZETVÉDELMI-
VÍZGAZDÁLKODÁSI ALAPISMEREK ÉRETT-
SÉGI VIZSGA II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő
szöveg helyébe e rendelet *63. számú melléklete* lép.

64. §

Az R. mellékletének KÖZGAZDASÁGI ALAPISME-
RETEK (ÜZLETI GAZDASÁGTAN, ELMÉLETI
GAZDASÁGTAN) ALAPISMEREK ÉRETTSÉGI
VIZSGA II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg
helyébe e rendelet *64. számú melléklete* lép.

65. §

Az R. mellékletének ÜGYVITELI ALAPISMEREK
ÉRETTSÉGI VIZSGA II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet
követő szöveg helyébe e rendelet *65. számú melléklete* lép.

66. §

Az R. mellékletének KÖZGAZDASÁGI-
MARKETING ALAPISMEREK ÉRETTSÉGI
VIZSGA II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg
helyébe e rendelet *66. számú melléklete* lép.

67. §

Az R. mellékletének VENDÉGLÁTÓ-IDEGEN-
FORGALMI ÉRETTSÉGI VIZSGA II. A VIZSGA
LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet *67. szá-
mú melléklete* lép.

68. §

Az R. mellékletének RENDÉSZETI ALAPISMERE-
TEK ÉRETTSÉGI VIZSGA II. A VIZSGA LEÍRÁSA cí-
met követő szöveg helyébe e rendelet *68. számú melléklete*
lép.

69. §

Az R. mellékletének MEZŐGAZDASÁGI ALAP-
ISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA II. A VIZSGA
LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet *69. szá-
mú melléklete* lép.

70. §

Az R. mellékletének ÉLELMISZER-IPARI ALAP-
ISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA II. A VIZSGA
LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet *70. szá-
mú melléklete* lép.

71. §

Az R. mellékletének ÁBRÁZOLÓ ÉS MŰVÉSZETI
GEOMETRIA II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő
szöveg helyébe e rendelet *71. számú melléklete* lép.

72. §

Az R. mellékletének HANGKULTÚRA II. A VIZSGA
LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet *72. szá-
mú melléklete* lép.

73. §

Az R. mellékletének HANGTANI ÉS AKUSZTIKAI
ISMERETEK címet követő szöveg helyébe e rendelet
73. számú melléklete lép.

74. §

Az R. mellékletének A MAGYAR NÉPZENE
ALAPJAI II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg
helyébe e rendelet *74. számú melléklete* lép.

75. §

Az R. mellékletének MŰVÉSZETTÖRTÉNET címet
követő szöveg helyébe e rendelet *75. számú melléklete* lép.

76. §

Az R. mellékletének NÉPMŰVÉSZET II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet 76. számú melléklete lép.

77. §

Az R. mellékletének BELÜGYI RENDÉSZETI ISMERETEK II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet 77. számú melléklete lép.

78. §

Az R. mellékletének GAZDASÁGI ISMERETEK II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet 78. számú melléklete lép.

79. §

Az R. mellékletének JUDAISZTIKA II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet 79. számú melléklete lép.

80. §

Az R. mellékletének KATONAI ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGY II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet 80. számú melléklete lép.

81. §

Az R. mellékletének UTAZÁS ÉS TURIZMUS ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGY II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet 81. számú melléklete lép.

82. §

Az R. mellékletének BIBLIAISMERET – HIT GYŰLEKEZETE ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGY címet követő szöveg helyébe e rendelet 82. számú melléklete lép.

83. §

Az R. mellékletének SZERB NÉPISMERET II. A VIZSGA LEÍRÁSA címet követő szöveg helyébe e rendelet 83. számú melléklete lép.

84. §

Az R. melléklete e rendelet 84. számú mellékletével egészül ki.

85. §

Ez a rendelet 2008. január 1-jén lép hatályba, és 2008. február 1-jén hatályát veszti.

Dr. Hiller István s. k.,
oktatási és kulturális miniszter

1. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc	240 perc	20 perc
117 pont	33 pont	120 pont	30 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	Nyomatott szótár (csak a IV. részhez)	NINCS	Nyomatott szótár (csak a IV. részhez)	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	CD lejátszó a III. részhez	NINCS	CD lejátszó a III. részhez	NINCS

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Az írásbeli vizsga időtartama 180 perc, a szóbeli vizsgáé 15 perc.

A következő táblázat bemutatja a vizsga részeit a lebonyolítás sorrendjében, továbbá az írásbeli vizsgarész egyes részeinek megoldására szánt időtartamot és ezek arányát az értékelésben.

		Időtartam (perc)	Arány (%)	Pont
Írásbeli vizsgarész	Olvasott szöveg értése	60	22	33
	Nyelvhelyesség	30	12	18
	15 perc szünet			
	Hallott szöveg értése	30	22	33
	Íráskészség	60	22	33
Szóbeli vizsgarész	Beszéd-készség	15	22	33
Összesen:		–	100	150

A középszintű vizsga két nyelvi szintet fog át: az Európa Tanács skálájának A2–B1 szintjeit. Az eltérő képesség- és tudásszintek mérése érdekében az írásbeli feladatsorokban a lépcsőzetesség elve érvényesül. A központi feladatsorokat úgy állítják össze, hogy az A2 szinten lévő vizsgázók is le tudják tenni a vizsgát.

Értékelés

- Az írásbeli vizsgarész egyes vizsgarész-összetevőinek értékelése egymástól független.
- Az írásbeli vizsgarész minden vizsgarész-összetevőjében csak a célzottan mért készséget értékeljük.
- A vizsgázónak az írásbeli és a szóbeli vizsgarészben külön-külön teljesítenie kell az elérhető pontszámnak legalább a 10%-át.
- Az írásbeli és a szóbeli vizsgarészek elbírálása központilag kidolgozott javítási-értékelési, illetve értékelési útmutató alapján történik.
- Az Olvasott szöveg értése, a Hallott szöveg értése és a Nyelvhelyesség vizsgarész-összetevők javítási-értékelési útmutatói tartalmazzák a lehetséges elfogadható válaszokat.
- Az Íráskészség vizsgarész-összetevő és a Beszéd-készség vizsgarész értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák alapján történik.
- Az írásbeli vizsgarész-összetevőkben, illetve a szóbeli vizsgarészben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési, illetve értékelési útmutató alapján történik.

Írásbeli vizsga

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Olvasott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e a mindennapi életben előforduló, különböző fajtájú autentikus szövegeket önállóan elolvasni, és az olvasási céloknak megfelelő mélységben megérteni.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak képesnek kell lennie az értési céloknak megfelelő stratégiák alkalmazására is.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó az olvasási céloknak, illetve a feladatnak megfelelő stratégiák alkalmazásával a szövegben

A2:

- a lényegét (a szöveg célját) megérteni,
- eseménysorokat követni,
- kulcsinformációkat megérteni,

B1:

- a gondolatmenet lényegét megérteni,
- véleményeket, érvelést nagy vonalakban követni,
- egyes részinformációkat kiszűrni.

A felhasznált szöveg

- autentikus, esetleg kismértékben szerkesztett,
- tartalma, szerkezete, nyelve világos,
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* című rész az irányadó,
- autentikus jellegéből adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához,

A2:

- rövid, egyszerű,
- hétköznapi nyelven íródott, és főként gyakran használt szavakat és nyelvi szerkezeteket tartalmaz,

B1:

- rövid, tartalmilag és szerkezetileg világos,
- hétköznapi nyelven íródott.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elő:

- utasítások (pl. feliratok, használati utasítások),
- tájékoztató szövegek (pl. hirdetés, menetrend, prospektus, műsorfűzet),
- levelek,
- újságcikkek (pl. hír, beszámoló, riport),
- ismeretterjesztő szövegek,
- egyszerű elbeszélő szövegek.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- feleletválasztás,
- hiányos szöveg kiegészítése (szavak, kifejezések pótlása előre megadott listából vagy anélkül),
- rövid választ igénylő, nyitott kérdések,
- a szövegből kiemelt mellékmondat, mondat, bekezdés helyének azonosítása a szövegben,
- képek, események, összekevert bekezdések sorrendbe rakása,
- egymáshoz rendelés, pl.
 - = cím, kép, összegző mondat szöveg(rész)hez, bekezdéshez rendelése,
 - = szavak, kifejezések, definíciók, szinonimák egymáshoz rendelése a szövegösszefüggés alapján,
 - = vélemények, kijelentések, események személyekhez kapcsolása,
 - = csoportosítás megadott kategóriák szerint.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne. A feladatsor a szövegértés alábbi részkészségeit méri: globális, szelektív és részletes értés.

A feladatsor 3–4 szövegből és 3–4 feladtból áll. Egy feladaton belül egy hosszabb szöveg helyett előfordulhat több rövidebb szöveg is (pl. apróhirdetések). A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 900–1100 szó. A feladatsor 25–33 itemből áll.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások angol nyelvűek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, az útmutató tartalmazza a szövegből adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor veszik figyelembe, ha azok a válasz megértését akadályozzák.

A szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Nyelvhelyesség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó rendelkezik-e azokkal a lexikai, grammatikai, szemantikai és pragmatikai ismeretekkel, amelyek képessé teszik az önálló kommunikációra.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

A2:

– az alapvető nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására mondat- és szövegszinten,

B1:

– gyakran használt nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására mondat- és szövegszinten.

A felhasznált szöveg vagy szövegrészlet

– nehézségi foka alacsonyabb, mint az olvasott szöveg megértését mérő feladatokban,
– autentikus, esetleg szerkesztett,
– tartalma, szerkezete, nyelve világos,
– tematikusan megfelel a korosztály életpaszatának és általános érdeklődésének,
– megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
– kiválasztásakor a *Témakörök* című rész az irányadó,
– autentikus jellegéből adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához,

A2:

– rövid, egyszerű,
– hétköznapi nyelven íródott, és főként gyakran használt szavakat és nyelvi szerkezeteket tartalmaz,

B1:

– rövid, tartalmilag és szerkezetileg világos,
– hétköznapi nyelven íródott.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

– hiányos szöveg kiegészítése feleletválasztással (négy válaszlehetőség közül egy helyes kiválasztása),
– hiányos szöveg kiegészítése önállóan vagy előre megadott szókészletből,
– megadott szavak megfelelően képzett alakjainak vagy a belőlük képzett új szavaknak a szövegbe illesztése.

A teszt feladattípológiailag kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A feladatsor 3–4 feladatból, összesen 18–30 itemből áll. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 450–600 szó.

A feladatok szövegekre épülnek.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások angol nyelvűek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik, amely tartalmazza az összes elfogadható választ. A szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Hallott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e megérteni az adott nyelvterületen általánosan elfogadott nyelvhasználatról nem vagy csak kissé eltérő anyanyelvi beszédet az értési céloknak megfelelően.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak képesnek kell lennie az értési céloknak megfelelő stratégiák alkalmazására is.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó az értési céloknak, illetve a feladatnak megfelelő stratégiák alkalmazásával a szöveg

A2:

– témáját felismerni,
– lényegét megérteni,
– kulcsfontosságú szavait megérteni,
– legalapvetőbb adatszerű információit kiszűrni,

B1:

– gondolatmenetét nagy vonalakban követni,
– egyes tényszerű részinformációkat megérteni.

A felhasznált szöveg

- autentikus vagy autentikus hangzású (stúdiófelvétel),
- tematikusan megfelel a korosztály életpaszatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* című rész az irányadó,
- anyanyelvi beszélők közvetítésével hangzik el,
- egy vagy több beszélő közvetítésével hangzik el,
- akusztikai minősége kifogástalan,
- hossza és tartalma nem terheli meg feleslegesen a vizsgázó memóriáját,
- autentikus jellegéből adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához,

A2:

- hétköznapi nyelven hangzik el, szinte kizárólag gyakran használt szavakat és nyelvi szerkezeteket tartalmaz,
- lassú, de még normál beszédtempójú,
- a standard kiejtés(ek)nek megfelelő,
- tisztán artikulált,
- tartalmilag kifejezetten egyszerű,

B1:

- hétköznapi nyelven hangzik el, alapvetően gyakran használt nyelvtani szerkezetekből és lexikai elemekből építkező,
- normál tempójú,
- a standard kiejtés(ek)hez közel álló,
- tartalmilag és szerkezetileg mérsékelten összetett.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elő:

- közérdekű bejelentések, közlemények (pl. pályaudvaron, repülőtéren, áruházban),
- rögzített telefonos szövegek (pl. üzenetrögzítő, információs szolgálatok: útinformáció, nyitva tartás, menetrend),
- utasítások (pl. utcán, repülőtéren, pályaudvaron),
- médiaközlemények (pl. időjárás-jelentés, reklám, programismertetés, rövid hír),
- beszélgetések, telefonbeszélgetések,
- műsorrészletek,
- riportok, interjúk,
- beszámolók.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- feleletválasztás,
- egymáshoz rendelés (pl. személy és kijelentés, képek kiválasztása szöveghez),
- események sorrendjének megállapítása,
- nyomtatványok, űrlapok kitöltése,
- táblázat kitöltése,
- hiányos mondatok kiegészítése,
- rövid választ igénylő nyitott kérdések,
- ténybeli hibák azonosítása, javítása.

A teszt feladattípusok kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne. A feladatsor a hallott szövegértés alábbi rész-készségeit méri: globális, szelektív és részletes értés.

A feladatsor 2–3 szövegből és 2–3 feladtból áll. Egy feladaton belül egy hosszabb szöveg helyett előfordulhat több rövidebb szöveg is (pl. hirdetések). A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes időtartama 5–8 perc. A feladatsor 18–25 itemből áll.

A vizsgázó minden szöveget kétszer hallgat meg.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások angol nyelvűek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A hangfelvétel tartalmazza a feladatmeghatározást, a szövegeket kétszer, valamint a feladatok elolvasásához és megoldásához szükséges szüneteket is. A hangfelvételen hallható és a feladatlapon olvasható feladatmeghatározások szó szerint megegyeznek.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, az útmutató tartalmazza a szövegből adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor veszik figyelembe, ha azok a válasz megértését akadályozzák.

A szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Íráskészség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e magát az adott szinten idegen nyelven írásban kifejezni, illetve írásbeli feladatokat végrehajtani különböző kommunikációs célok megvalósítása érdekében.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

– a feladatban megadott kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd *Kommunikációs helyzetek és szándékok* című részt),

– a megadott témákhoz kapcsolódó szövegeket írni (lásd *Témakörök* című részt),

A2:

– a személyével, illetve közvetlen környezetével kapcsolatos témákról írni,

– az adott témáról egyszerű kifejezéseket használva írni,

– egyszerű mondatokból álló rövid, összefüggő szöveget írni,

– a szöveg mondatai között lévő alapvető logikai kapcsolatokat egyszerű nyelvi eszközökkel (pl. a leggyakrabban használt kötőszavakkal) kifejezni,

– néhány egyszerű szerkezetet és alapvető helyesírási szabályt úgy használni, hogy a hibák ellenére érthető legyen a mondanivaló,

B1:

– ismert, köznapi témákról írni és véleményét is megfogalmazni,

– meglévő szókincsét változatosan használni,

– a szöveget megfelelően felépíteni és tagolni, a logikai viszonyok kifejezését szolgáló nyelvi eszközöket alkalmazni,

– a szövegfajtának, a közlési szándéknak, a címzethez való viszonyának megfelelő stílust és hangnemet választani,

– az adott szövegfajta formai sajátosságainak megfelelő írásművet létrehozni,

– egyszerű nyelvtani szerkezeteket, nyelvi fordulatokat és a helyesírási szabályokat általában biztonsággal alkalmazni.

A vizsgázónak olyan szövegeket kell létrehoznia, amelyek

– meghatározott kommunikációs szándékkal jönnek létre,

– az olvasó számára világosak, érthetőek és alkalmasak a kommunikációs cél elérésére,

– szövegfajtája meghatározott,

– tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,

– megírásához nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A vizsgán az alábbi szövegfajtákat kell létrehozni:

– rövid személyes jellegű közlés (pl. üzenet, naplóbejegyzés),

– üdvözlőlap,

– meghívó,

– magánjellegű vagy intézménynek (pl. nyelviskolának) szóló levél.

A feladatok és a feladatsor felépítése

A feladatok a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* című listákra épülnek.

Az íráskészség mérése során meghatározott kommunikációs helyzetet teremtünk, azaz megadjuk a szituációt, amelyben az írásmű keletkezik, az ehhez illeszkedő szövegfajtát, továbbá meghatározzuk az írásmű célját, témáját és címzettjét, valamint a szöveg írója és olvasója közötti kapcsolat jellegét. Mindezek meghatározzák a szöveg stílusát és hangnemét.

A feladatok a következő feladattípusok egy vagy több elemét tartalmazhatják:

– meghatározott szituációban megadott szempontok alapján történő szövegalkotás,

– verbális segédanyagok (pl. személyes feljegyzések, üzenetek, levelek, cikkek, felhívások, hirdetések, szórólapok stb.) alapján történő szövegalkotás és/vagy azokra való reagálás,

– vizuális segédanyagok (pl. ábrák, képek, képsorok, grafikonok, táblázatok stb.) alapján történő szövegalkotás.

A vizsga két feladtból áll. Az *első feladat* egy rövidebb, interakciós és tranzakciós szöveg, a *második feladat* egy hosszabb, véleménykifejtő szöveg létrehozása megadott szempontok alapján. A vizsgázónak az első feladatban 50–80 szót, a második feladatban 100–120 szót kell írnia.

A feladatmeghatározás és a segédanyagok angol nyelvűek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a receptív készségeket mérő részek nyelvi szintjénél.

A feladatok megoldásához nyomtatott szótár használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutatók alapján történik. Az értékelés alapjául szolgáló analitikus skálák magukban foglalják az értékelési szempontok részletes leírását is.

A két feladat értékelése egymástól független.

Szóbeli vizsga

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

Beszédképesség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e az adott szinten gondolatait idegen nyelven szóban kifejezni, és a kommunikációs szándékoknak megfelelő beszélgetést folytatni.

A vizsga azt méri, hogy a vizsgázó milyen mértékben és milyen minőségben képes szóbeli tranzakcióra és interakcióra, amelynek egyaránt részét képezik a receptív és a produktív (beszédértés, beszédképesség) készségek. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvételre.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

– a megadott helyzetekben és szerepekben, a feladatnak megfelelő kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd a *Kommunikációs helyzetek és szándékok* című részt),

– a megadott témákról szóló beszélgetésekben részt venni (lásd a *Témakörök* című részt),

– a kommunikációs stratégiákat a szintnek megfelelően, hatékonyan alkalmazni (pl. beszélgetést elkezdni, fenntartani és befejezni),

A2:

– saját magáról és közvetlen környezetéről egyszerű, begyakorolt nyelvi eszközökkel röviden és többnyire érthetően megnyilatkozni,

– egyszerű, begyakorolt beszélgetésekben részt venni,

– kiszámítható, mindennapi helyzetekben rutinfeladatokat megoldani (pl. vásárlás),

– érezhető akcentusa és esetenként akadozó beszédtempója ellenére többnyire érthetően beszélni,

B1:

– az egyszerű nyelvi eszközök széles skáláját rugalmasan használni, és ezzel mondanivalójának nagy részét egyszerűen kifejezni,

– ismerős témáról folyó társalgásban részt venni,

– kevésbé begyakorolt mindennapi helyzetekben felmerülő feladatokat megoldani,

– viszonylag folyékonyan elmondani egy történetet, beszámolni élményeiről és érzéseiről,

– érezhető akcentusa és esetleg lassú beszédtempója ellenére érthetően beszélni.

A feladatok és a tételek jellemzői

A vizsgafeladatokban előforduló helyzetek és szerepek a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* című listákra épülnek.

A feladatok tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének, és teljesítésükhöz nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A feladatmeghatározás egyértelműen megadja a szituációt és a vizsgázó szerepének leírását.

A vizsgabeszélgetésben az aktív szerepet a vizsgázó játssza.

A vizsgán a következő feladattípusok fordulnak elő, az alábbi sorrendben:

1. – társalgás,

2. – szituációs feladat,

3. – önálló témakifejtés segédanyagok (vizuális és verbális) alapján.

A szóbeli tételt a vizsgázó húzza. A tétel három feladtból áll. A feladatok kidolgozásához felkészülési idő nincs, de a második és harmadik feladat végiggondolásához a vizsgázónak rövid (körülbelül fél perc) gondolkodási idő áll rendelkezésére.

A tételhez készült vizsgáztatói példány a vizsgázónak adott információkon túl tartalmazza az előre megtervezett közbeszólásokat, kérdéseket és megjegyzéseket is.

A vizsga rövid *bevezető, bemelegítő kérdésekkel* kezdődik, amelyek célja az, hogy a vizsgázó ráhangolódjon az angol nyelv használatára. Az itt elhangzottakat nem értékeljük.

Az első feladatban, a társalgásban a vizsgázó néhány olyan kérdésre válaszol, amelyek saját személyéhez, közvetlen környezetéhez és hétköznapi tevékenységeihez kapcsolódnak. A társalgás három témát érint röviden.

A második feladat, a szituációs feladat során a vizsgázónak a mindennapi élet helyzetéhez hasonló szituációban kell részt vennie, amelyben partnere a vizsgáztató. A vizsgázó feladata az, hogy a tételben meghatározott helyzetben, a meghatározott cél elérése érdekében különböző kommunikációs szándékok felhasználásával beszélgetést (interakciót vagy tranzakciót) folytasson, azaz szükség esetén megfelelő kérdéseket tegyen fel, illetve az elhangzottakra megfelelően reagáljon. A vizsgázó számára készült angol nyelvű leírás rögzíti a szituációt, a szerepeket és az elérendő célt, továbbá tartalmazhat néhány szavas angol szöveget, egyszerű képet, rajzot, ábrát.

A harmadik feladatban, az önálló témakifejtésben, a vizsgázónak azt kell megmutatnia, hogy képes-e hétköznapi, élettapasztalatokhoz kapcsolódó témákban gondolatait, véleményét részletesen, összefüggően kifejteni képek és irányítópontok alapján.

A vizsgázónak ebben a feladatban egy témáról a hozzá kapcsolódó két-három kép (fénykép, rajz) és megadott irányítópontok alapján kell beszélnie. Ha a vizsgázó elakad, eltér a megadott szempontoktól, vagy mondanivalója elfogy, a vizsgáztató rövid segítő kérdéseket tehet fel. Ezeket a kérdéseket a vizsgáztatói példánynak tartalmaznia kell.

A feladatmeghatározás és a verbális segédanyagok angol nyelvűek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a receptív készségeket mérő részek nyelvi szintjénél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

A szaktanárnak a szóbeli tételket úgy kell összeállítani, hogy azok minden témakört (9) lefedjenek. Ha a vizsgázók száma 9-nél kevesebb, akkor minimum 9 tételt, ha 9 vagy annál több, akkor minimum 20 tételt kell készítenie. Az előző évben felhasznált szóbeli tételsor legalább 15%-át a tapasztalatok alapján frissíteni kell.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelés központilag kidolgozott analitikus skála alapján történik, amely tartalmazza az értékelési szempontok részletes leírását is. A vizsgázó feleletének értékeléséhez központilag kidolgozott egyéni értékelő lapot használnak.

A feladatok értékelése egymástól független.

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Az írásbeli vizsga időtartama 240 perc, a szóbeli vizsgáé 20 perc.

A következő táblázat bemutatja a vizsga részeit a lebonyolítás sorrendjében, továbbá az egyes vizsgarészek időtartamát és arányát az értékelésben.

		Időtartam (perc)	Arány (%)	Pont
Írásbeli vizsgarész	Olvasott szöveg értése	70	20	30
	Nyelvhelyesség	50	20	30
	15 perc szünet			
	Hallott szöveg értése	30	20	30
	Íráskészség	90	20	30
Szóbeli vizsgarész	Beszédkésztség	20	20	30
Összesen:		–	100	150

Az emelt szintű vizsga az Európa Tanács skálája B2 szintjének felel meg. Az eltérő képesség- és tudásszintek mérése érdekében az írásbeli feladatsorokban a lépcsőzetesség elve érvényesül.

Értékelés

- Az egyes vizsgarészek értékelése egymástól független.
- Minden vizsgarészben csak a célzottan mért készséget értékeljük.
- A vizsgázónak mind az öt vizsgarészben külön-külön teljesítenie kell az elérhető pontszámnak legalább a 10%-át.
- Minden vizsgarész elbírálása központilag kidolgozott javítási-értékelési, illetve értékelési útmutatók alapján történik.
- Az Olvasott szöveg értése, a Hallott szöveg értése és a Nyelvhelyesség vizsgarészek javítási-értékelési útmutatói tartalmazzák a lehetséges elfogadható válaszokat.
- Az Íráskészség és a Beszédkésztség vizsgarészek értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák alapján történik.
- Az egyes vizsgarészekben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési, illetve értékelési útmutató alapján történik.

Írásbeli vizsga

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Olvasott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e a mindennapi életben előforduló, különböző fajtájú autentikus szövegeket önállóan elolvasni, és az olvasási céloknak megfelelő mélységben megérteni.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak képesnek kell lennie az értési céloknak megfelelő stratégiák alkalmazására is.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó az olvasási céloknak, illetve a feladatnak megfelelő stratégiák alkalmazásával a szövegben

- a gondolatmenetet követni,
- véleményeket, érvelést követni,
- az információkat megfelelő részletességgel megérteni,
- a szerző álláspontjára következtetni,
- a szerző, illetve a szereplők érzéseire, érzelmeire következtetni.

A felhasznált szöveg

- autentikus, esetleg kismértékben szerkesztett,
- tartalma, szerkezete, nyelve világos,
- hosszabb, nyelvileg és tartalmilag összetettebb,
- konkrét vagy elvont témájú,
- tematikusan megfelel a korosztály életpaszatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* című rész az irányadó,
- autentikus jellegéből adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elő:

- utasítások (pl. használati utasítások),
- tájékoztató szövegek (pl. műsorfüzet),
- levelek,
- újságcikkek (pl. hír, beszámoló, riport),
- ismeretterjesztő szövegek,
- publicisztikai írások,
- elbeszélő szövegek,
- (modern) szépirodalmi szövegek.

A közép- és az emelt szint közötti különbség az adott téma megközelítési módjában, a szövegek terjedelmében, tartalmi és nyelvi komplexitásában, valamint a feladatok eltérő nehézségi fokában jelenik meg.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- feleletválasztás,
- hiányos szöveg kiegészítése (szavak, kifejezések pótlása előre megadott listából vagy anélkül),
- rövid választ igénylő, nyitott kérdések,
- a szövegből kiemelt mellékmondat, mondat, bekezdés helyének azonosítása a szövegben,
- képek, események, összekevert bekezdések sorrendbe rakása,
- egymáshoz rendelés, pl.
 - = cím, kép, összegző mondat szöveg(rész)hez, bekezdéshez rendelése,
 - = szavak, kifejezések, definíciók, szinonimák egymáshoz rendelése a szöveg-összefüggés alapján,
 - = vélemények, kijelentések, események személyekhez kapcsolása,
 - = csoportosítás megadott kategóriák szerint.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne. A feladatsor a szövegértés alábbi részkészségeit méri: globális, szelektív és részletes értés.

A feladatsor 3–4 szövegből és 3–4 feladatból áll. Egy feladaton belül egy hosszabb szöveg helyett előfordulhat több rövidebb szöveg is (pl. apróhirdetések). A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 1300–1500 szó. A feladatsor 25–30 itemből áll.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások angol nyelvűek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, az útmutató tartalmazza a szövegből adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor veszik figyelembe, ha azok a válasz megértését akadályozzák.

A szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Nyelvhelyesség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó rendelkezik-e azokkal a lexikai, grammatikai, szemantikai és pragmatikai ismeretekkel, amelyek képessé teszik az önálló kommunikációra.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó változatos nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására szövegszinten.

A felhasznált szöveg vagy szövegrészlet

- nehézségi foka alacsonyabb, mint az olvasott szöveg megértését mérő feladatoknál,
- autentikus, esetleg szerkesztett,
- tartalma, szerkezete, nyelve világos,
- hosszabb, nyelvileg és tartalmilag összetettebb,
- konkrét vagy elvont témájú,
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* című rész az irányadó,
- autentikus jellegéből adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához.

A közép- és az emelt szint közötti különbség a nyelvtani és lexikai szerkezetek komplexitásában és a feladatok eltérő nehézségi fokában jelenik meg.

Középszinten a vizsgázó képes az alapvető és gyakran használt nyelvtani és lexikai szerkezetek helyes felismerésére, illetve helyes használatára. *Emelt szinten* a vizsgázó változatos és komplexebb nyelvtani és lexikai szerkezetek helyes felismerésére és pontos használatára is képes.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- hiányos szöveg kiegészítése feleletválasztással (négy válaszlehetőség közül egy helyes kiválasztása),
- hiányos szöveg kiegészítése önállóan vagy előre megadott szókészletből,
- megadott szavak megfelelően képzett alakjainak vagy a belőlük képzett új szavaknak a szövegbe illesztése,
- hibaaazonosítás.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A feladatsor 4–5 feladatból, 30–45 itemből áll, a feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 700–900 szó. Valamennyi feladat szövegre épül.

Egy adott feladat több nyelvi jelenségre is rákérdezhet.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások angol nyelvűek, amelyek nyelvi szintje azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik, amely tartalmazza az összes elfogadható választ. A szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Hallott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e megérteni az adott nyelvterületen általánosan elfogadott nyelvhasználatról nem vagy csak kissé eltérő anyanyelvi beszédet az értési céloknak megfelelően.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak képesnek kell lennie az értési céloknak megfelelő stratégiák alkalmazására is.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó az értési céloknak, illetve a feladatnak megfelelő stratégiák alkalmazásával a szöveg

- gondolatmenetét részleteiben is követni,
- egyes tényyszerű részinformációit megérteni,
- megértésén túl a szövegkörnyezetből következtetni az egyes beszélők álláspontjára,
- megértésén túl a szövegkörnyezetből következtetni a beszélők érzelmeire és egymáshoz való viszonyára.

A vizsgán használt szöveg

- autentikus vagy autentikus hangzású (stúdiófelvétel),
- változatos nyelvtani szerkezetekből és lexikai elemekből építkező,
- természetes, a szöveg jellegének megfelelően változatos tempójú,
- tartalmilag és szerkezetileg összetett,
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* című rész az irányadó,
- anyanyelvi beszélők közvetítésével hangzik el,
- egy vagy több beszélő közvetítésével hangzik el,
- akusztikai minősége kifogástalan,
- hossza és tartalma nem terheli meg feleslegesen a vizsgázó memóriáját,
- autentikus jellegéből adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elő:

- közérdekű bejelentések, közlemények,
- rögzített telefonos szövegek (pl. üzenetrögzítő),
- utasítások,
- médiaközlemények (pl. rövid hír),
- beszélgetések, telefonbeszélgetések,
- műsorrészletek,
- riportok, interjúk,
- beszámolók,
- általános érdeklődésre számot tartó témáról szóló ismeretterjesztő szövegek.

A közép- és az emelt szint közötti különbség az adott téma megközelítési módjában, a szövegek terjedelmében, tartalmi és nyelvi komplexitásában, valamint a feladatok eltérő nehézségi fokában jelenik meg.

A szövegértés nehézségi fokát további tényezők is befolyásolhatják, mint például a beszédtempó, a beszélők száma, az artikuláció, a háttérzajok.

Középszinten a vizsgázónak döntően a mindennapi élet helyzeteiben elhangzó szövegeket kell megértenie, amelyek tartalmilag és szerkezetileg egyértelműek. *Emelt szinten* olyan szövegek is előfordulhatnak, amelyek az adott témát az általánosítás szintjén közelítik meg és árnyalt közléseket, véleményeket és ellenvéleményeket is tartalmaznak.

Középszinten a szövegek nyelvilag egyszerűbbek, *emelt szinten* pedig a művelt köznyelv összetettebb, választékosabb formái is előfordulnak.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- feleletválasztás,
- egymáshoz rendelés (pl. személy és kijelentés, képek kiválasztása szöveghez),
- események sorrendjének megállapítása,
- térképkövetés,
- űrlapok kitöltése,
- táblázatok kitöltése,
- hiányos mondatok kiegészítése,
- rövid választ (3–5 szó) igénylő nyitott kérdések,
- ténybeli hibák azonosítása, javítása.

A teszt feladattípológiailag kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne. A feladatsor a szövegértés alábbi részkészségeit méri: globális, szelektív és részletes értés.

A feladatsor 2–3 szövegből és 2–3 feladtból áll. Egy feladaton belül egy hosszabb szöveg helyett előfordulhat több rövidebb szöveg is. A feladatokhoz felhasznált felvételek együttes időtartama 7–10 perc. A feladatsor 20–30 itemből áll.

A vizsgázó minden szöveget kétszer hallgat meg.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások angol nyelvűek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A hangfelvétel tartalmazza a feladatmeghatározást, a szövegeket kétszer, valamint a feladatok elolvasásához és megoldásához szükséges szüneteket is. A hangfelvételen hallható és a feladatlapon olvasható feladatmeghatározások szó szerint megegyeznek.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, az útmutató tartalmazza a szövegből adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat tartalmi szempontok alapján értékeli, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor veszik figyelembe, ha azok a válasz megértését akadályozzák.

A szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Íráskészség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e magát az adott szinten angol nyelven írásban kifejezni, illetve írásbeli feladatokat végrehajtani különböző kommunikációs célok megvalósítása érdekében.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

– a feladatban megadott kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd a *Kommunikációs helyzetek és szándékok* című részt),

– a megadott témákhoz kapcsolódó szövegeket írni (lásd a *Témakörök* című részt),

– a megadott témákat általános nézőpontból is tárgyalni,

– álláspontját viszonylag árnyaltan, érvelését rendszerezetten kifejteni,

– a nyelvi eszközök széles skálájának változatos alkalmazásával összefüggő, megfelelően tagolt, logikusan felépített szöveget létrehozni,

– a nyelvtani struktúrákat, valamint a helyesírás szabályait rendszerszerű hibák nélkül, nagy biztonsággal alkalmazni,

– a szövegfajtának, a közlési szándéknak, a címzetthez való viszonyának megfelelő stílust és hangnemet választani,

– az adott szövegfajta formai sajátosságainak megfelelő írásművet létrehozni.

A vizsgázónak olyan szövegeket kell létrehoznia, amelyek

– meghatározott kommunikációs szándékkal jönnek létre,

– az olvasó számára világosak, érthetőek és alkalmasak a kommunikációs cél elérésére,

– szövegfajtája meghatározott,

– tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,

– megírásához nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A vizsgán az alábbi szövegfajtákat kell létrehozni:

– magánjellegű vagy intézménynek szóló levél,

– olvasói levél,

– cikk (diák)újság számára.

A közép- és az emelt szint közötti különbség a témák megközelítésében, a létrehozandó szövegek terjedelmében, a nyelvi megformálás jellemzőiben jelenik meg.

A témák megközelítésében az a lényeges különbség, hogy *középszinten* a vizsgázó személyes nézőpontból ír hozzá közel álló, mindennapi, személyével kapcsolatos vagy őt érdeklő témáról, míg *emelt szinten* az adott témát általánosabban is képes megközelíteni, és átfogó problémaként tárgyalni.

A nyelvi megformálásra az jellemző, hogy *középszinten* a vizsgázó röviden, egyszerűen, összefüggő mondatokban, *emelt szinten* pedig részletesen, változatos szókinccsel, nyelvileg igényesebben és pontosabban ír.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A feladatok a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* című listákra épülnek.

Az íráskészség mérése során meghatározott kommunikációs helyzetet teremtünk, azaz megadjuk a szituációt, amelyben az írásmű keletkezik, az ehhez illeszkedő szövegfajtát, továbbá meghatározzuk az írásmű célját, témáját és címzettjét, valamint a szöveg írója és olvasója közötti kapcsolat jellegét. Mindezek meghatározzák a szöveg stílusát és hangnemét.

A vizsgán az alábbi feladattípus fordulhat elő:

– meghatározott szituációban megadott szempontok alapján történő szövegalkotás,

– verbális segédanyagok (pl. személyes feljegyzések, üzenetek, levelek, cikkek, felhívások, hirdetések, szórólapok) alapján történő szövegalkotás és/vagy azokra való reagálás,

– vizuális segédanyagok (pl. ábrák, képek, képsorok, grafikonok, táblázatok) alapján történő szövegalkotás.

A vizsgarész két feladatból áll. Mindkét feladatot megadott szempontok alapján kell kidolgozni. Az *első feladat* egy rövidebb, interakciós és tranzakciós szöveg, a *második feladat* egy hosszabb, véleménykifejtő szöveg létrehozása. A vizsgázónak az első feladatban 120–150 szót, a második feladatban 200–250 szót kell írnia.

A feladatmeghatározás, és a segédanyagok angol nyelvűek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a receptív készségeket mérő vizsgarészek nyelvi szintjénél. A feladatok megoldásához nyomtatott szótár használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutatók alapján történik. Az értékelés alapjául szolgáló analitikus skálák magukban foglalják az értékelési szempontok részletes leírását is.

A két feladat értékelése egymástól független.

Szóbeli vizsga

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

Beszédkésztség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e az adott szinten gondolatait idegen nyelven szóban kifejezni és a kommunikációs szándékoknak megfelelő beszélgetést folytatni.

A vizsga azt méri, hogy a vizsgázó milyen mértékben és milyen minőségben képes szóbeli tranzakcióra és interakcióra, amelynek egyaránt részét képezik a receptív és a produktív (beszédértés, beszédkésztség) készségek. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvételre.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

– a megadott helyzetekben és szerepekben, a feladatnak megfelelő kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd a *Kommunikációs helyzetek és szándékok* című részt),

– a megadott témákról szóló beszélgetésekben részt venni (lásd a *Témakörök* című részt),

– a kommunikációs stratégiákat a szintnek megfelelően, hatékonyan alkalmazni (pl. beszélgetést elkezdeni, fenntartani és befejezni),

– folyékonyan, helyesen és hatékonyan használni a nyelvet,

– gondolatait, álláspontját következetesen, folyamatosan kifejezni,

– a megadott témákat általánosabb nézőpontból is tárgyalni,

– folyamatosan és természetesen részt venni a különböző témájú társalgásokban,

– bonyolultabb, váratlan elemeket is tartalmazó feladatokat sikeresen megoldani,

– elmagyarázni álláspontját, világosan érvelni,

– enyhe akcentusa ellenére természetes kiejtéssel, hanglejtéssel és normál beszédtempóban beszélni.

A közép- és az emelt szint közötti különbség a témák megközelítésében és a nyelvi teljesítmény színvonalában, azaz a nyelvi megformálás jellemzőiben jelenik meg.

A témák megközelítésében az a lényeges különbség, hogy *középszinten* a vizsgázó a megadott témakörökön belül a személyes vonatkozásokat fejti ki. *Emelt szinten* a vizsgázó az adott témákról az általánosítás szintjén is tud beszélgetni és véleményt nyilvánítani.

A nyelvi megformálásra az jellemző, hogy *középszinten* a vizsgázó el tudja érni, hogy az adott helyzetben kommunikáció jöjjön létre, és ezáltal szándéka megvalósul. Rövid, egyszerű mondatokban fejezi ki magát. *Emelt szinten* a vizsgázó választékosan, árnyaltabban fejezi ki magát.

A feladatok és a tételek jellemzői

A vizsgafeladatokban előforduló helyzetek és szerepek a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* című listákra épülnek.

A feladatok tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének, és teljesítésükhöz nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A feladatmeghatározás egyértelműen meghatározza a szituációt és a vizsgázó szerepének leírását.

A vizsgabeszélgetésben az aktív szerepet a vizsgázó játssza.

A vizsgán a következő feladattípusok fordulnak elő, az alábbi sorrendben:

1. – társalgás,

2. – vita (véleménykülönbség megjelenítése és áthidalása),

3. – önálló témakifejtés vizuális segédanyagok alapján.

A szóbeli tételt a vizsgázó húzza. A tétel három feladatból áll. A feladatok kidolgozásához felkészülési idő nincs, de a második és a harmadik feladat végiggondolásához a vizsgázónak rövid (körülbelül feladatonként fél perc) gondolkodási idő áll rendelkezésére.

A tételhez készült vizsgáztatói példány a vizsgázónak adott információkon túl tartalmazza az előre megtervezett segítő kérdéseket és megjegyzéseket is.

A vizsga rövid *bevezető, bemelegítő kérdésekkel* kezdődik, amelyek célja az, hogy a vizsgázó ráhangolódjon az angol nyelv használatára. Az itt elhangzottakat nem értékeljük.

Az *első feladat, a társalgás*, azt méri, hogy a vizsgázó képes-e olyan témákat érintő beszélgetésben részt venni, amelyek nem hétköznapi tevékenységéhez, hanem elvontabb jelenségekhez kapcsolódnak.

A *második feladat, a vita*, egy adott témához kapcsolódó provokatív állítás megvitatása a vizsgáztatóval. A vizsgázó feladata az, hogy az adott állítás mellett, vagy ellen érveljen, kifejtse álláspontját, és reagáljon vitapartnere álláspontjára. A feladathoz készült vizsgáztatói példány a vizsgázónak adott információkon túl tartalmazza az adott témához kapcsolódó lehetséges érveket, amelyeket a vizsgáztató a beszélgetés során használhat.

A *harmadik feladatban, az önálló témakifejtésben* a vizsgázónak egy problémaköréről kell gondolatait és véleményét önállóan, összefüggően és részletesen kifejtenie vizuális segédanyagokból (képek, rajzok, grafikonok stb.) kiindulva. Ha a vizsgázó elakad, vagy mondanivalója elfogy, a vizsgáztató segítő kérdéseket tehet fel. Ezeket a kérdéseket a vizsgáztatói példánynak tartalmaznia kell.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások és a segédanyagok angol nyelvűek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

A szóbeli vizsgához vizsganaponként 20 szóbeli tétel készül. Az előző évben felhasznált szóbeli tételsor legalább 15%-át frissíteni kell, felhasználva a korábbi vizsgaidőszak tapasztalatait.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelés központilag kidolgozott analitikus skála alapján történik, amely tartalmazza az értékelési szempontok részletes leírását is. A vizsgázó feleletének értékeléséhez központilag kidolgozott egyéni értékelő lapot használnak. A feladatok értékelése egymástól független.

A vizsgát mindig egy kérdező tanár bonyolítja le, a vizsgáztatói példány előírásainak megfelelően. A másik két vizsgáztató értékeli a központi értékelési útmutató alapján. A vitás esetekben a három tanár szótöbbséggel dönt.”

2. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
120 perc	15 perc	240 perc	20 perc
100 pont	50 pont	100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép	NINCS	szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	Állat és Növényismeret c. könyv vagy ezzel egyenértékű információt tartalmazó egyéb kiadvány, illetve kísérlethez szükséges eszközök	NINCS	szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép

Nyilvánosságra hozandók

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	NINCS	NINCS	NINCS	A) feladat témakörei
Mikor?	NINCS	NINCS	NINCS	jogszabály szerint

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga 120 perc	Szóbeli vizsga 15 perc	
8–10 feladtból álló feladatsor (80 részfeladat)	A) feladat: projektmunka* vagy gyakorlati feladat	B) feladat: egy téma kifejtése
100 pont	25 pont	25 pont

* Projektmunkát csak akkor választhat a vizsgázó, ha az adott vizsgaidőszakban valamely oktatási intézménnyel tanulói jogviszonyban áll.

Írásbeli vizsga**Általános szabályok**

Az írásbeli vizsgán a vizsgázónak egy központi feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó a rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja. Az írásbeli vizsgán szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép használható.

Az írásbeli feladatlap tartalmi jellemzői

A vizsgafeladatok a középszintű követelményrendszerben megadott bármely témakört érinthetik. A vizsgakövetelményekben megfogalmazott kompetenciák közül az írásbeli vizsga az alábbiakra helyezi a hangsúlyt:

- biológiai tények és elvek felidézésének képessége,
- a jelenségek közti kapcsolatok felismerésének képessége,
- a biológiai megfigyelések és kísérletek értelmezésének készsége,
- szakmai szövegek, ill. ábrák értelmezésének a képessége.

Az írásbeli feladatlap formai jellemzői

A feladatlap 8–10 feladtból áll. Minden feladat több részfeladatot tartalmaz. Egy feladaton belül szerepelhetnek egyszerű (ismeretet felidéző) és értékelő (problémára irányuló) részfeladatok is. Ez utóbbiak kapcsolódhatnak kísérlet leírásához vagy szöveg, kép értelmezéséhez. A részfeladatok közel 50%-a egyszerű zárt végű feladat.

*Feladattípusok***Feleletválasztós feladatok**

- igaz/hamis állítás;
- egyszerű választás;
- összetett választás (a helyes betűk felsorolásával);
- többféle asszociáció;
- struktúra-funkció, illetve ábraelemzés;
- illesztés (párosítás, besorolás – két halmaz közti kapcsolat).

Feleletalkotó feladatok

- rövid válasz (nem meghatározás, hacsak a követelményrendszerben nem szerepel ez egyértelműen);
- ábrakészítés vagy kiegészítés;
- egyszerű számítás.

Az írásbeli feladatlap értékelése

A középszintű írásbeli vizsgán 100 vizsgapont szerezhető. A vizsgadolgozatot a szaktanár a központi javítási-értékelési útmutató alapján pontszámmal minősíti. A vizsgázó által elért dolgozatpontokat 1,25-tel szorozva kapjuk meg a vizsgapontok számát, pl. a dolgozatban szerzett 80 pont esetén $80 \cdot 1,25 = 100$ pont. Ha az így kiszámított vizsgapont nem egész szám, akkor a kerekítés szabályai alapján kell kerekíteni.

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

A középszintű szóbeli vizsga tételsorának és értékelési útmutatójának összeállításáról a vizsgabizottságot működtető intézmény gondoskodik. Amennyiben a vizsgázó a szóbeli első részében a projektmunkát választja, akkor ez a munka a vizsgázó által önállóan elvégzett és a projektmunkát segítő konzulens szaktanár által ellenőrzött vizsgálat (kísérlet vagy megfigyelés). Ennek eredménye a munkanapló, amely mindig tartalmazza a vizsgált probléma megfogalmazását, az alkalmazott módszert, a tapasztalatokat, a tapasztalatok értékelését és a felhasznált szakirodalom listáját. A projekt témáját a vizsgázó szabadon választhatja meg, majd konzulens szaktanárával egyezteti. A projektmunkát segítő konzulens szaktanárnak el kell utasítania a témaválasztást, amennyiben az megítélése szerint balesetveszélyes, egészségkárosító, környezetszennyező, törvénytörő vagy az iskolai munkát akadályozza.

A középszintű szóbeli vizsgán a vizsgázó segédeszközként az Állat- és Növényismeret c. könyvet, vagy ezzel egyenértékű információt tartalmazó egyéb kiadványt, ezen kívül a kísérletekhez szükséges eszközöket veheti igénybe, amelyeket a vizsgabizottságot működtető intézménynek kell biztosítania.

A vizsgázó a felkészülési idő alatt – a tételétől függően – elvégzi a vizsgálatot, illetve elemzést, majd – a tétel által megkívánt módon – rögzíti eredményeit. A vizsgázó a felkészülési idő alatt készített vázlatát használhatja.

A tételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. A vizsgáztatónak lehetővé kell tennie, hogy a vizsgázó gondolatmenetét önállóan fejtsse ki, majd – amennyiben a feladat ez – álláspontját is megfogalmazza és megvédje.

A szóbeli tételsor tartalmi jellemzői

A vizsgakövetelményekben megfogalmazott kompetenciák közül a szóbeli vizsga az alábbiakra helyezi a hangsúlyt:

- a rendszeres biológiai megfigyelések, egyszerű kísérletek elvégzésének, értelmezésének készsége,
- az ismeretek alapján az álláspont megfogalmazása, a mellette való érvelés képessége,
- a helyi, ill. regionális problémák ismerete,
- a biológiai ismeretek alkalmazásának képessége a helyes életmód kialakítása, a fontosabb betegségek és megelőzési módjaik, illetve a környezetvédelmi ismeretek összefüggésében.

A tételsor jellemzői

A tételsor legalább 20 tételből áll. Valamennyi tételhez két feladat – A) és B) – tartozik. Egy tétel két feladata nem vonatkozhat azonos témára.

A tétel jellemzői

Az A) feladat a vizsgázó választása szerint lehet projektmunka bemutatása

vagy

laboratóriumi vizsgálat (a részletes követelményekben dőlt betűvel szedett lehetőségek közül) vagy fajismerethez kapcsolódó feladat (ezek a lehetőségek 50-50% arányban szerepeljenek a feladatok között). Ez utóbbi lehet

- növényfaj meghatározása és ökológiai igényeinek jellemzése a Növényismeret könyv segítségével

vagy

- több állat-, illetve növényfaj morfológiai és ökológiai jellemzésének összevetése

vagy

– nemzeti park, természetvédelmi terület, ill. az iskolához közeli életközösség élővilágának jellemzése segédanyag (például képanyag – videofilm, dia, fénykép, fajlista, térkép) alapján.

Ha a vizsgázó a projektmunkát választja, az elkészített munkát legkésőbb az írásbeli vizsgaidőszak kezdetéig be kell adnia a vizsgabizottságot működtető intézménynek. Ha határidőre nem adja be, akkor a szóbeli vizsgán A) feladatot kell húznia. A leadott projektmunka írásbeli dolgozatként kezelendő.

A B) feladat egy életközeli probléma egészségügyi, környezetvédelmi, ökológiai vonatkozásairól szóló kifejtés. A B) feladatokat az ember szervezete és egészsége, valamint a természet- és a környezet védelme témakörből kell összeállítani. Amennyiben a téma ezt indokolja, a feladat igényelje a vizsgázó véleményének megfogalmazását is.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A két feladatra 25–25 pont adható.

Az A) feladat értékelése

Projektmunka esetén:

A beadott munka értékelése:

A fölvetett kérdés (probléma) pontos megfogalmazása	2 pont
A megfigyelés/kísérlet módszereinek, eszközeinek leírása	3 pont
A megfigyelés/kísérlet eredményeinek rögzítése, megjelenítése	5 pont
Az irodalom (pontosság, célszerűség, hivatkozások)	2 pont
Nyelvhelyesség, tagolás, cím, fejezetcímek pontossága	3 pont

15 pont

A munka bemutatásának értékelése:

A munka céljának pontos megfogalmazása	2 pont
A megfigyelés/kísérlet módszereinek, eszközeinek leírása	3 pont
A tapasztalatok lényegre törő összefoglalása	3 pont
Koherens, logikus fölépítés	2 pont
	10 pont

A projektmunkára összesen:

25 pont

Az A) feladat (amennyiben az nem projektmunka bemutatása) tartalmi összetevőre adható maximum 20 pont részpontjait a feladat jellegének és nehézségének megfelelő felosztásban az egyes tételek összeállításakor kidolgozott részletes értékelési útmutató tartalmazza.

Az A) feladat értékelési szempontjai, ha nem projektmunka:

A feladat megértése és helyes elvégzése	5–10 pont
Az értékelés tartalmi helyessége	15–10 pont
A felelet fölépítése, nyelvi kifejezőkészség	5 pont
Összesen:	25 pont

A felelet felépítésének és előadásának értékelése:

– Ha a vizsgázó mondandóját önállóan (segítség nélkül) és logikus gondolatmenetbe illesztve, összefüggően és a nyelvhelyesség szabályainak megfelelően adta elő	5 pont
– Ha a gondolatmenet nem alkot összefüggő egészet, de az elmondott állítások önmagukban helytállóak (például a tapasztalatok és a magyarázatok nem kapcsolódnak egymáshoz)	4 pont
– Ha a tényeket és összefüggéseket önállóan nem, de tanári segítséggel pótlólag sikeresen megválaszolta	3 pont
– Ha a tények fölidézése tanári segítséggel is csak részlegesen, pontatlanul sikerült	2 pont
– Ha a tanári segítséggel fölidézett tények közt nem vagy alig volt összefüggés	1 pont
– Ha tanári segítséggel sem tudott hozzászólni a témához	0 pont

A B) feladat értékelése

A B) feladat tartalmi összetevőire adható maximum 20 pont részpontjait a feladat jellegének és nehézségének megfelelő felosztásban az egyes tételek összeállításakor kidolgozott részletes értékelési útmutató tartalmazza. A felelet felépítésének és előadásának értékelésében az A) feladatban leírtak az irányadók.

A B) feladat értékelésének szempontjai

Az érvelés alapjául szolgáló tények ismerete	15–20 pont
A véleményalkotás módja, ellentétes vélemények összevetése	5–0 pont
A felelet felépítése, nyelvi kifejezőkészség	5 pont
Összesen	25 pont

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga 240 perc	Szóbeli vizsga 20 perc	
Egy 8–10 feladatot tartalmazó feladatsor	Egy választható esszé- vagy problémamafeladat	Egy A és egy B feladat előadása
80 pont	20 pont	50 pont

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán a vizsgázóknak egy központi feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó a rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

Az írásbeli vizsgán szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép használható.

Az írásbeli feladatlap tartalmi jellemzői

A feladatsor első része a követelményrendszer egészét lefedő feladatokból áll.

A feladatsor második része, a vizsgázó által választható esszék, illetve problémafeladatok minden évben az alábbi két témakörből kerülnek ki:

- az ember élettana és szervezettana, egészséges életmód;
- ökológia, környezet- és természetvédelem, növényélettan.

A vizgázónak a feladatlap megfelelő helyén jelölnie kell, hogy melyik feladatot választotta.

Az írásbeli vizsga feladatai az alábbi kompetenciák vizsgálatára helyezik a hangsúlyt:

- egyszerű ismeretfelidézés (reproduktív feladat);
- adatértés és -értelmezés, szabályfelismerés (grafikonok, táblázatok);
- szövegértés és -elemzés;
- példamegoldás;
- problémafeladat (a probléma, a választott módszer, az eredmények érvényessége és a hibalehetőségek felismerése, elemzése);
- halmazba sorolás (a felosztás logikai alapjának egyértelmű megjelölésével), ill. fordítottja: a felosztás logikai alapjának keresése (a megadott halmazok értelmezésével);
- képek sorba rendezése, kiegészítése, magyarázata.

Feladattípusok

Feleletválasztós feladatok

- igaz/hamis állítás;
- egyszerű választás;
- összetett választás (a helyes betűk felsorolásával);
- többféle asszociáció;
- struktúra-funkció, ill. ábraelemzés;
- illesztés (párosítás, besorolás – két halmaz közti kapcsolat).

Feleletalkotó feladatok

- rövid válasz (nem meghatározás, hacsak a követelményrendszerben nem szerepel ez egyértelműen);
- számolós feladat;
- ábrakészítés vagy -kiegészítés;
- *irányított* esszé (a szempontok – nem feltétlenül a megoldás sorrendjében történő – pontos megadásával, valamint a tartalomra kapható részpontszámok feltüntetésével).

Az írásbeli feladatlap értékelése

A javítás központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. A vizsgadolgozatra összesen 100 pont adható. Az első rész 80 pont, a választható feladat 20 pont.

Ha a vizgázó nem jelöli a választását vagy az nem egyértelmű, akkor az első választható feladat megoldását kell értékelni.

Szóbeli vizsga

Az emelt szintű szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik.

Felelőskor a kifejtés sorrendjét a vizgázó választja meg. A tételt a vizgázónak önállóan kell kifejtenie. A vizgázótónak lehetővé kell tennie, hogy a vizgázó gondolatmenetét önállóan fejtsse ki, majd – amennyiben a feladat ez – álláspontját is megfogalmazza és megvédje.

A szóbeli tételsor tartalmi jellemzői

A szóbeli vizsgán a vizgázó tárgyi tudásáról, kifejezőképességéről, problémaérzékenységéről, olvasottságáról tesz bizonyosságot.

A tételsor jellemzői

A tételsornak legalább 20 tételt kell tartalmaznia. A tételsornak a követelményrendszer minden fő témakörét érintenie kell. Valamennyi tételhez két feladat – *A*) és *B*) – tartozik. Egy tétel két feladata nem vonatkozhat azonos témára.

A tételek jellemzői

A) feladat: A közzétett témakörök egyikéhez kapcsolódó feladat kifejtése megadott szempontok alapján.

B) feladat: Biológiai problémát tartalmazó szöveg, illetve az abban leírt kísérlet elemzése, értékelése megadott szempontok alapján.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Mind az „A”, mind a „B” feladat értékelésénél 20-20 pont adható a tartalomra és 5-5 pont a kifejtés módjára. A központi értékelési útmutató rögzíti az egyes tételek kifejtésének elvárt összetevőit és az ezekre adható, a 20-20 pont felosztásával kialakított maximális részpontszámokat. A felelet felépítését és a nyelvi kifejezőképiséget a középszintű szóbeli vizsgánál leírt módon kell értékelni.”

3. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„DRÁMA

I. RÉSZLETES VIZSGAKÖVETELMÉNYEK

1. Színház- és drámatörténet

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
1.1. Az ókori színház és dráma	<p>Az ókor színháza és néhány görög dráma</p> <p>A tanuló legyen képes bemutatni</p> <ul style="list-style-type: none"> – a görög színházművészet kialakulását, rituális gyökereit és az ókori görög színház felépítését, – Aiszkhülosz vagy Szophoklész vagy Euripidész egy tragédiáján, vagy Arisztophanész egy komédiáján pedig az ókori görög dráma sajátosságait, – Szophoklész Antigoné című művének szereplőit és viszonyaikat, valamint a feldolgozott problémákat. 	<p>Az ókor színháza, a görög dráma és a római komédia</p> <p>A tanuló legyen képes bemutatni</p> <ul style="list-style-type: none"> – az ókori görög és római színházművészetet, – Aiszkhülosz vagy Szophoklész vagy Euripidész egy tragédiáján és Arisztophanész vagy Plautus egy komédiáján pedig az ókori görög és római dráma sajátosságait.
1.2. A középkori Európa színháza és drámája		<p>A középkori színjátszás, a commedia dell'arte</p> <p>A tanuló ismerje</p> <ul style="list-style-type: none"> – a templomi szertartásból, illetve a bibliai szövegekből kibontakozó középkori színjáték és dráma típusait, – a középkori rögtönzések vígjáték, a commedia dell'arte jellegzetes vonásait.
1.3. Az angol reneszánsz színház és dráma	<p>Shakespeare színháza és néhány drámája</p> <p>A tanuló legyen képes bemutatni</p> <ul style="list-style-type: none"> – Shakespeare: Rómeó és Júlia, illetve Hamlet című művén a shakespeare-i dramaturgia jellegzetességeit (pl. jelenetépítés, idő- és térkezelés), – az elemzett dráma szereplőit és viszonyaikat, valamint a feldolgozott problémákat. 	<p>Az Erzsébet-kor színháza, Shakespeare</p> <p>A tanuló ismerje</p> <ul style="list-style-type: none"> – Shakespeare egy tragédiáját, egy vígjátékát és az életmű drámatípusait, – az Erzsébet-kori színház társadalmi szerepét, a színház felépítését és működését.
1.4. A spanyol barokk dráma és színház		<p>A tanuló ismerje</p> <ul style="list-style-type: none"> – a barokk színház scenikai jellemzőit. <p>A tanuló legyen képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – egy szabadon választott művön (pl. <i>Lope de Vega</i> vagy <i>Calderon</i>) bemutatni a barokk dráma dramaturgiai sajátosságait.

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
1.5. A francia klasszicista	<p>Molière néhány drámája</p> <p>A tanuló legyen képes bemutatni</p> <ul style="list-style-type: none"> – Molière: Tartuffe című művén a molière-i dramaturgia jellegzetességeit, – az elemzett komédia szereplőit, viszonyaikat, valamint a feldolgozott emberi problémákat. 	<p>Molière művei és a klasszicista dráma</p> <p>A tanuló ismerje</p> <ul style="list-style-type: none"> – Molière legalább két komédiáját, – a klasszicista dráma sajátosságait.
1.6. A régi magyar dráma néhány alkotása		<p>A tanuló ismerje</p> <ul style="list-style-type: none"> – a magyar drámairodalom általános jellemzőit, – az alábbi szerzők valamelyikének egy drámáját: Bornemisza Péter, Balassi Bálint, Bessenyei György, Csokonai Vitéz Mihály.
1.7. A XIX–XX. századi magyar színház és dráma	<p>A XIX. és XX. századi magyar színház és dráma néhány alkotása</p> <p>A tanuló legyen képes bemutatni</p> <ul style="list-style-type: none"> – A XIX–XX. század magyar színházi irányzatait vagy műhelyeit vagy alkotóit, – Katona József: Bánk bán, illetve Madách Imre: Az ember tragédiája című művének színházi megvalósulásán keresztül a dráma és színház sajátos kapcsolatát, jellegzetességeit. <p>A tanuló legyen képes bemutatni</p> <ul style="list-style-type: none"> – Molnár Ferenc: Liliom és Örkény István Tóték című művének szereplőit és viszonyaikat, valamint a feldolgozott problémákat. 	<p>A XIX. századi magyar dráma néhány alkotása</p> <p>A tanuló ismerje</p> <ul style="list-style-type: none"> – az alábbi drámákat és szerzőjük drámaírói munkásságának jelentőségét: Katona József: Bánk bán, Vörösmarty Mihály: Csongor és Tünde, Madách Imre: Az ember tragédiája. <p>A hazai színjátszás kezdetei</p> <p>A tanuló ismerje</p> <ul style="list-style-type: none"> – a magyarországi hivatásos színjátszás kialakulásának jelentős eseményeit, helyszíneit és személyiségeit. <p>A XX. századi magyar dráma néhány alkotása</p> <p>A tanuló ismerjen</p> <ul style="list-style-type: none"> – az alábbi szerzők valamelyikétől egy szabadon választott drámát: Molnár Ferenc, Füst Milán, Lengyel Menyhért, Szomory Dezső, Szép Ernő, Móricz Zsigmond, Tamási Áron, Németh László, Illyés Gyula, Örkény István. <p>A tanuló legyen képes bemutatni</p> <ul style="list-style-type: none"> – az elemzett dráma szereplőit és viszonyaikat, valamint a feldolgozott problémákat.

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
1.8. A modern polgári dráma és színház kialakulása		<p>A tanuló ismerje</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ibsen vagy Strindberg vagy Shaw egy drámáját. <p>A tanuló legyen képes bemutatni</p> <ul style="list-style-type: none"> – az elemzett dráma szereplőit és viszonyaikat, valamint a feldolgozott problémákat.
1.9. Csehov és Sztanyiszlavszkij	<p>Csehov néhány drámája és Sztanyiszlavszkij színháza</p> <p>A tanuló legyen képes bemutatni</p> <ul style="list-style-type: none"> – a Három nővér, illetve a Sirály című művön keresztül a csehovi dráma sajátosságait, – a Sztanyiszlavszkij-módszer jellegzetességeit. 	<p>Csehov drámái és Sztanyiszlavszkij színháza</p> <p>A tanuló ismerje</p> <ul style="list-style-type: none"> – Csehov legalább két drámáját, – A Sztanyiszlavszkij-módszer egy-egy elemének továbbélését.
1.10. Brecht színháza és drámái	<p>Brecht színháza és néhány drámája</p> <p>A tanuló legyen képes bemutatni</p> <ul style="list-style-type: none"> – Brecht: Koldusopera című drámáján a brechti dramaturgia alapjait, – az elemzett dráma segítségével az epikus dráma jellemzőit. 	<p>Brecht drámái és színháza</p> <p>A tanuló ismerje</p> <ul style="list-style-type: none"> – Brecht drámaírói tevékenységét, legalább két drámáját.
1.11. A XX. század meghatározó színházi irányzatai, jelentős drámaírói		<p>A tanuló ismerje</p> <ul style="list-style-type: none"> – a XX. század meghatározó színházi és drámai irányzatait (<i>pl. az avantgarde, a politikai színház, a szegény színház, az abszurd, a performance</i>), – az alábbi szerzők valamelyikének egy drámáját (Pirandello, García Lorca, Sartre, Camus, O' Neill, Williams, Miller, Beckett, Ionesco, Mrozek, Dürrenmatt, Bulgakov).
1.12. Napjaink legfontosabb színházi irányzatai és a kortárs drámaidalom	<p>A tanuló legyen képes bemutatni</p> <ul style="list-style-type: none"> – egy látott színházi előadás jellemzőit, – egy szabadon választott mű elemzésével egy kortárs drámát (<i>pl. Sütő András: Egy lócsiszár virágvásárnapja, Spiró György: Csirkefej, Schwajda György: A csoda, Bereményi Géza: Léghőmérő, Parti Nagy Lajos: Mauzóleum, Korniss Mihály: Halleluja, Nadas Péter: Takarítás, Háy János: Gézagyerek, Tasnádi István: Közellenység</i>). 	<p>A tanuló ismerje – a mai magyar színházi struktúra jellemzőit (<i>pl. hivattas színház, alternatív színház, amatőr színház, diákszínház</i>),</p> <ul style="list-style-type: none"> – a mai színházi élet jelentős alkotóit, műhelyeit.

2. Színház- és drámaelmélet

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
2.1. A drámai műnem sajátosságai	A tanuló legyen képes <ul style="list-style-type: none"> – az irodalmi alkotások rendszerében elhelyezni a drámai műnemet, – vázolni az epikától és a lírától eltérő sajátosságait, – bemutatni a dráma és a színházművészet kapcsolatrendszerét. 	A tanuló ismerje <ul style="list-style-type: none"> – az arisztotelészi dramaturgia alapfogalmait, – az arisztotelészi drámától eltérő drámaformákat (pl. epikus dráma, konfliktus nélküli dráma).
2.2. A dráma / a színháték mint kommunikáció		A tanuló ismerje <ul style="list-style-type: none"> – a dráma és a színháték sajátos kommunikációs rendszerét, – a verbális és a nonverbális kommunikáció eszközeit (pl. <i>gesztusok, mimika, testtartás</i>).
2.3. A dráma szerkezeti felépítése	A tanuló ismerje fel <ul style="list-style-type: none"> – a dráma felépítésének sajátosságait, tagoltságát (pl. <i>jelenet, kép, szín, felvonás</i>), – a fordulatokat és a drámai csomópontokat. 	A tanuló ismerje <ul style="list-style-type: none"> – a dráma felépítésének kortól és műfajtól függő tagoltságát.
2.4. Dramaturgiai és színházelméleti alapfogalmak	A tanuló legyen képes elemző tevékenysége során alkalmazni a következő fogalmakat: <ul style="list-style-type: none"> – történet és cselekmény, akció és dikció, szituáció, dialógus és monológ, szerep. 	A tanuló legyen képes elemző tevékenysége során alkalmazni a következő fogalmakat: <ul style="list-style-type: none"> – karakter, jellem, fordulat, konfliktus, feszültség, tér és idő.
2.5. A színházművészet mint ösztművészet sajátosságai	A tanuló legyen képes bemutatni <ul style="list-style-type: none"> – hogyan alakítja ki autonóm formanyelvét a színházművészet a különböző művészeti ágak eszközeit felhasználva. 	A tanuló legyen képes elemzően bemutatni <ul style="list-style-type: none"> – egy színházi előadás vizuális, zenei és irodalmi összetevőit.
2.6. Színházi szakmák	Tudják felsorolni <ul style="list-style-type: none"> – a színházi előadás létrehozásához szükséges mesterségeket (pl. <i>rendező, díszlettervező, világosító</i>). 	Legyenek képesek <ul style="list-style-type: none"> – szabadon választott színházi szakmához tartozó tevékenységek ismertetésére (pl. az író, a rendező, a dramaturg, a díszlettervező, a jelmeztervező, a zeneszerző, a világosító, a hangtechnikus, a színpadmester, az ügyelő, a kellékes).

3. Színházi műfajok

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
3.1. A rituális játék/szertartásjáték		A tanuló legyen képes – a rituális és/vagy szertartásjáték műfajának azonosítására egy-egy színházi előadásban.
3.2. A tragédia	A tanuló legyen képes – a klasszikus tragédia jellemző jegyeinek azonosítására egy-egy színházi előadásban.	A tanuló legyen képes – a tragédia műfajának változásait felismerni különböző korszakokban.
3.3. A komédia	A tanuló legyen képes – különbséget tenni a vidám műfajú művek között.	A tanuló legyen képes – a vidám műfajú művek változásait felismerni különböző korszakokban.
3.4. A realista színjáték	A tanuló ismerje fel – a realista előadásmódot.	A tanuló ismerje fel – a realizmus és naturalizmus műfaji jegyeit, azokat tudja alkalmazni színházi elemzéseiben.
3.5. Az abszurd és a groteszk		A tanuló ismerje fel – az abszurd és groteszk elemeket a színházi előadásokban.
3.6. Bábjáték		A tanuló legyen képes – az alkalmazott bábtechnikák azonosítására.
3.7. Zenés, tánc- és mozgásszínház	A tanuló legyen képes – különböző zenés műfajú előadásokat (<i>pl. opera, operetta, musical</i>) felismerni és azonosítani, – elkülöníteni a tánc- és mozgásszínházi előadásokat a balettől és a tánctól.	A tanuló legyen képes – a zene, a tánc és a mozgás szerepének felismerésére színpadi előadásokban.

4. Drámajáték

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
4.1. Helyzetgyakorlatok	Legyenek képesek rögtönzések során – a megadott helyzetnek megfelelő alapvető viselkedési sémák megjelenítésére.	Legyenek képesek – hétköznapi típusok jellemzőinek sűrítésére, azok megjelenítésére egyéni és/vagy páros munkában.
4.2. Történet szerkesztése és megjelenítése	Legyenek képesek – jelenetek összefűzésére.	Legyenek képesek – különböző színházi formák és drámatechnikák (<i>pl. a kontraszt, a különböző időkezelési módok</i>) alkalmazására.

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
4.3. Improvizáció	<p>Legyenek képesek</p> <ul style="list-style-type: none"> – improvizációra, szöveges vagy szöveg nélküli etűdök alkotására egyéni és/vagy páros munkában. 	<p>Legyenek képesek</p> <ul style="list-style-type: none"> – megadott témára és meghatározott stílusban szövegre épülő etűdök alkotására (<i>pl. versrészlet, kisebb dialógus</i>), – etűdsorozat összeállítására önálló munkában.
4.4. Drámajáték		<p>Ismerjék és alkalmazzák</p> <ul style="list-style-type: none"> – a drámajátékok jellemzőit és különböző típusait.
4.5. Drámapedagógia		<p>Ismerjék</p> <ul style="list-style-type: none"> – a dramatikus tevékenység alapfogalmait, a leggyakrabban alkalmazott konvenciókat, munkaformákat.

5. Mozgás, tánc- és mozgásszínházi ismeretek

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
5.1. Szituáció megfogalmazása állóképben, mozdulatsorral	<p>Legyenek képesek</p> <ul style="list-style-type: none"> – állókép és állóképsorozat létrehozására, – egyszerű mozgássorok különböző tempójú kivitelezésére. 	<p>Legyenek képesek</p> <ul style="list-style-type: none"> – összetett mozgássorok különböző tempójú kivitelezésére.
5.2. Improvizáció zenére vagy témára	<p>Legyenek képesek</p> <ul style="list-style-type: none"> – a zene hangulatához és tempójához, illetve a megadott téma hangulatához illeszkedő mozgássorok kivitelezésére, – megadott mozgásmotívumok felhasználására. 	<p>Legyenek képesek</p> <ul style="list-style-type: none"> – egy mozgásmotívum kibontására, továbbfejlesztésére, variálására.
5.3. Összetett improvizáció létrehozása és bemutatása	<p>Legyenek képesek</p> <ul style="list-style-type: none"> – egyéni, páros és/vagy csoportos előkészített mozgás- vagy táncimprovizációk bemutatására. 	<p>Legyenek képesek</p> <ul style="list-style-type: none"> – a tanult technikák alkalmazásával önálló mozgássor végrehajtására, – különböző összetett technikákat alkalmazó egyéni, páros és/vagy csoportos előkészített mozgás- vagy táncimprovizációk bemutatására.

6. Bábjáték

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
6.1. A tanulók által a képzés során készített bábok és/vagy maszkok alkalmazása drámaprojektjában	Legyenek képesek – egy választott báb vagy maszk sajátosságainak megfelelő alkalmazására.	Legyenek képesek – a választott bábtechnika vagy maszk típus alkalmazásával színházi improvizációra.

7. Beszéd, vers- és prózamondás, egyéni vagy közös daléneklés

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
7.1. A beszédtechnika alapjai	Legyenek képesek – drámajátékos és színjátékos gyakorlatuk során alkalmazni a légzés, a hangadás és az artikuláció alapvető szabályait.	Legyenek képesek alkalmazni – a légző-, hang- és artikulációs játékokat, gyakorlatokat – hangokkal, mechanikusan sorolható szavakkal és irodalmi szövegekkel.
7.2. Lírai, epikai és drámai alkotások tolmácsolása	Legyenek képesek – a műfajnak megfelelő előadásmód megválasztására, és az ahhoz illő eszközök alkalmazására.	Legyenek képesek – színjátékos gyakorlatuk során alkalmazni a légzés, a hangadás és az artikuláció alapvető szabályait, a hangsúlyszabályokat és a beszédváltásait (<i>pl. erő, magasság, tempó</i>).
7.3. Pódiumműfajok		Vegyenek részt – versműsorok, ünnepi műsorok, szerkesztett játékok létrehozásában és bemutatásában.
7.4. Egyéni vagy közös daléneklés		Legyenek képesek – dallamot improvizálni, vagy dalt előadni.

II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint			Emelt szint		
Írásbeli vizsga	Gyakorlati vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Gyakorlati vizsga	Szóbeli vizsga
120 perc	15 perc/fő	15 perc	180 perc	20 perc/fő	20 perc
60 pont	60 pont	30 pont	60 pont	50 pont	40 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint			Emelt szint		
	Írásbeli vizsga	Gyakorlati vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Gyakorlati vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	NINCS	a produkcióhoz szükséges kellékek	NINCS	NINCS	a jelenethez vagy az előadáshoz szükséges alapdízletek, kellékek, jelmezek stb.	NINCS

	Középszint			Emelt szint		
	Írásbeli vizsga	Gyakorlati vizsga	Szöbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Gyakorlati vizsga	Szöbeli vizsga
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	három példány helyesírási szótár	a lebonyolítás-hoz minimálisan szükséges körülmények (20-25 m ² alkalmi színpadi tér, alapvető fény- és hangtechnikai eszközök: világítási és sötétítési lehetőség, magnó vagy CD-lejátszó, mikrofon)	a tételeknek megfelelő technikai segéd-eszközök	videomagnó vagy DVD-lejátszó, három példány helyesírási szótár	színházaszerű körülmények (25-30 m ² alkalmi színpadi tér, alapvető fény- és hangtechnikai eszközök: min. 2 reflektor, magnó vagy CD-lejátszó, mikrofon, erősítő, hangfalak, sötétítéshez alkalmas függönyök)	a tételeknek megfelelő technikai segéd-eszközök

Nyilvánosságra hozandók

	Középszint			Emelt szint		
	Írásbeli vizsga	Gyakorlati vizsga	Szöbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Gyakorlati vizsga	Szöbeli vizsga
Anyag	NINCS	NINCS	tételcímek	NINCS	NINCS	tételcímek
Mikor?	NINCS	NINCS	jogszabály szerint	NINCS	NINCS	jogszabály szerint

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga		Szöbeli vizsga	Gyakorlati vizsga		
120 perc		15 perc	max. 15 perc/fő		
Feladatsor megoldása		Egy tétel kifejtése	Háromból két gyakorlati feladat		
Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok	Néhány soros jelenetelemzést, -értelmezést igénylő kérdések		kiscsoportos (2-3 fős) drámajátékos improvizáció a helyszínen megadott témára	előkészített, egyéni színpadi produkció	előkészített közös színpadi produkció (színielőadás) bemutatása
30 pont	30 pont		30 pont	30 pont	30 pont
60 pont		30 pont	60 pont		

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán a vizsgázóknak egy központi feladatlapot kell megoldaniuk.

A vizsgázó a rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

Vizsgacsoportonként szükséges segédeszköz: három példány helyesírási szótár. Ezeket a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Az írásbeli vizsgán a vizsgázónak elméleti ismereteiről és elemzési képességeiről kell számot adnia.

Az írásbeli vizsga témakörei:

- színház- és drámatörténet;
- színház- és drámaelmélet;
- színházi műfajok.

Az írásbeli vizsga egy komplex feladatlap megírása, mely az értékelési arányoknak megfelelően két feladattípust tartalmaz. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatokat és jelenetértelmezéshez, színházi megvalósításhoz stb. kapcsolódó néhány soros elemzést, értelmezést igénylő kérdéseket. A feladatlap egyszerű, rövid választ igénylő feladatai a színház- és drámatörténetből az alábbiakban megadott alkotók és kijelölt műveik mindegyikéhez, a néhány soros elemzést, értelmezést igénylő kérdései pedig a kijelölt művek közül csak egyhez kapcsolódhatnak.

Szophoklész: Antigoné

Shakespeare: Rómeó és Júlia, Hamlet

Molière: Tartuffe

Katona József: Bánk bán

Madách Imre: Az ember tragédiája

Csehov: Három nővér, Sirály

Molnár Ferenc: Liliom

Brecht: Koldusopera

Örkény István: Tóték

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. A vizsgadolgozatra, a feladatlap megoldására összesen 60 pont adható.

– Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok	30 pont
– Néhány soros jelenetelemzést, -értelmezést igénylő kérdések	30 pont
Összesen:	<u>60 pont</u>

Gyakorlati vizsga

Általános szabályok

A gyakorlati vizsgát a vizsgacsoport szóbeli vizsgájához kapcsolva, azt megelőzően vagy azt követően kell megszervezni.

A gyakorlati vizsga megkezdése előtt 30 perc felkészülési időt kell biztosítani.

A vizsgatárgy, illetve a művészeti ág jellegéből adódóan a gyakorlati vizsga előre megszerkesztett színházi műsor (előadás) vagy előadásrészlet is lehet. A vizsgázó – a gyakorlati vizsga megszerkesztése és a feltételek biztosítása érdekében – a vizsga előtt legalább egy hónappal a vizsgát szervező intézmény által készített adatlapon jelzi a gyakorlati vizsga választott feladattípusait és a szükséges információkat (szerző, cím, műfaj, időtartam, technikai igények, vendégszereplők stb.).

A gyakorlati vizsga helyszínén a vizsgát szervező intézményeknek biztosítaniuk kell a gyakorlati vizsga lebonyolításához minimálisan szükséges körülményeket (20-25 m² alkalmi színpadi tér, alapvető fény- és hangtechnikai eszközök: világítási és sötétítési lehetőség, magnó vagy CD-lejátszó, mikrofon).

A gyakorlati feladatok tartalmi és formai jellemzői

A gyakorlati vizsgán a vizsgázóknak a képzés során szerzett gyakorlati képességeikről és jártasságaikról kell számot adniuk.

A gyakorlati vizsga témakörei:

- drámajáték, színjáték;
- mozgás- vagy táncszínház;
- beszéd, vers- és prózamondás, egyéni vagy közös daléneklés;
- bábjáték.

Feladattípusok:

- kiscsoportos (2-3 fős) drámajátékos improvizáció a helyszínén megadott témára;
- előkészített, egyéni színpadi produkció;
- előkészített közös színpadi produkció (színelőadás) bemutatása.

A drámajátékos improvizációs feladatokhoz a vizsgabizottságot működtető intézmény a részletes vizsgakövetelmények alapján tételsort állít össze. A tételsornak legalább tíz tételt kell tartalmaznia. Az egyes tételekben meg kell adni az eljátszandó jelenet témáját és/vagy konfliktusszerkezetét és/vagy figuráit. Az egyes tételeket annak figyelembevételével kell meghatározni, hogy eljátszásuk nem igényelhet három percnél hosszabb időt. A vizsgázók önállóan vagy a vizsgázató tanár irányításával 2-3 fős csoportokat alkotnak, és ennek megfelelően a csoportok közösen húznak a 2, ill. 3 szereplőt igénylő tételek közül. A vizsgázók a tételhúzás után maximum 5 perces felkészülési időt kapnak.

Az előkészített, egyéni színpadi produkcióknál a vizsgázó egy szabadon választott verset, monológot, dalt, táncot vagy mozgásetűdöt ad elő. Az előadás időtartama legalább 2, legfeljebb 5-6 perc.

Az előkészített közös színpadi produkció (jelenet[ek] vagy színelőadás vagy színelőadás-részlet) bemutatása során a vizsgázók előadóként lépnek fel egy vizsgaelőadásban és/vagy aktívan részt vesznek annak előkészítésében (pl. rendezőként, dramaturgként, színpadkép-tervezőként vagy kivitelezőként, világosítóként, hangtechnikusként). A vizsgaelőadás lehet bármilyen stílusú színházi előadás, prózai vagy zenés színpadi mű, báb- vagy táncjáték. A vizsgaelőadás a vizsgázók által a vizsga helyszínéhez igazított, minimális színházszerű körülmények között zajlik. Az előadás hossza a vizsgázó szereplők számától függ: egy vizsgázó játékidéje átlagosan 5-10 perc lehet. A vizsgaelőadásban részt vehetnek drámából nem érettségizők („mint vendég”), de rájuk nem számolható a vizsgaidő.

A produkcióhoz szükséges kellékekről a vizsgázó gondoskodik.

A gyakorlati vizsga során a vizsgázóknak – választásuk alapján – legalább két feladattípus gyakorlati munkájában kell részt venniük.

A gyakorlati vizsgarész értékelése

A gyakorlati vizsgán a két feladattípusban összesen 60 pont szerezhető. Az értékelés a vizsgakövetelmények szerint az alábbi szempontok alapján történik:

Drámajátékos improvizáció:

– A szituáció megértése	8 pont
– Fantázia, ötletesség	12 pont
– Karakterábrázolás	10 pont
	30 pont

Egyéni színpadi produkció:

– Szövegutadás vagy a dallam vagy a lépések memorizáltsága	5 pont
– Értelmezés, szerkesztés	5 pont
– Az alkalmazott technikák (beszéd, mozgás stb.)	8 pont
– Előadásmód (karakterábrázolás, hitelesség, hangulatteremtés, kapcsolatteremtés)	10 pont
– Koncentráció	2 pont
	30 pont

Közös színpadi produkció:

– Az alkalmazott technikák (beszéd, mozgás stb.)	8 pont
– Koncentráció, játékfegyelem	10 pont
– Előadásmód (karakterábrázolás, hitelesség, hangulatteremtés, kapcsolatteremtés stb.)	12 pont
	30 pont

Amennyiben a vizsgázó a közös színpadi produkcióban nem játszóként vesz részt, az előadásmód helyett értelemszerűen az adott feladat színházzsakai megoldásának minőségét kell értékelni.

Ha a vizsgázó három feladattípus megoldásában vesz részt, az általa kiválasztott kettőben nyújtott teljesítményét kell értékelni, így a gyakorlati vizsgára maximálisan 2×30 pontot kaphat.

Szóbeli vizsga

A középszintű szóbeli vizsga tételsorának összeállításáról a vizsgabizottságot működtető intézmény gondoskodik.

A tételsornak legalább 20 tételt kell tartalmaznia. A tételek 45–55%-ának a színház- és drámatörténet köréből kell kerülnie.

A tételek tartalmazzák mindazon segédeszközöket, forrásokat stb., melyek a megoldáshoz szükségesek.

A tételsorban szereplő műveknek a tétel kifejtéséhez szükséges részleteit megfelelő (nyomtatott, DVD-n vagy videokazettán rögzített) formában a vizsgázó rendelkezésére kell bocsátani, és lehetővé kell tenni, hogy a 3-5 perces felvételeket fejhallgató használatával a felkészülési időben használhassa. Ha technikai okok miatt erre várakoznia kell, akkor a felkészülési időt meg kell hosszabbítani. A tételeknek megfelelő technikai segédeszközöket a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja.

A szóbeli vizsgák videokazettára, ill. DVD-re rögzített anyagai idegen nyelven történő vizsga esetén is csak magyar nyelven állnak a vizsgázók rendelkezésére.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A tételben megfogalmazott feladat lehet

- egy dráma- és/vagy színháztörténeti korszak problémájának elemző bemutatása vagy
- dráma- és színházelmélethez kapcsolódó feladat megoldása

vagy

- egy meghatározó színházi alkotó tevékenységének elemző ismertetése

vagy

- egy konkrét drámai/vagy színházi mű részletének elemzése.

A tételekben törekedni kell a változatos, a problémamegoldást ösztönző, az elemzési képességet mérő, valamint az ismeretek alkalmazását vizsgáló feladatok megfogalmazására.

A szóbeli vizsga alapvetően elméleti ismereteket, illetve az elemzési képességek alkalmazását várja a vizsgázóktól.

A szóbeli vizsga tartalma:

- színház- és drámatörténet;
- színház- és drámaelmélet;
- színházi műfajok.

A középszintű tételcímetek – a hozzájuk kapcsolódó feladatok és mellékletek (idézetek, képek stb.) nélkül – a vizsgáztató intézmény legalább 60 nappal a vizsgaidőszak kezdete előtt nyilvánosságra hozza.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A felelet 30 ponttal értékelhető.

Az értékelés a vizsgakövetelmények szerint az alábbi szempontok alapján történik:

- A feladat megértése, a lényeg kiemelése 5 pont
- A megközelítés, az elemzés sokszínűsége 10 pont
- Az ismeretek gazdagsága 10 pont
- Világosság, nyelvhelyesség, a felelet felépítettsége 5 pont

Összesen

30 pont

A tételsor összeállításakor röviden rögzíteni kell az egyes tételek kifejtésének elvárt összetevőit és a fenti szempontok alapján az ezekre adható pontszámok felosztásával kialakított maximális részpontszámokat.

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga 180 perc			Szóbeli vizsga 20 perc	Gyakorlati vizsga 20 perc/fő		
Feladatsor megoldása			Egy tétel kifejtése	Háromból két gyakorlati feladat		
Általános színház- és drámaelméleti kérdések	Néhány soros jelenetelemzés, -értelmezést igénylő kérdések	Elemzést, értelmezést, reflektálást igénylő esszéfeladat		kiscsoportos (2-3 fős) drámajátékos improvizáció a helyszínen megadott témára	előkészített, egyéni színpadi produkció	előkészített közös színpadi produkció (színelőadás) bemutató
15 pont	20 pont	25 pont		25 pont	25 pont	25 pont
60 pont			40 pont	50 pont		

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán egy feladatlapot kell megoldani, mely az értékelési arányoknak megfelelően három feladattípusból áll: az első rész általános történeti és elméleti kérdéseket tartalmaz, a második rész egy jelenetértelmezéshez, a jelenet színházi megvalósításához kötődő, elemzést és értelmezést igénylő kérdésekből áll (melynek színházi anyagát a vizsgázók videokazettán [vagy DVD-n] vagy szövegesen is kapják meg). A feladatsorban a jelenetértelmezéshez kapcsolódó videokazettán vagy DVD-n rögzített anyag hossza maximálisan 10 perc lehet, a szöveges anyag terjedelme is ezzel arányos. A harmadik rész színházi előadáshoz kapcsolódó elemzést, értelmezést, reflektálást igénylő esszéfeladat. Az esszéfeladat megoldása keretében a vizsgázónak a követelményekben felsorolt színházi előadások közül a feladatlapban kijelölt kettőből egyet kell választania és kidolgoznia.

A vizsga megkezdésekor – a feladatlapok kiosztását követően – a vizsgázók együttesen, kétszer egymás után nézhetik meg a videokazettán vagy DVD-n rögzített anyagot. A megtekintés alkalmával a vizsgázók a kiosztott feladatlaphoz tartozó jelenetszövegekhez jegyzeteket készíthetnek.

Ezt követően a vizsgázó a rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

A feladatlapon az esszékérdésekhez a vizsgázók 0,5-1 oldalas szöveges (pl. kritikarészlet, rendezői vallomás) vagy egyéb (pl. képi, rajzos) forrásokat kaphatnak.

Vizsgacsoportonként szükséges segédeszköz: videomagnó vagy DVD-lejátszó, három példány helyesírási szótár. Ezeket a vizsgáztató intézmény biztosítja.

Az írásbeli vizsga jelenetértelmezéshez kapcsolódó, videokazettára, ill. DVD-re rögzített színházi anyaga, és/vagy azok szöveges változata, az esszékérdésekhez kapcsolódó színházi előadások videokazettára, ill. DVD-re rögzített anyagai idegen nyelven történő vizsga esetén is csak magyar nyelven állnak a vizsgázók rendelkezésére.

Az írásbeli feladatlapon tartalmi és formai jellemzői

Az írásbeli vizsgán a vizsgázónak elméleti ismereteiről és elemzési képességeiről kell számot adnia.

Az általános történeti és elméleti feladatok témakörei:

- színház- és drámatörténet;
- színház- és drámaelmélet;
- színházi műfajok.

A jelenetértelmezést igénylő feladatok témakörei:

- az ókor színháza és a görög dráma;
- az Erzsébet-kor színháza és Shakespeare;
- Molière néhány műve és a klasszicista dráma;
- a XIX. századi magyar dráma néhány alkotása;
- Csehov drámái és Sztanyiszlavszkij színháza;
- Molnár Ferenc és Örkény István drámái;
- Beckett drámái és az abszurd színház.

A néhány soros jelenetelemzést, -értelmezést igénylő kérdésekhez kapcsolódó feladathoz az Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet videotárában lévő anyagok használhatóak fel.

Az esszéfeladatok a következő színházi előadásokhoz kapcsolódhatnak 2008–2012 között:

Plautus: A hetvenkedő katona (Rendező: Taub János) Radnóti Színház, 1988;

Shakespeare: Szentivánéji álom (Rendező: Csányi János) Bárka Színház, 1997;

Csehov: Három nővér (Rendező: Ascher Tamás) Katona József Színház, 1985;

Schiller: Ármány és szerelem (Rendező: Mohácsi János) Kaposvári Csiky Gergely Színház, 1989;

Ibsen: Nóra (Rendező: Valló Péter) Radnóti Színház, 1989;

Csehov: Siráj (Rendező: Schilling Árpád) Krétakör Színház, 2003;

Madách Imre: Az ember tragédiája (Rendező: Ruszt József) Zalaegerszeg Hevesi Sándor Színház, 1983.

Az esszéfeladatok megoldásához szükséges előadások felvételei az Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet videotárában előzetes egyeztetés alapján megtekinthetők, vagy hozzáférhetők a megyei könyvtárakban.

Az írásbeli feladatlapon értékelése

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. A vizsgadolgozatra összesen 60 pont adható. Az értékelés az alábbi szempontok alapján történik:

– Általános színház- és drámaelméleti kérdések	15 pont
– Néhány soros jelenetelemzést, -értelmezést igénylő kérdések	20 pont
– Elemzést, értelmezést, reflektálást igénylő esszéfeladat	<u>25 pont</u>
Összesen	60 pont

Ha a vizsgázó a 2 választható esszéfeladat közül egynél többet dolgoz ki, akkor az értékelés során csak a feladatlapon szereplő sorrendben első téma kifejtését kell figyelembe venni.

Gyakorlati vizsga

Általános szabályok

A gyakorlati vizsgát a szóbeli vizsgával egyidejűleg – az összes szóbeli tétel kifejtése után – kell megszervezni.

A gyakorlati vizsga megkezdése előtt 30 perc felkészülési időt kell biztosítani.

A vizsgatárgy, illetve a művészeti ág jellegéből adódóan a gyakorlati vizsga előre megszerkesztett műsor (előadás, előadásrészlet) is lehet. A vizsgázó – a gyakorlati vizsga megszerkesztése és a feltételek biztosítása érdekében – az írásbeli vizsga alkalmával a központilag kiadott adatlapon jelzi a gyakorlati vizsga választott feladattípusait és a szükséges információkat (szerző, cím, műfaj, időtartam, technikai igények, vendégszereplők stb.).

A gyakorlati vizsga helyszínén a vizsgát szervező intézményeknek biztosítaniuk kell a színházszerű körülményeket (25-30 m² alkalmi színpadi tér, alapvető fény- és hangtechnikai eszközök: min. 2 reflektor, magnó vagy CD-lejátszó, mikrofon, erősítő, hangfalak, sötétítéshez alkalmas függönyök), a vizsgázóknak pedig a jelenethez vagy az előadáshoz szükséges alapdíszleteket, kellékeket, jelmezeket stb.

A gyakorlati feladatok tartalmi és formai jellemzői

A gyakorlati vizsgán a vizsgázóknak a képzés során szerzett gyakorlati képességeikről és jártasságaikról kell számot adniuk.

A gyakorlati vizsga témakörei:

- drámajáték, színjáték;
- mozgás- vagy táncszínház;
- beszéd, vers- és prózamondás, egyéni vagy közös daléneklés;
- bábjáték.

Feladattípusok:

- kiscsoportos (2–3 fős) drámajátékos improvizáció a helyszínen megadott témára;
- előkészített, egyéni színpadi produkció;
- előkészített közös színpadi produkció (színelőadás) bemutatása.

A drámajátékos improvizációs feladatokat a részletes vizsgakövetelmények alapján összeállított központi tételsor tartalmazza. A tételsor legalább tíz tételből áll. A tétel szövege megadja az eljátszandó jelenet témáját és/vagy konfliktus-szerkezetét és/vagy figuráit és/vagy a játék követendő stílusát. Az egyes tételeket annak figyelembevételével kell meghatározni, hogy eljátszásuk nem igényelhet öt percnél hosszabb időt. A vizsgázók önállóan vagy a vizsgáztató tanár irányításával 2–3 fős csoportokat alkotnak, és ennek megfelelően a csoportok közösen húznak a 2, ill. 3 szereplőt igénylő tételek közül. A vizsgázók a tételhúzás után maximum 5 perces felkészülési időt kapnak. A jeleneten belüli szereposztást a vizsgázók döntenek el, vitás helyzetben sorsolás útján kell döntenek.

Az előkészített, egyéni színpadi produkcióknál a vizsgázó öt elemből (versek és/vagy monológok és/vagy dalok és/vagy táncok és/vagy mozgásetűdök) listát állít össze, amelyből a tantárgyi bizottság választ verset vagy monológot vagy dalt vagy táncot vagy mozgásetűdőt. Az egyéni színpadi produkció időtartama minimum 2 perc, maximum 6 perc.

Az előkészített közös színpadi produkció (jelenet[ek] vagy színelőadás vagy színelőadás-részlet) bemutatása során a vizsgázók előadóként lépnek fel egy vizsgaelőadásban, vagy aktívan részt vesznek annak előkészítésében (pl. rendezőként, dramaturgként, színpadkép-tervezőként vagy kivitelezőként, világosítóként, hangtechnikusként). A vizsgaelőadás a vizsgát szervező – a drámatanításban tapasztalatokkal rendelkező és a feltételeket biztosítani képes – intézményben kialakított színházszerű körülmények között zajlik. Az előadás hossza a vizsgázó szereplők számától függ: egy vizsgázó játékidője átlagosan 5–10 perc lehet. A vizsgaelőadásban részt vehetnek drámából nem érettségizők („mint vendég”), de rájuk nem számolható a vizsgaidő. Az előadásban, jelenetben közreműködő nem érettségizők száma nem lehet több, mint az érettségizőké. Az előadáshoz szükséges kellékekről a vizsgázóknak kell gondoskodniuk.

A vizsgaelőadás lehet bármilyen stílusú színházi előadás – prózai vagy zenés színpadi mű, báb- vagy táncjáték – színpadi körülmények között előadott monológja vagy jelenete vagy részlete, illetve a vizsgázó szereplők számától függően a teljes előadás.

A gyakorlati vizsga során a vizsgázónak – választása alapján – legalább két típusú gyakorlati munkában kell alkotó módon részt vennie.

A gyakorlati feladatok értékelése

A gyakorlati vizsgán a két feladattípusban nyújtott teljesítmény alapján 50 pontot lehet szerezni. Az értékelés központi értékelési útmutató alapján az alábbi általános szempontok alapján történik:

Drámajátékos improvizáció:

– A szituáció megértése	5 pont
– Fantázia, ötletesség	10 pont
– Karakterábrázolás	5 pont
– Instrukciók követése	<u>5 pont</u>
	25 pont

Egyéni színpadi produkció:

– Szövegtudás vagy a dallam vagy a lépések memorizáltsága	5 pont
– Értelmezés, szerkesztés	5 pont
– Az alkalmazott technikák (beszéd, mozgás stb.)	5 pont
– Előadásmód (karakterábrázolás, hitelesség, hangulatteremtés, kapcsolatteremtés stb.)	8 pont
– Koncentráció	<u>2 pont</u>
	25 pont

Közös színpadi produkció:

– Az alkalmazott technikák (beszéd, mozgás stb.)	8 pont
– Előadásmód (karakterábrázolás, hitelesség, hangulatteremtés, kapcsolatteremtés stb.)	10 pont
– Koncentráció, játékegyelem	<u>7 pont</u>
	25 pont

Amennyiben a vizsgázó a közös színpadi produkcióban nem játszóként vesz részt, az előadásmód helyett értelemszerűen az adott feladat színházzsakai megoldásának minőségét kell értékelni.

Ha a jelölt három feladattípus megoldásában vesz részt, az általa kiválasztott kettőben nyújtott teljesítményét kell értékelni, így a gyakorlati vizsgára maximálisan 2×25 pontot kaphat.

Szóbeli vizsga

Az emelt szintű szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik.

A tételsor legalább 20 tételt tartalmaz.

A tételek tartalmazzák mindazon segédeszközöket, forrásokat stb., melyek a megoldáshoz szükségesek.

A tételsorban szereplő művekhez kapcsolódhatnak olyan feladatok is, melyek kifejtéséhez a szükséges részleteket megfelelő (nyomtatott, DVD-n vagy videokazettán rögzített) formában a vizsgázó rendelkezésére kell bocsátani, és lehetővé kell tenni, hogy a kb. 5 perces felvételeket fejhallgató használatával a felkészülési időben használhassa. Ha technikai okok miatt erre várakoznia kell, akkor a felkészülési időt meg kell hosszabbítani. A tételeknek megfelelő technikai segédeszközöket a vizsgáztató intézmény biztosítja.

A szóbeli vizsgák videokazettára, ill. DVD-re rögzített anyagai idegen nyelven történő vizsga esetén is csak magyar nyelven állnak a vizsgázók rendelkezésére.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli vizsga alapvetően elméleti ismereteket, illetve az elemzési képességek alkalmazását várja a vizsgázóktól.

A szóbeli vizsga tartalma:

- színház- és drámatörténet;
- színház- és drámaelmélet;
- előadáselemzés;
- színházi műfajok;
- drámajátékos ismeretek.

A tétel lehet:

- egy dráma- és/vagy színháztörténeti korszak problémájának elemző bemutatása

vagy

- dráma- és színházelmélethez kapcsolódó feladat megoldása

vagy

- egy meghatározó színházi alkotó tevékenységének elemző ismertetése

vagy

- egy konkrét drámai/vagy színházi mű elemzése

vagy

- a drámajátékos gyakorlatokhoz kapcsolódó feladat megoldása.

A tételek kijelölésekor törekedni kell a változatos, a problémamegoldást ösztönző, az elemzési képességet mérő, valamint az ismeretek alkalmazását vizsgáló feladatok megfogalmazására.

Az emelt szintű tételcímet – a hozzájuk kapcsolódó feladatok és mellékletek (idézetek, képek stb.) nélkül – a vizsgáztató intézmény legalább 60 nappal a vizsgát megelőzően nyilvánosságra hozza.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A felelet 40 ponttal értékelhető.

Az értékelés központi értékelési útmutató alapján, az alábbi értékelési szempontok szerint történik.

– A feladat megértése, a lényeg kiemelése	5 pont
– Az ismeretek gazdagsága	15 pont
– A megközelítés, az elemzés sokszínűsége	15 pont
– Világosság, nyelvhelyesség, a felelet felépítettsége	<u>5 pont</u>

Összesen

40 pont

4. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
120 perc	15 perc	180 perc	20 perc
100 pont	50 pont	100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	NINCS	NINCS	NINCS	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	CD lejátszó	Jól hangolt zongora	CD lejátszó	Jól hangolt zongora

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Középszint			
Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga	
120 perc		15 perc	
I. Zenefelismerés	II. Zenetörténeti szövegalkotás, Általános zenei alapismeretek, Dallamátírás.	Éneklés, műelemzés, lapról olvasás.	
20 perc	100 perc		
100 pont		50 pont	

Írásbeli vizsga**Általános szabályok**

Az írásbeli vizsgán a jelölteknek egy központi feladatsort kell megoldaniuk.

A vizsgát az I. feladatlap (20 perc) megoldásával kell kezdeni. A vizsgadolgozatokat a 20. perc leteltével a felügyelő tanár összegyűjti.

Ezután kerülhet sor a II. feladatlap kiosztására és megoldására. A vizsgázó a II. részen belül a rendelkezésére álló időt (100 perc) tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között, és megoldásuk sorrendjét is megváltoztathatja.

Vizsgacsoportonként szükséges segédeszköz: a feladatsor hanganyagának (I. Zenefelismerés) lejátszásához szükséges egy CD-lejátszó, amelyet a vizsgát lebonyolító intézmény biztosít. A feladatsor hangzó anyagát a vizsgát szervező intézmény központilag megkapja.

Az írásbeli feladatlap tartalmi jellemzői*Zenefelismerés*

A zenefelismerési feladatban a hangzó (CD-n rögzített) zenei szemelvényeket kell felismerni, megnevezni. A feladat zenei szemelvény hallás utáni felismerése, megnevezése, a feladattól függően a hangszerek, a korszak, a zeneszerző, a mű vagy a műfaj meghatározása.

A bejátszások időtartama 1–1,5 perc. Valamennyi zenei idézet egyszer szólal meg. A bejátszások között időt kell adni a feladatok megoldására. A hangzó anyag, illetve a feladatlap minden esetben tartalmazza a szükséges utasításokat, és a feladat megoldására biztosított időt is meghatározza.

Zenetörténeti szövegalkotás

Feladat egy szöveg önálló kidolgozása, megfogalmazása adott szempontok alapján, amelynek címét a vizsgázó a megadott három téma közül választhatja. A feladat megoldásának terjedelme maximum 4–5 oldal.

A dolgozat témája lehet például:

- egy adott zenetörténeti kor, stílus, műfaj, népzenei stíluskör, népszokások jellegzetes vonásainak leírása,
- egy, a részletes követelményben megadott zeneszerző életútjának vázlatos bemutatása, egy mű vagy műfaj elhelyezése a szerző életművében,
- egy zenetörténeti kor és a kapcsolódó társművészetek összefüggéseinek feltárása.

Általános zenei alapismeretek

Összetett feladatokból álló zenetörténeti és zeneelméleti kérdések.

A feladattípusok lehetnek:

- fogalmi meghatározások (pl. zenei formák, műfajok),
- válaszok illesztése (pl. művek – zeneszerzők párosítása),
- rövid válaszokat igénylő feladatok, kiegészítések,
- zeneelméleti ismeretek.

Dallamátírás

A vizsga során egy egyszólamú, hangnemben maradó, periódus terjedelmű dallamot kell átírni a tanult hangnemekben (2#–2b) betűkottából a vonalrendszerbe violinkulcsban.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az írásbeli vizsgadolgozatokat a szaktanár javítja és értékeli. Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Az írásbeli vizsgarészben 100 pont szerzhető. Az értékelési útmutató rögzíti a szerzett pontok vizsgaponttá történő átalakítását is.

Szóbeli vizsga

A középszintű szóbeli vizsga tételsorának összeállításáról a részletes vizsgakövetelményeket figyelembe véve a vizsgabizottságot működtető intézmény gondoskodik.

Vizsgacsoportonként szükséges segédeszköz egy jól hangolt zongora, mely a műdalénekléshez esetlegesen előírt kíséret megszólaltatásához szükséges.

A tételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtjenie. A szóbeli feleletkor a felkészülési idő alatt készített jegyzet használata lehetséges.

A szóbeli tételsor tartalmi jellemzői

A tételsor jellemzői

A tétel három altételből áll („A”, „B”, „C”). A vizsgázónak mindhárom altételből kell húznia egyet. Az altételsoroknak legalább 20–20 tételt kell tartalmazniuk, melyeknek legalább 20%-át évente cserélni kell. Az altételsornak a követelményrendszer minden témakörét (stíluskörét) érintenie kell.

„A” altétel: egy népdal éneklése szöveggel (maximum két versszakkal), emlékezetből, valamint az énekelt népdal elemzése emlékezetből.

„B” altétel: egy műdal éneklése a részletes vizsgakövetelményekben megjelölt szintek alapján, továbbá az énekelt anyaghoz kötődő zenei, és általános művészettörténeti ismeretek kifejtése.

Az altételben szereplő műdalokat úgy kell kiválasztani, hogy azok a részletes követelményrendszerben szereplő valamennyi stíluskört érintsék. Az altételeknek a megfelelő formában kell tartalmazniuk a szükséges mellékleteket (a „B” altételben szereplő műdalok zongorakísérete megfelelő hangfekvésben).

Vizsgacsoportonként szükséges segédeszköz: egy jól hangolt zongora, valamint a műdalok előadásához egy zongorakísérő tanár.

„C” altétel: egy periódus terjedelmű, modulációt nem tartalmazó bécsi klasszikus zenei idézet lapról olvasása szolmiálva 2#–2b-ig terjedő hangnemekben.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli vizsgarészben 50 pont szerezhető. Az értékelés a következő szempontok alapján történik:

„A” altétel: Népdal éneklése és elemzése

15 pont

Feladat: Egy népdal éneklése emlékezetből, szöveggel, maximum két versszakkal

Az énekelt népdal elemzése emlékezetből

„B” altétel: Egy műdal éneklése és a kapcsolódó ismeretek kifejtése

25 pont

Feladat: Műdal éneklése a vizsgakövetelmények meghatározása szerint

Az énekelt műdalhoz kapcsolódó ismeretek kifejtése

„C” altétel: Lapról olvasás

10 pont

Feladat: Egy periódus terjedelmű, modulációt nem tartalmazó bécsi klasszikus zenei idézet lapról olvasása szolmizálva 2#–2b-ig terjedő hangnemekben.

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Emelt szint		
Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga
180 perc		20 perc
I. Dallamdiktálás Zenefelismerés	II. Zeneelmélet, Zenetörténeti szövegalkotás	Éneklés, műelemzés, zeneelmélet, lapról olvasás
60 perc	120 perc	
100 pont		50 pont

Írásbeli vizsga**Általános szabályok**

Az írásbeli vizsgán a vizsgázóknak egy központi feladatsort kell megoldaniuk.

A vizsgát az I. feladatlap (60 perc) megoldásával kell kezdeni. A feladatlapokat a 60. perc leteltével a felügyelő tanár összegyűjti.

Ezután kerülhet sor a II. feladatlap (120 perc) kiosztására és megoldására. A vizsgázó a II. részben a rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között, és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja. A II. feladatlapot 120 perc elteltével a felügyelő tanár összegyűjti.

Vizsgacsoportonként szükséges segédeszköz: a feladatsor hanganyagának (I. Dallamdiktálás és Zenefelismerés) lejátszásához szükséges egy CD-lejátszó, amelyet a vizsgát lebonyolító intézmény biztosít. A feladatsor hangzó anyagát a vizsgát szervező intézmény központilag megkapja. A feladatsorok hangzó anyagát a vizsgán a tanulók közösen hallgatják meg.

Az írásbeli feladatlap tartalmi jellemzői*Dallamdiktálás*

A feladat egy egyszólamú és egy kétszólamú, CD-felvételről zongorán lejátszott barokk vagy bécsi klasszikus zenei részlet lejegyzése. Kiválasztásuk a követelményekben meghatározottak szerint történik. Az egyszólamú dallamokat violinkulcsban, a kétszólamút violinkulcsban vagy violinkulcs és basszukulcsban kell leírni a megadott előjegyzéssel. Adott a kezdőhang, a kulcs és a metrum.

A dallamokat mindig teljes terjedelemben hallják a vizsgázók: az egyszólamú dallamot 5–8 alkalommal, a kétszólamú zenei részletet 8–10 alkalommal. A dallamdiktálásokat szünetek tagolják.

Zenefelismerés

A zenefelismerési feladatsorban (CD-n rögzített) zenei szemelvényeket kell felismerni és megnevezni. A feladatsor 16 zenei szemelvényt tartalmaz.

A 16 szemelvényből 9 ismert műrészlet (lásd Műjegyzék) és 7 ismeretlen zenei részlet. A tanult művekből válogatott 9 részletet egyenként 1–1,5 perces időtartamban, egyszer hallja a vizsgázó, ennek alapján kell a szerzőt, a címet, a műfajt, a korszakot megneveznie. A 7 ismeretlen zenei anyagot 1–1,5 perces terjedelemben, egyszer hallja a vizsgázó. Ezen belül 4 ismeretlen műrészlet alapján a hangszert kell megneveznie, felismernie, és 3 ismeretlen műrészlet alapján a mű korszakba helyezése a feladat.

A hangzó anyag tartalmazza a szükséges utasításokat, és meghatározza a feladatok megoldására biztosított időt is.

Zeneelmélet

Ebben a vizsgarészben a vizsgázónak összetett feladatokból álló feladatsorokat kell megoldania. A feladatok a vizsgázó tudását mérik a hangsorok, a hangközök, a hármashang- és négyeshangzatok, a funkciós rend és a zárlatok, a formatani ismeretek, a zenei szakkifejezések és a műfajelméleti ismeretek területein.

A feladatok lehetnek:

- hangsorok elméleti ismerete és kottázása,
- hangközök, hármashang- és négyeshangzatok elméleti ismerete és kottázása,
- formatani fogalmak, zenei szakkifejezések és műfajelméleti ismeretek meghatározása.

Zenetörténeti szövegalkotás

A vizsgázó feladata egy szöveg önálló kidolgozása, megfogalmazása adott szempontok alapján, amelynek címét a jelölt a megadott három téma közül választhatja. A feladat megoldásának terjedelme maximum 5–6 oldal.

A dolgozat témája lehet:

- egy adott zenetörténeti kor, stílus, műfaj jellegzetes vonásainak leírása,
- egy zeneszerző életútjának vázlatos bemutatása, esetleg egy mű vagy műfaj elhelyezése a szerző életművében belül,
- egy zenetörténeti kor és a kapcsolódó társművészetek összefüggéseinek feltárása.

Az írásbeli feladatlapon értékelése

Az emelt szintű írásbeli vizsgarészben 100 pont szerezhető. Az értékelés a központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Az értékelési útmutató rögzíti a vizsgarészekben szerzett pontok vizsgaponttá történő átalakítását is.

Szóbeli vizsga

Az emelt szintű szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik.

A szóbeli vizsga tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli vizsga anyagát az „Ének-zene részletes érettségi vizsgakövetelmények” mellékleteként megjelent műjegyzékben található népdalok és műzenei szemelvények adják. A felkészülés során a tanuló a közép- és emelt szint anyagából egyaránt készül.

Az Ének-zene részletes érettségi vizsgakövetelmények „szakkifejezések” című fejezetében szereplő fogalmakat el kell sajátítania a tanulónak. Ezek használatáról a diák mind az írásbeli feladatsorok megoldásakor, mind a szóbeli vizsgarészek teljesítésekor számot ad.

A szóbeli vizsga feltételezi a vizsgakövetelményekben megjelölt teljes zenetörténeti és zeneelméleti tudás birtoklását is.

A tételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. A szóbeli feleletkor a felkészülési idő alatt készített jegyzet használata lehetséges.

Vizsgacsoportonként szükséges segédeszköz: egy jól hangolt zongora, valamint a műdalok előadásához egy zongorakísérő tanár.

A tételsor jellemzői

A vizsgázónak a kétféle tételtípusból, „A” és „B” altételekből kell húznia egy-egy tételt. Az „A” altétel összetett, mivel öt feladatot tartalmaz. A „B” altétel maga a 6. feladat.

Minden tételtípusnak legalább 20 tételt kell tartalmaznia. Az altételsoroknak a követelményrendszer minden témakörét – stíluskörét tartalmazniuk kell.

A tétel jellemzői

Az „A” altétel öt feladatot tartalmaz:

1. feladat:

Egy népdal éneklése és elemzése emlékezetből a részletes vizsgakövetelményekben megjelölt szempontok szerint,

2. feladat:

Egy műdal éneklése emlékezetből szöveggel, zongorakíséréssel, a dal elemzése kotta alapján,

3. feladat:

Műzenei szemelvény éneklése (vagy hangszeres bemutatása) emlékezetből szöveggel, abszolút névvel vagy szolmizálva,

4. feladat:

Modális hangsorok éneklése szolmizálva,

5. feladat:

Adott hangnem egy-egy alaphelyzetű hármashang-, illetve négyeshangzatának éneklése szolmizálva és hangnévvel, oldással.

A műdal és a szemelvényt a tételsor összeállításakor különböző stíluskorszakból kell választani. A szükséges melléleteket megfelelő formában a tételeknek tartalmazniuk kell (pl. a műdalok partitúrája, zongorakíséretnek közép hangfekvésben).

A „B” altétel egy feladatot tartalmaz:

6. feladat:

Egy műzenei részlet lapról éneklése a követelményrendszerben meghatározottak szerint.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelés központi értékelési útmutató alapján történik. Az emelt szintű szóbeli vizsgarészben 50 pont szerezhető a következő megosztásban:

„A” altétel:

1. feladat: Népdal 10 pont

Egy népdal éneklése emlékezetből szöveggel, két versszakkal

Az énekelt népdal elemzése emlékezetből

2. feladat: Műdal 10 pont

Egy műdal éneklése emlékezetből, szöveggel, egy versszakkal

Az énekelt műdal elemzése kottából

3. feladat: Műzenei részlet 5 pont

Egy műzenei részlet éneklése emlékezetből, szolmizálva

4. feladat: Modális hangsorok 5 pont

Két modális hangsor éneklése szolmizálva felfelé és lefelé

5. feladat: Hármashang- és négyeshangzatok 10 pont

Hármashangzat éneklése szolmizálva és hangnévvel

Négyeshangzat éneklése szolmizálva és hangnévvel

„B” altétel:

6. feladat: Lapról olvasás 10 pont

5. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc	240 perc	20 perc
100 pont	50 pont	100 pont	50 pont

A vizsgán semmilyen segédeszköz nem használható.

Nyilvánosságra hozandók

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	NINCS	témakörök	NINCS	témakörök
Mikor?	NINCS	jogszabály szerint	NINCS	jogszabály szerint

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Középszint			
Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga	
180 perc		15 perc	
Feladatsor		Egy tétel kifejtése	
<i>A)</i> <i>Filozófiatörténeti ismeretekre vonatkozó kérdéssor</i>	<i>B)</i> <i>Szövegértelmezés, reflektálás</i>	<i>A)</i> <i>Egy téma kifejtése</i>	<i>B)</i> <i>A filozófiával kapcsolatba hozható alkotás értelmezése</i>
30 pont	70 pont	35 pont	15 pont
100 pont		50 pont	

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán a vizsgázóknak egy központi feladatsort kell megoldaniuk.

A vizsgázó a rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg az A), B) vizsgarész-összetevő között, illetve az egyes feladatok között. A vizsgázó a feladatok megoldásának sorrendjét is meghatározhatja.

Az írásbeli vizsgán semmilyen segédeszköz nem használható.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

<p><i>A) vizsgarész-összetevő: 30 pont</i> Kérdéssora a vizsgakövetelmények kötelező ismeretanyagára épül.</p> <ul style="list-style-type: none"> – filozófiatörténeti alapismeretek – alapfogalmak – korszakok – problémák
<p><i>B) vizsgarész-összetevő: 70 pont (2×35 pont)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – a megadott 3 szövegből 2 szöveg választása kötelező – filozófiai szövegrészletek értelmezése – reflektálás a felismert filozófiai problémára – önálló vélemény megfogalmazása

Az A) vizsgarész-összetevőben a feladatsor a filozófiatörténeti tények ismeretét kéri.

Az A) vizsgarész-összetevő kérdéssora olyan ismeretek tudását méri, amelyek a részletes vizsgakövetelmények kötelező ismeretanyagát képezik. A kötelezően választható filozófusok (4 filozófus) esetében a feladatok is választást engednek meg. (Például a középkori filozófia esetében a feladat Szent Ágostonra vagy – választhatóan – Aquinói Szent Tamásra fog vonatkozni, a XX. századi filozófusok esetében is lesz lehetőség arra, hogy a vizsgázó az általa választott filozófushoz kapcsolja a kérdést.)

A kérdések lehetnek zárt és nyílt végűek.

Feladattípusok

- fogalom értelmezése és alkalmazása
- egy korszak vagy egy irányzat felismerése
- filozófiai művek ismerete
- filozófusok jelentőségének ismerete, bemutatása
- a filozófia alapvető kérdéseinek ismerete
- a műalkotásban rejlő filozófiai és tudománytörténeti utalások felismerése
- filozófiai ábrák elemzése
- a filozófiai problémák hétköznapi aspektusainak megmutatása
- hétköznapi problémák filozófiai aspektusainak megmutatása

A B) vizsgarész-összetevő a filozófiai szövegek értelmezését és az arra való reflektálás képességét méri.

A B) vizsgarész–összetevő feladatai egyrészt a filozófiai szövegek értelmezési képességét mérik, ez jelenti a filozófiai probléma felismerését és az adott szövegben megjelenő állásfoglalás megértését; másrészt a feladat a reflektálást, az önálló vélemény kifejtését várja el. A szövegekben megfogalmazott (és megértett) filozófiai problémára a reflektálás megmutatja a vizsgázó filozófiai, argumentációs képességét.

Szövegfajták

A vizsgán csak „elsődleges” művekből származó szövegek jelennek meg. A szövegrészek jellemző gondolatmeneteket mutatnak be, melyekből kitűnik a szerző kérdésfeltevése, a filozófiai problémával kapcsolatos álláspontja. Egy-egy szövegrészlet hossza kb. 4000 karakter.

A B) vizsgarész–összetevőhöz tartozó 3 szemelvényt a feladatsor tartalmazza. A 3 szemelvényből kettőt kell a vizsgázónak választania.

Egy szöveg értelmezése és az arra való reflektálás átlagos terjedelme másfél-két oldal.

Az írásbeli vizsgarészhez kapcsolódó nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik, melynek kidolgozásában az alábbi szempontok érvényesülnek..

A vizsgadolgozatra adható összpontszám 100 pont, melynek 30%-a az „A”, 70%-a a „B” vizsgarész–összetevő teljesítésére adható az alábbi értékelési szempontok szerint:

- filozófiatörténeti tudás alkalmazása az érvelésben;
- problémafelvetések és válaszok, interpretációk ismeretének terjedelme és mélysége;
- a logikus gondolkodás eljárásainak és az érvelési technikáknak az alkalmazása;
- a szövegértelmezési készség szintje;
- a vizsgázó véleménye, nyitottsága más gondolatrendszerek iránt;
- a filozófiai problémák interdiszciplináris és kultúrtörténeti megközelítése;
- az argumentálás nyelvi színvonala.

Ha a vizsgázó a B) vizsgarész–összetevőben található 3 választható szemelvényhez tartozó mindhárom feladatot kidolgozza, akkor az értékelés során csak a feladatlapon szerelő sorrendben első és második feladatra kidolgozott választ kell figyelembe venni.

Az értékelés során csak egész pontszám adható.

Szóbeli vizsga

A vizsgázó vázlatot készíthet, és azt használhatja (amennyiben a feladat ezt megköveteli, a vázlat készítése szükséges is).

A tételsor legalább 20 tételt tartalmaz. Évente a tételek 20%-át meg kell újítani.

A tétel kifejtéséhez szükséges szemelvényeket, képeket stb. a tételnek tartalmaznia kell.

A szóbeli vizsgán semmilyen segédeszköz nem használható.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli vizsgarész „A” és „B” feladatai az általános érettségi vizsgakövetelményekben szereplő három nagy témakörre épülnek: filozófiai problémák; filozófusok alapvető gondolatainak ismerete; korszakok, irányzatok.

A tételsort úgy kell összeállítani, hogy a vizsgázónak legyen lehetősége szóbeli feleletében a filozófia, a tudományok, a művészetek és a hétköznapi gondolkodás találkozási pontjainak bemutatására.

A szaktanár kb. 10%-os arányban beépítheti a helyi tantervben szereplő speciális tartalmakat is (művészettel, természettudományokkal, médiával, környezeti etikával összefüggő filozófiai kérdések stb.). Amennyiben a vizsgázók között olyan is van, aki nem a tételekhez illeszkedő helyi tanterv szerint tanult, következmények nélkül kérheti az ilyen jellegű tételek alóli felmentését.

Minden tétel két feladatot („A” és „B”) foglal magába.

Az „A” feladat lehet

- egy filozófiai probléma átfogó kifejtése;
- egy filozófus jellemző gondolatainak bemutatása;
- egy filozófus művének ismert szövegrészleteken alapuló értelmezése;
- egy filozófiatörténeti korszak, ill. irányzat bemutatása.

Minden tételnek legalább két „A” feladatot kell tartalmaznia, amelyek közül a vizsgázó választhat.

A „B” feladat filozófiai, illetve filozófiával összefüggő irodalmi szövegrészlet, fogalom, ábra vagy művészeti alkotás értelmezését foglalja magába.

Az „A” és „B” feladatban a filozófia eltérő területeiről és korszakaiból származó problémafelvetések, álláspontok, érvek, szövegértelmezések szerepeljenek.

A feladathoz szükséges szövegrészleteket, ábrákat stb. a tételnek tartalmaznia kell. A vizsgán csak elsődleges szövegek használhatóak. A szövegrészleteket úgy kell kiválasztani, hogy jellemző gondolatmeneteket mutassanak be, s a szövegből kitűnjenek a szerző kérdésfeltevése, álláspontja, érvei. Egy-egy szövegrészlet nem lehet hosszabb, mint két gépelt oldal, azaz 4000 karakter. A domináns filozófiai szövegek mellett irodalmi vagy jól érthető tudományos ismeretterjesztő szövegek is felhasználhatók egy probléma sokoldalú megközelítéséhez (művelődéstörténeti és interdiszciplináris vonatkozások).

A szóbeli vizsga előtt a szóbeli tételsor témakörei a jogszabály szerint hozhatók nyilvánosságra.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli vizsgarészen 50 pont érhető el. Ebből 35 pont az „A”, 15 pont a „B” feladat teljesítésére adható az alábbi értékelési szempontok szerint:

- filozófiatörténeti tudás, problémafelvetések és válaszok, interpretációk ismerete;
- a logikus gondolkodás eljárásainak és az érvelési technikáknak az alkalmazása;
- a szövegértelmezés szintje;
- a filozófiai problémák interdiszciplináris és kultúrtörténeti megközelítése.

A tételsor összeállításakor röviden rögzíteni kell az egyes tételekhez a fenti értékelési szempontok szerinti részpontszámokat. A felelet minősítése ennek az értékelési útmutatónak az alkalmazásával történik.

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Emelt szint				
Írásbeli vizsga			Szóbeli vizsga	
240 perc			20 perc	
Feladatsor			Egy tétel kifejtése	
A) Feleletválasztós kérdéssor	B) Szövegértelmezés, probléma-meghatározás	C) Esszé	A Egy téma kifejtése	B Szemelvény elemzése
20 pont	30 pont	50 pont	35 pont	15 pont
100 pont			50 pont	

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán a vizsgázóknak egy központi feladatsort kell megoldaniuk.

A vizsgázó a rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg az A), B) és C) vizsgarész-összetevő, illetve az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

Az írásbeli vizsgán semmilyen segédeszköz nem használható.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

A feladatsor 20%-ában elemi filozófiatörténeti tények ismeretét kéri, 30%-ában az olvasottságot, a problémafelismerési és -értelmezési képességet vizsgálja, 50%-ában komplex készségeket mér. Az esszéírási feladat a filozófiai ismereteket, a filozófiai gondolkodásmódot és az argumentációs készséget együttesen vizsgálja.

Az A) vizsgarész-összetevő az elemi filozófiatörténeti ismereteket ellenőrző zártvégű kérdésekből áll. Négy feladatot tartalmaz. Az első az ókori vagy a középkori, a második a XVII–XVIII. századi, a harmadik és a negyedik a XIX–XX. századi filozófia történetéhez kapcsolódik.

A B) vizsgarész-összetevő az olvasottság és a problémaértelmezési készség mérésére hivatott. Három rövid idézet szerzőjének és az idézetekben taglalt filozófiai kérdéseknek a meghatározását, illetve értelmezését igényli. Az első idézet az ókorból vagy a középkorból, a második a XVII–XVIII. századból, a harmadik a XIX–XX. századból származik.

A C) vizsgarész-összetevő egyetlen, kisebb terjedelmű (minimum két oldal) önálló esszé megalkotása. A vizsgázó három téma közül egyet választhat.

A második és a harmadik feladathoz a szemelvényeket a feladatlap tartalmazza.

Az írásbeli vizsgarészhez kapcsolódó nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. A vizsgadolgozatra összesen 100 pont adható. Ez a következőképpen oszlik meg a három vizsgarész-összetevő között:

A)	20 pont
B)	30 pont
C)	50 pont

Ha a vizsgázó a C) vizsgarész-összetevő 3 választható témája közül egynél többet is kidolgoz, akkor az értékelés során csak a feladatlapra szereplő, sorrendben első téma kifejtését kell figyelembe venni.

Szóbeli vizsga

A tételsor legalább 20 tételt tartalmaz. Évente a tételek 20%-át meg kell újítani.

A szóbeli vizsgán semmilyen segédeszköz nem használható.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli vizsgarész az általános érettségi vizsgakövetelményekben szereplő három nagy témakörre épül.

A tételsor az alábbi típusú feladatokat tartalmazza:

- egy filozófus legfontosabb gondolatainak kifejtése;
- egy filozófiai probléma több bölcselő segítségével való bemutatása;
- egy irányzat, egy korszak filozófusokon keresztül történő bemutatása;
- fogalmak értelmezése, kifejtése és alkalmazása;
- szövegértelmezés;
- a filozófia és más területek (művészet, vallás, tudomány) találkozási pontjainak a bemutatása;
- a filozófiai problémák hétköznapi aspektusainak a bemutatása;
- szépirodalmi szövegekben rejlő filozófiai gondolatok feltárása.

A tételsor „A” feladataiban az érettségi vizsga általános követelményei szerint kötelezően ismerendő filozófusok valamilyen kontextusban megjelennek. Legalább egy tétel erejéig szerepel a magyar filozófia is (pl. Apáczai Csere János, Bibó István, Hamvas Béla, Lukács György, Polányi Mihály).

Minden tétel két feladatból áll.

Az „A” feladat egy filozófiai problémának vagy egy filozófus alapvető gondolatainak az összefüggő kifejtése, illetve egy korszak vagy irányzat átfogó bemutatása lehet. A tételnek ezt a részét a fenti három megközelítésmód szerinti két-három különböző változatban kell megfogalmazni. Ezek közül kell a vizsgázónak egyet kiválasztania.

A „B” feladat egy – legfeljebb 2–3 gépelt oldal terjedelmű – elsődleges filozófiai szemelvény elemzése. Az elemzés során a vizsgázónak rekonstruálnia kell a szövegben taglalt filozófiai problémát és az argumentáció módszerét. Ismernie kell, és helyesen kell használnia a szövegben előforduló filozófiai szakkifejezéseket. A szemelvényben tárgyalt kérdést el kell helyeznie a vele összefüggő problémák és kérdésfelvetések általánosabb rendszerében.

A tételnek tartalmaznia kell a kidolgozáshoz szükséges szemelvényeket. A vizsgán csak elsődleges forrásból származó filozófiai szövegek használhatóak. A szövegkiválasztás alapvető szempontja, hogy az idézett részből kitűnjön a filozófus kérdésfeltevése és álláspontja. Törekedni kell a művek jellemző részleteinek a kiválasztására.

A szóbeli vizsgarész előtt a szóbeli tételek témakörei és a szemelvények listája hozhatók nyilvánosságra a jogszabály által meghatározott időben.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli vizsgán 50 pont érhető el. Ebből 35 pont az „A”, 15 pont a „B” feladat teljesítésére adható az alábbi értékelési szempontok szerint:

- filozófiatörténeti tudás;
- logikus gondolkodás, argumentációs készség;
- szövegértelmezési készség;
- a filozófiai problémák kultúrtörténeti és interdiszciplináris vonatkozásainak meglátása;
- a vizsgázó kreativitása, önálló véleményformáló képessége.

A központi értékelési útmutató rögzíti az egyes tételekhez a fenti szempontoknak megfelelő pontszámokat. A felelet minősítése ennek az értékelési útmutatónak az alkalmazásával történik.”

6. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
120 perc	15 perc	240 perc	20 perc
90 pont	60 pont	100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	Függvénytáblázat, szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép	NINCS	Függvénytáblázat, szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	Függvénytáblázat, szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép, tételeknek megfelelően csoportosított eszközök, mérőműszerek	NINCS	Függvénytáblázat, szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép, tételeknek megfelelően csoportosított eszközök, mérőműszerek

Nyilvánosságra hozandók

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	NINCS	Mérések, ehhez szükséges eszközök	NINCS	Mérések, ehhez szükséges eszközök, tanári instrukciók, balesetvédelemmel kapcsolatos előírások
Mikor?	NINCS	jogszabály szerint	NINCS	jogszabály szerint

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga
120 perc		15 perc
I. Feleletválasztós kérdéssor	II. Összetett feladatok	Egy téma kifejtése méréssel
40 pont	50 pont	60 pont

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán a vizsgázóknak egy központi feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó a rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg az I. és a II. rész, illetve az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

Vizsgálónként szükséges segédeszköz a függvénytáblázat és szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép. Ezeket a vizsgázók hozzák magukkal.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

A feladatlap két részből áll:

I. A feleletválasztós kérdéssor tartalmi arányai a következők:

Mechanika:	25%
Hőtan:	20%
Elektromágnesség:	25%
Atomfizika, magfizika:	20%
Gravitáció, csillagászat:	10%

Ezek az arányok csak hozzávetőlegesek, hiszen lehetnek olyan kérdések, amelyek több fejezethez is kapcsolódnak.

II. A négy összetett feladat a követelményrendszer négy különböző fejezetéhez kapcsolódik.

A feladatlap egy 20 kérdésből álló feleletválasztós kérdéssort és négy összetett (nyílt végű) feladatot tartalmaz. Az utóbbiak közül a vizsgázónak hármat kell megoldania; a 3. és 4. feladat közül választhat.

Minden feleletválasztós kérdéshez három válasz adott, amelyek közül pontosan egy helyes. Bár ezek a feladatok formailag azonos szerkezetűek, a megoldásukhoz szükséges képességek, kompetenciák tekintetében nagyon különbözőek lehetnek. A középszintű írásbeli feladatsorban nagyrészt olyan kérdések szerepelnek, amelyek a legalapvetőbb tanult törvényszerűségek közvetlen alkalmazását jelentik lehetőleg a mindennapi életben is tapasztalható jelenségekre. Ezek egyszerű számítást is igényelhetnek. Továbbá olyan jelenségekre, összefüggésekre irányulnak, amelyek mélyebb értelmezésére, problémamegoldásban történő alkalmazására középszinten nincs mód, de a vizsgázónak legalább a felismerés szintjén rendelkeznie kell a kérdésre vonatkozó ismeretekkel.

A nyílt végű kérdések numerikus eljárások alkalmazását vagy rövid szöveges kifejtést egyaránt igényelhetnek. Ezek közül kettő számításos feladat, gyakorlati alkalmazásokkal kapcsolatos egyszerű problémamegoldás. A két értelmezés jellegű feladat közül (jelenség- vagy mérésértelmezés) a vizsgázónak választása szerint egyet kell megoldania.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az írásbeli vizsgadolgozatokat a szaktanár javítja és értékeli. Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

A feleletválasztós kérdéssorban minden helyes válaszra 2 pont adható, így ebben a részben maximálisan 40 pont szerezhető. A 10–20 ponttal értékelt három összetett feladattal 50 pont érhető el. A választható feladatpár tagjai azonos pontértékűek. A feladatlap megfelelő helyén a vizsgázónak meg kell jelölnie, melyik feladatot választotta. Ezt a felügyelő tanárnak a vizsgadolgozat beszedésekor ellenőriznie kell. Amennyiben ez nem történt meg, és a választás ténye a dolgozatról sem derül ki egyértelműen, akkor minden esetben az első választható feladat megoldását kell értékelni.

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

A középszintű szóbeli vizsga tételsorának összeállításáról a vizsgabizottságot működtető intézmény gondoskodik. Vizsgálónként szükséges segédeszköz a függvénytáblázat és szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép, továbbá a tételeknek megfelelően csoportosított eszközök, mérőműszerek. Ezeket a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja.

A felkészülési idő akkor kezdődik, amikor a vizsgázó, a tételle kihúzása után megkapja a szükséges eszközöket. A felkészülési időben elvégzi a mérést, a kapott eredményeket rögzíti, illetve vázlatot készíthet a kifejtendő tételrészhez. Feladásakor a kifejtés sorrendjét a vizsgázó választja meg.

A tételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. A mérést nem kell újra elvégeznie, elég, ha elmondja, mit csinált, illetve bemutatja a rögzített eredményeket (táblázat, grafikon stb.). Közbekezdésként csak akkor lehet, ha a vizsgázó teljesen helytelen úton indult el, vagy nyilvánvaló, hogy elakadt. (Ez esetben segítő kérdést lehet feltenni, amennyiben az még a felelési időbe belefér.)

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A tételsor jellemzői

A tételsornak legalább 20 tételt kell tartalmaznia. Tartalmi arányai a következők:

Mechanika:	25%
Hőtan:	20%
Elektromágnesség:	25%
Atomfizika, magfizika:	20%
Gravitáció, csillagászat:	10%

Ezek az arányok csak hozzávetőlegesek, hiszen lehetnek olyan tételek, amelyek több fejezethez is kapcsolódnak. Az azonos fejezethez kötődő tételek különböző témaköröket tartalmazhatnak.

A tételek legalább kétharmadának tartalmaznia kell ténylegesen kivitelezendő mérést.

A tétel jellemzői

A tétel tartalmazzon egy megadott szempontok szerint kifejtendő elméleti részt, egy ehhez kapcsolódó, lehetőség szerint elvégzendő mérést, illetve ennek jellegétől függően egy ezzel összefüggő egyszerű számítást. A tétel kifejtéséhez tartozik a fizikatörténeti vonatkozások ismertetése is, erre a tétel szövegének utalnia kell. A tételt lehetőleg úgy kell megfogalmazni, hogy a vizsgázónak lehetősége legyen több altéma közül választania. Ha a téma nem teszi lehetővé ténylegesen elvégezhető mérés beiktatását, akkor egy mérési eljárás ismertetését vagy értékelését kell feladatul adni valamilyen forrás segítségével (grafikon, táblázat, sematikus rajz, videofelvétel, számítógépes szimuláció stb.).

A szóbeli vizsgarész értékelése

A felelet 60 ponttal értékelhető.

Ebből 55 pont a tartalmi rész minősítése. A tételsor összeállításakor röviden rögzíteni kell az egyes tételek kifejtésének elvárt összetevőit és az ezekre adható, az 55 pont felosztásával kialakított maximális részpontoszámokat. Az egyes összetevők jellemzően legfeljebb 10 pontot érnek. Az egyes részpontok a felelet színvonalától függően bontandók. A felelet tartalmi minősítése ennek az értékelési szempontsornak az alkalmazásával történik.

5 pont adható a felelet felépítésére és az önálló kifejtésre. A 0–5 pontig adható pontszám megítélése az alábbi szempontok szerint történik:

- a felelet mennyire alkot összefüggő, logikus egészet;
- nem tartalmaz-e a témától eltérő fejtegetést;
- mennyire önálló a kifejtés (azaz szükség van-e és milyen mértékben, mennyire lényeges részekenél segítő kérdésre).

A vizsgázó teljesítményének rögzítése az egyéni értékelőlapon történik, amely tartalmazza a felelet elvárt összetevőit (beleértve a kifejtést is), az ezekre adható maximális részpontoszámot és a vizsgázó által kapott részpontoszámokat, továbbá az elért összpontoszámot.

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga	
240 perc		20 perc	
I. Feleletválasztós kérdéssor	II. Esszé	III. Összetett feladatok	Egy mérés elvégzése
30 pont	23 pont	47 pont	50 pont

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán a vizsgázóknak egy központi feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó a rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg az I., II. és III. rész, illetve az egyes feladatok között, és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

Vizsgálónként szükséges segédeszköz a függvénytáblázat és szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép. Ezeket a vizsgázók hozzák magukkal.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Az írásbeli feladatlap három részből áll.

I. A feleletválasztós kérdéssor tartalmi arányai a következők:

Mechanika:	25%
Hőtan:	20%
Elektromágnesség:	25%
Atomfizika, magfizika:	20%
Gravitáció, csillagászat:	10%

Ezek az arányok csak hozzávetőlegesek, hiszen lehetnek olyan kérdések, amelyek több fejezethez is kapcsolódnak.

II. Esszé

A vizsgázónak három megadott téma közül kell egyet választania. A három téma a követelményrendszer három különböző fejezetéhez kapcsolódik.

III. Számítást igénylő problémák

A feladatsor négy ilyen, különböző nehézségű feladatot tartalmaz. A négy feladat a követelményrendszer négy különböző fejezetéhez kapcsolódik.

Az írásbeli feladatlap jellemzői

I. Feleletválasztós kérdéssor

A kérdéssor 15 kérdést tartalmaz 3–4 válaszlehetőséggel, amelyek közül pontosan egy helyes. Ezek a kérdések a követelményrendszerben leírt törvényszerűségek, összefüggések közvetlen alkalmazását jelentik a megismert jelenségekre, folyamatokra, illetve jelenségek, összefüggések felismerésére vagy értelmezésére irányulnak. Ezek egyszerű számítást is igényelhetnek.

II. Esszé

A vizsgázónak a választott témát kell kifejtenie összefüggő szöveg formájában, megadott szempontok szerint másfél-két oldal terjedelemben. A kifejtés során egy-egy témakör áttekintése, a hozzá tartozó ismeretek rendszerezése, logikus elrendezése szükséges.

III. Számítást igénylő problémák megoldása

A feladatlap négy különböző nehézségű, számítást igénylő feladatot tartalmaz. A feladatok megoldása során a vizsgázónak értelmeznie kell a problémát, fel kell ismernie, milyen törvényszerűségek, összefüggések alkalmazása vezethet a megoldáshoz, használnia kell a fizika következtetési és megoldási módszereit, eljárásait.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. A vizsgadolgozatra összesen 100 pont adható. Ez a következőképpen oszlik meg a három rész között:

I. rész: 30 pont – helyes válaszonként 2 pont.

II. rész: 23 pont, amelyből 18 pont a tartalmi megoldásra, 5 pont a kifejtés módjára adható. A tartalmi megoldás értékelését a konkrét feladathoz kiadott részletes javítási-értékelési útmutató szabja meg. A kifejtés módjának értékelése az alábbi szempontok alapján történik:

Nyelvhelyesség: 0–1–2 pont

- a kifejtés szabatos, érthető, jól szerkesztett mondatokat tartalmaz;
- a szakkifejezésekben, nevekben, jelölésekben nincsenek helyesírási hibák.

A szöveg egésze: 0–1–2–3 pont

- a egész ismertetés szerves, egységes egészet alkot;
- az egyes szövegrészek, résztémák összefüggenek egymással egy világos, követhető gondolatmenet alapján.

Amennyiben a válasz a 100 szó terjedelmet nem haladja meg, a nyelvi megoldásra nem adható pont.

Ha a vizsgázó témaválasztása nem egyértelmű, akkor az utoljára leírt téma kifejtését kell értékelni.

III. rész: 47 pont. Az egyes feladatok pontértéke 10-től 17-ig terjedhet a feladatokhoz kiadott részletes javítási-értékelési útmutató szerint.

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

Az emelt szintű szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik.

Vizsgálónként szükséges segédeszköz a függvénytáblázat és szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép, továbbá a tételeknek megfelelően csoportosított eszközök, mérőműszerek. Ezeket a vizsgabiztonságot működtető intézmény biztosítja.

A felkészülési idő akkor kezdődik, amikor a vizsgázó, a tételle kihúzása után, megkapja a szükséges eszközöket. A felkészülési időben elvégzi a mérést, a kapott eredményeket a tétel által megkívánt módon rögzíti, illetve vázlatot készíthet a kifejtendő részhez. Felelőskor a kifejtés sorrendjét a vizsgázó választja meg.

A tételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. A mérést nem kell újra elvégeznie, elég, ha elmondja, mit csinált, illetve bemutatja a rögzített eredményeket (táblázat, grafikon stb.). Közbekérdezni csak akkor lehet, ha teljesen helytelen úton indult el, vagy nyilvánvaló, hogy elakadt. (Ez esetben segítő kérdést lehet feltenni, amennyiben az még a felelési időbe belefér.)

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A tételsor jellemzői

A tételsornak 20 tételt kell tartalmaznia. A tétel két feladatból – A) és B) feladatokból – áll. Az A) feladat a méréshez köthető kompetenciákat kéri számon. (A mérés megtervezése, elvégzése, a mért értékek kezelése, a megfelelő következtetések levonása.)

A B) feladatok a fejezetek között az alábbi arányban oszlanak meg:

Mechanika:	25%
Hőtan:	20%
Elektromágnesség:	25%
Atomfizika, magfizika:	20%
Gravitáció, csillagászat:	10%

Ezek az arányok csak hozzávetőlegesek, hiszen lehetnek olyan B) feladatok, amelyek több fejezethez is kapcsolódnak. Az azonos fejezethez kötődő B) feladatok témakörei között nem lehet jelentős átfedés.

Az A) feladatok legalább kétharmadának tartalmaznia kell ténylegesen kivitelezendő mérést.

A tétel jellemzői

A) feladat: egy mérés elvégzése

A mérési feladat a nyilvános anyagban szereplő 20 mérés valamelyike. A mérési feladatnak része a mérés megtervezése is.

A feladat szövege megszabja, hogy a vizsgázónak milyen módon kell rögzítenie a kapott eredményeket, azok alapján milyen további számításokat kell elvégeznie.

B) feladat: egy tétel kifejtése

A tételkifejtés a vizsgakövetelményben szereplő témakörökhöz kapcsolódó elméleti anyag kifejtése megadott kérdések alapján, illetve amennyiben a követelményrendszer lehetővé teszi – a kapcsolódó fizikatörténeti vonatkozások ismertetése. A feladat szövegének erre utalnia kell.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A felelet 50 ponttal értékelhető.

Ebből 45 pont a tartalmi rész minősítése. A központi értékelési útmutató rögzíti az egyes tételek kifejtésének elvárt összetevőit és az ezekre adható, a 45 pont felosztásával kialakított maximális részpontoszámokat. Az egyes összetevők jellemzően legfeljebb 8–10 pontot érnek. Az egyes részpontok a felelet színvonalától függően bontandók. A felelet tartalmi minősítése ennek az értékelési szempontsornak az alkalmazásával történik.

5 pont adható a felelet felépítésére és az önálló kifejtésre. A 0–5 pontig adható pontszám megítélése az alábbi szempontok szerint történik:

- a felelet mennyire alkot összefüggő, logikus egészet;
- nem tartalmaz-e a tételtől eltérő fejtegetést;
- mennyire önálló a kifejtés (azaz szükség van-e és milyen mértékben, mennyire lényeges részekenél segítő kérdésre).

A vizsgázó teljesítményének rögzítése az egyéni értékelőlapon történik, amely tartalmazza a felelet elvárt összetevőit (beleértve a kifejtést is), az ezekre adható maximális részpontoszámot és a vizsgázó által kapott részpontoszámokat, továbbá az elért összpontoszámot.”

7. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
120 perc	15 perc	240 perc	20 perc
100 pont	50 pont	100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	I. feladatlap megoldásához nem használható segédeszköz! II. feladatlap megoldásához használható segédeszközök: középiskolai földrajz atlasz, szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép, körző, vonalzó	NINCS	szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép, körző, vonalzó	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	középiskolai földrajz atlasz	NINCS	középiskolai földrajz atlasz

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs, a szóbeli tételek témakörei mindkét szinten lentebb olvashatók.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga
120 perc		15 perc
I. Topográfiai ismereteket, képességeket ellenőrző feladatlap 20 perc	II. Földrajzi ismeretek és képességek meglétét vizsgáló feladatlap 100 perc	Egy természetföldrajzi feladat és egy társadalomföldrajzi feladat kifejtése
100 pont		50 pont

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán a vizsgázónak egy központi feladatsort kell megoldania. A vizsgázó az I. (20 perc) és a II. (100 perc) feladatlapon belül a rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

A vizsgázó először az I. feladatlapon oldja meg. A vizsgadolgozatokat a 20 perc leteltével a felügyelő tanár összegyűjti. A dolgozatok összegyűjtésére, illetve kiosztására fordított idő a vizsga időtartamába nem számítható be. Ezután kerülhet sor a II. feladatlapon kiosztására és megoldására.

Az I. feladatlap megoldásához semmilyen segédeszköz nem használható. A II. feladatlaphoz vizsgázónként szükséges segédeszközök: középiskolai földrajzi atlasz, szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámoló-

gép, körző és vonalzó, amelyeket a vizsgázó biztosít. Amennyiben az egyes feladatokhoz egyéb információkra, pl. adatokra, szemelvényekre van szükség, azt a feladatsornak mindig tartalmaznia kell.

Az írásbeli feladatlap tartalmi jellemzői

Az írásbeli feladatsor a vizsgakövetelmények valamennyi fő témaköréből tartalmaz kérdéseket. Az írásbeli feladatsorban közel azonos arányban jelennek meg a természetföldrajzi és a társadalomföldrajzi tartalmak.

Az írásbeli feladatsor megközelítően a következő belső arányok szerint épül fel:

– 45%-ban *földrajzi-környezeti ismeretanyag*. Ez a részletes érettségi követelményekre épülő zártvégű vagy rövid választ igénylő nyílt végű feladatokban jelenik meg, amelyek a követelményrendszer arányait figyelembe véve különböző témakörökhöz kapcsolódnak.

– 15%-ban *topográfiai ismeretek*, amelyek a vizsgakövetelményben felsorolt névanyagra épülnek; a megjelölt földrajzi fogalmak megnevezését és a hozzájuk kapcsolódó tartalmak ismeretét várják el a jelölttől.

– 40%-ban *gyakorlati jellegű feladatok* (pl. grafikonelemzés, ábraelemzés, számítási feladatok, ábrázolás, mérés a térképen, képfelismerés, forráselemzés).

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az írásbeli vizsgadolgozatokat a szaktanár javítja és értékeli. Az értékelés központilag összeállított javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Szóbeli vizsga

A középszintű szóbeli vizsga tételsorának összeállításáról a vizsgabizottságot működtető intézmény gondoskodik. A tétel pontos megfogalmazása nem hozható nyilvánosságra.

Vizsgázónként szükséges segédeszköz a középiskolai földrajzi atlasz. Az egyes feladatokhoz kapcsolódó esetleges mellékletekről, szemelvényekről a vizsgabizottságot működtető intézmény gondoskodik. A vizsgázó vázlatot készíthet és azt felhasználhatja (amennyiben a feladat ezt megköveteli, a vázlat készítése szükséges is).

A tételt a vizsgázónak önállóan, a szaknyelv használatával kell kifejtene. Közbekezdni csak akkor lehet, ha teljesen helytelen úton indult el vagy nyilvánvaló, hogy elakadt. (Ez esetben segítő kérdést lehet feltenni, amennyiben az még a felelési időbe belefér.)

A szóbeli tételsor tartalmi jellemzői

A tételsor jellemzői

A tételsornak legalább 20 tételt kell tartalmaznia. A tételekben meg kell jelennie a követelményrendszerben meghatározott valamennyi témakörnek.

A tételsor összeállításánál az alábbi arányokat javasolt figyelembe venni.

1. feladat – Általános természetföldrajz, a kontinensek, illetve Magyarország természetföldrajza

Témakör	A feladatok száma 20 tétel esetén
Kozmikus környezetünk vagy térképi ismeretek	1
A geoszférák földrajza és környezeti problémáik	9
– Kőzetburok, földtörténet	(4)
– Vízburok	(2)
– Levegőburok	(3)
Földrajzi övezetesség	4
A kontinensek természetföldrajza	2
Magyarország és tájainak természetföldrajza	4

2. feladat Általános társadalomföldrajz, regionális társadalmi-gazdasági földrajz

Témakör	A feladatok száma 20 tétel esetén
Néesség- és településföldrajz	3
A világ változó társadalmi-gazdasági képe	5
A világgazdaságban különböző szerepet betöltő régiók, országok és országcsoportok. Európa és a többi kontinens regionális földrajzi jellegzetességei	5

Témakör	A feladatok száma 20 tétel esetén
Magyarország földrajza. Hazánk helye és kapcsolatai a Kárpát-medencében és Európában	6
Globális környezeti problémák	1

A tétel jellemzői

A szóbeli tétel két feladatból áll:

- a tételek első feladata az általános természetföldrajzra vagy a kontinensek, illetve Magyarország természetföldrajzára vonatkozik;
- a tételek második feladata általános társadalomföldrajzi vagy regionális társadalmi-gazdasági földrajzi tartalmakhoz kapcsolódik.

A két feladat között tartalmi és területi átfedés nem lehet (pl. Magyarországra vonatkozó ismeretek csak az egyik feladatban kérdezhetők).

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az egyes feladatok megoldására 25–25 pont adható.

Az értékelés szempontjai feladatonként:

Tartalmi összetevők	20 pont
Logikus felépítés	2 pont
A szaknyelv, a térkép- és eszközhasználat	3 pont

A tétel sor összeállításakor a vizsgáztató tanárnak röviden rögzítenie kell az egyes feladatok kifejtésének elvárt tartalmi összetevőit és az ezekre adható, a 20 pont felosztásával kialakított maximális részpontoszámokat, amely alapján a feleleteket értékelni kell.

A vizsgázó teljesítményének rögzítésére egyéni értékelő lap készítése javasolt.

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga 240 perc	Szóbeli vizsga 20 perc
Földrajzi ismeretek és képességek meglétét vizsgáló feladatsor	Egy természetföldrajzi feladat és egy társadalomföldrajzi feladat kifejtése
100 pont	50 pont

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán a vizsgázónak egy központi írásbeli feladatsort kell megoldania. A vizsgázó a rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

Vizsgázónként szükséges segédeszköz: szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép, körző és vonalzó, amelyeket a vizsgázó biztosít. A megoldáshoz térkép, középiskolai földrajzi atlasz nem használható.

Amennyiben az egyes feladatokhoz egyéb információkra, pl. adatokra, szemelvényekre van szükség, azt a feladatsornak mindig tartalmaznia kell.

Az írásbeli feladatlap tartalmi jellemzői

Az írásbeli feladatsor a vizsgakövetelmény valamennyi fő témaköréből tartalmaz kérdéseket. Az írásbeli feladatsorban közel azonos arányban jelennek meg a természetföldrajzi és a társadalomföldrajzi tartalmak.

Az írásbeli feladatsor megközelítően a következő belső arányok szerint épül fel:

- 50%-ban *földrajzi-környezeti ismeretanyag*. Az emelt szintű részletes érettségi követelményekre épülő (a közép-szint követelményeit is magába foglaló) zártvégű, valamint rövidebb vagy hosszabb választ igénylő nyílt végű feladatok, esszé, illetve rajzos feladatok lehetnek, amelyek lefedik a követelményrendszer valamennyi fő témakörét.

- 20%-ban *topográfiai ismeretek*. A vizsgakövetelményben felsorolt névanyagra épülő feladatok a megjelölt földrajzi fogalmak felismerését, megnevezését, földrajzi tartalmak hozzárendelését, illetve a földrajzi-környezeti ismeretek topográfiai feladatok során történő alkalmazását várják el a vizsgázótól.

– 30%-ban az ismeretek alkalmazását igénylő *gyakorlati jellegű feladatok* (pl. grafikonelemzés, ábraelemzés, számításos feladatok, ábrázolás, mérés a térképen, képfelismerés, forráselemzés, adat- és szöveges vagy képi információ értelmezése, adatok alapján egyszerű prognózis készítése, problémamegoldó feladatok).

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Az írásbeli dolgozat összesen 200 pont értékű feladatot tartalmaz. A vizsgán nyújtott összteljesítmény megállapításához a dolgozatra adott pontszámot 2-vel kell osztani. Ennek megfelelően az írásbeli vizsgarészre maximum 100 vizsgapont adható (pl. ha a dolgozatra 150 pontot kapott a vizsgázó, akkor az 75 pontnak felel meg a vizsgán nyújtott összteljesítmény megállapításakor). Ha az osztás törtszámot eredményez, akkor felfelé kell kerekíteni.

Szóbeli vizsga

Az emelt szintű szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik.

Vizsgázónként szükséges segédeszköz a középiskolai földrajzi atlasz, amelyről a vizsgabizottságot működtető intézmény gondoskodik. Az egyes feladatokhoz kapcsolódó esetleges mellékletekről, szemelvényekről a tételsort összeállító vizsgaközpont gondoskodik.

A tétel pontos megfogalmazása nem hozható nyilvánosságra.

A vizsgázó vázlatot készíthet és azt felhasználhatja (amennyiben a feladat ezt megköveteli, a vázlat készítése szükséges is).

A tételt a vizsgázónak önállóan, a szaknyelv használatával kell kifejtenie. Közbekezdni csak akkor lehet, ha teljesen helytelen úton indult el vagy nyilvánvaló, hogy elakadt. (Ez esetben segítő kérdést lehet feltenni, amennyiben az még a felelési időbe belefér.)

A szóbeli tételsor tartalmi jellemzői

A tételsor jellemzői

A tételsornak legalább 20 tételből kell állnia.

A tételekben meg kell jelennie a követelményrendszerben meghatározott valamennyi témakörnek. A tételsor összeállítását az alábbi arányok figyelembevételével történik:

1. feladat – Általános természetföldrajz, a kontinensek, illetve Magyarország természetföldrajza

Témakör	A feladatok száma 20 tétel esetén
Térképi ismeretek	1
Kozmikus környezetünk	1
A geoszféra földrajza és környezeti problémái	8
– Kőzetburok, földtörténet	(4)
– Vízburok	(2)
– Levegőburok	(2)
Földrajzi övezetesség	4
A kontinensek természetföldrajza	2
Magyarország és tájainak természetföldrajza	4

2. feladat – Általános társadalomföldrajz, regionális társadalmi-gazdasági földrajz

Témakör	A feladatok száma 20 tétel esetén
Népesség- és településföldrajz	3
A világ változó társadalmi-gazdasági képe	5
A világgazdaságban különböző szerepet betöltő régiók, országok és országcsoportok. Európa és a többi kontinens regionális földrajzi jellegzetességei	5
Magyarország földrajza. Hazánk helye és kapcsolatai a Kárpát-medencében és Európában	5
Globális környezeti problémák	2

A tétel jellemzői

A szóbeli tétel két feladatból áll:

- a tételek első feladata az általános természetföldrajzra vagy a kontinensek, illetve Magyarország természetföldrajzára vonatkozik;
- a tételek második feladata általános társadalomföldrajz vagy a regionális társadalmi-gazdasági földrajzi tartalmakhoz kapcsolódik.

A két feladat közötti tartalmi és területi átfedés nem lehet (pl. Magyarországra vonatkozó ismeretek csak az egyik feladatban kérdezhetők).

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az egyes feladatok megoldására 25–25 pont adható.

Az értékelés szempontjai feladatonként:

Tartalmi összetevők	20 pont
Logikus felépítés	2 pont
A szaknyelv, a térkép- és eszközhasználat	3 pont

A központi értékelési útmutató rögzíti az egyes feladatok kifejtésének elvárt tartalmi összetevőit és az ezekre adható, feladatonként 20 pont felosztásával kialakított maximális részpontoszámokat, amely alapján a feleletet értékelni kell.”

8. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA**A vizsga részei**

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc	240 perc	20 perc
117 pont	33 pont	120 pont	30 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	Nyomtatott szótár (csak a IV. részhez)	NINCS	Nyomtatott szótár (csak a IV. részhez)	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	CD lejátszó a III. részhez	NINCS	CD lejátszó a III. részhez	NINCS

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Az írásbeli vizsga időtartama 180 perc, a szóbeli vizsgáé 15 perc.

A következő táblázat bemutatja a vizsga részeit a lebonyolítás sorrendjében, továbbá az írásbeli vizsgarész egyes részeinek megoldására szánt időtartamot és ezek arányát az értékelésben.

		Időtartam (perc)	Arány (%)	Pont
Írásbeli vizsgarész	Olvasott szöveg értése	60	22	33
	Nyelvhelyesség	30	12	18
		15 perc szünet		
	Hallott szöveg értése	30	22	33
	Íráskészség	60	22	33
Szóbeli vizsgarész	Beszédképesség	15	22	33
Összesen:		–	100	150

A középszintű vizsga két nyelvi szintet fog át: az Európa Tanács skálájának A2-B1 szintjeit. Az eltérő képesség- és tudásszintek mérése érdekében az írásbeli feladatsorokban a lépcsőzetesség elve érvényesül. A központi feladatsorokat úgy állítják össze, hogy az A2 szinten lévő vizsgázók is le tudják tenni a vizsgát.

Értékelés

- Az írásbeli vizsgarész egyes vizsgarész-összetevőinek értékelése egymástól független.
- Az írásbeli vizsgarész minden vizsgarész-összetevőjében csak a célzottan mért készséget értékeljük.
- A vizsgázónak az írásbeli és a szóbeli vizsgarészben külön-külön teljesítenie kell az elérhető pontszámnak legalább a 10%-át.
- Az írásbeli és szóbeli vizsgarészek elbírálása központilag kidolgozott javítási-értékelési, illetve értékelési útmutató alapján történik.
- Az Olvasott szöveg értése, a Hallott szöveg értése és a Nyelvhelyesség vizsgarész-összetevők javítási-értékelési útmutatói tartalmazzák a lehetséges elfogadható válaszokat.
- Az Íráskészség vizsgarész-összetevő és a Beszédképesség vizsgarész értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák alapján történik.
- Az írásbeli vizsgarész-összetevőkben, illetve a szóbeli vizsgarészben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési, illetve értékelési útmutató alapján történik.

Írásbeli vizsga

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Olvasott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e a mindennapi életben előforduló, különböző fajtájú autentikus szövegeket önállóan elolvasni és az olvasási céloknak megfelelő mélységben megérteni.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak képesnek kell lennie az értési céloknak megfelelő stratégiák alkalmazására is.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó az olvasási céloknak, illetve a feladatnak megfelelő stratégiák alkalmazásával a szövegben

A2:

- a lényegét (a szöveg célját) megérteni,
- eseménysorokat követni,
- kulcsinformációkat megérteni,

B1:

- a gondolatmenet lényegét megérteni,
- véleményeket, érvelést nagy vonalakban követni,
- egyes részinformációkat kiszűrni.

A felhasznált szöveg

- nyomtatott, vagy elektronikus formában megjelent autentikus szöveg, esetleg kismértékben szerkesztett,
- tartalma, szerkezete, nyelve világos,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* című rész az irányadó a korosztály szintjének megfelelően,
- autentikus jellegéből adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához,

A2:

- rövid, egyszerű,
- hétköznapi nyelven íródott, és főként gyakran használt szavakat és nyelvi szerkezeteket tartalmaz,

B1:

- rövid, tartalmilag és szerkezetileg világos,
- hétköznapi nyelven íródott.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elő:

- utasítások (pl. feliratok, használati utasítások),
- formanyomtatványok, űrlapok,
- tájékoztató szövegek (pl. hirdetés, apróhirdetés, menetrend, prospektus, műsorfüzet),
- levelek, internetes fórumok üzenetei,
- személyes feljegyzések, (naplórészletek, blogok),
- újságcikkek (pl. hír, beszámoló, riport),
- ismeretterjesztő szövegek.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (cím és szöveg, kérdés és felelet, személy és kijelentés stb.),
- képek, események sorrendbe rakása a szöveg alapján,
- a szövegből kiemelt mondat, bekezdés helyének azonosítása a szövegben,
- szöveg részeinek sorrendbe rakása,
- hiányos mondatok kiegészítése a szöveg alapján,
- rövid választ igénylő nyitott kérdések.

A teszt feladattípológiailag kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne. A feladatsor a szövegértés alábbi részkészségeit méri: globális, szelektív és részletes értés.

A feladatsor 3–4 szövegből és 3–4 feladtból áll. Egy feladaton belül egy hosszabb szöveg helyett előfordulhat több rövidebb szöveg is (pl. apróhirdetések). A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 900–1100 szó. A feladatsor 25–33 itemből áll. Az egyes szövegek és feladatok lehetőleg különböző típusúak.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások francia nyelvűek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, az útmutató ezt jelzi a lehetséges válaszok, vagy tartalmi elemek felsorolásával, – ebben az esetben kizárólag az itt felsorolt válaszok fogadhatók el –, illetve a „Minden azonos tartalmú válasz elfogadható” (Toute réponse ayant le même contenu) megjegyzéssel. A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor veszik figyelembe, ha a válasz nem egyértelmű, vagy azok a válasz megértését akadályozzák.

A szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Nyelvhelyesség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó rendelkezik-e azokkal a lexikai, grammatikai, szemantikai és pragmatikai ismeretekkel, amelyek képessé teszik az önálló kommunikációra.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

A2:

- az alapvető nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására mondat- és szövegszinten,

B1:

- gyakran használt nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására szövegszinten.

A felhasznált szöveg vagy szövegrészlet

- nehézségi foka alacsonyabb, mint az olvasott szöveg megértését mérő feladatoknál,
- autentikus, esetleg szerkesztett,

- tartalma, szerkezete, nyelve világos,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* című rész az irányadó a korosztály szintjének megfelelően,
- autentikus jellegéből adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához,

A2:

- rövid, egyszerű,
- hétköznapi nyelven íródott, és főként gyakran használt szavakat és nyelvi szerkezeteket tartalmaz,

B1:

- rövid, tartalmilag és szerkezetileg világos,
- hétköznapi nyelven íródott.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- hiányos mondatok vagy szövegek kiegészítése feleletválasztással (négy válaszlehetőség közül egy helyes kiválasztása),

- a szövegből kivett mondatrész helyének azonosítása a szövegkohéziós eszközök segítségével,
- hiányos szöveg kiegészítése önállóan vagy megadott szókészletből,
- megadott szavak képzett /vagy ragozott, egyeztetett alakjainak beillesztése a szövegbe,
- autentikus szöveg transzformációja megadott szempontok alapján.

A teszt feladattípusai kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A feladatsor 3–4 feladatból, összesen 18–30 íte mből áll. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 450–600 szó.

Valamennyi feladat szövegre épül.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások francia nyelvűek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik, amely tartalmazza az összes elfogadható választ. A szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Hallott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e megérteni az adott nyelvterületen általánosan elfogadott nyelvhasználattól nem vagy csak kissé eltérő anyanyelvi beszédet az értési céloknak megfelelően.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak képesnek kell lennie az értési céloknak megfelelő stratégiák alkalmazására is.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó az értési céloknak, illetve a feladatnak megfelelő stratégiák alkalmazásával a szöveg

A2:

- témáját felismerni,
- lényegét megérteni,
- kulcsfontosságú szavait megérteni,
- legalapvetőbb adatszerű információit kiszűrni,

B1:

- gondolatmenetét nagy vonalakban követni,
- egyes tény szerű részinformációkat megérteni.

A felhasznált szöveg

- autentikus vagy autentikus hangzású (stúdiófelvétel),
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* című rész az irányadó a korosztály szintjének megfelelően,
- anyanyelvi beszélők közvetítésével hangzik el,
- egy vagy több beszélő közvetítésével hangzik el,
- akusztikai minősége kifogástalan,

– hossza és tartalma nem terheli meg feleslegesen a vizsgázó memóriáját,
 – autentikus jellegéből adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához,

A2:

- hétköznapi nyelven hangzik el, többségében gyakran használt szavakat és nyelvi szerkezeteket tartalmaz,
- lassú, de még normál beszédtempójú,
- a standard kiejtés(ek)nek megfelelő,
- tisztán artikulált,
- tartalmilag kifejezetten egyszerű,

B1:

- hétköznapi nyelven hangzik el, alapvetően gyakran használt nyelvtani szerkezetekből és lexikai elemekből építkezik,
- normál tempójú,
- a standard kiejtés(ek)hez közel álló,
- tartalmilag és szerkezetileg mérsékelt összetett.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elő:

- közérdekű bejelentések, közlemények (pl. pályaudvaron, repülőtéren, áruházban),
- rögzített telefonos szövegek (pl. üzenetrögzítő, információs szolgálatok: útinformáció, nyitva tartás, menetrend),
- utasítások (pl. utcán, repülőtéren, pályaudvaron),
- médiaközlemények (pl. időjárás-jelentés, reklám, programismertetés, rövid hír),
- beszélgetések, telefonbeszélgetések,
- műsorrészletek,
- riportok, interjúk,
- beszámolók.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (pl. személy és kijelentés, képek kiválasztása szöveghez),
- események sorrendjének megállapítása,
- nyomtatványok, űrlapok kitöltése,
- táblázat kitöltése,
- hiányos mondatok kiegészítése,
- rövid választ igénylő nyitott kérdések,
- ténybeli hibák azonosítása, javítása.

A teszt feladattipológiaiilag kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne. A feladatsor a szövegértés alábbi részkészségeit méri: globális, szelektív és részletes értés.

A feladatsor 2–3 szövegből és 2–3 feladtból áll. Egy feladaton belül egy hosszabb szöveg helyett előfordulhat több rövidebb szöveg is. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 5–8 perc. A feladatsor 18–25 itemből áll.

A vizsgázó minden szöveget kétszer hallgat meg.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások francia nyelvűek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A hangfelvétel tartalmazza a feladatmeghatározást, a szövegeket kétszer, valamint a feladatok elolvasásához és megoldásához szükséges szüneteket is. A hangfelvételen hallható és a feladatlapon olvasható feladatmeghatározások szó szerint megegyeznek.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, az útmutató ezt jelzi a lehetséges válaszok, vagy tartalmi elemek felsorolásával, – ebben az esetben kizárólag az itt felsorolt válaszok fogadhatók el –, illetve a „Minden azonos tartalmú válasz elfogadható” (Toute réponse ayant le même contenu) megjegyzéssel. A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor veszik figyelembe, ha a válasz nem egyértelmű, vagy azok a válasz megértését akadályozzák.

A szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Íráskészség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e magát az adott szinten francia nyelven írásban kifejezni, illetve írásbeli feladatokat végrehajtani különböző kommunikációs célok megvalósítása érdekében.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

– a feladatban megadott kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd a *Kommunikációs helyzetek és szándékok* című részt),

– a megadott témákhoz kapcsolódó szövegeket írni (lásd a *Témakörök* című részt),

A2:

– a személyével, illetve közvetlen környezetével kapcsolatos témákról írni,

– az adott témáról egyszerű kifejezéseket használva írni,

– egyszerű mondatokból álló rövid, összefüggő szöveget írni,

– a szöveg mondatai között lévő alapvető logikai kapcsolatokat egyszerű nyelvi eszközökkel (pl. a leggyakrabban használt kötőszavakkal) kifejezni,

– néhány egyszerű szerkezetet és alapvető helyesírási szabályt úgy használni, hogy a hibák ellenére érthető legyen a mondanivaló,

B1:

– ismert, köznapi témákról írni és véleményét is megfogalmazni,

– meglévő szókincsét változatosan használni,

– a szöveget megfelelően felépíteni és tagolni, a logikai viszonyok kifejezését szolgáló nyelvi eszközöket alkalmazni,

– a szövegfajtanak, a közlési szándéknak, a címzethez való viszonyának megfelelő stílust és hangnemet választani,

– az adott szövegfajta formai sajátosságainak megfelelő írásművet létrehozni,

– egyszerű nyelvtani szerkezeteket, nyelvi fordulatokat és a helyesírási szabályokat általában biztonsággal alkalmazni.

A vizsgázónak olyan szövegeket kell létrehoznia, amelyek

– meghatározott kommunikációs szándékkal jönnek létre,

– az olvasó számára világosak, érthetőek és alkalmasak a kommunikációs cél elérésére,

– szövegfajtája meghatározott,

– tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,

– megírásához nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A vizsgán az alábbi szövegfajtaikat kell létrehozni:

– rövid, személyes jellegű közlés (pl. üzenet, naplóbejegyzés),

– üdvözlőlap,

– meghívó,

– magánjellegű vagy intézménynek (pl. nyelviskolának) szóló levél.

A feladatok és a feladatsor felépítése

A feladatok a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* című listákra épülnek.

Az íráskészség mérése során valós kommunikációs helyzetet teremtünk, azaz megadjuk a szituációt, amelyben az írásmű keletkezik, az ehhez illeszkedő szövegfajta, továbbá meghatározzuk az írásmű célját, témáját és címzettjét, valamint a szöveg írója és olvasója közötti kapcsolat jellegét. Mindezek meghatározzák a szöveg stílusát és hangnemét.

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

– meghatározott szituációban, megadott szempontok alapján történő szövegalkotás,

– verbális segédanyagok (pl. személyes feljegyzések, üzenetek, levelek, cikkek, felhívások, hirdetések, szórólapok stb.) alapján történő szövegalkotás és/vagy azokra való reagálás,

– vizuális segédanyagok (pl. ábrák, képek, képsorok, grafikonok, táblázatok stb.) alapján történő szövegalkotás.

A vizsga két feladtból áll. Az *első feladat* egy rövidebb, tranzakciós és interakciós szöveg, a *második feladat* egy hosszabb, elbeszélő, leíró, esetleg véleménykifejtő szöveg létrehozása. A vizsgázónak az első feladatban 50–80 szót, a második feladatban 100–120 szót kell írnia.

A feladatmeghatározás, valamint a segédanyagok francia nyelvűek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a receptív készségeket mérő részek nyelvi szintjénél.

A feladatok megoldásához nyomtatott szótár használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutatók alapján történik. Az értékelés alapjául szolgáló analitikus skálák magukban foglalják az értékelési szempontok részletes leírását is.

A két feladat értékelése egymástól független.

Szóbeli vizsga

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

Beszédkésztség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e az adott szinten gondolatait francia nyelven szóban kifejezni és a kommunikációs szándékoknak megfelelő beszélgetést folytatni.

A vizsga azt méri, hogy a vizsgázó milyen mértékben és milyen minőségben képes szóbeli tranzakcióra és interakcióra, amelynek egyaránt részét képezik a receptív és a produktív (beszédértés, beszédkésztség) készségek. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvételre.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

– a megadott helyzetekben és szerepekben a feladatnak megfelelő kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd a *Kommunikációs helyzetek és szándékok* című részt),

– a megadott témákról szóló beszélgetésekben részt venni (lásd a *Témakörök* című részt),

– a kommunikációs stratégiákat a szintnek megfelelően, hatékonyan alkalmazni (pl. beszélgetést elkezdni, fenntartani és befejezni),

A2:

– saját magáról és közvetlen környezetéről egyszerű, begyakorolt nyelvi eszközökkel röviden és többnyire érthetően megnyilatkozni,

– egyszerű, rutinszerű beszélgetésekben részt venni,

– kiszámítható, mindennapi helyzetekben szokásos feladatokat megoldani (pl. vásárlás),

– érezhető akcentusa és esetenként akadozó beszédtempója ellenére többnyire érthetően beszélni,

B1:

– az egyszerű nyelvi eszközök széles skáláját rugalmasan használni, és ezzel mondanivalójának nagy részét egyszerűen kifejezni,

– ismerős témáról folyó társalgásban részt venni,

– kevésbé begyakorolt, mindennapi helyzetekben felmerülő feladatokat megoldani,

– viszonylag folyékonyan elmondani egy történetet, beszámolni élményeiről és érzéseiről,

– érezhető akcentusa és esetleg lassú beszédtempója ellenére érthetően beszélni.

A tételek és a tételsor jellemzői

A feladatokban előforduló helyzetek és szerepek a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* című listákra épülnek a korosztály szintjének megfelelően.

A feladatok teljesítéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A feladatmeghatározás egyértelműen megadja a szituációt és a vizsgázó szerepének leírását.

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulnak elő:

– önálló témakifejtés vizuális vagy verbális segédanyagok alapján,

– szerepjáték feladat.

A szóbeli tétel két feladtból áll. A tételt a vizsgázó húzza. A feladatok kidolgozásához felkészülési idő nincs, de végiggondolásukhoz a vizsgázónak rövid (körülbelül feladatonként fél perc) gondolkodási idő áll rendelkezésére.

A tételhez készült vizsgáztatói példány a vizsgázónak adott információkon túl tartalmazza az előre megtervezett közbeszólásokat, kérdéseket és megjegyzéseket is.

A vizsga rövid *bevezető társalgással* kezdődik, amelynek célja az, hogy a vizsgázó ráhangolódjon a francia nyelv használatára. Az itt elhangzottakat nem értékeljük.

Az *első feladatban* a vizsgázónak azt kell megmutatnia, hogy képes-e hétköznapi, élettapasztalatához kapcsolható témákban véleményét hosszabban, összetett formában kifejezni vizuális vagy verbális segédanyagok alapján (hasonlóságok és különbségek kiemelése stb.).

A *második feladat* azt méri, hogy a vizsgázó képes-e egy meghatározott cél elérésének érdekében tárgyalni, egyszerű kommunikációs stratégiákat használni, a társalgási szabályokat és szerepeket helyesen alkalmazni, miközben különböző kommunikációs szándékokat valósít meg (egyetértés és ellenvetés kifejezése; javaslatétel; információ kérése és adása stb.). Ebben a feladatban a vizsgázó választhat a felkínált két szerep közül. A feladathoz felhasználható segédanyag lehet kulcsszó, kép, rajz, fénykép, térkép, ábra stb.

A feladatmeghatározás és a szöveges segédanyagok francia nyelvűek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a receptív készségeket mérő részek nyelvi szintjénél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

A szaktanárnak a szóbeli tételeket úgy kell összeállítania, hogy azok minden témakört /9/ lefedjenek. Ha a vizsgázók száma 9-nél kevesebb, akkor minimum 9 tételt, ha 9 vagy annál több, akkor minimum 20 tételt kell készítenie. Az előző évben felhasznált szóbeli tételsor legalább 15%-át frissíteni kell.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelés központilag kidolgozott analitikus skála alapján történik, amely tartalmazza az értékelési szempontok részletes leírását is. A vizsgázó feleletének értékeléséhez központilag kidolgozott egyéni értékelő lapot használnak.

A feladatok értékelése egymástól független.

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Az írásbeli vizsga időtartama 240 perc, a szóbeli vizsgáé 20 perc.

A következő táblázat bemutatja a vizsga részeit a lebonyolítás sorrendjében, továbbá az egyes vizsgarészek időtartamát és arányát az értékelésben.

		Időtartam (perc)	Arány (%)	Pont
Írásbeli vizsgarész	Olvasott szöveg értése	70	20	30
	Nyelvhelyesség	50	20	30
	15 perc szünet			
	Hallott szöveg értése	30	20	30
	Íráskészség	90	20	30
Szóbeli vizsgarész	Beszédképesség	20	20	30
Összesen:		–	100	150

Az emelt szintű vizsga az Európa Tanács skálája B2 szintjének felel meg. Az eltérő képesség- és tudásszintek mérése érdekében az írásbeli feladatsorokban a lépcsőzetesség elve érvényesül.

Értékelés

- Az egyes vizsgarészek értékelése egymástól független.
- Minden vizsgarészben csak a célzottan mért készséget értékeljük.
- A vizsgázónak mind az öt vizsgarészben külön-külön teljesítenie kell az elérhető pontszámnak legalább a 10%-át.
- Minden vizsgarész elbírálása központilag kidolgozott javítási-értékelési, illetve értékelési útmutatók alapján történik.
- Az Olvasott szöveg értése, a Hallott szöveg értése és a Nyelvhelyesség vizsgarészek javítási-értékelési útmutatói tartalmazzák a lehetséges elfogadható válaszokat.
- Az Íráskészség és a Beszédképesség vizsgarészek értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák alapján történik.
- Az egyes vizsgarészekben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési, illetve értékelési útmutató alapján történik.

Írásbeli vizsga

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Olvasott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e a mindennapi életben előforduló, különböző fajtájú autentikus szövegeket önállóan elolvasni és az olvasási céloknak megfelelő mélységben megérteni.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak képesnek kell lennie az értési céloknak megfelelő stratégiák alkalmazására is.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó az olvasási céloknak, illetve a feladatnak megfelelő stratégiák alkalmazásával a szövegben

- a gondolatmenetet követni,
- véleményeket, érvelést követni,
- az információkat megfelelő részletességgel megérteni,

- a szerző álláspontjára következtetni,
- a szerző, illetve a szereplők érzéseire, érzelmeire következtetni.

A felhasznált szöveg

- nyomtatott, vagy elektronikus formában megjelent autentikus szöveg, esetleg kismértékben szerkesztett,
- tartalma, szerkezete, nyelve világos,
- hosszabb, nyelvileg és tartalmilag összetettebb,
- konkrét vagy elvont témájú,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* című rész az irányadó a korosztály szintjének megfelelően,
- autentikus jellegéből adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elő:

- utasítások (pl. használati utasítások),
- formanyomtatványok, űrlapok,
- tájékoztató szövegek (pl. műsorfűzet),
- hirdetés, apróhirdetés
- levelek, internetes fórumok üzenetei,
- személyes feljegyzések, (naplórészletek, blogok)
- újságcikkek (pl. hír, beszámoló, riport),
- ismeretterjesztő szövegek,
- publicisztikai írások.

A közép- és az emelt szint közötti különbség az adott téma megközelítési módjában, a szövegek terjedelmében, tartalmi és nyelvi komplexitásában, valamint a feladatok eltérő nehézségi fokában jelenik meg.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (cím és szöveg, kérdés és felelet, személy és kijelentés stb.),
- képek, események sorrendbe rakása a szöveg alapján,
- a szövegből kiemelt mondat, bekezdés helyének azonosítása a szövegben,
- szöveg részeinek sorrendbe rakása,
- hiányos szöveg-összefoglalás kiegészítése,
- nyitott kérdések.

A teszt feladattípológiailag kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne. A feladatsor a szövegértés alábbi részkészségeit méri: globális, szelektív és részletes értés.

A feladatsor 3–4 szövegből és 3–4 feladtból áll. Egy feladaton belül egy hosszabb szöveg helyett előfordulhat több rövidebb szöveg is. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 1300–1500 szó. A feladatsor 25–30 itemből áll.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások francia nyelvűek, amelyek nyelvi szintje azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, az útmutató ezt jelzi a lehetséges válaszok, vagy tartalmi elemek felsorolásával, – ebben az esetben kizárólag az itt felsorolt válaszok fogadhatók el –, illetve a „Minden azonos tartalmú válasz elfogadható” (Toute réponse ayant le même contenu) megjegyzéssel. A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor veszik figyelembe, ha a válasz nem egyértelmű, vagy azok a válasz megértését akadályozzák.

A szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítás-értékelési útmutató alapján történik.

Nyelvhelyesség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó rendelkezik-e azokkal a lexikai, grammatikai, szemantikai és pragmatikai ismeretekkel, amelyek képessé teszik az önálló kommunikációra.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó változatos nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására szövegszinten.

A felhasznált szöveg vagy szövegrészlet

- nehézségi foka alacsonyabb, mint az olvasott szöveg megértését mérő feladatoknál,
- autentikus, esetleg szerkesztett,
- tartalma, szerkezete, nyelve világos,
- hosszabb, nyelvileg és tartalmilag összetettebb,
- konkrét vagy elvont témájú,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* című rész az irányadó a korosztály szintjének megfelelően,
- autentikus jellegéből adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához.

A közép- és az emelt szint közötti különbség a nyelvtani és lexikai szerkezetek komplexitásában és a feladatok eltérő nehézségi fokában jelenik meg.

Középszinten a vizsgázó képes az alapvető nyelvtani és lexikai szerkezetek helyes felismerésére, illetve helyes használatára. *Emelt szinten* a vizsgázó változatos és komplexebb nyelvtani és lexikai szerkezetek helyes felismerésére és pontos használatára is képes.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- hiányos szövegek kiegészítése feleletválasztással (négy válaszlehetőség közül egy helyes kiválasztása),
- a szövegből kivett mondatrész helyének megtalálása a szövegkohéziós eszközök segítségével,
- hiányos szöveg kiegészítése önállóan vagy megadott szókészletből,
- megadott szavak képzett /vagy ragozott, egyeztetett alakjainak beillesztése a szövegbe,
- autentikus szöveg transzformációja megadott szempontok alapján.

A teszt feladattípológiailag kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A feladatsor 4–5 feladatból, 30–45 itemből áll, a feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 700–900 szó.

Valamennyi feladat szövegre épül.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások francia nyelvűek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik, amely tartalmazza az összes elfogadható választ. A szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Hallott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e megérteni az adott nyelvterületen általánosan elfogadott nyelvhasználatától nem vagy csak kissé eltérő anyanyelvi beszédet az értési céloknak megfelelően.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak képesnek kell lennie az értési céloknak megfelelő stratégiák alkalmazására is.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó az értési céloknak, illetve a feladatnak megfelelő stratégiák alkalmazásával a szöveg

- gondolatmenetét részleteiben is követni,
- egyes tényyszerű információkat megérteni,
- megértésén túl a szöveggörnyezetből következtetni az egyes beszélők álláspontjára,
- megértésén túl a szöveggörnyezetből következtetni a beszélők érzelmeire és egymáshoz való viszonyára.

A vizsgán használt szöveg

- autentikus vagy autentikus hangzású (stúdiófelvétel),
- változatos nyelvtani szerkezetekből és lexikai elemekből építkező,
- természetes, a szöveg jellegének megfelelően változatos tempójú,
- tartalmilag és szerkezetileg összetett,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* című rész az irányadó a korosztály szintjének megfelelően,
- anyanyelvi beszélők közvetítésével hangzik el,

- egy vagy több beszélő közvetítésével hangzik el,
- akusztikai minősége kifogástalan,
- hossza és tartalma nem terheli meg feleslegesen a vizsgázó memóriáját,
- autentikus jellegéből adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elő:

- közérdekű bejelentések, közlemények,
- rögzített telefonos szövegek (pl. üzenetrögzítő),
- utasítások,
- médiaközlemények (pl. rövid hír),
- beszélgetések, telefonbeszélgetések,
- műsorrészletek,
- riportok, interjúk,
- beszámolók,
- általános érdeklődésre számot tartó témáról szóló ismeretterjesztő szövegek.

A közép- és az emelt szint közötti különbség az adott téma megközelítési módjában, a szövegek terjedelmében, tartalmi és nyelvi komplexitásában, valamint a feladatok eltérő nehézségi fokában jelenik meg.

A szövegértés nehézségi fokát további tényezők is befolyásolhatják, mint például a beszédtempó, a beszélők száma, az artikuláció, a háttérzajok.

Középszinten a vizsgázónak döntően a mindennapi élet helyzeteiben elhangzó szövegeket kell megértenie, amelyek tartalmilag és szerkezetileg egyértelműek. *Emelt szinten* olyan szövegek is előfordulhatnak, amelyek az adott témát az általánosítás szintjén közelítik meg, és árnyalt közléseket, véleményeket és ellenvéleményeket is tartalmaznak.

Középszinten a szövegek nyelviileg egyszerűbbek, *emelt szinten* pedig a művelt köznyelv összetettebb, választékosabb formái is előfordulnak.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (pl. személy és kijelentés, képek kiválasztása szöveghez),
- események sorrendjének megállapítása,
- táblázatok kitöltése,
- hiányos mondatok kiegészítése,
- hiányos szöveg kiegészítése,
- nyitott kérdések.

A teszt feladattípusai kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne. A feladatsor a szövegértés alábbi rész-készségeit méri: globális, szelektív és részletes értés.

A feladatsor 2–3 szövegből és 2–3 feladatból áll. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 7–10 perc. Egy feladaton belül egy hosszabb szöveg helyett előfordulhat több rövidebb szöveg is. A feladatsor 20–30 itemből áll.

A vizsgázó minden szöveget kétszer hallgat meg.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások francia nyelvűek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A hangfelvétel tartalmazza a feladatmeghatározást, a szövegeket kétszer, valamint a feladatok elolvasásához és megoldásához szükséges szüneteket is. A hangfelvételen hallható és a feladatlapon olvasható feladatmeghatározások szó szerint megegyeznek.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, az útmutató ezt jelzi a lehetséges válaszok, vagy tartalmi elemek felsorolásával, – ebben az esetben kizárólag az itt felsorolt válaszok fogadhatók el –, illetve a „Minden azonos tartalmú válasz elfogadható” (Toute réponse ayant le même contenu) megjegyzéssel. A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor veszik figyelembe, ha a válasz nem egyértelmű, vagy azok a válasz megértését akadályozzák.

A szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Íráskészség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e magát az adott szinten francia nyelven írásban kifejezni, illetve írásbeli feladatokat végrehajtani különböző kommunikációs célok megvalósítása érdekében.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

– a feladatban megadott kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd *Kommunikációs helyzetek és szándékok* című részt),

– a megadott témákhoz kapcsolódó szövegeket írni (lásd *Témakörök* című részt),

– a megadott témákat általános nézőpontból is tárgyalni,

– álláspontját viszonylag árnyaltan, érvelését rendszerezetten kifejteni,

– a nyelvi eszközök széles skálájának változatos alkalmazásával összefüggő, megfelelően tagolt, logikusan felépített szöveget létrehozni,

– a nyelvtani struktúrákat, valamint a helyesírás szabályait rendszerszerű hibák nélkül, nagy biztonsággal alkalmazni,

– a szövegfajtának, a közlési szándéknak, a címzethez való viszonyának megfelelő stílust és hangnemet választani,

– az adott szövegfajta formai sajátosságainak megfelelő írásművet létrehozni.

A vizsgázónak olyan szövegeket kell létrehoznia, amelyek

– meghatározott kommunikációs szándékkal jönnek létre,

– az olvasó számára világosak, érthetőek, és alkalmasak a kommunikációs cél elérésére,

– szövegfajtája meghatározott,

– tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,

– megírásához nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A vizsgán az alábbi szövegfajtákat kell létrehozni:

– magánjellegű vagy intézménynek szóló levél,

– olvasói levél,

– cikk (diák)újság számára.

A közép- és az emelt szint közötti különbség a témák megközelítésében, a létrehozandó szövegek terjedelmében, a nyelvi megformálás jellemzőiben jelenik meg.

A témák megközelítésében az a lényeges különbség, hogy *középszinten* a vizsgázó személyes nézőpontból ír hozzá közel álló, mindennapi, személyével kapcsolatos vagy őt érdeklő témákról, míg *emelt szinten* az adott témát általánosabban is képes megközelíteni, és átfogó problémaként tárgyalni.

A nyelvi megformálásra az jellemző, hogy *középszinten* a vizsgázó röviden, egyszerűen, összefüggő mondatokban, *emelt szinten* pedig részletesen, változatos szókinccsel, nyelvileg igényesebben és pontosabban ír.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A feladatok a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* című listákra épülnek.

Az íráskészség mérése során valós kommunikációs helyzetet teremtünk, azaz megadjuk a szituációt, amelyben az írásmű keletkezik, az ehhez illeszkedő szövegfajtát, továbbá meghatározzuk az írásmű célját, témáját és címzettjét, valamint a szöveg írója és olvasója közötti kapcsolat jellegét. Mindezek meghatározzák a szöveg stílusát és hangnemet.

A feladatok a következő feladattípusok egy vagy több elemét tartalmazhatják:

– meghatározott szituációban, megadott szempontok alapján történő szövegalkotás,

– verbális segédanyagok (pl. személyes feljegyzések, üzenetek, levelek, cikkek, felhívások, hirdetések, szórólapok stb.) alapján történő szövegalkotás és/vagy azokra való reagálás,

– vizuális segédanyagok (pl. ábrák, képek, képsorok, grafikonok, táblázatok stb.) alapján történő szövegalkotás.

A vizsgarész két feladatból áll. Az *első feladat* egy rövidebb, tranzakciós és interakciós szöveg, a *második feladat* egy hosszabb, véleménykifejtő szöveg létrehozása. A vizsgázónak az első feladatban 120–150 szót, a második feladatban 200–250 szót kell írnia.

A feladatmeghatározás és a segédanyagok francia nyelvűek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a receptív készséget mérő vizsgarészek nyelvi szintjénél.

A feladatok megoldásához nyomtatott szótár használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutatók alapján történik. Az értékelés alapjául szolgáló analitikus skálák magukban foglalják az értékelési szempontok részletes leírását is.

A két feladat értékelése egymástól független.

Szóbeli vizsga

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

Beszédképesség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e az adott szinten gondolatait francia nyelven szóban kifejezni és a kommunikációs szándékoknak megfelelő beszélgetést folytatni.

A vizsga azt méri, hogy a vizsgázó milyen mértékben és milyen minőségben képes szóbeli tranzakcióra és interakcióra, amelynek egyaránt részét képezik a receptív és a produktív (beszédértés, beszédképesség) készségek. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvételre.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

– a megadott helyzetekben és szerepekben a feladatnak megfelelő kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd a *Kommunikációs helyzetek és szándékok* című részt),

– a megadott témákról szóló beszélgetésekben részt venni (lásd a *Témakörök* című részt),

– a kommunikációs stratégiákat a szintnek megfelelően, hatékonyan alkalmazni (pl. beszélgetést elkezdni, fenntartani és befejezni),

– folyékonyan, helyesen és hatékonyan használni a nyelvet,

– gondolatait, álláspontját következetesen, folyamatosan kifejezni,

– a megadott témákat általánosabb nézőpontból is tárgyalni,

– folyamatosan és természetesen részt venni a különböző témájú társalgásokban,

– bonyolultabb, váratlan elemeket is tartalmazó feladatokat sikeresen megoldani,

– elmagyarázni álláspontját, világosan érvelni,

– enyhe akcentusa ellenére természetes kiejtéssel, hanglejtéssel és normál beszédtempóban beszélni.

A közép- és az emelt szint közötti különbség a témák megközelítésében és a nyelvi teljesítmény színvonalában, azaz a nyelvi megformálás jellemzőiben jelenik meg.

A témák megközelítésében az a lényeges különbség, hogy *középszinten* a vizsgázó a megadott témakörökön belül a személyes vonatkozásokat fejti ki. *Emelt szinten* a vizsgázó az adott témákról az általánosítás szintjén is tud beszélgetni és véleményt nyilvánítani.

A nyelvi megformálásra az jellemző, hogy *középszinten* a vizsgázó el tudja érni, hogy az adott helyzetben kommunikáció jöjjön létre, és ezáltal szándéka megvalósul. Rövid, egyszerű mondatokban fejezi ki magát. *Emelt szinten* a vizsgázó választékosan, árnyaltabban fejezi ki magát.

A tételek és tételsorok jellemzői

A vizsgafeladatokban előforduló helyzetek és szerepek a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* című listákra épülnek a korosztály szintjének megfelelően.

A feladatok teljesítéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A feladatmeghatározás egyértelműen meghatározza a szituációt és a vizsgázó szerepének leírását.

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulnak elő:

– bevezető beszélgetés,

– önálló témakifejtés vizuális vagy verbális segédanyag alapján,

– problémamegoldó feladat (véleménykülönbség megjelenítése és áthidalása).

A szóbeli tétel három feladtból áll. A szóbeli tételt a vizsgázó húzza. A feladatok kidolgozásához felkészülési idő nincs, de a második és a harmadik feladat végiggondolásához a vizsgázónak rövid (körülbelül feladatonként fél perc) gondolkodási idő áll rendelkezésére.

Az *első feladat* azt méri, hogy a vizsgázó képes-e általános társas érintkezésben részt venni olyan témák részletesebb kifejtésével, melyek elvontabb jelenségekhez, nem pedig a vizsgázó hétköznapi tevékenységeihez kapcsolódnak, vagy többnyire az általánosítás szintjén értendők. A vizsga első, nyitó kérdése azonban mindig személyes jellegű, hogy a vizsgázó feszültségét oldja. A vizsga ilyen módon kíván bemelegítést biztosítani a vizsgázóknak.

A *második feladatban*, az *önálló témakifejtésben* a vizsgázónak egy általánosabb témáról kell gondolatait, véleményét részletesen és összefüggően kifejeznie. Ehhez verbális és/vagy vizuális segédanyagok állnak rendelkezésére. A feladathoz készült vizsgázatói példány a vizsgázónak adott információkon túl tartalmazza az előre megtervezett segítő kérdéseket is.

A *harmadik feladat* azt méri, hogy a vizsgázó képes-e egy meghatározott cél elérésének érdekében (problémamegoldás) tárgyalni, változatos kommunikációs stratégiákat használni, a társalgási szabályokat és szerepeket helyesen alkalmazni, miközben különböző kommunikációs szándékokat valósít meg (egyetértés és ellenvetés kifejezése; javaslatétel;

információ kérése és adása stb.). Ebben a feladatban a vizsgázó választhat a felkínált két szerep közül. A feladathoz felhasználható segédanyag lehet kulcsszó, kép, rajz, fénykép, térkép, ábra vagy rövid írott szöveg.

A feladatmeghatározás és a szöveges segédanyagok francia nyelvűek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a receptív készségeket mérő vizsgarészek nyelvi szintjénél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

A szóbeli vizsgához vizsganaponként 20 szóbeli tétel készül. Az előző évben felhasznált szóbeli tételsor legalább 15%-át frissíteni kell.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelés központilag kidolgozott analitikus skála alapján történik, amely tartalmazza az értékelési szempontok részletes leírását is. A vizsgázó feleletének értékeléséhez központilag kidolgozott egyéni értékelő lapot használnak.

A feladatok értékelése egymástól független.

A vizsgát mindig egy kérdező tanár bonyolítja le, a vizsgáztatói példány előírásainak megfelelően. A másik két vizsgáztató értékeli a központi értékelési útmutató alapján. A vitás esetekben a három tanár szótöbbséggel dönt.”

9. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint		Emelt szint	
Gyakorlati vizsga	Szóbeli vizsga	Gyakorlati vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc	240 perc	20 perc
120 pont	30 pont	120 pont	30 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Gyakorlati vizsga	Szóbeli vizsga	Gyakorlati vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	vonalzó	NINCS	vonalzó	NINCS
a vizgabizottságot működtető intézmény biztosítja	számítógép a megfelelő szoftverekkel	nyomtatott és elektronikus források, internetkapcsolattal rendelkező számítógép	számítógép a megfelelő szoftverekkel	nyomtatott és elektronikus források, internetkapcsolattal rendelkező számítógép

Nyilvánosságra hozandók

	Középszint		Emelt szint	
	Gyakorlati vizsga	Szóbeli vizsga	Gyakorlati vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	szoftverlista	témakörök	szoftverlista	témakörök
Mikor?	a vizsga évét megelőző tanév végéig	a vizsga előtt legkésőbb 60 nappal	a vizsga évét megelőző tanév végéig	a vizsga előtt legkésőbb 60 nappal

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Középszint	
Gyakorlati vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc
Számítógéppel megoldandó feladatsor	Egy tétel kifejtése, és párbeszéd a tétellel kapcsolatban
120 pont	30 pont

Gyakorlati vizsga**Általános szabályok**

A gyakorlati vizsgán az érettségizőknek egy központi feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó a rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is önállóan határozhatja meg.

A gyakorlati vizsgát számítógépteremben kell lebonyolítani. A vizsga időtartama alatt a rendszergazdának elérhetőnek kell lennie. A rendszergazda a vizsgaterembe csak gép- vagy szoftverhiba esetén hívható be. Jelenlétéről és az általa végzett tevékenységről jegyzőkönyvet kell felvenni.

Vizsgálónként szükséges vizsgatárgyra jellemző segédeszközök: számítógép a megfelelő szoftverekkel (a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja), vonalzó (a vizsgázónak kell hoznia).

A vizsgázó a vizsgát megelőző tanévben központilag jóváhagyott (az iskola által kihirdetett) szoftverek használatával vizsgázhat.

A gyakorlati vizsga helyszínén a vizsgázónak a vizsga kezdete előtt fél órával kell megjelennie, ahol a rendszergazda által kijelölt helyet kell elfoglalnia. A vizsga megkezdése előtt a rendszergazda írásban tájékoztatja a vizsgázót arról, hogy milyen felhasználói adatai vannak, milyen módon éri el a vizsgához szükséges forrásfájlokat, valamint arról, hogy befejezett munkáját hova mentse el. A vizsga kezdetekor a felügyelő tanár kiosztja a feladatlapot és a lepecsételt piszkoztatlapot. A vizsgázó a feladatlapok kiosztásával egyidejűleg kezdheti használni a számítógépet.

A felügyelő tanárnak a vizsga befejezése előtt kb. 10 perccel figyelmeztetnie kell a vizsgázókat, hogy mentsék el a munkájukat.

A gyakorlati vizsgarész esetleges összetevőinek lebonyolítási szabályai

*Tárgyi feltételek**A terem berendezése*

– A géptermet lehetőség szerint a számítógépes munkahelyre vonatkozó előírások figyelembevételével kell berendezni.

– A monitorok elhelyezése olyan legyen, hogy a vizsgázók egymás munkáját ne zavarják, illetve ne tudják segíteni egymást.

A számítógépek

– A megfelelő működés biztosítása érdekében a vizsgakörnyezetet kellő időben (lehetőség szerint már hónapokkal a vizsga előtt) elő kell készíteni. Rendelkezésre kell állni legalább a vizsgázók számának megfelelő számú számítógépnek, valamint tartalékgépeknek. A vizsgakörnyezetet javasolt a korábbi évek gyakorlati vizsgafeladatainak megoldásával tesztelni, mert e nélkül nehezen deríthető ki, hogy valóban felkerült-e minden szükséges szoftverkomponens a gépekre, valamint azok jól működnek-e.

– Csak olyan számítógép használható, amely megfelel az alkalmazott operációs rendszer és egyéb szoftverek optimális hardverigényének, a háttértárolón pedig feltétlenül maradjon kellő szabad terület.

– A vizsga ideje alatt a gépekről nem lehet elérhető egyetlen olyan állomány sem, amely nem tartozik a telepített programokhoz és a várható feladatok megoldását segíti.

– Ha valamelyik – eredetileg kiválasztott – számítógép működése a vizsga előtti időszakban bizonytalan, akkor javasolt azt a vizsgáztatásból kivonni.

*Lebonyolítás**A vizsga előkészítése*

– A vizsga során használható gépekhez (a tartalékgépekhez is) létre kell hozni az adott hálózati operációs rendszerben egy-egy felhasználót. A felhasználó azonosítója egyezzen meg a központilag meghatározott vizsgázói kódokkal.

– A feladatok megoldásához szükséges forrásállományokat minden vizsgázó mappájába be kell másolni, amint az a központból elérhetővé válik.

– Az internet elérését le kell tiltani a vizsgagépeken a gyakorlati vizsga teljes idejére.

Archiválás

- A rendszergazda a vizsga után a lehető legrövidebb időn belül a vizsgázók által használt mappákat két példányban, egyszer írható, kellőképpen elterjedt adathordozóra írja (például CD-R, DVD-R, DVD+R).
- A vizsgabizottságot működtető intézmény az egyik adathordozót bélyegzővel ellátva elzárja mint biztonsági másolatot, a másikat pedig a továbbiakban az írásbeli dolgozatokra vonatkozó szabályoknak megfelelően kezeli.

A gyakorlati feladatlap tartalmi jellemzői

A feladatsor tematikailag lefedi a követelményrendszer alábbi témaköreit, és időarányaiban a következőkre törekszik:

Témakör	Idő
Szövegszerkesztés	60 perc
Táblázatkezelés	50 perc
Adatbázis-kezelés	30 perc
Weblapkészítés	20 perc
Prezentáció és grafika	20 perc

Az adott témakörhöz rendelt idő kitölthető egyetlen nagyobb, több részfeladatot tartalmazó feladattal, vagy legfeljebb 4 kisebb feladattal.

A feladatsor 50%-a egyértelmű utalásokat tartalmaz a feladat minden részletének megoldására, így csak a feladatban szereplő fogalmak és a feladatot megoldó eszköz ismeretét, valamint az eszköz kezelésében való jártasságot méri.

A gyakorlati feladatlap értékelése

A gyakorlati vizsgadolgozatot a szaktanár javítja és értékeli. Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. A javítási-értékelési útmutató tartalmazza a feladatok részletes megoldásait, annak lehetséges változatait, az egyes megoldásrészekre adható részpontszámokat, annak lehetséges bontását.

A témakörök szerinti pontszámárányok a következők:

Témakör	Pontszám
Szövegszerkesztés	40 pont
Táblázatkezelés	30 pont
Adatbázis-kezelés	20 pont
Weblapkészítés	15 pont
Prezentáció és grafika	15 pont

Az egyes témakörök feladatainak, részfeladatainak pontozása feladatfüggő, összpontszámuknak azonban meg kell egyeznie a témakörhöz rendelt összpontszámmal.

Archiválásra a vizsgázónak csak azon produktumai kerülnek, melyeket a számára kijelölt könyvtárba elmentett, és értékelni kizárólag ezeket lehet. A javító tanár minden vizsgázó vizsgadolgozatáról értékelőlapot tölt ki. A dolgozat értékelésének megtekintésekor a vizsgázó a saját munkájáról kitöltött értékelőlap, valamint az archivált produktum másolatát kaphatja meg. Az elektronikus megoldások másolása a vizsgázó saját adathordozójára is történhet.

Szóbeli vizsga

A középszintű szóbeli vizsga tételsorának összeállításáról a vizsgabizottságot működtető intézmény gondoskodik. A szóbeli vizsga helyszínén internetkapcsolattal rendelkező számítógépnek kell működőképesen rendelkezésre állnia, amelyet a vizsgázó a felelete során használ. A számítógép működőképességének biztosítása érdekében a rendszergazdának a szóbeli vizsga teljes ideje alatt elérhetőnek kell lennie.

A könyvtárhasználat szóbeli témakör vizsgatételeinek teljesítéséhez szükséges nyomtatott és elektronikus forrásokat (pl. lexikon, enciklopédia, szakkönyv, tankönyv, szépirodalmi mű, CD-ROM) a vizsga helyszínén a vizsgázók rendelkezésére kell bocsátani. E források jellegének, típusának összhangban kell lenniük a szóbeli tételsor feladataival.

A szóbeli vizsga egyetlen tétel kifejtéséből, valamint egy-két perces beszélgetésből áll, amely a vizsgázónak a témakörhöz kapcsolódó kommunikációs képességét tárja föl. A tételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. Közbekezdés csak akkor lehet, ha teljesen helytelen úton indult el, vagy nyilvánvaló, hogy elakadt. (Ez esetben segítő kérdést lehet feltenni, amennyiben a szóbeli felelet első részére szánt felelési időbe még belefér.) Amikor a vizsgázó befejezte a tétel kifejtését, a vizsgáztató párbeszédet kezdeményez a témához kapcsolódóan.

A szóbeli tételsor tartalmi jellemzői*A tételsor jellemzői*

A tételsornak legalább 20 tételt kell tartalmaznia.

A tételek a részletes vizsgakövetelmények 1–3., 7.1 és 9. számú témaköreiből jelölhetők ki, így a tételeket az alábbi táblázatban látható arányok figyelembevételével kell összeállítani úgy, hogy egy tétel csak egy témakör elméleti ismeretanyagát kérje számon. Nyilvánosságra ezen témakörök hozandók.

Bármely tétellel kapcsolatban számítógépes szemléltetés is kérhető, melynek várakozás nélküli végrehajtási ideje – a 7.1-es témakör kérdései kivételével – legfeljebb két perc.

Információs társadalom (1)	8–20%
Informatikai alapismeretek – hardver (2)	24–32%
Informatikai alapismeretek – szoftver (3)	20–28%
Kommunikáció az interneten (gyakorlati kivitelezéssel) (7.1)	20–28%
Könyvtárhasználat (9)	8–12%

A tételsor frissítésének szabályai

A tételsor tételeinek 8–28%-a évenként cserélendő.

A tétel jellemzői

A vizsgára megfogalmazott tételek a tételcímeken túl a kifejtéshez konkrét tartalmi szempontokat is felsorolnak.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A felelet értékelése a következő szempontok alapján történik:

- Logikai felépítés 6 pont
- (Jó időbeosztás; a lényeg kiemelése; követhető gondolatmenet.)
- Kifejezőkészség, szaknyelv használata 6 pont
- Tartalom 12 pont
- (Mindent tartalmaz-e, ami a témakörhöz szükséges; vannak-e tárgyi tévedések, rossz magyarázatok.)
- Kommunikatív készség 6 pont
- (Lehet-e a vizsgázót a témában vezetni; ha elakad, megérti-e, amit kérdez a bizottság; lehet-e a vizsgázóval a témáról tartalmas párbeszédet folytatni.)

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Emelt szint	
Gyakorlati vizsga	Szóbeli vizsga
240 perc	20 perc
Számítógéppel megoldandó feladatsor	Egy tétel kifejtése, és párbeszéd a tétellel kapcsolatban
120 pont	30 pont

Gyakorlati vizsga**Általános szabályok**

A gyakorlati vizsgán a vizsgázóknak egy központi feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó a rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is önállóan határozhatja meg.

A gyakorlati vizsgát számítógépteremben kell lebonyolítani. A vizsga időtartama alatt a rendszergazdának elérhetőnek kell lennie. A rendszergazda a vizsgaterembe csak gép- vagy szoftverhiba esetén hívható be. Jelenlétéről és az általa végzett tevékenységről jegyzőkönyvet kell felvenni. Vizsgázónként szükséges segédeszközök: számítógép a megfelelő szoftverekkel (a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja), vonalzó (a vizsgázónak kell hoznia).

A vizsgázó a vizsgát megelőző tanévben központilag jóváhagyott (és a vizsgaközpont által kihirdetett) szoftverek használatával vizsgázhat.

A gyakorlati vizsga helyszínén a vizsgázónak a vizsga kezdete előtt fél órával kell megjelennie, ahol a rendszergazda által kijelölt helyet kell elfoglalnia. A vizsga megkezdése előtt a rendszergazda írásban tájékoztatja a vizsgázót arról, hogy milyen felhasználói adatai vannak, milyen módon éri el a vizsgához szükséges forrásfájlokat, valamint arról, hogy

befejezett munkáját hova mentse el. A vizsga kezdetekor a felügyelő tanár kiosztja a feladatlapot és a lepecsételt piszkozatlapot. A vizsgázó a feladatlapok kiosztásával egyidejűleg kezdheti használni a számítógépet.

A felügyelő tanárnak a vizsga befejezése előtt kb. 10 perccel figyelmeztetnie kell a vizsgázókat, hogy mentsék el a munkájukat.

A vizsga lebonyolításával és a résztvevők feladataival kapcsolatos tudnivalók megegyeznek a középszintű vizsga leírásában találhatóakkal.

A gyakorlati feladatlap tartalmi jellemzői

A feladatsor tematikailag lefedi a követelményrendszer alábbi témaköreit, és időarányaiban a következőkre törekszik:

Témakörök	Idő
Szövegszerkesztés, prezentáció, grafika, weblapkészítés	60 perc
Táblázatkezelés	30 perc
Adatbázis-kezelés	60 perc
Algoritmizálás, adatmodellezés	90 perc

Az adott témakörhöz rendelt idő kitölthető egyetlen nagyobb, több részfeladatot tartalmazó feladattal, vagy legfeljebb 4 kisebb feladattal.

A feladatsor 50%-a egyértelmű utalásokat tartalmaz a feladat minden részletének megoldására, így csak a feladatban szereplő fogalmak és a feladatot megoldó eszköz ismeretét, valamint az eszköz kezelésében való jártasságot méri.

A gyakorlati feladatlap értékelése

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. A javítási-értékelési útmutató tartalmazza a feladatok részletes megoldásait, annak lehetséges változatait, az egyes megoldásrészekre adható részpontoszámokat, annak lehetséges bontását.

A témakörök szerinti érékelési arányok a következők:

Témakörök	Pontszám
Szövegszerkesztés, prezentáció, grafika, weblapkészítés	30 pont
Táblázatkezelés	15 pont
Adatbázis-kezelés	30 pont
Algoritmizálás, adatmodellezés	45 pont

Az egyes témakörök feladatainak, részfeladatainak pontozása feladatfüggő, összpontszámuknak azonban meg kell egyeznie a témakörhöz rendelt összpontszámmal.

Archiválásra a vizsgázónak csak azon produktumai kerülnek, melyeket a számára kijelölt könyvtárba elmentett, és értékelni kizárólag ezeket lehet. A javító tanár minden vizsgázó vizsgadolgozatáról értékelőlapot tölt ki. A dolgozat értékelésének megtekintésekor a vizsgázó a saját munkájáról kitöltött értékelőlap, valamint az archivált produktum másolatát kaphatja meg. Az elektronikus megoldások másolása a vizsgázó saját adathordozójára is történhet.

Szóbeli vizsga

Az emelt szintű szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik. A szóbeli vizsga helyszínén internetkapcsolattal rendelkező számítógépnek kell működőképesen rendelkezésre állnia, amelyet a vizsgázó a felelete során használ. A számítógép működőképességének biztosítása érdekében a rendszergazdának a szóbeli vizsga teljes ideje alatt elérhetőnek kell lennie.

A könyvtárhasználat szóbeli témakör vizsgakérdéseinek teljesítéséhez szükséges nyomtatott és elektronikus forrásokat (pl. lexikon, enciklopédia, szakkönyv, tankönyv, szépirodalmi mű, CD-ROM) a vizsga helyszínén a vizsgázók rendelkezésére kell bocsátani. E források jellegének, típusának összhangban kell lenniük a szóbeli tételsor feladataival.

A szóbeli vizsga egyetlen tétel kifejtéséből, valamint egy-két perces beszélgetésből áll, amely a vizsgázónak a témakörhöz kapcsolódó kommunikációs képességét tárja föl.

A tételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. Közbekérdezni csak akkor lehet, ha teljesen helytelen úton indult el, vagy nyilvánvaló, hogy elakadt. (Ez esetben segítő kérdést lehet feltenni, amennyiben a szóbeli felelet első részére szánt felelési időbe még belefér.) Amikor a vizsgázó befejezte a tétel kifejtését, a vizsgáztató párbeszédet kezdeményez a témához kapcsolódóan.

A szóbeli tételsor tartalmi jellemzői*A tételsor jellemzői*

A tételsor legalább 20 tételből áll.

A szóbeli feladatokat az 1–3., 7.1, 9. számú témakörökből jelölik ki, az alábbi táblázatban látható arányok figyelembevételével. Egy tétel csak egy témakör elméleti ismeretanyagát kéri számon. Nyilvánosságra ezen témakörök hozandók.

Bármely tétellel kapcsolatban számítógépes szemléltetés is kérhető, melynek várakozás nélküli végrehajtási ideje – a 7.1-es témakör kérdései kivételével – legfeljebb két perc.

Információs társadalom (1)	8–20%
Informatikai alapismeretek – hardver (2)	24–32%
Informatikai alapismeretek – szoftver (3)	20–28%
Kommunikáció az interneten (gyakorlati kivitelezéssel) (7.1)	20–28%
Könyvtárhasználat (9)	8–12%

A tételsor frissítésének szabályai

A tételsor tételeinek 8–28%-a évenként cserélendő.

A tétel jellemzői

A vizsgára megfogalmazott tételek a tételcímeken túl a kifejtéshez konkrét tartalmi szempontokat is felsorolnak.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A felelet értékelése a következő szempontok alapján történik:

- Logikai felépítés 6 pont
- (Jó időbeosztás; a lényeg kiemelése; követhető gondolatmenet.)
- Kifejezőkészség, szaknyelv használata 6 pont
- Tartalom 12 pont
- (Mindent tartalmaz-e, ami a témakörhöz szükséges; vannak-e tárgyi tévedések, rossz magyarázatok.)
- Kommunikatív készség 6 pont
- (Lehet-e a vizsgázót a témában vezetni; ha elakad, megérti-e, amit kérdez a bizottság; lehet-e a vizsgázóval a témáról tartalmas párbeszédet folytatni.)”

10. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA**A vizsga részei**

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
120 perc	15 perc	240 perc	20 perc
100 pont	50 pont	100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	Függvénytáblázat periodusos rendszerrel, szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép	NINCS	Függvénytáblázat periodusos rendszerrel, szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép	NINCS

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	Függvénytáblázat periódusos rendszerrel, szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép, tételnek megfelelően csoportosított kísérleti eszközök	NINCS	Függvénytáblázat periódusos rendszerrel, szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép, tételnek megfelelően csoportosított kísérleti eszközök

Nyilvánosságra hozandók

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	NINCS	témakörök, kísérletek	NINCS	A és C feladatok témakörei, B feladat kísérletei vagy leírt kísérlet eredményének becslése, elemzése
Mikor?	NINCS	jogszabály szerint	NINCS	jogszabály szerint

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
120 perc	15 perc
Egy írásbeli feladatsor	Egy téma kifejtése; Egy kísérlettel kapcsolatos feladat
100 pont	50 pont

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán a vizsgázóknak egy központi írásbeli feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó a rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

Vizsgázónként szükséges segédeszköz a függvénytáblázat periódusos rendszerrel és szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép.

Az írásbeli feladatsor tartalmi jellemzői

Az írásbeli feladatsor általános, szervetlen és szerves kémiai kérdéseket tartalmaz. Az írásbeli feladatsor tartalmi összeállításánál meg kell jelennie a környezetkémiai szemléletmódnak.

Az írásbeli feladatsor a következő típusú feladatokból állhat:

- Feleletválasztásos kérdések (ezen belül egyszerű, akár fejben is megoldható számítási feladat is lehetséges).
- Az elméleti feladatok többi részét a következő feladattípusok teszik ki: táblázatkiegészítés, reakcióegyenletek kiegyenlése, elemző feladatok (kísérletelemzés, táblázatok, grafikonok elemzése, anyagok összehasonlítása, a jelenségek magyarázata stb. kis esszé formájában). Az elméleti feladatoknak ismeret-, értés- és alkalmazásszintű kérdéseket is tartalmazniuk kell.
- Számítási feladatok (szöveges feladatok és feleletválasztásos kérdések egyaránt).
- Az írásbeli feladatsor tartalmazhat egy *esettanulmány* típusú problémát, amely valamely kémiai tárgyú szöveg (pl. újságcikk) értelmezésén túl a témához kapcsolódó kémiai kérdéseket is tartalmaz.

A feladatok száma változó, a felsorolt feladattípusok közül lehetőleg minél többféle szerepel az írásbeli feladatsorban. A feladattípusok vegyesen is alkalmazhatók az egyes feladatokon belül, például kísérlet értelmezése és hozzá kapcsolódó számítás. Az írásbeli feladatsor az egyik feladat esetében két alternatívát kínál: az egyik inkább kémiai anyagismere-

tet, a másik problémamegoldást igénylő feladat (pl. számítási feladat) lehet. A vizsgadolgozat megfelelő helyén a vizsgázónak meg kell jelölnie, hogy a választásra felajánlott részben melyik feladatot választotta.

Az írásbeli feladatsor összeállításában a következő arányok érvényesülnek:

- A számítási feladatokkal elérhető pontszám az összpontszámnak mintegy 20–40%-át teszi ki: annak, aki az alternatív feladat számításos formáját választja, legfeljebb 40%, annak, aki az elméleti jellegű kérdést oldja meg, 20% körüli érték.
- Az elméleti feladatok az elérhető összpontszámnak 60–80%-át teszik ki.
- A feleletválasztásos kérdések pontaránya az elméleti feladatokon belül minimum 15%.
- Az alternatív feladat pontszáma az összpontszámnak legfeljebb 15%-a lehet.
- Egy-egy feladat maximális pontszáma nem haladhatja meg az írásbeli feladatsor összpontszámának 20%-át.

Az írásbeli feladatlapon értékelése

Az írásbeli vizsgadolgozatokat a szaktanár javítja és értékeli. Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Az írásbeli feladatsoron elérhető összpontszám vizsgaidőszakonként változhat. A vizsgadolgozatok pontszámát az elért pontszámokból számított százalékos teljesítmény egész számra kerekített értéke adja meg. Például ha az elérhető összpontszám 112, az elért pontszám 81, akkor a vizsgapontszám 72.

A vizsgadolgozat megfelelő helyén a vizsgázónak meg kell jelölnie, hogy a választásra felajánlott részben melyik feladatot választotta. Ezt a felügyelő tanárnak a vizsgadolgozat beszedésekor ellenőriznie kell. Amennyiben ez nem történt meg, és a választás ténye a dolgozathoz sem derül ki egyértelműen, akkor minden esetben az első választható feladat megoldását kell értékelni.

Szóbeli vizsga

A középszintű szóbeli vizsga tételsorának összeállításáról a vizsgabizottságot működtető intézmény gondoskodik. A tétel pontos megfogalmazása nem hozható nyilvánosságra.

Vizsgázónként szükséges segédeszköz a függvény táblázat periódusos rendszerrel és szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép, továbbá a tételeknek megfelelően csoportosított kísérleti eszközök.

A tételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. Közbekezdni csak akkor lehet, ha teljesen helytelen úton indult el, vagy nyilvánvaló, hogy elakadt. (Ez esetben segítő kérdést lehet feltenni, amennyiben az még a felelési időbe belefér.)

A szóbeli tételsor tartalmi jellemzői

A tételsor jellemzői

A tételsor legalább 20 tételt tartalmaz. A tételeknek a követelményrendszer egészét le kell fedniük.

A tétel jellemzői

A szóbeli vizsgatétel két feladatot, A. és B. feladatokat tartalmaz.

Az A. feladat: Egy szerves, szervetlen vagy általános kémiai téma vagy témakör átfogó ismertetése,

A B. feladat: Egy kísérlet végrehajtása és a tapasztalatok értelmezése,

vagy

leírt kísérlet megadott tapasztalatainak értelmezése.

A két feladatnak eltérő témaköröket (pl. szerves és szervetlen vagy általános és szerves kémia) kell érinteniük. A tételeknek utalniuk kell a használható segédeszközökre.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A felelet összpontszáma az alábbi szempontok szerint megállapított részpontszámok összegzésével alakul ki:

	Értékelési szempontok	Max. pontszám
A. feladat	a) Tartalmi helyesség	20
	b) Előadásmód, logikai helyesség	5
B. feladat	a) A kísérlet elvégzése, a tapasztalatok megállapítása*	10/0
	b) A kísérlet tapasztalatainak értelmezése	5/15
Szakmai nyelvezet, a mértékegységek, a jelrendszer helyes használata		5
A segédeszközök szakszerű használata		5
Maximálisan elérhető összes pontszám		50

* Attól függően, hogy elvégzendő kísérletről van-e szó vagy megadott kísérletet kell-e értelmezni.

Az értékelés az alábbi szempontrendszer alapján történik:

A. feladat *a)* Tartalmi helyesség

0 pont	A vizsgázó nem a témáról beszél, tanári segítséggel sem tér át a kérdésben szereplő témára.
1–3 pont	A vizsgázó megemlíti néhány információt a kérdésben szereplő témával kapcsolatban, de alapvetően nincs tisztában a kérdés lényegével.
4–7 pont	A vizsgázó tisztában van a feladatával, hiányos tudása miatt azonban csupán egy szűk részletét tárgyalja.
8–11 pont	A vizsgázó a kérdésben szereplő téma egyes részeit csak felületesen tárgyalja, illetve a felelet több súlyos szaktárgyi tévedést tartalmaz.
12–15 pont	A vizsgázó a kérdésben szereplő téma egy nagyobb részletével nincs tisztában, vagy sok apró hibát ejt, vagy csak a tanári kérdésekre adott válaszokkal fejti ki a témát.
16–19 pont	A vizsgázó felelete során a kérdésben szereplő téma legtöbb lényeges részletét önállóan tisztázza. A felelet hiányosságára vagy apróbb pontatlanságra vonatkozó, a tanár által feltett egy-két kiegészítő kérdésre nem tudja a választ.
20 pont	A vizsgázó felelete során a kérdésben szereplő téma minden lényeges részletét önállóan tisztázza, a tanár által feltett egy-két kiegészítő kérdésre helyesen felel.

A. feladat *b)* Előadásmód, logikai helyesség

5 pont	3–4 pont	1–2 pont	0 pont
A felelet minden része logikus rendszerbe foglalt. A vizsgázó csak ritkán keresi a szavakat mondanivalója megfogalmazásához.	A felelet nagyrészt logikusan felépített, csak néhány logikai hibát tartalmaz. A vizsgázót többször kell segíteni a mondanivalója megfogalmazásánál.	A felelet sok súlyos logikai hibát tartalmaz, illetve a megfogalmazások szakszerűtlenek.	A felelet összefüggéstelen, logikai rendszere következtelen.

Elvégzendő kísérlet esetén:

B. feladat *a)* A kísérlet elvégzése, a tapasztalatok megállapítása

10 pont	5–9 pont	4–1 pont	0 pont
A vizsgázó szakszerűen elvégzi a kísérletet, tapasztalatai helyesek.	A vizsgázó rendelkezik a feladat megoldásához szükséges gyakorlati ismeretekkel, de a kísérlet végrehajtásakor apró hibákat vét.	A vizsgázó a feladat megoldásához szükséges gyakorlati ismeretek egy részével rendelkezik, de a kísérletet nem tudja végrehajtani.	A vizsgázó nem rendelkezik a kísérlet elvégzéséhez szükséges gyakorlati ismeretekkel.

B. feladat *b)* A kísérlet tapasztalatainak értelmezése

5 pont	3–4 pont	1–2 pont	0 pont
A vizsgázó a kísérlet tapasztalatait hibátlanul értelmezi.	A vizsgázó a kísérlet tapasztalatait kisebb tanári segítséggel értelmezi.	A vizsgázó a kísérlet tapasztalatait tanári segítséggel is csak hiányosan értelmezi.	A vizsgázó a kísérlet tapasztalatait tanári segítséggel sem képes értelmezni.

Megadott kísérlet esetén:

B. feladat *b)* A kísérlet tapasztalatainak értelmezése

15 pont	8–14 pont	1–7 pont	0 pont
A vizsgázó a kísérlet tapasztalatait hibátlanul értelmezi.	A vizsgázó a kísérlet tapasztalatait kisebb tanári segítséggel értelmezi.	A vizsgázó a kísérlet tapasztalatait tanári segítséggel is csak hiányosan értelmezi.	A vizsgázó a kísérlet tapasztalatait tanári segítséggel sem képes értelmezni.

Szakmai nyelvezet, a mértékegységek, jelrendszer helyes használata

5 pont	3–4 pont	1–2 pont	0 pont
A vizsgázó helyesen használja a szakkifejezéseket, mértékegységeket, illetve hibátlanul alkalmazza a fizikai és kémiai jelrendszert.	A vizsgázó többnyire szakszerűen használja a szakki-fejezéseket, mértékegységeket, illetve a fizikai és kémiai jelrendszert. Hibáit tanári segítséggel korrigálja.	A vizsgázó a szakkifejezések, mértékegységek, illetve a fizikai és kémiai jelrendszer használatában gyakran téved. Hibáit többször még tanári segítséggel sem tudja korrigálni.	A vizsgázó tájékozatlan a szakkifejezések, mértékegységek, illetve a fizikai és kémiai jelrendszer használatában.

A segédeszközök szakszerű használata

5 pont	3–4 pont	1–2 pont	0 pont
A vizsgázó önállóan és helyesen használja a segédeszközöket (periódusos rendszert, táblázatokat, grafikonokat stb.).	A vizsgázó csak felszólításra használja a segédeszközöket a kérdések megoldásához.	A vizsgázó csak tanári segítséggel képes eligazodni a segédeszközök használatában.	A vizsgázó tanári segítséggel sem képes eligazodni a segédeszközök használatában.

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
240 perc	20 perc
Egy írásbeli feladatsor	Egy téma kifejtése; Egy kísérlettel kapcsolatos feladat; Egy problémafeladat
100 pont	50 pont

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán a vizsgázóknak egy központi írásbeli feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó a rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

Vizsgázónként szükséges segédeszköz a függvénytáblázat periódusos rendszerrel és szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép.

Az írásbeli feladatlap tartalmi jellemzői

Az írásbeli feladatsor közel azonos pontszámban tartalmaz általános, szervetlen és szerves kémiai kérdéseket. Az írásbeli feladatsor tartalmi összeállításánál meg kell jelennie a környezetkémiai szemléletmódnak.

Az írásbeli feladatsor a következő típusú feladatokból állhat:

- Feleletválasztásos kérdések.
- Elméleti feladatok, ezen belül táblázatos feladat, egyenletkiegészítés, elemző feladatok (kísérletelemzés, táblázatok elemzése, anyagok összehasonlítása, a jelenségek magyarázata stb. kis esszé formájában), esettanulmány. Az esettanulmány valamely kémiai tárgyú szöveg (pl. újságcikk) értelmezésén túl a témához kapcsolódó kémiai kérdéseket is tartalmaz. Az elméleti feladatoknak ismeret-, értés és alkalmazásszintű kérdéseket is tartalmazniuk kell.

- Számítási feladatok (szöveges feladatok és feleletválasztásos kérdések egyaránt).

A feladatok száma változó, a felsorolt feladattípusok közül lehetőleg minél többfajta szerepel az írásbeli feladatsorban. Egy feladaton belül a feladattípusok vegyesen is alkalmazhatók, például kísérlet értelmezése és hozzá kapcsolódó számítás.

Az írásbeli feladatsor összeállításában a következő arányok érvényesülnek:

- A számítási feladatokkal elérhető pontszám az összpontszámnak mintegy 40–50%-át teszi ki.
- Az elméleti feladatok az elérhető összpontszámnak 50–60%-át teszik ki.
- Ezen belül: az elméleti feladatok típusainak aránya az elmélet pontszámának százalékában:
- Feleletválasztásos kérdések
- Táblázatos feladat, egyenletkiegészítés

15–20%

25–40%

- Elemző feladatok 30–40%
- Esettanulmány 0–15%
- Az alkalmazás szintű válaszok pontszáma az elméleti pontszámnak minimálisan 20%-a.
- A környezetkémiával kapcsolatos kérdések az elméleti pontszámnak minimum 5%-át teszik ki.
- Egy-egy feladat maximális pontszáma nem haladhatja meg az írásbeli feladatsor összpontszámának 20%-át.
- Az írásbeli feladatsor legalább négy számítási feladatot tartalmaz.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Az írásbeli feladatsoron elérhető összpontszám vizsgaidőszakonként változhat. A vizsgadolgozatok pontszámát az elért pontszámokból számított százalékos teljesítmény egész számra kerekített értéke adja meg. Például ha az elérhető összpontszám 112, az elért pontszám 81, akkor a vizsgapontszám 72.

Szóbeli vizsga

Az emelt szintű szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik.

Vizsgálónként szükséges segédeszköz a függvénytáblázat periódusos rendszerrel és szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép, továbbá a tételeknek megfelelően csoportosított kísérleti eszközök.

A tétel pontos megfogalmazása nem hozható nyilvánosságra.

A tételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. Közbekezdzeni csak akkor lehet, ha teljesen helytelen úton indult el, vagy nyilvánvaló, hogy elakadt. (Ez esetben segítő kérdést lehet feltenni, amennyiben az még a felelési időbe belefér.)

A szóbeli feladatsor tartalmi jellemzői

A tételsor jellemzői

A tételsor egyenként legalább 20 tételt tartalmaz. A tételeknek a követelményrendszer egészét le kell fedniük.

A tétel jellemzői

A szóbeli vizsgatétel három feladatot, A., B. és C. feladatokat, tartalmaz.

Az A. feladat: Egy szerves, szervetlen vagy általános kémiai téma vagy témakör átfogó ismertetése.

A B. feladat: Egy kísérlet végrehajtása és a tapasztalatok értelmezése, vagy

Egy leírt kísérlet várható eredményének becslése és elemzése.

A C. feladat: Problémamegoldó feladat.

A tétel három feladatának megfogalmazásánál törekedni kell arra, hogy legalább egy-egy szerves, illetve szervetlen kémiai kérdés szerepeljen, amelyben fel kell használni az általános kémiai ismereteket. (Például, ha az A. feladat általános kémiai témára vonatkozik, akkor a következő két feladat egyikében a szerves, a másikban a szervetlen kémia domináljon.)

Törekedni kell arra, hogy a B. és C. feladat közel azonos nehézségű legyen. A tételeknek utalniuk kell a használható segédeszközökre.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelés központi értékelési útmutató alapján, az alábbi szempontok szerint megállapított részpontszámok összegzésével történik:

Értékelési szempontok		Max. pontszám
A. feladat	a) Tartalmi helyesség	15
	b) Előadásmód, logikai helyesség	5
B. feladat	a) A kísérlet elvégzése, illetve a várható tapasztalatok megadása	5
	b) A kísérlet elemzése	5
C. feladat	a) A probléma megoldásához szükséges elmélet ismerete	5
	b) A probléma megoldása	5

Értékelési szempontok		Max. pontszám
Szakmai nyelvezet, a mértékegységek, a jelrendszer helyes használata		5
A segédeszközök szakszerű használata		5
Maximálisan elérhető összes pontszám		50

Az értékelés az alábbi szempontrendszer alapján történik:

A. feladat *a)* Tartalmi helyesség

0 pont	A vizsgázó nem a témáról beszél, tanári segítséggel sem tér át a kérdésben szereplő témára.
1–3 pont	A vizsgázó megemlíti néhány információt a kérdésben szereplő témával kapcsolatban, de alapvetően nincs tisztában a kérdés lényegével.
4–6 pont	A vizsgázó tisztában van a feladatával, hiányos tudása miatt azonban csupán egy szűk részletét tárgyalja.
7–9 pont	A vizsgázó a kérdésben szereplő téma egyes részeit csak felületesen tárgyalja, illetve a felelet több súlyos szaktárgyi tévedést tartalmaz.
10–12 pont	A vizsgázó a kérdésben szereplő téma egy nagyobb részletével nincs tisztában, vagy sok apró hibát ejt, vagy csak a tanári kérdésekre adott válaszokkal fejti ki a témát.
13–14 pont	A vizsgázó felelete során a kérdésben szereplő téma legtöbb lényeges részletét önállóan tisztázza. A felelet hiányosságára vagy apróbb pontatlanságra vonatkozó, a tanár által feltett egy-két kiegészítő kérdésre nem tudja a választ.
15 pont	A vizsgázó felelete során a kérdésben szereplő téma minden lényeges részletét önállóan tisztázza, a tanár által feltett egy-két kiegészítő kérdésre helyesen felel.

A. feladat *b)* Előadásmód, logikai helyesség

5 pont	3–4 pont	1–2 pont	0 pont
A felelet minden része logikus rendszerbe foglalt. A vizsgázó csak ritkán keresi a szavakat mondanivalója megfogalmazásához.	A felelet nagyrészt logikusan felépített, csak néhány logikai hibát tartalmaz. A vizsgázót többször kell segíteni a mondanivalója megfogalmazásánál.	A felelet sok súlyos logikai hibát tartalmaz, illetve a megfogalmazások szakszerűtlenek.	A felelet összefüggéstelen, logikai rendszere követhetetlen.

B. feladat *a)* A kísérlet elvégzése, illetve a várható tapasztalatok megadása

5 pont	3–4 pont	1–2 pont	0 pont
A vizsgázó szakszerűen elvégzi a kísérletet, tapasztalatai helyesek.	A vizsgázó rendelkezik a feladat megoldásához szükséges ismeretekkel, de a kísérlet végrehajtásakor apró hibákat vét.	A vizsgázó rendelkezik a feladat megoldásához szükséges ismeretekkel, de a kísérletet nem tudja végrehajtani.	A vizsgázó nem rendelkezik a kísérlet elvégzéséhez szükséges ismeretekkel.
vagy			
A vizsgázó önállóan, és helyesen oldja meg feladatát.	A vizsgázó csak tanári segítséggel képes megbecsülni a kísérlet várható eredményét.	A vizsgázó tanári segítséggel is csak a feladat megoldásához szükséges részismeretekkel rendelkezik.	A vizsgázó nem rendelkezik a feladat megoldásához szükséges ismeretekkel.

B. feladat *b)* A kísérlet elemzése

Az alábbi pontok a felismert vagy a tanár által közölt probléma megoldására adhatók.

5 pont	3–4 pont	1–2 pont	0 pont
A vizsgázó a kísérlet tapasztalatait hibátlanul értelmezi.	A vizsgázó a kísérlet tapasztalatait kisebb tanári segítséggel értelmezi.	A vizsgázó a kísérlet tapasztalatait tanári segítséggel is csak hiányosan értelmezi.	A vizsgázó a kísérlet tapasztalatait tanári segítséggel sem képes értelmezni.

C. feladat *a)* A probléma megoldásához szükséges elmélet ismerete

5 pont	3–4 pont	1–2 pont	0 pont
A vizsgázó megérti a problémát, és rendelkezik a megoldásához szükséges ismeretekkel.	A vizsgázó rendelkezik a megoldásához szükséges ismeretekkel, de a problémát csak segítséggel ismeri fel.	A vizsgázó segítséggel ismeri fel a problémát, és a megoldásához szükséges összefüggéseket a tanár közli.	A vizsgázó segítséggel sem ismeri fel a problémát.

C. feladat *b)* A probléma megoldása

Az alábbi pontok a felismert vagy akár a tanár által közölt probléma megoldására adhatók.

5 pont	3–4 pont	1–2 pont	0 pont
A vizsgázó a problémát hibátlanul megoldja.	A vizsgázó a problémát kisebb tanári segítséggel oldja meg.	A vizsgázó a problémát tanári segítséggel is csak hiányosan oldja meg.	A vizsgázó a problémát tanári segítséggel sem képes megoldani.

Szakmai nyelvezet, a mértékegységek, jelrendszer helyes használata

5 pont	3–4 pont	1–2 pont	0 pont
A vizsgázó helyesen használja a szakkifejezéseket, mértékegységeket, illetve hibátlanul alkalmazza a fizikai és kémiai jelrendszert.	A vizsgázó többnyire szakszerűen használja a szakkifejezéseket, mértékegységeket, illetve a fizikai és kémiai jelrendszert. Hibáit tanári segítséggel korrigálja.	A vizsgázó a szakkifejezések, mértékegységek, illetve a fizikai és kémiai jelrendszer használatában gyakran téved. Hibáit többször még tanári segítséggel sem tudja korrigálni.	A vizsgázó tájékozatlan a szakkifejezések, mértékegységek, illetve a fizikai és kémiai jelrendszer használatában.

A segédeszközök szakszerű használata

5 pont	3–4 pont	1–2 pont	0 pont
A vizsgázó önállóan és helyesen használja a segédeszközöket (periódusos rendszert, táblázatokat, grafikonokat stb.)	A vizsgázó csak felszólításra használja a segédeszközöket a kérdések megoldásához.	A vizsgázó csak tanári segítséggel képes eligazodni a segédeszközök használatában.	A vizsgázó tanári segítséggel sem képes eligazodni a segédeszközök használatában.”

11. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA**A vizsga részei**

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc	180 perc	20 perc
75 pont	75 pont	75 pont	75 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	Nyomatott latin-magyar szótár (csak az I. részhez)	NINCS	Nyomatott latin-magyar szótár (csak az I. részhez)	NINCS
A vizsgáztató intézmény biztosítja	NINCS	NINCS	NINCS	NINCS

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.**KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA**

Középszint			
Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga	
180 perc		15 perc	
75 pont		75 pont	
I. fordítás	II. feladatsor	Szövegismeret Szövegelemzés Képelemzés	
135 perc	45 perc		
40 pont	35 pont		

Írásbeli vizsga**Általános szabályok**

Az írásbeli vizsgán a jelölteknek a vizsgaközpont által összeállított feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó az I. (135 perc) és a II. (45 perc) részen belül a rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

A jelölt először a fordítási feladatot oldja meg. A vizsgadolgozatokat a 135 perc leteltével a felügyelő tanár összegyűjti. Ezután kerülhet sor a II. feladatlapon kiosztására és megoldására.

A fordításhoz segédeszközként nyomatott latin-magyar szótár használható. A II. részhez nem használható segédeszköz.

Az írásbeli feladatlapon tartalmi és formai jellemzői**Fordítás**

A középszintű érettségi vizsgán a fordítási feladat szövege eredeti, klasszikus latin vagy ahhoz közel álló próza vagy vers, terjedelme 500 karakter ($\pm 10\%$) szóközökkel, amely témájában nem tér el a középiskolában feldolgozott személyektől.

A fordítási feladat azt méri, hogy a vizsgázó képes-e nyomatott szótár segítségével közepes nehézségű, számára ismeretlen latin szöveget önállóan és szabatosan lefordítani magyar nyelvre. A feladat célja annak mérése, hogy a vizsgázó elsajátította-e a követelményrendszerben meghatározott nyelvi és művelődéstörténeti ismereteket, és tudja-e ezeket

adott latin nyelvű szöveg feldolgozása során mozgósítani. A fordítás és a feladatsor időtartama is jelzi, hogy a fordítási feladat igényel a vizsgázótól nagyobb kreativitást, míg a feladatsor inkább reprodukív jellegű.

Feladatsor

A középszintű érettségi vizsgán a feladatsor 6 leíró nyelvtani és 2 lexikai-szóképzéstan feladatból áll. A leíró nyelvtani feladatokban az általános szabályokon túl csak a gyakoribb kivételek ismerete elvárt. A feladatok között szerepelhet kiegészítés, módosítás, átalakítás, meghatározás, felismerés, általában olyan típusú feladat, amely a vizsgázó részéről önálló latin nyelvű szövegalkotást nem igényel.

Az írásbeli feladatlapon értékelése

Az írásbeli vizsgadolgozatokat a szaktanár értékeli. Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Az írásbeli vizsgán összesen 75 pont szerezhető, ebből a fordítási feladatra 40 pont, a feladatsorra 35 pont adható. A feladatsor első 6 leíró nyelvtani feladatának pontértéke mindig legalább 25.

A javítási-értékelési útmutató a fordítási feladat értékeléséhez mintafordítást nyújt, és megadja a feladatsor megoldását, valamint a fordítás tagmondatonkénti és a feladatsor helyes válaszonkénti pontértékét.

Szóbeli vizsga

A középszintű szóbeli vizsga tételsorának összeállításáról a vizsgabizottságot működtető intézmény gondoskodik. A felkészüléshez és a felelethez semmilyen segédeszköz nem használható.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A tételsor jellemzői

A tételsornak legalább kétszer annyi tételt kell tartalmaznia, mint a vizsgára jelentkezők száma, de nem lehet kevesebb 5-nél. Ha a vizsgázók száma 10 vagy annál több, akkor minimum 20 tétel kell.

A tétel jellemzői

A tétel első részének feladatai egyazon eredeti latin szövegrészlethez kapcsolódnak, és alapvetően reprodukív jellegűek. A tétel első részének alapjául szolgáló szöveg bármely, a részletes követelményeknek megfelelő szemelvény lehet, amelynek terjedelme 300 karakter ($\pm 10\%$) vers vagy 400 karakter ($\pm 10\%$) próza szöveggel.

A szemelvényhez kapcsolódó feladatok típusai minden tétel esetében a következők:

- a szöveg *felolvasása*;
- a szöveg *fordítása*, amit kiegészít a benne szereplő
 - = 3–5 *nyelvtani, stilisztikai* jelenség felismerése;
 - = 3–5 *lexikai elem* pontos meghatározása; valamint
 - = 3–5, a szöveg *keletkezésére, kultúrtörténeti utalásaira*, illetve *értelmezésére* vonatkozó rövid kérdés;
- a *szöveg szerzőjétől* vagy a követelményrendszer forrásanyagában meghatározott szerzők valamelyikétől legalább ötsornyi szöveg emlékezetből történő hibátlan előadása. (Öt különálló szállóige is elfogadható).

A tétel második részében a jelöltnek egy fénykép, reprodukció alapján az ókori, illetve későbbi latin nyelvű kultúra valamely, napjaink műveltségében számottevő jelentőségű területének ismeretéről kell számot adnia. A képnek egyértelműen kell szemléltetnie egy, a követelmények (*források és kulturális ismeretek*) által meghatározott témát. A képek témája nem feltétlenül kapcsolódik a vizsgán szereplő szöveghez.

A vizsgázó által kihúzott tétel tartalmazza a szöveg felolvasására és fordítására, a memoriterek előadására és a képhez kapcsolódó kultúrtörténeti összefoglalásra vonatkozó feladatot. A felelet során a vizsgázónak önállóan kell számot adnia olvasási és közvetítési készségéről, majd válaszolnia a vizsgáztató tanár 3–5 nyelvtani (stilisztikai), lexikai és tartalmi kérdésére, valamint számot adnia memoritertudásáról. Ezt követően a vizsgázó önállóan fejt ki a képhez kapcsolódó művelődéstörténeti témát. A vizsgáztató kérdéseit a tételsor összeállításával együtt kell rögzíteni.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A felelet 75 ponttal értékelhető. Ez a következőképpen oszlik meg az egyes feladatok között:

Felolvasás	5 pont
Fordítás	25 pont
Elemző kérdések	20 pont
Memoriter	10 pont
Képelemzés	15 pont

Értékelési szempontok:

- Felolvasás: helyes latin kiejtés; a szöveg értő intonációja; esetleges versritmusának felismerése.
 - Fordítás: a szöveg ismerete, értése.
 - A nyelvtani, stilisztikai jelenségek felismerésének önállósága, helyessége.
 - A lexikai elemek meghatározásának pontossága, önállósága.
 - A szöveg keletkezése, kultúrtörténeti utalásai, értelmezése: az ismeretek helyessége, gazdagsága.
 - Memoriter: pontosság, helyes latin kiejtés; a szöveg értő intonációja, terjedeleme.
 - Képelemzés: absztrakciós készség; az előadott ismeretek tartalmi gazdagsága; nyelvi megformáltság; az elsajátított ismeretek adott régészeti vagy művészeti emlékekkel történő összekapcsolásának képessége.
- A vizsgázó feleletének értékeléséhez központilag kidolgozott egyéni értékelő lapot használnak.

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Emelt szint		
Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga
180 perc		20 perc
75 pont		75 pont
I. fordítás	II. feladatsor	Szövegismeret
135 perc	45 perc	Szövegelemzés
40 pont	35 pont	Képelemzés

Az írásbeli vizsgán a jelölteknek a vizsgaközpont által összeállított feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó az I. (135 perc) és a II. (45 perc) részen belül a rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

A jelölt először a I. feladatsort oldja meg. A vizsgadolgozatokat a 135 perc leteltével a felügyelő tanár összegyűjti. Ezután kerülhet sor a II. feladatlap kiosztására és megoldására.

A fordításhoz segédeszközként nyomtatott latin-magyar szótár használható. A II. részhez semmilyen segédeszköz nem használható.

Írásbeli vizsga**Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői***Fordítás*

Az emelt szintű érettségi vizsgán a fordítási feladat szövege eredeti klasszikus latin vagy ahhoz közel álló próza vagy vers, amely a részletes érettségi követelményrendszerben meghatározott szerzők műveinek nyelvi megformálásától és témáitól eltérhet. Terjedelme 600 karakter ($\pm 10\%$) szóközökkel. A fordítási feladat azt méri, hogy a vizsgázó képes-e nyomtatott szótár segítségével nyelvilag és tartalmilag összetettebb, számára ismeretlen latin szöveget önállóan és szabatosan lefordítani magyar nyelvre. A feladat célja annak mérése, hogy a vizsgázó elsajátította-e a követelményrendszerben előírt nyelvtani és művelődéstörténeti ismereteket, és tudja-e ezeket adott latin nyelvű szöveg feldolgozása során mozgósítani. A fordítás és a feladatsor időtartama is jelzi, hogy a fordítási feladat igényel a vizsgázótól nagyobb kreativitást, míg a feladatsor inkább reprodukív jellegű.

Feladatsor

A feladatsor 6 db leíró nyelvtani és 2 db lexikai-szóképzéstani feladatból áll. Ezek között szerepelhet kiegészítés, módosítás, átalakítás, meghatározás, felismerés, általában olyan típusú feladat, amely a vizsgázó részéről aktív nyelvtani és kultúrtörténeti tudást, önálló latin nyelvű szövegalkotást is igényel. A leíró nyelvtani feladatokban az általános szabályok részletes ismeretén túl a kivételek ismerete is elvárt. A feladatok közt produktív jellegű is szerepel.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az értékelést központi javítási-értékelési útmutató alapján a vizsgaközpont végzi. A vizsgadolgozatra összesen 75 pont adható, ebből a fordítási feladatra 40 pont, a feladatsorra 35 pont adható. A feladatsor első 6 nyelvtani feladatának pontértéke mindig legalább 25.

A javítási-értékelési útmutató a fordítási feladat értékeléséhez mintafordítást nyújt, és megadja a feladatsor megoldását, valamint a fordítás tagmondatonkénti és a feladatsor helyes válaszonkénti pontértékét.

Szóbeli vizsga

Az emelt szintű szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik. A felkészüléshez és a felelethez semmilyen segédeszköz nem használható.

A szóbeli feladatsor tartalmi és formai jellemzői

A tételsor jellemzői

A szóbeli vizsgához vizsganaponként 20 szóbeli tétel készül.

A tétel jellemzői

A tétel első része a vizsgázó számára ismeretlen, de a klasszikus nyelvi normákat követő szövegrészletre épül. A szöveghez kapcsolódó tartalmi kérdések a követelményrendszerben meghatározott irodalmi, stilisztikai és művelődéstörténeti jelenségekre vonatkoznak. A fordítandó szöveg mennyisége 250 karakter ($\pm 10\%$).

A szemelvényhez kapcsolódó feladatok típusai minden tétel esetében a következők:

- a szöveg *felolvasása*;
- a szöveg *fordítása*, illetve az ezt előkészítő és követő *nyelvi* elemzés;
- a szerzőre és a műre vonatkozó ismeretek bemutatása vagy a szövegben megfogalmazódó információ értelmezése;
- ötsornyi, a tételhez kapcsolódó szöveg emlékezetből történő felidézése és helyes előadása.

A tétel második részében a jelölt egy fénykép, reprodukció alapján az ókori, illetve későbbi latin nyelvű kultúra valamely, napjaink műveltségében számottevő jelentőségű területének ismeretéről ad számot. A képek *egyértelműen* szemléltetnek egy-egy, az emelt szintű érettségi követelményrendszerének (*források és kulturális ismeretek*) megfelelően kiválasztott témát. A képek témája nem kapcsolódik feltétlenül a vizsgán szereplő szöveghez. Emelt szinten a vizsgázó ismeretét nem csupán a kép témájához köti, hanem leszűkíti a képen ábrázolt egyedi elemekre, s szól az ábrázolás vagy az információhordozás mikéntjéről is (régészeti jelentőség, értelmezés stb.).

A vizsgázó által kihúzott tétel szövege a szöveg felolvasására, fordítására és értelmezésére, a memoriterek előadására vonatkozó feladatokat tartalmazza. Tartalmazza továbbá a kép, reprodukció címét és alkotóját (ha az ismeretlen, valamely további segítő információt: lelőhely, rendeltetés stb.), valamint egy-egy, a kép tartalmára, illetve az információhordozás mikéntjére vonatkozó kérdést. A felelet során a vizsgázónak önállóan kell számot adnia olvasási és fordítási készségéről, a szöveg értelmezéséről, memoritertudásáról, illetve válaszolnia a vizsgáztató leíró nyelvtani vagy művelődéstörténeti kérdéseire. Ezt követően önállóan fejt ki a kép által megvilágított művelődéstörténeti témát és mutatja be annak adott ábrázolását. A vizsgáztató kérdéseit a tételsor összeállításával együtt kell rögzíteni.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A felelet 75 ponttal értékelhető központi értékelési útmutató alapján. Az összpontszám a következőképpen oszlik meg az egyes feladatok között:

Felolvasás	2 pont
Nyelvtani értelmezés	18 pont
Fordítás	25 pont
Tartalmi-történeti kérdések	10 pont
Memoriter	5 pont
Kép bemutatása	15 pont

Értékelési szempontok:

- Felolvasás: helyes latin kiejtés; a szöveg értő intonációja; esetleges versritmusának felismerése.
- Fordítás, illetve az ezt előkészítő és követő nyelvi elemzés: fordítási készség; grammatikai ismeretek alkalmazása.
- Tartalmi, történeti kérdések: az ismeretek helyessége, gazdagsága.
- Memoriter: helyes előadás, terjedelem.
- Kép bemutatása: absztrakciós készség; az előadott ismeretek tartalmi gazdagsága; nyelvi megformáltság; az elsajátított ismeretek adott régészeti vagy művészeti emlékekkel történő összekapcsolása.

A vizsgázó feleletének értékeléséhez központilag kidolgozott egyéni értékelő lapot használnak.”

12. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
240 perc	15 perc	240 perc	20 perc
100 pont	50 pont	100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	NINCS	NINCS	NINCS	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	helyesírási szótár (legalább négy példány)	irodalmi szöveggyűjtemény, kötet vagy a feladatok kidolgozásával összefüggő más nyomtatott ismerethordozó (pl. internetes oldal nyomtatott változata, egynyelvű szótár, művelődéstörténeti térkép, képzőművészeti album) a tételnek megfelelő részlete	helyesírási szótár (legalább négy példány)	irodalmi szöveggyűjtemény, kötet vagy a feladatok kidolgozásával összefüggő más nyomtatott ismerethordozó (pl. internetes oldal nyomtatott változata, egynyelvű szótár, művelődéstörténeti térkép, képzőművészeti album) a tételnek megfelelő részlete

Nyilvánosságra hozandók

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	NINCS	tételcímek	NINCS	tételcímek
Mikor?	NINCS	jogszabály szerint	NINCS	jogszabály szerint

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Középszint			
Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga	
240 perc		15 perc	
Feladatsor		Tételkifejtés	
I. feladatlap Szövegértési feladatsor	II. feladatlap Szövegalkotási feladat	Egy magyar nyelvi tétel kifejtése	Egy irodalmi tétel kifejtése
60 perc	180 perc		
40 pont	60 pont		
100 pont		50 pont	

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán a vizsgázóknak egy központi feladatsort kell megoldaniuk.

A vizsgázó először az I. feladatlapot oldja meg. A vizsgázó az I. részen (60 perc) belül a rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja. A vizsgadolgozatókat a 60 perc leteltével a felügyelő tanár összegyűjti. Ezután kerülhet sor a II. feladatlap kiosztására és megoldására.

Az írásbeli vizsgafeladatok megoldásakor helyesírási szótár használható, ebből vizsgacsoportonként legalább négy példány szükséges. A szótárról a vizsgabizottságot működtető intézmény gondoskodik.

Az írásbeli feladatlap formai jellemzői

Az írásbeli vizsga szövegek megértését, illetve egy szöveg önálló megfogalmazását kívánja. Az írásbeli vizsga tehát tartalmaz egy szövegértési feladatsort, továbbá megjelöl három szövegalkotási feladatot. A szövegalkotási feladatokból egyet választ a vizsgázó. A vizsgázó az írásbeli feladatlapon jelzi a választását. Ha az elkezdett feladat helyett másikat választ, akkor az általa érvénytelennek tekintett írásművet át kell húznia.

Az írásbeli feladatlap tartalmi jellemzői

Szövegértési feladat

A szövegértési feladat szövege általában 800–1100 szó terjedelmű esszé, ismeretterjesztő céllal íródott tanulmány, publicisztikai mű egésze vagy részlete. A feladatok megoldása általában a kérdésre adott válasz szöveges kifejtése, esetenként megadott válaszvariációk közötti döntés.

A szövegértést vizsgáló kérdések – az adott szöveg tematikus, szerkezeti, nyelvi jellemzőinek megfelelően – a következőkre irányulhatnak:

- a szövegben közvetlenül megtalálható tény, adat, megállapítás azonosítása;
- a szövegbeli érv, álláspont stb. azonosítása;
- a szöveg grammatikai, stilisztikai jellemzői; ezek szövegbeli funkciója;
- a szöveg kommunikatív sajátosságai;
- a cím és a szöveg egészének viszonya;
- a szöveg egészének jelentése, jelentésrétegei;
- a szövegbeli logikai, tartalmi kapcsolatok;
- a szerzői álláspont azonosítása, értelmezése;
- a szövegbeli utalások, hivatkozások szerepe;
- a szöveg műfaji jellemzői;
- a szöveg szerkezete, a szerkesztésmód, a felépítés által közvetített jelentés.

Feladat lehet továbbá

- vázlat, tematikai háló készítése;
- önálló következtetés, álláspont megfogalmazása;
- a szöveg témájához, a szövegben megjelenített álláspontokhoz kapcsolódó önálló rövid írásmű vagy beszédmű megfogalmazása műfaji normák követésével;
- a szöveg rövid, esetleg adott szempontú vagy adott címzetteknek szóló összegzése.

A vázlatírás, illetve az összegzés által kívánt fő képességek: a kulcsszavak feltárása, a tematikus háló [„téma-réma viszony”] követése, a tételmondatok felismerése a különböző szövegegységekben, a szöveg fókuszának megértése, a témaváltás, az előre- és visszautalások követése, a kihagyások érzékelése, a szöveg részletezettségének követése, az ismert és új közlés elkülönítése.

Szövegalkotási feladat

A vizsgázó három, eltérő típusú, műfajú és témájú szövegalkotási feladatból választ egyet. A vizsgázó által választott feladat megoldásának elvárható terjedelme 500–1500 szó. A feladatok a következők:

– Érvelő fogalmazás nyelvi, irodalmi, általános kulturális, etikai, életmódbeli kérdésekről. A feladat tartalmaz egy gondolatébresztőt, az érvelés tematikai hálózatára utaló szöveget, általában szövegrészletet. (E felvezető szöveg lehet kritika, esszé, publicisztikai mű, szépirodalmi mű stb. részlete. A feladat megfogalmazása nem feltételezi a felvezető szöveg egészének ismeretét.)

– Egy mű (*lírai alkotás, rövid szépprózai mű, drámarészlet, esszé*) adott szempontú elemzése, értelmező bemutatása. A feladat tartalmazza az értelmezés kiemelt szempontját, szempontjait.

– Két, három szöveg (*szépirodalmi mű, műrészlet*) adott szempontú összehasonlítása. A feladat megjelöli a szövegek összehasonlító elemzésének, értelmezésének kiemelt szempontját, szempontjait, *pl. a tematikus, a poétikai, stílusbeli összevetést*. A feladat lényeges eleme az irodalmi szövegek egymásra utaltságának hangsúlyozása, az intertextualitás, evokáció különböző példái révén.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Szövegértési feladatok

A szövegértési feladatsor megoldásával maximum 40 pontot érhet el a vizsgázó. A szaktanár az írásbeli dolgozatot a központi javítási-értékelési útmutató alapján értékeli. A javítási-értékelési útmutató közli a szövegértési feladatok lehetséges választartományát, és jelzi, hol és mennyiben lehet azoktól eltérni, továbbá a válasz pontértékét, az adható rész-pontszámokat. Az értékelő az egyes feladatokra adott pontszámot, majd a szövegértési feladatsor megoldásával elért összpontszámot feltünteti a dolgozaton.

Szövegalkotási feladat

A vizsgázó által választott szövegalkotási feladat megoldását a szaktanár a javítási-értékelési útmutató alapján minősíti.

Értékelni csak az adott három téma valamelyikéről szóló dolgozatot lehet. Ha a vizsgázó egynél több (kettő vagy három) szövegalkotási feladatot old meg, és választását nem jelöli egyértelműen (nem húzza alá, melyiket választotta vagy nem húzza át a szerinte érvénytelen megoldást), akkor a javító tanárnak a vizsgadolgozatban szereplő megoldások közül sorrendben az első megoldást kell értékelnie.

A szövegalkotási feladat pontszámának megoszlása

A fogalmazási feladat megoldásával maximum 60 pontot érhet el a vizsgázó. Az elérhető 60 pont megoszlása a következő:

tartalmi minőség:	20 pont
szerkezet, felépítés:	20 pont
nyelvi minőség:	20 pont

A szövegalkotási feladatok értékelésében alkalmazott általános kritériumok

A tartalmi kifejtés minőségének általános kritériumai:

– a feladatnak, a feladatban közölt szempontoknak megfelelő kifejtés, szövegbázisú feladatokban a gondolatébresztő szövegre vonatkoztatás;

- tárgyszerűség; az állítások bizonyítása szükség esetén hivatkozással;
- problémaérzékenység; a témához való személyes viszonyulás kifejezése (*pl. reflexió, állásfoglalás*);
- világismeret, gondolkodási kulturáltság.

A szöveg megszerkeszttségének általános kritériumai:

- a feladatban megjelölt műfaj elemeinek való megfelelés;
- a témának, a címzettnak, a műfajnak, a tartalmi mondandónak megfelelő szerkezet kialakítása;
- koherens szövegszerkezet (*pl. térbeli és időbeli viszonyok; logikai és jelentésszintű kapcsolatok létrehozása; kulcsszavak, előre- és visszautalások, nyelvtani, jelentésbeli és pragmatikai kapcsolatok megteremtése*);
- arányosság és tagolás (*pl. a felvezetés, tárgyalás, lezárás aránya, témaváltás jelölése, bekezdések szerkesztése*);
- az adott terjedelem megtartása.

A szöveg nyelvi minőségének értékelésében alkalmazott általános kritériumok:

- a köznyelvi norma biztos ismerete;
- adekvát és változatos szóhasználat, a feladatnak és a kommunikációs helyzetnek megfelelő szókinccs, hangnem, stílus;
- világos és lényegre törő, szabatos előadásmód;
- gördülékeny, érthető mondat- és szövegalkotás;
- olvasható kézírás, rendezett íráskép.

A javítási-értékelési útmutató közli a tartalomra, a szerkezetre és a nyelvi minőségre adható 20–20–20 pont megoszlását. A javítási-értékelési útmutató tartalmazza az egyes kitűzött feladatok témafüggő, címszószerűen megfogalmazott (azaz nem kifejtett) lehetséges tartalmi elemeit. Az ettől eltérő minden jó megoldás elfogadható. A javítási-értékelési útmutatóban közölt hibajelölési módok, kritériumok és pontszámok figyelembevételével a szaktanár által megállapított pontszám jelzi a vizsgázó dolgozatának tartalmi minőségét, a dolgozat felépítését, szerkezetét és nyelvi minőségét, továbbá a vizsgázó helyesírását, valamint a dolgozat írásképét.

Az értékelő tanár a dolgozaton feltünteti a szövegalkotási feladat tartalmi, szerkezeti, illetve nyelvi minőségének pontszámát, a helyesírási hibapontok összegét, továbbá a helyesírási hibapontok miatt, illetve az íráskép miatt levont vizsgapontok számát, majd a vizsgázó által az írásbeli feladatsor egészében elért összpontszámot. Az összpontszám negatív szám nem lehet. Ha a vizsgadolgozat pontszáma a levonások miatt a negatív tartományba kerülne, az összpontszámot 0-ban kell megállapítani.

Helyesírás, íráskép

A vizsgázó helyesírásának és a dolgozat írásképének értékelése a szövegértési feladatsor, valamint a szövegalkotási feladat megoldásában egységes elv szerint történik.

- Az értékelő tanár a helyesírási hibákat aláhúzza, jelöli, mind a szövegértési, mind a szövegalkotási feladat megoldásában, majd a javítási-értékelési útmutatóban feltüntetett módon kialakítja a vizsgázó helyesírási hibáinak összpontszámát.
- A helyesírási hibák miatt összesen 15 vizsgapont vonható le az összteljesítményből.
- Az írásképp rendezetlensége, illetve a nehezen olvasható kézírás miatt összesen 3 vizsgapont vonható le az összteljesítményből.

Szóbeli vizsga

A középszintű szóbeli vizsga tételsorának összeállításáról a vizsgabizottságot működtető intézmény gondoskodik.

A tételapon megjelölt feladatot a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. Közbekérdezni csak akkor lehet, ha a vizsgázó teljesen helytelen úton indult el vagy nyilvánvaló, hogy elakadt. (Ez esetben segítő kérdést lehet feltenni, amennyiben az még a felelési időbe belefér.)

A szóbeli vizsgán egy irodalmi és egy magyar nyelvi tételt fejt ki a vizsgázó. Az egyes tételekhez egy-egy feladat tartozik.

A magyar nyelv és irodalom tételsor összességében legalább 20, legfeljebb 25 magyar nyelvi és legalább 20, legfeljebb 25 irodalmi tételből áll. A magyar nyelvi és az irodalmi tételek egymástól elkülönülő tételsorokat alkotnak.

A magyar nyelvi és az irodalmi tételsor legalább 30%-át (20 tétel esetén 6 tételt) az előző vizsgáztatási időszakhoz képest módosítani kell.

A vizsgázó a következő segédeszközöket használhatja a felkészüléshez és a tételkifejtéshez: irodalmi szöveggyűjtemény, kötet vagy a feladatok kidolgozásával összefüggő más nyomtatott ismerethordozó (*pl. internetes oldal nyomtatott változata, egynyelvű szótár, művelődéstörténeti térkép, képzőművészeti album*) a tételnek megfelelő részlete. A tételsornak megfelelő segédeszközöket a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

Magyar nyelvi tételsor

A tételsort a részletes vizsgakövetelmény Magyar nyelv című fejezetében foglaltak alapján állítja össze a szaktanár. A magyar nyelvi tételek a részletes követelmények következő témáira, illetve a vizsgáztató tanár által kiválasztott altémáira épülnek: *Ember és nyelv, Kommunikáció, A magyar nyelv története, Nyelv és társadalom, A nyelvi szintek, A szöveg, A retorika alapjai, Stílus és jelentés*. A tételsort úgy kell összeállítani, hogy a jelzett témák mindegyikéhez legalább két tétel tartozzék. További szóbeli tételek kijelöléséről – ide értve a húszon felüli tételszámot is – a szaktanár dönt.

Irodalom tételsor

A tételsort a részletes vizsgakövetelmény Irodalom című fejezetében foglaltak, a *Szerzők, művek*, illetve az *Értelmezési szintek, megközelítések* témáinak lehetséges kombinációiból állítja össze a szaktanár. A *Szerzők, művek* témáiból összeállított tételek bármelyike meríthet az *Értelmezési szintek, megközelítések* szempontjaiból, illetve értelemszerűen tartalmazhatja az iskola helyi tantervében szereplő művet, műveket.

A tematikai arányok a következők:

Szerzők, művek	Tételek száma
Életművek	6
Portrék	4
Látásmódok	3
A kortárs irodalomból	1
Világirodalom	2
Színház- és drámatörténet	2
Az irodalom határterületei	1
Interkulturális megközelítések és regionális kultúra	1
Összesen	20

További szóbeli tételek esetleges kijelöléséről a vizsgáztató szaktanár dönt.

A magyar nyelvi tétel

A témának, illetve a tételnek megfelelő feladatot bevezeti egy megállapítás, idézet, nyomtatott vagy elektronikus dokumentum (*pl. úrlap, használati utasítás, újságcikk, kép, ábra, térkép, internetes oldal, egynyelvű szótár részlete*).

A tételben kitűzött feladat az idézet, illetve a mellékelt dokumentum adott szempontú elemzése, értelmezése, a szempontban megfogalmazott nyelvi probléma, jelenség, szabály bemutatása, kifejtése, fogalom értelmezése, érvek megfogalmazása, a feladatban adott műfajnak megfelelő előadása stb.

Irodalom tétel

A témának, illetve a tételnek megfelelő feladat tartalmazhat egy felvezető nyomtatott vagy elektronikus dokumentumot (pl. szépirodalmi idézetet, értekező próza, esszé rövid részletét, illusztrációt, képzőművészeti alkotást, színpadképet, filmképet, ábrát, térképet stb.), majd közli a kifejtendő vizsgakérdést, annak kiemelt szempontját, esetleg megjelöli a vizsgakérdésnek, illetve a kitűzött szempontnak megfelelő konkrét szerzőt és művet vagy szerzőket és műveket. A kiemelt szempont lehet például bármely műfaji, tematikus, stíluskorszakbeli, poétikai, esztétikai, etikai kérdés. Ha a feladat lehetővé teszi, a vizsgázó választ a megjelölt szerzők vagy művek közül.

A tételesorból a tételcímet a jogszabályban meghatározott időben és módon nyilvánosságra kell hozni. Az egyes tételhez tartozó feladatok csak a vizsgán ismerhetők meg.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli vizsgateljesítmény maximális pontértéke 50 pont. A vizsgázó a feleletére a magyar nyelvi és az irodalmi tétel kifejtésének tartalmát és előadásmódját értékelő pontszámot kap. A vizsgateljesítmény értékelése a következő általános értékelési kritériumok alkalmazásával történik:

TARTALOM 25 pont	ELŐADÁSMÓD 25 pont
<ul style="list-style-type: none"> – Nyelvtani, irodalmi, kulturális tájékozottság – Tárgyi tudás – Gondolatgazdagság – Rendszerezés 	<ul style="list-style-type: none"> – Világos, tagolt szöveg- és mondatszerkesztés – Lényegkiemelés – Logikus érvelés – Megfelelő szóhasználat – Érthető előadásmód

A BESZÉDMŰ (A MAGYAR NYELVI ÉS AZ IRODALOM FELELET EGYÜTTESÉN) 50 pont

TARTALMI MINŐSÉG

Elérhető pontszám: 25 pont

Teljesítménytartomány: 25–20 pont

A vizsgázó a tételnek megfelelő (átfogó) összefüggések, gondolatok, megállapítások önálló közlésével bizonyítja, hogy jól érti és ismeri a tétel témáját (összefüggéseit, fő kérdéseit). Megfogalmazza a tétel kívánta értékelő véleményét. Nyelvi, irodalmi ismereteit meggyőzően alkalmazza, kifejtését releváns példákkal támasztja alá. A feladat megoldása minden lényeges elemében meggyőző.

Teljesítménytartomány: 19–10 pont

A tétel kifejtése lényegében önálló, a főbb megállapítások lényegében helytállóak. A tétel kifejtése rendszerezésre törekvő, de néhány tartalmi elem bizonytalan, esetleg hiányos. A felelet kifejezi a felelő témával kapcsolatos véleményét. Előfordulhat némi felületesség, túlzott általánosítás, irreleváns narráció.

Teljesítménytartomány: 9–1 pont

A vizsgázó a tétel témáját nem ismeri kielégítően, de rendelkezik a feladatmegoldáshoz tartozó összefüggések, tények, művek, fogalmak töredékes ismeretével. A felelethez szükséges a kérdező tanár segítsége.

ELŐADÁSMÓD

Elérhető pontszám: 25 pont

Teljesítménytartomány: 25–20 pont

Az előadásmód önálló, folyamatos, érthető. A felelet gondolati íve rendezett, átlátható. Az érvelés, kifejtés szerkezete meggyőző; a vizsgázó elkerüli a lényegtelen elemeket, kitérőket. Fogalomhasználata világos, pontos, szókinccse gazdag, egészében megfelel a téma és a vizsgahelyzet nyelvi, stílusi regiszterének.

Teljesítménytartomány: 19–10 pont

A tétel kifejtése, a mondandó elrendezése, gondolati íve általában átlátható. Az előadásmód esetleg néhol akadozó, körülményes. Fogalomhasználata, szókinccse a témának megfelelő, csak néhány kisebb nyelvi, stilisztikai, mondatszerkesztési hiba fordulhat elő benne.

Teljesítménytartomány: 9–1 pont

A felelet gondolatmenete nem vagy kevésbé azonosítható. A felelet nem eléggé folyamatos, érvelése bizonytalan, kevésbé elfogadható. A nyelvi, stilisztikai kifejezőmódja nem igényes (*pl. bizonytalan mondat szerkesztés, szegényes szókincs*).

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Emelt szint			
Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga	
240 perc		20 perc	
Feladatsor		Tételkifejtés	
Nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor	Szövegalkotási feladatok	Egy magyar nyelvi tétel kifejtése	Egy irodalmi tétel kifejtése
40 pont	60 pont		
100 pont		50 pont	

Írásbeli vizsga**Általános szabályok**

Az írásbeli vizsgán a vizsgázóknak egy központi feladatsort kell megoldaniuk.

A vizsgázó a rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg, és a feladatok megoldásának sorrendjét is meghatározhatja.

Az írásbeli vizsgafeladatok megoldásakor helyesírási szótár használható, amelyből vizsgacsoportonként legalább négy példány szükséges. A példányokról a vizsgabizottságot működtető intézmény gondoskodik.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Az írásbeli vizsga nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsorból és három különböző szövegalkotási feladatból tevődik össze.

Nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor

A nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor egy alkotáshoz (lírai műhöz, szépprózai alkotáshoz, illetve részletéhez, esszéhez, értekező prózához vagy annak részletéhez, egy drámához vagy annak részletéhez) kapcsolódik.

A feladatsor nyelvi és irodalmi ismeretek alkalmazását, fogalmak felismerését, azonosítását, definícióját tartalmazhatja, különböző történeti, műfaji, tematikus, motivikus összefüggések feltárására irányulhat, továbbá tartalmazhat a vizsgálandó szöveg nyelvi, grammatikai, retorikai, stilisztikai, szövegtani, helyesírási jellemzőire irányuló kérdéseket.

A nyelvi, illetve irodalmi műveltséget vizsgáló kérdések aránya hozzávetőlegesen 40–60%.

Szövegalkotási feladatok

A három szövegalkotási feladat különböző témáról, adott szempontú és műfajú önálló szöveg alkotását írja elő.

A szövegalkotási feladatok a következők:

– Egy adott mű vagy irodalmi, kulturális, esztétikai, bölcséleti, etikai kérdés értelmezése, értékelése adott terjedelemben.

– Érvelő szöveg megfogalmazása: reflektálás egy jelenségre (*pl. kor-, kulturális, közéleti*).

– Egy gyakorlati szövegfajta megalkotása (*pl. vitaindító, hozzászólás, kérvény*), esetenként adott címzetteknek, megjelölt kommunikációs helyzetben, illetve adott műfajban.

A feladatok bármelyike lehet szövegbázisú (*pl. irodalmi művet közlő, az esszé, a kifejtés, értékelő érvelés alapjául szolgáló rövid felvezető idézetet tartalmazó*) vagy szövegbázis nélküli.

Az írásbeli feladatlap értékelése

A központi javítási-értékelési útmutató tartalmazza az egyes feladatokra adható pontok megoszlását. A javítási-értékelési útmutató címszavakban közli a megoldás lehetséges tartalmi elemeit. Az ettől eltérő minden jó megoldás is elfogadható. A vizsgázó teljesítményének értékelését nem befolyásolhatja sem az, ha az értékelők személyes értékítélete eltér a feladatban tárgyalt probléma, kérdés, jelenség általánosnak tekinthető megítélésétől, sem az, ha a vizsgázó véleménye eltér az általánosnak tekinthető megközelítéstől.

Az értékelő a dolgozaton feltünteteti a nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsorral és a szövegalkotási feladatok megoldásával elért pontszámot, a helyesírási hibapontok összegét, továbbá a helyesírási hibapontok miatt, illetve az íráskép miatt levont vizsgapontok számát, majd a vizsgázó által az írásbeli feladat egészében elért összpontszámot. Az összpontszám

negatív szám nem lehet. Ha a vizsgadolgozat pontszáma a levonások miatt a negatív tartományba kerülne, az összpontszámot 0-ban kell megállapítani.

Nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor

A nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor értékelése központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. A feladatsor maximális pontértéke 40 pont. Az elfogadható válaszok tartományát, valamint az adható részpontokat a javítási-értékelési útmutató közli. Az értékelő a dolgozaton feltünteti a vizsgázó által elért részpontszámokat, valamint a feladatsor megoldásával elért összpontszámot.

Szövegalkotási feladatok

Az értékelő a javítási-értékelési útmutató alapján minősíti a vizsgázó teljesítményét, majd feltünteti a dolgozaton az egyes szövegalkotási feladatok megoldásával elért pontszámot.

A feladattípusok pontértéke a következő:

- Egy adott mű vagy irodalmi, kulturális, esztétikai, bölcséleti, etikai kérdés értelmezése, értékelése adott terjedelemben: 25 pont
- Érvelő szöveg megfogalmazása: reflektálás egy jelenségre: 20 pont
- Egy gyakorlati szövegfajta megalkotása (pl. vitaindító, hozzászólás, kérvény), esetenként adott címzetteknek, megjelölt kommunikációs helyzetben, illetve adott műfajban: 15 pont

A megoldás minőségének elbírálásában a következő általános kritériumok érvényesülnek

A tartalmi kifejtés minőségének általános kritériumai:

- a feladat értelmezése, kifejtése; szövegbázisú feladatokban a gondolatébresztő szövegre vonatkoztatás;
- nyelvi és irodalmi műveltség, tájékozottság, indokolt hivatkozás, idézés;
- tárgyszerűség; az állítások bizonyítása;
- problémaérzékenység; a témához való személyes viszonyulás kifejezése (pl. reflexió, állásfoglalás);
- világismeret, gondolkodási kultúráltság.

A szöveg megszerkeszttségének általános kritériumai:

- a feladatban megjelölt műfaj elemeinek való megfelelés;
- a témának, a címzettnek, a műfajnak, a tartalmi mondandónak megfelelő szerkezet kialakítása;
- koherens szövegszerkezet (pl. térbeli és időbeli viszonyok; logikai és jelentésszintű kapcsolatok létrehozása; kulcsszavak, előre- és visszautalások, nyelvtani, jelentésbeli és pragmatikai kapcsolatok megteremtése);
- arányosság és tagolás (pl. a felvezetés, tárgyalás, lezárás aránya; a témaváltás jelölése, bekezdések szerkesztése);
- az adott terjedelem megtartása.

A szöveg nyelvi minőségének értékelésében alkalmazott általános kritériumok:

- a köznyelvi norma biztos ismerete;
- adekvát és változatos szóhasználat, a feladatnak és a kommunikációs helyzetnek megfelelő szókinccs, hangnem, stílus;
- világos és lényegre törő, szabatos előadásmód;
- gördülékeny, érthető, mondat- és szövegalkotás;
- olvasható kézírás, rendezett íráskép.

Helyesírás, íráskép

A helyesírás értékelése a központi javítási-értékelési útmutató szerint történik. Az értékelő a helyesírási hibákat alá húzza, jelöli, mind a nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsorban, mind a szövegalkotási feladat megoldásában, majd a javítási-értékelési útmutatóban feltüntetett módon kialakítja a vizsgázó helyesírási hibáinak összpontszámát.

- A helyesírási hibák miatt összesen 15 vizsgapont vonható le az összteljesítményből.
- Az íráskép rendezetlensége, illetve a nehezen olvasható kézírás miatt összesen 3 vizsgapont vonható le az összteljesítményből.

Szóbeli vizsga

Az emelt szintű szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik.

A tételapon megjelölt feladatot a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. Közbekezdni csak akkor lehet, ha a vizsgázó teljesen helytelen úton indult el vagy nyilvánvaló, hogy elakadt. (Ez esetben segítő kérdést lehet feltenni, amennyiben az még a felelési időbe belefér.)

A szóbeli vizsga egy magyar nyelvi és egy irodalmi témához megfogalmazott tétel kifejtése.

A meghirdetett magyar nyelv és irodalom tételsor összességében legalább 20 magyar nyelvi és 20 irodalmi tételből áll. A magyar nyelvi és az irodalmi tételek egymástól elkülönülő tételsorokat alkotnak.

A vizsgázó a következő segédeszközöket használhatja a felkészüléshez és a tételkifejtéshez: irodalmi szöveggyűjtemény, kötet vagy a feladatok kidolgozásával összefüggő más nyomtatott ismerethordozó (pl. *internetes oldal nyomtatott változata, egynyelvű szótár, művelődéstörténeti térkép, képzőművészeti album*) a tételnek megfelelő részlete. A tételsornak megfelelő segédeszközöket a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

Magyar nyelvi tételsor

A tételsor a részletes vizsgakövetelmények Magyar nyelv című fejezete nyolc témájának mindegyikéből legalább 2 tételt tartalmaz. Az egyes tételekhez egy-egy feladat tartozik, a feladatok vizsganaponként változhatnak.

Irodalmi tételsor

A tételsor a részletes vizsgakövetelmények *Szerzők, művek*, valamint az *Értelmezési szintek, megközelítések* témáinak lehetséges kombinációiból tartalmaz legalább 20 tételt. Minden tételhez egy feladat tartozik, a feladatok vizsganaponként változhatnak.

A tematikai arányok a következők:

Szerzők, művek	Tételek száma
Életművek	6
Portrék	4
Látásmódok	3
A kortárs irodalomból	2
Világirodalom	2
Színház- és drámatörténet	2
Az irodalom határterületei	1
Összesen	20

A magyar nyelvi tétel

A témának, illetve a tételnek megfelelő feladatot bevezeti egy megállapítás, idézet, nyomtatott vagy elektronikus dokumentum (pl. *úrlap, használati utasítás, újságcikk, kép, ábra, térkép, internetes oldal, egynyelvű szótár részlete*).

A feladat az idézet, illetve a mellékelt dokumentum adott szempontú elemzése, értelmezése, a szempontban megfogalmazott nyelvi probléma, jelenség, szabály bemutatása, kifejtése, fogalom értelmezése, érvek megfogalmazása, a feladatban megjelölt műfaj előadása stb.

Irodalom tétel

A témának, illetve a tételnek megfelelő feladat tartalmaz egy felvezető nyomtatott vagy elektronikus dokumentumot (pl. *szépirodalmi idézetet, értekező próza, esszé rövid részletét, illusztrációt, képzőművészeti alkotást, színpadképet, filmképet, ábrát, térképet stb.*), majd közli a kifejtendő vizsgakérdést, annak kiemelt szempontját, esetleg megjelöli a vizsgakérdésnek, illetve a kitűzött szempontnak megfelelő konkrét szerzőt és művet vagy szerzőket és műveket. A kiemelt szempont lehet bármely poétikai, irodalomtörténeti, stíluskorszakbeli, esztétikai, etikai kérdés, valamely életprobléma, motívum, a műre, a szerzői életpályára jellemző sajátosság. Bizonyos tételek a szerzők és az elemzendő művek körét a vizsgázó személyes választására bízzák. E tételeket a nyilvánosságra hozott tételsor jelzi. A vizsgázó a szóbeli vizsgára magával viszi, és a bizottság kérésére bemutatja azt az olvasmánylistát, amely az e tételek körében általa választott művek jegyzékét tartalmazza.

A tételsorból a tételcímet a jogszabályban meghatározott időben és módon nyilvánosságra kell hozni. A tételekhez tartozó feladatok nem nyilvánosak.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli vizsgateljesítmény maximális pontértéke 50 pont. A vizsgázó a feleletére a magyar nyelvi és az irodalmi tétel kifejtésének tartalmát és előadásmódját értékelő pontszámot kap. A vizsgateljesítmény értékelése a következő általános értékelési kritériumok alkalmazásával történik:

TARTALOM 25 pont	ELŐADÁSMÓD 25 pont
<ul style="list-style-type: none"> – Nyelvtani, irodalmi, kulturális tájékozottság – Tárgyi tudás – Gondolatgazdagság – Rendszerezés 	<ul style="list-style-type: none"> – Világos, tagolt szöveg- és mondatszerkesztés – Lényegkiemelés – Logikus érvelés – Megfelelő szóhasználat – Érthető előadásmód

A BESZÉDMŰ (A MAGYAR NYELVI ÉS AZ IRODALOM FELELET EGYÜTTÉSEN) 50 pont

TARTALMI MINŐSÉG

Elérhető pontszám: 25 pont

Teljesítménytartomány: 25–20 pont

A vizsgázó a tételének megfelelő (átfogó) összefüggések, gondolatok, megállapítások önálló közlésével bizonyítja, hogy jól érti és ismeri a tétel témáját (összefüggéseit, fő kérdéseit). Megfogalmazza a tétel kívánta értékelő véleményét. Nyelvi, irodalmi ismereteit meggyőzően alkalmazza, kifejtését releváns példákkal támasztja alá. A feladat megoldása minden lényeges elemében meggyőző.

Teljesítménytartomány: 19–10 pont

A tétel kifejtése lényegében önálló, a főbb megállapítások lényegében helytállóak. A tétel kifejtése rendszerezésre törekvő, de néhány tartalmi elem bizonytalan, esetleg hiányos. A felelet kifejezi a felelő témával kapcsolatos véleményét. Előfordulhat némi felületesség, túlzott általánosítás, irreleváns narráció.

Teljesítménytartomány: 9–1 pont

A vizsgázó a tétel témáját nem ismeri kielégítően, de rendelkezik a feladatmegoldáshoz tartozó összefüggések, tények, művek, fogalmak töredékes ismeretével. A felelethez szükséges a kérdező tanár segítsége.

ELŐADÁSMÓD

Elérhető pontszám: 25 pont

Teljesítménytartomány: 25–20 pont

Az előadásmód önálló, folyamatos, érthető. A felelet gondolati íve rendezett, átlátható. Az érvelés, kifejtés szerkezete meggyőző; a vizsgázó elkerüli a lényegtelen elemeket, kitérőket. Fogalomhasználata világos, pontos, szókincse gazdag, egészében megfelel a téma és a vizsgahelyzet nyelvi, stílárius regiszterének.

Teljesítménytartomány: 19–10 pont

A tétel kifejtése, a mondandó elrendezése, gondolati íve általában átlátható. Az előadásmód esetleg néhol akadozó, körülményes. Fogalomhasználata, szókincse a témának megfelelő, csak néhány kisebb nyelvi, stilisztikai, mondatszerkesztési hiba fordulhat elő benne.

Teljesítménytartomány: 9–1 pont

A felelet gondolatmenete nem vagy kevéssé azonosítható. A felelet nem eléggé folyamatos, érvelése bizonytalan, kevéssé elfogadható. A nyelvi, stilisztikai kifejezésmódja nem igényes (*pl. bizonytalan mondatszerkesztés, szegényes szókincs*).”

13. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint			Emelt szint		
Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga
180 perc		15 perc	240 perc		20 perc
I. 45 perc	II. 135 perc	Definíció, ill. tétel kimondása Definiáció közvetlen alkalmazása Feladatmegoldás	I.	II.	Egy téma összefüggő kifejtése megadott szempontok szerint
30 pont	70 pont	50 pont	51 pont	64 pont	35 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	függvénytáblázat (egyidejűleg akár többféle is), szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép, körző, vonalzó, szögmérő	függvénytáblázat (egyidejűleg akár többféle is), szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép, körző, vonalzó, szögmérő	függvénytáblázat (egyidejűleg akár többféle is), szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép, körző, vonalzó, szögmérő	szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép, körző, vonalzó, szögmérő
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	NINCS	NINCS	a tételsorban szereplő feladatokhoz kapcsolódó összefüggéseket tartalmazó képlettár

Nyilvánosságra hozandók

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	NINCS	NINCS	NINCS	tételcímek, képlettár
Mikor?	NINCS	NINCS	NINCS	Jogsabály szerint

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Középszint		
Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga
180 perc		15 perc
I. 45 perc	II. 135 perc	Definíció, ill. tétel kimondása Definíció közvetlen alkalmazása Feladatmegoldás
30 pont	70 pont	50 pont

Írásbeli vizsga**Általános szabályok**

Az írásbeli vizsgán a vizsgázóknak egy központi feladatsort kell megoldaniuk.

A vizsgázó az I. (45 perc) és a II. (135 perc) feladatlapon belül a rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja. A vizsgázó először az I. feladatlapon oldja meg. A vizsgadolgozatokat a 45 perc leteltével a felügyelő tanár összegyűjti. Ezután kerülhet sor a II. feladatlapon kiosztására és megoldására.

Vizsgázónként megengedett segédeszközök: függvénytáblázat (egyidejűleg akár többféle is), szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép, körző, vonalzó, szögmérő, melyekről a vizsgázó gondoskodik. Ezeket az eszközöket a vizsgázók a vizsga során egymás között nem cserélhetik.

Az írásbeli feladatlapon formai jellemzői

A feladatsor két, jól elkülönülő feladatlapon áll.

Az I. feladatlapon 10–12 feladatot tartalmaz, amely az alapfogalmak, definíciók, egyszerű összefüggések ismeretét hivatott ellenőrizni. Ebben a feladatlapon előfordulhat néhány igaz-hamis állítást tartalmazó vagy egyszerű feleletválasztós feladat is, de a feladatok többsége nyílt végű. Az első feladatlapon megoldására 45 perc áll rendelkezésre, vagyis ezen idő eltelté után a feladatok megoldására nincs tovább mód.

A II. feladatlapon megoldási időtartama 135 perc. Ez további két részre oszlik, melynek megoldása folyamatos, az adott időn belül nem korlátozott.

A II/A rész három, egyenként 9–14 pontos feladatot tartalmaz. A feladatok egy vagy több kérdésből állnak.

A II/B rész három, egyenként 17 pontos feladatot tartalmaz, amelyből a vizsgázó választása szerint kettőt kell megoldani, és csak ez a kettő értékelhető. A feladatok a középszintű követelmények keretein belül összetett feladatok, általában több témakört is érintenek és több részkérdésből állnak.

A II. feladatlapon megoldására fordított időt a vizsgázó szabadon használhatja fel.

Az írásbeli feladatlapon tartalmi jellemzői

A feladatsor összeállításakor az alábbi tartalmi arányok az irányadók:

Gondolkodási módszerek, halmazok, logika, kombinatorika, gráfok	20%
Aritmetika, algebra, számelmélet	25%
Függvények, az analízis elemei	15%
Geometria, koordináta geometria, trigonometria	25%
Valószínűség számítás, statisztika	15%

Ezek az arányok természetesen csak hozzávetőlegesek lehetnek, hiszen a feladatok egy jelentős része több témakörbe is besorolható, összetett ismeretkörre épül, továbbá a feladatsor választható feladatok tartalmú részei miatt az egyes vizsgázók számára – a választásaiktól függően – az arányok eltolódhatnak. Az első témakörbe tartozik a feladatoknak minden olyan részlete, amely a szöveg matematikai nyelvre való lefordítását, matematikai modell megalkotását igényli.

A feladatsor feladatainak 30–50%-a szöveges, a hétköznapi élethelyzetekhez kapcsolódó, esetenként egyszerű modellalkotást igénylő feladat.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az írásbeli vizsgadolgozatokat a szaktanár javítja és értékeli. Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. A javítási-értékelési útmutató tartalmazza a feladatok részletes megoldását, esetenként több változatot is, valamint az egyes megoldási lépésekre adható részpontszámokat.

A középszintű feladatlap II/B részében kitűzött 3 feladat közül csak 2 feladat megoldása értékelhető. A vizsgázónak az erre a célra szolgáló négyzetben meg kell jelölnie annak a feladatnak a sorszámát, melynek értékelése nem fog beszámítani az összpontszámába. Ezt a felügyelő tanárnak a vizsgadolgozat beszedésekor ellenőriznie kell. Amennyiben ez nem történt meg, és a választás ténye a dolgozathibából sem derül ki egyértelműen, akkor a nem értékelendő feladat automatikusan a kitűzött sorrend szerinti utolsó feladat lesz.

Szóbeli vizsga

A középszintű szóbeli vizsga tételsorának összeállításáról a vizsgabizottságot működtető intézmény gondoskodik, amennyiben a vizsgázó csoportban van szóbeli vizsgázó.

A szóbeli tételek nem hozhatók nyilvánosságra.

A szóbeli vizsgára kétszer annyi tételt kell készíteni, mint amennyien a szóbeli vizsgázók vannak, de a tételek száma 10-nél nem lehet kevesebb.

Vizsgázónként megengedett segédeszközök: függvénytáblázat (egyidejűleg akár többféle is), szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép, körző, vonalzó, szögmérő, melyekről a vizsgázó gondoskodik. Ezeket az eszközöket a vizsgázók a vizsga során egymás között nem cserélhetik.

A szóbeli tételek tartalmi jellemzői

A tétel tartalmazzon három egyszerű, az elméleti anyag elsajátítását számon kérő kérdést (definíció, illetve tétel kimondását, vagy ezek közvetlen alkalmazását megkívánó egyszerű feladatot), valamint 3 feladatot.

A tételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. Közbekérdezni csak akkor lehet, ha teljesen helytelen úton indult el vagy nyilvánvaló, hogy elakadt. (Ez esetben segítő kérdést lehet feltenni, amennyiben az még a felelési időbe belefér.)

A tétel egyes elemeit más-más témakörből kell kiválasztani.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelés szempontjai:

1. Az elméleti kérdések összesen	15 pont
2. A három feladat összesen	30 pont
3. Önálló teljesítményre való képesség, a feladatok logikus előadása, illetve a matematikai kommunikációs képesség	5 pont

Azt, hogy a harmadik szempont szerinti 5 pontból mennyit kap a vizsgázó, annak a mérlegelésével kell eldönteni, hogy a vizsgázó milyen mértékben tudott önállóan megbirkózni a kérdésekkel, illetve a feladatokkal; ha segítő kérdésekre volt szüksége, azokat megértette-e és a feleletében fel tudta-e használni.

A szóbeli vizsgát is tett vizsgázó végső értékelése az írásbeli és a szóbeli vizsga együttes pontszáma alapján történik.

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Emeltszint		
Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga
240 perc		20 perc
I.	II.	Egy téma összefüggő kifejtése megadott szempontok szerint
51 pont	64 pont	35 pont

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán a vizsgázóknak egy központi feladatsort kell megoldaniuk.

A vizsgázó a rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg az I. és a II. rész, illetve az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

Vizsgálónként megengedett segédeszközök: függvénytáblázat (egyidejűleg akár többféle is), szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép, körző, vonalzó, szögmérő, amelyekről a vizsgázó gondoskodik. Ezeket az eszközöket a vizsgázók a vizsga során egymás között nem cserélhetik.

Az írásbeli feladatsor formai jellemzői

Az I. részfeladatsor négy feladatból áll. Ezek az emelt szintű követelmények alapján egyszerűnek tekinthetők, többnyire a középszintű követelmények ismeretében is megoldhatók. A feladatok több részkérdést is tartalmazhatnak.

A II. részfeladatsor öt, egyenként 16 pontértékű feladatból áll. Ezek közül legalább kettőben a gyakorlati életben előforduló szituációból származik a probléma, így a megoldáshoz a vizsgázónak a szöveget le kell fordítania a matematika nyelvére, azaz matematikai modellt kell alkotnia, abban számításokat végeznie, s a kapott eredményeket az eredeti probléma szempontjából értelmezve kell válaszolnia a felvetett kérdésekre. A vizsgázónak az öt feladatból négyet kell kiválasztania, megoldania, és csak ez a négy értékelhető. A feladatok általában egy-két témakör ismeretanyagára támaszkodnak.

A feladatlap tartalmi jellemzői

A feladatsor összeállításakor az alábbi arányok az irányadók:

Gondolkodási módszerek, halmazok, logika, kombinatorika, gráfok	25%
Aritmetika, algebra, számelmélet	20%
Függvények, az analízis elemei	20%
Geometria, koordináta geometria, trigonometria	20%
Valószínűség számítás, statisztika	15%

Ezek az arányok természetesen csak hozzávetőlegesek lehetnek, hiszen a feladatok egy jelentős része több témakörbe is besorolható, összetett ismeretkörre épül, továbbá a feladatsor választható feladatokat tartalmazó részei miatt az egyes vizsgázók számára – a választásaiktól függően – az arányok eltolódhatnak. Az első témakörbe tartozik a feladatoknak minden olyan részlete, amely a szöveg matematikai nyelvre való lefordítását, matematikai modellalkotást igényel.

A feladatsor feladatainak 30–40%-a szöveges, a hétköznapi élethelyzetekhez kapcsolódó, modellalkotást igénylő feladat.

A feladatlap értékelése

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. A javítási-értékelési útmutató tartalmazza a feladatok részletes megoldásait, azok lehetséges változatait, az egyes megoldási lépésekre adható részpontszámokat.

Az írásbeli feladatsor II. részében kitűzött 5 feladat közül csak 4 feladat megoldása értékelhető. A vizsgázónak az erre a célra szolgáló négyzetben meg kell jelölnie annak a feladatnak a sorszámát, melynek értékelése nem fog beszámítani az összpontszámába. Ezt a felügyelő tanárnak a vizsgadolgozat beszedésekor ellenőriznie kell. Amennyiben ez nem történt meg, és a választás ténye a dolgozathoz sem derül ki egyértelműen, akkor a nem értékelendő feladat automatikusan a kitűzött sorrend szerinti utolsó feladat lesz.

Az írásbeli vizsga összpontszáma 115 pont.

Szóbeli vizsga

Az emelt szintű szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik.

A tételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. Közbekérdezni csak akkor lehet, ha teljesen helytelen úton indult el vagy nyilvánvaló, hogy elakadt. (Ez esetben segítő kérdést lehet feltenni, amennyiben az még a felelési időbe belefér.)

A szóbeli vizsgára legalább húsz tételt kell készíteni. A tételsort úgy kell összeállítani, hogy tematikailag fedje le a követelményrendszert. A tételek feladatait minden évben frissíteni kell.

Vizsgálónként szükséges segédeszköz a tételsorban szereplő feladatokhoz kapcsolódó összefüggéseket tartalmazó képlettár, melyet a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosít, továbbá szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép, körző, vonalzó, szögmérő, melyekről a vizsgázó gondoskodik.

Az egyes tételek egy-egy témából kerülnek ki. A tétel címében megjelölt témát logikusan, arányosan felépített, szabad előadásban kell kifejtenie a vizsgázónak. A feleletben feltétlenül szerepelniük kell az alábbi részleteknek:

- egy, a témához tartozó, a vizsgázó választása szerinti definíció pontos kimondása;
- egy, a témához tartozó, a vizsgázó választása szerinti tétel pontos kimondása és bizonyítása;
- a kitűzött feladat megoldása;
- a téma matematikán belüli vagy azon kívüli alkalmazása (több felsorolása vagy egy részletesebb bemutatása).

A tételeket úgy kell összeállítani, hogy a nehézségük (az általuk átfogott tananyagrészek nagysága és mélysége) közel azonos legyen. Ügyelni kell arra, hogy a tételben kitűzött feladat nehézsége az egyes tételeket tekintve körülbelül azonos legyen.

A vizsgán használható képlettárat és a tételcímeket nyilvánosságra kell hozni.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli vizsgán elérhető pontszám 35. Az értékelés központi értékelési útmutató alapján történik.

Az értékelési szempontok

Ez utóbbi 1 pont akkor is jár, ha a jelölt önálló felelete után nem volt szükség kérdésre.

A felelet tartalmi összetétele, felépítésének szerkezete	10 pont
Ezen belül:	
A témakörbe illő definíció megtalálása	1 pont
A témakörbe illő tétel megtalálása	1 pont
A további 8 pont megítélésére az alábbi szempontok javasoltak.	
Logikus felépítés, szerkesztettség, tartalmi gazdagság	4 pont
A felelet matematikai tartalmi helyessége	4 pont
A feleletben szereplő, a témához illő definíció helyes kimondása	2 pont
Ha több definíciót is elmond, akkor a definícióra adható 2 ponttal a legjobbat kell értékelni.	
A feleletben szereplő, a témához illő tétel helyes kimondása és bizonyítása	6 pont
Ezen belül:	
A tétel helyes kimondása	2 pont
A tétel helyes bizonyítása	4 pont
A kitűzött feladat helyes megoldása	8 pont
Ha a feladatot csak a vizsgáztató segítségével tudja elkezdni, akkor maximum 5 pont adható.	
Alkalmazások ismertetése	4 pont
Egy odaillő alkalmazás megemlítése	1 pont
Ennek részletes kifejtése vagy további 2–3 lényegesen eltérő alkalmazás említése	3 pont
Matematikai nyelvhasználat, kommunikációs készség	5 pont
Ezen belül:	
Matematikai nyelvhasználat	2 pont
Önálló, folyamatos előadásmód	2 pont
Kommunikáció	1 pont"

14. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint		Emelt szint		
Írásbeli vizsga	Gyakorlati vizsga	Írásbeli vizsga	Gyakorlati vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	Projekt	180 perc	Projekt	20 perc
50 pont	50 pont	60 pont	60 pont	30 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint		
	Írásbeli vizsga	Gyakorlati vizsga	Írásbeli vizsga	Gyakorlati vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	NINCS	NINCS	NINCS	NINCS	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	videolejátszó vagy DVD-lejátszó és tv vagy kivetítő	NINCS	videolejátszó vagy DVD-lejátszó és tv vagy kivetítő	NINCS	NINCS

Nyilvánosságra hozandók

	Középszint		Emelt szint		
	Írásbeli vizsga	Gyakorlati vizsga	Írásbeli vizsga	Gyakorlati vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	NINCS	projektfeladatok	NINCS	projektfeladatok	tételsor
Mikor?	NINCS	Október 15. (November 1.); Április 15. (Május 1.)	NINCS	Október 15.; Április 15.	Jogszabály szerint

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Középszint				
Gyakorlati vizsga		Írásbeli vizsga		
		180 perc		
Projekt		Feladatsor		
Médiaszöveg és munkanapló elkészítése („A” feladat)	Esszé elkészítése („B” feladat)	Fogalom- és tárgyismeret	Mozgóképi szövegértés	Média minisszé
25 pont	25 pont	10 pont	25 pont	15 pont
50 pont		50 pont		

Írásbeli vizsga**Általános szabályok**

Az írásbeli vizsgán a vizsgázóknak egy központi feladatsort kell megoldaniuk.

A feladatsor minden esetben tartalmaz egy videokazettára vagy DVD-re rögzített, néhány (kb. 5–15) perc hosszúságú filmrészletet vagy televíziós műsorrészletet. Az írásbeli vizsga során először a feladatlaphoz tartozó film- vagy műsor-részletet kell a vizsgázóknak megtekinteniük, majd a feladatlapok szétosztását követően a vizsgázók három percet kapnak a filmrészlettel kapcsolatos kérdések tanulmányozására. Ezt követően a vizsgázók másodszor is megnézik a részletet, majd megkezdik a munkát.

A részlet megtekintésére még egy alkalommal (a beadást megelőző utolsó fél óra kezdetén) harmadszor is lehetőséget kell biztosítani a vizsgázóknak, amennyiben azt bárki közülük igényli.

Vizsgacsoportonként szükséges eszköz a videolejátszó vagy DVD-lejátszó és tv vagy kivetítő, ezeket a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja.

A vizsgázók a feladatlapokon levő információkon kívül semmilyen segédeszközt nem használhatnak.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Az írásbeli vizsga feladatlapja három részből áll:

- tartalmaz néhány, elsősorban az ismereteket és a tudást mérő feladatot;
- a mozgóképi szövegértés képességének mérésére tartalmaz egy előzetesen nem látott, a vizsga során megtekintett mozgóképi szöveggel (filmrészlettel, televíziós műsorrészlettel) kapcsolatos kérdéssort, illetve a látott részlethez kapcsolódó részletesebben kifejtendő, elemző jellegű kérdést;

– tartalmazza valamely tömegkommunikációval kapcsolatos probléma felvetését, mellyel kapcsolatban rövid esszé-
isztikus kifejtést vár el a vizsgázótól.

Az írásbeli vizsgarészhez kapcsolódó nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az írásbeli vizsga értékelését központi javítási-értékelési útmutató alapján a szaktanár végzi.

A tesztlap feladatsoraiban megjelenő rövid, kifejtést-érvelést igénylő feladatok értékelése során minősíteni kell:

a) a probléma értelmezésének minőségét, a feladat megoldása során alkalmazott ismeretek mértékét, azok érvényességét;

b) a szöveg áttekinthetőségét (logikus szerkezetét) és érveléstechnikáját, annak stiláris színvonalát;

c) az önálló megfigyelések, felvetések előfordulását és minőségét.

A feladatsor első részét képező ismereteket és tudást mérő feladatokra maximálisan 10, a mozgóképi szövegértés mérésére vonatkozó feladatokra hibátlan megoldás esetén maximálisan 25, míg a médiaismerettel kapcsolatos esszé jellegű feladatra további 15 pont szerezhető. A vizsgadolgozat maximális összpontszáma így 50 vizsgapont lehet.

Gyakorlati vizsga

Általános szabályok

A gyakorlati vizsga önálló munka keretében kidolgozandó két különböző projektfeladat megoldásából áll. A központilag meghatározott hat vizsgafeladatot a szaktanár további két projektfeladattal egészítheti ki.

Az elkészült projektmunkát a vizsgabizottságot működtető intézményben kell legkésőbb az írásbeli vizsgaidőszak kezdetéig beadni, és azt a továbbiakban írásbeli vizsgadolgozatként kell kezelni.

A gyakorlati projektmunka tartalmi és formai jellemzői

A központilag közzétett feladatok közül három minden esetben valamely médiaszöveg és a hozzá tartozó munkanapló elkészítésére vonatkozik („A” feladat), míg a további három feladat esszé típusú („B” feladat). A vizsgázó a projektfeladatok közül egy „A” és egy „B” típusú feladatot köteles választani oly módon, hogy a választott feladatok legalább egyike a központilag közzétett feladatok valamelyike.

A vizsgázó gyakorlati vizsgamunkájának tartalmaznia kell:

a) egy médiaszöveget („A” feladat), amely lehet pl. rövid videofilm vagy műsorelőzetes, riportázs, reklám, portré, hanganyag kazettán, fotósorozat, animációs munka, plakát, képregény, story-board, számítógépes honlap vagy amely egyéb kreatív formában valósulhat meg;

b) egy esszét, minitanulmányt („B” feladat), amely önálló irodalmazás, kutatás, elemzés alapján készül.

Az „A” feladathoz kötelezően mellékelni kell egy maximum 750 szóból álló munkanaplót, vagyis értelmező kommentárt. Ebben röviden ki kell térni a feladatválasztással kapcsolatos vizsgázói motivációkra, a munka tervezése és kivitelezése során felmerült főbb döntési helyzetekre, a feladatmegoldással kapcsolatos személyes élményekre, továbbá a szöveget a vizsgázó önértékelő megjegyzéseivel kell zárni.

Az esszéjellegű feladatok megoldásaként egy maximum 1000–1500 szóból (4–6 oldal) álló szöveget kell elkészíteni. Ha ebben a vizsgázó kritikai, elméleti szöveget interpretál vagy idéz, akkor a tudományos közleményeknél megszokott hivatkozásokat és irodalomjegyzéket is csatolni kell (ezek a megjelölt terjedelmen kívül esnek).

A tavaszi vizsgaidőszakra vonatkozó központi vizsgafeladatok minden év október 15-éig, az őszi vizsgaidőszakra vonatkozóan április 15-éig kerülnek nyilvánosságra. A szaktanárok által kiadott feladatokat a tavaszi vizsgaidőszakra vonatkozóan legkésőbb november 1-jéig, az őszi vizsgaidőszakra vonatkozóan május 1-jéig kell az adott intézményben a vizsgázók számára közzétenni.

A gyakorlati projektmunka értékelése

Amennyiben a vizsgázó két azonos típusú feladat megoldását adja be, akkor, a nyilvánosságra hozott feladatok sorrendje szerinti első megoldott feladatát kell értékelni, a másik automatikusan 0 ponttal értékelendő.

A projektmunka értékelése során – a munka jellegét figyelembe véve – a szaktanár feladatonként az alábbi szempontok szerint minősíti a megoldásokat:

A gyakorlati (kreatív) feladatnál értékelni kell

a) az elképzelés megtervezettségét, a megvalósítás előkészítettségét és a munka szervezettségét;

b) a munka dokumentáltságának minőségét és az elkészített anyaggal kapcsolatos (ön)reflexió színvonalát;

c) a kivitelezés technikai és esztétikai minőségét, ötletességét, személyességét;

d) a prezentáció formai színvonalát.

Az esszétípusú feladatnál értékelni kell

a) a probléma értelmezésének minőségét, a feladat megoldása során felhasznált háttéranyagok és ismeretek érvényességét,

b) a szöveg áttekinthetőségét (logikus struktúráját) és érveléstechnikáját, stiláris színvonalát,

c) az önálló megfigyelések, felvetések előfordulását és minőségét,

d) a prezentáció formai színvonalát.

A központi javítási-értékelési útmutató alapján a fentiekben írt szempontokat érvényesítve feladatonként összesen 25–25 pont adható. A gyakorlati vizsgafeladatokra a jelölt így maximálisan 50 vizsgapontot szerezhethet.

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Emelt szint							
Gyakorlati vizsga			Írásbeli vizsga			Szóbeli vizsga	
			180 perc			20 perc	
Projekt			Feladatsor			Tételkifejtés	
Médiaszöveg és munkanapló elkészítése („A” feladat”)	Esszé elkészítése („B” feladat)	„C” feladat elkészítése	Fogalom- és tárgyismeret	Mozgóképi szövegértés	Média miniesszé	Mozgóképaltertél sor	Média altétél sor
20 pont	20 pont	20 pont	15 pont	30 pont	15 pont	15 pont	15 pont
60 pont			60 pont			30 pont	

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán a vizsgázóknak egy központi feladatsort kell megoldaniuk.

A feladatsor minden esetben tartalmaz egy videokazettára vagy DVD-re rögzített, néhány (5–15) perc hosszúságú filmrészletet vagy televíziós műsorrészletet. Az írásbeli vizsga során először a feladatlaphoz tartozó film- vagy műsorrészletet kell a vizsgázóknak megtekinteniük, majd a feladatlapon szétosztását követően a vizsgázók három percet kapnak a filmrészlettel kapcsolatos kérdések tanulmányozására. Ezt követően a vizsgázók másodszor is megnézik a részletet, majd megkezdik a munkát.

A részlet megtekintésére még egy alkalommal (a beadást megelőző utolsó fél óra kezdetén) harmadszor is lehetőséget kell biztosítani a vizsgázóknak, amennyiben azt bárki közülük igényli.

Vizsgacsoportonként szükséges eszköz a videolejátszó vagy DVD-lejátszó és tv vagy kivetítő, ezeket a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja.

A vizsgázók a feladatlapon levő információkon kívül semmilyen segédeszközt nem használhatnak.

Az írásbeli feladatlapon tartalmi és formai jellemzői

Az írásbeli vizsga feladatlapja három részből áll:

- tartalmaz néhány, elsősorban az ismereteket és a tudást mérő feladatot;
- a mozgóképi szövegértés képességének mérésére tartalmaz egy előzetesen nem látott (ismeretlen) mozgóképi szöveggel (filmrészlettel, televíziós műsorrészlettel) kapcsolatos kérdéssort, illetve egy, a látott részlethez kapcsolódó részletesebben kifejtendő, elemző jellegű kérdést;
- tartalmazza valamely tömegkommunikációval kapcsolatos probléma felvetését, mellyel kapcsolatban rövid esszé-íztikus kifejtést vár el a vizsgázótól.

Az írásbeli vizsgarészhez kapcsolódó nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

Az írásbeli feladatlapon értékelése

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

A feladatsorban megjelenő rövid, kifejtést-érvelést igénylő feladatok értékelése során minősíteni kell:

- a) a probléma értelmezésének minőségét, a feladat megoldása során alkalmazott ismeretek mértékét, azok érvényességét;
- b) a szöveg áttekinthetőségét (logikus szerkezetét) és érveléstechnikáját, annak stiláris színvonalát;
- c) az önálló megfigyelések, felvetések előfordulását és minőségét.

A feladatlap első részét képező, ismereteket és tudást mérő feladatokra maximálisan 15, a mozgóképi szövegértés mérésére vonatkozó feladatokra hibátlan megoldás esetén maximálisan 30, míg a médiaismerettel kapcsolatos esszé jellegű feladatra további 15 pont szerezhető.

A feladatlap maximális összpontszáma így 60 vizsgapont lehet.

Gyakorlati vizsga

Általános szabályok

A gyakorlati vizsga önálló munka keretében kidolgozandó három különböző projektfeladat megoldásából áll. A közzétett hat középszintű vizsgafeladathoz további három emelt szintű projektfeladat társul.

Az elkészült projektmunkát legkésőbb az írásbeli vizsgaidőszak kezdetéig kell beadni, és azt a továbbiakban írásbeli vizsgadolgozatként kell kezelni.

A gyakorlati projektmunka tartalmi és formai jellemzői

A központilag közzétett (a középszintű gyakorlati vizsgáéval azonos) feladatok közül három minden esetben valamely médiaszöveg és a hozzá tartozó munkanapló elkészítésére vonatkozik („A” feladat), további három feladat esszé típusú („B” feladat), míg a csak az emelt szintű vizsgára közzétett három feladat („C” feladat) típusa bármelyik lehet.

A vizsgázó a projektfeladatok közül egy „A”, egy „B” és egy „C” típusú feladatot köteles választani.

A vizsgázó gyakorlati vizsgamunkájának tartalmaznia kell:

a) egy médiaszöveget („A” feladat), amely lehet pl. rövid videofilm, film/előzetes, riportázs, reklám, portré, hanganyag kazettán, fotósorozat, animációs munka, plakát, képregény, story-board, számítógépes honlap stb. vagy amely egyéb kreatív formában valósulhat meg;

b) egy esszét, minitanulmányt („B” feladat), amely önálló irodalmazás, kutatás, elemzés alapján kerül elkészítésre;

c) egy további médiaszöveget vagy esszét („C” feladat).

Az „A”-típusú feladatokhoz kötelezően mellékelni kell egy maximum 750 szóból álló munkanaplót, vagyis értelmező kommentárt. Ebben röviden ki kell térni a feladatválasztással kapcsolatos vizsgázói motivációkra, a munka tervezése és kivitelezése során felmerült főbb döntési helyzetekre, a feladatmegoldással kapcsolatos személyes élményekre, továbbá a szöveget a vizsgázó önértékelő megjegyzéseivel kell zárni.

A „B”-típusú (esszé jellegű) feladatok megoldásaként egy maximum 1000–1500 szóból (4–6 oldal) álló szöveget kell elkészíteni. Ha ebben a vizsgázó kritikai, elméleti szöveget interpretál vagy idéz, akkor a tudományos közleményeknél megszokott hivatkozásokat és irodalomjegyzéket is csatolni kell (ezek a megjelölt terjedelmen kívül esnek).

A tavaszi vizsgaidőszakra vonatkozó központi vizsgafeladatok minden év október 15-éig, az őszi vizsgaidőszakra vonatkozók április 15-éig kerülnek nyilvánosságra.

A gyakorlati projektmunka értékelése

Amennyiben a vizsgázó három olyan feladat megoldását adja be értékelésre, melyek egyike sem „C”-típusú feladat, úgy az összes feladatot 0 ponttal kell értékelni..

Amennyiben a vizsgázó két vagy három azonos típusú feladat megoldását adja be, akkor feladattípusonként a nyilvánosságra hozott feladatok sorrendje szerinti első megoldott feladatát kell értékelni, a többi feladat – az adott feladattípuson belül – automatikusan 0 ponttal értékelendő.

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. A gyakorlati (kreatív) feladatnál értékelni kell

a) az elképzelés megtervezettségét, a megvalósítás előkészítettségét és a munka szervezettségét;

b) a munka dokumentáltságának minőségét és az elkészített anyaggal kapcsolatos (ön)reflexió színvonalát;

c) a kivitelezés technikai és esztétikai minőségét, ötletességét, személyességét;

d) a prezentáció formai színvonalát.

Az esszé típusú feladatnál értékelni kell

a) a probléma értelmezésének minőségét, a feladat megoldása során felhasznált háttéranyagok és ismeretek érvényességét;

b) a szöveg áttekinthetőségét (logikus struktúráját) és érveléstechnikáját, stiláris színvonalát;

c) az önálló megfigyelések, felvetések előfordulását és minőségét;

d) a prezentáció formai színvonalát.

A központi értékelési útmutató alapján a fentiekben írt tartalmi (a, b, c) szempontokat érvényesítve feladatonként maximálisan 18, a prezentáció formai színvonalára pedig további 2, összesen 20 pont adható. A gyakorlati vizsgafeladatokra a vizsgázó így maximálisan 60 vizsgapontot szerezhet.

Szóbeli vizsga

Az emelt szintű szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik.

Feleléskor a kifejtés sorrendjét a vizsgázó választja meg. Az altételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. Közbekezdni csak akkor lehet, ha teljesen helytelen úton indult el, vagy nyilvánvaló, hogy elakadt. (Ez esetben segítő kérdést lehet feltenni, amennyiben az még a felelési időbe belefér.) Ha az altétel önálló álláspont megfogalmazását igényli, akkor a vizsgázónak az ezzel kapcsolatban felmerülő kérdésekre is válaszolnia kell.

A szóbeli vizsgán a vizsgázónak két altételt kell húznia és kifejtenie.

Az altételsorok legalább 8–8 altételt tartalmaznak.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A két altételsor közül az egyik a mozgóképkultúra, a másik a média világához kapcsolódó ismereteket, értelmezési képességeket ellenőrző altételeket tartalmaz.

Nyilvánosságra hozható a központi tételsor, a jogszabály szerint.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelés központi értékelési útmutató alapján, a következő szempontok szerint történik:

- a vizsgázó által kifejtettek mennyiben merítik ki tartalmilag az altétel címében megjelölt témát;
- logikusan fölépített-e a vizsgázó előadása, megfelel-e az ilyen típusú szóbeli közléstől elvárható követelményeknek;
- mennyiben önálló a vizsgázó szóbeli teljesítménye (pl. szüksége volt-e segítő kérdésre), mennyire rendszerezett és mély a tudása (pl. hogyan reagált a tantárgyi bizottság által esetlegesen felvetett kérdésekre).

A szóbeli vizsgán a vizsgázó teljesítményét a két altételre adott maximálisan 15–15 ponttal kell értékelni, tehát összesen 30 pont szerezhető.”

15. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA**A vizsga részei**

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc	240 perc	20 perc
117 pont	33 pont	120 pont	30 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	Nyomtatott szótár (csak a IV. részhez)	NINCS	Nyomtatott szótár (csak a IV. részhez)	NINCS
A vizgabizottságot működető intézmény biztosítja	CD lejátszó a III. részhez	NINCS	CD lejátszó a III. részhez	NINCS

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Az írásbeli vizsga időtartama 180 perc, a szóbeli vizsgáé 15 perc.

A következő táblázat bemutatja a vizsga részeit a lebonyolítás sorrendjében, továbbá az írásbeli vizsgarész egyes részeinek megoldására szánt időtartamot és ezek arányát az értékelésben.

		Időtartam (perc)	Arány (%)	Pont
Írásbeli vizsgarész	Olvasott szöveg értése	60	22	33
	Nyelvhelyesség	30	12	18
	15 perc szünet			
	Hallott szöveg értése	30	22	33
	Íráskészség	60	22	33
Szóbeli vizsgarész	Beszédkésztség	15	22	33
Összesen:		–	100	150

A középszintű vizsga két nyelvi szintet fog át: az Európa Tanács skálájának A2–B1 szintjeit. Az eltérő képesség- és tudásszintek mérése érdekében az írásbeli feladatsorokban a lépcsőzetesség elve érvényesül. A központi feladatsorokat úgy állítják össze, hogy az A2 szinten lévő vizsgázók is le tudják tenni a vizsgát.

Értékelés

- Az írásbeli vizsgarész egyes vizsgarész-összetevőinek értékelése egymástól független.
- Az írásbeli vizsgarész minden vizsgarész-összetevőjében csak a célzottan mért készséget értékeljük.
- A vizsgázónak az írásbeli és a szóbeli vizsgarészben külön-külön teljesítenie kell az elérhető pontszámnak legalább a 10%-át.
- Az írásbeli és szóbeli vizsgarészek elbírálása központilag kidolgozott javítási-értékelési, illetve értékelési útmutató alapján történik.
- Az Olvasott szöveg értése, a Hallott szöveg értése és a Nyelvhelyesség vizsgarész-összetevők javítási-értékelési útmutatói tartalmazzák a lehetséges elfogadható válaszokat.
- Az Íráskészség vizsgarész-összetevő és a Beszédkésztség vizsgarész-összetevő értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák alapján történik.
- Az írásbeli vizsgarész-összetevőkben, illetve a szóbeli vizsgarészben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési, illetve értékelési útmutató alapján történik.

Írásbeli vizsga

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Olvasott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e a mindennapi életben előforduló, különböző fajtájú autentikus szövegeket önállóan elolvasni, és az olvasási céloknak megfelelő mélységben megérteni.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak képesnek kell lennie az értési céloknak megfelelő stratégiák alkalmazására is.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó az olvasási céloknak, illetve a feladatnak megfelelő stratégiák alkalmazásával a szövegben

A2:

- a lényegét (a szöveg célját) megérteni,
- eseménysorokat követni,
- kulcsinformációkat megérteni,

B1:

- a gondolatmenet lényegét megérteni,
- véleményeket, érvelést nagy vonalakban követni,
- egyes részinformációkat kiszűrni.

A felhasznált szöveg

- autentikus, esetleg kismértékben szerkesztett,
- tartalma, szerkezete, nyelve világos,

- tematikusan megfelel a korosztály életpaszatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* című rész az irányadó,
- autentikus jellegéből adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához,

A2:

- rövid, egyszerű,
- hétköznapi nyelven íródott, és főként gyakran használt szavakat és nyelvi szerkezeteket tartalmaz,

B1:

- rövid, tartalmilag és szerkezetileg világos,
- hétköznapi nyelven íródott.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elő:

- utasítások (pl. feliratok, használati utasítások),
- tájékoztató szövegek (pl. hirdetés, menetrend, prospektus, műsorfüzet),
- levelek,
- újságcikkek (pl. hír, beszámoló, riport),
- ismeretterjesztő szövegek,
- irodalmi szövegek.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (cím és szöveg, kérdés és felelet, személy és kijelentés stb.),
- képek, események sorrendbe rakása a szöveg alapján,
- a szövegből kiemelt mondat, bekezdés helyének azonosítása a szövegben,
- szöveg részeinek sorrendbe rakása,
- hiányos mondatok kiegészítése a szöveg alapján,
- rövid választ igénylő nyitott kérdések.

A teszt feladattípológiailag kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne. A feladatsor a szövegértés alábbi részkészségeit méri: globális, szelektív és részletes értés.

A feladatsor 3–4 szövegből és 3–4 feladtból áll. Egy feladaton belül egy hosszabb szöveg helyett előfordulhat több rövidebb szöveg is (pl. apróhirdetések). A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 900–1100 szó. A feladatsor 25–33 itemből áll.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások német nyelvűek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, az útmutató tartalmazza a szövegből adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor veszik figyelembe, ha azok a válasz megértését akadályozzák.

A szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Nyelvhelyesség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó rendelkezik-e azokkal a lexikai, grammatikai, szemantikai és pragmatikai ismeretekkel, amelyek képessé teszik az önálló kommunikációra.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

A2:

- az alapvető nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására mondat- és szöveg szinten,

B1:

– gyakran használt nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására szöveg-szinten.

A felhasznált szöveg vagy szövegrészlet

- nehézségi foka alacsonyabb, mint az olvasott szöveg megértését mérő feladatoknál,
- autentikus, esetleg szerkesztett,
- tartalma, szerkezete, nyelve világos,
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* című rész az irányadó,
- autentikus jellegéből adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához,

A2:

- rövid, egyszerű,
- hétköznapi nyelven íródott, és főként gyakran használt szavakat és nyelvi szerkezeteket tartalmaz,

B1:

- rövid, tartalmilag és szerkezetileg világos,
- hétköznapi nyelven íródott.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

– hiányos mondatok vagy szövegek kiegészítése feleletválasztással (négy válaszlehetőség közül egy helyes kiválasztása),

- a szövegből kivett mondatrész helyének azonosítása a szövegkohéziós eszközök segítségével,
- hiányos szöveg kiegészítése önállóan vagy előre megadott szókészletből,
- megadott szavak képzett és/vagy ragozott alakjainak beillesztése a szövegbe.

A teszt feladattípusai kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A feladatsor 3–4 feladatból, összesen 18–30 itemből áll. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 450–600 szó.

A feladatok szövegre épülnek.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások német nyelvűek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik, amely tartalmazza az összes elfogadható választ. A szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Hallott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e megérteni az adott nyelvterületen általánosan elfogadott nyelvhasználatról nem vagy csak kissé eltérő anyanyelvi beszédet az értési céloknak megfelelően.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak képesnek kell lennie az értési céloknak megfelelő stratégiák alkalmazására is.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó az értési céloknak, illetve a feladatnak megfelelő stratégiák alkalmazásával a szöveg

A2:

- témáját felismerni,
- lényegét megérteni,
- kulcsfontosságú szavait megérteni,
- legalapvetőbb adatszerű információit kiszűrni,

B1:

- gondolatmenetét nagy vonalakban követni,
- egyes tényszerű részinformációkat megérteni.

A felhasznált szöveg

- autentikus vagy autentikus hangzású (stúdiófelvétel),
- tematikusan megfelel a korosztály életpaszatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* című rész az irányadó,
- anyanyelvi beszélők közvetítésével hangzik el,
- egy vagy több beszélő közvetítésével hangzik el,
- akusztikai minősége kifogástalan,
- hossza és tartalma nem terheli meg feleslegesen a vizsgázó memóriáját,
- autentikus jellegéből adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához,

A2:

- hétköznapi nyelven hangzik el, szinte kizárólag gyakran használt szavakat és nyelvi szerkezeteket tartalmaz,
- lassú, de még normál beszédtempójú,
- a standard kiejtés(ek)nek megfelelő,
- tisztán artikulált,
- tartalmilag kifejezetten egyszerű,

B1:

- hétköznapi nyelven hangzik el, alapvetően gyakran használt nyelvtani szerkezetekből és lexikai elemekből építkezik,
- normál tempójú,
- a standard kiejtés(ek)hez közel álló,
- tartalmilag és szerkezetileg mérsékelten összetett.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elő:

- közérdekű bejelentések, közlemények (pl. pályaudvaron, repülőtéren, áruházban),
- rögzített telefonos szövegek (pl. üzenetrögzítő, információs szolgálatok: útinformáció, nyitva tartás, menetrend),
- utasítások (pl. utcán, repülőtéren, pályaudvaron),
- médiaközlemények (pl. időjárás-jelentés, reklám, programismertetés, rövid hír),
- beszélgetések, telefonbeszélgetések,
- műsorrészletek,
- riportok, interjúk,
- beszámolók.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (pl. személy és kijelentés, képek kiválasztása szöveghez),
- események sorrendjének megállapítása,
- nyomtatványok, űrlapok kitöltése,
- táblázat kitöltése,
- hiányos mondatok kiegészítése,
- rövid választ igénylő nyitott kérdések,
- ténybeli hibák azonosítása, javítása.

A teszt feladattipológiaiilag kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne. A feladatsor a szövegértés alábbi részkészségeit méri: globális, szelektív és részletes értés.

A feladatsor 2–3 szövegből és 2–3 feladtból áll. Egy feladaton belül egy hosszabb szöveg helyett előfordulhat több rövidebb szöveg is. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 5–8 perc. A feladatsor 18–25 itemből áll.

A vizsgázó minden szöveget kétszer hallgat meg.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások német nyelvűek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A hangfelvétel tartalmazza a feladatmeghatározást, a szövegeket kétszer, valamint a feladatok elolvasásához és megoldásához szükséges szüneteket is. A hangfelvételen hallható és a feladatlapon olvasható feladatmeghatározások szó szerint megegyeznek.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, az útmutató tartalmazza a szövegből adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor veszik figyelembe, ha azok a válasz megértését akadályozzák.

A szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Íráskészség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e magát az adott szinten idegen nyelven írásban kifejezni, illetve írásbeli feladatokat végrehajtani különböző kommunikációs célok megvalósítása érdekében.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

– a feladatban megadott kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd *Kommunikációs helyzetek és szándékok* című részt),

– a megadott témákhoz kapcsolódó szövegeket írni (lásd *Témakörök* című részt),

A2:

– a személyével, illetve közvetlen környezetével kapcsolatos témákról írni,

– az adott témáról egyszerű kifejezéseket használva írni,

– egyszerű mondatokból álló rövid, összefüggő szöveget írni,

– a szöveg mondatai között lévő alapvető logikai kapcsolatokat egyszerű nyelvi eszközökkel (pl. a leggyakrabban használt kötőszavakkal) kifejezni,

– néhány egyszerű szerkezetet és alapvető helyesírási szabályt úgy használni, hogy a hibák ellenére érthető legyen a mondanivaló,

B1:

– ismert, köznapi témákról írni és véleményét is megfogalmazni,

– meglévő szókincsét változatosan használni,

– a szöveget megfelelően felépíteni és tagolni, a logikai viszonyok kifejezését szolgáló nyelvi eszközöket alkalmazni,

– a szövegfajtanak, a közlési szándéknak, a címzethez való viszonyának megfelelő stílust és hangnemet választani,

– az adott szövegfajta formai sajátosságainak megfelelő írásművet létrehozni,

– egyszerű nyelvtani szerkezeteket, nyelvi fordulatokat és a helyesírási szabályokat általában biztonsággal alkalmazni.

A vizsgázónak olyan szövegeket kell létrehoznia, amelyek

– meghatározott kommunikációs szándékkal jönnek létre,

– az olvasó számára világosak, érthetőek és alkalmasak a kommunikációs cél elérésére,

– szövegfajtája meghatározott,

– tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,

– megírásához nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A vizsgán az alábbi szövegfajtaikat kell létrehozni:

– rövid személyes jellegű közlés (pl. üzenet, naplóbejegyzés),

– üdvözlőlapp,

– meghívó,

– magánjellegű vagy intézménynek (pl. nyelviskolának) szóló levél.

A feladatok és a feladatsor felépítése

A feladatok a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* című listákra épülnek.

Az íráskészség mérése során meghatározott kommunikációs helyzetet teremtünk, azaz megadjuk a szituációt, amelyben az írásmű keletkezik, az ehhez illeszkedő szövegfajta, továbbá meghatározzuk az írásmű célját, témáját és címzettjét, valamint a szöveg írója és olvasója közötti kapcsolat jellegét. Mindezek meghatározzák a szöveg stílusát és hangnemt.

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

– a vizsgázó írásban reagál a megadott verbális és/vagy vizuális segédanyagokra,

– a vizsgázó írásban reagál a megadott verbális és/vagy vizuális segédanyagokra (pl. hirdetés) a megadott irányító szempontok alapján.

Az irányító szempontok a téma alpontjait adják meg, a verbális és vizuális segédanyagok pedig gondolati és/vagy nyelvi segítséget nyújtanak az adott téma kidolgozásához.

A vizsga két feladatból áll. Az *első feladatban* a vizsgázó verbális és/vagy vizuális segédanyagra reagálva 50–80 szóval közlést hoz létre (pl. üdvözlőlap, e-mail).

A *második feladatban* a vizsgázó rövid levélre, hirdetésre vagy hasonló informatív szövegre reagál írásban, egy 100–120 szó terjedelmű szöveg (pl. magánjellegű vagy intézménynek szóló levél) megírásával. A szövegben a vizsgázónak megadott irányító szempontokat kell tárgyalnia. A második feladatban a vizsgázó két téma közül választhat.

A feladatmeghatározás, az irányító szempontok és a segédanyagok német nyelvűek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a receptív készségeket mérő részek nyelvi szintjénél.

A feladatok megoldásához nyomtatott szótár használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutatók alapján történik. Az értékelés alapjául szolgáló analitikus skálák magukban foglalják az értékelési szempontok részletes leírását is.

A két feladat értékelése egymástól független.

Ha a második feladatban a vizsgázó mindkét témát kidolgozta, és választását nem jelölte egyértelműen, akkor a javító tanárnak a vizsgadolgozatban szereplő megoldások közül sorrendben az első megoldást kell értékelnie.

Szóbeli vizsga

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

Beszédképesség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e az adott szinten gondolatait idegen nyelven szóban kifejezni és a kommunikációs szándékoknak megfelelő beszélgetést folytatni.

A vizsga azt méri, hogy a vizsgázó milyen mértékben és milyen minőségben képes szóbeli tranzakcióra és interakcióra, amelynek egyaránt részét képezik a receptív és a produktív (beszédértés, beszédképesség) készségek. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvételre.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

– a megadott helyzetekben és szerepekben, a feladatnak megfelelő kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd *Kommunikációs helyzetek és szándékok* című részt),

– a megadott témákról szóló beszélgetésekben részt venni (lásd a *Témakörök* című részt),

– a kommunikációs stratégiákat a szintnek megfelelően, hatékonyan alkalmazni (pl. beszélgetést elkezdni, fenntartani és befejezni),

A2:

– saját magáról és közvetlen környezetéről egyszerű, begyakorolt nyelvi eszközökkel röviden és többnyire érthetően megnyilatkozni,

– egyszerű, begyakorolt beszélgetésekben részt venni,

– kiszámítható, mindennapi helyzetekben rutin feladatokat megoldani (pl. vásárlás),

– érezhető akcentusa és esetenként akadozó beszédtempója ellenére többnyire érthetően beszélni,

B1:

– az egyszerű nyelvi eszközök széles skáláját rugalmasan használni, és ezzel mondanivalójának nagy részét egyszerűen kifejezni,

– ismerős témáról folyó társalgásban részt venni,

– kevésbé begyakorolt mindennapi helyzetekben felmerülő feladatokat megoldani,

– viszonylag folyékonyan elmondani egy történetet, beszámolni élményeiről és érzéseiről,

– érezhető akcentusa és esetleg lassú beszédtempója ellenére érthetően beszélni.

A tétel és a tételsor jellemzői

A feladatokban előforduló helyzetek és szerepek a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* című listákra épülnek.

A feladatok tematikusan megfelelnek ezen korosztály életpaszatának és általános érdeklődésének, és teljesítésükhöz nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A feladatmeghatározás egyértelműen megadja a szituációt és a vizsgázó szerepének leírását.

A vizsgabeszélgetésben az aktív szerepet a vizsgázó játssza.

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulnak elő:

– szerepjáték,

– önálló témakifejtés verbális segédanyagok alapján.

A szóbeli tétel két feladatból áll. A vizsga rövid *bevezető kérdésekkel* kezdődik, amelynek célja az, hogy a vizsgázó ráhangolódjon a német nyelv használatára. Az itt elhangzottakat nem értékeljük.

Az *első feladat*, a *szerepjáték* során a vizsgázónak a mindennapi élet helyzeteihez hasonló szituációban kell részt vennie, amelyben partnere a vizsgáztató. A vizsgázó feladata az, hogy az előre meghatározott helyzetben, a meghatározott cél elérése érdekében különböző kommunikációs szándékok felhasználásával beszélgetést (tranzakciót vagy interakciót) folytasson, azaz szükség esetén megfelelő kérdéseket tegyen fel, illetve az elhangzottakra megfelelően reagáljon. A vizsgázó számára készült leírás rögzíti a szituációt, a szerepeket és az elérendő célt, továbbá tartalmazhat néhány szavas szöveget, egyszerű képet, rajzot, ábrát. A feladathoz készült vizsgáztatói példány a vizsgázónak adott információkon túl tartalmazza az előre megtervezett közbeszólásokat, kérdéseket és megjegyzéseket is.

A *második feladatban*, az *önálló témakifejtésben* a vizsgázónak egy adott, hétköznapi témához kapcsolódóan kell gondolatait, véleményét összefüggően kifejtjenie. A vizsgázó számára készült feladatlap tartalmazza a témát és négy megadott irányító szempontot. Az irányító szempontok egyrészt segítségül szolgálnak, másrészt megakadályozzák, hogy a vizsgázó előre megtanult szövegeket mondjon el. A vizsgáztató szükség esetén segítő kérdéseket tehet föl. A feladathoz készült vizsgáztatói példány a vizsgázónak adott információkon túl tartalmazza az előre megtervezett segítő kérdéseket és megjegyzéseket is. A vizsgázó két téma közül választhat.

A szóbeli tételt a vizsgázó húzza. A tétel összesen három feladatot tartalmaz: egy szerepjátékot, továbbá az önálló témakifejtéshez két feladatot különböző témákból. E két feladat közül a vizsgázó választhat. A feladatok kidolgozásához felkészülési idő nincs, de a feladatok végiggondolásához a vizsgázónak rövid (körülbelül fél perc) gondolkodási idő áll rendelkezésére.

A feladatmeghatározás és a verbális segédanyagok német nyelvűek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a receptív készségeket mérő részek nyelvi szintjénél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

A szaktanárnak a szóbeli tételeket úgy kell összeállítania, hogy azok minden témakört (9) lefedjenek. ha a vizsgázók száma 9-nél kevesebb, akkor minimum 9 tételt, ha 9 vagy annál több, akkor minimum 20 tételt kell készítenie. Az előző évben felhasznált szóbeli tételsor legalább 15%-át a tapasztalatok alapján frissíteni kell.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelés központilag kidolgozott analitikus skála alapján történik, amely tartalmazza az értékelési szempontok részletes leírását is. A vizsgázó feleletének értékeléséhez központilag kidolgozott egyéni értékelő lapot használnak.

A feladatok értékelése egymástól független.

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Az írásbeli vizsga időtartama 240 perc, a szóbeli vizsgáé 20 perc.

A következő táblázat bemutatja a vizsga részeit a lebonyolítás sorrendjében, továbbá az egyes vizsgarészek időtartamát és arányát az értékelésben.

		Időtartam (perc)	Arány (%)	Pont
Írásbeli vizsgarész	Olvasott szöveg értése	70	20	30
	Nyelvhelyesség	50	20	30
		15 perc szünet		
	Hallott szöveg értése	30	20	30
	Íráskészség	90	20	30
Szóbeli vizsgarész	Beszéd-készség	20	20	30
Összesen:		–	100	150

Az emelt szintű vizsga az Európa Tanács skálája B2 szintjének felel meg. Az eltérő képesség- és tudásszintek mérése érdekében az írásbeli feladatsorokban a lépcsőzetesség elve érvényesül.

Értékelés

- Az egyes vizsgarészek értékelése egymástól független.
- Minden vizsgarészben csak a célzottan mért készséget értékeljük.
- A vizsgázónak mind az öt vizsgarészben külön-külön teljesítenie kell az elérhető pontszámnak legalább a 10%-át.
- Minden vizsgarész elbírálása központilag kidolgozott javítási-értékelési, illetve értékelési útmutatók alapján történik.

- Az Olvasott szöveg értése, a Hallott szöveg értése és a Nyelvhelyesség vizsgarészek javítási-értékelési útmutatói tartalmazzák a lehetséges elfogadható válaszokat.
- Az Íráskészség és a Beszédkészség vizsgarészek értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák alapján történik.
- Az egyes vizsgarészekben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési, illetve értékelési útmutató alapján történik.

Írásbeli vizsga

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Olvasott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e a mindennapi életben előforduló, különböző fajtájú autentikus szövegeket önállóan elolvasni, és az olvasási céloknak megfelelő mélységben megérteni.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak képesnek kell lennie az értési céloknak megfelelő stratégiák alkalmazására is.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó az olvasási céloknak, illetve a feladatnak megfelelő stratégiák alkalmazásával a szövegben

- a gondolatmenetet követni,
- véleményeket, érvelést követni,
- az információkat megfelelő részletességgel megérteni,
- a szerző álláspontjára következtetni,
- a szerző, illetve a szereplők érzéseire, érzelmeire következtetni.

A felhasznált szöveg

- autentikus, esetleg kismértékben szerkesztett,
- tartalma, szerkezete, nyelve világos,
- hosszabb, nyelvileg és tartalmilag összetettebb,
- konkrét vagy elvont témájú,
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* című rész az irányadó,
- autentikus jellegéből adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elő:

- utasítások (pl. használati utasítások),
- tájékoztató szövegek (pl. műsorfűzet),
- levelek,
- újságcikkek (pl. hír, beszámoló, riport),
- ismeretterjesztő szövegek,
- irodalmi szövegek,
- publicisztikai írások.

A közép- és az emelt szint közötti különbség az adott téma megközelítési módjában, a szövegek terjedelmében, tartalmi és nyelvi komplexitásában, valamint a feladatok eltérő nehézségi fokában jelenik meg.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (cím és szöveg, kérdés és felelet, személy és kijelentés stb.),
- képek, események sorrendbe rakása a szöveg alapján,
- a szövegből kiemelt mondat, bekezdés helyének azonosítása a szövegben,
- szöveg részeinek sorrendbe rakása,
- hiányos szövegösszefoglalás kiegészítése,
- nyitott kérdések.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne. A feladatsor a szövegértés alábbi részkészségeit méri: globális, szelektív és részletes értés.

A feladatsor 3–4 szövegből és 3–4 feladatból áll. Egy feladaton belül egy hosszabb szöveg helyett előfordulhat több rövidebb szöveg is. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 1300–1500 szó. A feladatsor 25–30 itemből áll.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások német nyelvűek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, az útmutató tartalmazza a szövegből adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor veszik figyelembe, ha azok a válasz megértését akadályozzák.

A szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Nyelvhelyesség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó rendelkezik-e azokkal a lexikai, grammatikai, szemantikai és pragmatikai ismeretekkel, amelyek képessé teszik az önálló kommunikációra.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó változatos nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására szövegszinten.

A felhasznált szöveg vagy szövegrészlet

- nehézségi foka alacsonyabb, mint az olvasott szöveg megértését mérő feladatoknál,
- autentikus, esetleg szerkesztett,
- tartalma, szerkezete, nyelve világos,
- hosszabb, nyelvileg és tartalmilag összetettebb,
- konkrét vagy elvont témájú,
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* című rész az irányadó,
- autentikus jellegéből adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához.

A közép- és az emelt szint közötti különbség a nyelvtani és lexikai szerkezetek komplexitásában és a feladatok eltérő nehézségi fokában jelenik meg.

Középszinten a vizsgázó képes az alapvető nyelvtani és lexikai szerkezetek helyes felismerésére, illetve helyes használatára. *Emelt szinten* a vizsgázó változatos és komplexebb nyelvtani és lexikai szerkezetek helyes felismerésére és pontos használatára is képes.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- hiányos szövegek kiegészítése feleletválasztással (négy válaszlehetőség közül egy helyes kiválasztása),
- a szövegből kivett mondatrész helyének megtalálása a szövegkohéziós eszközök segítségével,
- hiányos szöveg kiegészítése önállóan vagy előre megadott szókészletből,
- megadott szavak képzett és/vagy ragozott alakjainak beillesztése a szövegbe,
- hibaaazonosítás.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A feladatsor 4–5 feladatból, 30–45 itemből áll, a feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 700–900 szó.

Valamennyi feladat szövegre épül.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások német nyelvűek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik, amely tartalmazza az összes elfogadható választ.

A szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Hallott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e megérteni az adott nyelvterületen általánosan elfogadott nyelvhasználatról nem vagy csak kissé eltérő anyanyelvi beszédet az értési céloknak megfelelően.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak képesnek kell lennie az értési céloknak megfelelő stratégiák alkalmazására is.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó az értési céloknak, illetve a feladatnak megfelelő stratégiák alkalmazásával a szöveg

- gondolatmenetét részleteiben is követni,
- egyes tényyszerű részinformációt megérteni,
- megértésén túl a szövegkörnyezetből következtetni az egyes beszélők álláspontjára,
- megértésén túl a szövegkörnyezetből következtetni a beszélők érzelmeire és egymáshoz való viszonyára.

A felhasznált szöveg

- autentikus vagy autentikus hangzású (stúdiófelvétel),
- változatos nyelvtani szerkezetekből és lexikai elemekből építkező,
- természetes, a szöveg jellegének megfelelően változatos tempójú,
- tartalmilag és szerkezetileg összetett,
- tematikusan megfelel a korosztály életpasztorjának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* című rész az irányadó,
- anyanyelvi beszélők közvetítésével hangzik el,
- egy vagy több beszélő közvetítésével hangzik el,
- akusztikai minősége kifogástalan,
- hossza és tartalma nem terheli meg feleslegesen a vizsgázó memóriáját,
- autentikus jellegéből adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elő:

- közérdekű bejelentések, közlemények,
- rögzített telefonos szövegek (pl. üzenetrögzítő),
- utasítások,
- médiaközlemények (pl. rövid hír),
- beszélgetések, telefonbeszélgetések,
- műsorrészletek,
- riportok, interjúk,
- beszámolók,
- általános érdeklődésre számot tartó témáról szóló ismeretterjesztő szövegek.

A közép- és az emelt szint közötti különbség az adott téma megközelítési módjában, a szövegek terjedelmében, tartalmi és nyelvi komplexitásában, valamint a feladatok eltérő nehézségi fokában jelenik meg.

A szövegértés nehézségi fokát további tényezők is befolyásolhatják, mint például a beszédtempó, a beszélők száma, az artikuláció, a háttérzajok.

Középszinten a vizsgázónak döntően a mindennapi élet helyzeteiben elhangzó szövegeket kell megértenie, amelyek tartalmilag és szerkezetileg egyértelműek. *Emelt szinten* olyan szövegek is előfordulhatnak, amelyek az adott témát az általánosítás szintjén közelítik meg és árnyalt közléseket, véleményeket és ellenvéleményeket is tartalmaznak.

Középszinten a szövegek nyelviileg egyszerűbbek, *emelt szinten* pedig a művelt köznyelv összetettebb, választékosabb formái is előfordulnak.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (pl. személy és kijelentés, képek kiválasztása szöveghez),
- események sorrendjének megállapítása,
- táblázatok kitöltése,
- hiányos mondatok kiegészítése,

- hiányos szöveg kiegészítése,
- nyitott kérdések,
- ténybeli hibák azonosítása, javítása.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne. A feladatsor a szövegértés alábbi részkészségeit méri: globális, szelektív és részletes értés.

A feladatsor 2–3 szövegből és 2–3 feladatból áll. Egy feladaton belül egy hosszabb szöveg helyett előfordulhat több rövidebb szöveg is. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 7–10 perc. A feladatsor 20–30 íteimből áll.

A vizsgázó minden szöveget kétszer hallgat meg.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások német nyelvűek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A hangfelvétel tartalmazza a feladatmeghatározást, a szövegeket kétszer, valamint a feladatok elolvasásához és megoldásához szükséges szüneteket is. A hangfelvételen hallható és a feladatlapon olvasható feladatmeghatározások szó szerint megegyeznek.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, az útmutató tartalmazza a szövegből adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor veszik figyelembe, ha azok a válasz megértését akadályozzák.

A szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Íráskészség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e magát az adott szinten német nyelven írásban kifejezni, illetve írásbeli feladatokat végrehajtani különböző kommunikációs célok megvalósítása érdekében.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a feladatban megadott kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd *Kommunikációs helyzetek és szándékok* című részt),
- a megadott témákhoz kapcsolódó szövegeket írni (lásd *Témakörök* című részt),
- a megadott témákat általános nézőpontból is tárgyalni,
- álláspontját viszonylag árnyaltan, érvelését rendszerezetten kifejteni,
- a nyelvi eszközök széles skálájának változatos alkalmazásával összefüggő, megfelelően tagolt, logikusan felépített szöveget létrehozni,
- a nyelvtani struktúrákat, valamint a helyesírás szabályait rendszerszerű hibák nélkül, nagy biztonsággal alkalmazni,
- a szövegfajtának, a közlési szándéknak, a címzetthez való viszonyának megfelelő stílust és hangnemet választani,
- az adott szövegfajta formai sajátosságainak megfelelő írásművet létrehozni.

A vizsgázónak olyan szövegeket kell létrehoznia, amelyek

- meghatározott kommunikációs szándékkal jönnek létre,
- az olvasó számára világosak, érthetőek és alkalmasak a kommunikációs cél elérésére,
- szövegfajtája meghatározott,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,
- megírásához nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A vizsgán az alábbi szövegfajtákat kell létrehozni:

- magánjellegű vagy intézménynek szóló levél,
- olvasói levél,
- cikk (diák)újság számára.

A közép- és az emelt szint közötti különbség a témák megközelítésében, a létrehozandó szövegek terjedelmében, a nyelvi megformálás jellemzőiben jelenik meg.

A témák megközelítésében az a lényeges különbség, hogy *középszinten* a vizsgázó személyes nézőpontból ír hozzá közel álló, mindennapi, személyével kapcsolatos vagy őt érdeklő témákról, míg *emelt szinten* az adott témát általánosabban is képes megközelíteni, és átfogó problémaként tárgyalni.

A nyelvi megformálásra az jellemző, hogy *középszinten* a vizsgázó röviden, egyszerűen, összefüggő mondatokban, *emelt szinten* pedig részletesen, változatos szókinccsel, nyelvileg igényesebben és pontosabban ír.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A feladatok a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* című listákra épülnek.

Az íráskészség mérése során meghatározott kommunikációs helyzetet teremtünk, azaz megadjuk a situációt, amelyben az írásmű keletkezik, az ehhez illeszkedő szövegfajtát, továbbá meghatározzuk az írásmű célját, témáját és címzettjét, valamint a szöveg írója és olvasója közötti kapcsolat jellegét. Mindezek meghatározzák a szöveg stílusát és hangnemét.

A vizsgán az alábbi feladattípus fordulhat elő:

– a vizsgázó írásban reagál a megadott verbális és/vagy vizuális segédanyagokra (pl. hirdetés, grafikon) a megadott irányító szempontok alapján.

Az irányító szempontok a téma alpontjait adják meg, a verbális és vizuális segédanyagok pedig gondolati és/vagy nyelvi segítséget nyújtanak az adott téma kidolgozásához.

A vizsgarész két feladatból áll. Az *első feladatban* a vizsgázó rövid levélre, hirdetésre vagy hasonló informatív szövegre reagál írásban egy 120–150 szó terjedelmű szöveg (pl. intézménynek szóló levél) megírásával. A szövegben a vizsgázónak megadott irányító szempontokat kell tárgyalnia.

A *második feladatban* a vizsgázó két téma közül választhat. A témákhoz informatív szövegek (pl. újságcikk részlet, statisztika) nyújtanak gondolati segítséget. A kiválasztott témáról a vizsgázónak a megadott irányító szempontok alapján 200–250 szó terjedelmű szöveget (pl. olvasói levél, cikk diákújság számára) kell írnia, amelyben ki kell fejtenie véleményét is.

A feladatmeghatározás, az irányító szempontok és a segédanyagok német nyelvűek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a receptív készségeket mérő vizsgarészek nyelvi szintjénél.

A feladatok megoldásához nyomtatott szótár használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutatók alapján történik. Az értékelés alapjául szolgáló analitikus skálák magukban foglalják az értékelési szempontok részletes leírását is.

A két feladat értékelése egymástól független.

Ha a második feladatban a vizsgázó mindkét témát kidolgozta, és választását nem jelölte egyértelműen, akkor a javító tanárnak a vizsgadolgozatban szereplő megoldások közül sorrendben az első megoldást kell értékelnie.

Szóbeli vizsga

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

Beszédkészség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e az adott szinten gondolatait idegen nyelven szóban kifejezni és a kommunikációs szándékoknak megfelelő beszélgetést folytatni.

A vizsga azt méri, hogy a vizsgázó milyen mértékben és milyen minőségben képes szóbeli tranzakcióra és interakcióra, amelynek egyaránt részét képezik a receptív és a produktív (beszédértés, beszédkészség) készségek. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvételre.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

– a megadott helyzetekben és szerepekben, a feladatnak megfelelő kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd *Kommunikációs helyzetek és szándékok* című részt),

– a megadott témákról szóló beszélgetésekben részt venni (lásd a *Témakörök* című részt),

– a kommunikációs stratégiákat a szintnek megfelelően, hatékonyan alkalmazni (pl. beszélgetést elkezdeni, fenntartani és befejezni),

– folyékonyan, helyesen és hatékonyan használni a nyelvet,

– gondolatait, álláspontját következetesen, folyamatosan kifejezni,

– a megadott témákat általánosabb nézőpontból is tárgyalni,

– folyamatosan és természetesen részt venni a különböző témájú társalgásokban,

– bonyolultabb, váratlan elemeket is tartalmazó feladatokat sikeresen megoldani,

– elmagyarázni álláspontját, világosan érvelni,

– enyhe akcentusa ellenére természetes kiejtéssel, hanglejtéssel és normál beszédtempóban beszélni.

A közép- és az emelt szint közötti különbség a témák megközelítésében és a nyelvi teljesítmény színvonalában, azaz a nyelvi megformálás jellemzőiben jelenik meg.

A témák megközelítésében az a lényeges különbség, hogy *középszinten* a vizsgázó a megadott témakörökön belül a személyes vonatkozásokat fejti ki. *Emelt szinten* a vizsgázó az adott témákról az általánosítás szintjén is tud beszélgetni és véleményt nyilvánítani.

A nyelvi megformálásra az jellemző, hogy *középszinten* a vizsgázó el tudja érni, hogy az adott helyzetben kommunikáció jöjjön létre, és ezáltal szándéka megvalósul. Rövid, egyszerű mondatokban fejezi ki magát. *Emelt szinten* a vizsgázó választékosan, árnyaltabban fejezi ki magát.

A tételek és a tételsorok jellemzői

A feladatokban előforduló helyzetek és szerepek a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* című listákra épülnek.

A feladatok tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének, és teljesítésükhöz nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A feladatmeghatározás egyértelműen meghatározza a szituációt és a vizsgázó szerepének leírását.

A vizsgabeszélgetésben az aktív szerepet a vizsgázó játssza.

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulnak elő:

- vita (véleménykülönbség megjelenítése és áthidalása),
- önálló témakifejtés verbális és vizuális segédanyagok alapján.

A szóbeli tétel két feladatból áll. A vizsgarész rövid *bevezető társalgással* kezdődik, amelynek célja az, hogy a vizsgázó ráhangolódjon a német nyelv használatára. Az itt elhangzottakat nem értékeljük.

Az *első feladat*, a *vita* során a vizsgázónak egy beszélgetésben kell interaktívan részt vennie, amelyben partnere a vizsgáztató. A vizsgázó feladata az, hogy az adott témához kapcsolódóan érveljen, kifejtse álláspontját, és reagáljon vitapartnere álláspontjára. A vizsgázó számára készült feladatleírás egy vagy több német nyelvű, egy adott témához kapcsolódó kijelentést tartalmaz. A vizsgázó ezek alapján kifejti a véleményét, miközben a vizsgáztató vitára serkentő kijelentéseire is reagálnia kell. A feladathoz készült vizsgáztatói példány a vizsgázónak adott információkon túl tartalmazza az adott témához kapcsolódó lehetséges érveket, amelyeket a vizsgáztatónak a beszélgetés során használnia kell.

A *második feladatban*, az *önálló témakifejtésben* a vizsgázónak egy általánosabb témáról kell gondolatait, véleményét részletesen és összefüggően kifejtenie. Ehhez verbális és vizuális segédanyagok állnak rendelkezésére. A feladathoz készült vizsgáztatói példány a vizsgázónak adott információkon túl tartalmazza az előre megtervezett segítő kérdéseket és megjegyzéseket is. A vizsgázó két téma közül választhat.

A szóbeli tételt a vizsgázó húzza. A tétel összesen három feladatot tartalmaz: egy vitafeladatot, továbbá az önálló témakifejtéshez két feladatot különböző témákból. E két feladat közül a vizsgázó választhat. A feladatok kidolgozásához felkészülési idő nincs, de a feladatok végiggondolásához a vizsgázónak rövid (körülbelül feladatonként fél perc) gondolkodási idő áll rendelkezésére.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások és a verbális segédanyagok német nyelvűek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

A szóbeli vizsgához vizsganaponként 20 szóbeli tétel készül. Az előző évben felhasznált szóbeli tételsor legalább 15%-át a tapasztalatok alapján frissíteni kell.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelés központilag kidolgozott analitikus skála alapján történik, amely tartalmazza az értékelési szempontok részletes leírását is. A vizsgázó feleletének értékeléséhez központilag kidolgozott egyéni értékelő lapot használnak.

A feladatok értékelése egymástól független.

A vizsgát mindig egy kérdező tanár bonyolítja le, a vizsgáztatói példány előírásainak megfelelően. A másik két vizsgáztató értékeli a központi értékelési útmutató alapján. A vitás esetekben a három tanár szótöbbséggel dönt.”

16. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc	240 perc	20 perc
117 pont	33 pont	120 pont	30 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	Nyomtatott szótár (csak a IV. részhez)	NINCS	Nyomtatott szótár (csak a IV. részhez)	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	CD lejátszó a III. részhez	NINCS	CD lejátszó a III. részhez	NINCS

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Az írásbeli vizsgarész időtartama 180 perc, a szóbeli vizsgarésze 15 perc.

A következő táblázat bemutatja a vizsga részeit a lebonyolítás sorrendjében, továbbá az írásbeli vizsgarész egyes részeinek (vizsgarész-összetevőinek) megoldására szánt időtartamot és ezek arányát az értékelésben.

		Időtartam (perc)	Arány (%)	Pont
Írásbeli vizsgarész	Olvasott szöveg értése	60	22	33
	Nyelvhelyesség	30	12	18
		15 perc szünet		
	Hallott szöveg értése	30	22	33
	Íráskészség	60	22	33
Szóbeli vizsgarész	Beszédképesség	15	22	33
Összesen:		–	100	150

A középszintű vizsga két nyelvi szintet fog át: az Európa Tanács skálájának A2–B1 szintjeit. Az eltérő képesség- és tudásszintek mérése érdekében az írásbeli feladatsorokban a lépcsőzetesség elve érvényesül. A központi feladatsorokat úgy állítják össze, hogy az A2 szinten lévő vizsgázók is le tudják tenni a vizsgát.

Értékelés

- Az írásbeli vizsgarész egyes vizsgarész-összetevőinek értékelése egymástól független.
- Az írásbeli vizsgarész minden vizsgarész-összetevőjében csak a célzottan mért készséget értékeljük.
- A vizsgázónak az írásbeli és a szóbeli vizsgarészben külön-külön teljesítenie kell az elérhető pontszámnak legalább a 10%-át.
- Az írásbeli és szóbeli vizsgarészek elbírálása központilag kidolgozott javítási-értékelési, illetve értékelési útmutató alapján történik.
- Az Olvasott szöveg értése, a Hallott szöveg értése és a Nyelvhelyesség vizsgarész-összetevők javítási-értékelési útmutatói tartalmazzák a lehetséges elfogadható válaszokat.

- Az Íráskészség vizsgarész-összetevő és a Beszédkészség vizsgarész értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák alapján történik.
- Az írásbeli vizsgarész-összetevőkben és a szóbeli vizsgarészben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési, illetve értékelési útmutató alapján történik.

Írásbeli vizsga

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Olvasott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e a mindennapi életben előforduló, különböző fajtájú autentikus szövegeket önállóan elolvasni és az olvasási céloknak megfelelő mélységben megérteni.

A feladatok megoldásához a vizsgázónak képesnek kell lennie az értési céloknak megfelelő stratégiák alkalmazására is.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó az olvasási céloknak, illetve a feladatnak megfelelő stratégiák alkalmazásával a szövegben

A2:

- a lényegét (a szöveg célját) megérteni,
- eseménysorokat követni,
- kulcsinformációkat megérteni,

B1:

- a gondolatmenet lényegét megérteni,
- véleményeket, érvelést nagy vonalakban követni,
- egyes részinformációkat kiszűrni.

A felhasznált szöveg

- autentikus, esetleg kismértékben szerkesztett,
- tartalma, szerkezete, nyelve világos,
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* című rész az irányadó,
- autentikus jellegéből adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához,

A2:

- rövid, egyszerű,
- hétköznapi nyelven íródott, és főként gyakran használt szavakat és nyelvi szerkezeteket tartalmaz,

B1:

- rövid, tartalmilag és szerkezetileg világos,
- hétköznapi nyelven íródott.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elő:

- utasítások (pl. feliratok, használati utasítások),
- tájékoztató szövegek (pl. hirdetés, menetrend, prospektus, műsorfűzet),
- levelek,
- újságcikkek (pl. hír, beszámoló, riport),
- ismeretterjesztő szövegek,
- irodalmi szövegek.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (cím és szöveg, kérdés és felelet, személy és kijelentés stb.),
- képek, események sorrendbe rakása a szöveg alapján,
- a szövegből kiemelt mondat, bekezdés helyének azonosítása a szövegben,
- szöveg részeinek sorrendbe rakása,

- hiányos mondatok kiegészítése a szöveg alapján,
- rövid választ igénylő nyitott kérdések.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne. A feladatsor a szövegértés alábbi részkészségeit méri: globális, szelektív és részletes értés.

A feladatsor három-négy szövegből és három-négy feladatból áll. Egy feladaton belül egy hosszabb szöveg helyett előfordulhat több rövidebb szöveg is (pl. apróhirdetések). A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 900–1100 szó. A feladatsor 25–33 itemből áll.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások olasz nyelvűek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, az útmutató tartalmazza a szövegből adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor veszik figyelembe, ha azok a válasz megértését akadályozzák.

A szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Nyelvhelyesség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó rendelkezik-e azokkal a lexikai, grammatikai, szemantikai és pragmatikai ismeretekkel, amelyek képessé teszik az önálló kommunikációra.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

A2:

– az alapvető nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására mondat- és szövegszinten,

B1:

– gyakran használt nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására szövegszinten.

A felhasznált szöveg vagy szövegrészlet

- nehézségi foka alacsonyabb, mint az olvasott szöveg megértését mérő feladatoknál,
- autentikus, esetleg szerkesztett,
- tartalma, szerkezete, nyelve világos,
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* című rész az irányadó,
- autentikus jellegéből adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához,

A2:

- rövid, egyszerű,
- hétköznapi nyelven íródott, és főként gyakran használt szavakat és nyelvi szerkezeteket tartalmaz,

B1:

- rövid, tartalmilag és szerkezetileg világos,
- hétköznapi nyelven íródott.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

– hiányos mondatok vagy szövegek kiegészítése feleletválasztással (négy válaszlehetőség közül egy helyes kiválasztása),

- a szövegből kivett mondatrész helyének azonosítása a szövegkohéziós eszközök segítségével,
- hiányos szöveg kiegészítése önállóan vagy előre megadott szókészletből,
- megadott szavak képzett és/vagy ragozott alakjainak beillesztése a szövegbe.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A feladatsor három-négy feladatból, összesen 18–30 íteimből áll. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 450–600 szó.

A feladatok szövegre épülnek.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások olasz nyelvűek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik, amely tartalmazza az összes elfogadható választ. A szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Hallott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e megérteni az adott nyelvterületen általánosan elfogadott nyelvhasználatról nem vagy csak kissé eltérő anyanyelvi beszédet az értési céloknak megfelelően.

A feladatok megoldásához a vizsgázónak képesnek kell lennie az értési céloknak megfelelő stratégiák alkalmazására is.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó az értési céloknak, illetve a feladatnak megfelelő stratégiák alkalmazásával a szöveg

A2:

- témáját felismerni,
- lényegét megérteni,
- kulcsfontosságú szavait megérteni,
- legalapvetőbb adatszerű információit kiszűrni,

B1:

- gondolatmenetét nagy vonalakban követni,
- egyes tényyszerű részinformációkat megérteni.

A felhasznált szöveg

- autentikus vagy autentikus hangzású (stúdiófelvétel),
- tematikusan megfelel a korosztály életpaszatlatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* című rész az irányadó,
- anyanyelvi beszélők közvetítésével hangzik el,
- egy vagy több beszélő közvetítésével hangzik el,
- akusztikai minősége kifogástalan,
- hossza és tartalma nem terheli meg feleslegesen a vizsgázó memóriáját,
- autentikus jellegéből adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához,

A2:

- hétköznapi nyelven hangzik el, szinte kizárólag gyakran használt szavakat és nyelvi szerkezeteket tartalmaz,
- lassú, de még normál beszédtempójú,
- a standard kiejtés(ek)nek megfelelő,
- tisztán artikulált,
- tartalmilag kifejezetten egyszerű,

B1:

- hétköznapi nyelven hangzik el, alapvetően gyakran használt nyelvtani szerkezetekből és lexikai elemekből építkezik,
- normál tempójú,
- a standard kiejtés(ek)hez közel álló,
- tartalmilag és szerkezetileg mérsékelten összetett.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elő:

- közérdekű bejelentések, közlemények (pl. pályaudvaron, repülőtéren, áruházban),
- rögzített telefonos szövegek (pl. üzenetrögzítő, információs szolgálatok: útinformáció, nyitva tartás, menetrend),
- utasítások (pl. utcán, repülőtéren, pályaudvaron),
- médiaközlemények (pl. időjárás-jelentés, reklám, programismertetés, rövid hír),

- beszélgetések, telefonbeszélgetések,
- műsorrészletek,
- riportok, interjúk,
- beszámolók.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (pl. személy és kijelentés, képek kiválasztása szöveghez),
- események sorrendjének megállapítása,
- nyomtatványok, űrlapok kitöltése,
- táblázat kitöltése,
- hiányos mondatok kiegészítése,
- rövid választ igénylő nyitott kérdések,
- ténybeli hibák azonosítása, javítása.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne. A feladatsor a szövegértés alábbi részkészségeit méri: globális, szelektív és részletes értés.

A feladatsor 2–3 szövegből és 2–3 feladatból áll. Egy feladaton belül egy hosszabb szöveg helyett előfordulhat több rövidebb szöveg is. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 5–8 perc. A feladatsor 18–25 itemből áll.

A vizsgázó minden szöveget kétszer hallgat meg.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások olasz nyelvűek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A hangfelvétel tartalmazza a feladatmeghatározást, a szövegeket kétszer, valamint a feladatok elolvasásához és megoldásához szükséges szüneteket is. A hangfelvételen hallható és a feladatlapon olvasható feladatmeghatározások szó szerint megegyeznek.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, az útmutató tartalmazza a szövegből adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor veszik figyelembe, ha azok a válasz megértését akadályozzák.

A szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Íráskészség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e magát az adott szinten idegen nyelven írásban kifejezni, illetve írásbeli feladatokat végrehajtani különböző kommunikációs célok megvalósítása érdekében.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

– a feladatban megadott kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd a *Kommunikációs helyzetek és szándékok* című részt),

– a megadott témákhoz kapcsolódó szövegeket írni (lásd a *Témakörök* című részt),

A2:

– a személyével, illetve közvetlen környezetével kapcsolatos témákról írni,

– az adott témáról egyszerű kifejezéseket használva írni,

– egyszerű mondatokból álló rövid, összefüggő szöveget írni,

– a szöveg mondatai között lévő alapvető logikai kapcsolatokat egyszerű nyelvi eszközökkel (pl. a leggyakrabban használt kötőszavakkal) kifejezni,

– néhány egyszerű szerkezetet és alapvető helyesírási szabályt úgy használni, hogy a hibák ellenére érthető legyen a mondanivaló,

B1:

- ismert, köznapi témákról írni és véleményét is megfogalmazni,
- meglévő szókincsét változatosan használni,
- a szöveget megfelelően felépíteni és tagolni, a logikai viszonyok kifejezését szolgáló nyelvi eszközöket alkalmazni,
- a szövegfajtának, a közlési szándéknak, a címzethez való viszonyának megfelelő stílust és hangnemet választani,
- az adott szövegfajta formai sajátosságainak megfelelő írásművet létrehozni,
- egyszerű nyelvtani szerkezeteket, nyelvi fordulatokat és a helyesírási szabályokat általában biztonsággal alkalmazni.

A vizsgázónak olyan szövegeket kell létrehoznia, amelyek

- meghatározott kommunikációs szándékkal jönnek létre,
- az olvasó számára világosak, érthetőek és alkalmasak a kommunikációs cél elérésére,
- szövegfajtája meghatározott,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály életpasztalatának és általános érdeklődésének,
- megírásához nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A vizsgán az alábbi szövegfajtákat kell létrehozni:

- rövid személyes jellegű közlés (pl. üzenet, naplóbejegyzés),
- üdvözlőlap,
- meghívó,
- magánjellegű vagy intézménynek (pl. nyelviskolának) szóló levél.

A feladatok és a feladatsor felépítése

A feladatok a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* című listákra épülnek.

Az íráskészség mérése során valós kommunikációs helyzetet teremtünk, azaz megadjuk a szituációt, amelyben az írásmű keletkezik, az ehhez illeszkedő szövegfajta, továbbá meghatározzuk az írásmű célját, témáját és címzettjét, valamint a szöveg írója és olvasója közötti kapcsolat jellegét. Mindezek meghatározzák a szöveg stílusát és hangnemét.

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- a vizsgázó írásban reagál a megadott verbális és/vagy vizuális segédanyagokra,
- a vizsgázó írásban reagál a megadott verbális és/vagy vizuális segédanyagokra (pl. hirdetés) a megadott irányító szempontok alapján.

Az irányító szempontok a téma alpontjait adják meg, a verbális és vizuális segédanyagok pedig gondolati és/vagy nyelvi segítséget nyújtanak az adott téma kidolgozásához.

A vizsga két feladtból áll. Az *első feladatban* a vizsgázó verbális és/vagy vizuális segédanyagra reagálva 50–80 szavas közlést hoz létre (pl. üdvözlőlap, e-mail).

A *második feladatban* a vizsgázó rövid levélre, hirdetésre vagy hasonló informatív szövegre reagál írásban, egy 100–120 szó terjedelmű szöveg (pl. magánjellegű vagy intézménynek szóló levél) megírásával. A szövegben a vizsgázónak megadott irányító szempontokat kell tárgyalnia.

A feladat meghatározás, az irányító szempontok és a segédanyagok olasz nyelvűek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a receptív készségeket mérő részek nyelvi szintjénél.

A feladatok megoldásához nyomtatott szótár használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutatók alapján történik. Az értékelés alapjául szolgáló analitikus skálák magukban foglalják az értékelési szempontok részletes leírását is. A két feladat értékelése egymástól független.

Szóbeli vizsga

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

Beszédkészség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e az adott szinten gondolatait idegen nyelven szóban kifejezni és a kommunikációs szándékoknak megfelelő beszélgetést folytatni.

A vizsga azt méri, hogy a vizsgázó milyen mértékben és milyen minőségben képes szóbeli tranzakcióra és interakcióra, amelynek egyaránt részét képezik a receptív és a produktív (beszédértés, beszédkészség) készségek. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvétellel.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a megadott helyzetekben és szerepekben, a feladatnak megfelelő kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd a *Kommunikációs helyzetek és szándékok* című részt),
- a megadott témákról szóló beszélgetésekben részt venni (lásd a *Témakörök* című részt),
- a kommunikációs stratégiákat a szintnek megfelelően, hatékonyan alkalmazni (pl. beszélgetést elkezdni, fenntartani és befejezni),

A2:

- saját magáról és közvetlen környezetéről egyszerű, begyakorolt nyelvi eszközökkel röviden és többnyire érthetően megnyilatkozni,
- egyszerű, begyakorolt beszélgetésekben részt venni,
- kiszámítható, mindennapi helyzetekben rutinfeladatokat megoldani (pl. vásárlás),
- érezhető akcentusa és esetenként akadozó beszédtempója ellenére többnyire érthetően beszélni,

B1:

- az egyszerű nyelvi eszközök széles skáláját rugalmasan használni, és ezzel mondanivalójának nagy részét egyszerűen kifejezni,
- ismerős témáról folyó társalgásban részt venni,
- kevésbé begyakorolt mindennapi helyzetekben felmerülő feladatokat megoldani,
- viszonylag folyékonyan elmondani egy történetet, beszámolni élményeiről és érzéseiről,
- érezhető akcentusa és esetleg lassú beszédtempója ellenére érthetően beszélni.

A tételek és a tételsor jellemzői

A feladatokban előforduló helyzetek és szerepek a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* című listákra épülnek.

A feladatok tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének, és teljesítésükhöz nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A feladatmeghatározás egyértelműen megadja a szituációt és a vizsgázó szerepének leírását.

A vizsgabeszélgetésben az aktív szerepet a vizsgázó játssza.

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulnak elő:

- interjú/társalgási feladat,
- szerepjáték vagy problémamegoldó feladat,
- önálló témakifejtés verbális és vizuális segédanyagok alapján.

A vizsga három feladtból áll. A vizsgarész rövid *bevezető kérdésekkel* kezdődik, amelynek célja az, hogy a vizsgázó ráhangolódjon az olasz nyelv használatára. Az itt elhangzottakat nem értékeljük.

Az *első feladatban*, a *társalgásban/az interjúban* a vizsgázó néhány olyan kérdésre válaszol, amelyek saját személyéhez, közvetlen környezetéhez és hétköznapi tevékenységeihez kapcsolódnak. A társalgás/interjú három témát érint röviden.

A *második feladat*, a *szerepjáték vagy problémamegoldás* során a vizsgázónak a mindennapi élet helyzeteihez hasonló szituációban kell részt vennie, amelyben partnere a vizsgáztató. A vizsgázó feladata az, hogy az előre meghatározott helyzetben, a meghatározott cél elérése érdekében különböző kommunikációs szándékok felhasználásával beszélgetést (tranzakciót vagy interakciót) folytasson, azaz szükség esetén megfelelő kérdéseket tegyen fel, illetve az elhangzottakra megfelelően reagáljon. A vizsgázó számára készült tétel rögzíti a szituációt, a szerepeket és az elérendő célt, továbbá tartalmazhat néhány szavas szöveget, egyszerű képet, rajzot, ábrát. A szóbeli tételhez készült vizsgáztatói példány a vizsgázónak adott információkon túl tartalmazza az előre megtervezett közbeszólásokat, kérdéseket és megjegyzéseket is.

A *harmadik feladatban*, az *önálló témakifejtésben* a vizsgázónak egy adott, hétköznapi témához kapcsolódóan kell gondolatait, véleményét összefüggően kifejeznie. Ehhez verbális és vizuális segédanyagok állnak a rendelkezésére. A vizsgázó számára készült tétel tartalmazza a témát és négy megadott irányító szempontot. Az irányító szempontok egyrészt segítségül szolgálnak, másrészt megakadályozzák, hogy a vizsgázó előre megtanult szövegeket mondjon el. A vizsgáztató szükség esetén segítő kérdéseket tehet föl. A feladathoz készült vizsgáztatói példány a vizsgázónak adott információkon túl tartalmazza az előre megtervezett segítő kérdéseket és megjegyzéseket is. A vizsgázó két téma közül választhat.

A szóbeli tételt a vizsgázó húzza. A kihúzott tétel összesen három feladatot tartalmaz: egy szerepjátékot vagy problémamegoldó feladatot, továbbá az önálló témakifejtéshez két feladatot különböző témákból. E két feladat közül a vizsgázó választhat. A szóbeli tétel kidolgozásához felkészülési idő nincs, de a második és harmadik feladat végiggondolásához a vizsgázónak rövid (körülbelül fél perc) gondolkodási idő áll rendelkezésére.

A feladatmeghatározás és a verbális segédanyagok olasz nyelvűek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a receptív készségeket mérő részek nyelvi szintjénél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

A szaktanárnak a szóbeli tételeket úgy kell összeállítania, hogy azok minden témakört (9) lefedjenek. Ha a vizsgázók száma 9-nél kevesebb, akkor minimum 9 tételt, ha 9 vagy annál több, akkor minimum 20 tételt. Az előző vizsgaidőszakban felhasznált szóbeli tételsor legalább 15%-át frissíteni kell.

A szóbeli vizsga értékelése

Az értékelés központilag kidolgozott analitikus skála alapján történik, amely tartalmazza az értékelési szempontok részletes leírását is. A vizsgázó feleletének értékeléséhez központilag kidolgozott egyéni értékelő lapot használnak.

A feladatok értékelése egymástól független.

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Az írásbeli vizsga időtartama 240 perc, a szóbeli vizsgarészé 20 perc.

A következő táblázat bemutatja a vizsga részeit a lebonyolítás sorrendjében, továbbá az egyes vizsgarészek időtartamát és arányát az értékelésben.

		Időtartam (perc)	Arány (%)	Pont
Írásbeli vizsgarész	Olvasott szöveg értése	70	20	30
	Nyelvhelyesség	50	20	30
		15 perc szünet		
	Hallott szöveg értése	30	20	30
	Íráskészség	90	20	30
Szóbeli vizsgarész	Beszéd-készség	20	20	30
Összesen:		–	100	150

Az emelt szintű vizsga az Európa Tanács skálája B2 szintjének felel meg. Az eltérő képesség- és tudásszintek mérése érdekében az írásbeli feladatsorokban a lépcsőzetesség elve érvényesül.

Értékelés

- Az egyes vizsgarészek értékelése egymástól független.
- Minden vizsgarészben csak a célzottan mért készséget értékeljük.
- A vizsgázónak mind az öt vizsgarészben külön-külön teljesítenie kell az elérhető pontszámnak legalább a 10%-át.
- Minden vizsgarész elbírálása központilag kidolgozott javítási-értékelési, illetve értékelési útmutató alapján történik.
- Az Olvasott szöveg értése, a Hallott szöveg értése és a Nyelvhelyesség vizsgarészek javítási-értékelési útmutatói tartalmazzák a lehetséges elfogadható válaszokat.
- Az Íráskészség vizsgarész és a Beszéd-készség vizsgarész értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák alapján történik.
- Az egyes vizsgarészekben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési, illetve értékelési útmutató alapján történik.

Írásbeli vizsga

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Olvasott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e a mindennapi életben előforduló, különböző fajtájú autentikus szövegeket önállóan elolvasni és az olvasási céloknak megfelelő mélységben megérteni.

A feladatok megoldásához a vizsgázónak képesnek kell lennie az értési céloknak megfelelő stratégiák alkalmazására is.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó az olvasási céloknak, illetve a feladatnak megfelelő stratégiák alkalmazásával a szövegben

- a gondolatmenetet követni,
- véleményeket, érvelést követni,
- az információkat megfelelő részletességgel megérteni,
- a szerző álláspontjára következtetni,
- a szerző, illetve a szereplők érzéseire, érzelmeire következtetni.

A felhasznált szöveg

- autentikus, esetleg kismértékben szerkesztett,
- tartalma, szerkezete, nyelve világos,
- hosszabb, nyelvileg és tartalmilag összetettebb,
- konkrét vagy elvont témájú,
- tematikusan megfelel a korosztály életpaszatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* című rész az irányadó,
- autentikus jellegéből adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elő:

- utasítások (pl. használati utasítások),
- tájékoztató szövegek (pl. műsorfüzet),
- levelek,
- újságcikkek (pl. hír, beszámoló, riport),
- ismeretterjesztő szövegek,
- irodalmi szövegek,
- publicisztikai írások.

A közép- és az emelt szint közötti különbség az adott téma megközelítési módjában, a szövegek terjedelmében, tartalmi és nyelvi komplexitásában, valamint a feladatok eltérő nehézségi fokában jelenik meg.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (cím és szöveg, kérdés és felelet, személy és kijelentés stb.),
- képek, események sorrendbe rakása a szöveg alapján,
- a szövegből kiemelt mondat, bekezdés helyének azonosítása a szövegben,
- szöveg részeinek sorrendbe rakása,
- hiányos szövegösszefoglalás kiegészítése,
- nyitott kérdések.

A szövegtípusok szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne. A feladatsor a szövegértés alábbi részkészségeit méri: globális, szelektív és részletes értés.

A feladatsor három-négy szövegből és három-négy feladatból áll. Egy feladaton belül egy hosszabb szöveg helyett előfordulhat több rövidebb szöveg is. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 1300–1500 szó. A feladatsor 25–30 itemből áll.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások olasz nyelvűek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, az útmutató tartalmazza a szövegből adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor veszik figyelembe, ha azok a válasz megértését akadályozzák. A szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Nyelvhelyesség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó rendelkezik-e azokkal a lexikai, grammatikai, szemantikai és pragmatikai ismeretekkel, amelyek képessé teszik az önálló kommunikációra.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó változatos nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására szövegszinten.

A felhasznált szöveg vagy szövegrészlet

- nehézségi foka alacsonyabb, mint az olvasott szöveg megértését mérő feladatoknál,
- autentikus, esetleg szerkesztett,
- tartalma, szerkezete, nyelve világos,
- hosszabb, nyelvileg és tartalmilag összetettebb,
- konkrét vagy elvont témájú,
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* című rész az irányadó,
- autentikus jellegéből adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához.

A közép- és az emelt szint közötti különbség a nyelvtani és lexikai szerkezetek komplexitásában és a feladatok eltérő nehézségi fokában jelenik meg.

Középszinten a vizsgázó képes az alapvető nyelvtani és lexikai szerkezetek helyes felismerésére, illetve helyes használatára. *Emelt szinten* a vizsgázó változatos és komplexebb nyelvtani és lexikai szerkezetek helyes felismerésére és pontos használatára is képes.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- hiányos szövegek kiegészítése feleletválasztással (négy válaszlehetőség közül egy helyes kiválasztása),
- a szövegből kivett mondatrész helyének megtalálása a szövegkohéziós eszközök segítségével,
- hiányos szöveg kiegészítése önállóan vagy előre megadott szókészletből,
- megadott szavak képzett és/vagy ragozott alakjainak beillesztése a szövegbe,
- hibaaazonosítás.

A teszt feladattípológiailag kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A feladatsor 4–5 feladatból, 30–45 itemből áll, a feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 700–900 szó.

Valamennyi feladat szövegre épül.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások olasz nyelvűek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik, amely tartalmazza az összes elfogadható választ. A szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Hallott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e megérteni az adott nyelvterületen általánosan elfogadott nyelvhasználattól nem vagy csak kissé eltérő anyanyelvi beszédet az értési céloknak megfelelően.

A feladatok megoldásához a vizsgázónak képesnek kell lennie az értési céloknak megfelelő stratégiák alkalmazására is.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó az értési céloknak, illetve a feladatnak megfelelő stratégiák alkalmazásával a szöveg

- gondolatmenetét részleteiben is követni,
- egyes tényszerű részinformációkat megérteni,
- megértésén túl a szövegkörnyezetből következtetni az egyes beszélők álláspontjára,
- megértésén túl a szövegkörnyezetből következtetni a beszélők érzelmeire és egymáshoz való viszonyára.

A felhasznált szöveg

- autentikus vagy autentikus hangzású (stúdiófelvétel),
- változatos nyelvtani szerkezetekből és lexikai elemekből építkező,
- természetes, a szöveg jellegének megfelelően változatos tempójú,
- tartalmilag és szerkezetileg összetett,
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* című rész az irányadó,
- anyanyelvi beszélők közvetítésével hangzik el,
- egy vagy több beszélő közvetítésével hangzik el,
- akusztikai minősége kifogástalan,
- hossza és tartalma nem terheli meg feleslegesen a vizsgázó memóriáját,
- autentikus jellegéből adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elő:

- közérdekű bejelentések, közlemények,
- rögzített telefonos szövegek (pl. üzenetrögzítő),
- utasítások,
- médiaközlemények (pl. rövid hír),
- beszélgetések, telefonbeszélgetések,
- műsorrészletek,
- riportok, interjúk,
- beszámolók,
- általános érdeklődésre számot tartó témáról szóló ismeretterjesztő szövegek.

A *közép- és az emelt szint* közötti különbség az adott téma megközelítési módjában, a szövegek terjedelmében, tartalmi és nyelvi komplexitásában, valamint a feladatok eltérő nehézségi fokában jelenik meg.

A szövegértés nehézségi fokát további tényezők is befolyásolhatják, mint például a beszédtempó, a beszélők száma, az artikuláció, a háttérzajok.

Középszinten a vizsgázónak döntően a mindennapi élet helyzeteiben elhangzó szövegeket kell megértenie, amelyek tartalmilag és szerkezetileg egyértelműek. *Emelt szinten* olyan szövegek is előfordulhatnak, amelyek az adott témát az általánosítás szintjén közelítik meg és árnyalt közléseket, véleményeket és ellenvéleményeket is tartalmaznak.

Középszinten a szövegek nyelvilag egyszerűbbek, *emelt szinten* pedig a művelt köznyelv összetettebb, választékosabb formái is előfordulnak.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (pl. személy és kijelentés, képek kiválasztása szöveghez),
- események sorrendjének megállapítása,
- táblázatok kitöltése,
- hiányos mondatok kiegészítése,
- hiányos szöveg kiegészítése,
- nyitott kérdések,
- ténybeli hibák azonosítása.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne. A feladatsor a szövegértés alábbi részkészségeit méri: globális, szelektív és részletes értés.

A feladatsor 2–3 szövegből és 2–3 feladatból áll. Egy feladaton belül egy hosszabb szöveg helyett előfordulhat több rövidebb szöveg is. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 7–10 perc. A feladatsor 20–30 íteimből áll.

A vizsgázó minden szöveget kétszer hallgat meg.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások olasz nyelvűek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A hangfelvétel tartalmazza a feladat meghatározást, a szövegeket kétszer, valamint a feladatok elolvasásához és megoldásához szükséges szüneteket is. A hangfelvételen hallható és a feladatlapon olvasható feladat meghatározások szó szerint megegyeznek.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, az útmutató tartalmazza a szövegből adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor veszik figyelembe, ha azok a válasz megértését akadályozzák.

A szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Íráskészség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e magát az adott szinten olasz nyelven írásban kifejezni, illetve írásbeli feladatokat végrehajtani különböző kommunikációs célok megvalósítása érdekében.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

– a feladatban megadott kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd a *Kommunikációs helyzetek és szándékok* című részt),

– a megadott témákhoz kapcsolódó szövegeket írni (lásd a *Témakörök* című részt),

– a megadott témákat általános nézőpontból is tárgyalni,

– álláspontját viszonylag árnyaltan, érvelését rendszerezetten kifejteni,

– a nyelvi eszközök széles skálájának változatos alkalmazásával összefüggő, megfelelően tagolt, logikusan felépített szöveget létrehozni,

– a nyelvtani struktúrákat, valamint a helyesírás szabályait rendszerszerű hibák nélkül, nagy biztonsággal alkalmazni,

– a szövegfajtának, közlési szándéknak, a címzethez való viszonyának megfelelő stílust és hangnemet választani,

– az adott szövegfajta formai sajátosságainak megfelelő írásművet létrehozni.

A vizsgázónak olyan szövegeket kell létrehoznia, amelyek

– meghatározott kommunikációs szándékkal jönnek létre,

– az olvasó számára világosak, érthetőek és alkalmasak a kommunikációs cél elérésére,

– szövegfajtája meghatározott,

– tematikusan megfelelnek ezen korosztály életpasztalatának és általános érdeklődésének,

– megírásához nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A vizsgán az alábbi szövegfajtákat kell létrehozni:

– magánjellegű vagy intézménynek szóló levél,

– olvasói levél,

– cikk (diák)újság számára.

A *közép- és az emelt szint* közötti különbség a témák megközelítésében, a létrehozandó szövegek terjedelmében, a nyelvi megformálás jellemzőiben jelenik meg.

A témák megközelítésében az a lényeges különbség, hogy *középszinten* a vizsgázó személyes nézőpontból ír hozzá közel álló, mindennapi, személyével kapcsolatos vagy őt érdeklő témákról, míg *emelt szinten* az adott témát általánosabban is képes megközelíteni, és átfogó problémaként tárgyalni.

A nyelvi megformálásra az jellemző, hogy *középszinten* a vizsgázó röviden, egyszerűen, összefüggő mondatokban, *emelt szinten* pedig részletesen, változatos szókinccsel, nyelvileg igényesebben és pontosabban ír.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A feladatok a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* című listákra épülnek.

Az íráskészség mérése során valós kommunikációs helyzetet teremtünk, azaz megadjuk a szituációt, amelyben az írásmű keletkezik, az ehhez illeszkedő szövegfajta, továbbá meghatározzuk az írásmű célját, témáját és címzettjét, valamint a szöveg írója és olvasója közötti kapcsolat jellegét. Mindezek meghatározzák a szöveg stílusát és hangnemet.

A vizsgán az alábbi feladattípus fordulhat elő:

– a vizsgázó írásban reagál a megadott verbális és/vagy vizuális segédanyagokra (pl. hirdetés, grafikon) a megadott irányító szempontok alapján.

Az irányító szempontok a téma alpontjait adják meg, a verbális és vizuális segédanyagok pedig gondolati és/vagy nyelvi segítséget nyújtanak az adott téma kidolgozásához.

A vizsga két feladatból áll. Az *első feladatban* a vizsgázó rövid levélre, hirdetésre vagy hasonló informatív szövegre reagál írásban egy 120–150 szó terjedelmű szöveg (pl. intézménynek szóló levél) megírásával. A szövegben a vizsgázónak megadott irányító szempontokat kell tárgyalnia.

A második feladatban a vizsgázó két téma közül választhat. A témákhoz informatív szövegek (pl. újságcikk-részlet, statisztika) nyújtanak gondolati segítséget. A kiválasztott témáról a vizsgázónak a megadott irányító szempontok alapján 200–250 szó terjedelmű szöveget (pl. olvasói levél, cikk diákújság számára) kell írnia, amelyben ki kell fejtenie véleményét is.

A feladatmeghatározás, az irányító szempontok és a segédanyagok olasz nyelvűek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a receptív készségeket mérő vizsgarészek nyelvi szintjénél.

A feladatok megoldásához nyomtatott szótár használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutatók alapján történik. Az értékelés alapjául szolgáló analitikus skálák magukban foglalják az értékelési szempontok részletes leírását is.

A két feladat értékelése egymástól független.

Ha a második feladatban a vizsgázó mindkét témát kidolgozta, és választását nem jelölte egyértelműen, akkor a javító tanárnak a vizsgadolgozatban szereplő megoldások közül sorrendben az első megoldást kell értékelnie.

Szóbeli vizsga

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

Beszédképesség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e az adott szinten gondolatait idegen nyelven szóban kifejezni és a kommunikációs szándékoknak megfelelő beszélgetést folytatni.

A vizsga azt méri, hogy a vizsgázó milyen mértékben és milyen minőségben képes szóbeli tranzakcióra és interakcióra, amelynek egyaránt részét képezik a receptív és a produktív (beszédértés, beszédképesség) készségek. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvételre.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

– a megadott helyzetekben és szerepekben, a feladatnak megfelelő kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd a *Kommunikációs helyzetek és szándékok* című részt),

– a megadott témákról szóló beszélgetésekben részt venni (lásd a *Témakörök* című részt),

– a kommunikációs stratégiákat a szintnek megfelelően, hatékonyan alkalmazni (pl. beszélgetést elkezdni, fenntartani és befejezni),

– folyékonyan, helyesen és hatékonyan használni a nyelvet,

– gondolatait, álláspontját következetesen, folyamatosan kifejezni,

– a megadott témákat általánosabb nézőpontból is tárgyalni,

– folyamatosan és természetesen részt venni a különböző témájú társalgásokban,

– bonyolultabb, váratlan elemeket is tartalmazó feladatokat sikeresen megoldani,

– elmagyarázni álláspontját, világosan érvelni,

– enyhe akcentusa ellenére természetes kiejtéssel, hanglejtéssel és normál beszédtempóban beszélni.

A két szint közötti különbség a témák megközelítésében és a nyelvi teljesítmény színvonalában, azaz a nyelvi megformálás jellemzőiben jelenik meg.

A témák megközelítésében az a lényeges különbség, hogy *középszinten* a vizsgázó a megadott témakörökön belül a személyes vonatkozásokat fejti ki. *Emelt szinten* a vizsgázó az adott témákról az általánosítás szintjén is tud beszélgetni és véleményt nyilvánítani.

A nyelvi megformálásra az jellemző, hogy *középszinten* a vizsgázó el tudja érni, hogy az adott helyzetben kommunikáció jöjjön létre, és ezáltal szándéka megvalósul. Rövid, egyszerű mondatokban fejezi ki magát. *Emelt szinten* a vizsgázó választékosan, árnyaltabban fejezi ki magát.

A tételek és a tételsorok jellemzői

A feladatokban előforduló helyzetek és szerepek a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* című listákra épülnek.

A feladatok tematikusan megfelelnek ezen korosztály életpaszatának és általános érdeklődésének, és teljesítésükhöz nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A feladatmeghatározás egyértelműen meghatározza a szituációt és a vizsgázó szerepének leírását.

A beszélgetésben az aktív szerepet a vizsgázó játssza.

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulnak elő:

- vita (véleménykülönbség megjelenítése és áthidalása),
- önálló témakifejtés verbális és/vagy vizuális segédanyagok alapján.

A vizsga két feladatból áll. A vizsgarész rövid *bevezető társalgással/bemelegítő beszélgetéssel* kezdődik, amelynek célja az, hogy a vizsgázó ráhangolódjon az olasz nyelv használatára. Az itt elhangzottakat nem értékeljük.

Az *első feladat, a vita* során a vizsgázónak egy beszélgetésben kell interaktívan részt vennie, amelyben partnere a vizsgáztató. A vizsgázó feladata az, hogy az adott témához kapcsolódóan érveljen, kifejtse álláspontját, és reagáljon vitapartnere álláspontjára. A vizsgázó számára készült feladatleírás egy vagy több, olasz nyelvű, egy adott témához kapcsolódó kijelentést tartalmaz. A vizsgázó ezek alapján kifejti a véleményét, miközben a vizsgáztató vitára serkentő kijelentéseire is reagálnia kell. A tételhez készült vizsgáztatói példány a vizsgázónak adott információkon túl tartalmazza az adott témához kapcsolódó lehetséges érveket, amelyeket a vizsgáztatónak a beszélgetés során használnia kell.

A *második feladatban, az önálló témakifejtésben* a vizsgázónak egy általánosabb témáról kell gondolatait, véleményét részletesen és összefüggően kifejtenie. Ehhez verbális és/vagy vizuális segédanyagok állnak rendelkezésére. A tételhez készült vizsgáztatói példány a vizsgázónak adott információkon túl tartalmazza az előre megtervezett segítő kérdéseket és megjegyzéseket is. A vizsgázó két téma közül választhat.

A tételt a vizsgázó húzza. A kihúzott tétel összesen három feladatot tartalmaz: vitafeladatot, továbbá az önálló témakifejtéshez két feladatot különböző témákból. E két feladat közül a vizsgázó választhat. A feladatok kidolgozásához felkészülési idő nincs, de a feladatok végiggondolásához a vizsgázónak rövid (körülbelül feladatonként fél perc) gondolkodási idő áll rendelkezésére.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások olasz nyelvűek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

A szóbeli vizsgához vizsganaponként 20 szóbeli tétel készül.

Az előző évben felhasznált szóbeli tételsor legalább 15%-át frissíteni kell.

A szóbeli vizsga értékelése

Az értékelés központilag kidolgozott analitikus skála alapján történik, amely tartalmazza az értékelési szempontok részletes leírását is.

A feladatok értékelése egymástól független.

A vizsgát mindig egy kérdező tanár bonyolítja le, a vizsgáztatói példány előírásainak megfelelően. A másik két vizsgáztató értékeli a központi értékelési útmutató alapján. A vitás esetekben a három tanár szótöbbséggel dönt. A vizsgázó feleletének értékeléséhez központilag kidolgozott egyéni értékelő lapot használnak.”

17. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc	240 perc	20 perc
117 pont	33 pont	120 pont	30 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	Nyomtatott szótár (csak a IV. részhez)	NINCS	Nyomtatott szótár (csak a IV. részhez)	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	CD lejátszó a III. részhez	NINCS	CD lejátszó a III. részhez	NINCS

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Az írásbeli vizsga időtartama 180 perc, a szóbeli vizsgáé 15 perc.

A következő táblázat bemutatja a vizsga részeit a lebonyolítás sorrendjében, továbbá az írásbeli vizsgarész egyes részeinek megoldására szánt időtartamot és ezek arányát az értékelésben.

		Időtartam (perc)	Arány (%)	Pont
Írásbeli vizsgarész	Olvasott szöveg értése	60	22	33
	Nyelvhelyesség	30	12	18
		15 perc szünet		
	Hallott szöveg értése	30	22	33
	Íráskészség	60	22	33
Szóbeli vizsgarész	Beszéd-készség	15	22	33
Összesen:		–	100	150

A középszintű vizsga két nyelvi szintet fog át: az Európa Tanács skálájának A2–B1 szintjeit. Az eltérő képesség- és tudásszintek mérése érdekében az írásbeli feladatsorokban a lépcsőzetesség elve érvényesül. A központi feladatsorokat úgy állítják össze, hogy az A2 szinten lévő vizsgázók is le tudják tenni a vizsgát.

Értékelés

- Az írásbeli vizsgarész egyes vizsgarész-összetevőinek értékelése egymástól független.
- Az írásbeli vizsgarész minden vizsgarész-összetevőjében csak a célzottan mért készséget értékeljük.
- A vizsgázónak az írásbeli és a szóbeli vizsgarészben külön-külön teljesítenie kell az elérhető pontszámnak legalább a 10%-át.
- Az írásbeli és szóbeli vizsgarészek elbírálása központilag kidolgozott javítási-értékelési, illetve értékelési útmutató alapján történik.
- Az Olvasott szöveg értése, a Hallott szöveg értése és a Nyelvhelyesség vizsgarész-összetevők javítási-értékelési útmutatói tartalmazzák a lehetséges elfogadható válaszokat.
- Az Íráskészség vizsgarész-összetevő és a Beszéd-készség vizsgarész értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák alapján történik.
- Az írásbeli vizsgarész-összetevőkben, illetve a szóbeli vizsgarészben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési, illetve értékelési útmutató alapján történik.

Írásbeli vizsga

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Olvasott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e a mindennapi életben előforduló, különböző fajtájú autentikus szövegeket önállóan elolvasni, és az olvasási céloknak megfelelő mélységben megérteni.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak képesnek kell lennie az értési céloknak megfelelő stratégiák alkalmazására is.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó az olvasási céloknak, illetve a feladatnak megfelelő stratégiák alkalmazásával a szövegben

A2:

- a lényegét (a szöveg célját) megérteni,
- eseménysorokat követni,
- kulcsinformációkat megérteni,

B1:

- a gondolatmenet lényegét megérteni,
- véleményeket, érvelést nagy vonalakban követni,
- egyes részinformációkat kiszűrni.

A felhasznált szöveg

- autentikus, esetleg kismértékben szerkesztett,
- tartalma, szerkezete, nyelve világos,
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* című rész az irányadó,
- autentikus jellegéből adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához,

A2:

- rövid, egyszerű,
- hétköznapi nyelven íródott, és főként gyakran használt szavakat és nyelvi szerkezeteket tartalmaz,

B1:

- rövid, tartalmilag és szerkezetileg világos,
- hétköznapi nyelven íródott.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elő:

- utasítások (pl. feliratok, használati utasítások),
- tájékoztató szövegek (pl. hirdetés, menetrend, prospektus, műsorfüzet),
- levelek,
- újságcikkek (pl. hír, beszámoló, riport),
- ismeretterjesztő szövegek,
- egyszerű elbeszélő szövegek.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (cím és szöveg, kérdés és felelet, személy és kijelentés stb.),
- képek, események sorrendbe rakása a szöveg alapján,
- a szövegből kiemelt mondat, bekezdés helyének azonosítása a szövegben,
- szöveg részeinek sorrendbe rakása,
- hiányos mondatok kiegészítése a szöveg alapján,
- rövid választ igénylő nyitott kérdések.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne. A feladatsor a szövegértés alábbi részkészségeit méri: globális, szelektív és részletes értés.

A feladatsor 3–4 szövegből és 3–4 feladatból áll. Egy feladaton belül egy hosszabb szöveg helyett előfordulhat több rövidebb szöveg is (pl. apróhirdetések). A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 900–1100 szó. A feladatsor 25–33 itemből áll.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások orosz nyelvűek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, az útmutató tartalmazza a szövegből adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor veszik figyelembe, ha azok a válasz megértését akadályozzák.

A szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Nyelvhelyesség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó rendelkezik-e azokkal a lexikai, grammatikai, szemantikai és pragmatikai ismeretekkel, amelyek képessé teszik az önálló kommunikációra.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

A2:

- az alapvető nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására mondat- és szövegszinten,

B1:

– gyakran használt nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására szöveg-szinten.

A felhasznált szöveg vagy szövegrészlet

- nehézségi foka alacsonyabb, mint az olvasott szöveg megértését mérő feladatokban,
- autentikus, esetleg szerkesztett,
- tartalma, szerkezete, nyelve világos,
- tematikusan megfelel a korosztály életpaszttalátának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* című rész az irányadó,
- autentikus jellegéből adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához,

A2:

- rövid, egyszerű,
- hétköznapi nyelven íródott, és főként gyakran használt szavakat és nyelvi szerkezeteket tartalmaz,

B1:

- rövid, tartalmilag és szerkezetileg világos,
- hétköznapi nyelven íródott.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- hiányos mondatok vagy szövegek kiegészítése feleletválasztással (négy válaszlehetőség közül egy helyes kiválasztása),
- a szövegből kivett mondatrész helyének azonosítása a szövegkohéziós eszközök segítségével,
- hiányos szöveg kiegészítése önállóan vagy előre megadott szókészletből,
- megadott szavak képzett és/vagy ragozott alakjainak beillesztése a szövegbe.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A feladatsor 3–4 feladatból, összesen 18–30 itemből áll. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 450–600 szó.

A feladatok szövegre épülnek.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások orosz nyelvűek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik, amely tartalmazza az összes elfogadható választ. A szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Hallott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e megérteni az adott nyelvterületen általánosan elfogadott nyelvhasználatról nem vagy csak kissé eltérő anyanyelvi beszédet az értési céloknak megfelelően.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak képesnek kell lennie az értési céloknak megfelelő stratégiák alkalmazására is.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó az értési céloknak, illetve a feladatnak megfelelő stratégiák alkalmazásával a szöveg

A2:

- témáját felismerni,
- lényegét megérteni,
- kulcsfontosságú szavait megérteni,
- legalapvetőbb adatszerű információit kiszűrni,

B1:

- gondolatmenetét nagy vonalakban követni,
- egyes tényyszerű részinformációkat megérteni.

A felhasznált szöveg

- autentikus vagy autentikus hangzású (stúdiófelvétel),
- tematikusan megfelel a korosztály életpaszttalátának és általános érdeklődésének,

- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* című rész az irányadó,
- anyanyelvi beszélők közvetítésével hangzik el,
- egy vagy több beszélő közvetítésével hangzik el,
- akusztikai minősége kifogástalan,
- hossza és tartalma nem terheli meg feleslegesen a vizsgázó memóriáját,
- autentikus jellegéből adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához,

A2:

- hétköznapi nyelven hangzik el, szinte kizárólag gyakran használt szavakat és nyelvi szerkezeteket tartalmaz,
- lassú, de még normál beszédtempójú,
- a standard kiejtés(ek)nek megfelelő,
- tisztán artikulált,
- tartalmilag kifejezetten egyszerű,

B1:

- hétköznapi nyelven hangzik el, alapvetően gyakran használt nyelvtani szerkezetekből és lexikai elemekből építkezik,
- normál tempójú,
- a standard kiejtés(ek)hez közel álló,
- tartalmilag és szerkezetileg mérsékelten összetett.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elő:

- közérdekű bejelentések, közlemények (pl. pályaudvaron, repülőtéren, áruházban),
- rögzített telefonos szövegek (pl. üzenetrögzítő, információs szolgálatok: útinformáció, nyitvatartás, menetrend),
- utasítások (pl. utcán, repülőtéren, pályaudvaron),
- médiaközlemények (pl. időjárás-jelentés, reklám, programismertetés, rövid hír),
- beszélgetések, telefonbeszélgetések,
- műsorrészletek,
- riportok, interjúk,
- beszámolók.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (pl. személy és kijelentés, képek kiválasztása szöveghez),
- események sorrendjének megállapítása,
- nyomtatványok, űrlapok kitöltése,
- táblázat, űrlap kitöltése,
- hiányos mondatok kiegészítése,
- rövid választ igénylő nyitott kérdések,
- ténybeli hibák azonosítása, javítása.

A teszt feladattipológiaiailag kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne. A feladatsor a szövegértés alábbi részkészségeit méri: globális, szelektív és részletes értés.

A feladatsor 2–3 szövegből és 2–3 feladtból áll. Egy feladaton belül egy hosszabb szöveg helyett előfordulhat több rövidebb szöveg is. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 5–8 perc. A feladatsor 18–25 itemből áll.

A vizsgázó minden szöveget kétszer hallgat meg.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások orosz nyelvűek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A hangfelvétel tartalmazza a feladatmeghatározást, a szövegeket kétszer, valamint a feladatok elolvasásához és megoldásához szükséges szüneteket is. A hangfelvételen hallható és a feladatlapon olvasható feladatmeghatározások szó szerint megegyeznek.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, az útmutató tartalmazza a szövegből adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor veszik figyelembe, ha azok a válasz megértését akadályozzák.

A szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Íráskészség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e magát az adott szinten orosz nyelven írásban kifejezni, illetve írásbeli feladatokat végrehajtani különböző kommunikációs célok megvalósítása érdekében.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

– a feladatban megadott kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd a *Kommunikációs helyzetek és szándékok* című részt),

– a megadott témákhoz kapcsolódó szövegeket írni (lásd a *Témakörök* című részt),

A2:

– a személyével, illetve közvetlen környezetével kapcsolatos témákról írni,

– az adott témáról egyszerű kifejezéseket használva írni,

– egyszerű mondatokból álló rövid, összefüggő szöveget írni,

– a szöveg mondatai között lévő alapvető logikai kapcsolatokat egyszerű nyelvi eszközökkel (pl. a leggyakrabban használt kötőszavakkal) kifejezni,

– néhány egyszerű szerkezetet és alapvető helyesírási szabályt úgy használni, hogy a hibák ellenére érthető legyen a mondanivaló,

B1:

– ismert, köznapi témákról írni és véleményét is megfogalmazni,

– meglévő szókincsét változatosan használni,

– a szöveget megfelelően felépíteni és tagolni, a logikai viszonyok kifejezését szolgáló nyelvi eszközöket alkalmazni,

– a szövegfajtanak, a közlési szándéknak, a címzetthez való viszonyának megfelelő stílust és hangnemet választani,

– az adott szövegfajta formai sajátosságainak megfelelő írásművet létrehozni,

– egyszerű nyelvtani szerkezeteket, nyelvi fordulatokat és a helyesírási szabályokat általában biztonsággal alkalmazni.

A vizsgázónak olyan szövegeket kell létrehoznia, amelyek

– meghatározott kommunikációs szándékkal jönnek létre,

– az olvasó számára világosak, érthetőek és alkalmasak a kommunikációs cél elérésére,

– szövegfajtája meghatározott,

– tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,

– megírásához nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A vizsgán az alábbi szövegfajtaikat kell létrehozni:

– rövid személyes jellegű közlés (pl. üzenet, naplóbejegyzés),

– üdvözlőlap,

– meghívó,

– magánjellegű vagy intézménynek (pl. nyelviskolának) szóló levél.

A feladatok és a feladatsor felépítése

A feladatok a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* című listákra épülnek.

Az íráskészség mérése során meghatározott kommunikációs helyzetet teremtünk, azaz megadjuk a szituációt, amelyben az írásmű keletkezik, az ehhez illeszkedő szövegfajta, továbbá meghatározzuk az írásmű célját, témáját és címzettjét, valamint a szöveg írója és olvasója közötti kapcsolat jellegét. Mindezek meghatározzák a szöveg stílusát és hangnemét.

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

– a vizsgázó írásban reagál a megadott verbális és/vagy vizuális segédanyagokra,

– a vizsgázó írásban reagál a megadott verbális és/vagy vizuális segédanyagokra (pl. hirdetés) a megadott irányító szempontok alapján.

Az irányító szempontok a téma alpontjait adják meg, a verbális és vizuális segédanyagok pedig gondolati és/vagy nyelvi segítséget nyújtanak az adott téma kidolgozásához.

A vizsga két feladtból áll. Az *első feladatban* a vizsgázó verbális és/vagy vizuális segédanyagra reagálva 50–80 szavas közlést hoz létre (pl. üdvözlőlap, e-mail).

A *második feladatban* a vizsgázó rövid levélre, hirdetésre vagy hasonló informatív szövegre reagál írásban, egy 100–120 szó terjedelmű szöveg (pl. magánjellegű vagy intézménynek szóló levél) megírásával. A szövegben a vizsgázónak megadott irányító szempontokat kell tárgyalnia.

A feladatmeghatározás, az irányító szempontok és a segédanyagok orosz nyelvűek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a receptív készségeket mérő részek nyelvi szintjénél.

A feladatok megoldásához nyomtatott szótár használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutatók alapján történik. Az értékelés alapjául szolgáló analitikus skálák magukban foglalják az értékelési szempontok részletes leírását is.

A két feladat értékelése egymástól független.

Szóbeli vizsga

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

Beszédkésztség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e az adott szinten gondolatait orosz nyelven szóban kifejezni és a kommunikációs szándékoknak megfelelő beszélgetést folytatni.

A vizsga azt méri, hogy a vizsgázó milyen mértékben és milyen minőségben képes szóbeli tranzakcióra és interakcióra, amelynek egyaránt részét képezik a receptív és a produktív (beszédértés, beszédkésztség) készségek. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvételre.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a megadott helyzetekben és szerepekben, a feladatnak megfelelő kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd a *Kommunikációs helyzetek és szándékok* című részt),
- a megadott témákról szóló beszélgetésekben részt venni (lásd a *Témakörök* című részt),
- a kommunikációs stratégiákat a szintnek megfelelően, hatékonyan alkalmazni (pl. beszélgetést elkezdni, fenntartani és befejezni),

A2:

- saját magáról és közvetlen környezetéről egyszerű, begyakorolt nyelvi eszközökkel röviden és többnyire érthetően megnyilatkozni,
- egyszerű, begyakorolt beszélgetésekben részt venni,
- kiszámítható, mindennapi helyzetekben rutin feladatokat megoldani (pl. vásárlás),
- érezhető akcentusa és esetenként akadozó beszédtempója ellenére többnyire érthetően beszélni,

B1:

- az egyszerű nyelvi eszközök széles skáláját rugalmasan használni, és ezzel mondanivalójának nagy részét egyszerűen kifejezni,
- ismerős témáról folyó társalgásban részt venni,
- kevésbé begyakorolt mindennapi helyzetekben felmerülő feladatokat megoldani,
- viszonylag folyékonyan elmondani egy történetet, beszámolni élményeiről és érzéseiről,
- érezhető akcentusa és esetleg lassú beszédtempója ellenére érthetően beszélni.

A tételek és a tételsor jellemzői

A vizsgafeladatokban előforduló helyzetek és szerepek a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* című listákra épülnek.

A feladatok tematikusan megfelelnek ezen korosztály életpaszatának és általános érdeklődésének, és teljesítésükhöz nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A feladatmeghatározás egyértelműen megadja a szituációt és a vizsgázó szerepének leírását.

A vizsgabeszélgetésben az aktív szerepet a vizsgázó játssza.

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulnak elő:

- szerepjáték vagy problémamegoldó feladat,
- önálló témakifejtés verbális és vizuális segédanyagok alapján.

A vizsga két feladtból áll. A vizsga rövid *bevezető kérdésekkel* kezdődik, amelynek célja az, hogy a vizsgázó ráhangolódjon az orosz nyelv használatára. Az itt elhangzottakat nem értékeljük.

Az *első feladat*, a *szerepjáték* során a vizsgázónak a mindennapi élet helyzeteihez hasonló szituációban kell részt vennie, amelyben partnere a vizsgáztató. A vizsgázó feladata az, hogy az előre meghatározott helyzetben, a meghatározott cél elérése érdekében különböző kommunikációs szándékok felhasználásával beszélgetést (tranzakciót vagy interakciót) folytasson, azaz szükség esetén megfelelő kérdéseket tegyen fel, illetve az elhangzottakra megfelelően reagáljon. A vizsgázó számára készült leírás rögzíti a szituációt, a szerepeket és az elérendő célt, továbbá tartalmazhat néhány szavas szöveget, egyszerű képet, rajzot, ábrát. A feladathoz készült vizsgáztatói példány a vizsgázónak adott információkon túl tartalmazza az előre megtervezett közbeszólásokat, kérdéseket és megjegyzéseket is.

A második feladatban, az önálló témakifejtésben a vizsgázónak egy adott, hétköznapi témához kapcsolódóan kell gondolatait, véleményét összefüggően kifejtenie. A vizsgázó számára készült feladatlap tartalmazza a témát és négy megadott irányító szempontot. Az irányító szempontok egyrészt segítségül szolgálnak, másrészt megakadályozzák, hogy a vizsgázó előre megtanult szövegeket mondjon el. A vizuális segédanyagok a megadott témakörhöz kapcsolódnak. A vizsgázató szükség esetén segítő kérdéseket tehet föl. A feladathoz készült vizsgázatói példány a vizsgázónak adott információkon túl tartalmazza az előre megtervezett segítő kérdéseket és megjegyzéseket is. A vizsgázó két téma közül választhat.

A tételt a vizsgázó húzza. A kihúzott tétel összesen három feladatot tartalmaz: egy szerepjátékot, továbbá az önálló témakifejtéshez két feladatot különböző témákból. E két feladat közül a vizsgázó választhat. A feladatok kidolgozásához felkészülési idő nincs, de a második és harmadik feladat végiggondolásához a vizsgázónak rövid (körülbelül fél perc) gondolkodási idő áll rendelkezésére.

A feladatmeghatározás és a verbális segédanyagok orosz nyelvűek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a receptív készségeket mérő részek nyelvi szintjénél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

A szaktanárnak a szóbeli tételeket úgy kell összeállítania, hogy azok minden témakört (9) lefedjenek. Ha a vizsgázók száma 9-nél kevesebb, akkor minimum 9 tételt, ha 9 vagy annál több, akkor minimum 20 tételt. Az előző évben felhasznált szóbeli tételsor legalább 15%-át frissíteni kell.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelés vizsgázóként pontozó lapon központilag kidolgozott analitikus skála alapján történik, amely tartalmazza az értékelési szempontok részletes leírását is.

A feladatok értékelése egymástól független. A vizsgázó feleletének értékeléséhez központilag kidolgozott egyéni értékelő lapot használnak.

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Az írásbeli vizsga időtartama 240 perc, a szóbeli vizsgáé 20 perc.

A következő táblázat bemutatja a vizsga részeit a lebonyolítás sorrendjében, továbbá az egyes vizsgarészek időtartamát és arányát az értékelésben.

		Időtartam (perc)	Arány (%)	Pont
Írásbeli vizsgarész	Olvasott szöveg értése	70	20	30
	Nyelvhelyesség	50	20	30
		15 perc szünet		
	Hallott szöveg értése	30	20	30
	Íráskészség	90	20	30
Szóbeli vizsgarész	Beszédkésztség	20	20	30
Összesen:		–	100	150

Az emelt szintű vizsga az Európa Tanács skálája B2 szintjének felel meg. Az eltérő képesség- és tudásszintek mérése érdekében az írásbeli feladatsorokban a lépcsőzetesség elve érvényesül.

Értékelés

- Az egyes vizsgarészek értékelése egymástól független.
- Minden vizsgarészben csak a célzottan mért készséget értékeljük.
- A vizsgázónak mind az öt vizsgarészben külön-külön teljesítenie kell az elérhető pontszámnak legalább a 10%-át.
- Minden vizsgarész elbírálása központilag kidolgozott javítási-értékelési, illetve értékelési útmutatók alapján történik.
- Az Olvasott szöveg értése, a Hallott szöveg értése és a Nyelvhelyesség vizsgarészek javítási-értékelési útmutatói tartalmazzák a lehetséges elfogadható válaszokat.
- Az Íráskészség és a Beszédkésztség vizsgarészek értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák alapján történik.
- Az egyes vizsgarészekben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési, illetve értékelési útmutató alapján történik.

Írásbeli vizsga

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Olvasott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e a mindennapi életben előforduló, különböző fajtájú autentikus szövegeket önállóan elolvasni, és az olvasási céloknak megfelelő mélységben megérteni.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak képesnek kell lennie az értési céloknak megfelelő stratégiák alkalmazására is.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó az olvasási céloknak, illetve a feladatnak megfelelő stratégiák alkalmazásával a szövegben

- a gondolatmenetet követni,
- véleményeket, érvelést követni,
- az információkat megfelelő részletességgel megérteni,
- a szerző álláspontjára következtetni,
- a szerző, illetve a szereplők érzéseire, érzelmeire következtetni.

A felhasznált szöveg

- autentikus, esetleg kismértékben szerkesztett,
- tartalma, szerkezete, nyelve világos,
- hosszabb, nyelvileg és tartalmilag összetettebb,
- konkrét vagy elvont témájú,
- tematikusan megfelel a korosztály életpaszatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* című rész az irányadó,
- autentikus jellegéből adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elő:

- utasítások (pl. használati utasítások),
- tájékoztató szövegek (pl. műsorfüzet),
- levelek,
- újságcikkek (pl. hír, beszámoló, riport),
- ismeretterjesztő szövegek,
- irodalmi szövegek,
- publicisztikai írások.

A közép- és az emelt szint közötti különbség az adott téma megközelítési módjában, a szövegek terjedelmében, tartalmi és nyelvi komplexitásában, valamint a feladatok eltérő nehézségi fokában jelenik meg.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (cím és szöveg, kérdés és felelet, személy és kijelentés stb.),
- képek, események sorrendbe rakása a szöveg alapján,
- a szövegből kiemelt mondat, bekezdés helyének azonosítása a szövegben,
- szöveg részeinek sorrendbe rakása,
- hiányos szöveg-összefoglalás kiegészítése,
- nyitott kérdések.

A teszt feladattípológiailag kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne. A feladatsor a szövegértés alábbi részkészségeit méri: globális, szelektív és részletes értés.

A feladatsor 3–4 szövegből és 3–4 feladtból áll. Egy feladaton belül egy hosszabb szöveg helyett előfordulhat több rövidebb szöveg is. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 1300–1500 szó. A feladatsor 25–30 itemből áll.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások orosz nyelvűek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, az útmutató tartalmazza a szövegből adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor veszik figyelembe, ha azok a válasz megértését akadályozzák.

A szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Nyelvhelyesség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó rendelkezik-e azokkal a lexikai, grammatikai, szemantikai és pragmatikai ismeretekkel, amelyek képessé teszik az önálló kommunikációra.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó változatos nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására szövegszinten.

A felhasznált szöveg vagy szövegrészlet

- nehézségi foka alacsonyabb, mint az olvasott szöveg megértését mérő feladatoknál,
- autentikus, esetleg szerkesztett,
- tartalma, szerkezete, nyelve világos,
- hosszabb, nyelvileg és tartalmilag összetettebb,
- konkrét vagy elvont témájú,
- tematikusan megfelel a korosztály életpaszttalátának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* című rész az irányadó,
- autentikus jellegéből adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához.

A közép- és az emelt szint közötti különbség a nyelvtani és lexikai szerkezetek komplexitásában és a feladatok eltérő nehézségi fokában jelenik meg.

Középszinten a vizsgázó képes az alapvető nyelvtani és lexikai szerkezetek helyes felismerésére, illetve helyes használatára. *Emelt szinten* a vizsgázó változatos és komplexebb nyelvtani és lexikai szerkezetek helyes felismerésére és pontos használatára is képes.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- hiányos szövegek kiegészítése feleletválasztással (négy válaszlehetőség közül egy helyes kiválasztása),
- a szövegből kivett mondatrész helyének megtalálása a szövegkohéziós eszközök segítségével,
- hiányos szöveg kiegészítése önállóan vagy előre megadott szókészletből,
- megadott szavak képzett és/vagy ragozott alakjainak beillesztése a szövegbe,
- hibaaazonosítás.

A teszt feladattípusai kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A feladatsor 4–5 feladatból, 30–45 íteemből áll, a feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 700–900 szó. Valamennyi feladat szövegre épül.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások orosz nyelvűek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik, amely tartalmazza az összes elfogadható választ. A szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Hallott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e megérteni az adott nyelvterületen általánosan elfogadott nyelvhasználatól nem vagy csak kissé eltérő anyanyelvi beszédet az értési céloknak megfelelően.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak képesnek kell lennie az értési céloknak megfelelő stratégiák alkalmazására is.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó az értési céloknak, illetve a feladatnak megfelelő stratégiák alkalmazásával a szöveg

- gondolatmenetét részleteiben is követni,
- egyes tényszerű részinformációkat megérteni,
- megértésén túl a szövegkörnyezetből következtetni az egyes beszélők álláspontjára,
- megértésén túl a szövegkörnyezetből következtetni a beszélők érzelmeire és egymáshoz való viszonyára.

A felhasznált szöveg

- autentikus vagy autentikus hangzású (stúdiófelvétel),
- változatos nyelvtani szerkezetekből és lexikai elemekből építkező,
- természetes, a szöveg jellegének megfelelően változatos tempójú,
- tartalmilag és szerkezetileg összetett,
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* című rész az irányadó,
- anyanyelvi beszélők közvetítésével hangzik el,
- egy vagy több beszélő közvetítésével hangzik el,
- akusztikai minősége kifogástalan,
- hossza és tartalma nem terheli meg feleslegesen a vizsgázó memóriáját,
- autentikus jellegéből adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elő:

- közérdekű bejelentések, közlemények,
- rögzített telefonos szövegek (pl. üzenetrögzítő),
- utasítások,
- médiaközlemények (pl. rövid hír),
- beszélgetések, telefonbeszélgetések,
- műsorrészletek,
- riportok, interjúk,
- beszámolók,
- általános érdeklődésre számot tartó témáról szóló ismeretterjesztő szövegek.

A közép- és az emelt szint közötti különbség az adott téma megközelítési módjában, a szövegek terjedelmében, tartalmi és nyelvi komplexitásában, valamint a feladatok eltérő nehézségi fokában jelenik meg.

A szövegértés nehézségi fokát további tényezők is befolyásolhatják, mint például a beszédtempó, a beszélők száma, az artikuláció, a háttérzajok.

Középszinten a vizsgázónak döntően a mindennapi élet helyzeteiben elhangzó szövegeket kell megértenie, amelyek tartalmilag és szerkezetileg egyértelműek. *Emelt szinten* olyan szövegek is előfordulhatnak, amelyek az adott témát az általánosítás szintjén közelítik meg és árnyalt közléseket, véleményeket és ellenvéleményeket is tartalmaznak.

Középszinten a szövegek nyelvilag egyszerűbbek, *emelt szinten* pedig a művelt köznyelv összetettebb, választékosabb formái is előfordulnak.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (pl. személy és kijelentés, képek kiválasztása szöveghez),
- események sorrendjének megállapítása,
- táblázatok kitöltése,
- hiányos mondatok kiegészítése,
- hiányos szöveg kiegészítése,
- nyitott kérdések,
- ténybeli hibák azonosítása, javítása.

A teszt feladattípológiailag kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne. A feladatsor a szövegértés alábbi részkészségeit méri: globális, szelektív és részletes értés.

A feladatsor 2–3 szövegből és 2–3 feladatból áll. Egy feladaton belül egy hosszabb szöveg helyett előfordulhat több rövidebb szöveg is. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 7–10 perc. A feladatsor 20–30 íteimből áll.

A vizsgázó minden szöveget kétszer hallgat meg.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások orosz nyelvűek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A hangfelvétel tartalmazza a feladatmeghatározást, a szövegeket kétszer, valamint a feladatok elolvasásához és megoldásához szükséges szüneteket is. A hangfelvételen hallható és a feladatlapon olvasható feladatmeghatározások szó szerint megegyeznek.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, az útmutató tartalmazza a szövegből adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor veszik figyelembe, ha azok a válasz megértését akadályozzák. A szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Íráskészség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e magát az adott szinten orosz nyelven írásban kifejezni, illetve írásbeli feladatokat végrehajtani különböző kommunikációs célok megvalósítása érdekében.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

– a feladatban megadott kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd a *Kommunikációs helyzetek és szándékok* című részt),

– a megadott témákhoz kapcsolódó szövegeket írni (lásd a *Témakörök* című részt),

– a megadott témákat általános nézőpontból is tárgyalni,

– álláspontját viszonylag árnyaltan, érvelését rendszerezetten kifejteni,

– a nyelvi eszközök széles skálájának változatos alkalmazásával összefüggő, megfelelően tagolt, logikusan felépített szöveget létrehozni,

– a nyelvtani struktúrákat, valamint a helyesírás szabályait rendszerszerű hibák nélkül, nagy biztonsággal alkalmazni,

– a szövegfajtának, a közlési szándéknak, a címzethez való viszonyának megfelelő stílust és hangnemet választani,

– az adott szövegfajta formai sajátosságainak megfelelő írásművet létrehozni.

A vizsgázónak olyan szövegeket kell létrehoznia, amelyek

– meghatározott kommunikációs szándékkal jönnek létre,

– az olvasó számára világosak, érthetőek és alkalmasak a kommunikációs cél elérésére,

– szövegfajtája meghatározott,

– tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,

– megírásához nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A vizsgán az alábbi szövegfajtákat kell létrehozni:

– magánjellegű vagy intézménynek szóló levél,

– olvasói levél,

– cikk (diák)újság számára.

A közép- és az emelt szint közötti különbség a témák megközelítésében, a létrehozandó szövegek terjedelmében, a nyelvi megformálás jellemzőiben jelenik meg.

A témák megközelítésében az a lényeges különbség, hogy *középszinten* a vizsgázó személyes nézőpontból ír hozzá közel álló, mindennapi, személyével kapcsolatos vagy őt érdeklő témákról, míg *emelt szinten* az adott témát általánosabban is képes megközelíteni, és átfogó problémaként tárgyalni.

A nyelvi megformálásra az jellemző, hogy középszinten a vizsgázó röviden, egyszerűen, összefüggő mondatokban, *emelt szinten* pedig részletesen, változatos szókinccsel, nyelvileg igényesebben és pontosabban ír.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A feladatok a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* című listákra épülnek.

Az íráskészség mérése során meghatározott kommunikációs helyzetet teremtünk, azaz megadjuk a szituációt, amelyben az írásmű keletkezik, az ehhez illeszkedő szövegfajtát, továbbá meghatározzuk az írásmű célját, témáját és címzettjét, valamint a szöveg írója és olvasója közötti kapcsolat jellegét. Mindezek meghatározzák a szöveg stílusát és hangnemet.

A vizsgán az alábbi feladattípus fordulhat elő:

– a vizsgázó irányító szempontok alapján levelet ír,

– a vizsgázó írásban reagál a megadott verbális és/vagy vizuális segédanyagokra (pl. hirdetés, grafikon) a megadott irányító szempontok alapján.

Az irányító szempontok a téma alpontjait adják meg, a verbális és vizuális segédanyagok pedig gondolati és/vagy nyelvi segítséget nyújtanak az adott téma kidolgozásához.

A vizsgarész két feladatból áll. Az *első feladatban* a vizsgázó 10 irányító szempont alapján egy 120–150 szó terjedelmű levelet ír.

A *második feladatban* a vizsgázó két téma közül választhat. A témákhoz informatív szövegek (pl. újságcikk részlet, statisztika) nyújtanak gondolati segítséget. A kiválasztott témáról a vizsgázónak a megadott irányító szempontok alapján 200–250 szó terjedelmű szöveget (pl. olvasói levél, cikk diákújság számára) kell írnia, amelyben ki kell fejtenie véleményét is.

A feladatmeghatározás, az irányító szempontok és a segédanyagok orosz nyelvűek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a receptív készségeket mérő vizsgarészek nyelvi szintjénél.

A feladatok megoldásához nyomtatott szótár használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutatók alapján történik. Az értékelés alapjául szolgáló analitikus skálák magukban foglalják az értékelési szempontok részletes leírását is.

A két feladat értékelése egymástól független.

Ha a második feladatban a vizsgázó mindkét témát kidolgozta, és választását nem jelölte egyértelműen, akkor a javító tanárnak a vizsgadolgozatban szereplő megoldások közül sorrendben az első megoldást kell értékelnie.

Szóbeli vizsga

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

Beszédképesség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e az adott szinten gondolatait orosz nyelven szóban kifejezni és a kommunikációs szándékoknak megfelelő beszélgetést folytatni.

A vizsga azt méri, hogy a vizsgázó milyen mértékben és milyen minőségben képes szóbeli tranzakcióra és interakcióra, amelynek egyaránt részét képezik a receptív és a produktív (beszédértés, beszédképesség) készségek. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvételre.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

– a megadott helyzetekben és szerepekben, a feladatnak megfelelő kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd a *Kommunikációs helyzetek és szándékok* című részt),

– a megadott témákról szóló beszélgetésekben részt venni (lásd a *Témakörök* című részt),

– a kommunikációs stratégiákat a szintnek megfelelően, hatékonyan alkalmazni (pl. beszélgetést elkezdni, fenntartani és befejezni),

– folyékonyan, helyesen és hatékonyan használni a nyelvet,

– gondolatait, álláspontját következetesen, folyamatosan kifejezni,

– a megadott témákat általánosabb nézőpontból is tárgyalni,

– folyamatosan és természetesen részt venni a különböző témájú társalgásokban,

– bonyolultabb, váratlan elemeket is tartalmazó feladatokat sikeresen megoldani,

– elmagyarázni álláspontját, világosan érvelni,

– enyhe akcentusa ellenére természetes kiejtéssel, hanglejtéssel és normál beszédtempóban beszélni.

A közép- és az emelt szint közötti különbség a témák megközelítésében és a nyelvi teljesítmény színvonalában, azaz a nyelvi megformálás jellemzőiben jelenik meg.

A témák megközelítésében az a lényeges különbség, hogy *középszinten* a vizsgázó a megadott témakörökön belül a személyes vonatkozásokat fejti ki. *Emelt szinten* a vizsgázó az adott témákról az általánosítás szintjén is tud beszélgetni és véleményt nyilvánítani.

A nyelvi megformálásra az jellemző, hogy *középszinten* a vizsgázó el tudja érni, hogy az adott helyzetben kommunikáció jöjjön létre, és ezáltal szándéka megvalósul. Rövid, egyszerű mondatokban fejezi ki magát. *Emelt szinten* a vizsgázó választékosan, árnyaltabban fejezi ki magát.

A tételek és a tételsorok jellemzői

A vizsgafeladatokban előforduló helyzetek és szerepek a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* című listákra épülnek.

A feladatok tematikusan megfelelnek ezen korosztály életpaszatának és általános érdeklődésének, és teljesítésükhöz nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A feladatmeghatározás egyértelműen meghatározza a szituációt és a vizsgázó szerepének leírását.

A vizsgabeszélgetésben az aktív szerepet a vizsgázó játssza.

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulnak elő:

- vita (véleménykülönbség megjelenítése és áthidalása),
- önálló témakifejtés verbális és vizuális segédanyagok alapján.

A vizsga két feladtból áll. A vizsgarész rövid *bevezető társalgással* kezdődik, amelynek célja az, hogy a vizsgázó ráhangolódjon az orosz nyelv használatára. Az itt elhangzottakat nem értékeljük.

Az *első feladat, a vita* során a vizsgázónak egy beszélgetésben kell interaktívan részt vennie, amelyben partnere a vizsgáztató. A vizsgázó feladata az, hogy az adott témához kapcsolódóan érveljen, kifejtse álláspontját, és reagáljon vitapartnerre álláspontjára. A vizsgázó számára készült feladatleírás egy vagy több orosz nyelvű, egy adott témához kapcsolódó kijelentést tartalmaz. A vizsgázó ezek alapján kifejti a véleményét, miközben a vizsgáztató vitára serkentő kijelentéseire is reagálnia kell. A feladathoz készült vizsgáztatói példány a vizsgázónak adott információkon túl tartalmazza az adott témához kapcsolódó lehetséges érveket, amelyeket a vizsgáztatónak a beszélgetés során használnia kell.

A *második feladatban, az önálló témakifejtésben* a vizsgázónak egy általánosabb témáról kell gondolatait, véleményét részletesen és összefüggően kifejtenie, úgy, hogy két vizuális segédanyagot kell összevetnie. Ehhez a vizsgázó irányító szempontokat kap. A feladathoz készült vizsgáztatói példány a vizsgázónak adott információkon túl tartalmazza az előre megtervezett segítő kérdéseket és megjegyzéseket is. A vizsgázó két téma közül választhat.

A tételt a vizsgázó húzza. A kihúzott tétel összesen három feladatot tartalmaz: egy vitafeladatot, továbbá az önálló témakifejtéshez két feladatot különböző témákból. E két feladat közül a vizsgázó választhat. A feladatok kidolgozásához felkészülési idő nincs, de a feladatok végiggondolásához a vizsgázónak rövid (körülbelül feladatonként fél perc) gondolkodási idő áll rendelkezésére.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások és a verbális segédanyagok orosz nyelvűek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható. A szóbeli vizsgához vizsganaponként 20 szóbeli tétel készül. Az előző évben felhasznált szóbeli tételsor legalább 15%-át frissíteni kell.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelés központilag kidolgozott analitikus skála alapján történik, amely tartalmazza az értékelési szempontok részletes leírását is.

A feladatok értékelése egymástól független.

A vizsgát mindig egy kérdező tanár bonyolítja le, a vizsgáztatói példány előírásainak megfelelően. A másik két vizsgáztató értékeli a központi értékelési útmutató alapján. A vizsgázó feleletének értékeléséhez központilag kidolgozott egyéni értékelő lapot használunk.

A vitás esetekben a három tanár szótöbbséggel dönt.”

18. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Gyakorlati vizsga (portfólió)*	Gyakorlati vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc	240 perc	20 perc
75 pont	75 pont	120 pont	30 pont
	vagy		
	Gyakorlati vizsga (projekt)**		
	75 pont		

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Gyakorlati vizsga (portfólió)*	Gyakorlati vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	NINCS	NINCS	az alapvető anyagokat és eszközöket	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	vizsgaanyag rendezett körülmények között történő bemutatását	NINCS	NINCS
	Középszint			
	Írásbeli vizsga	Gyakorlati vizsga (projekt)**		
A vizsgázó biztosítja	NINCS	a projektmunka elkészítéséhez szükséges eszközöket		
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	NINCS		

Nyilvánosságra hozandók

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Gyakorlati vizsga (portfólió)*	Gyakorlati vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	NINCS	NINCS	szükséges anyagok és eszközök listája	témakörök
Mikor?	NINCS	NINCS	jogszabály szerint	jogszabály szerint
	Középszint			
	Írásbeli vizsga	Gyakorlati vizsga (projekt)**		
Anyag	NINCS	legalább két projekt-téma megadása		
Mikor?	NINCS	december 1-jéig		

* Portfólió: a vizsgázó korábbi tanulmányai során készült munkáiból megadott szempontok szerint összeválogat egy gyűjteményt, és azt a megfelelő módon, bemutatásra alkalmas formában kiállítja.

** Minden olyan esetben, amikor a tanulói jogviszony megszűnése miatt a középszintű gyakorlati vizsga során nem biztosíthatók a portfólió összeállításának megfelelő feltételei, a vizsgázók feladata egy központilag megadott témájú vizuális projektmunka elkészítése.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga 180 perc	Gyakorlati vizsga 15 perc (az előkészületekre fordítható idő kötetlen)
Művészettörténet-műelemző feladatsor	Portfólió vagy projekt
75 pont	75 pont

Írásbeli vizsga**Általános szabályok**

Az írásbeli vizsgarészben a vizsgázóknak egy központi írásbeli feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó a rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Az írásbeli feladatsor tartalmi arányait több szempontrendszer határozza meg.

– A vizuális kultúra részterületei szerint:	
Képzőművészet	50%
Tárgy- és környezetkultúra	40%
Vizuális kommunikáció	10%
Összesen:	100%
– Földrajzi régiók (Kultúrák szerint:	
Európai kultúrák	80%
Európán kívüli (klasszikus) kultúrák	20%
Összesen:	100%
– Korszakok szerint:	
Őskor–XVIII. század	60%
XIX–XX. század	40%
Összesen:	100%

Az írásbeli feladatsor és a feladatok jellemzői

Az írásbeli vizsgarészben a feladat egy képmelléklettel illusztrált művészettörténet, műelemző jellegű, legalább hat feladatból álló feladatsor megoldása. Az írásbeli vizsgarész feladatsora összetett – több részelemet tartalmazó – feladatokból áll. A középszintű írásbeli feladatsor 40–50%-a feleletalkotó típusú, amelyből legalább egy elemző vagy összehasonlító jellegű esszéfeladat.

A befogadás folyamatának mérésére alkalmas írásbeli feladattípusok a feleletválasztó és a feleletalkotó feladatok csoportja.

Az adott vizsgatárgy lényegéből következik, hogy mindkét feladattípusban nagy gyakorisággal szerepel képi eszközök segítségével megadott feladat vagy megoldásváltozat is (pl. elemző vázlat készítése vagy képek/reprodukciók párosítása adott szempontok szerint).

Feleletválasztó feladat

A feleletválasztó feladattípusok (pl. alternatív válaszok, többszörös választás, válaszok illesztése-csoportosítása) esetében jellemző feladattípus a kép és szöveg vagy a kép és kép adott szempontok szerinti párba állítása, csoportosítása vagy sorrendbe állítása.

Példák a párosítás szempontjaira:

- alkotó és műve,
- adott mű és korstílus/stílusirányzat,
- mű és mű (pl. azonos stílusirányzat alapján),
- műrészlet és műrészlet,
- alkotó és alkotó (pl. azonos korban),
- mű és „korszakalkotó” művészetelméleti fogalom,
- korstílus/stílusirányzat és „korszakalkotó” művészetelméleti fogalom,
- (mű)tárgy és tulajdonságai, funkciója,
- szakkifejezés és annak pontos jelentése.

Példák a csoportosítás szempontjaira:

- korszakok szerint,
- korstílusok/stílusirányzatok szerint (ezen belül pl. mű – alkotó – idő),
- földrajzi (kultúrtörténeti) elhelyezkedés szerint (pl. európai, Európán kívüli kultúrák),
- műfajok, műtípusok szerint.

Példák a sorrend felállításának szempontjaira:

- időrend (pl. évszázadok) szerint,
- korstílusok/stílusirányzatok szerint (ezen belül pl. mű – alkotó – idő).

Feleletalkotó feladat

A feleletalkotó típusú, rövid választ (pl. egy szó, egy mondat) igénylő feladatok jellemzően a részletes követelményekben meghatározott tartalmak (pl. alkotó neve, alkotás címe, stílusa, konkrét fogalmak) felismerését, megnevezését, meghatározását jelentik. A fent említett feladattípus jellemző változata, ha csak részinformáció, információtüredék áll rendelkezésre a felismeréshez (pl. képrészlet, képtüredék).

A hosszabb választ igénylő, esszétípusú feladatok középszinten minden esetben megadják a megfigyelési szempontokat, legyen az akár elemző vagy összehasonlító jellegű feladat. (Pl. Elemezze az adott művet formaalkotás, kifejezés, kompozíció és funkció szerint!) Középszinten mind az elemző, mind az összehasonlító feladatok esetén a feladat tárgya kép (pl. műalkotás) vagy ábra (pl. grafikon).

A feleletalkotó feladatok típusai például:

- művészeti ágak, műfajok, műtípusok felismerése, jellemzése;
- időszakok, korszakok, alkotók, művek, stílusjegyek megnevezése, jellemzése, összehasonlítása, értékelése;
- műtárgyak, tárgyak elemzése, összehasonlítása, értékelése;
- főbb művészettörténeti korszakok leírása, összehasonlítása a művészet változását befolyásoló alapvető kultúrtörténeti összefüggések szempontjából;
- művészeti fogalmak, szakkifejezések felismerése és szakszerű meghatározása, megfelelő használata;
- verbális és vizuális műelemző eszközök, módszerek használata.

Az írásbeli feladatlapon értékelése

Az írásbeli feladatsor értékelését központi javítási-értékelési útmutató alapján a szaktanár végzi. Az írásbeli vizsgarészben 75 pont szerezhető.

Az írásbeli feladatsor javítási-értékelési útmutatója minden egyes feladat esetében tartalmazza a helyesnek tekinthető választ és a hozzájuk tartozó pontértékeket. Azoknál a feladatoknál, ahol nem egyértelmű az elfogadható válasz, ismereti az elfogadható lehetőségeket, tartalmi elemeket (kulcsfogalmakat) és azok pontozási eljárását. A pontozási eljárás alapelve, hogy a jó válasz és válaszelem meghatározott pontot érdemel, azonban rossz, vagy hiányos válasz esetén pontlevonás nem lehetséges.

Gyakorlati vizsga

Általános szabályok

A gyakorlati vizsgarész feladata egy portfólió összeállítása. Az adott vizsgarész produktuma gyakorlati munka eredményeként jön létre, de a vizsgának része az elkészült munkák szóbeli bemutatása is, ezért a portfólió tanári értékelése a szóbeli vizsga keretei között zajlik.

A portfólió összeállításának szempontjai központilag adottak és évről évre ismétlődnek. A vizsgát megelőzően a vizsgaanyag kiválogatásához lehetőséget kell biztosítani a vizsgázó és a szaktanár közötti konzultációra. A vizsga során a vizsgabizottságot működtető intézménynek lehetőséget kell biztosítani a vizsgabizottság számára a vizsgaanyag rendezett körülmények között történő megtekintésére (pl. egy kiállítás formájában).

Minden olyan esetben, amikor a tanulói jogviszony megszűnése miatt nem biztosíthatók a portfólió összeállításának megfelelő feltételei (pl. a vizsgázó által önállóan, ellenőrzött keretek között készült munkák összegyűjtése), a gyakorlati vizsga során a vizsgázók feladata egy központilag megadott témájú vizuális projektmunka elkészítése.

A választhatóság érdekében minden évben legalább két központilag megadott projekttémát kell biztosítani, amelyek közül a vizsgázó egyet választ. Az elkészült projektmunkát a vizsgabizottságot működtető intézményben legkésőbb az adott vizsgaidőszak írásbeli vizsgáinak kezdetéig kell beadni. A beadott munkát a továbbiakban írásbeli feladatsorként kell kezelni.

A gyakorlati vizsga feladatának jellemzői

A portfólió/projekt mint a folyamatmérés egyik fontos eszköze kap szerepet a középszintű vizsgában. A portfólió jelentése: a vizsgázó korábbi tanulmányai során készült munkáiból megadott szempontok szerint összeválogat egy gyűjteményt, és azt a megfelelő módon, bemutatásra alkalmas formában kiállítja. Ez a gyűjtemény lehetőséget nyújt arra, hogy ne csupán egy véletlenszerűen kiragadott vizsgamunkát értékeljünk, hanem több munkán keresztül az alkotóképesség folyamatába is betekintést nyerhessünk.

A vizuális projekt egy bőséges asszociációs bázissal bíró téma vizuális feldolgozása szabadon választott eszközökkel. A projektmunka meghatározó vonása, hogy a téma feldolgozása önálló munkafolyamat eredménye. A végeredmény eléréséig vezető gondolatmenetet a vizsgázónak vizuálisan dokumentálnia is kell (pl. munkanaplóban).

A portfólió összeállításának feltételei

A portfólióba kizárólag ellenőrzött keretek között, a vizsgázó által készített és kiválogatott, lehetőleg az utolsó két tanév folyamán készült munkák kerülhetnek be. Ennek természetesen feltétele, hogy az adott időszakban, az iskolában készült munkákat megfelelő körülmények között megőrizték.

A portfóliónak 8 darab munkát kell tartalmaznia. A munkák mérete nem korlátozott.

A portfólió összeállítása a következő szempontok szerint történik:

Tartalmazzon

1. két olyan munkát, amelyet sikeresnek tart a vizsgázó;
2. egy olyan munkát, amelyet kevésbé tart sikeresnek a vizsgázó;
3. egy olyan munkát, amelyet a legkedveltebb technikájával készített a vizsgázó;
4. egy olyan munkát, amely egy tárgy tervezését dokumentálja (több rajz is lehet egy lapon);
5. egy olyan munkát, amely látvány alapján készült tanulmányrajz, festmény vagy plasztika (fotója);
6. egy olyan munkát, amely képet és szöveget együttesen alkalmazó kompozíció;
7. egy olyan munkát, amely a vizsgázó által szabadon választott téma tetszőleges feldolgozása.

A vizsgára kiválogatott munkákat a hitelesség érdekében a megfelelő jelölésekkel és a szaktanár aláírásával kell ellátni.

A munkák hátoldalán szerepeljen a vizsgázó neve és a készítés dátuma, valamint a fenti listának megfelelő azonosító szám! (Pl. a 3. sorszámú munkáról a vizsgáztatók tudni fogják, hogy a vizsgázó legkedveltebb technikájával készült munkájáról van szó.)

Vizsga előtt a saját szaktanár aláírásával hitelesíti a kiválogatott anyagot, igazolva, hogy valóban az iskolában, az adott vizsgázó által készült munkák alkotják a portfólió anyagát.

A portfólió bemutatása

A kiválogatott anyaghoz kapcsolódva a vizsgázó szóban önállóan bemutatja, értékeli, értelmezi munkáját és indokolja a válogatását, ismerteti a munkáját irányító főbb gondolatokat. A bemutatást a vizsgacsoport szóbeli vizsgáinak keretében kell megtartani.

A projektmunka elkészítése

A munka szabadon választott eszközökkel történik, melyekről a vizsgázó önmaga gondoskodik. A munka mérete nem meghatározott.

Az elkészült projektmunkát és a munkanaplót legkésőbb a vizsgaidőszak megkezdéséig le kell adni a vizsgabizottságot működtető intézménybe a készítő nevének és a választott témának a feltüntetésével. A vizsgaanyag kezelése az írásbeli feladatsorra vonatkozó előírások szerint történik.

A gyakorlati vizsga értékelése

A gyakorlati vizsgarészben **a portfólió esetében szerezhető 75 pontból 60 pont a gyakorlati vizsgaanyagra, 15 pont pedig annak szóbeli bemutatására adható.**

A portfólió értékelése csak abban az esetben lehetséges, ha megfelel a kiírásban szereplő formai követelményeknek, azaz:

- megfelelő számú munkát tartalmaz,
- a munkák a kiírásnak (a listának) megfelelően kerültek kiválogatásra,
- a munkák hitelesítése megtörtént,
- a munkák számokkal történő azonosítása szintén megtörtént.

A projektmunka esetében szerezhető 75 pontot teljes egészében a gyakorlati vizsgaanyagra kell megítélni.

A portfólió értékelése

A portfólió esetében a rajzi, illetve gyakorlati jellegű munkák értékelését a központi értékelési útmutatóban meghatározott, értékelési kritériumokra bontott szempontsor alapján végzi az értékelő.

Öt (négy plusz egy) különböző szempont alapján kell megvizsgálni a vizsgamunkákat, azaz kizárólag a gyakorlati teljesítményt.

Szempontok:

- I. Problémamegoldó képesség
- II. Vizuális kommunikációs képesség
- III. Kreativitás, tartalmi komplexitás (az alkotás tartalmi árnyaltsága)
- IV. Közlés, kifejezés, alkotás technikája
- V. Összkép

A fenti szempontokhoz tartozó kritériumrendszer világosan értelmezhető jellemzőkkel írja le az adott szempont szerint teljesülő minőséget, melyekhez pontskála tartozik.

A vizsgázó által az alábbi pontskála alapján elért összpontszámot 2-vel megszorozva megkapjuk a vizsgarész pontszámát. Ha például a vizsgázó 22 pontot ér el a vizsgaanyaga alapján, akkor $22 \times 2 = 44$ pont a vizsgarész pontszáma.

*Értékelési útmutató***I. Problémamegoldó képesség****összesen: 6 pont****1.**

- A saját élmények, tapasztalatok hasznosítása egyértelmű a munkáiban, és ezeket az élményeket nagyon jól, szuggesztíven beépíti az alkotómunkájába. 3 pont
- Megállapítható saját élmények, tapasztalatok hasznosítása, de ezek érvényesítése nem meghatározó és meggyőző az alkotó munka beépítésébe. 2 pont
- Előfordul saját élmények, tapasztalatok hasznosítása, azonban nem adekvát azok beépülése az alkotó munkába. 1 pont
- Nyilvánvalóan nem támaszkodott saját élményeire, tapasztalataira. 0 pont

2.

- A feladat megoldásához érzékelhetően tanulmányozta mások hasonló problémákra adott megoldásait, és ezeket a tapasztalatokat nagyon jól használta fel saját munkáiban. 3 pont
- A feladat megoldásához érzékelhetően tanulmányozta mások hasonló problémákra adott megoldásait, de ezeket a tapasztalatokat nem megfelelően adaptálja saját munkája során. 2 pont
- A munkájában alig kimutatható az érdeklődés mások megoldásai iránt és/vagy azokat rosszul adaptálja saját munkája során. 1 pont
- Semmilyen érdeklődést nem mutatott mások megoldásai iránt. 0 pont

II. Vizuális kommunikációs képesség**összesen: 9 pont****1.**

- Vizuális közléseit pontosan, érthetően, nagyon világosan képes dokumentálni. 3 pont
- Vizuális közlései alapvetően világosak, de helyenként nehezen értelmezhetők vagy félreérthetők. 2 pont
- Vizuális közlései alapvetően nehezen értelmezhetők vagy félreérthetők. 1 pont
- A dokumentáció vizuális közlése teljesen zavaros vagy szegényes. 0 pont

2.

- A vizuális kifejezés eszközeit (vonal, szín, forma, kompozíció stb.) a célnak megfelelően, kitűnően alkalmazza. 3 pont
- A vizuális kifejezés eszközeit alapvetően megfelelően alkalmazza. 2 pont
- A vizuális kifejezés eszközeit többször pontatlanul, nem a kifejezés céljának megfelelően alkalmazza. 1 pont
- A vizuális kifejezés eszközeit esetlegesen vagy helytelenül alkalmazza. 0 pont

3.

- A rajzi kifejezése igen árnyalt, érdekes, esetleg egyéni elemeket is tartalmaz. 3 pont
- A rajzi kifejezés árnyalt és/vagy a célnak megfelelő, de szokványos. 2 pont
- A rajzi kifejezés nem elég árnyalt és/vagy gyakran a célnak nem megfelelő. 1 pont
- A rajzi kifejezése igen kezdetleges és/vagy a célnak nem megfelelő. 0 pont

III. Kreativitás, tartalmi komplexitás (az alkotás tartalmi árnyaltsága)**összesen: 6 pont****1.**

- Tervei, elképzelései vagy előadásmódja igen érdekes, kreatív, innovatív. 3 pont
- Munkáinak vannak érdekes, egyéni vonásai. 2 pont
- Munkái alapvetően szokványosak, de néhol új ötletek nyomai észlelhetők. 1 pont
- Munkái teljesen szokványosak, semmi egyéni vonás nem észlelhető rajtuk. 0 pont

2.

- Munkái tartalmilag komplexek, érzékelhetően igen elmélyültek. 3 pont
- Munkájában vannak értékes, egyéni tartalmi momentumok, de helyenként egysíkú. 2 pont
- Munkáira nem jellemző a tartalmi komplexitás, elmélyülés. 1 pont
- Közhelyszerű, érdektelen munkák. 0 pont

IV. Közlés, kifejezés, alkotás technikai színvonala**összesen: 6 pont****1.**

- Munkáit a célnak, szándékának megfelelő magas szintű előadásmód jellemzi. 3 pont
- Munkáit alapvetően a célnak, szándékának megfelelő előadásmód jellemzi, de helyenként bizonytalan. 2 pont
- Előadásmódját gyakran jellemzi bizonytalanság. 1 pont
- Ügyetlen, érzéketlen, kezdetleges előadásmód jellemzi. 0 pont

2.

- A bemutatott technikák mindegyikét kiválóan műveli. 3 pont
- A bemutatott technikákat kisebb hibákkal, a célnak megfelelően műveli. 2 pont
- A bemutatott technikák jelentősebb részében nem rendelkezik kellő jártassággal vagy nem mutat érdeklődést a különböző technikák iránt. 1 pont
- A bemutatott technikákban nem rendelkezik kellő jártassággal. 0 pont

V. Összkép**összesen: 3 pont**

- A mappa koherens, igen színvonalas munkákat tartalmaz. 3 pont
- A mappa alapvetően jó munkákat tartalmaz. 2 pont
- A munkák között van néhány jó. 1 pont
- A munkák többsége felkészületlenségről tanúskodik. 0 pont

Összesen: 30 pont**Maximális pontszám: 30 pont×2 = 60 pont***A portfólió szóbeli bemutatásának értékelése*

A portfólió szóbeli bemutatásának értékelése az alábbi értékelési útmutató segítségével történik. Az értékelési útmutató tartalmazza a megítélés alapját képező szempontsort. Minden egyes értékelési szempont további kritériumokra bomlik. A kritériumok a szóbeli feleletet jellemzik az adott értékelési szempont tekintetében, a megíthető pontszámokkal együtt.

A szóbeli bemutatást az alábbi szempontok szerint kell értékelni:

I. Önismeret (személyes relevancia, önértékelés)

II. Érvelés

III. Szaknyelv használata

IV. Téma felismerhetősége

V. Nyelvhelyesség

*Értékelési útmutató***I. Önismeret (személyes relevancia, önértékelés)****összesen: 3 pont**

- A vizsgázó önállóan képes saját munkáját kritikailag szemlélni, értékelése helytálló és érthető. 3 pont
- A vizsgázó kis rávezetéssel képes helytálló, érthető kritikai észrevételeket tenni munkájára vonatkozólag. 2 pont
- Csak részben vagy zavaros formában képes kritika megfogalmazására saját munkáit illetően, ami vagy gyenge önismeretről tanúskodik vagy nem képes annak pontos megfogalmazására. 1 pont
- Nem képes saját munkáját kritikailag szemlélni (pl. a sikeresebb és kevésbé sikeres munkákat megkülönböztetni), és/vagy teljesen téves önképet mutat. 0 pont

II. Érvelés**összesen: 3 pont**

- A vizsgázó pontosan és önállóan képes álláspontját megfogalmazni, ezt világosan érthetővé teszi mások számára is. 3 pont
- A vizsgázó alapvetően (kis segítséggel) képes képviselni egy álláspontot, és azt hozzátvetőleges pontossággal mások számára is érthetővé tudja tenni. 2 pont
- Nincs határozott álláspontja, érvelése többnyire pontatlan és/vagy zavaros. 1 pont
- Nem képes saját gondolatainak, érveinek megfogalmazására. 0 pont

III. Szaknyelv használata**összesen: 3 pont**

- A vizsgázó pontos, megfelelő jelentéssel, megfelelő mértékben és megközelítésből használja a szakmai-tudományos kifejezéseket. 3 pont
- A vizsgázó többnyire pontosan, megfelelő mértékben használja a szakmai-tudományos kifejezéseket, de nem mindig megfelelő szövegkörnyezetben. 2 pont
- A vizsgázó törekszik a szakmai-tudományos kifejezések használatára, de gyakran hibásan és/vagy nem a megfelelő szövegkörnyezetben használja. 1 pont
- A vizsgázó egyáltalán nem használja vagy teljesen pontatlanul, rosszul használja a szakmai-tudományos kifejezéseket. 0 pont

IV. Téma felismerhetősége**összesen: 3 pont**

- A vizsgázó minden részletében az adott témáról beszél, és ez könnyen, világosan felismerhető. 3 pont
- A vizsgázó alapvetően az adott témáról beszél, de bizonyos résztemáknál megkerüli a konkrét választ vagy lényegtelen, illetve nem oda illő részleteket érint. 2 pont
- A vizsgázó csak érinti az adott témát, gyakran megkerüli a konkrét választ vagy lényegtelen, illetve oda nem illő részletekről beszél. 1 pont
- A vizsgázó nem az adott témáról beszél, és/vagy megkerüli a konkrét választ, csak lényegtelen, illetve nem oda illő részletekről beszél. 0 pont

V. Nyelvhelyesség**összesen: 3 pont**

- A vizsgázó felelete koherens, jól felépített, nyelvtanilag helyes és érthető, felelete minden részletében szabatos, lényegre törő és hatásos. 3 pont
- A vizsgázó felelete alapvetően jól felépített, de bizonyos esetekben nem teljesen érthető, logikailag nem pontosan kapcsolódó gondolatmenetet fejt ki, esetleg nyelvtanilag helytelen mondatokat használ, alapvetően lényegre törő, de nem biztos, hogy kellő hatást ér el. 2 pont
- A vizsgázó felelete nem jól felépített, gyakran érthetetlen vagy nyelvtanilag helytelen, nem eléggé lényegre törő és nem éri el vele a kellő hatást. 1 pont
- A vizsgázó felelete rosszul felépített, logikai összefüggések nem vagy csak elvétve lehetők fel, számtalan érthetetlen vagy nyelvtanilag helytelen mondatot használ. 0 pont

Maximális pontszám: 15 pont

A vizsgán az eredmények rögzítésére egyéni értékelőlap készítését javasoljuk.

A projektmunka értékelése

A projektmunka esetében az értékelést a lentebb meghatározott, értékelési kritériumokra bontott szempontsor alapján végzi az értékelő.

A portfólió értékeléséhez hasonlóan öt (négy plusz egy) különböző szempont alapján kell megvizsgálni a vizsgamunkát. Szempontok:

- I. Problémamegoldó képesség
- II. Vizuális kommunikációs képesség
- III. Kreativitás, tartalmi komplexitás (az alkotás tartalmi árnyaltsága)
- IV. Közlés, kifejezés, alkotás technikája
- V. Összkép

A fenti szempontokhoz tartozó kritériumrendszer világosan értelmezhető jellemzőkkel írja le az adott szempont szerint teljesülő minőséget, melyekhez pontskála tartozik.

A vizsgázó által az alábbi pontskála alapján elért összpontszámot 2,5-del megszorozva megkapjuk a vizsgarész pontszámát. Ha például a vizsgázó 22 pontot ér el a vizsgaanyaga alapján, akkor $22 \times 2,5 = 55$ pont a vizsgarész pontszáma. Törtszám esetén felfelé kell kerekíteni.

*Értékelési útmutató***I. Problémamegoldó képesség****összesen: 6 pont**

- 1.**
 - A saját élmények, tapasztalatok hasznosítása egyértelmű a munkáiban, és ezeket az élményeket nagyon jól, szuggesztíven beépíti az alkotómunkájába. 3 pont
 - Megállapítható saját élmények, tapasztalatok hasznosítása, de ezek érvényesítése nem meghatározó és nem meggyőző az alkotó munkában. 2 pont
 - Előfordul saját élmények, tapasztalatok hasznosítása, azonban nem adekvát azok beépülése az alkotó munkába. 1 pont
 - Nyilvánvalóan nem támaszkodott saját élményeire, tapasztalataira. 0 pont
- 2.**
 - A feladat megoldásához érzékelhetően tanulmányozta mások hasonló problémákra adott megoldásait (pl. végzett gyűjtőmunkát), és ezeket a tapasztalatokat nagyon jól használta fel saját munkáiban. 3 pont
 - A feladat megoldásához érzékelhetően tanulmányozta mások hasonló problémákra adott megoldásait, de ezeket a tapasztalatokat nem megfelelően adaptálja saját munkája során. 2 pont
 - A munkájában alig kimutatható az érdeklődés mások megoldásai iránt és/vagy azokat rosszul adaptálja saját munkája során. 1 pont
 - Semmilyen érdeklődést nem mutatott mások megoldásai iránt. 0 pont

II. Vizuális kommunikációs képesség**összesen: 9 pont****1.**

- Vizuális közléseit pontosan érthetően, nagyon világosan képes dokumentálni, és a választott téma pontosan felismerhető. 3 pont
- Vizuális közlései alapvetően világosak, de helyenként nehezen értelmezhetők vagy félreérthetők, de a választott téma felismerhető. 2 pont
- Vizuális közlései alapvetően nehezen értelmezhetők vagy félreérthetők, és/vagy a választott téma nehezen felismerhető. 1 pont
- A dokumentáció vizuális közlése teljesen zavaros vagy szegényes, és/vagy a választott téma felismerhetetlen. 0 pont

2.

- A vizuális kifejezés eszközeit (vonal, szín, forma, kompozíció stb.) a célnak megfelelően, kitűnően alkalmazza. 3 pont
- A vizuális kifejezés eszközeit alapvetően megfelelően alkalmazza. 2 pont
- A vizuális kifejezés eszközeit többször pontatlanul, nem a kifejezés céljának megfelelően alkalmazza. 1 pont
- A vizuális kifejezés eszközeit esetlegesen vagy helytelenül alkalmazza. 0 pont

3.

- A rajzi kifejezése igen árnyalt, érdekes, esetleg egyéni elemeket is tartalmaz. 3 pont
- A rajzi kifejezés árnyalt és/vagy a célnak megfelelő, de szokványos. 2 pont
- A rajzi kifejezés nem elég árnyalt és/vagy gyakran a célnak nem megfelelő. 1 pont
- A rajzi kifejezése igen kezdetleges és/vagy a célnak nem megfelelő. 0 pont

III. Kreativitás, tartalmi komplexitás (az alkotás tartalmi árnyaltsága)**összesen: 6 pont****1.**

- Tervei, elképzelései vagy előadásmódja igen érdekes, kreatív, innovatív. 3 pont
- Munkáinak vannak érdekes, egyéni vonásai. 2 pont
- Munkái alapvetően szokványosak, de néhol új ötletek nyomai észlelhetők. 1 pont
- Munkái teljesen szokványosak, semmi egyéni vonás nem észlelhető rajtuk. 0 pont

2.

- Munkái tartalmilag komplexek, érzékelhetően igen elmélyültek. 3 pont
- Munkájában vannak értékes, egyéni tartalmi momentumok, de helyenként egysíkú. 2 pont
- Munkáira nem jellemző a tartalmi komplexitás, elmélyülés. 1 pont
- Közhelyszerű, érdektelen munkák. 0 pont

IV. Közlés, kifejezés, alkotás technikai színvonala**összesen: 6 pont****1.**

- Munkáit a célnak, szándékának megfelelő magas szintű előadásmód jellemzi. 3 pont
- Munkáit alapvetően a célnak, szándékának megfelelő előadásmód jellemzi, de helyenként bizonytalan. 2 pont
- Előadásmódját gyakran jellemzi bizonytalanság. 1 pont
- Ügyetlen, érzéketlen, kezdetleges előadásmód jellemzi. 0 pont

2.

- Az alkalmazott technikák mindegyikét kiválóan műveli. 3 pont
- Az alkalmazott technikákat kisebb hibákkal, a célnak megfelelően műveli. 2 pont
- Az alkalmazott technikák jelentősebb részében nem rendelkezik kellő jártassággal vagy nem mutat érdeklődést a különböző technikák iránt. 1 pont
- Az alkalmazott technikákban nem rendelkezik kellő jártassággal. 0 pont

V. Összkép**összesen: 3 pont**

- Az anyag koherens, igen színvonalas munkákat tartalmaz. 3 pont
- Az anyag alapvetően jó munkákat tartalmaz. 2 pont
- Az anyag között van néhány jó. 1 pont
- Az anyag többsége felkészületlenségről tanúskodnak. 0 pont

Összpontszám: 30 pont**Maximális pontszám: 30 pont×2,5 = 75 pont**

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Gyakorlati vizsga 240 perc	Szóbeli vizsga 20 perc
Művészettörténet-műelemző és rajzi feladatsor	Két feladat kifejtése
120 pont	30 pont

Gyakorlati vizsga**Általános szabályok**

A gyakorlati vizsgarészben a vizsgázóknak egy központi feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó a rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

A gyakorlati vizsga során az alapvető anyagokról és eszközökről a vizsgázó gondoskodik. A vizsgaközpont az adott évben szükséges anyagok és eszközök listáját nyilvánosságra hozza.

A gyakorlati feladatsor jellemzői

A gyakorlati feladatsort összesen 6 összetett, több részfeladattal álló feladat alkotja. Ebből 3 feladat gyakorlati jellegű, az alkotói, míg további 3 feladat a befogadói ismeretek, készségek és képességek mérését szolgálja. Az összesen 6 feladattal 4 feladatot kell a vizsgázónak kiválasztania és megoldania. Így az egyéni választástól függően jön létre a különböző készségeket, képességeket mérő gyakorlati feladatsor. A vizsgázónak a választását a feladatlapon meghatározott módon jelölnie kell.

Művészettörténet-műelemző feladatok

A befogadói típusú művészettörténet-műelemző feladatok összetett, gyakran képmelléklettel illusztrált részfeladatok összessége. Az emelt szintű feladatsorban – a középszinthez képest – csak a feladatok kisebb részénél szerepelnek a megoldást segítő képek, reprodukciók, így fontosabb szerepet kap az elsajátított ismeretek pontos felidézése és a vizuális emlékezet, továbbá a képzelet és az ítéletalkotás. Az emelt szintű írásbeli feladatok mindegyike tartalmaz elemző vagy összehasonlító jellegű esszé feladatrészt.

A három művészettörténet-műelemző feladat a követelményekben adott különböző témákat fed le (pl. különböző művészettörténeti korokat reprezentál).

Az emelt szintű befogadói ismereteket, készségeket és képességeket mérő feladattípusok megegyeznek a középszinten felsorolt feladattípusokkal, az emelt szinten azonban többségében feleletalkotó feladatok szerepelnek.

Az esszé-feladat megoldásánál alapvető követelmény a szakszókészlet pontos, adekvát, választékos használata. Az elemzések gyakran nem csak kronologikus szempontból történő leíró jellegű megközelítést igényelnek (pl. Röviden mutassa be, jellemezze a reneszánsz festészetet!), hanem az elsajátított ismeretek összetett alkalmazását is (pl. Hasonlítsa össze a reneszánsz és a XX. század festészetében a térszemlélet legdominánsabb elemeit!).

Rajzi feladatok

Az emelt szintű alkotói ismereteket, készségeket és képességeket mérő rajzi feladatok szintén több részből álló, összetett feladatok, melyek egy-egy téma köré csoportosulnak. Egy-egy feladatban minden esetben különböző jellegű rajzi tevékenységek (pl. szabadkézi rajz látvány után, tervezés, színvázlatkészítés) is előfordulnak.

A gyakorlati jellegű rajzi feladatok közül legalább egy feladat a tárgy- és környezetkultúrához vagy a vizuális kommunikációhoz kapcsolódó tervezés.

A rajzi feladatok típusai például:

- látvány megfigyelése alapján vázlat vagy szabadkézi rajz készítése;
- látvány vagy elképzelés alapján tárgyak testességének, plasztikus formáinak visszaadása;
- anyagi minőségek megjelenítése különböző eszközökkel;
- egyszerű tárgyak szerkezetét, felépítését, működését értelmező szabadkézi rajz készítése;
- tárgyak, organizmusok szerkezetét értelmező szabadkézi rajz elkészítése;
- színek kombinációs feladat megoldása;
- adott színek pontos kikeverése;
- színvázlat készítése;
- tónusredukció készítése;
- egyszerű geometrikus testek ábrázolása különböző ábrázolási rendszerekben;
- térrekonstrukciós feladat megoldása vetületi rajz alapján;
- geometrikus test kiterítése síkba;
- téri helyzetek megjelenítése csak vonallal;
- téri helyzetek megjelenítése az adott célnak legmegfelelőbb formában;
- mozgást, folyamatot bemutató szabadkézi rajz készítése;

- történet illusztratív megjelenítése vizuális eszközökkel;
- érzelmek, lelkiállapotok megjelenítése vizuális eszközökkel;
- nem vizuális jellegű információk képi megjelenítése, képi jellé alakítása;
- adott felület díszítésének megtervezése;
- adott látványelemekből díszítés tervezése;
- tárgytervezés, tervvázlat készítése;
- egyszerű csomagolásterv készítése;
- tárgy átalakítása adott cél érdekében;
- kép és szöveg együttes használata adott cél érdekében;
- felirat készítése adott feladat betöltésére.

A gyakorlati feladatsor értékelése

Az értékelés részletes központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Az emelt szintű gyakorlati vizsgarészben összesen 120 pontot lehet elérni. Minden feladat maximálisan 30 pontot ér.

A vizsgázónak a kiválasztott feladatokat megfelelő módon jelölnie kell, csak a négy megjelölt feladat értékelhető. A nem jelölt, de esetlegesen elkezdett feladatok nem értékelhetők, azok rész megoldásaival további pontszám nem gyűjthető. A vizsga végén a felügyelőtanárnak ellenőriznie kell, hogy megtörtént-e a kiválasztott feladatok megjelölése.

Amennyiben ennek ellenére is hiányos a jelölés, illetve nem dönthető el egyértelműen a választás, hat elkezdett feladat esetében mind az alkotói, mind a befogadói típusú utolsó egy-egy feladat nem értékelendő; öt elkezdett feladat esetében a harmadik alkotói vagy befogadói típusú feladat megoldása nem értékelendő.

A művészettörténet-műelemző feladatok értékelése

A művészettörténet-műelemző feladatok javítási-értékelési útmutatója minden egyes feladat esetében tartalmazza a helyesnek tekinthető választ és a hozzájuk tartozó pontértékeket. Azoknál a feladatoknál, ahol nem egyértelmű a válasz, az útmutató ismerteti az elfogadható lehetőségeket, tartalmi elemeket (kulcsfogalmakat) és azok pontozási eljárását. A pontozási eljárás alapelve, hogy a jó válasz és válaszelem meghatározott pontot érdemel, azonban rossz, vagy hiányos válasz esetén pontlevonás nem lehetséges.

Rajzi feladatok értékelése

A rajzi, illetve gyakorlati jellegű feladatok esetében az értékelés szintén központi javítási-értékelési útmutató segítségével történik. Minden egyes rajzi feladathoz adott értékelési szempontsor tartozik. A szempontok további értékelési kritériumokra bomlanak. A kritériumok a munka minőségét írják körül, jellemzik az adott értékelési szempont szerint a megítélhető pontszámokkal együtt.

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

Az emelt szintű szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik. A tételek különböző témakörökre épülnek.

A tételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. Közbekérdezni csak akkor lehet, ha teljesen helytelen úton indult el, vagy nyilvánvaló, hogy elakadt. (Ez esetben segítő kérdést lehet feltenni, amennyiben az még a felelési időbe belefér.)

A tétel kifejtéséhez szükséges mellékleteket, színes reprodukciókat a tétel tartalmazza, vagy a vizsgázó megfelelő formában megkapja.

A szóbeli vizsgarész témaköreit a szabályzatnak megfelelő módon és időpontban nyilvánosságra kell hozni.

A szóbeli tételsor jellemzői

A tételsor legalább 15, különböző témakör alapján készült tételt tartalmaz. A témakörök, így a tételsor lefedi a követelményekben megfogalmazott témákat.

Minden tétel két feladatból áll. Az első feladat két alfeladatot tartalmaz, amelyek közül a vizsgázó választhat, és csak a választott alfeladatot kell kidolgoznia és bemutatnia. Az egyik alfeladat minden esetben leíró jellegű (pl. bizonyos stílusirányzat bemutatása), míg a másik mindig műelemzés (pl. összehasonlító műelemzés).

A második feladat minden esetben egy adott alkotótechnika leíró jellegű bemutatása.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli vizsga értékelése központi értékelési útmutató segítségével történik. Az emelt szintű szóbeli vizsgarészben 30 pont szerezhető. Az értékelési útmutató tartalmazza a megítélés alapját képező szempontsort. Minden egyes értékelési szempont további kritériumokra bomlik. A kritériumok a szóbeli feleletet jellemzik az adott értékelési szempont tekintetében, a megítélhető pontszámokkal együtt.

A szóbeli feleletet az alábbi szempontok szerint kell értékelni:

- I. Elvárható tartalmi elemek (az adott téma szerint részletezve lásd az értékelési útmutatóban)
- II. Téma (tartalom) felismerhetősége
- III. Szaknyelv használata

IV. Nyelvhelyesség

V. Nyelvi kifejezőmód

VI. Beszédhelyzetnek megfelelő kommunikáció

Értékelési pontskála

I. Elvárható tartalmi elemek

összesen: 15 pont

Minden tétel esetében az értékelési útmutatóban konkrét tartalmi elemek (kulcskifejezések) szerepelnek mindkét feladatra vonatkozóan.

- ... 3 pont
- ... 3 pont
- ... 3 pont

II. Téma (tartalom) felismerhetősége

összesen: 3 pont

- A vizsgázó minden részletében az adott témáról beszél, és ez könnyen, világosan felismerhető. 3 pont
- A vizsgázó alapvetően az adott témáról beszél, de bizonyos résztemáknál megkerüli a konkrét választ, vagy lényegtelen, illetve nem oda illő részleteket érint. 2 pont
- A vizsgázó csak érinti az adott témát, gyakran megkerüli a konkrét választ, többnyire lényegtelen, illetve oda nem illő részletekről beszél. 1 pont
- A vizsgázó nem az adott témáról beszél, és/vagy megkerüli a konkrét választ, csak lényegtelen, illetve nem oda illő részletekről beszél. 0 pont

III. Szaknyelv használata

összesen: 3 pont

- A vizsgázó pontos, megfelelő jelentéssel, megfelelő mértékben és helyes szövegkörnyezetben használja a szakmai-tudományos kifejezéseket. 3 pont
- A vizsgázó többnyire pontosan, megfelelő mértékben, de nem mindig megfelelő szövegkörnyezetben használja a szakmai-tudományos kifejezéseket. 2 pont
- A vizsgázó törekszik a szakmai-tudományos kifejezések használatára, de gyakran hibásan és/vagy nem a megfelelő szövegkörnyezetben használja. 1 pont
- A vizsgázó egyáltalán nem vagy teljesen pontatlanul használja a szakmai-tudományos kifejezéseket. 0 pont

IV. Nyelvhelyesség

összesen: 3 pont

- A vizsgázó nyelvtanilag helyes és érthető mondatokban fejezi ki önmagát. 3 pont
- A vizsgázó felelete bizonyos esetekben nem teljesen érthető, mert nyelvtanilag helytelen, érthetetlen mondatokat használ. 2 pont
- A vizsgázó felelete gyakran érthetetlen vagy félreérthető, mert nyelvtanilag helytelen mondatokat használ. 1 pont
- A vizsgázó felelete teljesen érthetetlen vagy félreérthető, mert nyelvtanilag helytelen mondatokat használ. 0 pont

V. Nyelvi kifejezőmód

összesen: 3 pont

- A vizsgázó felelete koherens, logikailag jól felépített, felelete minden részletében lényegre törő és hatásos. 3 pont
- A vizsgázó felelete alapvetően jól felépített, de bizonyos esetekben logikailag nem kapcsolódó gondolatmenetet fejt ki, többnyire lényegre törő, de nem biztos, hogy kellő hatást ér el. 2 pont
- A vizsgázó felelete nem jól felépített, logikailag nem kapcsolódó gondolatmenetekre alapszik, nem eléggé lényegre törő, és nem éri el vele a kellő hatást. 1 pont
- A vizsgázó felelete teljesen rosszul felépített, a logikai összefüggések nem, vagy csak elvétve lelhetők fel. 0 pont

VI. Beszédhelyzetnek megfelelő kommunikáció

összesen: 3 pont

- A vizsgázó pontosan és önállóan képes mondanivalóját megfogalmazni, ezt világosan érthetővé teszi mások számára is, esetenként bemutatja személyes érintettségét is a témában. 3 pont
- A vizsgázó kis segítséggel képes megfogalmazni a mondanivalóját, és azt hozzávetőleges pontossággal mások számára is képes érthetővé tenni, személyes érintettséget (véleményt) azonban nem tud megfogalmazni. 2 pont
- A vizsgázó kommunikációja többnyire pontatlan és/vagy zavaros, mondanivalóját nehezen tudja megfogalmazni, személyes véleménye nincs. 1 pont
- A vizsgázó nem képes saját gondolatainak, érveinek megfogalmazására. 0 pont

Maximális pontszám: 30 pont

19. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc	240 perc	20 perc
117 pont	33 pont	120 pont	30 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	Nyomtatott szótár (csak a IV. részhez)	NINCS	Nyomtatott szótár (csak a IV. részhez)	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	CD lejátszó a III. részhez	NINCS	CD lejátszó a III. részhez	NINCS

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Az írásbeli vizsga időtartama 180 perc, a szóbeli vizsgáé 15 perc.

A következő táblázat bemutatja a vizsga részeit a lebonyolítás sorrendjében, továbbá az írásbeli vizsgarész egyes részeinek megoldására szánt időtartamot és ezek arányát az értékelésben.

		Időtartam (perc)	Arány (%)	Pont
Írásbeli vizsgarész	Olvasott szöveg értése	60	22	33
	Nyelvhelyesség	30	12	18
		15 perc szünet		
	Hallott szöveg értése	30	22	33
	Íráskészség	60	22	33
Szóbeli vizsgarész	Beszédkésztség	15	22	33
Összesen:		–	100	150

A középszintű vizsga két nyelvi szintet fog át: az Európa Tanács skálájának A2–B1 szintjeit. Az eltérő képesség- és tudásszintek mérése érdekében az írásbeli feladatsorokban a lépcsőzetesség elve érvényesül. A központi feladatsorokat úgy állítják össze, hogy az A2 szinten lévő vizsgázók is le tudják tenni a vizsgát.

Értékelés

- Az írásbeli vizsgarész egyes vizsgarész-összetevőinek értékelése egymástól független.
- Az írásbeli vizsgarész minden vizsgarész-összetevőjében csak a célzottan mért készséget értékeljük.
- A vizsgázónak az írásbeli és a szóbeli vizsgarészben külön-külön teljesítenie kell az elérhető pontszámnak legalább a 10%-át.
- Az írásbeli és szóbeli vizsgarészek elbírálása központilag kidolgozott javítási-értékelési, illetve értékelési útmutató alapján történik.
- Az Olvasott szöveg értése, a Hallott szöveg értése és a Nyelvhelyesség vizsgarész-összetevők javítási- értékelési útmutatói tartalmazzák a lehetséges elfogadható válaszokat.

- Az Íráskészség vizsgarész-összetevő és a Beszédkészség vizsgarész értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák alapján történik.
- Az írásbeli vizsgarész-összetevőkben, illetve a szóbeli vizsgarészben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési, illetve értékelési útmutató alapján történik.

Írásbeli vizsga

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Olvasott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e a mindennapi életben előforduló, különböző fajtájú autentikus szövegeket önállóan elolvasni, és az olvasási céloknak megfelelő mélységben megérteni.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak képesnek kell lennie az értési céloknak megfelelő stratégiák alkalmazására is.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó az olvasási céloknak, illetve a feladatnak megfelelő stratégiák alkalmazásával a szövegben

A2:

- a lényegét (a szöveg célját) megérteni,
- eseménysorokat követni,
- kulcsinformációkat megérteni,

B1:

- a gondolatmenet lényegét megérteni,
- véleményeket, érvelést nagy vonalakban követni,
- egyes részinformációkat kiszűrni.

A felhasznált szöveg

- autentikus, esetleg kismértékben szerkesztett,
- tartalma, szerkezete, nyelve világos,
- tematikusan megfelel a korosztály életpaszatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* című rész az irányadó,
- autentikus jellegéből adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához,

A2:

- rövid, egyszerű,
- hétköznapi nyelven íródott, és főként gyakran használt szavakat és nyelvi szerkezeteket tartalmaz,

B1:

- rövid, tartalmilag és szerkezetileg világos,
- hétköznapi nyelven íródott.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elő:

- utasítások (pl. feliratok, használati utasítások),
- tájékoztató szövegek (pl. hirdetés, menetrend, prospektus, műsorfüzet),
- levelek,
- újságcikkek (pl. hír, beszámoló, riport),
- ismeretterjesztő szövegek,
- irodalmi szövegek.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (cím és szöveg, kérdés és felelet, személy és kijelentés stb.),
- képek, események sorrendbe rakása a szöveg alapján,
- a szövegből kiemelt mondat, bekezdés helyének azonosítása a szövegben,
- szöveg részeinek sorrendbe rakása,
- hiányos mondatok kiegészítése a szöveg alapján,
- rövid választ igénylő nyitott kérdések.

A teszt feladattípológiaailag kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne. A feladatsor a szövegértés alábbi részkészségeit méri: globális, szelektív és részletes értés.

A feladatsor 3–4 szövegből és 3–4 feladatból áll. Egy feladaton belül egy hosszabb szöveg helyett előfordulhat több rövidebb szöveg is (pl. apróhirdetések). A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 900–1100 szó. A feladatsor 25–33 íteimből áll.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások spanyol nyelvűek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, az útmutató tartalmazza a szövegből adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor veszik figyelembe, ha azok a válasz megértését akadályozzák.

A szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Nyelvhelyesség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó rendelkezik-e azokkal a lexikai, grammatikai, szemantikai és pragmatikai ismeretekkel, amelyek képessé teszik az önálló kommunikációra.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

A2:

– az alapvető nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására mondat- és szövegszinten,

B1:

– gyakran használt nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására szövegszinten.

A felhasznált szöveg vagy szövegrészlet

– nehézségi foka alacsonyabb, mint az olvasott szöveg megértését mérő feladatoknál,

– autentikus, esetleg szerkesztett,

– tartalma, szerkezete, nyelve világos,

– tematikusan megfelel a korosztály életpaszatának és általános érdeklődésének,

– megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,

– kiválasztásakor a *Témakörök* című rész az irányadó,

– autentikus jellegéből adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához,

A2:

– rövid, egyszerű,

– hétköznapi nyelven íródott, és főként gyakran használt szavakat és nyelvi szerkezeteket tartalmaz,

B1:

– rövid, tartalmilag és szerkezetileg világos,

– hétköznapi nyelven íródott.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

– hiányos mondatok vagy szövegek kiegészítése feleletválasztással (négy válaszlehetőség közül egy helyes kiválasztása),

– a szövegből kivett mondatrész helyének azonosítása a szövegkohéziós eszközök segítségével,

– hiányos szöveg kiegészítése önállóan vagy előre megadott szókészletből,

– megadott szavak képzett és/vagy ragozott alakjainak beillesztése a szövegbe.

A teszt feladattípológiaailag kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A feladatsor 3–4 feladatból, összesen 18–30 íteimből áll. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 450–600 szó.

A feladatok szövegre épülnek.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások spanyol nyelvűek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik, amely tartalmazza az összes elfogadható választ. A szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Hallott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e megérteni az adott nyelvterületen általánosan elfogadott nyelvhasználattól nem vagy csak kissé eltérő anyanyelvi beszédet az értési céloknak megfelelően.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak képesnek kell lennie az értési céloknak megfelelő stratégiák alkalmazására is.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó az értési céloknak, illetve a feladatnak megfelelő stratégiák alkalmazásával a szöveg

A2:

- témáját felismerni,
- lényegét megérteni,
- kulcsfontosságú szavait megérteni,
- legalapvetőbb adatszerű információit kiszűrni,

B1:

- gondolatmenetét nagy vonalakban követni,
- egyes ténytérű részinformációkat megérteni.

A felhasznált szöveg

- autentikus vagy autentikus hangzású (stúdiófelvétel),
- tematikusan megfelel a korosztály életpaszatlatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* című rész az irányadó,
- anyanyelvi beszélők közvetítésével hangzik el,
- egy vagy több beszélő közvetítésével hangzik el,
- akusztikai minősége kifogástalan,
- hossza és tartalma nem terheli meg feleslegesen a vizsgázó memóriáját,
- autentikus jellegéből adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához,

A2:

- hétköznapi nyelven hangzik el, szinte kizárólag gyakran használt szavakat és nyelvi szerkezeteket tartalmaz,
- lassú, de még normál beszédtempójú,
- a standard kiejtés(ek)nek megfelelő,
- tisztán artikulált,
- tartalmilag kifejezetten egyszerű,

B1:

- hétköznapi nyelven hangzik el, alapvetően gyakran használt nyelvtani szerkezetekből és lexikai elemekből építkezik,
- normál tempójú,
- a standard kiejtés(ek)hez közel álló,
- tartalmilag és szerkezetileg mérsékelten összetett.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elő:

- közérdekű bejelentések, közlemények (pl. pályaudvaron, repülőtéren, áruházban),
- rögzített telefonos szövegek (pl. üzenetrögzítő, információs szolgálatok: útinformáció, nyitvatartás, menetrend),
- utasítások (pl. utcán, repülőtéren, pályaudvaron),
- médiaközlemények (pl. időjárás-jelentés, reklám, programismertetés, rövid hír),
- beszélgetések, telefonbeszélgetések,
- műsorrészletek,
- riportok, interjúk,
- beszámolók.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,

- egymáshoz rendelés (pl. személy és kijelentés, képek kiválasztása szöveghez),
- események sorrendjének megállapítása,
- nyomtatványok, űrlapok kitöltése,
- táblázat kitöltése,
- hiányos mondatok kiegészítése,
- rövid választ igénylő nyitott kérdések,
- elhangzott leírás, utasítás alapján rajz készítése, vázlat feliratokkal való ellátása.

A teszt feladattípusai kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne. A feladatsor a szövegértés alábbi részkészségeit méri: globális, szelektív és részletes értés.

A feladatsor 2–3 szövegből és 2–3 feladtból áll. Egy feladaton belül egy hosszabb szöveg helyett előfordulhat több rövidebb szöveg is. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 5–8 perc. A feladatsor 18–25 itemből áll.

A vizsgázó minden szöveget kétszer hallgat meg.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások spanyol nyelvűek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A hangfelvétel tartalmazza a feladatmeghatározást, a szövegeket kétszer, valamint a feladatok elolvasásához és megoldásához szükséges szüneteket is. A hangfelvételen hallható és a feladatlapon olvasható feladatmeghatározások szó szerint megegyeznek.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, az útmutató tartalmazza a szövegből adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor veszik figyelembe, ha azok a válasz megértését akadályozzák.

A szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Íráskészség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e magát az adott szinten idegen nyelven írásban kifejezni, illetve írásbeli feladatokat végrehajtani különböző kommunikációs célok megvalósítása érdekében.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a feladatban megadott kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd a *Kommunikációs helyzetek és szándékok* című részt),
- a megadott témákhoz kapcsolódó szövegeket írni (lásd a *Témakörök* című részt),

A2:

- a személyével, illetve közvetlen környezetével kapcsolatos témákról írni,
- az adott témáról egyszerű kifejezéseket használva írni,
- egyszerű mondatokból álló rövid, összefüggő szöveget írni,
- a szöveg mondatai között lévő alapvető logikai kapcsolatokat egyszerű nyelvi eszközökkel (pl. a leggyakrabban használt kötőszavakkal) kifejezni,
- néhány egyszerű szerkezetet és alapvető helyesírási szabályt úgy használni, hogy a hibák ellenére érthető legyen a mondanivaló,

B1:

- ismert, köznapi témákról írni és véleményét is megfogalmazni,
- meglévő szókincsét változatosan használni,
- a szöveget megfelelően felépíteni és tagolni, a logikai viszonyok kifejezését szolgáló nyelvi eszközöket alkalmazni,
- a szövegfajtanak, a közlési szándéknak, a címzethez való viszonyának megfelelő stílust és hangnemet választani,
- az adott szövegfajta formai sajátosságainak megfelelő írásművet létrehozni,
- egyszerű nyelvtani szerkezeteket, nyelvi fordulatokat és a helyesírási szabályokat általában biztonsággal alkalmazni.

A vizsgázónak olyan szövegeket kell létrehoznia, amelyek

- meghatározott kommunikációs szándékkal jönnek létre,
- az olvasó számára világosak, érthetőek és alkalmasak a kommunikációs cél elérésére,
- szövegfajtája meghatározott,

- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,
- megírásához nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A vizsgán az alábbi szövegfajtákat kell létrehozni:

- rövid személyes jellegű közlés (pl. üzenet, naplóbejegyzés),
- üdvözlőlap,
- meghívó,
- magánjellegű vagy intézménynek (pl. nyelviskolának) szóló levél.
- cikk (diák)újság számára.

A feladatok és a feladatsor felépítése

A feladatok a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* című listákra épülnek.

Az íráskészség mérése során meghatározott kommunikációs helyzetet teremtünk, azaz megadjuk a szituációt, amelyben az írásmű keletkezik, az ehhez illeszkedő szövegfajtát, továbbá meghatározzuk az írásmű célját, témáját és címzettjét, valamint a szöveg írója és olvasója közötti kapcsolat jellegét. Mindezek meghatározzák a szöveg stílusát és hangnemt.

A vizsgán az alábbi feladattípus fordul elő:

– a vizsgázó írásban reagál a megadott verbális és/vagy vizuális segédanyagokra (pl. hirdetés) a megadott irányító szempontok alapján.

Az irányító szempontok a téma alpontjait adják meg, a verbális és vizuális segédanyagok pedig gondolati és/vagy nyelvi segítséget nyújtanak az adott téma kidolgozásához.

A vizsga két feladtból áll. Az *első feladatban* a vizsgázó verbális és/vagy vizuális segédanyagra reagálva 50–80 szavas közlést hoz létre (pl. üdvözlőlap, e-mail, levél).

A *második feladatban* a vizsgázó három megadott cím közül választhat és 100–120 szavas véleménykifejtő írásművet kell létrehoznia. A szövegben a vizsgázónak öt megadott irányító szempontot kell tárgyalnia. Az irányító szempontok kidolgozási sorrendje tetszőleges.

A feladatmeghatározás, az irányító szempontok és a segédanyagok spanyol nyelvűek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a receptív készségeket mérő részek nyelvi szintjénél.

A feladatok megoldásához nyomtatott szótár használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutatók alapján történik. Az értékelés alapjául szolgáló analitikus skálák magukban foglalják az értékelési szempontok részletes leírását is.

A két feladat értékelése egymástól független.

Ha a második feladatban a vizsgázó egynél több témát dolgozott ki, és választását nem jelölte egyértelműen, akkor a javító tanárnak a vizsgadolgozatban szereplő megoldások közül sorrendben az első megoldást kell értékelnie.

Szóbeli vizsga

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

Beszéd-készség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e az adott szinten gondolatait idegen nyelven szóban kifejezni és a kommunikációs szándékoknak megfelelő beszélgetést folytatni.

A vizsga azt méri, hogy a vizsgázó milyen mértékben és milyen minőségben képes szóbeli tranzakcióra és interakcióra, amelynek egyaránt részét képezik a receptív és a produktív (beszédértés, beszéd-készség) készségek. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvételre.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a megadott helyzetekben és szerepekben, a feladatnak megfelelő kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd *Kommunikációs helyzetek és szándékok* című részt),
- a megadott témákról szóló beszélgetésekben részt venni (lásd a *Témakörök* című részt),
- a kommunikációs stratégiákat a szintnek megfelelően, hatékonyan alkalmazni (pl. beszélgetést elkezdeni, fenntartani és befejezni),

A2:

- saját magáról és közvetlen környezetéről egyszerű, begyakorolt nyelvi eszközökkel röviden és többnyire érthetően megnyilatkozni,
- egyszerű, begyakorolt beszélgetésekben részt venni,

- kiszámítható, mindennapi helyzetekben rutin feladatokat megoldani (pl. vásárlás),
- érezhető akcentusa és esetenként akadozó beszédtempója ellenére többnyire érthetően beszélni,

B1:

- az egyszerű nyelvi eszközök széles skáláját rugalmasan használni, és ezzel mondanivalójának nagy részét egyszerűen kifejezni,
- ismerős témáról folyó társalgásban részt venni,
- kevésbé begyakorolt mindennapi helyzetekben felmerülő feladatokat megoldani,
- viszonylag folyékonyan elmondani egy történetet, beszámolni élményeiről és érzéseiről,
- érezhető akcentusa és esetleg lassú beszédtempója ellenére érthetően beszélni.

A tételek és a tételsor jellemzői

A vizsgafeladatokban előforduló helyzetek és szerepek a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* című listákra épülnek.

A feladatok tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének, és teljesítésükhöz nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A feladatmeghatározás egyértelműen megadja a szituációt és a vizsgázó szerepének leírását.

A vizsgabeszélgetésben az aktív szerepet a vizsgázó játssza.

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulnak elő:

- társalgás,
- szerepjáték vagy problémamegoldó feladat,
- önálló témakifejtés vizuális és verbális segédanyagok alapján.

Az *első feladatban*, a *társalgásban* a vizsgázó néhány olyan kérdésre válaszol, amelyek saját személyéhez, közvetlen környezetéhez és hétköznapi tevékenységeihez kapcsolódnak. A vizsgáztató által feltett kérdések csak a vizsgáztató példányán szerepelnek.

A *második feladat*, a *szerepjáték vagy problémamegoldás* során a vizsgázónak a mindennapi élet helyzeteihez hasonló szituációban kell részt vennie, amelyben partnere a vizsgáztató. A vizsgázó feladata az, hogy az előre meghatározott helyzetben, a meghatározott cél elérése érdekében különböző kommunikációs szándékok felhasználásával beszélgetést (tranzakciót vagy interakciót) folytasson, azaz szükség esetén megfelelő kérdéseket tegyen fel, illetve az elhangzottakra megfelelően reagáljon. A vizsgázó számára készült leírás rögzíti a szituációt, a szerepeket és az elérendő célt, továbbá tartalmazhat néhány szavas szöveget, egyszerű képet, rajtot, ábrát. A feladathoz készült vizsgáztatói példány a vizsgázónak adott információkon túl tartalmazza az előre megtervezett közbeszólásokat, kérdéseket és megjegyzéseket is. A második feladat párbeszédében az aktív szerepet a vizsgázó játssza.

A *harmadik feladatban*, az *önálló témakifejtésben* a vizsgázónak egy adott, hétköznapi témához kapcsolódóan kell gondolatait, véleményét összefüggően kifejtenie. A vizsgázó számára készült feladatlap tartalmazza a témát, és három megadott irányító szempontot. Az irányító szempontok egyrészt segítségül szolgálnak, másrészt megakadályozzák, hogy a vizsgázó előre megtanult szövegeket mondjon el, illetve támpontot adnak az értékeléshez. A vizsgáztató szükség esetén segítő kérdéseket tehet föl. A feladathoz készült vizsgáztatói példány a vizsgázónak adott információkon túl tartalmazza az előre megtervezett segítő kérdéseket és megjegyzéseket is. A vizsgázó két téma közül választhat.

A tételt a vizsgázó húzza. A kihúzott tétel összesen három feladatot tartalmaz: egy szerepjátékot vagy problémamegoldó feladatot, továbbá az önálló témakifejtéshez két feladatot különböző témákból. E két feladat közül a vizsgázó választhat. A feladatok kidolgozásához felkészülési idő nincs, de a feladatok végiggondolásához a vizsgázónak rövid (közül feladatonként fél perc) gondolkodási idő áll rendelkezésére.

A feladatmeghatározás és a verbális segédanyagok spanyol nyelvűek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a receptív készségeket mérő részek nyelvi szintjénél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

A szaktanárnak a szóbeli tételeket úgy kell összeállítania, hogy azok minden témakört (9) lefedjenek. Ha a vizsgázók száma 9-nél kevesebb, akkor minimum 9 tételt, ha 9 vagy annál több, akkor minimum 20 tételt. Az előző évben felhasznált szóbeli tételsor legalább 15%-át frissíteni kell.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelés központilag kidolgozott analitikus skála alapján történik, amely tartalmazza az értékelési szempontok részletes leírását is.

A feladatok értékelése egymástól független. A vizsgázó feleletének értékeléséhez központilag kidolgozott egyéni értékelő lapot használnak.

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Az írásbeli vizsga időtartama 240 perc, a szóbeli vizsgáé 20 perc.

A következő táblázat bemutatja a vizsga részeit a lebonyolítás sorrendjében, továbbá az egyes vizsgarészek időtartamát és arányát az értékelésben.

		Időtartam (perc)	Arány (%)	Pont
Írásbeli vizsgarész	Olvasott szöveg értése	70	20	30
	Nyelvhelyesség	50	20	30
		15 perc szünet		
	Hallott szöveg értése	30	20	30
	Íráskészség	90	20	30
Szóbeli vizsgarész	Beszédkésztség	20	20	30
Összesen:		–	100	150

Az emelt szintű vizsga az Európa Tanács skálája B2 szintjének felel meg. Az eltérő képesség- és tudásszintek érdekében az írásbeli feladatsorokban a lépcsőzetesség elve érvényesül.

Értékelés

- Az egyes vizsgarészek értékelése egymástól független.
- Minden vizsgarészben csak a célzottan mért készséget értékeljük.
- A vizsgázónak mind az öt vizsgarészben külön-külön teljesítenie kell az elérhető pontszámnak legalább a 10%-át.
- Minden vizsgarész elbírálása központilag kidolgozott javítási-értékelési, illetve értékelési útmutatók alapján történik.
- Az Olvasott szöveg értése, a Hallott szöveg értése és a Nyelvhelyesség vizsgarészek javítási-értékelési útmutatói tartalmazzák a lehetséges elfogadható válaszokat.
- Az Íráskészség és a Beszédkésztség vizsgarészek értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák alapján történik.
- Az egyes vizsgarészekben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési, illetve értékelési útmutató alapján történik.

Írásbeli vizsga

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Olvasott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e a mindennapi életben előforduló, különböző fajtájú autentikus szövegeket önállóan elolvasni, és az olvasási céloknak megfelelő mélységben megérteni.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak képesnek kell lennie az értési céloknak megfelelő stratégiák alkalmazására is.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó az olvasási céloknak, illetve a feladatnak megfelelő stratégiák alkalmazásával a szövegben

- a gondolatmenetet követni,
- véleményeket, érvelést követni,
- az információkat megfelelő részletességgel megérteni,
- a szerző álláspontjára következtetni,
- a szerző, illetve a szereplők érzéseire, érzelmeire következtetni.

A felhasznált szöveg

- autentikus, esetleg kismértékben szerkesztett,
- tartalma, szerkezete, nyelve világos,
- hosszabb, nyelvileg és tartalmilag összetettebb,
- konkrét vagy elvont témájú,
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* című rész az irányadó,

– autentikus jellegéből adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elő:

- utasítások (pl. használati utasítások),
- tájékoztató szövegek (pl. műsorfüzet),
- levelek,
- újságcikkek (pl. hír, beszámoló, riport),
- ismeretterjesztő szövegek,
- irodalmi szövegek,
- publicisztikai írások.

A közép- és az emelt szint közötti különbség az adott téma megközelítési módjában, a szövegek terjedelmében, tartalmi és nyelvi komplexitásában, valamint a feladatok eltérő nehézségi fokában jelenik meg.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (cím és szöveg, kérdés és felelet, személy és kijelentés stb.),
- képek, események sorrendbe rakása a szöveg alapján,
- a szövegből kiemelt mondat, bekezdés helyének azonosítása a szövegben,
- szöveg részeinek sorrendbe rakása,
- hiányos szöveg-összefoglalás kiegészítése,
- nyitott kérdések.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne. A feladatsor a szövegértés alábbi részkészségeit méri: globális, szelektív és részletes értés.

A feladatsor 3–4 szövegből és 3–4 feladatból áll. Egy feladaton belül egy hosszabb szöveg helyett előfordulhat több rövidebb szöveg is. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 1300–1500 szó. A feladatsor 25–30 itemből áll.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások spanyol nyelvűek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, az útmutató tartalmazza a szövegből adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor veszik figyelembe, ha azok a válasz megértését akadályozzák.

A szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Nyelvhelyesség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó rendelkezik-e azokkal a lexikai, grammatikai, szemantikai és pragmatikai ismeretekkel, amelyek képessé teszik az önálló kommunikációra.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó változatos nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására szövegszinten.

A felhasznált szöveg vagy szövegrészlet

- nehézségi foka alacsonyabb, mint az olvasott szöveg megértését mérő feladatoknál,
- autentikus, esetleg szerkesztett,
- tartalma, szerkezete, nyelve világos,
- hosszabb, nyelvileg és tartalmilag összetettebb,
- konkrét vagy elvont témájú,
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* című rész az irányadó,
- autentikus jellegéből adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához.

A közép- és az emelt szint közötti különbség a nyelvtani és lexikai szerkezetek komplexitásában és a feladatok eltérő nehézségi fokában jelenik meg.

Középszinten a vizsgázó képes az alapvető nyelvtani és lexikai szerkezetek helyes felismerésére, illetve helyes használatára. *Emelt szinten* a vizsgázó változatos és komplexebb nyelvtani és lexikai szerkezetek helyes felismerésére és pontos használatára is képes.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- hiányos szövegek kiegészítése feleletválasztással (négy válaszlehetőség közül egy helyes kiválasztása),
- a szövegből kivett mondatrész helyének megtalálása a szövegkohéziós eszközök segítségével,
- hiányos szöveg kiegészítése önállóan vagy előre megadott szókészletből,
- megadott szavak képzett és/vagy ragozott alakjainak beillesztése a szövegbe.

A teszt feladattípusai kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A feladatsor 4–5 feladatból, 30–45 íteimből áll, a feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 700–900 szó. Valamennyi feladat szövegre épül.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások spanyol nyelvűek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik, amely tartalmazza az összes elfogadható választ.

A szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Hallott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e megérteni az adott nyelvterületen általánosan elfogadott nyelvhasználatról nem vagy csak kissé eltérő anyanyelvi beszédet az értési céloknak megfelelően.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak képesnek kell lennie az értési céloknak megfelelő stratégiák alkalmazására is.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó az értési céloknak, illetve a feladatnak megfelelő stratégiák alkalmazásával a szöveg

- gondolatmenetét részleteiben is követni,
- egyes tényyszerű részinformációkat megérteni,
- megértésén túl a szövegkörnyezetből következtetni az egyes beszélők álláspontjára,
- megértésén túl a szövegkörnyezetből következtetni a beszélők érzelmeire és egymáshoz való viszonyára.

A felhasznált szöveg

- autentikus vagy autentikus hangzású (stúdiófelvétel),
- változatos nyelvtani szerkezetekből és lexikai elemekből építkező,
- természetes, a szöveg jellegének megfelelően változatos tempójú,
- tartalmilag és szerkezetileg összetett,
- tematikusan megfelel a korosztály életpaszatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* című rész az irányadó,
- anyanyelvi beszélők közvetítésével hangzik el,
- egy vagy több beszélő közvetítésével hangzik el,
- akusztikai minősége kifogástalan,
- hossza és tartalma nem terheli meg feleslegesen a vizsgázó memóriáját,
- autentikus jellegéből adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elő:

- közérdekű bejelentések, közlemények,
- rögzített telefonos szövegek (pl. üzenetrögzítő),
- utasítások,
- médiaközlemények (pl. rövid hír),
- beszélgetések, telefonbeszélgetések,
- műsorrészletek,

- riportok, interjúk,
- beszámolók,
- általános érdeklődésre számot tartó témáról szóló ismeretterjesztő szövegek.

A közép- és az emelt szint közötti különbség az adott téma megközelítési módjában, a szövegek terjedelmében, tartalmi és nyelvi komplexitásában, valamint a feladatok eltérő nehézségi fokában jelenik meg.

A szövegértés nehézségi fokát további tényezők is befolyásolhatják, mint például a beszédtempó, a beszélők száma, az artikuláció, a háttérzajok.

Középszinten a vizsgázónak döntően a mindennapi élet helyzeteiben elhangzó szövegeket kell megértenie, amelyek tartalmilag és szerkezetileg egyértelműek. *Emelt szinten* olyan szövegek is előfordulhatnak, amelyek az adott témát az általánosítás szintjén közelítik meg és árnyalt közléseket, véleményeket és ellenvéleményeket is tartalmaznak.

Középszinten a szövegek nyelviileg egyszerűbbek, *emelt szinten* pedig a művelt köznyelv összetettebb, választékosabb formái is előfordulnak.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (pl. személy és kijelentés, képek kiválasztása szöveghez),
- események sorrendjének megállapítása,
- táblázatok kitöltése,
- hiányos mondatok kiegészítése,
- hiányos szöveg kiegészítése,
- nyitott kérdések.

A szövegértés alábbi részkészségeit méri: globális, szelektív és részletes értés.

A feladatsor 2–3 szövegből és az adott szöveg értését mérő 2–3 feladtból áll. Egy feladaton belül egy hosszabb szöveg helyett előfordulhat több rövidebb szöveg is. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 7–10 perc. A feladatsor 20–30 itemből áll.

A vizsgázó minden szöveget kétszer hallgat meg.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások spanyol nyelvűek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A hangfelvétel tartalmazza a feladatmeghatározást, a szövegeket kétszer, valamint a feladatok elolvasásához és megoldásához szükséges szüneteket is. A hangfelvételen hallható és a feladatlapon olvasható feladatmeghatározások szó szerint megegyeznek.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, az útmutató tartalmazza a szövegből adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor veszik figyelembe, ha azok a válasz megértését akadályozzák.

A szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Íráskészség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e magát az adott szinten spanyol nyelven írásban kifejezni, illetve írásbeli feladatokat végrehajtani különböző kommunikációs célok megvalósítása érdekében.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a feladatban megadott kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd a *Kommunikációs helyzetek és szándékok* című részt),
- a megadott témákhoz kapcsolódó szövegeket írni (lásd a *Témakörök* című részt),
- a megadott témákat általános nézőpontból is tárgyalni,
- álláspontját viszonylag árnyaltan, érvelését rendszerezetten kifejteni,
- a nyelvi eszközök széles skálájának változatos alkalmazásával összefüggő, megfelelően tagolt, logikusan felépített szöveget létrehozni,
- a nyelvtani struktúrákat, valamint a helyesírás szabályait rendszerszerű hibák nélkül, nagy biztonsággal alkalmazni,
- a szövegfajtának, a közlési szándéknak, a címzetthez való viszonyának megfelelő stílust és hangnemet választani,
- az adott szövegfajta formai sajátosságainak megfelelő írásművet létrehozni.

A vizsgázónak olyan szövegeket kell létrehoznia, amelyek

- meghatározott kommunikációs szándékkal jönnek létre,
- az olvasó számára világosak, érthetőek és alkalmasak a kommunikációs cél elérésére,
- szövegfajtája meghatározott,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,
- megírásához nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A vizsgán az alábbi szövegfajtákat kell létrehozni:

- magánjellegű vagy intézménynek szóló levél,
- olvasói levél,
- cikk (diák)újság számára.

A közép- és az emelt szint közötti különbség a témák megközelítésében, a létrehozandó szövegek terjedelmében, a nyelvi megformálás jellemzőiben jelenik meg.

A témák megközelítésében az a lényeges különbség, hogy *középszinten* a vizsgázó személyes nézőpontból ír hozzá közel álló, mindennapi, személyével kapcsolatos vagy őt érintő témákról, míg *emelt szinten* az adott témát általánosabban is képes megközelíteni, és átfogó problémaként tárgyalni.

A nyelvi megformálásra az jellemző, hogy *középszinten* a vizsgázó röviden, egyszerűen, összefüggő mondatokban, *emelt szinten* pedig részletesen, változatos szókinccsel, nyelvileg igényesebben és pontosabban ír.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A feladatok a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* című listákra épülnek.

Az íráskészség mérése során meghatározott kommunikációs helyzetet teremtünk, azaz megadjuk a szituációt, amelyben az írásmű keletkezik, az ehhez illeszkedő szövegfajtát, továbbá meghatározzuk az írásmű célját, témáját és címzettjét, valamint a szöveg írója és olvasója közötti kapcsolat jellegét. Mindezek meghatározzák a szöveg stílusát és hangnemtét.

A vizsgán az alábbi feladattípus fordulhat elő:

– a vizsgázó írásban reagál a megadott verbális és/vagy vizuális segédanyagokra (pl. hirdetés, grafikon) a megadott irányító szempontok alapján.

Az irányító szempontok a téma alpontjait adják meg, a verbális és vizuális segédanyagok pedig gondolati és/vagy nyelvi segítséget nyújtanak az adott téma kidolgozásához:

A vizsgarész két feladatból áll. Az *első feladatban* a vizsgázó rövid levélre, hirdetésre vagy hasonló informatív szövegre reagál írásban egy 120–150 szó terjedelmű szöveg (pl. intézménynek szóló levél) megírásával. A szövegben a vizsgázónak négy megadott irányító szempontot kell tárgyalnia.

A *második feladatban* a vizsgázó három téma közül választhat. A témákhoz informatív szövegek (pl. újságcikk részlet, statisztika) nyújthatnak gondolati segítséget. A kiválasztott témáról a vizsgázónak a megadott négy irányító szempont alapján 200–250 szó terjedelmű szöveget (pl. olvasói levél, cikk diákújság számára) kell írnia, amelyben ki kell fejtenie véleményét is.

A feladatmeghatározás, az irányító szempontok és a segédanyagok spanyol nyelvűek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a receptív készségeket mérő vizsgarészek nyelvi szintjénél.

A feladatok megoldásához nyomtatott szótár használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutatók alapján történik. Az értékelés alapjául szolgáló analitikus skálák magukban foglalják az értékelési szempontok részletes leírását is.

A két feladat értékelése egymástól független.

Ha a második feladatban a vizsgázó egynél több témát dolgozott ki, és választását nem jelölte egyértelműen, akkor a javító tanárnak a vizsgadolgozatban szereplő megoldások közül sorrendben az első megoldást kell értékelnie.

Szóbeli vizsga

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

Beszéd-készség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e az adott szinten gondolatait idegen nyelven szóban kifejezni és a kommunikációs szándékoknak megfelelő beszélgetést folytatni.

A vizsga azt méri, hogy a vizsgázó milyen mértékben és milyen minőségben képes szóbeli tranzakcióra és interakcióra, amelynek egyaránt részét képezik a receptív és a produktív (beszédértés, beszéd-készség) készségek. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvétellel.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a megadott helyzetekben és szerepekben, a feladatnak megfelelő kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd *Kommunikációs helyzetek és szándékok* című részt),
- a megadott témákról szóló beszélgetésekben részt venni (lásd a *Témakörök* című részt),
- a kommunikációs stratégiákat a szintnek megfelelően, hatékonyan alkalmazni (pl. beszélgetést elkezdni, fenntartani és befejezni),
- folyékonyan, helyesen és hatékonyan használni a nyelvet,
- gondolatait, álláspontját következetesen, folyamatosan kifejtteni,
- a megadott témákat általánosabb nézőpontból is tárgyalni,
- folyamatosan és természetesen részt venni a különböző témájú társalgásokban,
- bonyolultabb, váratlan elemeket is tartalmazó feladatokat sikeresen megoldani,
- elmagyarázni álláspontját, világosan érvelni,
- enyhe akcentusa ellenére természetes kiejtéssel, hangleytéssel és normál beszédtempóban beszélni.

A közép- és az emelt szint közötti különbség a témák megközelítésében és a nyelvi teljesítmény színvonalában, azaz a nyelvi megformálás jellemzőiben jelenik meg.

A témák megközelítésében az a lényeges különbség, hogy *középszinten* a vizsgázó a megadott témakörökön belül a személyes vonatkozásokat fejti ki. *Emelt szinten* a vizsgázó az adott témákról az általánosítás szintjén is tud beszélgetni és véleményt nyilvánítani.

A nyelvi megformálásra az jellemző, hogy *középszinten* a vizsgázó el tudja érni, hogy az adott helyzetben kommunikáció jöjjön létre, és ezáltal szándéka megvalósul. Rövid, egyszerű mondatokban fejezi ki magát. *Emelt szinten* a vizsgázó választékosan, árnyaltabban fejezi ki magát.

A tételek és a tételsorok jellemzői

A vizsgafeladatokban előforduló helyzetek és szerepek a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* című listákra épülnek.

A feladatok tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének, és teljesítésükhöz nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A feladatmeghatározás egyértelműen meghatározza a szituációt és a vizsgázó szerepének leírását.

A vizsgabeszélgetésben az aktív szerepet a vizsgázó játssza.

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulnak elő:

- bevezető interjú,
- szerepjáték (szituációs feladat),
- önálló témakifejtés verbális és/vagy vizuális segédanyagok alapján.

A vizsga három feladtból áll. Az *első feladat*, a *társalgás*, azt méri, hogy a vizsgázó képes-e olyan témákat érintő beszélgetésben részt venni, amelyek nem hétköznapi tevékenységéhez, hanem elvontabb jelenségekhez kapcsolódnak.

A *második feladat*, a szituációs feladat megoldása, amelyben a vizsgázónak interaktívan kell részt vennie, s amelyben partnere a vizsgáztató.

A *harmadik feladatban*, az *önálló témakifejtésben* a vizsgázónak egy általánosabb témáról kell gondolatait, véleményét részletesen és összefüggően kifejtenie. Ehhez verbális és/vagy vizuális segédanyagok állnak rendelkezésére. A feladathoz készült vizsgáztatói példány a vizsgázónak adott 3 megadott szemponton túl tartalmazza az előre megtervezett segítő kérdéseket és megjegyzéseket is. A vizsgázó két különböző témakörhöz tartozó téma közül választhat.

A tételt a vizsgázó húzza. A kihúzott tétel bevezető kérdések azonosító számát tartalmazza, valamint három feladatot: egy szituációt, továbbá az önálló témakifejtéshez két feladatot különböző témákból. E két feladat közül a vizsgázó választhat. A feladatok kidolgozásához felkészülési idő nincs, de a feladatok végiggondolásához a vizsgázónak rövid (különösen feladatonként fél perc) gondolkodási idő áll rendelkezésére.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások spanyol nyelvűek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható. A szóbeli vizsgához vizsganaponként 20 szóbeli tétel készül. Az előző évben felhasznált szóbeli tételsor legalább 15%-át frissíteni kell.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelés központilag kidolgozott analitikus skála alapján történik, amely tartalmazza az értékelési szempontok részletes leírását is. A feladatok értékelése egymástól független.

A vizsgát mindig egy kérdező tanár bonyolítja le, a vizsgáztatói példány előírásainak megfelelően. A másik két vizsgáztató értékeli a központi értékelési útmutató alapján. A vitás esetekben a három tanár szótöbbséggel dönt. A vizsgázó feleletének értékeléséhez központilag kidolgozott egyéni értékelő lapot használnak.”

20. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga tételkifejtés és projektvédeés)	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
	15 perc (10 perc és 5 perc)	240 perc	20 perc
80 pont	70 pont (50 pont és 20 pont)	75 pont	75 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	NINCS	NINCS	NINCS	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	középiskolai földrajz, illetve történelem atlaszok	NINCS	középiskolai földrajz, illetve történelem atlaszok

Nyilvánosságra hozandók

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga (projekt)	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	vizsgaidőszakonként három projekttema	NINCS	NINCS	témakörök
Mikor?	tavaszi vizsgaidőszakra: előző év december 1. őszvi vizsgaidőszakra: adott év május 1.	NINCS	NINCS	tavaszi vizsgaidőszakra: előző év december 1. őszvi vizsgaidőszakra: adott év május 1.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Középszint		
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	
	15 perc	
egy téma önálló, évközi feldolgozása	tételkifejtés 10 perc	projektvédeés 5 perc
	50 pont	20 pont
80 pont	70 pont	

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

A projektmunka témáját a vizsgázó a központilag meghatározott három témakör valamelyikéből választhatja.

A projekttemákat a tavaszi vizsgaidőszakra vonatkozóan előző év december 1-jéig, míg az őszvi vizsgaidőszakra vonatkozóan az adott év május 1-jéig kell nyilvánosságra hozni.

A vizsgázót projektmunkájának elkészítésében konzulens segíti. Tanulói jogviszonnyal nem rendelkező vizsgázó esetében a vizsgázó saját maga gondoskodik konzulensről, a tanulói jogviszonyban lévők konzulense automatikusan szaktanára.

Az elkészült munkát a vizsgázónak legkésőbb az írásbeli vizsgaidőszak kezdetéig kell beadnia a vizsgát szervező intézményben, és azt a továbbiakban írásbeli vizsgadolgozatként kell kezelni.

A projektmunka leadásakor a tanulónak mellékelnie kell a munkanaplót. Ebben röviden le kell írnia a feladatválasztással kapcsolatos motivációkat, a munkája során felmerült problémákat, kérdéseket, tapasztalatokat, a projektmunka készítése során alkalmazott módszereket, a döntési helyzeteket, az esetleges akadályokat és ezek megoldását, a feladatmegoldás során tapasztalt személyes élményeket.

A projektkészítés közben készült jegyzeteket, vázlatokat, nyersvázlatot, meghívókat, fényképeket és bármilyen más a vizsgázó által kiválasztott dokumentációt a vizsgázó portfólióba rendezi. A portfólió az elkészült projektmunka mellékletét képezi.

A konzulens feladata, hogy az önálló témaválasztás után legalább 3 konzultáció alkalmával irányítsa a vizsgázót a feladat elkészítésében, a munkafolyamatról készült munkanaplót ellenőrizze, végül pedig a munka folyamatát a megadott szempontok szerint értékelje. Amennyiben a konzulens és a javító tanár nem azonos, akkor a konzulens a projekt készítés folyamatát a megadott szempontok szerint szóvegesen értékeli. Az elkészült projektmunkát és a munkanaplót aláírásával és dátummal kell ellátnia.

Az írásbeli vizsga (projekt) alapelvei és kritériumai

A projekt témája lehet bármely hétköznapi vagy tudományos terület leírása, bemutatása. A központilag megadott téma többnyire általánosabb jellegű, ami többféle – a helyi viszonyoknak megfelelő – megközelítést is lehetővé tesz (pl. „Környezetszennyezési problémák lakóhelyeden” / „Egy szegénységben élő, kirekesztett család története, helyzete.”).

A három projekttema egyike szorosabban a gazdasági ismeretekhez és / vagy a pszichológiához kapcsolódhat (pl. „Egy elképzelt üzleti vállalkozás üzleti tervének megtervezése” / „Az agresszió megnyilvánulásai kisgyermekes esetében”).

A vizsga fontos jellemzője a komplex megközelítés. A tantárgy komplex jellegét – azt, hogy többféle műveltségi terület (szociológia, politológia, pszichológia, gazdaságtan, filozófia stb.) ötvöződéséből jött létre – a vizsga keretén belül is érvényesíteni kell. A választott téma kidolgozásakor a tantárgy tartalmi struktúráját – mint megközelítési módot – is figyelembe kell venni. Például egy családra, iskolára, helyi társadalomra vonatkozó téma esetében társadalomismereti, pszichológiai, vagy gazdasági, valamint jelenismereti (általánosabb összefüggéseket is tartalmazó, azokra kitékintő) megközelítéseket is alkalmazni kell.

A projektmunka jellemzői

A projektmunka elkészítése önálló kutatási tevékenység. A vizsgázó – a konzultációkat felhasználva – önállóan választja ki a témáját, önállóan készíti el a dolgozatát, folytatja kutatási tevékenységét.

A projektkészítés lehetséges műfajai

A projektek megvalósulását a vizsgázó különböző műfajok választásával oldhatja meg.

- Írásos dolgozat típusú projekt.
- Képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekt.
- Szervezésen alapuló projekt.

Írásos dolgozat típusú projekten értjük a hagyományos házi dolgozatot, esszét, esettanulmányt, dokumentumelemzést, az írásos formában beadott szociológiai jellegű interjút, kérdőíves felmérés elemzését, értékelést, publicisztikai típusú riportot, iskolaújságban megjelenő cikksorozatot.

Az írásos vizsgamunka terjedelme akkor tekinthető megfelelőnek és a vizsgához méltónak, ha terjedelme mellékletek nélkül, 12-es betűmérettel, másfeles sortávolsággal, kb. 10–12 oldal, kézzel írt változatban valamivel több, 12–15 oldal.

Képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információ-forráson alapuló projekten érjük az audiovizuális produktumot, az iskolai rádió vagy televízió részére készített riport- vagy műsorsorozatot, filmet, egyéb audiovizuális interjút, riportot, fotósorozatot, faliújságon tematikus képsorozatot, faliújság-sorozatot.

A projekt terjedelme akkor felel meg a vizsga elvárásainak, ha az iskolarádió, illetve televízió részére készített műsor legalább 3–5 perc terjedelmű, a műsorsorozat 3–5 részből áll, a film legalább 5–20 percnyi, a fotósorozat – bármilyen megjelenési formában vagy adathordozón – legalább 10–15 képből áll. A projekt elbírálásának feltétele, egy 1–3 oldalas kísérő szöveg mellékelése.

Szervezésen alapuló projekt műfajai közé a közéleti diákrendezvény megszervezését (pl. vitasorozat), az iskolán kívüli közéleti akció szervezését (pl. környezetvédelmi akció), a jótékonyági rendezvény lebonyolításában történő részvételt vagy annak megszervezését soroljuk.

A vizsgázó által a szervezésre, lebonyolításra fordított idő, akkor felel meg a vizsga elvárásainak, ha a dokumentumokból bebizonyosodik, hogy az eléri a 30–35 órát. A projekt elbírálásának itt is feltétele, egy 3–5 oldalas kísérő szöveg mellékelése.

Megjegyzés: A fenti műfajok bármilyen kombinációban történő alkalmazása elképzelhető.

A projektmunka elkészítésének ajánlott menete

- a téma kiválasztásához szükséges (esetleges) megbeszélés,
- a téma kiválasztása után hipotézis vagy célkitűzés kialakítása,
- bibliográfia készítése – a fontos irodalmak kiválasztása,
- tervezet készítése a munka részeire, illetve a munka ütemezésére vonatkozóan,
- részfejezet készítése,
- a nyers változat elkészítése, leadása,
- bírálat,
- korrigálás,
- végleges produktum leadása.

A projektmunka értékelése

Az elkészült projektmunka értékelése központilag készült javítási-értékelési útmutató alapján, az alábbiak figyelembevételével történik.

A vizsga értékelésének fontos szempontja, hogy a javító tanárnak (szaktanárnak) bírálnia kell egyrészt a projektkészítés folyamatát (30 pont), másrészt pedig az elkészült projekt tartalmát (50 pont) is.

A tanulói jogviszonnyal nem rendelkező vizsgázók esetében az elkészült projektmunkát a központilag kijelölt javító tanár értékeli. Az elkészítés folyamatáért járó 30 pont megítélése a konzulens szöveges értékelése és a munkanapló figyelembevételével történik.

A projektkészítés folyamatának (30 pont) értékelési szempontjai:

- A vizsgázó önálló részvétele a projektkészítésben 2 pont
= önálló témafeldolgozás
- A konzultációkon való részvétel 4 pont
= konzultációkon való aktív részvétel
= pontos felkészülés az elemzés,
= értékelés,
= összegzés elkészítéséhez
- Információk kezelése, probléma-felismerés, problémamegoldás képessége, széles körű alkalmazási ismeretek 14 pont
= munkanapló folyamatos vezetése
= portfólió bemutatása
= hipotézis vagy célkitűzés írásban való megfogalmazása, témaválasztás indoklása
= munka ütemezésére vonatkozó tervezet készítése
= konzultációkon megbeszélte határidők betartása
= nyersváltozat, illetve részfejezet elkészítése
- Nyelvi kultúra, kommunikáció, értő olvasás, szövegalkotás 10 pont
= személyes élmények megfogalmazása a konzultációk alkalmával és a munkanaplóban
= a konzulenssel és más érintett személyekkel való jó együttműködés
= a szakirodalom megértése, értő feldolgozása
= a munkanapló, a tervezet tartalma logikusan felépített, nem tartalmaz súlyos nyelvtani, nyelvhelyességi vagy helyesírási hibákat

Az egyes műfajcsoportokba tartozó projektmunkák tartalmáért járó 50 pont megítélése az alábbiak szerint történik:

- *Az írásos dolgozat* tartalmi követelményének hibátlan teljesítésével maximum 50 pont adható.
- *A képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információ-forráson alapuló projekt* tartalmának értékelésekor a mellékelt írásos mű (10 pont) és a kész vizsgamunka (40 pont) együtt számít.
- *Szervezésen alapuló projekt* tartalmának értékelésekor a mellékelt írásos mű (30 pont) és maga a rendezvény (20 pont) szintén együtt értékelendő.

Megjegyzés: Amennyiben a javító tanár és/vagy a vizsgabizottság észreveszi, hogy az elkészült projektmunka más személy szellemi terméke, akkor a 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet 23. § (2) bekezdése alapján kell eljárni.

A projektmunka megvédése (20 pont) a szóbeli vizsga egyik részeleme.

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

A vizsgán kerül sor a – tételhúzás mellett – a projektmunka megvédésére.

A középszintű szóbeli vizsga tételsorának összeállításáról és a projektmunkához kapcsolódó kérdésekről a vizsgabizottságot működtető intézmény gondoskodik. A vizsgabizottság projektmunkához kapcsolódó kérdéseinek arra kell irányulnia, hogy a vizsgázó milyen következtetéseket tud levonni a témával kapcsolatban.

Az esetelemzési vagy dokumentum-, forráselemzési feladatokat tartalmazó tételsort a részletes vizsgakövetelményben megadott témakörök figyelembevételével kell összeállítani. Az elemzés során a vizsgázó a mindennapi élet konkrét vagy modellezett élethelyzeteit dolgozza fel megadott szempontok alapján.

A tételek forrása lehet bármilyen, a műveltségi területhez kapcsolódó tankönyv, példatár, művészeti alkotás, fotó, szöveggyűjtemény, statisztikai adat, napi hír, történelmi esemény, irodalmi alkotás, film, az iskolai vagy lakóhelyi közösség életének eseménye.

A tétel az eset rövid leírásán vagy a tétel kifejtését segítő dokumentumon, forráson kívül kérdéseket tartalmaz, amelyek jelzik az elemzés főbb szempontjait és megkívánt irányát.

Vizsgán használható segédeszközök a középiskolai földrajz, illetve történelem atlaszok.

Feleléskor a kifejtés sorrendjét a vizsgázó választja meg.

A tételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtjenie. Közbekérdezni csak akkor lehet, ha teljesen helytelen úton indult el vagy nyilvánvaló, hogy elakadt.

A projektmunka védésekor a vizsgázónak a feltett kérdésekre is válaszolnia kell.

A szóbeli tételsor tartalmi jellemzői

A tételsor jellemzői

A középszintű szóbeli vizsga tételsora legalább 20 tételből áll. A tételsort a részletes vizsgakövetelményben megadott témakörök figyelembevételével kell összeállítani.

A tétel jellemzői

A szóbeli vizsgatétel két feladatot tartalmaz.

1. feladat: tételkifejtés
2. feladat: projektvédés

1. feladat:

A tételkifejtés további két alfeladatot – A) és B) – tartalmaz.

Az A) alfeladat társadalomismereti vagy jelenismereti témát érintő feladat, míg a B) alfeladat a vizsgázó tanulmányainak megfelelően vagy egy gazdasági ismeretek témához vagy egy pszichológia témához kapcsolódó feladat.

Az A), illetve B) alfeladatban a következő tematikai arányokat kell figyelembe venni:

– A) alfeladatok a követelményrendszerben szereplő társadalomismereti témák (legalább 14 feladat), és jelenismereti témák mindegyikének felhasználásával (legalább 6 feladat) kell, hogy készüljenek.

– B) alfeladat (legalább 20 feladat) a követelményrendszerben meghatározott vagy a gazdasági ismeretek témák vagy a pszichológia témák mindegyikének felhasználásával készül.

Amennyiben a vizsgabizottságot működtető intézménynek nincs tudomása arról, hogy a vizsgázó gazdasági ismeretek vagy pszichológia oktatásában részesült, úgy a tételkifejtés B) alfeladatában, a vizsgázó tanulmányainak megfelelően, választ a gazdasági ismeretekhez, illetve a pszichológiához kapcsolódó feladatok közül.

2. feladat:

A vizsgázó röviden bemutatja az általa elkészített projektet és válaszol a bizottság által feltett kérdésekre.

A vizsgabizottság, illetve elnök előzetes engedélyével bemutatható a képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló vizsgadarab. Az erre felhasznált idő nem számít bele az érettségiző szóbeli feleletének vizsgaidejébe. A vizsgadarab közös megtekintése viszont lehetővé teszi, hogy a bizottság tagjai is érdemi kérdéseket tegyenek fel, megismerjék az érettségiző munkáját.

A szóbeli védés alkalmával a portfólióban található anyagok bármelyikét a vizsgázó felhasználhatja szemléltetésre, használatára az értékelő tanár bátorítsa.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A középszintű szóbeli érettségi vizsgán szerezhető 70 pont, a tételkifejtésre adható 50 pont és a projektvédésből szerzett 20 pontból áll össze.

A kihúzott tétel értékelése

A tételsor összeállításakor rögzíteni kell a tételek kifejtésének elvárt összetevőit a megadott szempontok szerint, és az ezekre adható, az 50 pont felosztásával kialakított maximális részpontoszámokat, amely alapján a feleletet értékelni kell.

A tételkifejtés értékelésének szempontjai

Tartalom:

45 pont

Előadásmód:

5 pont

A tartalom (45 pont) értékelésének szempontjai:

- a vizsgázó mennyire rendelkezik a tételkifejtéséhez szükséges elméleti tudással,
- a vizsgázó mennyire képes konkrét esetek, dokumentumok, források értelmezése során alkalmazni az elsajátított ismereteket, fogalmi összefüggéseket és érvelési módokat,
- a vizsgázó milyen mértékben rendelkezik a tételkifejtéséhez szükséges szakszókincessel, logikus érveléssel,
- felismeri-e az élethelyzetek, történelmi események, irodalmi példák kontextusában rejlő erkölcsi dilemmákat, morális indítékokat,
- képes-e érvelni saját helyzetértékelése és értékválasztásai mellett.

Az előadásmód (5 pont) értékelésének szempontjai:

- rendszerező és lényegkiemelő képesség,
- meggyőző érvelés,
- nyelvhelyesség.

A projektvédés értékelésének szempontjai

A projektmunka megvédésének értékelése – bár a szóbeli érettségi vizsga keretében történik az írásbeli (projekt) vizsga lezárásának tekintendő.

A projektmunka védésének értékelésekor az alábbi szempontokat kell figyelembe venni és a 20 pont felosztásával kialakított részpontoszámokat, ez alapján kell felosztani:

– a vizsga tartalmának és az egyéni munka konkrétumainak bemutatása	6 pont
– a projektkészítés során szerzett egyéni tapasztalatok ismertetése	4 pont
– szaknyelv, szakmai ismeretek alkalmazása	4 pont
– a vizsgabizottság által feltett kérdések megválaszolása, témataartás, lényegkiemelés	4 pont
– a felelet felépítettsége, nyelvhelyesség	2 pont

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
240 perc	20 perc
feladatsor	tételkifejtés
75 pont	75 pont

Írásbeli vizsga**Általános szabályok**

Az írásbeli vizsgán a jelölteknek egy központilag készült feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó a rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

Az írásbeli feladatlapon tartalmi jellemzői

Az írásbeli vizsga feladatai 75%-ban a társadalomismeret és jelenismeret, és kb., 25%-ban a gazdasági ismeretek vagy pszichológia témákból kerülnek ki.

A feladatsor két részből áll:

I. rész mindenki által megoldandó feladatokat tartalmaz a társadalomismeret és jelenismeret témakörökből

II. rész két feladatsort tartalmaz:

A. gazdasági ismeretek

B. pszichológia

A tantárgy alternatívitásából adódóan a vizsgázó a feladatsoron belül választhat a gazdasági ismeretek vagy pszichológiai feladatok között.

Társadalomismeret és jelenismeret

- fogalmakra vonatkozó teszt jellegű feladatok,
- egy-egy kisebb téma esszészerű kifejtése,
- esettanulmány értelmezése és elemzése,
- forráshasználatot (adatsor, ábra, kép) kívánó feladat,
- érvelést, egyéni véleményt, álláspont megfogalmazását elváró feladat.

Gazdasági ismeretek

- fogalmakra vonatkozó kérdés,
- egy-egy kisebb téma esszészerű kifejtése,
- esettanulmány értelmezése és elemzése,
- adatsorok értelmezése és elemzése.

Pszichológia

- fogalmakra vonatkozó kérdés,
- egy-egy kisebb téma esszészerű kifejtése,
- esettanulmány értelmezése és elemzése.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. A vizsgadolgozatra összesen 75 pont adható, amely az I. részre adható 55 pont és a II. részre adható 20 pont összegéből jön létre.

Szóbeli vizsga

Az emelt szintű szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik. A tétel tartalmazhat felvezető szöveget – idézetet, statisztikát, képet stb. – a kérdés, illetve feladat mellett.

Vizsgán használható segédeszközök a középiskolai földrajz, illetve történelem atlaszok.

Feleléskor a kifejtés sorrendjét a vizsgázó választja meg. A tételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie.

Közbekérdezni csak akkor lehet, ha teljesen helytelen úton indult el vagy nyilvánvaló, hogy elakadt.

A szóbeli feladatsor tartalmi jellemzői

A szóbeli tételsor legalább 20 tételből áll. A tételsort a részletes vizsgakövetelményben megadott témakörök figyelembevételével kell összeállítani. Minden tétel két feladatot tartalmaz.

1. feladat: társadalomismereti és jelenismereti témákhoz kapcsolódik

2. feladat: tartalmaz egy gazdasági ismeretek és egy pszichológiai témához kapcsolódó feladatot

A szóbeli vizsgán minden jelölt egy tételt húz, melyen rajta van az 1. feladat és a 2. feladat is.

A vizsgázó, a 2. feladatban szereplő gazdasági ismeretekhez, illetve pszichológiához kapcsolódó kérdések közül attól függően választ, hogy melyiket tanulta.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A felelet központi értékelési útmutató alapján 75 ponttal értékelhető.

1. feladat

55 pont

2. feladat

20 pont

A tartalom értékelési szempontjai:

- a feladat megértése, témátartás, lényegkiemelés,
- a szakmai nyelv használata, a szakirodalom felhasználása, a források felhasználása,
- tételének megfelelő tények, összefüggések, gondolatok, megállapítások közlése, ismeretek mélysége, tárgyi tudás,
- a megközelítés sokszínűsége és komplex jellege, a jelenségeket, változásokat alakító tényezők feltárása, problémaközpontú bemutatás,
- önálló vélemény megalkotása, életszerű saját vagy a médiából ismert példák alkalmazása.

Megjegyzés: Az értékelésbe a tartalmi elemek értékelése mellett az előadásmód értékelése is beszámít.

Az előadásmód értékelési szempontjai:

- Az előadásmód önállósága, folyamatossága, érthetősége.
- A kifejtés szerkezete.
- Lényegkiemelő képesség.
- Fogalomhasználat.
- Stílus.”

„I. TESTNEVELÉSI RÉSZLETES VIZSGAKÖVETELMÉNY

A) Elméleti ismeretek

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
1. A magyar sportsikerek	Legalább 5 magyar olimpiai bajnok megnevezése sportágával együtt. Egy, a választott helyi tantervben szereplő sportágban, az adott év hazai legfontosabb eredményeinek ismerete.	8 magyar olimpiai bajnok megnevezése sportágával együtt. Az adott év egy nemzetközi hazai érdekeltségű eredményének ismerete a helyi tantervben szereplő sportágban. Az olimpiai mozgalom feladata, tartalma (zászló, jelkép, jelmondat stb.).
2. A harmonikus testi fejlődés	A testi fejlődés rövid jellemzése általános és középiskolás korban (magasság, testsúly, iskolaérettség mozgásos cselekvések).	A serdülőkor testi fejlődésének specialitásai.
3. Az egészséges életmód	Tájékozottság bizonyítása az egészséges életmód kialakításához szükséges alapvető ismeretekben. Az egészséges életmód összetevőinek értelmezése: rendszeres testedzés, optimális testsúly, aktív pihenés, testi higiénia, lelki egyensúly, a szabadidő hasznos eltöltése, egészségkárosító szokások (alkohol, dohányzás, drog) hatásai és megelőzésük.	Tájékozottság bizonyítása az egészséges életmód kialakításához szükséges ismeretekben és összefüggésekben.
4. Testi képességek	Az erő, a gyorsaság, az állóképesség értelmezése. A pulzusszám alakulása terhelésre, az erőfejlesztés szabályai.	Az ügyesség és az ízületi mozgékonyág értelmezése. A képességek szerepe a teljesítményben.
5. Gimnasztika	<i>A rendgyakorlatok szerepe a testnevelés órákon. Gyakorlatok javaslata az erő, a gyorsaság, az állóképesség fejlesztésére</i> <i>Nyújtó, lazító és erősítő hatású gyakorlatok 2-3 példa.</i> Légzőgyakorlatok. A bemelegítés szerepe és kritériumai.	1-1 szabad gyakorlati alapformájú gyakorlat értelmezése testrészenként az izomcsoportokra kifejtett hatásuk alapján. Társas, kéziszer- és szergyakorlatok jellemzői. Testtartásjavító gyakorlatok.
6. Atlétika	A tanult atlétikai futó, ugró és dobó versenyszámok ismerete és végrehajtásuk lényege.	A fizika törvényszerűségeinek érvényesülése a tanult atlétikai futó, ugró és dobó versenyszámokban. Ezek összehasonlítása technikájuk, sebességük, lendületszerzésük és a végrehajtáshoz szükséges kondicionális képességek szempontjából.
7. Torna	<i>A női és férfi tornaszerek ismertetése.</i> A legfontosabb baleset-megelőző eljárások. Segítségadás gyakorlásnál.	A tanult technikai elemek végrehajtásának és a segítségnyújtás módjainak ismerete. A talajgyakorlat és a tanult szergyakorlatok elemeinek és elemkapcsolatainak megnevezése.

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
8. Ritmikus gimnasztika	<i>Az RG szerepe a harmonikus mozgás kialakításában.</i> A ritmikus gimnasztika versenyszámainak felsorolása, rövid bemutatása. Mozgás és zene kapcsolata a ritmikus gimnasztika és az aerobik sportágakban.	Az esztétikum szerepe a ritmikus gimnasztika és az aerobik gyakorlatokban.
9. Küzdősportok, önvédelem	Alsó, felső tagozatos és középiskolás tanulók részére 2-2 páros és 1-1 csapat küzdőjáték ismertetése és a választás indoklása.	3 páros és 1 csapat küzdőjáték felsorolása és ajánlása különböző életkorú gyerekeknek. A grundbirkózás szabályainak ismertetése.
10. Úszás	<i>Az úszás higiéniájának ismerete.</i> Az úszás az ember életében.	Egy úszásnem technikai végrehajtásának leírása.
11. Testnevelési és sportjátékok	Labdaérintéssel, -vezetéssel, -átadással, célfelületre történő továbbítással és az összjátékkal kapcsolatos három testnevelési játék ismertetése. Egy választott sportjáték alapvető szabályainak ismertetése (pályaméret, játékosok száma, időszabályok, eredményszámítás, a labdavezetésre, a támadásra és védekezésre vonatkozó szabályok).	Labdaérintéssel, -vezetéssel, -átadással, célfelületre történő továbbítással és az összjátékkal kapcsolatos testnevelési játékok ismerete, elemenként 1-1 játék. Két választott sportjáték alapvető szabályainak ismertetése. Egy választott sportjáték támadó és védő játék lehetőségeinek bemutatása.
12. Természetben űzhető sportok	Egy választott, természetben űzhető sportág jellegzetességeinek és legfontosabb szabályainak ismertetése (sí, kerékpár, természetjárás, evezés, görkorsolya stb.) Alapvető ismeretek a táborozások előnyeiről.	A természetben végzett mozgások jelentősége és hatása az emberi szervezetre.

B) Gyakorlati ismeretek

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
1. Gimnasztika	Lányok: kötélmászás állásból, teljes magasságig mászókulcsolással. Fiúk: függeszkedés állásból teljes magasságig. A szabadon összeállított 48 ütemű szabadgyakorlat bemutatása.	Lányok: kötélmászás állásból, teljes magasságig mászókulcsolással, ereszkedés függeszkedéssel állásba. A teljes feljutás ideje legfeljebb: 9,7 s. Fiúk: függeszkedés ülésből teljes magasságig. Legfeljebb: 8,5 s. A mászókötel hossza 5 méter. Az adott iskolaévre érvényes kötelező 64 ütemű szabadgyakorlat bemutatása.

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
2. Atlétika Futások	Egyik futószám választása kötelező: <i>60 méteres síkfutás</i> térdelőrajttal. Lányok: legfeljebb: 9,8 s Fiúk: legfeljebb: 8,8 s <i>2000 méteres síkfutás</i> Lányok: legfeljebb: 10:30 perc Fiúk: legfeljebb: 9:00 perc	<i>60 méteres síkfutás</i> térdelőrajttal. Lányok: legfeljebb: 9,5 s Fiúk: legfeljebb: 8,4 s <i>2000 méteres síkfutás</i> Lányok: legfeljebb: 9:20 perc Fiúk: legfeljebb: 8:30 perc
Ugrások	<i>A két ugrószámból egy választása kötelező.</i> Az ugrás technikája egyénileg választható: <i>Magasugrás</i> Lányok: minimummagasság: 110 cm Fiúk: minimummagasság: 125 cm <i>Távolugrás</i> Lányok: minimumtávolság 330 cm Fiúk: minimumtávolság: 410 cm	A két ugrószámból egy választása kötelező. <i>Magasugrás</i> (flop- vagy hasmánttechnika) Lányok: minimummagasság: 115 cm Fiúk: minimummagasság: 140 cm Távolugrás választott technikával Lányok: minimumtávolság 380 cm Fiúk: minimumtávolság: 480 cm
Dobások	<i>Egy dobószám szabadon választott technikával történő bemutatása.</i> <i>Kislabdahajítás</i> (javasolt a Magyar Atlétikai Szövetség által rendszeresített új típusú kislabda használata) Lányok: minimumtávolság: 20 m Fiúk: minimumtávolság: 30 m. <i>Súlylökés</i> Lányok 4 kg-os súlygolyóval minimumtávolság: 5,5 méter Fiúk: 6 kg-os súlygolyóval minimumtávolság: 7,5 méter	Egy dobószám szabadon választott technikával történő bemutatása. <i>Kislabdahajítás</i> Lányok: minimumtávolság: 30 m Fiúk: minimumtávolság: 42 m. <i>Súlylökés</i> Lányok 4 kg-os súlygolyóval minimumtávolság: 7 méter Fiúk: 6 kg-os súlygolyóval minimumtávolság: 9 méter <i>Diszkoszvetés</i> Lányok: 1 kg-os diszkosszal minimumtávolság: 20 méter Fiúk: 1,5 kg-os diszkosszal minimumtávolság: 28 méter <i>Gerelyhajítás</i> Lányok: 600 g-os gerellyel minimumtávolság: 20 méter Fiúk: 800 g-os gerellyel minimumtávolság: 32 méter
3. Torna	<i>A talaj vagy a szekrényugrás bemutatása kötelező, egy szer kötelezően választható.</i> <i>Lányoknál választható: felemáskorlát, gerenda, ritmikus gimnasztika. Fiúknál a szer lehet: gyűrű, nyújtó vagy korlát.</i>	A talaj és a szekrényugrás bemutatása kötelező, egy szer kötelezően választható. Lányoknál: felemáskorlát, gerenda, ritmikus gimnasztika választható. Fiúknál a szer lehet: gyűrű, nyújtó vagy korlát.

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
Talajtorna	Öt különböző gyakorlatelemből összefüggő gyakorlat összeállítás és bemutatása. Kötelező elemek: gurulóátfordulás, fejtámasz, tarkóállás, kézállás, mérlegállás. Javasolt elemek: kézen átfordulások, billenések, összekötő elemek.	Az adott iskolaévre érvényes kötelező gyakorlat bemutatása.
Szekerényugrás	Egy tanult támaszugrás bemutatása. Lányok 4 részes széltében, fiúk 5 részes hosszában felállított szekrényen.	Lányok: Guggoló átugrás lebegőtámasszal 5 részes széltében felállított szekrényen vagy 110 cm magas lovon. Fiúk: Terpeszátugrás lebegőtámasszal 5 részes hosszában felállított szekrényen vagy 120 cm magas lovon.
Felemáskorlát	4 különböző elemből álló összefüggő gyakorlat bemutatása. Kötelező elemek: ostorlendület, térdfellendülés, kelepfellendülés a felső karfára, alugrás. Ajánlott elemek: kelepfelhúzó, támaszhelyzetek, malomforgás, kelepforgás.	Az adott iskolaévre érvényes kötelező gyakorlat bemutatása.
Gerenda	5 különböző elemből álló összefüggő gyakorlat bemutatása. Kötelező elemek: járás, felugrás, testfordulat, hasonfekvés, leugrás. Ajánlott elemek: szökdelések, térdelés és térdelőtámasz, fekvőtámasz, hanyattfekvés, gurulóátfordulás stb.	Az adott iskolaévre érvényes kötelező gyakorlat bemutatása.
Ritmikus gimnasztika	Különböző elemekből álló szabadgyakorlat zenére történő bemutatása (a gyakorlat ideje 35–45 s). Javasolt elemek: érintőjárás, hintalépés, keringőlépés, fordulatok, szökkenő hármaslépés, lebegő- és mérlegállás, lábemelések és lendítések, törzshullámok, ívelt és nyújtott kartartások stb. Egy választott kéziszerrel (labda, karika, kötél) 3 elem bemutatása.	Különböző elemekből álló kéziszergyakorlat zenére történő bemutatása (a gyakorlat ideje 60 s). A kéziszer lehet: labda, karika, ugrókötél, szalag, buzogány.
Gyűrű	4 különböző elemből álló összefüggő gyakorlat bemutatása. Kötelező elemek: alaplendület, zsugorlefuggés, lefuggés, homorított leugrás. Ajánlott elemek: futólagos támaszba kerülés, lebegőfüggés, hátsó függés, vállátfordulás előre, leterpesztés stb.	Az adott iskolaévre érvényes kötelező gyakorlat bemutatása.
Nyújtó	4 különböző elemből álló összefüggő gyakorlat bemutatása. Kötelező elemek: alaplendület, térd fellendülés, kelepforgás, alugrás Ajánlott elemek: malomfellendülés, nyílugrás stb. Az elemek alacsony vagy magas nyújtón is bemutatathatóak.	Az adott iskolaévre érvényes kötelező gyakorlat bemutatása.

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
Korlát	4 különböző elemből álló összefüggő gyakorlat bemutatása. Kötelező elemek: alaplendület támaszban vagy felkarfüggésben, felkarfüggés, pedzés, kanyarlati leugrás. Ajánlott elemek: billenések, emelések, saslendület, vállállás stb.	Az adott iskolaévre érvényes kötelező gyakorlat bemutatása.
4. Küzdősportok, önvédelem	A grundbirkózás szabályai szerint folytatott egymenetes küzdelem hasonló testsúlyú társ ellen. Judogurulás előre.	
5. Úszás	A három tanult úszásnemből két választott úszásfajta-t kell bemutatni. Az egyik úszásnemben 50 métert a másikban 25 métert kell úszni szabályos rajtolással és fordulóval.	Egyik úszásnemből 50 métert, két másik úszásnemből 25-25 métert kell úszni szabályos rajtolással és fordulóval. A folyamatos és lendületes úszás növeli a teljesítmény értékét. Vizből mentés előgyakorlata: a medence széléről beugorva az 5-10 m-re elhelyezett tárgy partra szállítása.
6. Testnevelési és sportjátékok	<i>Egy sportjáték választása kötelező.</i>	Két sportjáték választása kötelező.
Kézilabda	Kapura lövés gyorsindítás után: saját védővonalról indulva átadás a félpályánál álló társnak futás közben visszkapott labda vezetése után egykezes beugrásos kapura lövés. 3 kísérletből 1 eredményes kapura lövést kell végrehajtani. Távolba dobás kézilabdával tetszőleges lendületszerzéssel (3 kísérlet). Lányok: minimum 15 m. Fiúk: minimum 21 m. <i>7 méteres büntetődobás 5 kísérlet</i>	Kapura lövés gyorsindítás után: saját védővonalról indulva átadás a félpályánál álló társnak futás közben visszkapott labda vezetése után egykezes beugrásos kapura lövés. Büntetődobás a kapu két oldalában elhelyezett számolyra. Érvényes a közvetlen találat. Nyolc kísérletből minimum 2 találatot kell elérni. Távolba dobás kézilabdával tetszőleges lendületszerzéssel Lányok: minimum 20 m. Fiúk: minimum 28 m.
Kosárlabda	Félpályáról indulva kétkezes mellső átadás a büntetővonal magasságában, az oldalvonalnál álló társnak, cselezés után befutás a kosár felé, a visszkapott labdával leütés nélkül fektetett dobás („C” elfutás). A gyakorlatot mindkét oldalra végre kell hajtani. A 3-3 kísérletből minimum 1 sikeres dobást végre kell hajtani. Büntetődobás egy vagy két kézzel. 10 kísérletből minimum 1 sikeres dobást kell végrehajtani.	Félpályáról a középkörből indulva kétkezes mellső átadás a büntetővonal előtt álló társnak, rövid csel után futás balra és a visszkapott labdával megállás bal láb elől. Hosszú indulással megindulva labdavezetés az adogató előtt, jobbkezes fektetett dobás. A gyakorlatot bal oldalra is végre kell hajtani. A 2-2 kísérletből a sikeresebb végrehajtást kell értékelni. Büntetővonal sarkánál elhelyezkedés kosárlabda alapállásban: rövid indulás után egy leütés tempódobás.

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
Labdarúgás	<p>Labdaemelgetés váltott lábbal. Lányok: minimum 4 db. Fiúk: minimum 8 db. 10 méter hosszú, 5 egyenlő távolságra lévő kapu között szlalom labdavezetésből kapura lövés 10 méterről, kis kapura. 3 kísérletből egy sikeres találatot kell végrehajtani. Összetett gyakorlat – félpályáról indulva labdavezetés, rárúgás a kaputól 8 méterre oldalt elhelyezett, ledöntött ugrószekrénytőre, a visszapattanó labda kapura rúgása. 3 kísérlet.</p>	<p>Labdaemelgetés váltott lábbal. Lányok: minimum 4 db. Fiúk: minimum: 10 db. 10 méter hosszú, 5 egyenlő távolságra lévő kapu között szlalom labdavezetésből kapura lövés 10 méterről kis kapura. Összetett gyakorlat: félpályáról indulva labdavezetés, rárúgás a kaputól 10-12 méterre oldalt elhelyezett, ledöntött ugrószekrénytőre, a visszapattanó labda kapura rúgása.</p>
Röplabda	<p>Kosárérintés folyamatosan fej fölé maximum 2 méteres sugarú körben. Kísérletek száma: 3 db. Minimumkövetelmény: 5 érintés. Alkarérintés folyamatosan fej fölé maximum: 2 méter sugarú körben. Kísérletek száma: 3. Minimumkövetelmény: 4 érintés. Nyitás bemutatása: választott technikával: 8 kísérlet. Minimumkövetelmény: 1 sikeres kísérlet.</p>	<p>Kosárérintés folyamatosan 3 méter magasság fölé a falra. Minimumkövetelmény: 6 érintés. Alkarérintés folyamatosan 3 méter magasság fölé a falra. Minimumkövetelmény: 4 érintés. Felső egyenes nyitás bemutatása váltott oldalra, érvényes a 3 méteres vonal mögötti terület: 8 kísérlet. Minimumkövetelmény: 1 sikeres kísérlet.</p>

Szakszó-, név- és fogalomtár

Az alábbi szakkifejezések a részletes vizsgakövetelmények részét képezik azáltal, hogy pontosítják, konkretizálják az ismeretek körét.

KÖZÉPSZINT

11-es rúgás
 aktív pihenés
 alakzatok – oszlop, vonal, kör
 alkarérintés
 álló- és térdelőrajt
 alsó egyenes nyitás – nyitásfogadás
 átadás – egykezes, kétkezes mellső, kétkezes felső, patintott
 büntetődobás
 Coubertin báró
 deformitás
 döntés
 edzésmódszer
 edzettség
 egészség
 egészséges életmód
 elhízás
 előkészítő gyakorlatok
 emelés
 emelkedés
 ereszkedés
 esztétikus mozgás
 fejelés
 fejlődések, szakadozások
 fektetett dobás
 fogások
 fordítás
 forduló
 gimnasztikai alapforma
 gurulás
 gyerekkor
 gyors indítás
 hajítás, vetés, lökés
 hajlékonyság
 hajlítás
 helyes légzés (mellkasi, hasi, teljes)
 ideális testsúly
 ízületi mozgékonyosság
 járás (futás) megindítása, megállítása
 kapura lövések – beugrások, felugrások
 keringési rendszer
 kiindulópont
 kisiskoláskor
 kosárárintés
 küzdelem
 labdaátadások lábbal – lapos, félmagas, ívelt
 labdaérintések – belső, belső csüd, teljes csüd, külső csüd
 labdavezetés

leengedés
 légzőrendszer
 lendítés
 lendületszerzés
 magasugrás – flop-, hasmánt-, átlépőtechnika
 magyar olimpiai bajnokok – legalább öt név ismerete
 mell-, gyors-, hátúszás
 motiváció
 mozgatórendszer
 nyitódás, zárkózás, igazodás, takarás
 nyújtás
 olimpiai játékok – ókori, újkori játékok
 passzív pihenés
 prevenció
 pulzus
 rajtolás
 rekreáció
 ritmikus gimnasztika szerek – kötél, labda, karika, buzogány, szalag
 serdülőkor
 sérülés
 sikerélmény
 sorakozás
 szabadgyakorlat, szergyakorlatok (pad, bordásfal), kéziszergyakorlatok (babzsák, labda, súlyzó, medicinlabda stb.)
 szabadrúgás – közvetett, közvetlen
 távolugrás – lépőtechnika, ollózótechnika
 teljesítmény
 terhelés
 természeti erők
 testedzés
 testfordulatok
 testi higiéné
 testnevelés – sport
 testtartás
 tornaelemek: állások, gurulások, fordulatok, ugrások, billenések, forgások, átfordulások, támaszugrások, lebegőtámasz, lendületek, fellendülések, támaszhelyzetek, leugrások, összekötő elemek
 tornaszerek – talaj, gerenda, felemáskorlát, ló, nyújtó, gyűrű, korlát, lólengés
 váltás
 védekezés – emberfogásos, területvédekezés

EMELT SZINT

a szervezet energiaszolgáltató rendszere
 akadályfutás
 akceleráció
 átadások – légátadás, horogátadás, egykezes oldalsó átadás
 átlövés
 autogén tréning
 bedobás
 biológiai életkor
 biológiai feltételek

cselekvésbiztonság	kudarctűrés
cselezés	kultúra
diszkoszvetés	lábboltozat
egyéni felelősség	lelki higiénia
elemkapcsolatok	les
ellenálló képesség	leütés
elzárás-leválás	megelőzés
értékrend	monotóniatűrés
feladás	mozgáskészség
felső nyitás	mozgáskommunikáció
fordulatok	mozgásműveltség
genetikai adottságok	nemi különbségek a testmozgásban
gyakorlatok az izmok munkájának jellege szerint: erő-, nyújtó-, lazító-, ernyesztőgyakorlatok	nyugalmi pulzusszám
gyakorlatok testrésze, izomcsoportra kifejtett hatás szerint: nyak-, kar-, törzs- (has-, hát-, oldal-), lábgyakor- latok	olimpiai bajnokok – legalább 10 név ismerete
hármassugrás	olimpiai eszme, jelképek, bajnokok
húzás	ortopédiai elváltozások
irambeosztás	önismeret
iskolaérettség	pillangóúszás
ismeret	relaxáció
izomműködés	rúdugrás
jártasság	sánc
kalapácsvetés	sikerorientáció
kapustehnikák – kidobás, kirúgás, vetődés	stressz
Kemény Ferenc	stretching
képesség	szendélybetegségek – alkohol, drog, dohányzás
készség	tápanyagszükséglet
kinesztézia	társas gyakorlat, szergyakorlatok (pad, bordásfal), kézi- szergyakorlatok (babzsák, bot, súlyzó, homokzsák stb.)
kondicionális képességek (erő, gyorsaság, állóképesség)	tempódobás
koordinációs képességek (egyensúlyérzék, téri tájé- kozódóképesség, reakcióképesség, kinesztézis, gyorsasági koordináció, ügyesség)	terheléses pulzusszám
környezetkímélő tevékenység	terhelési tényezők (intenzitás, ismétlésszám, pihenőidő)
kudarckerülés	testi nevelés
	testkultúra
	testnevelés
	védekezés – letámadás

II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint		Emelt szint	
Gyakorlati vizsga	Szóbeli vizsga	Gyakorlati vizsga	Szóbeli vizsga
50 perc	15 perc	240 perc	20 perc
100 pont	50 pont	100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Gyakorlati vizsga	Szóbeli vizsga	Gyakorlati vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	személyi sportfelszerelés	NINCS	személyi sportfelszerelés	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	A gyakorlati vizsgánál részletezett eszközöket	NINCS	A gyakorlati vizsgánál részletezett eszközöket	NINCS

Nyilvánosságra hozandók

	Középszint		Emelt szint	
	Gyakorlati vizsga	Szóbeli vizsga	Gyakorlati vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	A gyakorlati vizsga anyaga nyilvános	NINCS	A gyakorlati vizsga anyaga nyilvános	NINCS
Mikor?	6 hónappal a vizsgaidőszak megkezdése előtt	NINCS	6 hónappal a vizsgaidőszak megkezdése előtt	NINCS

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Középszint	
Gyakorlati vizsga 50 perc tiszta bemutatási idő	Szóbeli vizsga 15 perc
Sportági technikák és önállóan összeállított gyakorlatsorok bemutatása	A) Egy téma kifejtése B) Fogalom vagy adat ismerete
100 pont	50 pont

Gyakorlati vizsga

Általános szabályok

A vizsga helyszínén a vizsgát szervező intézménynek kell biztosítani a szükséges felszereléseket, de a vizsgázók előre bemutatott saját sportszereiket is használhatják. A gyakorlati vizsga lebonyolításához feltétlenül szükséges felszerelések:

- tornaterem kosárlabdapalánkkal, kézilabdakapuvál, kijelölt röplabdapályával, mászókötéllal, tornaszőnyegekkel, ugrószekrénnel, korláttal vagy/és nyújtóval, gyűrűvel;
- atlétikapálya legalább 200 m-es futókörrel, 60 méteres futóhellyel, távol- és magasugróhellyel, dobóhellyel;
- választás esetén 25 m-es úszómedence;
- sportszerek;
- amennyiben szükséges, a zeneanyag lejátszásához magnetofon és/vagy CD-lejátszó.

A vizsgázónak kell hoznia: személyi sportfelszerelés, a ritmikus sportgimnasztikához kéziszer, zeneanyag (amennyiben felhasználja a gyakorlatnál).

A vizsgázók részére a gyakorlati vizsga megkezdése előtt 30 perc általános bemelegítésre szolgáló időt, illetve a sportágváltásnál a speciális bemelegítésre 10–15 percet biztosítani kell.

A vizsgázót a vizsga során – ha mód van rá – a saját testnevelő tanára segíti, biztosítja.

A vizsgázás javasolt sorrendje a fizikai igénybevétel és a teremigény szempontját figyelembe véve a következő:
 gimnasztikai gyakorlat,
 mászás-függeszkedés,
 torna,
 küzdősport, önvédelem,
 labdajáték,
 atlétika,
 úszás.

(Az uszodai lehetőség függvényében az úszás elválasztható térben és időben egyaránt.)

A vizsgázóknak testgyakorlati áganként a részletes vizsgakövetelményekben meghatározott gyakorlatokat kell végrehajtaniuk.

A gyakorlati feladatsor tartalmi jellemzői

A középszintű gyakorlati vizsgán a teljesítmény mérése és az adott pszichomotoros sporttevékenység, illetve a sportág technikájára jellemző mozdulatsorok értékelése történik.

A vizsgázók a számukra szervezett versenyszerű tevékenység keretében teljesítik a kapott feladatokat. A vizsga 5 részből áll, amely több különböző sportág mozgásanyagára épül.

A gyakorlati vizsga kötelező és kötelezően választható részekből, ezeken belül elemekből áll. A vizsgázó előzetesen dönthet a követelményrendszerben rögzített választható testgyakorlati ágak közül, melyet az érettségi vizsgára történő jelentkezéskor kell megjelölnie.

– A gyakorlati vizsga kötelező részei a következők:

Gimnasztika: kötélmászás, szabad gyakorlat

– A gyakorlati vizsga kötelezően választható részei és elemei a következők (minden részből egy elemet kell választani):

Atlétika: futás (60 méter vagy 2000 méter)

atlétikai ugrás (távol- vagy magasugrás)

atlétikai dobás (kislabdahajítás vagy súlylökés).

Torna: a szekrényugrás vagy a talajgyakorlat kötelező, ezek közül a vizsga napján sorsolás dönti el, hogy melyiket kell bemutatnia a jelöltnek;

továbbá be kell mutatni egy választott tornaszer (lányok: felemáskorlát vagy gerenda vagy ritmikus gimnasztika; fiúk: gyűrű vagy nyújtó vagy korlát) gyakorlatát.

Testnevelési- és sportjátékok: egy választott labdajáték (kézi- vagy kosár- vagy röplabda vagy labdarúgás).

Úszás vagy küzdősport a követelményrendszerben meghatározott módon. A küzdősporthoz a jelöltnek kell gondoskodnia azonos súlycsoportú küzdőtársról.

A gyakorlati vizsgarész értékelése

A középszintű gyakorlati vizsgarészben 100 pont szerezhető meg.

Ezen belül:

Gimnasztika, mászás-függeszkedés	10 pont
Torna	20 pont
Atlétika	30 pont
Labdajáték	30 pont
Úszás vagy küzdősport	10 pont

A gyakorlati vizsga értékelése a részletes vizsgakövetelményekben megtalálható központi értékelési útmutató alapján történik, mely rögzíti az egyes elemekben nyújtott teljesítményekért megítélhető pontértékeket.

Szóbeli vizsga

A középszintű szóbeli vizsga tételsorának összeállításáról a vizsgabizottságot működtető intézmény gondoskodik. Feleléskor a kifejtés sorrendjét a vizsgázó választja meg. A tételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. Közbekérdezni csak akkor lehet, ha teljesen helytelen úton indult el vagy nyilvánvaló, hogy elakadt. (Ez esetben segítő kérdést lehet feltenni, amennyiben az még a felelési időbe belefér.)

A szóbeli vizsga tartalmi jellemzői

A tételsor jellemzői

A tételsor legalább 15-15 tételt tartalmaz.

Az „A” altételsorban testnevelés-elméleti, testkultúrával kapcsolatos, egészségtani és szervezési kérdéseket, feladatokat tartalmazó kérdések fordulnak elő. Az altételsornak minden témakört érintenie kell.

A vizsgán „A” és „B” altételsorból húznak a vizsgázók.

A tétel jellemzői

Az „A” altételek egy téma önálló kifejtését, az ismeretek önálló felhasználását, értelmezését, alkalmazását igénylik.

A „B” altételsor a nélkülözhetetlen fogalmi ismeretek megbízhatóságát méri.

Az „A” altételhez kapcsolódó feladatok típusai az alábbiak lehetnek:

- önálló tervek, modellek készítése az egészséges életmód megtervezésére;
- a vizsgakövetelményekben előírt ismeretek értelmezése és felhasználása a mindennapos egyéni testedzés(terv) megtervezéséhez;
- az ismeretek alkalmazása megadott szempontok szerint egy kiválasztott gyakorlatra (feladat, mozgássor, sportág);
- meghatározott sport- és rendezvényszervezési feladatok saját, eredeti megoldásainak bemutatása;
- egy egészségvédelemmel és az egészséges életmóddal kapcsolatos probléma értékelő elemzése a vizsgázó saját véleménye, gondolatai alapján.

A „B” altételhez kapcsolódó feladatok típusai lehetnek:

- felsorolás (nevek, testnevelés-elméleti fogalmak stb.);
- fogalom meghatározása (egészségtani, testnevelés-elméleti stb.);
- adat felidézése (időpontok, sporteredmények stb.).

A szóbeli vizsgarész értékelése

A középszintű szóbeli vizsgarészben 50 pont szerezhető meg. Ezen belül az „A” altételre 40 pont, a „B” altételre 10 pont adható.

Értékelési arányok:

– „A” altétel: tárgyi tudás	24 pont
A megoldás önállósága:	12 pont
A kifejtés stílusa:	4 pont
– „B” altétel: tárgyi tudás	10 pont

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Emeltszint	
Gyakorlati vizsga 240 perc tiszta bemutatási idő	Szóbeli vizsga 20 perc
Kötelezően előírt gyakorlatok és technikák teljesítményre törekvő bemutatása	A) Egy téma kifejtése B) Fogalom vagy adat ismerete
100 pont	50 pont

Gyakorlati vizsga

Általános szabályok

A gyakorlati vizsgán a jelölteknek több testgyakorlati ágból központi feladatsort kell megoldaniuk.

A vizsga helyszínén a vizsgát szervező intézménynek kell biztosítani a szükséges felszereléseket, de a vizsgázók előre bemutatott saját sportszereiket is használhatják. A gyakorlati vizsga lebonyolításához feltétlenül szükséges felszerelések:

- tornaterem tornaszerekkel (ugrószekrényvel, korláttal vagy/és nyújtóval, gyűrűvel, gerendával, felemáskorláttal, 5 méteres mászókötéllal, tornaszőnyegekkel) és birkózószőnyeggel;
- tornacsarnok (kosárlabdapalánkkal, kézilabdakapuval, kijelölt röplabdapályával);
- atlétikapálya 400 m-es futókörrrel, távolugrógödörrel, szivacsos magasugróhellyel, dobóhellyel;
- legalább 25 m-es úszómedence;
- sportszerek;
- amennyiben szükséges, a zeneanyag lejátszásához magnetofon és CD-lejátszó.

A vizsgázónak kell hoznia: személyi sportfelszerelés, a ritmikus sportgimnasztikához kéziszer, zeneanyag (amennyiben felhasználja a gyakorlatnál).

A vizsgázók részére a gyakorlati vizsga megkezdése előtt 30 perc általános bemelegítésre szolgáló időt, illetve sportágváltásnál a speciális bemelegítésre 10–15 percet biztosítani kell. A vizsgázók részére biztosítani kell a szükséges segítségadást, biztosítást.

Gyakorlati vizsga 1 vagy két nap alatt bonyolítható le.

A gyakorlati feladatsor tartalmi jellemzői

Az emelt szintű gyakorlati vizsgán az adott pszichomotoros sporttevékenység, illetve a sportág technikájára jellemző mozdulatsorok értékelése történik a teljesítmény mérése alapján.

A vizsgázók a számukra szervezett versenyszerű tevékenység keretében teljesítik a kapott feladatokat.

A vizsga 6 részből áll, amely több különböző sportág mozgásanyagára épül. Minden vizsgázónak kötelező a gimnasztika, a torna, az atlétika, az úszás, két sportjáték és a küzdősport bemutatása.

A gyakorlati vizsga kötelező részekből, ezeken belül választható elemekből áll. A választott elemeket a vizsgázóknak a jelentkezéskor meg kell jelölniük.

– Gimnasztika: kötélmászás, illetve függeszkedés időre; a részletes vizsgakövetelmény-rendszerben előírt 64 ütemű szabad gyakorlat bemutatása.

– Atlétika: futás (60 és 2000 méter)

atlétikai ugrás (távol- vagy magasugrás)

atlétikai dobás (kislabdahajtás vagy súlylökés vagy gerelyhajtás vagy diszkoszvetés).

– Torna: 3 tornaszer (2 kötelező és 1 választható szer)

Lányok: talajgyakorlat és a szekrényugrás bemutatása kötelező, a gerenda, a felemáskorlát és a ritmikus gimnasztika közül az egyik választható. Ritmikus gimnasztika választása esetén az önállóan készített koreográfia bemutatása, a részletes vizsgakövetelmény-rendszerben előírt módon. A többi szeren a kötelezően előírt gyakorlat bemutatása történik.

Fiúk: talajgyakorlat és a lóugrás bemutatása kötelező, a korlát, a nyújtó és a gyűrű közül az egyik választható, a részletes vizsgakövetelmény-rendszerben előírt módon.

– Úszás: 3 úszásnem (50 méter úszás választott úszásnemben; két másik úszásnemben 25 méter leúszása szabályos rajttal és fordulóval. Vízből mentés előgyakorlata, azaz a medencefaltól 10 méterre a medence alján elhelyezett tárgy felhozása a víz alól.).

– Küzdősport: kötelező gyakorlat bemutatása a részletes vizsgakövetelmény-rendszerben előírt módon. (A gyakorlatot hasonló testsúlyú társ segítségével kell bemutatni. A partnerről a vizsgázónak kell gondoskodnia.)

– Testnevelési- és sportjátékok: 2 labdajáték előírt gyakorlati anyagának bemutatása (kézilabda vagy kosárlabda vagy labdarúgás vagy röplabda).

A gyakorlati vizsga anyaga nyilvános. A feladatsorban történő változtatást legalább 6 hónappal a vizsga időszak megkezdése előtt nyilvánosságra kell hozni.

A gyakorlati vizsgarész értékelése

Az emelt szintű gyakorlati vizsgarészben 100 pont szereshető meg.

Ezen belül:

Gimnasztika	10 pont
Torna	20 pont
Atlétika	25 pont
Úszás	10 pont
Sportjátékok	25 pont
Küzdősport	10 pont

Értékelési szempontok:

Gimnasztika: pontos, hibátlan végrehajtás;

Mászás, illetve függeszkedés: időeredmény.

Atlétika: technikai kivitelezés; teljesítmény.

Úszás: technikai végrehajtás; időeredmény.

Torna: a torna, illetve a ritmikus gimnasztika elfogadott szabályai szerint.

Sportjátékok: technikai végrehajtás; eredményesség.

Küzdősportok: technikai végrehajtás; eredményesség.

A gyakorlati vizsga értékelése részletes központi értékelési útmutató alapján történik, mely rögzíti az egyes vizsgarészekben szerzett pontok vizsgaponttá történő átalakítását is. A részletes értékelési útmutató az OH OKÉV honlapján megtalálható.

Szóbeli vizsga

Az emelt szintű szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik.

Feleléskor a kifejtés sorrendjét a vizsgázó választja meg. A tételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. Közbekezdés csak akkor lehet, ha teljesen helytelen úton indult el vagy nyilvánvaló, hogy elakadt. (Ez esetben segítő kérdést lehet feltenni, amennyiben az még a felelési időbe belefér.)

A szóbeli tételsor tartalmi jellemzői*A tételsor jellemzői*

A tételsornak legalább 20 tételt kell tartalmaznia. A tételsor minden témakört érint.

A tétel jellemzői

A vizsgázók „A” és „B” altételsorból húznak egy-egy tételt. Az „A” altétel a testkultúra területét átfogóan érintő témát jelöl meg, és a kapcsolódó feladat leíró, elemző, összehasonlító, értékelő jellegű lehet.

A kérdés sporttörténeti, sportpedagógiai, fejlődéslélektani, testgyakorlatokkal és az egészséges életmóddal kapcsolatos témákat tartalmazhat.

A „B” altétel a sport területéről konkrét fogalmakra, tényekre, nevekre, eredményekre kérdez rá. A „B” altételsor a nélkülözhetetlen fogalmi ismeretek megbízhatóságát méri.

Az „A” altételhez kapcsolódó feladatok típusai az alábbiak lehetnek:

- önálló tervek, modellek készítése az egészséges életmód megtervezésére,
- a vizsgakövetelményekben előírt ismeretek értelmezése és felhasználása a mindennapos egyéni edzésterv megtervezéséhez;
- az ismeretek alkalmazása speciális szempontok szerint egy kiválasztott gyakorlatra (feladat, mozgássor, sportág);
- meghatározott sport- és rendezvényszervezési feladatok saját, eredeti megoldásainak bemutatása;
- egy egészségvédelemmel és az egészséges életmóddal kapcsolatos probléma értékelő elemzése a vizsgázó saját véleménye, gondolatai alapján.

A „B” altételhez kapcsolódó feladatok típusai lehetnek:

- felsorolás (nevek, testnevelés elméleti fogalmak stb.);
- fogalom meghatározása (egészségtani, testnevelés elméleti stb.);
- adat felidézése (időpontok, sporteredmények stb.).

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az emelt szintű szóbeli vizsgarészben 50 pont szerezhető meg. Ezen belül az „A” altétel 40 pontot, a „B” altétel 10 pontot ér.

A szóbeli vizsga értékelése a részletes vizsgakövetelményekben rögzített központi értékelési útmutató segítségével történik, amely rögzíti a pontszámok bontását és az értékelési szempontokat.

Értékelési arányok:

– „A” altétel: tárgyi tudás	20 pont
Szaknyelv használata	8 pont
Logikus felépítés:	7 pont
Előadás mód	5 pont
– „B” tétel: tárgyi tudás	10 pont

22. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc	240 perc	20 perc
90 pont	60 pont	90 pont	60 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	középfiskolai történelmi atlasz	NINCS	II. részhez vizsgázóként szükséges a középfiskolai történelmi atlasz	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	legalább három példány helyesírási szótár	középfiskolai történelmi atlasz	legalább három példány helyesírási szótár	középfiskolai történelmi atlasz

Nyilvánosságra hozandók

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	NINCS	tematika	NINCS	tematika
Mikor?	NINCS	jogszabály szerint	NINCS	jogszabály szerint

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Középszint			
Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga	
180 perc		15 perc	
Feladatsor		Egy problémaközponti tétel kifejtése	
Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok megoldása	Szöveges (kifejtendő) feladatok megoldása		
45 pont	45 pont		
90 pont		60 pont	

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán a vizsgázóknak egy központi feladatsort kell megoldaniuk.

A vizsgázó a rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

Vizsgázóként szükséges segédeszköz a középfiskolai történelmi atlasz, amelyről a vizsgázó gondoskodik; továbbá vizsgacsoportonként legalább három példány helyesírási szótár, amelyet a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosít.

Az írásbeli feladatlap formai jellemzői

Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok

Az egyszerű, rövid választ igénylő feladatok többségükben zárt végű feladatok. A feladatok a részletes követelményekben meghatározott kompetenciákra (pl. források használata, szaknyelv alkalmazása) és tartalmakra (pl. név, évszám, topográfia) irányulnak. A legtöbb feladat valamely forrás (szöveg, kép, diagram stb.) feldolgozását, értelmezését várja el a vizsgázóktól.

Az egyszerű, rövid választ igénylő feladatsor kb. 6–12 feladatból áll. Egy-egy feladat több részfeladatot is tartalmazhat.

Példák a lehetséges feladattípusokra
1. Információkeresés források (szöveges, képi) segítségével
2. Források alapján egyszerű következtetések megfogalmazása
3. Különböző típusú (szöveges, képi, diagram) forrásból származó információk összevetése
4. Megadott szempontok szerinti fogalmak gyűjtése forrásokból
5. Fogalmak azonosítása, hozzárendelése egy korhoz vagy egy államhoz
6. Térképekről információk gyűjtése
7. Térképek alapján egyszerű következtetések megfogalmazása
8. Helyszínek azonosítása térképatlasz segítségével
9. Célok és következmények megkülönböztetése
10. Ok-okozati összefüggés felismerése, megkülönböztetése
11. Következtetések megfogalmazása események, folyamatok, jelenségek, döntések következményeiről

Szöveges (kifejtendő) feladatok

A szöveges feladatok az alábbi történelmi korszakokra vonatkoznak:

1.	Egy XIX. század előtti egyetemes történelmi anyag (ókori, középkori vagy kora újkori)
2.	Egy egyetemes történelmi anyag (XIX–XX. század)
3.	Egy középkori vagy kora újkori magyar történelmi anyag
4.	Egy XVIII–XIX. századi magyar történelmi anyag
5.	Egy XX. századi magyar történelmi vagy a mai magyar társadalomra vonatkozó anyag

Ezekben a feladatokban a vizsgázóknak néhány összefüggő mondatban vagy hosszabb szövegben kell kifejteniük a válaszokat. A feladatok a részletes követelményekben meghatározott kompetenciákra (pl. források használata, szaknyelv alkalmazása) és témakörökre (Az ókor és kultúrája, A középkor, A középkori magyar állam megteremtése és virágkora stb.) irányulnak. Minden feladatnál valamely forrás (szöveg, kép, adat, térkép stb.) segítségével kell a vizsgázóknak megválaszolni a feltett kérdést.

A feladatsor kétféle típusú kifejtendő feladatot tartalmaz:

1. Problémamegoldó (rövid) feladatot, melyet kb. 70–90 szóban, (kb. 10–12 soros) szerkesztett szövegben kell megoldani.

2. Elemző (hosszú) feladatot, melyet kb. 150–160 szóban, (kb. 25–30 soros) szerkesztett szövegben kell megoldani.

A feladatsor a vizsgaleírásban meghatározott történelmi korszakokra vonatkozóan öt problémamegoldó feladatot (melyek közül kettő egyetemes, három magyar történelemmel kapcsolatos) és három elemző feladatot (melyek mindegyike a magyar történelemmel kapcsolatos) tartalmaz.

A vizsgázónak a *nyolc* feladatból *hármat* kell választania:

- egyet az egyetemes történelemre vonatkozó két problémamegoldó feladat közül;
- egyet a magyar történelemre vonatkozó rövid problémamegoldó feladatok közül;
- egyet a magyar történelemre vonatkozó elemző feladatok közül.

A két választott magyar történelmi feladat nem vonatkozhat ugyanarra a történelmi korszakra. (A vizsgázónak a feladatválasztást a feladatlapon jelölnie kell!)

Az írásbeli feladatlap tartalmi jellemzői

Az írásbeli feladatsort kb. 60%-ban a magyar, kb. 40%-ban pedig az egyetemes történelemhez kapcsolódó feladatok alkotják. Az összes feladat kb. 50%-át a XIX. és a XX. század történelme adja. A feladatsor egészében az alábbi arányok érvényesülnek:

Politika-, esemény-, állam, jog- és intézménytörténet	kb. 40%
Társadalom-, életmód-, mentalitás- és művelődéstörténet	kb. 30%
Gazdaság-, technikatörténet és a környezeti kultúra története	kb. 20%
Eszme- és vallástörténet	kb. 10%.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az írásbeli vizsgadolgozatokat a vizsgabizottságot működtető intézmény szaktanára javítja és értékeli. Az értékelés a központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Az írásbeli vizsgán elérhető 90 pont 50%-a az egyszerű, rövid választ igénylő feladatok megoldásával, 50%-a a szöveges (kifejtendő) kérdésekre adott válaszokkal érhető el.

A kifejtendő szöveges feladatok értékelési kritériumait az alábbi táblázat rögzíti.

Problémamegoldó feladat		Elemző feladat	
A feladat megértése	kb. 20%	A feladat megértése	kb. 20%
Kompetenciák szerint pl. – források használata, – szaknyelv alkalmazása, – tájékozódás térben és időben, – eseményeket alakító tényezők feltárása, – problémaközpontú feldolgozás.	kb. 70%	Kompetenciák szerint pl. – források használata, – szaknyelv alkalmazása, – tájékozódás térben és időben, – eseményeket alakító tényezők feltárása, – problémaközpontú feldolgozás.	kb. 60%
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	kb. 10%	Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	kb. 20%

Az előírásnak nem megfelelő feladatválasztás esetén az alábbiak szerint kell eljárni:

- ha a vizsgázó választása egyértelmű, de rossz, akkor úgy kell értékelni, hogy a legkisebb pontvesztés érje;
- ha a vizsgázó választása nem egyértelmű, és négy-öt feladatba is belekezd, akkor az elsőként megoldott feladattól indulva, a jó választási szabályok alapján sorrendben kell a feladatokat értékelni (pl. 1., 3., 6. vagy 2., 5., 8.);
- ha a vizsgázó választása nem egyértelmű, és mindegyik feladatba belekezd, akkor az 1., 3., 8. feladatok megoldását kell értékelni.

Szóbeli vizsga

A középszintű szóbeli vizsga tételsorának összeállításáról a vizsgabizottságot működtető intézmény gondoskodik.

A vizsgázó vázlatot készíthet és tétele kifejtése közben használhatja.

A tételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. Közbekezdni csak akkor lehet, ha teljesen helytelen úton indult el vagy nyilvánvaló, hogy elakadt. (Ez esetben segítő kérdést lehet feltenni, amennyiben az a felelési időbe még belefér.)

A tételsor témakörönként *kettő–négy*, összesen 20–25 tételt tartalmaz.

A vizsgabizottságot működtető intézményeknek a szóbeli tételsorokat minden évben legalább 20%-ban módosítaniuk kell (pl. a címeket, a feldolgozási szempontokat, a forrásokat).

A felkészüléshez és a tételkifejtéshez vizsgázónként szükséges segédeszköz: középiskolai történelmi atlasz, melyet a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosít.

A szóbeli tételsor formai jellemzői

A tételsort a szóbeli vizsgához előírt témakörökbe rendezve kell elkészíteni.

A tétel lehet egy kisebb korszak történelmi problémájának részletezőbb bemutatása vagy egy összetettebb és/vagy több történelmi korszakon átívelő probléma áttekintő bemutatása.

A tételek megfogalmazása ösztönözzön a problémamegoldásra, valamint a történeti (szöveges, képi, grafikus, tárgyi stb.) források és térképek használatára.

A szóbeli tételek két-három feldolgozási, értelmezési szempontot jelölnek ki, és különböző típusú források alkalmazásával segítik a vizsgázókat a felkészülésben és a tételek kifejtésében.

A szóbeli tételsor tartalmi jellemzői*A szóbeli vizsga témakörei*

Gazdaság, gazdaságpolitika, anyagi kultúra

Népesség, település, életmód

Egyén, közösség, társadalom

Modern demokráciák működése

Politikai intézmények, eszmék, ideológiák

Nemzetközi konfliktusok és együttműködés

Szabad (problémaközpontú) témakör

A vizsgabizottságot működtető intézményeknek lehetőségük van a hat kötelező témakörön felül szabad témakör kijelölésére. Ennek követelményeit és tartalmát az egyes vizsgabizottságot működtető intézmények helyi tanterveik alapján határozzák meg (*pl. helytörténeti téma; forradalom – reform – kompromisszum; etnikum – nemzet – nemzetiség*).

A tételsor egészében is érvényesíteni kell azt, hogy a feladatok kb. 60%-ban a magyar, kb. 40%-ban pedig az egyetemes történelemhez kapcsolódjanak, és az összes feladat kb. 50%-át a XIX. és a XX. század történelme adja.

Amennyiben a vizsgázók között olyan vizsgázó is van, aki nem a tételekhez illeszkedő helyi tanterv szerint tanult, következmények nélkül kérheti a szabad (problémaközpontú) témakör alóli felmentését.

Minden vizsgaidőszakban a vizsgabizottságot működtető intézménynek nyilvánosságra kell hoznia a követelmények és a szóbeli témakörök tartalmi szerkezetének megfelelő ún. tematikát, mely a témakörhöz kapcsolható korszakokat és résztémákat határozza meg. A tematikában kb. 20–25 címet kell megfogalmazni és kiadni, mely alapja az egyes tételek kijelölésének.

– pl. témakör: gazdaság, gazdaságpolitika, anyagi kultúra
 – tematika (résztéma): üzemszervezési formák (céh, manufaktúra, gyár);
 – tétel: Hasonlítsa össze a céh, a manufaktúra és a gyár termelésének alapvető jellemzőit a megadott források és szempontok szerint!

– pl. témakör: nemzetközi együttműködés és konfliktusok
 – tematika (korszak): Róma világbirodalommal válása;
 – tétel: Mutassa be Róma terjeszkedését és a hódítások következményeit a megadott források és szempontok alapján!
 A tételsort nem lehet előzetesen kiadni, a tételeket a vizsgázók csak a vizsgán ismerhetik meg.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelés az egyes tételekhez – az alábbi szempontok alapján készített – értékelési útmutató alapján történik. A szóbeli tételek értékelési útmutatóit a vizsgabizottságot működtető intézmény készíti el.

A feladat megértése, témátartás, a lényeg kiemelése	12 pont
Tájékozódás térben és időben	6 pont
A szaknyelv alkalmazása	6 pont
Források használata és értékelése	12 pont
Az eseményeket alakító tényezők feltárása, történelmi események és jelenségek problémaközpontú bemutatása	18 pont
Világosság, nyelvhelyesség, a felelet felépítettsége	6 pont
<i>Összesen</i>	<i>60 pont</i>

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
240 perc	20 perc
Feladatsor	Egy problémaközpontú tétel kifejtése
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok megoldása	II. Szöveges (kifejtendő) feladatok megoldása
90 perc	150 perc
44 pont	46 pont
90 pont	60 pont

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán a vizsgázóknak egy központi feladatsort kell megoldaniuk.

A vizsgázó az I. (90 perc) és a II. (150 perc) részen belül a rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

A vizsgázó először az I. feladatlapon oldja meg. A vizsgadolgozatokat a 90 perc leteltével a felügyelő tanár összegyűjti. Ezután kerülhet sor a II. feladatlapon kiosztására és megoldására.

A II. részhez vizsgázónként szükséges segédeszköz a középiskolai történelmi atlasz, amelyről a vizsgázó gondoskodik; továbbá vizsgacsoportonként legalább három példány helyesírási szótár, amelyet a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosít.

Az írásbeli feladatlapon formai jellemzői

Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok

Az egyszerű, rövid választ igénylő feladatok többségükben zárt végű feladatok. A feladatok a részletes követelményekben meghatározott kompetenciákra (pl. források használata, szaknyelv alkalmazása) és tartalmakra (pl. név, évszám, topográfia) irányulnak. A legtöbb feladat valamely forrás (szöveg, kép, diagram stb.) feldolgozását, értelmezését várja el a vizsgázóktól.

Az egyszerű, rövid választ igénylő feladatsor kb. 8–14 feladatból áll. Egy-egy feladat több részfeladatot is tartalmazhat.

Példák a lehetséges feladattípusokra
1. Információkeresés források (szöveges, képi) segítségével
2. Források alapján egyszerű következtetések, értékelések megfogalmazása
3. Források egy-egy részletének összehasonlítása, a különbségek okainak értelmezése
4. Különböző típusú (szöveges, képi, diagram) forrásból származó információk összevetése, elemzése
5. Megadott szempontok szerinti fogalmak gyűjtése forrásokból, következtetések levonása
6. Fogalmak magyarázata, hozzárendelése korhoz, területhez
7. Térképekről információk gyűjtése, következtetések levonása
8. Térképek alapján egyszerű következtetések megfogalmazása
9. Események közötti sorrendiség
10. Célok és következmények megkülönböztetése, értelmezése
11. Ok-okozati összefüggés felismerése, megkülönböztetése
12. Következtetések megfogalmazása események, folyamatok, jelenségek, döntések következményeiről
13. Különböző jellegű folyamatok és eseménysorozatok közötti kapcsolatok megtalálása

Szöveges (kifejtendő) feladatok

Az írásbeli vizsga szöveges feladatai az alábbi történelmi korszakokra vonatkoznak:

1.	Egy XIX. század előtti egyetemes történelmi anyag (ókori, középkori vagy kora újkori)
2.	Egy egyetemes történelmi anyag (XIX–XX. század)
3.	Egy középkori vagy kora újkori magyar történelmi anyag
4.	Egy XVIII–XIX. századi magyar történelmi anyag
5.	Egy XX. századi magyar történelmi vagy a mai magyar társadalomra vonatkozó anyag

Ezekben a feladatokban a vizsgázóknak néhány összefüggő mondatban vagy hosszabb szövegben kell kifejteniük a válaszokat. A feladatok a részletes követelményekben meghatározott kompetenciákra (pl. források használata, szaknyelv alkalmazása) és témakörökre (Az ókor és kultúrája, A középkor, A középkori magyar állam megteremtése és virágkora stb.) irányulnak. A feladatokhoz nem feltétlenül kapcsolódik forrás (szöveg, kép, adat, térkép stb.).

A feladatlapon kétféle típusú kifejtendő feladatot tartalmaz:

1. Problémamegoldó (rövid) feladatot, melyet kb. 90–110 szóban (kb. 12–14 soros) szerkesztett szövegben kell megoldani.

2. Elemző (hosszú) feladatot, melyet kb. 160–180 szóban (kb. 30–40 soros) szerkesztett szövegben kell megoldani.

A feladatlap a vizsgaírásban meghatározott korszakokra vonatkozóan *öt problémamegoldó* feladatot (melyek közül kettő egyetemes, három magyar történelemmel kapcsolatos) és *öt elemző* feladatot (melyek közül kettő egyetemes, három magyar történelemmel kapcsolatos) tartalmaz.

A vizsgázónak a *tíz* feladatból *négyet* kell választania. Két problémamegoldó (rövid) és két elemző (hosszú) feladatot. A megoldott feladatok között legalább kettőnek a magyar, legalább egynek az egyetemes történelemre kell vonatkoznia. A négy választott feladatnak négy különböző korszakra kell vonatkoznia, tehát egy korszakból csak egy feladat választható.

Az írásbeli feladatlap tartalmi jellemzői

Az írásbeli feladatsort kb. 60%-ban a magyar, kb. 40%-ban pedig az egyetemes történelemhez kapcsolódó feladatok alkotják. Az összes feladat kb. 50%-át a XIX. és a XX. század történelme adja. A feladatsor egészében a következő tartalmi arányok érvényesülnek:

Politika-, esemény-, állam, jog- és intézménytörténet	kb. 40%
Társadalom-, életmód-, mentalitás- és művelődéstörténet	kb. 30%
Gazdaság-, technikatörténet és a környezeti kultúra története	kb. 20%
Eszme- és vallástörténet	kb. 10%.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Az emelt szintű érettségi vizsgán az írásbeli összpontszám kb. 50%-ban egyszerű, rövid választ igénylő feladatok megoldásával és kb. 50%-ban szöveges (kifejtendő) kérdésekre adott válaszokkal érhető el.

A szöveges jellegű feladatok értékelési kritériumai:

Problémamegoldó feladat		Elemző feladat	
A feladat megértése	kb. 20%	A feladat megértése	kb. 20%
Kompetenciák szerint pl. – források használata, – szaknyelv alkalmazása, – tájékozódás térben és időben, – eseményeket alakító tényezők feltárása, – problémaközpontú feldolgozás.	kb. 70%	Kompetenciák szerint pl. – források használata, – szaknyelv alkalmazása, – tájékozódás térben és időben, – eseményeket alakító tényezők feltárása, – problémaközpontú feldolgozás.	kb. 60%
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	kb. 10%	Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	kb. 20%

Az előírásnak nem megfelelő feladatválasztás esetén az alábbiak szerint kell eljárni:

- ha a vizsgázó választása egyértelmű, de rossz, akkor úgy kell értékelni, hogy a legkisebb pontvesztés érje;
- ha a vizsgázó választása nem egyértelmű, és négyél több feladatba is belekezd, de nem mindegyikbe, akkor az elsőként megoldott feladattól indulva, a jó választási szabályok alapján sorrendben kell a feladatokat értékelni (pl. 1., 4., 5., 8. vagy 3., 6., 7., 10.);
- ha a vizsgázó választása nem egyértelmű, és mindegyik feladatba belekezd, akkor az 1., 4., 7. és 10. feladat megoldását kell értékelni.

Szóbeli vizsga

Az emelt szintű szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik.

A vizsgázó vázlatot készíthet és tételének kifejtésekor használhatja.

A tételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. Közbekérdezni csak akkor lehet, ha teljesen helytelen úton indult el vagy nyilvánvaló, hogy elakadt. (Ez esetben segítő kérdést lehet feltenni, amennyiben az a felelési időbe még belefér.)

A tételsorok minden vizsganapra témakörönként *három–négy* tételt, összesen 20–22 tételt tartalmaznak. Egy-egy vizsgaidőszak minden vizsganapjára más-más szóbeli tételsor készül.

Az országos vizsgaközpontnak a május–júniusi vizsgaidőszakra a témakörök szerinti szóbeli tematikát az előző évihez képest legalább 30%-ban módosítania kell.

A felkészüléshez és a tételkifejtéshez vizsgázónként szükséges segédeszköz a középiskolai történelmi atlasz.

A szóbeli tételsor formai jellemzői

A tételsort a szóbeli vizsgához előírt témakörökbe rendezve kell elkészíteni.

A tétel lehet egy kisebb korszak történelmi problémájának részletezőbb bemutatása vagy egy összetettebb és/vagy több történelmi korszakon átívelő probléma áttekintő bemutatása.

A feladatok megfogalmazása ösztönözzön a problémamegoldásra, valamint a történeti (szöveges, képi, grafikus, tárgyi stb.) források és térképek használatára.

A szóbeli tételek két-három feldolgozási, értelmezési szempontot jelölnek ki, és különböző típusú források alkalmazásával segítik a vizsgázókat a felkészülésben és a tétel kifejtésében.

A szóbeli tételsor tartalmi jellemzői

A szóbeli vizsga témakörei:

Gazdaság, gazdaságpolitika, anyagi kultúra

Népesség, település, életmód

Egyén, közösség, társadalom

Modern demokráciák működése

Politikai intézmények, eszmék, ideológiák

Nemzetközi konfliktusok és együttműködés

A tételsor egészében is érvényesíteni kell azt, hogy a feladatok kb. 60%-ban a magyar, kb. 40%-ban pedig az egyetemes történelemhez kapcsolódjanak, és az összes feladat kb. 50%-át a XIX. és a XX. század történelme adja.

A tételsort nem lehet előzetesen kiadni, a tételeket a vizsgázók csak a vizsgán ismerhetik meg.

Minden vizsgaidőszakban az országos vizsgaközpontnak nyilvánosságra kell hoznia a követelmények és a szóbeli témakörök tartalmi szerkezetének megfelelő ún. tematikát, mely a témakörökhöz kapcsolható korszakokat és résztemákat határozza meg. A tematikában kb. 30–40 címet kell megfogalmazni és kiadni, mely alapja az egyes tételek kijelölésének.

- pl. témakör: népesség, település, életmód;
- tematika (korszak): a modern ipari munkásság kialakulása;
- tétel: Mutassa be az angol munkásság helyzetét a klasszikus ipari forradalom korában a megadott források és szempontok alapján!
- pl. témakör: politikai intézmények, eszmék, ideológia;
- tematika (résztema): a XIX. sz. uralkodó eszméi;
- tétel: Elemezze a marxizmus történelemszemléletét a megadott források és szempontok alapján!

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli feleletek értékelése az egyes tételekhez készített részletes, központi értékelési útmutató alapján történik. Az útmutatók az alábbi szempontok alapján rögzítik a feladatmegoldáskor elvárható műveleteket és tartalmi elemeket.

A feladat megértése, témátartás, a lényeg kiemelése	12 pont
Tájékozódás térben és időben	6 pont
A szaknyelv alkalmazása	6 pont
Források használata és értékelése	12 pont
Az eseményeket alakító tényezők feltárása, történelmi események és jelenségek problémaközpontú bemutatása	18 pont
Világosság, nyelvhelyesség, a felelet felépítettsége	6 pont
Összesen	60 pont

23. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc	240 perc	20 perc
117 pont	33 pont	120 pont	30 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	nyomatott szótár csak a IV. részhez (íráskésztséghez)	NINCS	nyomatott szótár csak a IV. részhez (íráskésztséghez)	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	CD-lejátszó a III. részhez (hallott szöveg értéséhez)	NINCS	CD-lejátszó a III. részhez (hallott szöveg értéséhez)	NINCS

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Középszint				
Írásbeli vizsga				Szóbeli vizsga
180 perc				15 perc
117 pont				33 pont
I. feladatlap	II. feladatlap	III. feladatlap	IV. feladatlap	
60 perc	30 perc	30 perc	60 perc	
33 pont	18 pont	33 pont	33 pont	

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

A középszintű vizsga két nyelvi szintet fog át: az Európa Tanács skálájának A2-B1 szintjeit. Az eltérő képesség- és tudásszintek mérése érdekében az írásbeli feladatsorokban a lépcsőzetesség elve érvényesül. A központi feladatsorokat úgy állítják össze, hogy az A2 szinten lévő tanulók is le tudják tenni a vizsgát.

Összetevő	Időtartam (perc)
Olvasott szöveg értése	60
Nyelvhelyesség	30
15 perc szünet	
Hallott szöveg értése	30
Íráskésztség	60

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Az Olvasott szöveg értése, Nyelvhelyesség, Íráskészség összetevő/vizsgarészekben a megadott szószám helyett (az egyes nyelvekben – pl. arab, japán, héber esetében – használt eltérő írásjegyek miatt) nyelvspecifikusan a karakter-szám értendő.

Olvasott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e a mindennapi életben előforduló, különböző fajtájú autentikus szövegeket önállóan elolvasni, és az olvasási céloknak megfelelő mélységben megérteni.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak képesnek kell lennie a céloknak megfelelő stratégiák alkalmazására is.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó az olvasási céloknak, illetve a feladatnak megfelelő stratégiák alkalmazásával a szövegben

A2:

- a lényeget (a szöveg célját) megérteni,
- eseménysorokat követni,
- kulcsinformációkat megérteni,

B1:

- a gondolatmenet lényegét megérteni,
- véleményeket, érvelést nagy vonalakban követni,
- egyes részinformációkat kiszűrni.

A felhasznált szöveg

- autentikus, esetleg kismértékben szerkesztett,
- tartalma, szerkezete, nyelve világos,
- tematikusan megfelel a korosztály életpaszatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök (Részletes követelmények)* című rész az irányadó,
- autentikus jellegéből adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához,

A2:

- rövid, egyszerű,
- hétköznapi nyelven íródott, és főként gyakran használt szavakat és nyelvi szerkezeteket tartalmaz,

B1:

- rövid, tartalmilag és szerkezetileg világos,
- hétköznapi nyelven íródott.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elő:

- utasítások (pl. feliratok, használati utasítások),
- tájékoztató szövegek (pl. hirdetés, menetrend, prospektus, műsorfüzet),
- levelek,
- újságcikkek (pl. hír, beszámoló, riport),
- ismeretterjesztő szövegek,
- egyszerű elbeszélő szövegek,
- irodalmi szövegek.

A feladatok jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés, pl.
 - = cím, kép, összegző mondat szöveg(rész)hez, bekezdéshez rendelése,
 - = kérdés és felelet egymáshoz rendelése,
 - = szavak, kifejezések, definíciók, szinonimák egymáshoz rendelése a szövegösszefüggés alapján,
 - = vélemények, kijelentések, események személyekhez kapcsolása,
 - = csoportosítás megadott kategóriák szerint,
- képek, események sorrendbe rakása a szöveg alapján,
- a szövegből kiemelt mellékmondat, mondat, bekezdés helyének azonosítása a szövegben,

- szöveg részeinek sorrendbe rakása,
- hiányos szöveg kiegészítése (szavak, kifejezések pótlása előre megadott listából vagy anélkül),
- hiányos mondatok kiegészítése a szöveg alapján,
- rövid választ igénylő nyitott kérdések.

Az írásbeli feladatlap feladattipológiaiailag kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne. A feladatsor a szövegértés alábbi részkészségeit méri: globális, szelektív és részletes értés.

A feladatsor 3–4 szövegből és 3–4 feladatból áll. Egy feladaton belül egy hosszabb szöveg helyett előfordulhat több rövidebb szöveg is (pl. apróhirdetések). A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme (az egyes nyelvek sajátosságaitól függően) 900–1100 szó. A feladatsor 25–33 itemből áll.

A feladatok az adott idegen nyelven vannak meghatározva, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

Nyelvhelyesség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó rendelkezik-e azokkal a lexikai, grammatikai, szemantikai és pragmatikai ismeretekkel, amelyek képessé teszik az önálló kommunikációra.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

A2:

- az alapvető nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására mondat- és szövegszinten,

B1:

- gyakran használt nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására szövegszinten.

A felhasznált szöveg vagy szövegrészlet

- nehézségi foka alacsonyabb, mint az olvasott szöveg megértését mérő feladatoknál,
- autentikus, esetleg szerkesztett,
- tartalma, szerkezete, nyelve világos,
- tematikusan megfelel a korosztály életpaszatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök (Részletes követelmények)* című rész az irányadó,
- autentikus jellegéből adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához,

A2:

- rövid, egyszerű,
- hétköznapi nyelven íródott, és főként gyakran használt szavakat és nyelvi szerkezeteket tartalmaz,

B1:

- rövid, tartalmilag és szerkezetileg világos,
- hétköznapi nyelven íródott.

A feladatok jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- hiányos mondatok vagy szövegek kiegészítése feleletválasztással (négy válaszlehetőség közül egy helyes kiválasztása),
- a szövegből kivett mondatrész helyének azonosítása a szövegkohéziós eszközök segítségével,
- hiányos szöveg kiegészítése önállóan vagy előre megadott szókészletből,
- megadott szavak képzett és/vagy ragozott alakjainak beillesztése a szövegbe,
- mondatátalakítás (az új mondat eleje vagy eleje és vége van megadva),
- összekevert szavakból mondatalkotás.

Az írásbeli feladatlap feladattipológiaiailag kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A feladatsor 3–4 feladatból, összesen 18–30 itemből áll. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 450–600 szó.

Az összes feladat szövegre épül.

A feladatok az adott idegen nyelven vannak meghatározva, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

Hallott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e megérteni az adott nyelvterületen általánosan elfogadott nyelvhasználatától nem vagy csak kissé eltérő anyanyelvi beszédet az értési céloknak megfelelően.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak képesnek kell lennie a céloknak megfelelő stratégiák alkalmazására is.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó az értési céloknak, illetve a feladatnak megfelelő stratégiák alkalmazásával a szöveg

A2:

- témáját felismerni,
- lényegét megérteni,
- kulcsfontosságú szavait megérteni,
- legalapvetőbb adatszerű információit kiszűrni,

B1:

- gondolatmenetét nagy vonalakban követni,
- egyes tényszerű részinformációkat megérteni.

A felhasznált szöveg

- autentikus vagy autentikus hangzású (stúdiófelvétel),
- tematikusan megfelel a korosztály életpaszatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök (Részletes követelmények)* című rész az irányadó,
- anyanyelvi beszélők közvetítésével hangzik el,
- egy vagy több beszélő közvetítésével hangzik el,
- akusztikai minősége kifogástalan,
- hossza és tartalma nem terheli meg feleslegesen a vizsgázó memóriáját,
- autentikus jellegéből adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához,

A2:

- hétköznapi nyelven hangzik el, szinte kizárólag gyakran használt szavakat és nyelvi szerkezeteket tartalmaz,
- lassú, de még normál beszédtempójú,
- a standard kiejtés(ek)nek megfelelő,
- tisztán artikulált,
- tartalmilag kifejezetten egyszerű,

B1:

- hétköznapi nyelven hangzik el, alapvetően gyakran használt nyelvtani szerkezetekből és lexikai elemekből építkezik,
- normál tempójú,
- a standard kiejtés(ek)hez közel álló,
- tartalmilag és szerkezetileg mérsékeltén összetett.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elő:

- közérdekű bejelentések, közlemények (pl. pályaudvaron, repülőtéren, áruházban),
- rögzített telefonos szövegek (pl. üzenetrögzítő, információs szolgálatok: útinformáció, nyitva tartás, menetrend),
- utasítások (pl. utcán, repülőtéren, pályaudvaron),
- médiaközlemények (pl. időjárás-jelentés, reklám, programismertetés, rövid hír),
- beszélgetések, telefonbeszélgetések,
- műsorrészletek,
- riportok, interjúk,
- beszámolók.

A feladatok jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (pl. személy és kijelentés, képek kiválasztása szöveghez),
- események sorrendjének megállapítása,
- nyomtatványok, űrlapok kitöltése,
- táblázat kitöltése,

- hiányos mondatok kiegészítése,
- rövid választ igénylő nyitott kérdések,
- ténybeli hibák azonosítása, javítása.

Az írásbeli feladatlap feladattipológiaiilag kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne. A feladatsor a szövegértés alábbi részkészségeit méri: globális, szelektív és részletes értés.

A feladatsor 2–3 szövegből és 2–3 feladatból áll. Egy feladaton belül egy hosszabb szöveg helyett előfordulhat több rövidebb szöveg is. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 5–8 perc. A feladatsor 18–25 íteimből áll.

A vizsgázó minden szöveget kétszer hallgat meg.

A feladatok az adott idegen nyelven vannak meghatározva, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A hangfelvétel tartalmazza a feladat meghatározását, a szövegeket kétszer, valamint a feladatok elolvasásához és megoldásához szükséges szüneteket is. A hangfelvételen hallható és a feladatlapra olvasható feladatmeghatározások szó szerint megegyeznek.

Íráskészség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e magát az adott szinten idegen nyelven írásban kifejezni, illetve írásbeli feladatokat végrehajtani különböző kommunikációs célok megvalósítása érdekében.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a feladatban megadott kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd Részletes vizsgakövetelmények: *Kommunikációs helyzetek és szándékok* című részt),

- a megadott témákhoz kapcsolódó szövegeket írni (lásd Részletes vizsgakövetelmények: *Témakörök* című részt),
A2:

- a személyével, illetve közvetlen környezetével kapcsolatos témákról írni,
- az adott témáról egyszerű kifejezéseket használva írni,
- egyszerű mondatokból álló rövid, összefüggő szöveget írni,
- a szöveg mondatai között lévő alapvető logikai kapcsolatokat egyszerű nyelvi eszközökkel (pl. a leggyakrabban használt kötőszavakkal) kifejezni,
- néhány egyszerű szerkezetet és alapvető helyesírási szabályt úgy használni, hogy a hibák ellenére érthető legyen a mondanivaló,

B1:

- ismert, köznapi témákról írni és véleményét is megfogalmazni,
- meglévő szókincsét változatosan használni,
- a szöveget megfelelően felépíteni és tagolni, a logikai viszonyok kifejezését szolgáló nyelvi eszközöket alkalmazni,
- a szövegfajtanak, a közlési szándéknak, a címzethez való viszonyának megfelelő stílust és hangnemet választani,
- az adott szövegfajta formai sajátosságainak megfelelő írásművet létrehozni,
- egyszerű nyelvtani szerkezeteket, nyelvi fordulatokat és a helyesírási szabályokat általában biztonsággal alkalmazni.

A vizsgázónak olyan szövegeket kell létrehoznia, amelyek

- meghatározott kommunikációs szándékkal jönnek létre,
- az olvasó számára világosak, érthetőek és alkalmasak a kommunikációs cél elérésére,
- szövegfajtája meghatározott,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,
- megírásához nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A vizsgán az alábbi szövegfajtákat kell létrehozni:

- rövid személyes jellegű közlés (pl. üzenet, naplóbejegyzés),
- üdvözlőlap,
- meghívó,
- magánjellegű vagy intézménynek (pl. nyelviskolának) szóló levél.

A feladatok jellemzői

A feladatok a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök (Részletes követelmények)* című listákra épülnek.

Az íráskészség mérése során meghatározott kommunikációs helyzetet teremtünk, azaz megadjuk a szituációt, amelyben az írásmű keletkezik, az ehhez illeszkedő szövegfajta, továbbá meghatározzuk az írásmű célját, témáját és címzettjét, valamint a szöveg írója és olvasója közötti kapcsolat jellegét. Mindezek meghatározzák a szöveg stílusát és hangnemét.

A feladatok a következő feladattípusok egy vagy több elemét tartalmazhatják:

- meghatározott szituációban megadott szempontok alapján történő szövegalkotás,
- verbális segédanyagok (pl. személyes feljegyzések, üzenetek, levelek, cikkek, felhívások, hirdetések, szórólapok) alapján történő szövegalkotás és/vagy azokra való reagálás,
- vizuális segédanyagok (pl. ábrák, képek, képsorok, grafikonok, táblázatok) alapján történő szövegalkotás.

Az irányító szempontok a téma alpontjait adják meg, a verbális és vizuális segédanyagok pedig gondolati és/vagy nyelvi segítséget nyújtanak az adott téma kidolgozásához.

A vizsga két feladtból áll. Az *első feladat* interakciós és tranzakciós szöveg. Ebben a feladatban a vizsgázó verbális és/vagy vizuális segédanyagra reagálva 50–80 szó terjedelmű közlést hoz létre (pl. üdvözlőlap, e-mail).

A *második feladatban* a vizsgázó hosszabb leíró, esetleg véleménykifejtő szöveget hoz létre megadott irányító szempontok alapján (pl. magánjellegű vagy egy intézménynek szóló levél). Az írás terjedelme 100–120 szó.

A második feladatban a vizsgázó két téma közül választhat.

A feladatok meghatározása, az irányító szempontok és a segédanyagok az adott idegen nyelven vannak meghatározva, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a receptív készségeket mérő részek nyelvi szintjénél.

Az írásbeli feladatlap értékelése

A feladatsorok elbírálása központilag kidolgozott javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Az Olvasott szöveg értéke, a Hallott szöveg értéke és a Nyelvhelyesség részek Javítási-értékelési útmutatói tartalmazzák a lehetséges elfogadható válaszokat.

Az Íráskészség értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák alapján történik.

Az egyes részekben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi Javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Az írásbeli vizsgarész egyes részeinek értékelése egymástól független.

Az írásbeli vizsgarész minden részében csak a célzottan mért készséget értékeljük.

Olvasott szöveg értéke

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, az útmutató tartalmazza a szövegből adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor veszik figyelembe, ha azok a válasz megértését akadályozzák.

A vizsgadolgozatban szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi Javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Nyelvhelyesség

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik, amely tartalmazza az összes elfogadható választ.

A vizsgadolgozatban szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi Javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Hallott szöveg értéke

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, az útmutató tartalmazza a szövegből adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor veszik figyelembe, ha azok a válasz megértését akadályozzák.

A vizsgadolgozatban szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi Javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Íráskészség

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutatók alapján történik. Az értékelés alapjául szolgáló analitikus skálák magukban foglalják az értékelési szempontok részletes leírását is.

A két feladat értékelése egymástól független. Ha a második feladatban a vizsgázó mindkét témát kidolgozta, és választását nem jelölte egyértelműen, akkor a javítótanárnak a vizsgadolgozatban szereplő megoldások közül sorrendben az első megoldást kell értékelnie.

Szóbeli vizsga

A kihúzott tétel az összes feladatot tartalmazza, amennyiben valamelyik feladatban választási lehetőség van, úgy ebből a feladatból a tétellapon két különböző feladat található. A feladatok kidolgozásához felkészülési idő nincs, de a feladatok végiggondolásához a vizsgázónak rövid (körülbelül fél perc) gondolkodási idő áll rendelkezésére.

A szaktanár a kötelező 9 témakört lefedő mennyiségű tételt állít össze, minimum 9 tételt. 9 vizsgázó feletti létszám esetén minimum 20 db.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

Beszédképesség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e az adott szinten gondolatait idegen nyelven szóban kifejezni és a kommunikációs szándékoknak megfelelő beszélgetést folytatni.

A vizsga azt méri, hogy a vizsgázó milyen mértékben és milyen minőségben képes szóbeli tranzakcióra és interakcióra, amelynek egyaránt részét képezik a receptív és a produktív (beszédértés, beszédképesség) készségek. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvételre.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

– a megadott helyzetekben és szerepekben, a feladatnak megfelelő kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd Részletes vizsgakövetelmények: *Kommunikációs helyzetek és szándékok* című részt),

– a megadott témákról szóló beszélgetésekben részt venni (lásd Részletes vizsgakövetelmények: a *Témakörök* című részt),

– a kommunikációs stratégiákat a szintnek megfelelően, hatékonyan alkalmazni (pl. beszélgetést elkezdeni, fenntartani és befejezni),

A2:

– saját magáról és közvetlen környezetéről egyszerű, begyakorolt nyelvi eszközökkel röviden és többnyire érthetően megnyilatkozni,

– egyszerű, begyakorolt beszélgetésekben részt venni,

– kiszámítható, mindennapi helyzetekben rutin feladatokat megoldani (pl. vásárlás),

– érezhető akcentusa és esetenként akadozó beszédtempója ellenére többnyire érthetően beszélni,

B1:

– az egyszerű nyelvi eszközök széles skáláját rugalmasan használni, és ezzel mondanivalójának nagy részét egyszerűen kifejezni,

– ismerős témáról folyó társalgásban részt venni,

– kevésbé begyakorolt mindennapi helyzetekben felmerülő feladatokat megoldani,

– viszonylag folyékonyan elmondani egy történetet, beszámolni élményeiről és érzéseiről,

– érezhető akcentusa és esetleg lassú beszédtempója ellenére érthetően beszélni.

A tételsor jellemzői

A tételben előforduló helyzetek és szerepek a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* című listákra épülnek.

A feladatok tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének, és teljesítésükhöz nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A feladatmeghatározás egyértelműen megadja a szituációt és a vizsgázó szerepének leírását.

A szóbeli vizsgán az aktív szerepet a vizsgázó játssza.

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

– társalgás,

– szerepjáték,

– önálló témakifejtés verbális vagy vizuális segédanyagok alapján.

A vizsga két vagy három feladatból áll. A vizsga egy rövid *bevezető kérdésekkel* kezdődik, amelynek célja az, hogy a vizsgázó ráhangolódjon az idegen nyelv használatára. Az itt elhangzottakat nem értékelik.

A *társalgási feladatban* a vizsgázó néhány olyan kérdésre válaszol, amelyek saját személyéhez, közvetlen körülményéhez és hétköznapi tevékenységeihez kapcsolódnak. A társalgás három témát érint röviden. A feladathoz készült vizsgázatói példány a vizsgázónak adott információkon túl tartalmazza az előre megtervezett kérdéseket is. Ez a feladat el is hagyható, ezt az adott nyelv vizsgaleírása szabályozza.

A *szerepjáték* során a vizsgázónak a mindennapi élet helyzeteihez hasonlító szituációban kell részt vennie, amelyben partnere a vizsgázató. A vizsgázó feladata az, hogy az előre meghatározott helyzetben, a meghatározott cél elérése érdekében különböző kommunikációs szándékok felhasználásával beszélgetést (tranzakciót vagy interakciót) folytasson, azaz szükség esetén megfelelő kérdéseket tegyen fel, illetve az elhangzottakra megfelelően reagáljon. A vizsgázó számára készült leírás rögzíti a szituációt, a szerepeket és az elérendő célt, továbbá tartalmazhat néhány szavas szöveget,

egyszerű képet, rajzot, ábrát. A feladathoz készült vizsgáztatói példány a vizsgázónak adott információkon túl tartalmazza az előre megtervezett kérdéseket is.

Az *önálló témakifejtés feladatban* a vizsgázónak egy adott, hétköznapi témához kapcsolódóan kell gondolatait, véleményét összefüggően kifejtene verbális vagy vizuális segédanyagok alapján. A vizsgázónak ebben a feladatban vagy két kép (fénykép, rajz) és megadott irányításpontok alapján kell beszélnie egy adott témáról, vagy csak irányító szempontok alapján. Ezt az adott nyelv vizsgaleírása szabályozza. Ebben az esetben a vizsgázó számára készült tétellap tartalmazza a témát és a négy megadott irányító szempontot. Az irányító szempontok egyrészt segítségül szolgálnak, másrészt megakadályozzák, hogy a vizsgázó előre megtanult szövegeket mondjon el. A vizsgáztató szükség esetén segítő kérdéseket tehet föl. A feladathoz készült vizsgáztatói példány a vizsgázónak adott információkon túl tartalmazza az előre megtervezett segítő kérdéseket is. A vizsgázó két téma közül választhat.

A feladatok meghatározása és a verbális segédanyagok az adott idegen nyelven vannak meghatározva, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a receptív készségeket mérő részek nyelvi szintjénél.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelés központilag kidolgozott analitikus skála alapján történik, amely tartalmazza az értékelési szempontok részletes leírását is. A feladatok értékelése egymástól független.

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Emelt szint				
Írásbeli vizsga				Szóbeli vizsga
240 perc				20 perc
120 pont				30 pont
I. feladatlap	II. feladatlap	III. feladatlap	IV. feladatlap	
70 perc	50 perc	30 perc	90 perc	
30 pont	30 pont	30 pont	30 pont	

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az emelt szintű vizsga az Európa Tanács skálája B2 szintjének felel meg. Az eltérő képesség- és tudásszintek mérése érdekében az írásbeli feladatsorokban a lépcsőzetesség elve érvényesül.

Vizsgarész	Időtartam (perc)
Olvasott szöveg értése	70
Nyelvhelyesség	50
15 perc szünet	
Hallott szöveg értése	30
Íráskészség	90

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Az Olvasott szöveg értése, Nyelvhelyesség, Íráskészség összetevő/vizsgarészekben a megadott szószám helyett (az egyes nyelvekben – pl. arab, japán, héber esetében – használt eltérő írásjegyek miatt) nyelvspecifikusan a karakter-szám értendő.

Olvasott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e a mindennapi életben előforduló, különböző fajtájú autentikus szövegeket önállóan elolvasni, és az olvasási céloknak megfelelő mélységben megérteni.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak képesnek kell lennie a céloknak megfelelő stratégiák alkalmazására is.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó az olvasási céloknak, illetve a feladatnak megfelelő stratégiák alkalmazásával a szövegben

- a gondolatmenetet követni,

- véleményeket, érvelést követni,
- az információkat megfelelő részletességgel megérteni,
- a szerző álláspontjára következtetni,
- a szerző, illetve a szereplők érzéseire, érzelmeire következtetni.

A felhasznált szöveg

- autentikus, esetleg kismértékben szerkesztett,
- tartalma, szerkezete, nyelve világos,
- hosszabb, nyelvileg és tartalmilag összetettebb,
- konkrét vagy elvont témájú,
- tematikusan megfelel a korosztály életpaszatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök (Részletes követelmények)* című rész az irányadó,
- autentikus jellegéből adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elő:

- utasítások (pl. használati utasítások),
- tájékoztató szövegek (pl. műsorfűzet),
- levelek,
- újságcikkek (pl. hír, beszámoló, riport),
- ismeretterjesztő szövegek,
- egyszerű elbeszélő szövegek,
- irodalmi szövegek,
- publicisztikai írások.

A közép- és az emelt szint közötti különbség az adott téma megközelítési módjában, a szövegek terjedelmében, tartalmi és nyelvi komplexitásában, valamint a feladatok eltérő nehézségi fokában jelenik meg.

A feladatok jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés, pl.
 - = cím, kép, összegző mondat szöveg(rész)hez, bekezdéshez rendelése,
 - = kérdés és felelet egymáshoz rendelése,
 - = szavak, kifejezések, definíciók, szinonimák egymáshoz rendelése a szövegösszefüggés alapján,
 - = vélemények, kijelentések, események személyekhez kapcsolása,
 - = csoportosítás megadott kategóriák szerint,
- képek, események sorrendbe rakása a szöveg alapján,
- a szövegből kiemelt mellékmondat, mondat, bekezdés helyének azonosítása a szövegben,
- szöveg részeinek sorrendbe rakása,
- hiányos szöveg kiegészítése (szavak, kifejezések pótlása előre megadott listából vagy anélkül),
- hiányos szövegösszefoglalás kiegészítése,
- (rövid választ igénylő) nyitott kérdések.

Az írásbeli feladatlap feladattipológiaiilag kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne. A feladatsor a szövegértés alábbi részkészségeit méri: globális, szelektív és részletes értés.

A feladatsor 3–4 szövegből és 3–4 feladtból áll. Egy feladaton belül egy hosszabb szöveg helyett előfordulhat több rövidebb szöveg is. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 1300–1500 szó. A feladatsor 25–30 itemből áll.

A feladatok az adott idegen nyelven vannak meghatározva, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

Nyelvhelyesség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó rendelkezik-e azokkal a lexikai, grammatikai, szemantikai és pragmatikai ismeretekkel, amelyek képessé teszik az önálló kommunikációra.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó változatos nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására szövegszinten.

A felhasznált szöveg vagy szövegrészlet

- nehézségi foka alacsonyabb, mint az olvasott szöveg megértését mérő feladatoknál,
- autentikus, esetleg szerkesztett,
- tartalma, szerkezete, nyelve világos,
- hosszabb, nyelvileg és tartalmilag összetettebb,
- konkrét vagy elvont témájú,
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök (Részletes követelmények)* című rész az irányadó,
- autentikus jellegéből adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához.

A közép- és az emelt szint közötti különbség a nyelvtani és lexikai szerkezetek komplexitásában és a feladatok eltérő nehézségi fokában jelenik meg.

Emelt szinten a vizsgázó változatos és komplexebb nyelvtani és lexikai szerkezetek helyes felismerésére és pontos használatára is képes.

A feladatok jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- hiányos szövegek kiegészítése feleletválasztással (négy válaszlehetőség közül egy helyes kiválasztása),
- a szövegből kivett mondatrész helyének megtalálása a szövegkohéziós eszközök segítségével,
- hiányos szöveg kiegészítése önállóan vagy előre megadott szókészletből,
- megadott szavak képzett és/vagy ragozott alakjainak beillesztése a szövegbe,
- hibaazonosítás.

Az írásbeli feladatlap feladattipológiai kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A feladatsor 4–5 feladatból, 30–45 íteimből áll, a feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 700–900 szó.

Az összes feladat szövegre épül.

A feladatok az adott idegen nyelven vannak meghatározva, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

Hallott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e megérteni az adott nyelvterületen általánosan elfogadott nyelvhasználatától nem vagy csak kissé eltérő anyanyelvi beszédet az értési céloknak megfelelően.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak képesnek kell lennie az értési céloknak megfelelő stratégiák alkalmazására is.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó az értési céloknak, illetve a feladatnak megfelelő stratégiák alkalmazásával a szöveg

- gondolatmenetét részleteiben is követni,
- egyes tényyszerű részinformációt megérteni,
- megértésén túl a szövegkörnyezetből következtetni az egyes beszélők álláspontjára,
- megértésén túl a szövegkörnyezetből következtetni a beszélők érzelmeire és egymáshoz való viszonyára.

A felhasznált szöveg

- autentikus vagy autentikus hangzású (stúdiófelvétel),
- változatos nyelvtani szerkezetekből és lexikai elemekből építkező,
- természetes, a szöveg jellegének megfelelően változatos tempójú,
- tartalmilag és szerkezetileg összetett,
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök (Részletes követelmények)* című rész az irányadó,
- anyanyelvi beszélők közvetítésével hangzik el,
- egy vagy több beszélő közvetítésével hangzik el,
- akusztikai minősége kifogástalan,
- hossza és tartalma nem terheli meg feleslegesen a vizsgázó memóriáját,
- autentikus jellegéből adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elő:

- közérdekű bejelentések, közlemények,
- rögzített telefonos szövegek (pl. üzenetrögzítő),
- utasítások,
- médiaközlemények (pl. rövid hír),
- beszélgetések, telefonbeszélgetések,
- műsorrészletek,
- riportok, interjúk,
- beszámolók,
- általános érdeklődésre számot tartó témáról szóló ismeretterjesztő szövegek.

A közép- és az emelt szint közötti különbség az adott téma megközelítési módjában, a szövegek terjedelmében, tartalmi és nyelvi komplexitásában, valamint a feladatok eltérő nehézségi fokában jelenik meg.

A szövegértés nehézségi fokát további tényezők is befolyásolhatják, mint például a beszédtempó, a beszélők száma, az artikuláció, a háttérzajok.

Emelt szinten olyan szövegek is előfordulhatnak, amelyek az adott témát az általánosítás szintjén közelítik meg, és árnyalt közléseket, véleményeket és ellenvéleményeket is tartalmaznak.

Középszinten a szövegek nyelviileg egyszerűbbek, *emelt szinten* pedig a művelt köznyelv összetettebb, választékosabb formái is előfordulnak.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (pl. személy és kijelentés, képek kiválasztása szöveghez),
- események sorrendjének megállapítása,
- térképkövetés,
- űrlapok kitöltése,
- táblázatok kitöltése,
- hiányos mondatok kiegészítése,
- hiányos szöveg kiegészítése,
- (rövid választ igénylő) nyitott kérdések,
- ténybeli hibák azonosítása, javítása.

Az írásbeli feladatlap feladattipológiaiilag kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne. A feladatsor a szövegértés alábbi részkészségeit méri: globális, szelektív és részletes értés.

A feladatsor 2–3 szövegből és 2–3 feladtból áll. Egy feladaton belül egy hosszabb szöveg helyett előfordulhat több rövidebb szöveg is. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 7–10 perc. A feladatsor 20–30 íteimből áll.

A vizsgázó minden szöveget kétszer hallgat meg.

A feladatok az adott idegen nyelven vannak meghatározva, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A hangfelvétel tartalmazza a feladat meghatározását, a szövegeket kétszer, valamint a feladatok elolvasásához és megoldásához szükséges szüneteket is. A hangfelvételen hallható és a feladatlapra olvasható feladatmeghatározások szó szerint megegyeznek.

Íráskészség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e magát az adott szinten idegen nyelven írásban kifejezni, illetve írásbeli feladatokat végrehajtani különböző kommunikációs célok megvalósítása érdekében.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a feladatban megadott kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd Részletes vizsgakövetelmények: *Kommunikációs helyzetek és szándékok* című részt),
- a megadott témákhoz kapcsolódó szövegeket írni (lásd Részletes vizsgakövetelmények: *Témakörök* című részt),
- a megadott témákat általános nézőpontból is tárgyalni,
- álláspontját viszonylag árnyaltan, érvelését rendszerezetten kifejteni,
- a nyelvi eszközök széles skálájának változatos alkalmazásával összefüggő, megfelelően tagolt, logikusan felépített szöveget létrehozni,

- a nyelvtani struktúrákat, valamint a helyesírás szabályait rendszerszerű hibák nélkül, nagy biztonsággal alkalmazni,
- a szövegfajtának, a közlési szándéknak, a címzethez való viszonyának megfelelő stílust és hangnemet választani,
- az adott szövegfajta formai sajátosságainak megfelelő írásművet létrehozni.

A vizsgázónak olyan szövegeket kell létrehoznia, amelyek

- meghatározott kommunikációs szándékkal jönnek létre,
- az olvasó számára világosak, érthetőek és alkalmasak a kommunikációs cél elérésére,
- szövegfajtája meghatározott,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,
- megírásához nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A vizsgán az alábbi szövegfajtákat kell létrehozni:

- magánjellegű vagy intézménynek szóló levél,
- olvasói levél,
- cikk (diák)újság számára.

A közép- és az emelt szint közötti különbség a témák megközelítésében, a létrehozandó szövegek terjedelmében, a nyelvi megformálás jellemzőiben jelenik meg.

A témák megközelítésében az a lényeges különbség, hogy *középszinten* a vizsgázó személyes nézőpontból ír hozzá közel álló, mindennapi, személyével kapcsolatos vagy őt érdeklő témákról, míg *emelt szinten* az adott témát általánosabban is képes megközelíteni, és átfogó problémaként tárgyalni.

A nyelvi megformálásra az jellemző, hogy *középszinten* a vizsgázó röviden, egyszerűen, összefüggő mondatokban, *emelt szinten* pedig részletesen, változatos szókinccsel, nyelvileg igényesebben és pontosabban ír.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A feladatok a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* című listákra épülnek.

Az íráskészség mérése során meghatározott kommunikációs helyzetet teremtünk, azaz megadjuk a szituációt, amelyben az írásmű keletkezik, az ehhez illeszkedő szövegfajtát, továbbá meghatározzuk az írásmű célját, témáját és címzettjét, valamint a szöveg írója és olvasója közötti kapcsolat jellegét. Mindezek meghatározzák a szöveg stílusát és hangnemét.

A feladatok a következő feladattípusok egy vagy több elemét tartalmazhatják:

- meghatározott szituációban megadott szempontok alapján történő szövegalkotás,
- verbális segédanyagok (pl. személyes feljegyzések, üzenetek, levelek, cikkek, felhívások, hirdetések, szórólapok stb.) alapján történő szövegalkotás és/vagy azokra való reagálás,
- vizuális segédanyagok (pl. ábrák, képek, képsorok, grafikonok, táblázatok stb.) alapján történő szövegalkotás.

Az irányító szempontok a téma alpontjait adják meg, a verbális és vizuális segédanyagok pedig gondolati és/vagy nyelvi segítséget nyújtanak az adott téma kidolgozásához.

A vizsgarész két feladatból áll. Mindkét feladatot megadott szempontok alapján kell kidolgozni. Az *első feladat* egy rövidebb, interakciós és tranzakciós szöveg, a *második feladat* egy hosszabb, véleménykifejtő szöveg létrehozása. A vizsgázónak az első feladatban 120–150 szót, a második feladatban 200–250 szót kell írnia. A második feladatban a vizsgázó két téma közül választhat.

A feladatok meghatározása, az irányító szempontok és a segédanyagok az adott idegen nyelven vannak megfogalmazva, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a receptív készségeket mérő vizsgarészek nyelvi szintjénél.

Az írásbeli feladatlapon értékelése

A feladatsorok elbírálása központilag kidolgozott javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Az Olvasott szöveg értése, a Hallott szöveg értése és a Nyelvhelyesség részek értékelési útmutatói tartalmazzák a lehetséges elfogadható válaszokat.

Az Íráskészség értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák alapján történik.

Az egyes részekben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Olvasott szöveg értése

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, az útmutató tartalmazza a szövegből adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor veszik figyelembe, ha azok a válasz megértését akadályozzák.

A vizsgarészben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Nyelvhelyesség

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik, amely tartalmazza az összes elfogadható választ. A vizsgarészben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Hallott szöveg értése

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, az útmutató tartalmazza a szövegből adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor veszik figyelembe, ha azok a válasz megértését akadályozzák.

A vizsgarészben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Íráskészség

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutatók alapján történik. Az értékelés alapjául szolgáló analitikus skálák magukban foglalják az értékelési szempontok részletes leírását is.

A két feladat értékelése egymástól független. Ha a második feladatban a vizsgázó mindkét témát kidolgozta, és választását nem jelölte egyértelműen, akkor a javítótanárnak a vizsgadolgozatban szereplő megoldások közül sorrendben az első megoldást kell értékelnie.

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

A tételt a vizsgázó húzza. A kihúzott tétel az összes feladatot tartalmazza. Amennyiben az önálló témakifejtés feladatban választási lehetőség van, úgy ebből a feladatból a feladatlapon két különböző feladat található. A feladatok kidolgozásához felkészülési idő nincs, de a második és a harmadik feladat végiggondolásához a vizsgázónak rövid (körülbelül feladatonként fél perc) gondolkodási idő áll rendelkezésére.

A szóbeli tételsor legalább 15 darab szóbeli tételből áll.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

Beszéd-készség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e az adott szinten gondolatait idegen nyelven szóban kifejezni, és a kommunikációs szándékoknak megfelelő beszélgetést folytatni.

A vizsga azt méri, hogy a vizsgázó milyen mértékben és milyen minőségben képes szóbeli tranzakcióra és interakcióra, amelynek egyaránt részét képezik a receptív és a produktív (beszédértés, beszéd-készség) készségek. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvételre.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a megadott helyzetekben és szerepekben a feladatnak megfelelő kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd Részletes vizsgakövetelmények: *Kommunikációs helyzetek és szándékok* című részt),
- a megadott témákról szóló beszélgetésekben részt venni (lásd Részletes vizsgakövetelmények: a *Témakörök* című részt),
- a kommunikációs stratégiákat a szintnek megfelelően, hatékonyan alkalmazni (pl. beszélgetést elkezdni, fenntartani és befejezni),
- folyékonyan, helyesen és hatékonyan használni a nyelvet,
- gondolatait, álláspontját következetesen, folyamatosan kifejezni,
- a megadott témákat általánosabb nézőpontból is tárgyalni,
- folyamatosan és természetesen részt venni a különböző témájú társalgásokban,
- bonyolultabb, váratlan elemeket is tartalmazó feladatokat sikeresen megoldani,
- elmagyarázni álláspontját, világosan érvelni,
- enyhe akcentusa ellenére természetes kiejtéssel, hanglejtéssel és normál beszédtempóban beszélni.

A közép- és az emelt szint közötti különbség a témák megközelítésében és a nyelvi teljesítmény színvonalában, azaz a nyelvi megformálás jellemzőiben jelenik meg.

A témák megközelítésében az a lényeges különbség, hogy *középszinten* a vizsgázó a megadott témakörökön belül a személyes vonatkozásokat fejti ki. *Emelt szinten* a vizsgázó az adott témákról az általánosítás szintjén is tud beszélgetni és véleményt nyilvánítani, *ezen a szinten* a vizsgázó választékosan, árnyaltabban fejezi ki magát.

A tételsor jellemzői

A szóbeli vizsgán előforduló helyzetek és szerepek a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* című listákra épülnek.

A feladatok tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének, és teljesítésük-höz nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A feladatmeghatározás egyértelműen meghatározza a szituációt és a vizsgázó szerepének leírását.

A szóbeli vizsgán az aktív szerepet a vizsgázó játssza.

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- társalgás,
- vita (véleménykülönbség megjelenítése és áthidalása),
- önálló témakifejtés verbális és/vagy vizuális segédanyagok alapján.

A vizsga két vagy három feladatból áll. A vizsgarész egy rövid *bevezető társalgással* kezdődik, amelynek célja az, hogy a vizsgázó ráhangolódjon az idegen nyelv használatára. Az itt elhangzottakat nem értékeljük.

A *társalgási feladat* azt méri, hogy a vizsgázó képes-e olyan témákat érintő beszélgetésben részt venni, amelyek nem hétköznapi tevékenységéhez, hanem elvontabb jelenségekhez kapcsolódnak. A feladathoz készült vizsgáztatói példány a vizsgázónak adott információkon túl tartalmazza az előre megtervezett kérdéseket is. Két feladatból álló vizsga esetén ez a feladat nem szerepel.

A *vitafeladat* során a vizsgázónak egy adott témához kapcsolódó provokatív állítást kell megvitatnia a vizsgáztatóval. A vizsgázó feladata az, hogy az adott állítás mellett vagy ellen érveljen, kifejtse álláspontját, és reagáljon vitapartnerre álláspontjára. A feladathoz készült vizsgáztatói példány a vizsgázónak adott információkon túl tartalmazza az adott témához kapcsolódó lehetséges érveket, amelyeket a vizsgáztató a beszélgetés során használhat.

Az *önálló témakifejtésben* a vizsgázónak egy általánosabb témáról kell gondolatait, véleményét részletesen és összefüggően kifejtenie. Ehhez verbális és/vagy vizuális segédanyagok (képek, rajzok, grafikonok stb.) állnak rendelkezésére. A feladathoz készült vizsgáztatói példány a vizsgázónak adott információkon túl tartalmazza az előre megtervezett segítő kérdéseket is.

A feladatok meghatározása és a verbális segédanyagok az adott idegen nyelven vannak meghatározva, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelés központilag kidolgozott analitikus skála alapján történik, amely tartalmazza az értékelési szempontok részletes leírását is. A feladatok értékelése egymástól független.”

24. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„EMBER- ÉS TÁRSADALOMISMERET, ETIKA**Az ember- és társadalomismeret, etika érettségi vizsga sajátosságai**

A jelen megismerésére irányuló új modernizációs tartalmak – köztük az *Emberismeret és etika*, valamint a *Társadalomismeret* – a kerettantervek nyomán az ún. modul tárgyak formájában kerültek be a magyar közoktatásba. A modul tárgyak olyan kis óraszámú (heti egy óránál kisebb órakerettel rendelkező) „fél-tantárgyak”, amelyek többnyire csak integrált formában létezhetnek a gyakorlatban.

Az elmúlt évek iskolai gyakorlata azonban azt mutatta, hogy a hagyományos tantárgyak – a *társadalomismeret* esetében a *történelem*, az *emberismeret és etika* esetében a *filozófia* – oly módon integrálták az új modul tárgyak tananyagát (tartalmát és speciális módszertanát), hogy azok sajátos arculata fokozatosan megszűnt, „fölszívódott” az integráló tantárgyakban. Mindez tehát azt jelenti, hogy ezeknek a tárgyaknak a tananyagából kizárólag akkor tehető teljes jogú érettségi, ha az adott iskola a szabadon felhasználható órakeretéből kibővíti a modul tárgyak órakeretét, ami széles körben nem igazán várható.

Szükségesnek látszott tehát ezeknek a tartalmaknak olyan oktatási keretben történő megjelenítése is, amely az iskolák egy része számára önálló – „érettségiképes” – tantárgyként írja le ezt a területet. Konkrétan mindez azt jelenti, hogy az *Ember- és társadalomismeret, etika* – bár a két modul tárgy tartalmaiból és módszereiből szerveződik – egy új önálló tantárgyként jelenhet meg az iskolában, s komoly eséllyel pályázhat arra is, hogy teljes értékű érettségi tárggyá váljon.

Ezen a területen azért is fontos egy új komplex jelenismereti tárgy megjelenjen, mert a két modul tantárgy – az *Emberismeret és etika*, valamint a *Társadalomismeret* – kerettanterve, illetve érettségi követelményrendszere meglehetősen túlszűfoltta és szaktudományos jellegűvé vált. Mindez annak köszönhető, hogy a különböző társadalomtudományok – pszichológia, szociálpszichológia, szociológia, politológia, közgazdaságtan –, illetve a különböző filozófiai megközelítések – etika, humánökológia – minél több tudásanyagot igyekeztek „belepréselni” az amúgy is roppant kis óraszámú modul tárgyak keretébe – ráadásul pl. társadalomismeretből két különböző irányú változat összevonásából jött létre a végleges kerettantervi változat, illetve érettségi követelményrendszer. Ugyanakkor nagyon fontos a különböző szaktudományos megközelítések megőrzése is: az új tárgy tehát természetesen megőrzi interdiszciplináris jellegét.

A tananyag rendezőelvét azonban nem a különböző tudományágak egymásmellettsége adja, hanem a tárgy pedagógiai funkciója: a diákok szocializációjának segítése. A társadalomtudományok sokfélesége tehát legfőképpen keresztantervi formában jelenik majd meg. Például a család témakörénél mindenképpen megjelennek az etikai, pszichológiai, közgazdasági, jogi stb. aspektusok is. Az *Ember- és társadalomismeret, etika* újdonsága tehát nem az egyes elemek fogalmilag megragadható tartalmában van – pl. itt is és a *Társadalomismeret* modul tantárgy követelményrendszerében is szó esik a társadalmi rétegződésről –, hanem a funkciójában és az anyag elrendezésében. Az itt megjelenő tananyag célja és jellege megfeleltethető a hagyományosan nevelői feladatokat ellátó osztályfőnöki órák lehetséges tematikájának is. Ebből következően nagymértékben csökkent az elvont, fogalmi jellegű tananyag, hogy hely és idő maradjon a személyes és élményszerű feldolgozási módok számára.

A vizsga általános céljai

Az *Ember- és társadalomismeret, etika* érettségi követelményeiben – mind középszinten, mind emelt szinten – két nagyon fontos elvárás fogalmazódik meg. Egyrészt az, hogy a vizsgázó minél több ismeretet gyűjtsön az őt körülvevő társadalmi viszonyokról, együttélési szabályokról és mintákról. Másrészt annak bemutatása, hogy a vizsgázó mennyire képes megszerzett ismereteit személyes formában – önálló véleményeként – elmondani. Ez részben azt jelenti, hogy saját élményeit és tapasztalatait mennyiben képes általános formában is megfogalmazni, részben pedig azt, hogy a fölvetődő általánosabb kérdésekre és problémákra tud-e konkrét példákat és eseteket mondani.

A vizsga két szintje

Mind középszintű, mind emelt szintű vizsga két részből áll:

- írásbeliből
- szóbeliből.

A középszintű vizsga elsősorban az alapvető ismeretek elsajátítását, a készség szintű fogalomhasználatot méri, valamint annak kiderítésére irányul, hogy a diákok mennyire képesek értelmezni a körülöttük lévő világot. Az emelt szintű vizsgája *tudományosabb* jellegű, ugyanis az emelt szintű vizsga legfőképpen a felsőoktatásban tovább tanulni szándé-

kozó vizsgázó képességeit és ismereteit vizsgálja. Ez azt jelenti, hogy a vizsga a jelöltektől a középszintű követelményeket meghaladó bonyolultabb ismeretszerzési eljárásokban való jártasságot feltételez, összetettebb és önállóbb rendszerezési, alkalmazási, összehasonlítási és elemzési szempontokat, valamint magasabb fokú gondolkodási, önállóbb ítéletalkotási képességeket vár el.

Fontos megjegyezni, hogy a középszintű követelmények egésze vonatkozik az emelt szintre is: az emelt szint számára megfogalmazott követelmények a középszinthez képest kiegészítésként értelmezendők. Ebből az is következik, hogy egy-egy témakör követelményeinek részletező leírását a középszint követelményei tartalmazzák.

I. RÉSZLETES VIZSGAKÖVETELMÉNYEK

Kompetenciák és témakörök

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
1. Az ember, mint biológiai, társadalmi és szellemi lény	Mutassa be irodalmi példákon keresztül, hogy mit jelent az ember természeti és társadalmi mivolta. Mutassa be, hogy az embernek milyen lehetőségei és milyen korlátai fakadnak természeti, illetve társadalmi lény mivoltából. Értelmezze az embert, mint egyidejűleg különböző közösségekhez tartozó lényt.	Értelmezze az ember fogalmát biológiai, történelmi, pszichológiai és filozófiai szempontból. Példákon keresztül értelmezze a beszéd, a fogalmi gondolkodás, az emlékezet, a képzelet és a tanulás jelentőségét az öntudatos én kialakulásában.
2. Az ember, mint meghatározott és szabad, értékelő és erkölcsi lény	Világítsa meg különböző példákon keresztül, hogy az ember számára milyen értékek lehetségesek. Életből vett vagy irodalmi példákon keresztül mutasson be néhány olyan szituációt, ahol különböző értékek ütköznek. Legyen tisztában a szabadság, az identitás és a lelkiismeret fogalmával, saját identitásával, önértékelése alapjaival.	A szabadság értelmezése különféle bölcséleti iskolák felfogása szerint. Érveljen meggyőződése szerint „a cél szentesíti az eszközt” kijelentéssel szemben, illetve mellette. Értelmezze a „Választásra vagyunk ítélve” kijelentést. Mutasson rá a szabadság – felelősség összefüggéseire.
3. Szokás, erkölcs és jog	Ismerje és legyen képes megkülönböztetni a társadalmi együttélés alapvető erkölcsi és jogi szabályait. Magyarázza el eredetüket, rendeltetésüket és változásuk okait. Mondjon példát esetleges ütközésükre. Legyen tisztában a gyermeki, a diák- és az emberi jogokkal.	Tudja, hogy milyen alapvető jogágak léteznek, és legyen képes konkrét példákat ezekbe besorolni. Legyen tisztában az alkotmány alaptörvény jellegével, a törvények és törvényhozók társadalmi szerepével, a jogszabályi hierarchia mibenlétével. Tudjon beszélni a bűn erkölcsi és jogi megítéléséről.

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
4. Az ember közvetlen környezete: család, párkapcsolat, barátság, közösségi kapcsolatok	<p>Értelmezze a családot, mint társadalmi, érzelmi, gazdasági közösséget, és mutasson rá ezek történelmileg változó hangsúly-eltolódásaira.</p> <p>Legyen tisztában a családi munkamegosztás és a családi költségvetés jellemzőivel. Tudjon beszélni a nők és a férfiak társadalmi szerepéről és a párkapcsolat felelősségéről.</p> <p>Az élethől vett és irodalmi példák segítségével érzékeltesse: a barátság és a szerelem sajátosságait.</p> <p>Vázzolja az iskola szocializációs szerepét.</p>	<p>Példák segítségével tudjon a családdal kapcsolatban néhány lehetséges jogi vonatkozást említeni.</p> <p>Foglaljon állást, mennyiben esik szexuális viselkedésünk erkölcsi és mennyiben jogi megítélés alá.</p> <p>Mit gondol a szerelem és a házasság jövőjéről.</p> <p>A közösségi kapcsolatok milyen típusait tudja megkülönböztetni.</p>
5. A mi kis ügyeink	<p>Tudjon csekket, ajánlott vényt, lakcímbejelentőt, útlevél- és vízumkérelmet kitölteni. Menetrendet, banki számlakivonatot értelmezni, kérvényt, meghatalmazást, fellebbezést írni.</p> <p>Legyen tisztában azzal, hogy hétköznapi ügyeit mely hatóságoknál lehet intézni.</p>	<p>Tudjon különbséget tenni a jogos és jogtalan között. Ismerje a szerződések alapvető formai és tartalmi követelményeit, a jogorvoslati lehetőségeket.</p>
6. Gazdaság, a munka világa, pályaválasztás	<p>Ismerje a gazdasági növekedés, stagnálás, foglalkoztatottság, munkanélküliség, infláció, külső és belső egyensúly fogalmát.</p> <p>Legyen képes bemutatni az alapvető jogokat, szerepeket és konfliktustípusokat a munka világán belül.</p> <p>Ismerje a pályaválasztás és a munkába lépés általános lehetőségeit a mai Magyarországon.</p> <p>Ismerje az önéletrajzírás és az álláskeresés alapvető „szabályait”.</p>	<p>Legyen képes bemutatni a munka világának átalakulását a globalizáció korában. Pénzügyi adatok alapján tudjon véleményt formálni a magyar gazdaság állapotáról.</p>
7. Társadalmi rétegződés és társadalmi mobilizáció	<p>Legyen tisztában a mai magyar társadalom rétegződésének fő jellemzőivel: a lélekszám változásai, a szociális összetétel, etnikai és felekezeti viszonyok, a területi elhelyezkedés kérdései.</p> <p>Ismerje a társadalmi mobilitás, a hátrányos helyzet és a deviancia fogalmát.</p>	<p>Legyen képes különböző társadalmi problémák azonosítására, összetevőik felismerésére, ezek megvitatására, és a velük kapcsolatos önálló véleményalkotásra.</p>

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
8. A közélet és a politika világa	<p>Ismerje a Magyar Köztársaság állami és közigazgatási intézményrendszerét, az alkotmányosság és a demokrácia alapelveit, valamint mindezek működésének fő jellemzőit. Ismerje a helyi társadalom fogalmát és működését.</p> <p>Ismerje az iskolai érdekérvényesítés néhány módját és a diákönkormányzat lehetőségeit.</p>	<p>Ismerje a magánérdek, közakarat, autonómia és szolidaritás fogalmait. Példák segítségével mutassa be az egyéni és a közösségi jogok viszonyát. Legyen képes felsorolni az alapvető politikai, szociális és kisebbségi jogokat, legyen tisztában ezek tartalmával.</p> <p>Legyen képes konkrét példák segítségével ismertetni az önkormányzatiság elvét.</p> <p>Legyenek ismeretei arról, hogy milyen nemzetközi konfliktusok vannak jelenleg a világban.</p>
9. Hovatartozásaink: szülő- és lakóhelyünk, hazánk és Európa, magyarságunk és európaiságunk	<p>Ismerje a kulturnemzet, politikai nemzet, etnikum, többség és kisebbség fogalmak jelentését.</p> <p>Ismerje a határainkon kívül élő magyarság sajátos helyzetét és területi elhelyezkedését.</p> <p>Ismerje az Európai Unió alapvető intézményrendszerét, és Magyarország helyzetét az Európai Unión belül.</p> <p>Legyen tisztában az „európai polgárság”-ból adódó lehetőségekkel: jogokkal és kötelezettségekkel.</p>	<p>Tudja értelmezni a nemzeti szuverenitás fogalmát és jelentőségét a globalizáció korában.</p> <p>Hasonlítsa össze a magyar nemzettudat sajátosságait más népek önszemléletéről szerzett ismereteivel.</p> <p>Legyen képes bemutatni az európai integráció legfőbb sajátosságait.</p> <p>Legyen képes röviden összefoglalni, hogy az európai integráció milyen előnyökkel és milyen hátrányokkal jár Magyarország számára.</p>
10. Életszínvonal, életmód, az élet minősége, boldogulás és boldogság	<p>Ismerje az életszínvonal, életmód és az élet minősége fogalmak jelentését. Az életből vett és irodalmi példák segítségével érzékeltesse a kellemes, a hasznos és a boldog élet közti különbséget.</p>	<p>Életmódtípusok a mai Magyarországon, értékrendek, életutak.</p> <p>Az életből vett és irodalmi példák segítségével mutassa be az élvezet, az öröm és a boldogság közötti különbségeket.</p>
11. Globális gazdasági, társadalmi és erkölcsi kihívások	<p>Tudjon példákat mondani azokra a globalizációs kihívásokra, amelyek a mai Magyarországot is érintik.</p> <p>Legyen képes bemutatni, hogy milyen hatást gyakorol a természeti környezetre a technikai civilizáció és a gazdasági növekedés.</p> <p>Ismerje a legjelentősebb nemzetközi szervezeteket.</p>	<p>Ismerje napjaink demográfiai problémáinak társadalmi és gazdasági okait és következményeit.</p> <p>Legyen képes bemutatni, miként hatnak a modern informatikai és távközlési rendszerek a tanulásra és a tapasztalatszerzésre, valamint a személyek közötti érintkezésre.</p> <p>Legyen képes értelmezni, hogy miért fontos a kulturális sokféleség megőrzése.</p> <p>Legyen képes röviden összefoglalni a fenntartható fejlődés társadalmi, politikai és gazdasági alapelveit</p>

II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga (projekt)	Szóbeli vizsga (esetelemzés és projektvédelem)	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
	15 perc (10 perc és 5 perc)	240 perc	20 perc
80 pont	70 pont (50 pont és 20 pont)	75 pont	75 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga (projekt)	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	NINCS	NINCS	NINCS	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	középiskolai földrajz és történelem atlaszok	NINCS	középiskolai földrajz és történelem atlaszok

Nyilvánosságra hozandók

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga (projekt)	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	vizsgaidőszakonként három projekttema	NINCS	NINCS	témakörök
Mikor?	tavaszi vizsgaidőszakra: előző év december 1. őszvi vizsgaidőszakra: adott év május 1.	NINCS	NINCS	tavaszi vizsgaidőszakra: előző év december 1. őszvi vizsgaidőszakra: adott év május 1.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Középszint			
Írásbeli vizsga (projekt)	Szóbeli vizsga		
	15 perc		
egy téma önálló, évközi feldolgozása	esetelemzés 10 perc	projektvédelem 5 perc	
	50 pont	20 pont	
80 pont	70 pont		

Írásbeli vizsga (projekt)

Általános szabályok

A projektmunka témáját a vizsgázó a központilag meghatározott három témakör valamelyikéből választhatja.

A projekttemákat a tavaszi vizsgaidőszakra vonatkozóan előző év december 1-jéig, míg az őszi vizsgaidőszakra vonatkozóan az adott év május 1-jéig kell nyilvánosságra hozni.

A vizsgázót projektmunkájának elkészítésében konzulens segíti. Tanulói jogviszonnyal nem rendelkező vizsgázó esetében a vizsgázó saját maga gondoskodik konzulensről, a tanulói jogviszonyban lévők konzulense automatikusan szaktanára.

Az elkészült munkát a vizsgázónak legkésőbb az írásbeli vizsgaidőszak kezdetéig kell beadnia a vizsgát szervező intézményben, és azt a továbbiakban írásbeli vizsgadolgozatként kell kezelni.

A projektmunka leadásakor a tanulónak mellékelnie kell a munkanaplót. Ebben röviden le kell írnia a feladatválasztással kapcsolatos motivációkat, a munkája során felmerült problémákat, kérdéseket, tapasztalatokat, a projektmunka készítése során alkalmazott módszereket, a döntési helyzeteket, az esetleges akadályokat és ezek megoldását, a feladatmegoldás során tapasztalt személyes élményeket.

A projektkészítés közben készült jegyzeteket, vázlatokat, nyersvázlatot, meghívókat, fényképeket és bármilyen más a vizsgáló által kiválasztott dokumentációt a vizsgáló portfólióba rendezi. A portfólió az elkészült projektmunka mellékletét képezi.

A konzulens feladata, hogy az önálló témaválasztás után legalább 3 konzultáció alkalmával irányítsa a vizsgázót a feladat elkészítésében, a munkafolyamatról készült munkanaplót ellenőrizze, végül pedig a munka folyamatát a megadott szempontok szerint értékelje.

Amennyiben a konzulens és a javító tanár nem azonos, akkor a konzulens a projekt készítés folyamatát a megadott szempontok szerint szövegesen értékeli. Az elkészült projektmunkát és a munkanaplót aláírásával és dátummal kell ellátnia.

Az írásbeli vizsga (projekt) alapelvei és kritériumai

A projekt témája lehet bármely hétköznapi vagy tudományos terület leírása, bemutatása. A központilag megadott téma többnyire általánosabb jellegű, ami többféle – a helyi viszonyoknak megfelelő – megközelítést is lehetővé tesz.

A projekt fontos jellemzője a komplex megközelítés. A tantárgy komplex jellegét – azt, hogy többféle műveltségi terület (szociológia, politológia, pszichológia, gazdaságtan, filozófia stb.) ötvöződéséből jött létre – a projekt keretén belül is érvényesíteni kell.

A projektmunka jellemzői

A projektmunka elkészítése önálló kutatási tevékenység. A vizsgáló – a konzultációkat felhasználva – önállóan választja ki a témáját, önállóan készíti el a dolgozatát, folytatja kutatási tevékenységét.

A projektkészítés lehetséges műfajai

A projektek megvalósulását a vizsgáló különböző műfajok választásával oldhatja meg.

- Írásos dolgozat típusú projekt.
- Képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekt.
- Szervezésen alapuló projekt.

Írásos dolgozat típusú projekten értjük a hagyományos házi dolgozatot, esszét, esettanulmányt, dokumentumelemzést, az írásos formában beadott szociológiai jellegű interjút, kérdőíves felmérés elemzését, értékelést, publicisztikai típusú riportot, iskolaújságban megjelenő cikksorozatot.

Az írásos vizsgamunka terjedelme akkor tekinthető megfelelőnek és a vizsgálóhoz méltónak, ha terjedelme mellékletek nélkül, 12-es betűmérettel, másfeles sortávolsággal, kb. 10–12 oldal, kézzel írt változatban valamivel több, 12–15 oldal.

Képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információ-forráson alapuló projekten értjük az audiovizuális produktumot, az iskolai rádió vagy televízió részére készített riport- vagy műsorsorozatot, filmet, egyéb audiovizuális interjút, riportot, fotósorozatot, faliújságon tematikus képsorozatot, faliújság-sorozatot.

A projekt terjedelme akkor felel meg a vizsga elvárásainak, ha az iskolarádió, illetve televízió részére készített műsor legalább 3–5 perc terjedelmű, a műsorsorozat 3–5 részből áll, a film legalább 5–20 percnyi, a fotósorozat – bármilyen megjelenési formában vagy adathordozón – legalább 10–15 képből áll. A projekt elbírálásának feltétele, egy 1–3 oldalas kísérő szöveg mellékelése.

Szervezésen alapuló projekt műfajai közé a közéleti diákrendezvény megszervezését (pl. vitasorozat), az iskolán kívüli közéleti akció szervezését (pl. környezetvédelmi akció), a jótékonyági rendezvény lebonyolításában történő részvételt vagy annak megszervezését soroljuk.

A vizsgáló által a szervezésre, lebonyolításra fordított idő, akkor felel meg a vizsga elvárásainak, ha a dokumentumokból bebizonyosodik, hogy az eléri a 30–35 órát. A projekt elbírálásának itt is feltétele, egy 3–5 oldalas kísérő szöveg mellékelése.

Megjegyzés: A fenti műfajok bármilyen kombinációban történő alkalmazása elképzelhető.

A projektmunka elkészítésének ajánlott menete

- a téma kiválasztásához szükséges (esetleges) megbeszélés,
- a téma kiválasztása után hipotézis vagy célkitűzés kialakítása,
- bibliográfia készítése – a fontos irodalmak kiválasztása,
- tervzet készítése a munka részeire, illetve a munka ütemezésére vonatkozóan,
- részfejezet készítése,
- a nyers változat elkészítése, leadása,

- bírálat,
- korrigálás,
- végleges produktum leadása.

A projektmunka értékelése

Az elkészült projektmunka értékelése központilag készült javítási-értékelési útmutató alapján, az alábbiak figyelembevételével történik.

A vizsga értékelésének fontos szempontja, hogy a javító tanárnak (szaktanárnak) bírálnia kell egyrészt a projektkészítés folyamatát (30 pont), másrészt pedig az elkészült projekt tartalmát (50 pont) is.

A tanulói jogviszonnyal nem rendelkező vizsgázók esetében az elkészült projektmunkát a központilag kijelölt javító tanár értékeli. Az elkészítés folyamatáért járó 30 pont megítélése a konzulens szöveges értékelése és a munkanapló figyelembevételével történik.

A projektkészítés folyamatának (30 pont) értékelési szempontjai:

- A vizsgázó önálló részvétele a projektkészítésben 2 pont
= önálló témafeldolgozás.
- A konzultációkon való részvétel 4 pont
= konzultációkon való aktív részvétel,
= pontos felkészülés az elemzés,
= értékelés,
= összegzés elkészítéséhez.
- Információk kezelése, problémafelismerés, problémamegoldás képessége, széles körű alkalmazási ismeretek 14 pont
= munkanapló folyamatos vezetése,
= portfólió bemutatása,
= hipotézis vagy célkitűzés írásban való megfogalmazása, témaválasztás indoklása,
= munka ütemezésére vonatkozó tervzet készítése,
= konzultációkon megbeszélte határidők betartása,
= nyersvázlat, illetve részfejezet elkészítése.
- Nyelvi kultúra, kommunikáció, értő olvasás, szövegalkotás 10 pont
= személyes élmények megfogalmazása a konzultációk alkalmával és a munkanaplóban,
= a konzulenssel és más érintett személyekkel való jó együttműködés,
= a szakirodalom megértése, értő feldolgozása,
= a munkanapló, a tervzet tartalma logikusan felépített, nem tartalmaznak súlyos nyelvtani, nyelvhelyességi vagy helyesírási hibákat.

Az egyes műfajcsoportokba tartozó projektmunkák tartalmáért járó 50 pont megítélése az alábbiak szerint történik:

- *Az írásos dolgozat* tartalmi követelményének hibátlan teljesítésével maximum 50 pont adható.
- *A képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információ-forráson alapuló projekt* tartalmának értékelésekor a mellékelt írásos mű (10 pont) és a kész vizsgamunka (40 pont) együtt számít.
- *Szervezésen alapuló projekt* tartalmának értékelésekor a mellékelt írásos mű (30 pont) és maga a rendezvény (20 pont) szintén együtt értékelendő.

Megjegyzés: Amennyiben a javító tanár és/vagy a vizsgabizottság észreveszi, hogy az elkészült projektmunka más személy szellemi terméke, akkor a 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet 23. § (2) bekezdés alapján kell eljárni.

A projektmunka megvédése (20 pont) a szóbeli vizsga egyik részeseleme.

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

A vizsgán kerül sor a – tételhúzás mellett – a projektmunka megvédésére.

A középszintű szóbeli vizsga tételsorának összeállításáról és a projektmunkához kapcsolódó kérdésekről a vizsgabizottságot működtető intézmény gondoskodik.

Vizsgán használható segédeszközök a középiskolai földrajz, illetve történelem atlaszok.

Feleléskor a kifejtés sorrendjét a vizsgázó választja meg.

A tételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. Közбекérdezni csak akkor lehet, ha teljesen helytelen úton indult el vagy nyilvánvaló, hogy elakadt.

A projektmunka védésekor a vizsgázónak a feltett kérdésekre is válaszolnia kell.

A szóbeli feladatsor tartalmi jellemzői

A középszintű szóbeli vizsga tételsora legalább 20 tételből áll. Az esetelemzési feladatokat tartalmazó tételsort, a részletes vizsgakövetelmény témaköreit figyelembe véve kell összeállítani.

A középszintű szóbeli érettségi vizsga két, jól elkülöníthető részből áll:

1. feladat: esetelemzést jelentő tételkifejtés
2. feladat: projektvédés

1. feladat

Az esetelemzés során a vizsgázó a mindennapi élet konkrét vagy modellezett élethelyzeteit dolgozza fel a megadott szempontok alapján. A tételek forrása lehet tankönyv, példatár, művészeti alkotás, fotó szöveggyűjtemény, statisztikai adat, napi hír, történelmi esemény, irodalmi alkotás, film, az iskolai vagy lakóhelyi közösség életének eseménye. A tétel az eset rövid leírásán kívül, kérdéseket tartalmaz, melyek jelzik az elemzés főbb szempontjait és megkívánt irányát.

2. feladat

A vizsgázó röviden bemutatja az általa elkészített projektet és válaszol a bizottság által feltett kérdésekre.

A vizsgabizottság, illetve az elnök előzetes engedélyével bemutatható a képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló vizsgadarab. Az erre felhasznált idő nem számít bele az érettségiző szóbeli feleletének vizsgaidejébe. A vizsgadarab közös megtekintése viszont lehetővé teszi, hogy a bizottság tagjai is érdemi kérdéseket tegyenek fel, megismerjék az érettségiző munkáját.

A szóbeli védés alkalmával a portfólióban található anyagok bármelyikét a vizsgázó felhasználhatja szemléltetésre, használatára az értékelő tanár bátorítsa.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A középszintű szóbeli érettségi vizsgán szerezhető 70 pont, a tételkifejtésre adható 50 pontból és a projektvédésből szerzett 20 pontból áll össze.

A kihúzott tétel értékelése

A tétel sor összeállításakor rögzíteni kell a tételek kifejtésének elvárt összetevőit a megadott szempontok szerint, és az ezekre adható, az 50 pont felosztásával kialakított maximális részpontszámokat, amely alapján a feleletet értékelni kell.

A tételkifejtés értékelésének szempontjai

Tartalom: 45 pont

Előadásmód: 5 pont

A tartalom (45 pont) értékelésének szempontjai:

- a vizsgázó mennyire rendelkezik a tételkifejtéséhez szükséges elméleti tudással,
- a vizsgázó mennyire képes konkrét esetek, dokumentumok, források értelmezése során alkalmazni az elsajátított ismereteket, fogalmi összefüggéseket és érvelési módokat,
- a vizsgázó milyen mértékben rendelkezik a tételkifejtéséhez szükséges szakszókincessel, logikus érveléssel,
- felismeri-e az élethelyzetek, történelmi események, irodalmi példák kontextusában rejlő erkölcsi dilemmákat, morális indítékokat,
- képes-e érvelni saját helyzetértékelése és értékválasztásai mellett.

Az előadásmód (5 pont) értékelésének szempontjai:

- rendszerező és lényegkiemelő képesség,
- meggyőző érvelés,
- nyelvhelyesség.

A projektvédés értékelésének szempontjai

A projektmunka megvédésének értékelése – bár a szóbeli érettségi vizsga keretében történik az írásbeli (projekt) vizsga lezárásának tekintendő.

A projektmunka védésének értékelésekor az alábbi szempontokat kell figyelembe venni és a 20 pont felosztásával kialakított részpontszámokat, ez alapján kell felosztani:

- a vizsga tartalmának és az egyéni munka konkrétumainak bemutatása 6 pont
- a projektkészítés során szerzett egyéni tapasztalatok ismertetése 4 pont
- szaknyelv, szakmai ismeretek alkalmazása 4 pont

- a vizsgabizottság által feltett kérdések megválaszolása, témataratás, lényegkiemelés 4 pont
- a felelet felépítettsége, nyelvhelyesség 2 pont

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
240 perc	20 perc
feladatsor	tétel kifejtése
75 pont	75 pont

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán a jelölteknek egy központilag készült feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó a rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

Az írásbeli feladatlap tartalmi jellemzői

Az emelt szint tartalmi követelménye épít a komplex ember- és társadalomismeret, etika fogalomkészletére. A feladatok középpontjába az elméleti összefüggések felismerése és megértése áll.

A feladatsor és a feladatok jellemzői

A vizsga írásbeli feladatai négy típusba sorolhatóak:

- fogalmakra, meghatározásokra alapvető ismeretekre vonatkozó kérdések;
- egy-egy kisebb téma esszyszerű vagy más módon történő kifejtése;
- esettanulmány értelmezése és elemzése;
- statisztikai adatok, grafikonok, források elemzése.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az emelt szintű írásbeli vizsga feladatsorának javítása központilag készült javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

Az emelt szintű szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik.

Vizsgán használható segédeszközök a középiskolai földrajz, illetve történelem atlaszok.

A tételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie.

Közbekérdezni csak akkor lehet, ha teljesen helytelen úton indult el vagy nyilvánvaló, hogy elakadt.

A szóbeli tételsor tartalmi jellemzői

A szóbeli tételsornak legalább 20 tételt kell tartalmaznia. A tételsort a részletes vizsgakövetelmény témaköreinek figyelembevételével kell összeállítani.

A tétel egy rövid forráshoz, dokumentumhoz, esethez vagy idézethez kapcsolódó, tágabb téma kifejtése.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A felelet központi értékelési útmutató alapján 75 ponttal értékelhető.

Az értékelésbe, a tartalmi elemek értékelése mellett, az előadásmód értékelése is beszámít.

A tartalom értékelési szempontjai:

- a feladat megértése, témataratás, lényegkiemelés,
- a szakmai nyelv használata, a szakirodalom felhasználása, a források felhasználása,
- tételének megfelelő tények, összefüggések, gondolatok, megállapítások közlése, ismeretek mélysége, tárgyi tudás,
- a megközelítés sokszínűsége és komplex jellege, a jelenségeket, változásokat alakító tényezők feltárása, probléma-központú bemutatás,
- önálló vélemény megalkotása, életszerű saját vagy a médiából ismert példák alkalmazása.

Az előadásmód értékelési szempontjai:

- az előadásmód önállósága, folyamatossága, érthetősége,
- a kifejtés szerkezete,
- lényegkiemelő képesség,
- fogalomhasználat,
- stílus.”

25. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga (projekt)	Szóbeli vizsga (esetelemzés és projektvédés)	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
	15 perc (10 perc és 5 perc)	240 perc	20 perc
80 pont	70 pont (50 pont és 20 pont)	75 pont	75 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	NINCS	NINCS	NINCS	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	középiskolai földrajz, illetve történelem atlasz	NINCS	középiskolai földrajz, illetve történelem atlasz

Nyilvánosságra hozandók

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga (projekt)	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	vizsgaidőszakonként három projekttema	NINCS	NINCS	témakörök
Mikor?	tavaszi vizsgaidő- szakra: előző év december 1. őszi vizsgaidőszakra: adott év május 1.	NINCS	NINCS	tavaszi vizsgaidő- szakra: előző év december 1. őszi vizsgaidőszakra: adott év május 1.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Középszint			
Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga	
		15 perc	
egy téma önálló, évközi feldolgozása		esetelemzés 10 perc	projektvédés 5 perc
		50 pont	20 pont
80 pont		70 pont	

Írásbeli vizsga (projekt)

Általános szabályok

A projektmunka témáját a vizsgázó a központilag meghatározott három témakör valamelyikéből választhatja.

A projekttémákat a tavaszi vizsgaidőszakra vonatkozóan előző év december 1-jéig, míg az őszi vizsgaidőszakra vonatkozóan az adott év május 1-jéig kell nyilvánosságra hozni.

A vizsgázót projektmunkájának elkészítésében konzulens segíti. Tanulói jogviszonnyal nem rendelkező vizsgázó esetében a vizsgázó saját maga gondoskodik konzulensről, a tanulói jogviszonyban lévők konzulense automatikusan szaktanára.

Az elkészült munkát a vizsgázónak legkésőbb az írásbeli vizsgaidőszak kezdetéig kell beadnia a vizsgát szervező intézményben, és azt a továbbiakban írásbeli vizsgadolgozatként kell kezelni.

A projektmunka leadásakor a tanulónak mellékelnie kell a munkanaplót. Ebben röviden le kell írnia a feladatválasztással kapcsolatos motivációkat, a munkája során felmerült problémákat, kérdéseket, tapasztalatokat, a projektmunka készítése során alkalmazott módszereket, a döntési helyzeteket, az esetleges akadályokat és ezek megoldását, a feladatmegoldás során tapasztalt személyes élményeket.

A projektkészítés közben készült jegyzeteket, vázlatokat, nyersvázlatot, meghívókat, fényképeket és bármilyen más a vizsgázó által kiválasztott dokumentációt a vizsgázó portfólióba rendezi. A portfólió az elkészült projektmunka mellékletét képezi.

A konzulens feladata, hogy az önálló témaválasztás után legalább 3 konzultáció alkalmával irányítsa a vizsgázót a feladat elkészítésében, a munkafolyamatról készült munkanaplót ellenőrizze, végül pedig a munka folyamatát a megadott szempontok szerint értékelje.

Amennyiben a konzulens és a javító tanár nem azonos, akkor a konzulens a projekt készítés folyamatát a megadott szempontok szerint szövegesen értékeli. Az elkészült projektmunkát és a munkanaplót aláírásával és dátummal kell ellátnia.

Az írásbeli vizsga (projekt) alapelvei és kritériumai

A vizsga témája lehet bármely hétköznapi vagy tudományos terület leírása, bemutatása. A központilag megadott téma többnyire általánosabb jellegű, ami többféle – a helyi viszonyoknak megfelelő – megközelítést is lehetővé tesz.

A vizsga fontos jellemzője a komplex megközelítés. A tantárgy komplex jellegét – azt, hogy többféle műveltségi terület (szociológia, politológia, pszichológia, gazdaságtan, filozófia stb.) ötvöződéséből jött létre – a vizsga keretén belül is érvényesíteni kell.

A projektmunka jellemzői

A projektmunka elkészítése önálló kutatási tevékenység. A vizsgázó – a konzultációkat felhasználva – önállóan választja ki a témáját, önállóan készíti el a dolgozatát, folytatja kutatási tevékenységét.

A projektkészítés lehetséges műfajai

A projektek megvalósulását a vizsgázó különböző műfajok választásával oldhatja meg.

- Írásos dolgozat típusú projekt.
- Képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekt.
- Szervezésen alapuló projekt.

Írásos dolgozat típusú projekten értjük a hagyományos házi dolgozatot, esszét, esettanulmányt, dokumentumelemzést, az írásos formában beadott szociológiai jellegű interjút, kérdőíves felmérés elemzését, értékelést, publicisztikai típusú riportot, iskolaújságban megjelenő cikksorozatot.

Az írásos vizsgamunka terjedelme akkor tekinthető megfelelőnek és a vizsgához méltónak, ha terjedelme mellékletek nélkül, 12-es betűmérettel, másfeles sortávolsággal, kb. 10–12 oldal, kézzel írt változatban valamivel több, 12–15 oldal.

Képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információ-forráson alapuló projekten érjük az audiovizuális produktumot, az iskolai rádió vagy televízió részére készített riport- vagy műsorsorozatot, filmet, egyéb audiovizuális interjút, riportot, fotósorozatot, faliújságon tematikus képsorozatot, faliújság-sorozatot.

A projekt terjedelme akkor felel meg a vizsga elvárásainak, ha az iskolarádió, illetve televízió részére készített műsor legalább 3–5 perc terjedelmű, a műsorsorozat 3–5 részből áll, a film legalább 5–20 percnyi, a fotósorozat – bármilyen megjelenési formában vagy adathordozón – legalább 10–15 képből áll. A projekt elbírálásának feltétele, egy 1–3 oldalas kísérő szöveg mellékelése.

Szervezésen alapuló projekt műfajai közé a közéleti diákrendezvény megszervezését (pl. vitasorozat), az iskolán kívüli közéleti akció szervezését (pl. környezetvédelmi akció), a játékonysági rendezvény lebonyolításában történő részvételt vagy annak megszervezését soroljuk.

A vizsgázó által a szervezésre, lebonyolításra fordított idő, akkor felel meg a vizsga elvárásainak, ha a dokumentumokból bebizonyosodik, hogy az eléri a 30–35 órát. A projekt elbírálásának itt is feltétele, egy 3–5 oldalas kísérő szöveg mellékelése.

Megjegyzés: A fenti műfajok bármilyen kombinációban történő alkalmazása elképzelhető.

A projektmunka elkészítésének ajánlott menete

- a téma kiválasztásához szükséges (esetleges) megbeszélés,
- a téma kiválasztása után hipotézis vagy célkitűzés kialakítása,
- bibliográfia készítése – a fontos irodalmak kiválasztása,
- tervezet készítése a munka részeire, illetve a munka ütemezésére vonatkozóan,
- részfejezet készítése,
- a nyers változat elkészítése, leadása,
- bírálat,
- korrigálás,
- végleges produktum leadása.

A projektmunka értékelése

Az elkészült projektmunka értékelése központilag készült javítási-értékelési útmutató alapján, az alábbiak figyelembevételével történik.

A vizsga értékelésének fontos szempontja, hogy a javító tanárnak (szaktanárnak) bírálnia kell egyrészt a projektkészítés folyamatát (30 pont), másrészt pedig az elkészült projekt tartalmát (50 pont) is.

A tanulói jogviszonnyal nem rendelkező vizsgázók esetében az elkészült projektmunkát a központilag kijelölt javító tanár értékeli. Az elkészítés folyamatáért járó 30 pont megítélése a konzulens szöveges értékelése és a munkanapló figyelembevételével történik.

A projektkészítés folyamatának (30 pont) értékelési szempontjai:

- A vizsgázó önálló részvétele a projektkészítésben 2 pont
= önálló témafeldolgozás.
- A konzultációkon való részvétel 4 pont
= konzultációkon való aktív részvétel,
= pontos felkészülés az elemzés,
= értékelés,
= összegzés elkészítéséhez.
- Információk kezelése, probléma-felismerés, problémamegoldás
képessége, széles körű alkalmazási ismeretek 14 pont
= munkanapló folyamatos vezetése,
= portfólió bemutatása,
= hipotézis vagy célkitűzés írásban való megfogalmazása,
témaválasztás indoklása,
= munka ütemezésére vonatkozó tervezet készítése,
= konzultációkon megbeszélte határidők betartása,
= nyersváltozat, illetve részfejezet elkészítése.
- Nyelvi kultúra, kommunikáció, értő olvasás, szövegalkotás 10 pont
= személyes élmények megfogalmazása a konzultációk alkalmával
és a munkanaplóban,
= a konzulenssel és más érintett személyekkel való jó együttműködés,
= a szakirodalom megértése, értő feldolgozása,
= a munkanapló, a tervezet tartalma logikusan felépített, nem tartalmaznak
súlyos nyelvtani, nyelvhelyességi vagy helyesírási hibákat.

Az egyes műfajcsoportokba tartozó projektmunkák tartalmáért járó 50 pont megítélése az alábbiak szerint történik:

- *Az írásos dolgozat* tartalmi követelményének hibátlan teljesítésével maximum 50 pont adható.
- *A képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információ-forráson alapuló projekt* tartalmának értékelésekor a mellékelt írásos mű (10 pont) és a kész vizsgamunka (40 pont) együtt számít.
- *Szervezésen alapuló projekt* tartalmának értékelésekor a mellékelt írásos mű (30 pont) és maga a rendezvény (20 pont) szintén együtt értékelendő.

Megjegyzés: Amennyiben a javító tanár és/vagy a vizsgabizottság észreveszi, hogy az elkészült projektmunka más személy szellemi terméke, akkor a 100/1997. (VI. 13.) Kormányrendelet 23. § (2) bekezdés alapján kell eljárni.

A projektmunka megvédése (20 pont) a szóbeli vizsga egyik részeleme.

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

A vizsgán kerül sor a – tételhúzás mellett – a projektmunka megvédésére.

A középszintű szóbeli vizsga tételsorának összeállításáról és a projektmunkához kapcsolódó kérdésekről a vizsgabizottságot működtető intézmény gondoskodik.

Vizsgán használható segédeszközök a középiskolai földrajz, illetve történelem atlaszok.

Felelősor a kifejtés sorrendjét a vizsgázó választja meg.

A tételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. Közbekérdezni csak akkor lehet, ha teljesen helytelen úton indult el vagy nyilvánvaló, hogy elakadt.

A projektmunka védésekor a vizsgázónak a feltett kérdésekre is válaszolnia kell.

A szóbeli feladatsor tartalmi jellemzői

A középszintű szóbeli vizsga tételsora legalább 20 tételből áll.

A középszintű szóbeli érettségi vizsga két, jól elkülöníthető részből áll:

1. feladat: esetelemzést jelentő tételkifejtés
2. feladat: projektvédés

1. feladat

Az esetelemzési feladatokat tartalmazó tételsort, a részletes vizsgakövetelmény 2., 3., 5., 6., 7., 9. témaköreit figyelembe véve kell összeállítani. (A vizsgázó a többi témakörben szereplő fogalmi ismeretekről és érvelési módok alkalmazásának képességéről az eset feldolgozása közben adhat számot.)

Az esetelemzés során a vizsgázó a mindennapi élet konkrét vagy modellezett élethelyzeteit dolgozza fel a megadott szempontok alapján. A tételek forrása lehet bármilyen, a műveltségi területhez kapcsolódó tankönyv, példatár, művészeti alkotás, fotó szövegyűjtemény, statisztikai adat, napi hír, történelmi esemény, irodalmi alkotás, film, az iskolai vagy lakóhelyi közösség életének eseménye. A tétel az eset rövid leírásán kívül, kérdéseket tartalmaz, melyek jelzik az elemzés főbb szempontjait és megkívánt irányát.

2. feladat

A vizsgázó röviden bemutatja az általa elkészített projektet és válaszol a bizottság által feltett kérdésekre.

A vizsgabizottság, illetve elnök előzetes engedélyével bemutatható a képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló vizsgadarab. Az erre felhasznált idő nem számít bele az érettségiző szóbeli feleletének vizsgaidejébe. A vizsgadarab közös megtekintése viszont lehetővé teszi, hogy a bizottság tagjai is érdemi kérdéseket tegyenek fel, megismerjék az érettségiző munkáját.

A szóbeli védés alkalmával a portfólióban található anyagok bármelyikét a vizsgázó felhasználhatja szemléltetésre, használatára az értékelő tanár bátorítsa.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A középszintű szóbeli érettségi vizsgán szerezhető 70 pont, a tételkifejtésre adható 50 pontból és a projektvédésből szerzett 20 pontból áll össze.

A kihúzott tétel értékelése

A tételsor összeállításakor rögzíteni kell a tételek kifejtésének elvárt összetevőit a megadott szempontok szerint, és az ezekre adható, az 50 pont felosztásával kialakított maximális részpontoszámokat, amely alapján a feleletet értékelni kell.

A tételkifejtés értékelésének szempontjai

Tartalom: 45 pont

Előadásmód: 5 pont

A tartalom (45 pont) értékelésének szempontjai:

- a vizsgázó mennyire rendelkezik a tételkifejtéséhez szükséges elméleti tudással,
- a vizsgázó mennyire képes konkrét esetek, dokumentumok, források értelmezése során alkalmazni az elsajátított ismereteket, fogalmi összefüggéseket és érvelési módokat,
- a vizsgázó milyen mértékben rendelkezik a tételkifejtéséhez szükséges szakszókincessel, logikus érveléssel,
- felismeri-e az élethelyzetek, történelmi események, irodalmi példák kontextusában rejlő erkölcsi dilemmákat, morális indítékokat,
- képes-e érvelni saját helyzetértékelése és értékválasztásai mellett.

Az előadásmód (5 pont) értékelésének szempontjai:

- rendszerező és lényegkiemelő képesség,
- meggyőző érvelés,
- nyelvhelyesség.

A projektvédelem értékelésének szempontjai

A projektmunka megvédésének értékelése – bár a szóbeli érettségi vizsga keretében történik az írásbeli (projekt) vizsga lezárásának tekintendő.

A projektmunka védésének értékelésekor az alábbi szempontokat kell figyelembe venni és a 20 pont felosztásával kialakított részpontszámokat, ez alapján kell felosztani:

- a vizsga tartalmának és az egyéni munka konkrétumainak bemutatása 6 pont
- a projektkészítés során szerzett egyéni tapasztalatok ismertetése 4 pont
- szaknyelv, szakmai ismeretek alkalmazása 4 pont
- a vizsgabizottság által feltett kérdések megválaszolása, témataratás, lényegkiemelés 4 pont
- a felelet felépítettsége, nyelvhelyesség 2 pont

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Emeltszint	
Gyakorlati vizsga	Szóbeli vizsga
240 perc	20 perc
feladatsor	tétel kifejtése
75 pont	75 pont

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán a jelölteknek egy központilag készült feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó a rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

Az írásbeli feladatlap tartalmi jellemzői

Az emelt szint tartalmi követelménye épít a filozófiai etika fogalomkészletére. A feladatok középpontjába az elméleti összefüggések felismerése és megértése áll.

A feladatsor és a feladatok jellemzői

Az emelt szintű írásbeli vizsga három jól elkülöníthető feladattípusból áll, ezek az esszé, esetelemzés, érvelés.

Esszé

Az esszé célja, hogy mérje a vizsgázó képességét az etikai problémák, szituációk, több szempontú megértésére, a tett vagy mulasztás egyéni és társadalmi következményeinek elemzésére.

A vizsgázónak képesnek kell lennie a sajátjától eltérő nézetek tárgyyszerű bemutatására, az elvi és elméleti problémák gyakorlati alkalmazására.

Egy feladatsorban legfeljebb három esszékérdés szerepelhet.

Esetelemzés

Az esetelemzés írásos formája a történelmi, illetve társadalomismereti források, illetve dokumentumok elemzéséhez hasonlítható.

Az esetelemzés során a vizsgázó a mindennapi élet konkrét vagy modellezett élethelyzeteit dolgozza fel megadott etikai szempontok alapján.

A feladatok forrása lehet tankönyv, példatár, művészeti alkotás, fotó szöveggyűjtemény, statisztikai adat, napi hír, történelmi esemény, irodalmi alkotás, film, az iskolai vagy lakóhelyi közösség életének eseménye. A feladat az eset rövid leírásán kívül kérdéseket tartalmaz, melyek jelzik az elemzés főbb szempontjait és megkívánt irányát.

Érvelés

A vizsgázó egy adott erkölcsi probléma mellett és ellen fogalmaz meg érveket.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az emelt szintű írásbeli vizsga feladatsorának javítása központilag készült javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Szóbeli vizsga**Általános szabályok**

Az emelt szintű szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik.

Vizsgán használható segédeszközök a középiskolai földrajz, illetve történelem atlaszok.

A tételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie.

Közbekérdezni csak akkor lehet, ha teljesen helytelen úton indult el vagy nyilvánvaló, hogy elakadt.

A szóbeli feladatsor tartalmi jellemzői

A szóbeli tételsornak legalább 20 tételt kell tartalmaznia. A tételsort a részletes vizsgakövetelményben megadott témakörök figyelembevételével kell összeállítani.

A tétel egy rövid forráshoz vagy idézethez kapcsolódó téma kifejtése.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A felelet központi értékelési útmutató alapján 75 ponttal értékelhető.

Az értékelésbe, a tartalmi elemek értékelése mellett, az előadásmód értékelése is beszámít.

A tartalom értékelési szempontjai:

- a feladat megértése, témataratás, lényegkiemelés,
- a szakmai nyelv használata, a szakirodalom felhasználása, a források felhasználása,
- tételének megfelelő tények, összefüggések, gondolatok, megállapítások közlése, ismeretek mélysége, tárgyi tudás,
- a megközelítés sokszínűsége és komplex jellege, a jelenségeket, változásokat alakító tényezők feltárása, probléma-központú bemutatás,
- önálló vélemény megalkotása, életszerű saját vagy a médiából ismert példák alkalmazása.

Az előadásmód értékelési szempontjai:

- az előadásmód önállósága, folyamatossága, érthetősége,
- a kifejtés szerkezete,
- lényegkiemelő képesség,
- fogalomhasználat,
- stílus.”

26. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint		
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	
feladatsor	vagy tételkifejtés	vagy projektmunka bemutatása*
120 perc	15 perc	
75 pont	75 pont	

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	Függvénytáblázat, középiskolai földrajz atlasz, szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	Függvénytáblázat, középiskolai földrajz atlasz, szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Középszint		
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	
feladatsor	vagy tételkifejtés	vagy projektmunka bemutatása*
120 perc	15 perc	
75 pont	75 pont	

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán a vizsgázónak egy központi feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó a rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

Vizsgázónként szükséges segédeszköz: függvénytáblázat, középiskolai földrajzi atlasz és szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép.

Az írásbeli feladatlap tartalmi jellemzői

A feladatsor a biológia, a fizika, a kémia és a természetföldrajz tantárgyak ismeretköréből tartalmaz kérdéseket, ezek aránya közelítőleg azonos.

A feladatsor jellemzői

A kérdések kb. 50%-a főként ismeretfölidítésre, szövegértésre, grafikonértelmezésre irányul.

A feladatok másik fele az ismeretek összekapcsolására, alkalmazására, mélyebb értelmezésére, kritikájára, ellenőrzésére, új szempont szerinti rendszerezésére vagy megjelenítésére (pl. grafikonkészítés) vonatkozhat. Ezek között szerepelhetnek véleményalkotást váró feladatok is.

* Projektmunkát csak akkor választhat a vizsgázó, ha az adott vizsgaidőszakban valamely oktatási intézménnyel tanulói jogviszonyban áll.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

A véleményalkotást igénylő feladatoknál a vélemény megfogalmazásának módja mellett az alátámasztás, indoklás tartalmi része értékelhető, maga a vélemény nem.

Az egyes tantárgyakkal kapcsolatos feladatok pontszámai közelítőleg azonosak.

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

A középszintű szóbeli vizsga a vizsgázó választása szerint vagy egy tételkifejtésből vagy egy projektmunka bemutatásából áll.

(Projektmunkát csak akkor választhat a vizsgázó, ha az adott vizsgaidőszakban valamely oktatási intézménnyel tanulói jogviszonyban áll.)

A középszintű szóbeli vizsga tételsorának összeállításáról a vizsgabizottságot működtető intézmény gondoskodik.

Vizsgázónként szükséges segédeszközök: függvénytáblázat, középiskolai földrajzi atlasz és szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép.

A vizsgázó vázlatot készíthet, és azt használhatja (amennyiben a feladat ezt megköveteli, a vázlat készítése szükséges is).

A vizsgáztatónak lehetővé kell tennie, hogy a vizsgázó gondolatmenetét önállóan fejtsse ki, majd – amennyiben a feladat ez – álláspontját is megfogalmazza és megvédje.

Amennyiben a vizsgázó projektmunkát készít, a projekt témája lehetőség szerint olyan legyen, hogy az legalább két természettudományos tárgy ismereteit és készségeit / kompetenciáit érintse. Például a „Kerti fáink virágzása” című munka biológiai és meteorológiai, a „Dunai árvíz pusztítása” című földrajzi és fizikai, a „Műtrágyák hatása” pedig kémiai és biológiai műveltségi köröket kapcsol össze.

A vizsgázó a projektmunkát egy konzulens szaktanár irányításával végezze.

A projekt témáját a vizsgázó szabadon választhatja meg. A konzulens szaktanárnak el kell utasítania a témaválasztást, amennyiben az megítélése szerint balesetveszélyes, egészségkárosító, környezetszennyező, törvénysértő vagy az iskolai munkát akadályozza.

A projektmunkának feltétlenül tartalmaznia kell valamely saját (a vizsgázó által elvégzett) megfigyelést vagy kísérletet, amely a konzulens szaktanár által ellenőrzött és a vizsgázó által munkanaplóban rögzített.

A konzulens szaktanárral legalább kétszer – a téma megbeszélésekor és a munka során legalább egyszer – konzultáljon a projektmunka készítője.

Az elkészült projektmunkát legkésőbb az írásbeli vizsgaidőszak kezdetéig kell beadni a vizsgabizottságot működtető intézménynek.

Ha a vizsgázó projektmunkáját nem adja be határidőre, akkor a középszintű szóbeli vizsgán tételt húz.

A beadott projektmunka írásbeli dolgozatként kezelendő.

A szóbeli vizsgán a jelölt beszámol saját vizsgálatairól, és válaszol az azzal kapcsolatban fölteszt kérdésekre. Az elkészült projektmunka nem helyettesíti, hanem kiegészíti és segíti a párbeszédet.

A szóbeli vizsgára adható pontszámot – maximum 75 pontot – ezért két szempont – az írásos dolgozat és a szóbeli beszámoló – együttes figyelembevételével adjuk meg.

A szóbeli tételsor tartalmi jellemzői

A tételsornak legalább 20 tételből kell állnia. A tételsor a vizsgakövetelményeknek megfelelően, valamennyi természettudomány területéről közelítőleg azonos arányban tartalmaz kérdéseket.

A szóbeli tétel két feladatból áll:

1. feladat: egy téma kifejtése megadott szempontok szerint
2. feladat: problémamegoldást igénylő feladat

1. feladat

A kifejtő kérdés valamely nagyobb, legalább két tudományágot (pl. biológia–kémia) érintő témára vonatkozik. A téma megnevezése mellett a tétel szövegének a kifejtést segítő szempontokat is tartalmaznia kell.

2. feladat

Valamely konkrét, gyakorlati vagy etikai kérdést is érintő feladat megoldása, mely szintén több területet érint. A szükséges adatokat, ismereteket a feladathoz mellékelt szöveg, grafikon, táblázat, fotó vagy más információhordozó tartalmazza. Amennyiben a problémafeladat megoldásához számolás szükséges, az csak egyszerű, 1–2 perc alatt megoldható műveleteket igényelhet.

A két feladat között jelentős tartalmi átfedés nem lehet (a probléma tehát nem vonatkozhat az 1. feladatban kifejtett témára).

A szóbeli vizsgarész értékelése tételkifejtés esetén

A szóbeli vizsga értékelését jelentő pontszámot legalább két jelen levő szaktanár, megegyezéssel adja.

1. feladat: 40 pont

– tartalom 30 pont

– a felelet felépítésére és a kifejtés önállóságára 10 pont

az alábbi szempontok alapján:

= a felelet mennyire alkot összefüggő, logikus egészet;

= tartalmaz-e a témához nem tartozó részeket;

= mennyire önálló a tétel kifejtése (azaz szükség van-e és milyen mértékben, mennyire lényeges részeknél segítő, illetve kiegészítő kérdésekre).

2. feladat: 35 pont

A tételsor összeállításakor röviden rögzíteni kell az egyes feladatok kifejtésének elvárt összetevőit és az 1. feladat tartalmára adható 30 pont, illetve a 2. feladatra adható 35 pont felosztásával kialakított maximális részpontszámokat, továbbá az 1. feladatban a felelet felépítésére és a kifejtés önállóságára adható 10 pont felosztását, a megadott szempontok szerint.

A szóbeli vizsgarész értékelése projektmunka bemutatása esetén

A javasolt terv szempontokat ad a pontozáshoz. Minden szempont maximális pontszámának megadásához az összes felsorolt szempont teljesítése szükséges. Kisebb pontszám – szélső esetben nulla – adandó, ha bármelyik felsorolt szempontnak nem vagy csak részben felelt meg a projektmunka.

A projektmunka értékelésének szempontjai

Szempontok	Részpontszámok	Maximális pontszám
A projektmunka írásos része		
Tartalmi szempontok	25	45
Formai szempontok	20	
A szóbeli beszámoló		
Az olvasottak ismertetése	10	30
A módszerek bemutatása	10	
Az eredmények értékelése	10	
Összesen	75	75

1. A projektmunka írásos anyaga (a dolgozat) 45 pont

1.1 Tartalmi szempontok 25 pont

1.1.1 Kérdésfelvetés 10 pont

(E részben értékeljük a probléma megfogalmazását és a módszer ismertetését.)

10 pont adható, ha a vizsgázó

- érthetően fogalmazza meg a vizsgálat célját
- pontosan leírja a használt módszert, eszközöket, és
- számba veszi és elemezi a lehetséges hibaforrásokat.

Legfeljebb 5 pont adható, ha a vizsgázó

- nem fogalmaz meg célt, vagy a tárgyalás során eltér a kitűzött céltől, vagy
- a módszerek és hibaforrások leírása hiányos, esetleges.

Nem adható pont, ha akár a célok, akár az eszközök leírása hiányzik

1.1.2 Eredmények, következtetések

5 pont

(E részben értékeljük magát a vizsgálatot és az abból levont következtetéseket.)

5 pont adható, ha a vizsgázó

- minden kapott adatot, tényt pontosan rögzített, és
- azokból helyes (releváns, a tényekkel összhangban álló) következtetést vont le.

Legfeljebb 3 pont adható, ha a vizsgázó

- az eredmények egy részére csak utal, anélkül hogy azokat rögzítené (a jegyzőkönyv hiányos),
- a következtetések nem kellően megalapozottak.

Nem adható pont, ha a vizsgázó

- nem rögzíti eredményeit,
- nem von le következtetést, vagy az nem függ össze megfigyeléseivel.

1.1.3 Háttérismeret

(E részben értékeljük a tájékozottságot.)

10 pont

10 pont adható, ha a vizsgázó

- több (legalább három) forrást (pl. szakkönyvet, cikket, internetes forrást) földolgozott,
- a források érdemben kapcsolódnak a megfigyelésekhez, segítik azok értékelését.

Legfeljebb 5 pont adható, ha a vizsgázó

- háromnál kevesebb forrást dolgozott föl,
- a felhasznált forrásokban levő (vagy abból kiemelt) ismeretek érdemben nem segítik a kitűzött cél elérését.

Nem adható pont, ha a vizsgázó

- nem használt forrásmunkákat vagy
- a felhasznált források értelmezése téves, hibás.

1.2 Formai szempontok

20 pont

1.2.1 Tagolás

5 pont

(E részben azt értékeljük, hogy a dolgozat fölépítése áttekinthető-e.)

5 pont adható, ha a vizsgázó

- főcíme találó (arról szól, ami a projekt tényleges témája),
- a munka jól tagolt (a fejezetcímek és a fejezetek tartalma egyezik),
- koherens (a fejezetek és a fejezeteken belüli gondolatok egymásra épülnek, egymásból következnek).

Legfeljebb 3 pont adható, ha a vizsgázó

- címei tágabb vagy szűkebb tartalomra utalnak, mint ami a fejezetekben valójában szerepel,
- sorrendjük zavaros, esetleges.

Nem adható pont, ha a vizsgázó dolgozata nem tagolt**1.2.2 Korrekt utalások**

5 pont

(E részben a fölhasznált források korrekt megjelölését értékeljük.)

5 pont adható, ha a vizsgázó

- irodalomjegyzéke formailag teljes (a szerző, a könyv / cikk címe, a kiadó és kiadás dátuma / a folyóirat évfolyama / a link elérhetősége) is szerepel, és
- a dolgozaton belül egyértelmű utalások jelzik, hogy mi a saját gondolat, és mi a másoktól (szó szerint vagy lényegét tekintve) átvett idézet.

Legfeljebb 3 pont adható, ha a vizsgázó

- irodalomjegyzéke formailag hiányos vagy
- az utalások nem egyértelműek.

Nem adható pont, ha a vizsgázó

- nem tartalmaz irodalomjegyzéket vagy
- nem derül ki, hogy az irodalmat hol és mire használta, nem különülnek az átvett és a saját gondolatok.

1.2.3 Az eredmények megjelenítése

5 pont

(Ebben a részben az eredmények összegzésének célszerű, áttekinthető ábrázolását értékeljük.)

5 pont adható, ha a vizsgázó

- a rajzok, táblázatok, grafikonok stb. pontosak és áttekinthetőek (pl. a mértékegységek helyesen szerepelnek)

Legfeljebb 3 pont adható, ha a vizsgázó

- az eredmények megjelenítése hiányos vagy zavaros.

Nem adható pont, ha a vizsgázó

- nem törekedett az eredmények összegző megjelenítésére, vagy
- az ábrázolás elvileg hibás.

1.2.4 Nyelvhelyesség

5 pont

(Ebben a részben a helyesírást és a helyes megfogalmazást értékeljük.)

5 pont adható, ha a vizsgázó fogalmazása

- igényes, nyelvi helyes és találó,
- az idegen nyelvű szakkifejezések mellett / helyett tartalmazza azok pontos magyar megfelelőit (is) – amennyiben ezek léteznek.

Legfeljebb 3 pont adható, ha a vizsgázó fogalmazása

- igénytelen, dagályos, pontatlan vagy
- szükségtelen szakszavaktól hemzseg.

Nem adható pont, ha a vizsgázó

- nyelvi igénytelen, stílusa nem a tárgyhoz illő, vagy
- nehezen érthető nyelvi pontatlansága miatt.

2. A szóbeli beszámoló

30 pont

2.1 Az olvasottak ismertetése

10 pont

A vizsgázó röviden összefoglalja, hogy milyen irodalmat tanulmányozott a vizsgálat sikeres elvégzése érdekében. A címeken kívül emelje ki azt, hogy az olvasottakból mit használt föl, miben segítette munkáját. E vizsgarész végén a vizsgabizottság tagjai kérdéseket tehetnek föl az irodalommal kapcsolatban. E kérdések ne az irodalom részletes ismeretére vonatkozzanak, hanem az irodalom és a saját projektmunka kapcsolatára.

10 pont adható, ha

- a vizsgázó jól kiemelte az olvasottak kapcsolatát az elvégzett munkával.

Legfeljebb 5 pont adható, ha

- a források és a munka kapcsolatát nem vagy rosszul világította meg.

Nem adható pont, ha

- a források ismertetése elmarad vagy
- a vizsgázó ezeket munkájával nem tudja kapcsolatba hozni.

2.2 A módszerek bemutatása

10 pont

A vizsgázó röviden összefoglalja, hogy hogyan tervezte meg a vizsgálatot, milyen eszközöket használt, hol és mikor zajlott, kik és mi módon segítette a tervezésben. Itt térjen ki arra is, hogy a projektmunka során mikor és hogyan támaszkodott a konzulens szaktanár tanácsaira, azokat hogyan vette figyelembe. Amennyiben a munka jellege ezt megkívánja, itt alkalmazhatók segédeszközök is, például a helyszínt bemutató térkép, az eszközöket ábrázoló rajz, a kézirásos vizsgálati jegyzőkönyv stb.

10 pont adható, ha

- a vizsgázó világosan bemutatta, hogy mit, mi célból végzett el,
- milyen segítséget kapott, hogyan változott ennek hatására a munka menete.

Legfeljebb 5 pont adható, ha

- a beszámolóból nem derül ki a módszer megválasztásának indoka,
- saját munkájának történetéről csak töredékesen tud számot adni.

Nem adható pont, ha

- a vizsgázó nem tudja fölírni a választott módszert és eszközöket.

2.3 Az eredmények értékelése

10 pont

A vizsgázó tömören bemutatja eredményeit. Ennek szemléltetésére használjon megfelelő segédeszközt (pl. saját készítésű posztert, fóliát, diát, videokazettát, számítógépes prezentációt). E vizsgarész végén a bizottság tagjai tegyenek föl kérdéseket a használt módszerrel és az eredményekkel kapcsolatban. A kérdések vonatkozhatnak az elhangzottak esetleg nem egyértelmű részleteire is (pl. Pontosan mit ábrázolt a bemutatott grafikon függőleges tengelyén?), de mindenképpen térjenek ki arra, ami a munkát egyénivé tette, például az elvégzett munka szépségére, nehézségeire, az esetleges kudarcok okaira, a további vizsgálatok lehetőségére.

10 pont adható, ha

- a vizsgázó világosan bemutatta eredményeit,
- meggyőző választ adott a fölített kérdésekre.

Legfeljebb 5 pont adható, ha

- az eredmények bemutatása hiányos,
- válaszai zavarosak.

Nem adható pont, ha

- nem használ szemléltető eszközt vagy
- nem tud érdemben reagálni a fölített kérdésekre.”

27. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA**A vizsga részei**

Középszint	Emelt szint	
Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
15 perc	180 perc	20 perc
50 pont	80 pont	70 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint	Emelt szint	
	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	NINCS	Bármilyen egynyelvű és/vagy kétnyelvű nyomtatott, nem enciklopédikus szótár	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	Középiskolai célnyelvi, vagy magyar nyelvű földrajzi és történelmi atlasz, valamint egynyelvű nyomtatott nem enciklopédikus szótár	NINCS	Középiskolai célnyelvi, vagy magyar nyelvű földrajzi és történelmi atlasz, valamint egynyelvű nyomtatott nem enciklopédikus szótár

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Középszint
Szóbeli vizsga
15 perc
50 pont

Szóbeli vizsga**Általános szabályok**

A középszintű érettségi csak szóbeli vizsgarészből áll. A vizsgán a jelölt tételt húz és a kihúzott tétel kérdéseire válaszol. A felelet időtartama 15 perc.

A vizsgázók a tételek pontos megfogalmazását és a feladatok párosítását a vizsga ideje előtt nem ismerhetik meg.

A vizsgázó a rendelkezésre álló felkészülési idő (a két feladatra összesen legalább 30 perc) alatt használhat minden engedélyezett segédeszközt: középiskolai célnyelvi vagy magyar nyelvű földrajzi és történelmi atlaszt, valamint egynyelvű nyomtatott, nem enciklopédikus szótárt. A szóbeli feleletnél a vizsgázó csak a térképeket, a második feladathoz tartozó dokumentumot és a felkészüléskor készített vázlatokat használhatja. A segédeszközöket a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja.

Az egyes feladatokhoz kapcsolódó esetleges mellékleteket, szemelvényeket a tételsor tartalmazza.

A vizsgázónak folyamatosan, mondanivalóját logikusan felépítve és a szaknyelv megfelelő használatával önállóan kell felelnie.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli tétel két feladtból áll.

A tételek első (a) feladata a tartalmi követelmények témaköreihez kapcsolódó ismereteket ellenőrzi. A feladat formája önálló témakifejtés.

A második (b) feladat egy autentikus dokumentumhoz (szemelvény, ábra, táblázat stb.) kapcsolódó kérdés vagy kérdések megválaszolása. A feladat formája rövid elemzés.

Amennyiben a második feladathoz kapcsolódó dokumentum egy összefüggő szöveg, az ne haladja meg a 300 szót.

A két feladat között tartalmi átfedés nem lehet.

A felelet időtartamának megoszlása az (a) és (b) feladat között 2/3–1/3 arányú legyen.

A tételek száma vizsgacsoportonként legalább 20 legyen, és a tételekben meg kell jelennie az általános követelményekben meghatározott valamennyi témakörnek. A tételsor legalább 30%-át (20 tétel esetén 6 tételt) évről évre módosítani kell.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli feleletet az értékelési útmutató segítségével a kérdező tanár értékeli. Az értékelés csak egész pontszámokban történhet. Az elérhető maximális pontszám 50, amelyből az első feladat megoldására maximum 30, a másodikéra maximum 20 pont adható.

Az összpontszám megoszlása az értékelési szempontok szerint:

FELADATTÍPUS	AZ ÉRTÉKELÉS SZEMPONTJAI	PONTSZÁM
a) Önálló témakifejtés	– Tartalom, – Felépítés, – (Szak)szókincs, nyelvhasználat	20 pont 5 pont 5 pont
b) Elemzés	– Tartalom – (Szak)szókincs, nyelvhasználat	15 pont 5 pont

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	20 perc
80 pont	70 pont

Az emelt szintű érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészből áll.

Az emelt szintű vizsgán nyújtott teljesítményt a két vizsgarészre kapott pontszámok összege határozza meg.

Írásbeli vizsga**Általános szabályok**

Az írásbeli vizsga során a vizsgázónak egy központilag meghatározott feladatot kell megoldania. A feladat megoldására 180 perc áll a vizsgázó rendelkezésére.

Az írásbeli feladathoz bármilyen egynyelvű és/vagy kétnyelvű nyomtatott, nem enciklopédikus szótár használható. A segédeszközöket a vizsgázó biztosítja.

Amennyiben az egyes feladatokhoz egyéb információkra, pl. adatokra, szemelvényekre van szükség, azt a feladatnak tartalmaznia kell.

Az írásbeli feladatlap tartalmi jellemzői

Az írásbeli vizsgán a vizsgázónak 450–500 szó terjedelmű esszé jellegű fogalmazást kell írnia. A vizsgán három megadott cím közül kell egyet választani. Az egyes címeknek a következő témakörökhöz kell kapcsolódniuk:

1. célnyelvi irodalom vagy művészet,
2. a célnyelvi országok történelme, társadalmi, gazdasági vagy politikai élete,
3. általános, összehasonlító jellegű civilizációs téma.

(A célnyelvi országok körét a részletes vizsgakövetelmény tartalmazza.)

Az írásbeli feladatlap értékelése

A vizsgadolgozatok javítását és értékelését a vizsgaközpont által megbízott, a vizsgázó iskolájától független, külső értékelő végzi központilag összeállított javítási-értékelési útmutató alapján.

Az értékelés csak egész pontszámokban történhet.

Az írásbeli részre maximum 80 pont adható a következő megoszlásban:

- tartalom: 50 pont;
- logikus felépítés, forma, stílus, illetve a megfelelő szókincs használata: 30 pont.

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

A szóbeli vizsgán a vizsgázó tételt húz, és a kihúzott tétel kérdéseire válaszol. A felelet időtartama 20 perc.

A vizsgázók a tételek pontos megfogalmazását és a feladatok párosítását a vizsga ideje előtt nem ismerhetik meg. A szóbeli tételek alapjául szolgáló témaköröket azonban az emelt szintű vizsgát megelőző tanév végéig meg kell ismeriük a jelentkezőknek.

A vizsgázó a rendelkezésre álló felkészülési idő (a két feladatra összesen legalább 30 perc) alatt használhat minden engedélyezett segédeszközt: a középiskolai célnyelvi vagy magyar nyelvű földrajzi és történelmi atlaszt, valamint egy-nyelvű nyomtatott, nem enciklopédikus szótárt. A szóbeli feleletnél a vizsgázó csak a térképeket, a második feladathoz tartozó dokumentumot és a felkészüléskor készített vázlatokat használhatja.

A segédeszközöket a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja.

Az egyes feladatokhoz kapcsolódó esetleges mellékleteket, szemelvényeket a tételsor tartalmazza.

A vizsgázónak folyamatosan, mondanivalóját logikusan felépítve, gazdag (szak)szókincs megfelelő használatával, választékos stílusban, önállóan kell felelnie.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli tétel két feladtból áll.

A tételek első (a) feladata a tartalmi követelmények témaköreihez kapcsolódó ismereteket ellenőrzi. A feladat formája önálló témakifejtés.

A második (b) feladat egy autentikus dokumentumhoz (szemelvény, ábra, táblázat stb.) kapcsolódó kérdés vagy kérdések megválaszolása. A feladat formája rövid elemzés.

Amennyiben a második feladathoz kapcsolódó dokumentum egy összefüggő szöveg, az ne haladja meg a 400 szót.

A két feladat között tartalmi átfedés nem lehet.

A felelet időtartamának megoszlása az (a) és (b) feladat között 2/3–1/3 arányú legyen.

A tételek száma vizsgacsoportonként legalább 20 legyen, a tételekben meg kell jelennie az általános követelményekben meghatározott valamennyi témakörnek.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli felelet értékelése a központilag összeállított értékelési útmutató alapján történik. Az értékelés csak egész pontszámokban történhet. Az elérhető maximális pontszám 70, amelyből az első feladat megoldására maximum 45, a másodikéra maximum 25 pont adható.

Az összpontszám megoszlása az értékelési szempontok szerint:

Feladattípus	Az értékelés szempontjai	Pontszám
a) Önálló témakifejtés	– Tartalom – Felépítés – (Szak)szókincs, nyelvhasználat	30 pont 5 pont 10 pont
b) Elemzés	– Tartalom – (Szak)szókincs, nyelvhasználat	15 pont 10 pont

”

28. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint	Emelt szint	
Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
15 perc	180 perc	20 perc
50 pont	80 pont	70 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint	Emelt szint	
	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	NINCS	Bármilyen egynyelvű és/vagy kétnyelvű nyomtatott, nem enciklopédikus szótár	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	Középszintű célnyelvi, vagy magyar nyelvű földrajzi és történelmi atlasz, valamint egynyelvű nyomtatott nem enciklopédikus szótár	NINCS	Középszintű célnyelvi, vagy magyar nyelvű földrajzi és történelmi atlasz, valamint egynyelvű nyomtatott nem enciklopédikus szótár

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Középszint
Szóbeli vizsga
15 perc
50 pont

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

A középszintű érettségi csak szóbeli vizsgarészből áll. A vizsgán a jelölt tételt húz és a kihúzott tétel kérdéseire válaszol. A felelet időtartama 15 perc.

A vizsgázók a tételek pontos megfogalmazását és a feladatok párosítását a vizsga ideje előtt nem ismerhetik meg.

A vizsgázó a rendelkezésre álló felkészülési idő (a két feladatra összesen legalább 30 perc) alatt használhat minden engedélyezett segédeszközt: középszintű célnyelvi vagy magyar nyelvű földrajzi és történelmi atlaszt, valamint egynyelvű nyomtatott, nem enciklopédikus szótárt. A szóbeli feleletnél a vizsgázó csak a térképeket, a második feladathoz tartozó dokumentumot és a felkészüléskor készített vázlatokat használhatja. A segédeszközöket a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja.

Az egyes feladatokhoz kapcsolódó esetleges mellékleteket, szemelvényeket a tételsor tartalmazza.

A vizsgázónak folyamatosan, mondanivalóját logikusan felépítve és a szaknyelv megfelelő használatával önállóan kell felelnie.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli tétel két feladtból áll.

A tételek első (a) feladata a tartalmi követelmények témaköreihez kapcsolódó ismereteket ellenőrzi. A feladat formája önálló témakifejtés.

A második (b) feladat egy autentikus dokumentumhoz (szemelvény, ábra, táblázat stb.) kapcsolódó kérdés vagy kérdések megválaszolása. A feladat formája rövid elemzés.

Amennyiben a második feladathoz kapcsolódó dokumentum egy összefüggő szöveg, az ne haladja meg a 300 szót.

A két feladat között tartalmi átfedés nem lehet.

A felelet időtartamának megoszlása az (a) és (b) feladat között 2/3–1/3 arányú legyen.

A tételek száma vizsgacsoportonként legalább 20 legyen, és a tételekben meg kell jelennie az általános követelményekben meghatározott valamennyi témakörnek. A tételsor legalább 30%-át (20 tétel esetén 6 tételt) évről évre módosítani kell.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli feleletet az értékelési útmutató segítségével a kérdező tanár értékeli. Az értékelés csak egész pontszámokban történhet. Az elérhető maximális pontszám 50, amelyből az első feladat megoldására maximum 30, a másodikikéra maximum 20 pont adható.

Az összpontszám megoszlása az értékelési szempontok szerint:

Feladattípus	Az értékelés szempontjai	Pontszám
a) Önálló témakifejtés	– Tartalom – Felépítés – (Szak)szókincs, nyelvhasználat	20 pont 5 pont 5 pont
b) Elemzés	– Tartalom – (Szak)szókincs, nyelvhasználat	15 pont 5 pont

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	20 perc
80 pont	70 pont

Az emelt szintű érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészből áll.

Az emelt szintű vizsgán nyújtott teljesítményt a két vizsgarészre kapott pontszámok összege határozza meg.

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsga során a vizsgázónak egy központilag meghatározott feladatot kell megoldania. A feladat megoldására 180 perc áll a vizsgázó rendelkezésére.

Az írásbeli feladathoz bármilyen egynyelvű és/vagy kétnyelvű nyomtatott, nem enciklopédikus szótár használható. A segédeszközöket a vizsgázó biztosítja.

Amennyiben az egyes feladatokhoz egyéb információkra, pl. adatokra, szemelvényekre van szükség, azt a feladatnak tartalmaznia kell.

Az írásbeli feladatlap tartalmi jellemzői

Az írásbeli vizsgán a vizsgázónak 450–500 szó terjedelmű esszé jellegű fogalmazást kell írnia. A vizsgán három megadott cím közül kell egyet választani. Az egyes címeknek a következő témakörökhöz kell kapcsolódniuk:

1. célnyelvi irodalom vagy művészet,
2. a célnyelvi országok történelme, társadalmi, gazdasági vagy politikai élete,
3. általános, összehasonlító jellegű civilizációs téma.

(A célnyelvi országok körét a részletes vizsgakövetelmény tartalmazza.)

Az írásbeli feladatlap értékelése

A vizsgadolgozatok javítását és értékelését a vizsgaközpont által megbízott, a vizsgázó iskolájától független, külső értékelő végzi központilag összeállított javítási-értékelési útmutató alapján.

Az értékelés csak egész pontszámokban történhet.

Az írásbeli részre maximum 80 pont adható a következő megoszlásban:

- tartalom: 50 pont;
- logikus felépítés, forma, stílus, illetve a megfelelő szókincs használata: 30 pont.

Szóbeli vizsga**Általános szabályok**

A szóbeli vizsgán a vizsgázó tételt húz, és a kihúzott tétel kérdéseire válaszol. A felelet időtartama 20 perc.

A vizsgázók a tételek pontos megfogalmazását és a feladatok párosítását a vizsga ideje előtt nem ismerhetik meg. A szóbeli tételek alapjául szolgáló témaköröket azonban az emelt szintű vizsgát megelőző tanév végéig meg kell ismereniük a jelentkezőknek.

A vizsgázó a rendelkezésre álló felkészülési idő (a két feladatra összesen legalább 30 perc) alatt használhat minden engedélyezett segédeszközt: a középiskolai célnyelvi vagy magyar nyelvű földrajzi és történelmi atlaszt, valamint egy nyelvű nyomtatott, nem enciklopédikus szótárt. A szóbeli feleletnél a vizsgázó csak a térképeket, a második feladathoz tartozó dokumentumot és a felkészüléskor készített vázlatokat használhatja.

A segédeszközöket a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja.

Az egyes feladatokhoz kapcsolódó esetleges mellékleteket, szemelvényeket a tételsor tartalmazza.

A vizsgázónak folyamatosan, mondanivalóját logikusan felépítve, gazdag (szak)szókincs megfelelő használatával, választékos stílusban, önállóan kell felelnie.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli tétel két feladtból áll.

A tételek első (a) feladata a tartalmi követelmények témaköreihez kapcsolódó ismereteket ellenőrzi. A feladat formája önálló témakifejtés.

A második (b) feladat egy autentikus dokumentumhoz (szemelvény, ábra, táblázat stb.) kapcsolódó kérdés vagy kérdések megválaszolása. A feladat formája rövid elemzés.

Amennyiben a második feladathoz kapcsolódó dokumentum egy összefüggő szöveg, az ne haladja meg a 400 szót.

A két feladat között tartalmi átfedés nem lehet.

A felelet időtartamának megoszlása az (a) és (b) feladat között 2/3–1/3 arányú legyen.

A tételek száma vizsgacsoportonként legalább 20 legyen, a tételekben meg kell jelennie az általános követelményekben meghatározott valamennyi témakörnek.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli felelet értékelése a központilag összeállított értékelési útmutató alapján történik. Az értékelés csak egész pontszámokban történhet. Az elérhető maximális pontszám 70, amelyből az első feladat megoldására maximum 45, a másodikéra maximum 25 pont adható.

Az összpontszám megoszlása az értékelési szempontok szerint:

Feladattípus	Az értékelés szempontjai	Pontszám
a) Önálló témakifejtés	– Tartalom	30 pont
	– Felépítés	5 pont
	– (Szak)szókincs, nyelvhasználat	10 pont
b) Elemzés	– Tartalom	15 pont
	– (Szak)szókincs, nyelvhasználat	10 pont

”

29. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint	Emelt szint	
Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
15 perc	180 perc	20 perc
50 pont	80 pont	70 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint	Emelt szint	
	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	NINCS	Bármilyen egynyelvű és/vagy kétnyelvű nyomtatott, nem enciklopédikus szótár	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	Középszintű célnyelvi, vagy magyar nyelvű földrajzi és történelmi atlasz, valamint egynyelvű nyomtatott nem enciklopédikus szótár	NINCS	Középszintű célnyelvi, vagy magyar nyelvű földrajzi és történelmi atlasz, valamint egynyelvű nyomtatott nem enciklopédikus szótár

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Középszint
Szóbeli vizsga
15 perc
50 pont

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

A középszintű érettségi csak szóbeli vizsgarészből áll. A vizsgán a jelölt tételt húz és a kihúzott tétel kérdéseire válaszol. A felelet időtartama 15 perc.

A vizsgázók a tételek pontos megfogalmazását és a feladatok párosítását a vizsga ideje előtt nem ismerhetik meg.

A vizsgázó a rendelkezésre álló felkészülési idő (a két feladatra összesen legalább 30 perc) alatt használhat minden engedélyezett segédeszközt: középszintű célnyelvi vagy magyar nyelvű földrajzi és történelmi atlaszt, valamint egynyelvű nyomtatott, nem enciklopédikus szótárt. A szóbeli feleletnél a vizsgázó csak a térképeket, a második feladathoz tartozó dokumentumot és a felkészüléskor készített vázlatokat használhatja. A segédeszközöket a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja.

Az egyes feladatokhoz kapcsolódó esetleges mellékleteket, szemelvényeket a tételsor tartalmazza.

A vizsgázónak folyamatosan, mondanivalóját logikusan felépítve és a szaknyelv megfelelő használatával önállóan kell felelnie.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli tétel két feladtból áll.

A tételek első (a) feladata a tartalmi követelmények témaköreihez kapcsolódó ismereteket ellenőrzi. A feladat formája önálló témakifejtés.

A második (b) feladat egy autentikus dokumentumhoz (szemelvény, ábra, táblázat stb.) kapcsolódó kérdés vagy kérdések megválaszolása. A feladat formája rövid elemzés.

Amennyiben a második feladathoz kapcsolódó dokumentum egy összefüggő szöveg, az ne haladja meg a 300 szót.

A két feladat között tartalmi átfedés nem lehet.

A felelet időtartamának megoszlása az (a) és (b) feladat között 2/3–1/3 arányú legyen.

A tételek száma vizsgacsoportonként legalább 20 legyen, és a tételekben meg kell jelennie az általános követelményekben meghatározott valamennyi témakörnek. A tételsor legalább 30%-át (20 tétel esetén 6 tételt) évről évre módosítani kell.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli feleletet az értékelési útmutató segítségével a kérdező tanár értékeli. Az értékelés csak egész pontszámokban történhet. Az elérhető maximális pontszám 50, amelyből az első feladat megoldására maximum 30, a másodikikéra maximum 20 pont adható.

Az összpontszám megoszlása az értékelési szempontok szerint:

FELADATTÍPUS	AZ ÉRTÉKELÉS SZEMPONTJAI	PONTSZÁM
a) Önálló témakifejtés	– Tartalom – Felépítés – (Szak)szókincs, nyelvhasználat	20 pont 5 pont 5 pont
b) Elemzés:	– Tartalom – (Szak)szókincs, nyelvhasználat	15 pont 5 pont

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	20 perc
80 pont	70 pont

Az emelt szintű érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészből áll.

Az emelt szintű vizsgán nyújtott teljesítményt a két vizsgarészre kapott pontszámok összege határozza meg.

Írásbeli vizsga**Általános szabályok**

Az írásbeli vizsga során a vizsgázónak egy központilag meghatározott feladatot kell megoldania. A feladat megoldására 180 perc áll a vizsgázó rendelkezésére.

Az írásbeli feladathoz bármilyen egynyelvű és/vagy kétnyelvű nyomtatott, nem enciklopédikus szótár használható. A segédeszközöket a vizsgázó biztosítja.

Amennyiben az egyes feladatokhoz egyéb információkra, pl. adatokra, szemelvényekre van szükség, azt a feladatnak tartalmaznia kell.

Az írásbeli feladatlap tartalmi jellemzői

Az írásbeli vizsgán a vizsgázónak 450–500 szó terjedelmű esszé jellegű fogalmazást kell írnia. A vizsgán három megadott cím közül kell egyet választani. Az egyes címeknek a következő témakörökhöz kell kapcsolódniuk:

1. célnyelvi irodalom vagy művészet,
2. a célnyelvi országok történelme, társadalmi, gazdasági vagy politikai élete,
3. általános, összehasonlító jellegű civilizációs téma.

(A célnyelvi országok körét a részletes vizsgakövetelmény tartalmazza.)

Az írásbeli feladatlap értékelése

A vizsgadolgozatok javítását és értékelését a vizsgaközpont által megbízott, a vizsgázó iskolájától független, külső értékelő végzi központilag összeállított javítási-értékelési útmutató alapján.

Az értékelés csak egész pontszámokban történhet.

Az írásbeli részre maximum 80 pont adható a következő megoszlásban:

- tartalom: 50 pont;
- logikus felépítés, forma, stílus, illetve a megfelelő szókincs használata: 30 pont.

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

A szóbeli vizsgán a vizsgázó tételt húz, és a kihúzott tétel kérdéseire válaszol. A felelet időtartama 20 perc.

A vizsgázók a tételek pontos megfogalmazását és a feladatok párosítását a vizsga ideje előtt nem ismerhetik meg. A szóbeli tételek alapjául szolgáló témaköröket azonban az emelt szintű vizsgát megelőző tanév végéig meg kell ismeríteniük a jelentkezőknek.

A vizsgázó a rendelkezésre álló felkészülési idő (a két feladatra összesen legalább 30 perc) alatt használhat minden engedélyezett segédeszközt: a középiskolai célnyelvi vagy magyar nyelvű földrajzi és történelmi atlaszt, valamint egy-nyelvű nyomtatott, nem enciklopédikus szótárt. A szóbeli feleletnél a vizsgázó csak a térképeket, a második feladathoz tartozó dokumentumot és a felkészüléskor készített vázlatokat használhatja.

A segédeszközöket a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja.

Az egyes feladatokhoz kapcsolódó esetleges mellékleteket, szemelvényeket a tételsor tartalmazza.

A vizsgázónak folyamatosan, mondanivalóját logikusan felépítve, gazdag (szak)szókincs megfelelő használatával, választékos stílusban, önállóan kell felelnie.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli tétel két feladtból áll.

A tételek első (a) feladata a tartalmi követelmények témaköreihez kapcsolódó ismereteket ellenőrzi. A feladat formája önálló témakifejtés.

A második (b) feladat egy autentikus dokumentumhoz (szemelvény, ábra, táblázat stb.) kapcsolódó kérdés vagy kérdések megválaszolása. A feladat formája rövid elemzés.

Amennyiben a második feladathoz kapcsolódó dokumentum egy összefüggő szöveg, az ne haladja meg a 400 szót.

A két feladat között tartalmi átfedés nem lehet.

A felelet időtartamának megoszlása az (a) és (b) feladat között 2/3–1/3 arányú legyen.

A tételek száma vizsgacsoportonként legalább 20 legyen, a tételekben meg kell jelennie az általános követelményekben meghatározott valamennyi témakörnek.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli felelet értékelése a központilag összeállított értékelési útmutató alapján történik. Az értékelés csak egész pontszámokban történhet. Az elérhető maximális pontszám 70, amelyből az első feladat megoldására maximum 45, a másodikéra maximum 25 pont adható.

Az összpontszám megoszlása az értékelési szempontok szerint:

FELADATTÍPUS	AZ ÉRTÉKELÉS SZEMPONTJAI	PONTSZÁM
a) Önálló témakifejtés	– Tartalom – Felépítés – (Szak)szókincs, nyelvhasználat	30 pont 5 pont 10 pont
b) Elemzés:	– Tartalom – (Szak)szókincs, nyelvhasználat	15 pont 10 pont

30. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint	Emelt szint	
Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
15 perc	180 perc	20 perc
50 pont	80 pont	70 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint	Emelt szint	
	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	NINCS	Bármilyen egynyelvű és/vagy kétnyelvű nyomtatott, nem enciklopédikus szótár	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	Középszintű célnyelvi, vagy magyar nyelvű földrajzi és történelmi atlasz, valamint egynyelvű nyomtatott nem enciklopédikus szótár	NINCS	Középszintű célnyelvi, vagy magyar nyelvű földrajzi és történelmi atlasz, valamint egynyelvű nyomtatott nem enciklopédikus szótár

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Középszint
Szóbeli vizsga
15 perc
50 pont

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

A középszintű érettségi csak szóbeli vizsgarészből áll. A vizsgán a jelölt tételt húz és a kihúzott tétel kérdéseire válaszol. A felelet időtartama 15 perc.

A vizsgázók a tételek pontos megfogalmazását és a feladatok párosítását a vizsga ideje előtt nem ismerhetik meg.

A vizsgázó a rendelkezésre álló felkészülési idő (a két feladatra összesen legalább 30 perc) alatt használhat minden engedélyezett segédeszközt: középszintű célnyelvi vagy magyar nyelvű földrajzi és történelmi atlaszt, valamint egynyelvű nyomtatott, nem enciklopédikus szótárt. A szóbeli feleletnél a vizsgázó csak a térképeket, a második feladathoz tartozó dokumentumot és a felkészüléskor készített vázlatokat használhatja. A segédeszközöket a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja.

Az egyes feladatokhoz kapcsolódó esetleges mellékleteket, szemelvényeket a tételsor tartalmazza.

A vizsgázónak folyamatosan, mondanivalóját logikusan felépítve és a szaknyelv megfelelő használatával önállóan kell felelnie.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli tétel két feladtból áll.

A tételek első (a) feladata a tartalmi követelmények témaköreihez kapcsolódó ismereteket ellenőrzi. A feladat formája önálló témakifejtés.

A második (b) feladat egy autentikus dokumentumhoz (szemelvény, ábra, táblázat stb.) kapcsolódó kérdés vagy kérdések megválaszolása. A feladat formája rövid elemzés.

Amennyiben a második feladathoz kapcsolódó dokumentum egy összefüggő szöveg, az ne haladja meg a 300 szót.

A két feladat között tartalmi átfedés nem lehet.

A felelet időtartamának megoszlása az (a) és (b) feladat között 2/3–1/3 arányú legyen.

A tételek száma vizsgacsoportonként legalább 20 legyen, és a tételekben meg kell jelennie az általános követelményekben meghatározott valamennyi témakörnek. A tételsor legalább 30%-át (20 tétel esetén 6 tételt) évről évre módosítani kell.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli feleletet az értékelési útmutató segítségével a kérdező tanár értékeli. Az értékelés csak egész pontszámokban történhet. Az elérhető maximális pontszám 50, amelyből az első feladat megoldására maximum 30, a másodikéra maximum 20 pont adható.

Az összpontszám megoszlása az értékelési szempontok szerint:

FELADATTÍPUS	AZ ÉRTÉKELÉS SZEMPONTJAI	PONTSZÁM
a) Önálló témakifejtés	– Tartalom – Felépítés – (Szak)szókincs, nyelvhasználat	20 pont 5 pont 5 pont
b) Elemzés:	– Tartalom – (Szak)szókincs, nyelvhasználat	15 pont 5 pont

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	20 perc
80 pont	70 pont

Az emelt szintű érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészből áll.

Az emelt szintű vizsgán nyújtott teljesítményt a két vizsgarészre kapott pontszámok összege határozza meg.

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsga során a vizsgázónak egy központilag meghatározott feladatot kell megoldania. A feladat megoldására 180 perc áll a vizsgázó rendelkezésére.

Az írásbeli feladathoz bármilyen egynyelvű és/vagy kétnyelvű nyomtatott, nem enciklopédikus szótár használható. A segédeszközöket a vizsgázó biztosítja.

Amennyiben az egyes feladatokhoz egyéb információkra, pl. adatokra, szemelvényekre van szükség, azt a feladatnak tartalmaznia kell.

Az írásbeli feladatlap tartalmi jellemzői

Az írásbeli vizsgán a vizsgázónak 450–500 szó terjedelmű esszé jellegű fogalmazást kell írnia. A vizsgán három megadott cím közül kell egyet választani. Az egyes címeknek a következő témakörökhöz kell kapcsolódniuk:

1. célnyelvi irodalom vagy művészet
2. a célnyelvi országok történelme, társadalmi, gazdasági vagy politikai élete
3. általános, összehasonlító jellegű civilizációs téma.

(A célnyelvi országok körét a részletes vizsgakövetelmény tartalmazza.)

Az írásbeli feladatlap értékelése

A vizsgadolgozatok javítását és értékelését a vizsgaközpont által megbízott, a vizsgázó iskolájától független, külső értékelő végzi központilag összeállított javítási-értékelési útmutató alapján.

Az értékelés csak egész pontszámokban történhet.

Az írásbeli részre maximum 80 pont adható a következő megoszlásban:

- tartalom: 50 pont;
- logikus felépítés, forma, stílus, illetve a megfelelő szókincs használata: 30 pont.

Szóbeli vizsga**Általános szabályok**

A szóbeli vizsgán a vizsgázó tételt húz, és a kihúzott tétel kérdéseire válaszol. A felelet időtartama 20 perc.

A vizsgázók a tételek pontos megfogalmazását és a feladatok párosítását a vizsga ideje előtt nem ismerhetik meg. A szóbeli tételek alapjául szolgáló témaköröket azonban az emelt szintű vizsgát megelőző tanév végéig meg kell ismeriük a jelentkezőknek.

A vizsgázó a rendelkezésre álló felkészülési idő (a két feladatra összesen legalább 30 perc) alatt használhat minden engedélyezett segédeszközt: a középiskolai célnyelvi vagy magyar nyelvű földrajzi és történelmi atlaszt, valamint egy-nyelvű nyomtatott, nem enciklopédikus szótárt. A szóbeli feleletnél a vizsgázó csak a térképeket, a második feladathoz tartozó dokumentumot és a felkészüléskor készített vázlatokat használhatja.

A segédeszközöket a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja.

Az egyes feladatokhoz kapcsolódó esetleges mellékleteket, szemelvényeket a tételsor tartalmazza.

A vizsgázónak folyamatosan, mondanivalóját logikusan felépítve, gazdag (szak)szókincs megfelelő használatával, választékos stílusban, önállóan kell felelnie.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli tétel két feladtból áll.

A tételek első (a) feladata a tartalmi követelmények témaköreihez kapcsolódó ismereteket ellenőrzi. A feladat formája önálló témakifejtés.

A második (b) feladat egy autentikus dokumentumhoz (szemelvény, ábra, táblázat stb.) kapcsolódó kérdés vagy kérdések megválaszolása. A feladat formája rövid elemzés.

Amennyiben a második feladathoz kapcsolódó dokumentum egy összefüggő szöveg, az ne haladja meg a 400 szót.

A két feladat között tartalmi átfedés nem lehet.

A felelet időtartamának megoszlása az (a) és (b) feladat között 2/3–1/3 arányú legyen.

A tételek száma vizsgacsoportonként legalább 20 legyen, a tételekben meg kell jelennie az általános követelményekben meghatározott valamennyi témakörnek.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli felelet értékelése a központilag összeállított értékelési útmutató alapján történik. Az értékelés csak egész pontszámokban történhet. Az elérhető maximális pontszám 70, amelyből az első feladat megoldására maximum 45, a másodikéra maximum 25 pont adható.

Az összpontszám megoszlása az értékelési szempontok szerint:

FELADATTÍPUS	AZ ÉRTÉKELÉS SZEMPONTJAI	PONTSZÁM
a) Önálló témakifejtés	– Tartalom – Felépítés – (Szak)szókincs, nyelvhasználat	30 pont 5 pont 10 pont
b) Elemzés:	– Tartalom – (Szak)szókincs, nyelvhasználat	15 pont 10 pont

31. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint	Emelt szint	
Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
15 perc	180 perc	20 perc
50 pont	80 pont	70 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint	Emelt szint	
	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	NINCS	Bármilyen egynyelvű és/vagy kétnyelvű nyomtatott, nem enciklopédikus szótár	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	Középszintű célnyelvi, vagy magyar nyelvű földrajzi és történelmi atlasz, valamint egynyelvű nyomtatott nem enciklopédikus szótár	NINCS	Középszintű célnyelvi, vagy magyar nyelvű földrajzi és történelmi atlasz, valamint egynyelvű nyomtatott nem enciklopédikus szótár

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Középszint
Szóbeli vizsga
15 perc
50 pont

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

A középszintű érettségi csak szóbeli vizsgarészből áll. A vizsgán a jelölt tételt húz és a kihúzott tétel kérdéseire válaszol. A felelet időtartama 15 perc.

A vizsgázók a tételek pontos megfogalmazását és a feladatok párosítását a vizsga ideje előtt nem ismerhetik meg.

A vizsgázó a rendelkezésre álló felkészülési idő (a két feladatra összesen legalább 30 perc) alatt használhat minden engedélyezett segédeszközt: középszintű célnyelvi vagy magyar nyelvű földrajzi és történelmi atlaszt, valamint egynyelvű nyomtatott, nem enciklopédikus szótárt. A szóbeli feleletnél a vizsgázó csak a térképeket, a második feladathoz tartozó dokumentumot és a felkészüléskor készített vázlatokat használhatja. A segédeszközöket a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja.

Az egyes feladatokhoz kapcsolódó esetleges mellékleteket, szemelvényeket a tételsor tartalmazza.

A vizsgázónak folyamatosan, mondanivalóját logikusan felépítve és a szaknyelv megfelelő használatával önállóan kell felelnie.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli tétel két feladtból áll.

A tételek első (a) feladata a tartalmi követelmények témaköreihez kapcsolódó ismereteket ellenőrzi. A feladat formája önálló témakifejtés.

A második (b) feladat egy autentikus dokumentumhoz (szemelvény, ábra, táblázat stb.) kapcsolódó kérdés vagy kérdések megválaszolása. A feladat formája rövid elemzés.

Amennyiben a második feladathoz kapcsolódó dokumentum egy összefüggő szöveg, az ne haladja meg a 300 szót.

A két feladat között tartalmi átfedés nem lehet.

A felelet időtartamának megoszlása az (a) és (b) feladat között 2/3–1/3 arányú legyen.

A tételek száma vizsgacsoportonként legalább 20 legyen, és a tételekben meg kell jelennie az általános követelményekben meghatározott valamennyi témakörnek. A tételsor legalább 30%-át (20 tétel esetén 6 tételt) évről évre módosítani kell.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli feleletet az értékelési útmutató segítségével a kérdező tanár értékeli. Az értékelés csak egész pontszámokban történhet. Az elérhető maximális pontszám 50, amelyből az első feladat megoldására maximum 30, a másodikéra maximum 20 pont adható.

Az összpontszám megoszlása az értékelési szempontok szerint:

FELADATTÍPUS	AZ ÉRTÉKELÉS SZEMPONTJAI	PONTSZÁM
a) Önálló témakifejtés	– Tartalom – Felépítés – (Szak)szókincs, nyelvhasználat	20 pont 5 pont 5 pont
b) Elemzés:	– Tartalom – (Szak)szókincs, nyelvhasználat	15 pont 5 pont

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	20 perc
80 pont	70 pont

Az emelt szintű érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészből áll.

Az emelt szintű vizsgán nyújtott teljesítményt a két vizsgarészre kapott pontszámok összege határozza meg.

Írásbeli vizsga**Általános szabályok**

Az írásbeli vizsga során a vizsgázónak egy központilag meghatározott feladatot kell megoldania. A feladat megoldására 180 perc áll a vizsgázó rendelkezésére.

Az írásbeli feladathoz bármilyen egynyelvű és/vagy kétnyelvű nyomtatott, nem enciklopédikus szótár használható. A segédeszközöket a vizsgázó biztosítja.

Amennyiben az egyes feladatokhoz egyéb információkra, pl. adatokra, szemelvényekre van szükség, azt a feladatnak tartalmaznia kell.

Az írásbeli feladatlap tartalmi jellemzői

Az írásbeli vizsgán a vizsgázónak 450–500 szó terjedelmű esszé jellegű fogalmazást kell írnia. A vizsgán három megadott cím közül kell egyet választani. Az egyes címeknek a következő témakörökhöz kell kapcsolódniuk:

1. célnyelvi irodalom vagy művészet,
2. a célnyelvi országok történelme, társadalmi, gazdasági vagy politikai élete,
3. általános, összehasonlító jellegű civilizációs téma.

(A célnyelvi országok körét a részletes vizsgakövetelmény tartalmazza.)

Az írásbeli feladatlap értékelése

A vizsgadolgozatok javítását és értékelését a vizsgaközpont által megbízott, a vizsgázó iskolájától független, külső értékelő végzi központilag összeállított javítási-értékelési útmutató alapján.

Az értékelés csak egész pontszámokban történhet.

Az írásbeli részre maximum 80 pont adható a következő megoszlásban:

- tartalom: 50 pont;
- logikus felépítés, forma, stílus, illetve a megfelelő szókincs használata: 30 pont.

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

A szóbeli vizsgán a vizsgázó tételt húz, és a kihúzott tétel kérdéseire válaszol. A felelet időtartama 20 perc.

A vizsgázók a tételek pontos megfogalmazását és a feladatok párosítását a vizsga ideje előtt nem ismerhetik meg. A szóbeli tételek alapjául szolgáló témakörököt azonban az emelt szintű vizsgát megelőző tanév végéig meg kell ismereniük a jelentkezőknek.

A vizsgázó a rendelkezésre álló felkészülési idő (a két feladatra összesen legalább 30 perc) alatt használhat minden engedélyezett segédeszközt: a középiskolai célnyelvi vagy magyar nyelvű földrajzi és történelmi atlaszt, valamint egy-nyelvű nyomtatott, nem enciklopédikus szótárt. A szóbeli feleletnél a vizsgázó csak a térképeket, a második feladathoz tartozó dokumentumot és a felkészüléskor készített vázlatokat használhatja.

A segédeszközöket a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja.

Az egyes feladatokhoz kapcsolódó esetleges mellékleteket, szemelvényeket a tételsor tartalmazza.

A vizsgázónak folyamatosan, mondanivalóját logikusan felépítve, gazdag (szak)szókincs megfelelő használatával, választékos stílusban, önállóan kell felelnie.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli tétel két feladtból áll.

A tételek első (a) feladata a tartalmi követelmények témaköreihez kapcsolódó ismereteket ellenőrzi. A feladat formája önálló témakifejtés.

A második (b) feladat egy autentikus dokumentumhoz (szemelvény, ábra, táblázat stb.) kapcsolódó kérdés vagy kérdések megválaszolása. A feladat formája rövid elemzés.

Amennyiben a második feladathoz kapcsolódó dokumentum egy összefüggő szöveg, az ne haladja meg a 400 szót.

A két feladat között tartalmi átfedés nem lehet.

A felelet időtartamának megoszlása az (a) és (b) feladat között 2/3–1/3 arányú legyen.

A tételek száma vizsgacsoportonként legalább 20 legyen, a tételekben meg kell jelennie az általános követelményekben meghatározott valamennyi témakörnek.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli felelet értékelése a központilag összeállított értékelési útmutató alapján történik. Az értékelés csak egész pontszámokban történhet. Az elérhető maximális pontszám 70, amelyből az első feladat megoldására maximum 45, a másodikééra maximum 25 pont adható.

Az összpontszám megoszlása az értékelési szempontok szerint:

FELADATTÍPUS	AZ ÉRTÉKELÉS SZEMPONTJAI	PONTSZÁM
a) Önálló témakifejtés	– Tartalom – Felépítés – (Szak)szókincs, nyelvhasználat	30 pont 5 pont 10 pont
b) Elemzés:	– Tartalom – (Szak)szókincs, nyelvhasználat	15 pont 10 pont

32. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint	Emelt szint	
Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
15 perc	180 perc	20 perc
50 pont	80 pont	70 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint	Emelt szint	
	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	NINCS	Bármilyen egynyelvű és/vagy kétnyelvű nyomtatott, nem enciklopédikus szótár	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	Középszintű célnyelvi, vagy magyar nyelvű földrajzi és történelmi atlasz, valamint egynyelvű nyomtatott nem enciklopédikus szótár	NINCS	Középszintű célnyelvi, vagy magyar nyelvű földrajzi és történelmi atlasz, valamint egynyelvű nyomtatott nem enciklopédikus szótár

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Középszint
Szóbeli vizsga
15 perc
50 pont

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

A középszintű érettségi csak szóbeli vizsgarészből áll. A vizsgán a jelölt tételt húz és a kihúzott tétel kérdéseire válaszol. A felelet időtartama 15 perc.

A vizsgázók a tételek pontos megfogalmazását és a feladatok párosítását a vizsga ideje előtt nem ismerhetik meg.

A vizsgázó a rendelkezésre álló felkészülési idő (a két feladatra összesen legalább 30 perc) alatt használhat minden engedélyezett segédeszközt: középszintű célnyelvi vagy magyar nyelvű földrajzi és történelmi atlaszt, valamint egynyelvű nyomtatott, nem enciklopédikus szótárt. A szóbeli feleletnél a vizsgázó csak a térképeket, a második feladathoz tartozó dokumentumot és a felkészüléskor készített vázlatokat használhatja. A segédeszközöket a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja.

Az egyes feladatokhoz kapcsolódó esetleges mellékleteket, szemelvényeket a tételsor tartalmazza.

A vizsgázónak folyamatosan, mondanivalóját logikusan felépítve és a szaknyelv megfelelő használatával önállóan kell felelnie.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli tétel két feladtból áll.

A tételek első (a) feladata a tartalmi követelmények témaköreihez kapcsolódó ismereteket ellenőrzi. A feladat formája önálló témakifejtés.

A második (b) feladat egy autentikus dokumentumhoz (szemelvény, ábra, táblázat stb.) kapcsolódó kérdés vagy kérdések megválaszolása. A feladat formája rövid elemzés.

Amennyiben a második feladathoz kapcsolódó dokumentum egy összefüggő szöveg, az ne haladja meg a 300 szót.

A két feladat között tartalmi átfedés nem lehet.

A felelet időtartamának megoszlása az (a) és (b) feladat között 2/3–1/3 arányú legyen.

A tételek száma vizsgacsoportonként legalább 20 legyen, és a tételekben meg kell jelennie az általános követelményekben meghatározott valamennyi témakörnek. A tételsor legalább 30%-át (20 tétel esetén 6 tételt) évről évre módosítani kell.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli feleletet az értékelési útmutató segítségével a kérdező tanár értékeli. Az értékelés csak egész pontszámokban történhet. Az elérhető maximális pontszám 50, amelyből az első feladat megoldására maximum 30, a másodikéra maximum 20 pont adható.

Az összpontszám megoszlása az értékelési szempontok szerint:

FELADATTÍPUS	AZ ÉRTÉKELÉS SZEMPONTJAI	PONTSZÁM
a) Önálló témakifejtés	– Tartalom – Felépítés – (Szak)szókincs, nyelvhasználat	20 pont 5 pont 5 pont
b) Elemzés:	– Tartalom – (Szak)szókincs, nyelvhasználat	15 pont 5 pont

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	20 perc
80 pont	70 pont

Az emelt szintű érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészből áll.

Az emelt szintű vizsgán nyújtott teljesítményt a két vizsgarészre kapott pontszámok összege határozza meg.

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsga során a vizsgázónak egy központilag meghatározott feladatot kell megoldania. A feladat megoldására 180 perc áll a vizsgázó rendelkezésére.

Az írásbeli feladathoz bármilyen egynyelvű és/vagy kétnyelvű nyomtatott, nem enciklopédikus szótár használható. A segédeszközöket a vizsgázó biztosítja.

Amennyiben az egyes feladatokhoz egyéb információkra, pl. adatokra, szemelvényekre van szükség, azt a feladatnak tartalmaznia kell.

Az írásbeli feladatlap tartalmi jellemzői

Az írásbeli vizsgán a vizsgázónak 450–500 szó terjedelmű esszé jellegű fogalmazást kell írnia. A vizsgán három megadott cím közül kell egyet választani. Az egyes címeknek a következő témakörökhöz kell kapcsolódniuk:

1. célnyelvi irodalom vagy művészet,
2. a célnyelvi országok történelme, társadalmi, gazdasági vagy politikai élete,
3. általános, összehasonlító jellegű civilizációs téma.

(A célnyelvi országok körét a részletes vizsgakövetelmény tartalmazza.)

Az írásbeli feladatlap értékelése

A vizsgadolgozatok javítását és értékelését a vizsgaközpont által megbízott, a vizsgázó iskolájától független, külső értékelő végzi központilag összeállított javítási-értékelési útmutató alapján.

Az értékelés csak egész pontszámokban történhet.

Az írásbeli részre maximum 80 pont adható a következő megoszlásban:

- tartalom: 50 pont;
- logikus felépítés, forma, stílus, illetve a megfelelő szókincs használata: 30 pont.

Szóbeli vizsga**Általános szabályok**

A szóbeli vizsgán a vizsgázó tételt húz, és a kihúzott tétel kérdéseire válaszol. A felelet időtartama 20 perc.

A vizsgázók a tételek pontos megfogalmazását és a feladatok párosítását a vizsga ideje előtt nem ismerhetik meg. A szóbeli tételek alapjául szolgáló témaköröket azonban az emelt szintű vizsgát megelőző tanév végéig meg kell ismerniük a jelentkezőknek.

A vizsgázó a rendelkezésre álló felkészülési idő (a két feladatra összesen legalább 30 perc) alatt használhat minden engedélyezett segédeszközt: a középiskolai célnyelvi vagy magyar nyelvű földrajzi és történelmi atlaszt, valamint egy-nyelvű nyomtatott, nem enciklopédikus szótárt. A szóbeli feleletnél a vizsgázó csak a térképeket, a második feladathoz tartozó dokumentumot és a felkészüléskor készített vázlatokat használhatja.

A segédeszközöket a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja.

Az egyes feladatokhoz kapcsolódó esetleges mellékleteket, szemelvényeket a tételsor tartalmazza.

A vizsgázónak folyamatosan, mondanivalóját logikusan felépítve, gazdag (szak)szókincs megfelelő használatával, választékos stílusban, önállóan kell felelnie.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli tétel két feladtból áll.

A tételek első (a) feladata a tartalmi követelmények témaköreihez kapcsolódó ismereteket ellenőrzi. A feladat formája önálló témakifejtés.

A második (b) feladat egy autentikus dokumentumhoz (szemelvény, ábra, táblázat stb.) kapcsolódó kérdés vagy kérdések megválaszolása. A feladat formája rövid elemzés.

Amennyiben a második feladathoz kapcsolódó dokumentum egy összefüggő szöveg, az ne haladja meg a 400 szót.

A két feladat között tartalmi átfedés nem lehet.

A felelet időtartamának megoszlása az (a) és (b) feladat között 2/3–1/3 arányú legyen.

A tételek száma vizsgacsoportonként legalább 20 legyen, a tételekben meg kell jelennie az általános követelményekben meghatározott valamennyi témakörnek.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli felelet értékelése a központilag összeállított értékelési útmutató alapján történik. Az értékelés csak egész pontszámokban történhet. Az elérhető maximális pontszám 70, amelyből az első feladat megoldására maximum 45, a másodikéra maximum 25 pont adható.

Az összpontszám megoszlása az értékelési szempontok szerint:

FELADATTÍPUS	AZ ÉRTÉKELÉS SZEMPONTJAI	PONTSZÁM
a) Önálló témakifejtés	– Tartalom – Felépítés – (Szak)szókincs, nyelvhasználat	30 pont 5 pont 10 pont
b) Elemzés:	– Tartalom – (Szak)szókincs, nyelvhasználat	15 pont 10 pont

33. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„EVANGÉLIKUS HITTAN

I. RÉSZLETES VIZSGAKÖVETELMÉNYEK

KÖZÉPSZINT

Témakör	Követelmények
1. Biblia	
Ószövetség	<p>A világ teremtése, bűnbeesés, Kain és Ábel, Noé, Babel története; Az Őstörténet mint hitvallás;</p> <p>Ábrahám, Izsák, Jákob, József története;</p> <p>Izrael népe Egyiptomban, Mózes élete, a kivonulás;</p> <p>A pusztai vándorlás eseményei, a törvény;</p> <p>Honfoglalás, Józsué;</p> <p>Izrael bírái (Gedeon, Sámson, Sámuel);</p> <p>A királyság: Saul, Dávid, Salamon; Nátán próféta;</p> <p>Izrael kettészakadása, a kettős királyság;</p> <p>Próféták: Illés, Ámósz, Hóseás, Ézsaiás, Mikeás;</p> <p>A prófétaág jellemzői;</p> <p>A jósiási reform, Jeremiás próféta;</p> <p>Jeruzsálem pusztulása, a babiloni fogság, a fogság prófétái: Ezékiel, II. Ézsaiás;</p> <p>A fogságból való hazatérés, Ezsdrás, Nehémiás, Haggeus és Zakariás;</p> <p>A zsoltárok könyve, a héber költészet jellemzői;</p> <p>A bölcsességirodalom, Példabeszédek és Jób könyve;</p>
Újszövetség	<p>Jézus születése, a 12 éves Jézus;</p> <p>Keresztelő János személye és szerepe;</p> <p>Jézus megkeresztelése, megkísértése;</p> <p>Tanítványok;</p> <p>Jézus tanítása, gyógyításai, csodái;</p> <p>Hegyi beszéd, Miatyánk, A nagy parancsolat, Példázatok;</p> <p>Péter vallástétele, Jézus megdicsőülése;</p> <p>Jeruzsálemi bevonulás, a nagyhét eseményei, Jézus elfogatása, halála;</p> <p>Jézus feltámadása, mennybemenetel, pünkösd;</p>
Kortörténeti ismeretek	<p>Jézus és az apostolok korának történeti háttere;</p> <p>Palesztina földrajza, néprajza – a mindennapi élet Jézus korában; A vallási élet;</p>
Alapvető ószövetségi és újszövetségi bevezetéstudományi ismeretek	<p>Az Ószövetség szövegének keletkezése, az ószövetségi történetírás;</p> <p>Az Ószövetségi kánon kialakulása, a héber és az alexandriai kánon;</p> <p>Az Újszövetség szövegének kialakulása, őskeresztény irodalmi formák;</p> <p>Az Újszövetségi kánon kialakulása;</p> <p>A Biblia mint Isten Igéjét tartalmazó mű;</p>

Témakör	Követelmények
2. Egyháztörténet	
Krisztus egyházának születése	A kereszténység lényege, gyülekezet fogalma; A missziós parancs; Az első gyülekezetek kialakulása, élete; Pál apostol; Keresztényüldözések; Apostoli atyák és egyházatyák;
A kereszténység államvallássá válása	Nagy Konstantin; Egyetemes zsinatok és egyetemes hitvallások; A nyugati egyházatyák; A pápaság kialakulása; Remeteség és szerzetesség kialakulása;
A középkor egyháza	Torzulások és Cluny reform; A nagy egyházszakadás; Keresztes hadjáratok; Szerzetesrendek és lovagrendek kialakulása; Skolasztika és misztika; A középkori egyház válsága, reformgondolatok;
A magyar egyház kialakulása	A kereszténység felvétele, Szent István államalapítása; A magyar egyház a középkorban, a keresztény műveltség;
A reformáció	Luther Márton élete, személyes vívódásai, a Szentírás válasza; Luther küzdelme az egyház tanításának tisztaságáért: a 95 tétel, viták, vita- iratok; Luther teológiájának alap gondolatai, az evangélikus hitvallások; Kiközösítés és birodalmi átok; Birodalmi gyűlések: Worms, Speier, Augsburg – vallásbéke; A reformáció irányzatai: Zwingli, Kálvin;
A reformáció Magyarországon	Reform a katolikus egyházban: a tridenti zsinat, a jezsuita rend; A reformáció kezdete és terjedése a három részre szakadt országban; Vallásszabadság Erdélyben; Jelentős magyar reformátorok; Bibliafordítás; A helvét irány terjedése; A magyarországi ellenreformáció kezdetei;
Értelmes kegyesség	Ortodoxia, pietizmus, felvilágosodás Európában; Hit és cselekedet, hit és értelem – a teológia és a tudomány szembeállításá- nak téves volta;
Magyar felvilágosodás és pietizmus	A gyászos évtized, Artikuláris gyülekezetek kora; Thököly Imre és II. Rákóczi Ferenc küzdelmei; A pietizmus és a felvilágosodás követői Magyarországon; II. József türelmi rendelete;
A 19. század: forradalmak és elvilágiasodás	A francia forradalom és következményei, egyház és társadalom különválása; Ébredési mozgalmak az evangélikus egyházban, bel- és külmiszió;
A magyar evangélikus egyház a 19. században	Az egyház és állam viszonya, katolikus restaurációs törekvések; Az egyház belső élete;

Témakör	Követelmények
A kereszténység útkeresése a modern világban	Az evangélikus egyház az 1848–49-es szabadságharcban; Az elnyomatás évei, protestáns pátens; Világháborúk és következményeik, egyházak a totális diktatúrákban; A keresztény ökumené a 20. században; Egyházak világtanácsa, Lutheránus Világszövetség; II. Vatikáni zsinat;
Evangélikus egyház a 20. századi Magyarországon	A hazai evangélikusság megfoghatósága; Egyházi élet a két világháború között; Küzdelem a diktatúrákkal, egyház a „puha diktatúrában”;
3. Dogmatika	
A hit alapkérdései	Hit, kinyilatkoztatás, Szentírás, hitvallás; Krisztus evangéliuma;
Hit Istenben	Isten személye, a Szentháromság; A teremtés, a bűn: a teremtőtől való elfordulás; A világot megtartó, gondviselő Isten, az Atya;
Jézus a Krisztus	A testté lett Ige, a Názáreti Jézus; Kereszt és feltámadás; A megváltó Jézus Krisztus, megbékélés Istennel; Megigazulás egyedül kegyelemből, hit által; Isten országa, Krisztus örök uralma;
A Szentlélek közössége	A megszentelő Lélek; Az egyház közössége; A Szentségek: keresztség és úrvacsora; Hívás, egyházi szolgálat;
4. Az egyházi esztendő	
Az egyházi esztendő ünnepei, az ünnepek gyökerei, jelentősége; Az ünnepek liturgiája;	Ádvent, Karácsony, Óév, Újév, Vízkereszt ünnepe; Böjt, Virágvasárnap, Nagycsütörtök, Nagypéntek, Húsvét vasárnap, Mennybemenetel, Pünkösöd; Szentháromság ünnepe, Szentháromsági vasárnapok; A reformáció ünnepe;
5. Etika	
A jézusi etika	Hit és cselekedetek: a Lélek gyümölcsei;
Az ember helye a világban	Képességek, adottságok, Istentől való meghatározottság, kiválasztás; Önismeret, az ember szabadsága és felelőssége önmagáért; Lelkiismeret; A szeretet parancsa; Közösség, elfogadás; Önzés, önzetlenség, önmegvalósítás; A szentek közössége;
Felelősségünk a teremtett világ, az élet védelme és embertársaink iránt	Felelősség a természetért; A tudomány lehetőségei és korlátai; génebézés, klónozás; Abortusz, Eutanázia;
A keresztény etika normái a családi élet, munka és társadalmi élet területén	A nemek egyenlősége, különbözősége, a nemi szerepek; sexus, eros, agape, filia; A házasság rendje; a válás; A szenvedés és a halál; Hívás, elhívás, szolgálat; A lutheri munkaértelmezés;

Témakör	Követelmények
	Az egyén jogai és kötelességei a társadalomban, a társadalom kötelességei az egyén felé; Deviáns viselkedésformák;
6. Világvallások	
A történelmi Isten-kinyilatkoztatás vallásai	A zsidó vallás gyökerei, a judaizmus kialakulása, a zsidó identitás, az élő törvény, az élet ritmusa, a zsinagóga szerepe, szent helyek és jelképek; Az iszlám eredete, forrásai, Mohamed személye, tanítása, elképzelések Allahról, a Korán szerepe az iszlám életben, az iszlám törvény: a saría, a hagyomány: a szunna, vallási kötelezettségek, vallásgyakorlat, az iszlám terjedése napjainkban;
Az örök világtörvény vallásai	A kereszténység helyzete a világvallások között, keresztény felekezetek; A hinduizmus gyökerei, Védizmus, brahmanizmus, legnépszerűbb istenek és istennők, a vallásos élet, a szent szövegek, kasztok, a karma, halál és újraszületés, a megszabaduláshoz vezető ösvények;
Mai vallási áramlatok	A buddhizmus eredete, Buddha személye, mennyei lények, a dharma, a Nirvánához vezető ösvény, szent helyek és ünnepek, a buddhizmus terjedése; A New Age; Az új vallási irányzatok kialakulásának okai, különbség ökumené és szinkretizmus között;
7. Kompetenciák	
Szövegértelmezés	A vizsgázó számára ismert ószövetségi vagy újszövetségi szöveg alapvető mondanivalójának, üzenetének kifejtése, a szöveg műfajának meghatározása; Valamely jelentős egyháztörténelmi eseményhez kötődő forrás elemzése; Hitvallási irat részletének értelmezése a bibliai és dogmatikai ismeretek birtokában;
Esetelemzés	Etikai kérdések, mai problémák elemzése, állásfoglalás, a vélemény indoklása a bibliai tanítás fényében;

EMELT SZINT

Témakör	Követelmények
1. Biblia	
Ószövetség	A világ teremtése, bűnbeesés, Kain és Ábel, Noé, Babel története; Az Őstörténet mint hitvallás; Ábrahám, Izsák, Jákob, József története; Izrael népe Egyiptomban, Mózes élete, a kivonulás; A pusztai vándorlás eseményei, a törvény; Honfoglalás, Józsué; Izrael bírái (Gedeon, Sámson, Sámuel); A királyság: Saul, Dávid, Salamon; Nátán próféta; Izrael kettészakadása, a kettős királyság; Próféták: Illés, Ámós, Hóseás, Ézsaiás, Mikeás; A prófétaág jellemzői; A jósiási reform, Jeremiás próféta; Jeruzsálem pusztulása, a babiloni fogság, a fogság prófétái: Ezékiel, II. Ézsaiás; A fogságból való hazatérés, Ezsdrás, Nehémiás, Haggeus és Zakariás; A zsoltárok könyve, a héber költészet jellemzői; A bölcsességirodalom, Példabeszédek és Jób könyve;

Témakör	Követelmények
Az intertestamentális kor	Apokaliptika: Dániel könyve; A bibliai történetírás;
Újszövetség	Perzsa uralom, Ptolemaioszok és Szeleukidák, Hasmonaeus királyság, Júdea a Római birodalomban: Nagy Heródes; Jézus születése, a 12 éves Jézus; Keresztelő János személye és szerepe; Jézus megkeresztelése, megkísértése; Tanítványok; Jézus tanítása, gyógyításai, csodái; Hegyi beszéd, Miatyánk, A nagy parancsolat, Példázatok; Péter vallástétele, Jézus megdicsőülése; Jeruzsálemi bevonulás, a nagy hét eseményei, Jézus elfogatása, halála; Jézus feltámadása, mennybemenetel, pünkösöd; Az újszövetségi levelek fontosabb témái, tanítása Isten és ember viszonyáról, a megváltásról, a gyülekezet életéről, a keresztény ember életéről, a keresztény reménységéről;
Kortörténeti ismeretek	Jézus és az apostolok korának történeti háttere; Palesztina földrajza, néprajza – a mindennapi élet Jézus korában; A vallási élet – a palesztinai zsidóság szellemi irányzatai, a hellenizmus és a rómaiak vallása;
Alapvető ószövetségi és újszövetségi bevezetéstudományi ismeretek	Az Ószövetség szövegének keletkezése, az ószövetségi történetírás; Az Ószövetségi kánon kialakulása, a héber és az alexandriai kánon. Septuaginta; A holt tengeri tekercsek felfedezése és jelentőségük; Az Újszövetség szövegének kialakulása, őskeresztény irodalmi formák: evangéliumok, levelek, apokaliptika; Az Újszövetségi kánon kialakulása, korai kánonok; Fontosabb újszövetségi kéziratok; Vulgata; A Biblia irodalmi műfajai; A Biblia mint Isten Igéjét tartalmazó mű;
2. Egyháztörténet	
Krisztus egyházának születése	A kereszténység lényege, gyülekezet fogalma; A missziós parancs; Az első gyülekezetek kialakulása, élete; Pál apostol élete, missziós tevékenysége; Zsidókeresztények és pogánykeresztények; Keresztényüldözések; Tévtanok és eretnokségek az I–III. században; Apostoli atyák és egyházatyák;
A kereszténység államvallássá válása	Nagy Konstantin; Egyetemes zsinatok és egyetemes hitvallások; A nyugati egyházatyák, Augustinus; A pápaság kialakulása; Remeteség és szerzetesség kialakulása, Nursiai Benedek Regulája;
A középkor egyháza	A pogány népek térítése; Torzulások és Cluny reform; A nagy egyházszakadás;

Témakör	Követelmények
A magyar egyház kialakulása	Invesztitúra háborúk; Keresztes hadjáratok; Szerzetesrendek és lovagrendek kialakulása; Skolasztika (Aquinoi Tamás) és misztika (Clairvaux-i Bernát); A középkori egyház válsága, reformgondolatok (Wyclif, Husz, Kempis Tamás, Savonarola); Humanizmus és reneszánsz (Erasmus); A kereszténység felvétele, Szent István államalapítása; A magyar egyház a középkorban, a kereszténység megszilárdítása az Árpád-házi királyok alatt, a keresztény műveltség;
A reformáció	A huszitizmus Magyarországon; Luther Márton élete, személyes vívódásai, a Szentírás válasza; Luther küzdelme az egyház tanításának tisztaságáért: a 95 tétel, viták, vitairatok; Luther teológiájának alapgondolatai, az evangélikus hitvallások; Kiközösítés és birodalmi átok; Birodalmi gyűlések: Worms, Speier, Augsburg – vallásbéke; Luther és a parasztháború; Schmalkaldeni szövetség; Az istentisztelet és a keresztény élet változásai; A reformáció irányzatai: Zwingli, Kálvin, anglikán egyház, anabaptisták, antitrinitáriusok; Reform a katolikus egyházban: a tridenti zsinat, a jezsuita rend, Loyolai Ignác;
A reformáció Magyarországon	A reformáció kezdete és terjedése a három részre szakadt országban; Vallásszabadság Erdélyben; Jelentős magyar reformátorok, magyar hitvallások; Bibliafordítás, protestáns kultúra (iskolák, nyomdák); A helvét irány terjedése, antitrinitarizmus; A magyarországi ellenreformáció kezdetei: Telegdi, Pázmány, fegyveres hitvédelem;
Értelmes kegyesség	Ortodoxia, pietizmus, felvilágosodás Európában; Hallei pietizmus jelentősebb alakjai; Deizmus és ateizmus, a természetes vallás; Hit és cselekedet, hit és értelem – a teológia és a tudomány szembeállításának téves volta;
Magyar felvilágosodás és pietizmus	A gyászos évtized, Artikuláris gyülekezetek kora; Thököly Imre és II. Rákóczi Ferenc küzdelmei; I. Lipót, III. Károly, Mária Terézia; A pietizmus és a felvilágosodás követői Magyarországon; II. József türelmi rendelete és hatása;
A 19. század: forradalmak és elvilágiasodás	A francia forradalom és következményei, egyház és társadalom különválása; Ébredési mozgalmak az evangélikus egyházban, bel- és külmisszió; Schleiermacher;
A magyar evangélikus egyház a 19. században	A pápai hatalom megerősödése, új dogmák; Az egyház és állam viszonya, katolikus restaurációs törekvések; Az egyház belső élete, Pesti zsinat, Mária Dorotya;

Témakör	Követelmények
A kereszténység útkeresése a modern világban	<p>Az evangélikus egyház az 1848–49-es szabadságharcban, Haubner Máté, Rázga Pál, Székács József; Az elnyomatás évei, protestáns pátens; Világháborúk és következményeik, egyházak a totális diktatúrákban; Dietrich Bonhoeffer; A keresztény ökumené a 20. században; Egyházak világtanácsa, Lutheránus Világszövetség; II. Vatikáni zsinat;</p>
Evangélikus egyház a 20. századi Magyarországon	<p>A protestáns teológia a 20. században: Barth, Bultmann, Tillich, Schweitzer; A hazai evangélikusság megfogyatkozása; Egyházi élet a két világháború között; Küzdelem a diktatúrákkal, egyház a „puha diktatúrában”; Ordass Lajos; A Káldy-korszak, diakóniai teológia; Új lehetőségek 1989-től;</p>
3. Dogmatika A hit alapkérdései	<p>Hit, kinyilatkoztatás, Isten megismerhetősége; Szentírás, hitvallás; Krisztus evangéliuma;</p>
Hit Istenben	<p>A személyes megtapasztalás szerepe; Isten személye, a Szentháromság; A teremtés, a bűn: a teremtőtől való elfordulás; A világot megtartó, gondviselő Isten, az Atya; Az ember helye, feladata a teremtésben;</p>
Jézus a Krisztus	<p>Isten megszólítható; A testté lett Ige, a Názáreti Jézus; Kereszt és feltámadás; A kereszt teológiája; A megváltó Jézus Krisztus, megbékélés Istennel; Megigazulás egyedül kegyelemből, hit által; Isten országa, Krisztus örök uralma; Ítélet, üdvösség, kárhozat; Isten megtapasztalható szeretete;</p>
A Szentlélek közössége	<p>A megszentelő Lélek; Az egyház közössége; A Szentségek: keresztség és úrvacsora; Hivatás, egyházi szolgálat;</p>
4. Az egyházi esztendő Az egyházi esztendő ünnepei, az ünnepek gyökerei, jelentősége Az ünnepek liturgiája	<p>Ádvent, Karácsony, Óév, Újév, Vízkereszt ünnepe; Böjt, Virágvasárnap, Nagycsütörtök, Nagypéntek, Húsvét vasárnap, Mennybemenetel, Pünkösd; Szentháromság ünnepe, Szentháromsági vasárnapok; A reformáció ünnepe; Passiói istentisztelet, feltámadási istentisztelet; Aratási hálaadó ünnep; Istentiszteletek nemzeti ünnepeinken;</p>

Témakör	Követelmények
5. Etika	
A jézusi etika Az ember helye a világban	Hit és cselekedetek: a Lélek gyümölcsei; Képességek, adottságok, Istentől való meghatározottság, kiválasztás; Önismeret, az ember szabadsága és felelőssége önmagáért; Lelkiismeret; A szeretet parancsa; Közösség, elfogadás; Önzés, önzetlenség, önmegvalósítás; A szentek közössége;
Felelősségünk a teremtett világ, az élet védelme és embertársaink iránt	Felelősség a természetért; A tudomány lehetőségei és korlátai; gensebézet, klónozás; Abortusz, eutanázia;
A keresztény etika normái a családi élet, munka és társadalmi élet területén	A nemek egyenlősége, különbözősége, a nemi szerepek; sexus, eros, agape, filia; A házasság rendje; a válás; A szenvedés és a halál; Hivatás, elhívás, szolgálat; A lutheri munkaértelmezés; Az egyén jogai és kötelességei a társadalomban, a társadalom kötelességei az egyén felé; Deviáns viselkedésformák;
6. Világvallások	
A történelmi Isten-kinyilatkoztatás vallásai	A zsidó vallás gyökerei, a judaizmus kialakulása, a zsidó identitás, az élő törvény, az élet ritmusa, a zsinagóga szerepe, szent helyek és jelképek; Az iszlám eredete, forrásai, Mohamed személye, tanítása, elképzelések Allahról, a Korán szerepe az iszlám életben, az iszlám törvény: a saría, a hagyomány: a szunna, vallási kötelezettségek, vallásgyakorlat, az iszlám terjedése napjainkban;
Az örök világtörvény vallásai	A kereszténység helyzete a világvallások között, keresztény felekezetek; A hinduizmus gyökerei, Védizmus, brahmanizmus, legnépszerűbb istenek és istennők, a vallásos élet, a szent szövegek, kasztok, a karma, halál és újraszületés, a megszabaduláshoz vezető ösvények; A buddhizmus eredete, Buddha személye, mennyei lények, a dharma, a Nirvánához vezető ösvény, szent helyek és ünnepek, a buddhizmus terjedése; Konfucianizmus és taoizmus: az ősi kínai vallás, az ősök kultusza, Jin és Jang, a taoizmus, Konfuciusz tanai; Sintoizmus: Ősök kultusza, a természet tisztelete, szent helyek, szertartások, zen buddhizmus;
Mai vallási áramlatok	Jehova tanúi, a Szcientológia egyház, A New Age; Az új vallási irányzatok kialakulásának okai, különbség ökumené és szinkretizmus között;
7. Egyházismeret	
Egyházunk mai élete	A Magyarországi Evangélikus Egyház életének főbb változásai a fordulat óta; A MEE felépítése, főbb szolgálati területei; Egyházunk, gyülekezeteink ifjúsági munkája;
Egyházzene	Az evangélikus egyházzene jelentősége a reformációtól kezdve (Luther, Schütz, Bach);

Témakör	Követelmények
A szűkebb közösség	Az Evangélikus énekeskönyv legismertebb, vagy történelmi-teológiai szempontból kiemelkedő énekei; A tanuló gyülekezetének, iskolájának története, mai élete;
8. Kompetenciák	
Szövegértelmezés	A tanuló számára ismert ószövetségi vagy újszövetségi szöveg alapvető mondanivalójának, üzenetének kifejtése, a szöveg műfajának meghatározása; Valamely jelentős egyháztörténeti eseményhez kötődő forrás elemzése, adott korba illesztése; Hitvallási irat részletének értelmezése a bibliai és dogmatikai ismeretek birtokában;
Esetelemzés	Etikai kérdések, mai problémák elemzése, állásfoglalás, a vélemény indoklása a bibliai tanítás fényében;
Szaknyelv alkalmazása	Vallási, vallástörténeti, egyháztörténeti fogalmak azonosítása, helyes használata;
Tájékozódás térben és időben	Vallástörténeti, egyháztörténeti események térben és időben való elhelyezése, események időrendbe állítása.

II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint	Emelt szint	
Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
15 perc	180 perc	20 perc
50 pont	80 pont	70 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint	Emelt szint	
	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	NINCS	NINCS	NINCS
A vizsgabizottságot működető intézmény biztosítja	Biblia, bibliai atlasz, Evangélikus Énekeskönyv és egyháztörténeti kérdéshez történelem atlasz.	NINCS	Biblia, bibliai atlasz, Evangélikus Énekeskönyv és egyháztörténeti kérdéshez történelem atlasz.

Nyilvánosságra hozandók

	Középszint		Emelt szint
	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	tételcímek	NINCS	tételcímek
Mikor?	jogszabály szerint	NINCS	jogszabály szerint

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Középszint
Szöbeli vizsga
15 perc
50 pont
A feladat: 10 perc 30 pont
B feladat: 5 perc 20 pont

Szöbeli vizsga**A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői**

A szóbeli vizsgán a vizsgázó egy tételben két feladatot húz. Felkészülése során jegyzetet készít magának, feleletében az általa kívánt sorrendben ismerteti a két feladatra adott válaszát.

A 20–25 tételből álló tételsor minden témakörből tartalmaz kérdést. A tételek legalább 30%-át évente frissíteni kell.

A felkészüléshez segédeszközként Bibliát, bibliai atlaszt, Evangélikus Énekeskönyvet és egyháztörténeti kérdéshez történelem atlaszt használhat. Ezeket a segédeszközöket a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja.

Az A feladat átfogóbb, a részletes követelményekben meghatározott alábbi témakörökből: Biblia, egyháztörténet, dogmatika, etika. A B feladat egy-egy kisebb, konkrétabb tudásterületre kérdez rá, gyakorlatiasabb megközelítésű. Itt szerepelhetnek az egyház mai életére, a világvallásokra vonatkozó kérdések, valamint a részletes követelményekben kifejtett kompetenciák ellenőrzését célzó feladatok. A B feladat lehetőség/szükség szerint forrást is tartalmaz. Ezek a források sokszor nem azonosított források, ilyenkor a feladat részét képezi a szemelvény felismerése is.

Az A és B feladatok párosításakor a tételkészítő vegye figyelembe, hogy a két kérdés között ne legyen átfedés, ne ugyanahhoz a témakörhöz kapcsolódjon.

A szóbeli tételcímetek jogszabály szerint kell nyilvánosságra hozni.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A középszintű szóbeli vizsga 50 pontot ér.

A pontozás a tételkészítő által elkészített részletes értékelési útmutató alapján történik. Az értékelés általános szempontjai a következők:

A feladat: maximum 30 pont

- 3 pont adható a logikusan felépített, értelmesen előadott feleletért.
- 2 pont adható a helyes szaknyelvhasználatért.
- További maximálisan 25 pont adható a tartalomra.

B feladat: maximum 20 pont

- 2 pont adható a logikusan felépített, értelmesen előadott feleletért.
- 1 pont adható a helyes a szaknyelvhasználatért.
- További maximálisan 17 pont adható a tartalomra.

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szöbeli vizsga
180 perc	20 perc
80 pont	70 pont
feladatlap	A feladat: 12 perc 45 pont
	B feladat: 8 perc 25 pont

Írásbeli vizsga**Általános szabályok**

Az írásbeli vizsgán a vizsgázó egy írásbeli feladatlapot old meg.

A vizsgázó a feladatlap megoldásához semmilyen segédeszközt nem használhat.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

A vizsgázó öt témakörből kap feladatokat: Ószövetség, Újszövetség, egyháztörténet, dogmatika, világvallások. A feladattípusok témakörönként állandóak.

A részletes követelményekben megtalálható további témakörök csak a szóbeli vizsgán szerepelnek.

Feladattípus	Példa	Pontszám
<i>Ószövetség</i>		<i>(összesen: 30)</i>
Megadott esemény, személy, helyszín mellé hozzá társítható esemény, személy, helyszín önálló meghatározása. (6 db)	Próféta Dávid király mellett: <i>(Nátán)</i> Illés a Karmel hegyen: <i>(Istenítélet)</i>	6 p
Megadott igeszakaszhoz tartozó szerző, bibliai könyv, vagy esemény meghatározása. (4 db)	A Sátán így válaszolt az Úrnak: Bőrért bőrt ad az ember, de életéért mindent odaad! Nyújtsd csak ki a kezed, és tedd rá a csontjaira, majd káromol még téged! Az Úr ezt felelte a Sátánnak: A kezembe adom, csak az életére vigyázz! <i>(Jób könyve kerettörténete)</i>	4 p
Egy-egy korszakra jellemző személy vagy esemény részletesebb bemutatása, belehelyezve az adott korszakba.	Mutassa be részletesen Salamon királyt, helyezze el a megfelelő történelmi korban!	20 p
<i>Újszövetség</i>		<i>(összesen: 50)</i>
Palesztina vaktérképén megadott földrajzi nevek, valamint helyhez jól köthető megadott történetek elhelyezése. (2 földrajzi név, 2 történet)	Jelölje a térképen az alábbi földrajzi neveket és helyezze el a történeteket helyszínük alapján! Genezáret-tó, Kána; A samáriai asszony, Jézus megkeresztelése	4 p
Bevezetés-tudományi, valamint kortörténeti ismeretekre vonatkozó igaz-hamis állítások. (8 db)	Az újszövetségi kánon kialakulását Marcion tevékenysége siettetette <i>(I)</i> Mk evangéliuma írásához felhasználta Lk anyagát <i>(h)</i>	4 p
Jellemző tárgyak, fogalmak, helyek rövid meghatározása, bibliai előfordulásuk megadása (2 db, 2-2p), meghatározás mellé tárgy, hely, fogalom megjelölése. (2 db)	Talentumok: <i>(Jézus korabeli súlymérték, lehetett arany v. ezüst, kb. 43 kg; előfordul a gonosz szolga példázatában, címadója a talentumokról szóló példázatnak)</i> Ezen a helyen gyógyít meg Jézus egy 38 éve beteg embert <i>(Betesda tó)</i>	6 p
Ismert újszövetségi igék kiegészítése. (3 db)	Jöjjetek énhozzám... <i>(mindnyájan, akik megfáradtatok és meg vagytok terhelve, és én megnyugvást adok nektek.)</i>	6 p
Részletes kifejtése Jézus élete valamely meghatározott eseményének, valamely cselekedetének, tanításának és ennek jelentőségének.	Mutassa be részletesen Nagycsütörtök eseményeit és annak jelentőségét! vagy: Írja le és értelmezze a gonosz szolga példázatát, mutassa be a példázat elhangzásának körülményeit is.	20 p
Egy, az apostoli korra vonatkozó kérdés tömör, kb. 5 mondatos összefoglalása.	Mi jellemezte az ösgyülekezet életét?	10 p
<i>Dogmatika</i>		<i>(összesen: 20)</i>
Egy konkrét kérdésre adott válasz kifejtése, támaszkodva a bibliaismereti és egyháztörténeti tanulmányokra is.	Mit tanít az evangélikus egyház az úrvacsoráról? Mi ennek a tanításnak a bibliai alapja, hogyan vetődik fel a kérdés a reformáció korában?	20 p

Feladattípus	Példa	Pontszám
<i>Egyháztörténet</i>		(összesen: 40)
Fogalom meghatározás. (3 db)	Mit jelentenek az alábbi fogalmak? artikulás gyülekezet, ortodoxia, szekularizáció, szkizma, kelyhesek	6 p
Megadott események és helyszínek, szerzők és művek, események és dátumok, események és személyek párosítása. (2×4 db)	Keresse meg a párokat! a) Ph.J. Spener ... Orthographia Ungarica Dévai B.M. Krisztus követése id. Ács M. ... Zengedező mennyei kar Kempis T. ... Pia Desideria b) Husz J. halála ... 1534 Luther M. Wartburgban ... 1415 Luther teljes bibliafordítása kész 1539 Loyolai I. rendet alapít ... 1521	8 p
Forrásazonosítás: a szemelvény szerzőjének vagy eredetének meghatározása, időben való elhelyezése. (3 db)	Mely korból, kitől származnak az alábbi idézetek? „Nem kívánjuk az üldözést, de a türelmet sem. Eből a szempontból szilárdan ragaszkodunk Házunk alapelveihez.”	6 p
Valamely megadott, a reformációhoz kapcsolódó egyetemes vagy hazai egyháztörténeti esemény részletes kifejtése, egy jellemző személy bemutatása.	Mutassa be a worms birodalmi gyűlés előzményeit, eseményeit és következményeit! vagy: Mutassa be Dévai Bíró Mátyás személyét, munkásságát	20 p
<i>Világvallások</i>		(összesen: 20)
Fogalommagyarázat vagy kakukktojás feladat indoklással. (5 db)	Mit jelentenek az alábbi fogalmak? reinkarnáció, sófár, Visnu... vagy: szent háború – Ramadán havi böjt – napi ötszöri ima Mekka felé – reinkarnáció – zarándoklat a Kába kőhöz	10 p
Valamely vallás jellegzetességére vonatkozó konkrét kérdés kifejtése	Hogyan zajlik az élet egy hindu istenség templomában?	10 p
		160/2= 80 pont

Az írásbeli vizsga feladattípusai nyilvánosak, témakörönként állandóak.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az írásbeli feladatsor értékelése a Javítási-értékelési útmutató alapján készül.

Az emelt szintű *írásbéli vizsgán* 80 pont érhető el. Az írásbeli feladatsor értékelése során kapott összpontszámot (maximum 160 pont) felezni kell, így kapjuk az írásbeli vizsga pontszámeredményét, mely, ha nem egész szám, akkor a nagyobb szomszédos egészhez kerekítjük.

Szóbeli vizsga

A szóbeli vizsgán a vizsgázó egy tétellapon két feladatot húz. Felkészülése során jegyzetet készít magának, feleletében az általa kívánt sorrendben ismerteti a két feladatra adott választát.

A szóbeli tételsor 24 tételből áll, melynek legalább 30%-át (24 tétel esetén 7 tételt) évről évre módosítani kell.

A felkészüléshez segédeszközként Bibliát, bibliai atlaszt, Evangélikus Énekeskönyvet és egyháztörténeti kérdéshez történelem atlaszt használhat. Ezeket a segédeszközöket a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

Az első, A feladat átfogóbb, a részletes követelményekben meghatározott alábbi témakörökből: Ószövetség, Újszövetség, egyháztörténet, dogmatika, etika. A második, B feladat egy-egy kisebb, konkrétabb tudásterületre kérdez rá, gyakorlatiasabb megközelítésű. Itt szerepelhetnek egyházismereti, az egyházi esztendőre, a világvallásokra vonatkozó kérdések, valamint a részletes követelményekben kifejtett kompetenciák ellenőrzését célzó feladatok. A második, B feladat lehetőség/szükség szerint forrást is tartalmaz. Ezek a források sokszor nem azonosított források, ilyenkor a feladat részét képezi a szemelvény felismerése is.

A szóbeli tételcímeket jogszabály szerint kell nyilvánosságra hozni.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az emelt szintű szóbeli vizsga 70 pontot ér. A két feladat pontozása az Értékelési útmutató alapján az alábbi szempontok szerint történik:

A feladat: maximum 45 pont

- 5 pont adható a logikusan felépített, értelmesen előadott feleletért.
- 5 pont adható a helyes szaknyelvhasználatért.
- További maximálisan 35 pont adható a tartalomra.

B feladat: maximum 25 pont

- 3 pont adható a logikusan felépített, értelmesen előadott feleletért.
- 2 pont adható a helyes a szaknyelvhasználatért.
- További maximálisan 20 pont adható a tartalomra.”

34. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„KATOLIKUS HITTAN

I. RÉSZLETES VIZSGAKÖVETELMÉNYEK

KÖZÉPSZINT

Témakörök/Kompetenciák	Követelmények
I. Biblia	
ÓSZÖVETSÉG	
1. Az Ószövetségi üdvtörténet a kezdetektől a próféták aranykoráig	Óstörténet: a teremtés, Isten elgondolása a teremtett világról és az emberről; a bűnbeesés, a bűn következményei; az ősatyák istenélménye, meghívása, a nekik adott ígéret, a velük kötött szövetség. Mózes és a mózesi szövetség. A Dávidnak tett messiási ígéret.
2. Ószövetségi üdvtörténet a próféták aranykorától a hellenista korig	Illés, Amosz és Ozeás próféta. Izajás, a második Izajás, a harmadik Izajás. Jeremiás próféta. Ezékiel próféta. Dániel próféta.
Alapvető ószövetségi bevezetéstudományi ismeretek	Az ószövetségi üdvtörténet fogalma, az ószövetségi kánon, irodalmi műfajok az Ószövetségben, az Ószövetség szövegtanúi és fordításai, a prófétafogalom és a prófétai irodalom jellemzése, a bölcsességi és a lírai irodalom, a zsoltárok fogalma és műfaja.
Kompetenciák	
Szövegértelmezés	Ószövetségi szöveg alapvető mondanivalójának, üzenetének értelmezése, kifejtése.
Esetelemzés	A bibliai szövegek mondanivalójának aktualizálása a ma keresztényének életére. Véleményének indoklása, állásfoglalásának megalapozása.
ÚJSZÖVETSÉG	
3. Krisztus misztériuma az evangéliumok alapján	A gyermekségtörténetek értelmezése, Jézus tanítása, Jézus tettei (csodák), Jézus halála és feltámadása, a Szentlélek eljövetele.
4. Az apostolok kora az Újszövetség fényében	Az ősegyház élete, a misszió, az első apostoli zsinat. Péter apostol tanítása az Ap.Csel. és a Péter-levelek alapján. Pál apostol megtérése és missziós útjai. János és Jakab apostol tanítása a leveleikben.

Témakörök/Kompetenciák	Követelmények
Alapvető újszövetségi bevezetéstudományi ismeretek	Az Újszövetségi üdvtörténet fogalma, az újszövetségi kánon, irodalmi műfajok az újszövetségi Szentírásban, újszövetségi szövegtanúk és fordítások. Az evangéliumok keletkezéstörténete. Az Ap.Csel. keletkezéstörténete és műfajai. Péter apostol leveleinek keletkezéstörténete. Jakab és János apostol leveleinek keletkezéstörténete.
Kompetenciák	
Szövegértelmezés	Újszövetségi szöveg alapvető mondanivalójának, üzenetének értelmezése, kifejtése
Esetelemzés	Az újszövetségi szövegek mondanivalójának aktualizálása a ma keresztényeknek életére. Véleményének indoklása, állásfoglalásának megalapozása.
II. Egyháztörténelem	
5. Az egyház ókora és középkora	Az egyház történelmének kezdete, a keresztényüldözés kora. Egyetemes zsinatok az ókorban. A szerzetesség kialakulása a remetéktől Assiszi Szent Ferencig. A keleti (ortodox) egyház története. Szent István és az Árpád-házi szentek Jézus evangéliumának szolgálatában. Az egyház történelme mint üdvtörténet. Az egyházi állam fogalma. Egy egyházatya és/vagy az egyházmegye védőszentje életének és művének bemutatása. Két ó- vagy középkori pápa bemutatása.
6. Az egyház újkora és legújabb kora	A reformáció értékeiben és negatívumaiban rejlő isteni üzenet: forradalom helyett belső megújulás. A Trentói Zsinat a megújulás szolgálatában. Jézus örömhírének hiteles hordozói (néhány kiemelkedő jelentőségi szent életútjának és művének bemutatása). Az egyház története a felvilágosodás korától az I. Vatikáni Zsinatig. A keleti (görög katolikus) rítus jellemzői. Korunk kihívásai és a II. Vatikáni Zsinat. A 20. század egy nagy pápájának bemutatása. Az ökumenizmus törekvései a 20. században az ökumenizmusról szóló zsinati nyilatkozat alapján.
Kompetenciák	
Szövegértelmezés	Egyháztörténeti forrás és egyházi dokumentumok elemzése, értelmezése.
Esetelemzés	Az egyháztörténeti események értelmezése és összevetése a mai kor problémáival. Az egyház mai helyzetének elemzése.
III. Dogmatika	
7. Ünnepeink liturgiája és dogmatikája (Krisztus megváltó tevékenysége, Mariológia) (A görög szertartású tanulók saját liturgikus hagyományuk alapján mutatják be a dogmatikai tanítást.)	A teremtés, a bűnbeesés és az ígélet dogmatikája – az Advent liturgiája. A megtstesülés dogmatikája (Karácsony). A megváltás és a halálon túli lét dogmatikája (Húsvéti ünnepkör). A Szentlélekről szóló dogmatikai tanítás (Pünkösöd). Az üdvtörténet, a misztérium, a liturgia és a misztériumokat értelmező dogmatika fogalma. A Mária-dogmák krisztológiai mondanivalója. A Lélek ajándékai – a karizmák.

Témakörök/Kompetenciák	Követelmények
8. Az Eukarisztia és a szentségek (A görög szertartású tanulók saját liturgikus hagyományuk alapján mutatják be a dogmatikai tanítást.)	<p>A szentmise liturgiája mint az üdvtörténet valamennyi misztériumának emlékezete és megjelenítője.</p> <p>A szentség fogalma. A kegyelem fogalma.</p> <p>A keresztség és a bérmlás szentségének liturgiája és dogmatikája.</p> <p>A kiengesztelődés és a betegek kenetének liturgiája és dogmatikája.</p> <p>A házasság és a papi rend szentségének liturgiája és dogmatikája.</p> <p>A legfontosabb liturgikus jelképek.</p> <p>A szentek tiszteletének dogmatikája.</p> <p>A szentelmények liturgiája és dogmatikája.</p> <p>Az imádság dogmatikája.</p> <p>A szentmisén kívüli igeliturgia dogmatikája.</p>
Kompetenciák	
Esetelemzés	<p>A keresztény életgyakorlat örömei, nehézségei.</p> <p>Állásfoglalás, a vélemény indoklása.</p>
IV. A keresztény erkölcsi élet	
9. Az ember erkölcsi lény	<p>Az ószövetségi ember üdvtapasztalata saját erkölcsi mivoltáról.</p> <p>Jézus tanítása az ember erkölcsi mivoltáról és feladatáról.</p> <p>Az ember erkölcsi mivolta az egyház tanításában.</p> <p>A törvény az ószövetségi üdvtörténetben.</p> <p>A Jézusban beteljesedett ószövetségi törvény.</p> <p>Az üdvtörténeti erkölccstan fogalma.</p> <p>A törvény fogalma és fajtái az erkölccsteológiában.</p> <p>A teológiai erények.</p>
10. Az erkölcsi halál és az erkölcsi feltámadás	<p>A bűn és következménye az ó- és újszövetségi Szentírás alapján.</p> <p>A bűn következménye az egyház teológiai tanításában.</p> <p>Az erkölcsi feltámadás reménye az Ószövetségben, ténye és alapja az Újszövetségben.</p> <p>Az erkölcsi feltámadás az egyház tanításában és gyakorlatában.</p> <p>A születéssel kapcsolatos erkölcsi problémák.</p> <p>A szexualitással kapcsolatos erkölcsi problémák.</p> <p>A házassággal kapcsolatos erkölcsi problémák.</p> <p>A halállal kapcsolatos erkölcsi problémák.</p>
Kompetenciák	
Esetelemzés	<p>Erkölcsi kérdések, mai erkölcsi problémák elemzése, állásfoglalás, a vélemény indoklása.</p>
V. Vallás – világvallások	
11. A vallás és a Krisztus-esemény bizonyossága	<p>A vallás fogalma és lehetősége a katolikus egyház önértelmezésében.</p> <p>A kereszténység előtti keleti vallások: hinduizmus, buddhizmus.</p> <p>A kinyilatkoztatásból merítő vallások: zsidó vallás, iszlám.</p> <p>Jézus történetisége pogány és zsidó források alapján.</p> <p>Jézus feltámadásának igazolhatósága.</p> <p>A vallásfilozófia fogalma.</p> <p>Az üdvtörténet apológiájának fogalma.</p> <p>Isten létének bölcséleti bizonyítása.</p> <p>A vallásszabadságról szóló zsinati nyilatkozat ismertetése.</p> <p>A nem keresztény vallásokról szóló zsinati nyilatkozat ismertetése.</p> <p>Mai vallási áramlatok.</p>

Témakörök/Kompetenciák	Követelmények
12. Az egyház és a kinyilatkoztatás	<p>Az egyház jézusi eredetének ténye és szükséges volta az újszövetségi iratok alapján.</p> <p>Az egyház négy ismertetőjegye (egy, szent, katolikus és apostoli) és szükséges volta.</p> <p>Az egyház fogalma a katolikus egyház önértelmezése alapján.</p> <p>Az egyház ószövetségi gyökerei.</p> <p>Az egyház és a pápa tévedhetetlenségének fogalma.</p> <p>A kinyilatkoztatás és a sugalmazás fogalma.</p> <p>A hit és a cselekvés összefüggése.</p> <p>A hit mint ésszerű engedelmesség.</p>
Kompetenciák	
Esetelemzés	<p>A vallásos élet értékének, az egyházhűségnek bemutatása, értelmezése.</p> <p>A missziós tevékenység fontossága. Mások megértésének, tiszteletének, elfogadásának alapja a krisztusi szeretet. Állásfoglalás, a vélemény indoklása.</p>

EMELT SZINT

Témakörök/Kompetenciák	Követelmények
I. Biblia	
ÓSZÖVETSÉG	
1. Az Ószövetségi üdvtörténet a kezdetektől a próféták aranykoráig	<p>Óstörténet: a teremtés, Isten elgondolása a teremtett világról és az emberről; a bűnbeesés, a bűn következményei; az ősatyák istenélménye, meghívása, a nekik adott ígéret, a velük kötött szövetség.</p> <p>Mózes és a mózesi szövetség.</p> <p>A Dávidnak tett messiási ígéret.</p>
2. Ószövetségi üdvtörténet a próféták aranykorától a hellenista korig	<p>Illés, Amosz és Ozeás próféta.</p> <p>Izajás, a második Izajás, a harmadik Izajás.</p> <p>Jeremiás próféta.</p> <p>Ezékiel próféta.</p> <p>Dániel próféta.</p>
Alapvető ószövetségi bevezetéstudományi ismeretek	<p>Az ószövetségi üdvtörténet fogalma, az ószövetségi kánon, irodalmi műfajok az Ószövetségben, az Ószövetség szövegtanúi és fordításai, a prófétafogalma és a próféta irodalom jellemzése, a bölcsességi és a lírai irodalom, a zsoltárok fogalma és műfaja. A mózesi könyvek keletkezéstörténete.</p> <p>A Tóra. Az épületes irodalom fogalma (Jónás, Tóbiás, Eszter, Judit könyve).</p> <p>A Makkabeus-könyvek történelemszemlélete.</p>
Kompetenciák	
Szövegértelmezés	<p>Ószövetségi szöveg alapvető mondanivalójának, üzenetének értelmezése, kifejtése.</p>
Esetelemzés	<p>A bibliai szövegek mondanivalójának aktualizálása a ma keresztényének életére.</p> <p>Véleményének indoklása, állásfoglalásának megalapozása.</p>
ÚJSZÖVETSÉG	
3. Krisztus misztériuma az evangéliumok alapján	<p>A gyermekségtörténetek értelmezése, Jézus tanítása, Jézus tettei (csodák), Jézus halála és feltámadása, a Szentlélek eljövetele.</p>
4. Az apostolok kora az Újszövetség fényében	<p>Az ősegyház élete, a misszió, az első apostoli zsinat.</p> <p>Péter apostol tanítása az Ap.Csel. és a Péter-levelek alapján. Pál apostol megértése és missziós útjai. <i>Pál apostol tanítása.</i></p> <p>János és Jakab apostol tanítása a leveleikben.</p>

Témakörök/Kompetenciák	Követelmények
Alapvető újszövetségi bevezetéstudományi ismeretek	<p>Az Újszövetségi üdvtörténet fogalma, az újszövetségi kánon, irodalmi műfajok az újszövetségi Szentírásban, újszövetségi szövegtanúk és fordítások.</p> <p>Az evangéliumok keletkezéstörténete.</p> <p>Az Ap. Csel. keletkezéstörténete és műfajai.</p> <p>Pál apostol Rómaiakhoz és Korintusiakhoz írt leveleinek keletkezéstörténete.</p> <p>Péter apostol leveleinek keletkezéstörténete.</p> <p>Jakab és János apostol leveleinek keletkezéstörténete.</p> <p>Az Apokalipszis keletkezéstörténete és műfaji kérdései.</p>
Kompetenciák	
Szövegértelmezés	Újszövetségi szöveg alapvető mondanivalójának, üzenetének értelmezése, kifejtése.
Esetelemzés	<p>Az újszövetségi szövegek mondanivalójának aktualizálása a ma keresztényének életére.</p> <p>Véleményének indoklása, állásfoglalásának megalapozása.</p>
II. Egyháztörténelem	
5. Az egyház ókora és középkora	<p>Az egyház történelmének kezdete, a keresztényüldözés kora.</p> <p>Egyetemes zsinatok az ókorban.</p> <p>A szerzetesség kialakulása a remetéktől Asszisi Szent Ferencig.</p> <p>A keleti (ortodox) egyház történelme.</p> <p>Az egyházszakadás, keresztes hadjáratok, inkvizíció.</p> <p>A keleti (ortodox) egyház sajátosságainak bemutatása.</p> <p>Szent István és az Árpád-házi szentek Jézus evangéliumának szolgálatában.</p> <p>Az egyház történelme mint üdvtörténet.</p> <p>Az egyházi állam fogalma.</p> <p>Egy egyházatya és/vagy az egyházmegye védőszentje életének és művének bemutatása.</p> <p>Két ó- vagy középkori pápa bemutatása.</p> <p>A skolasztika és a misztika fogalma.</p>
6. Az egyház újkora és legújabb kora	<p>A reformáció értékeiben és negatívumaiban rejlő isteni üzenet: forradalom helyett belső megújulás.</p> <p>A Trentói Zsinat a megújulás szolgálatában.</p> <p>Jézus örömhírének hiteles hordozói (néhány kiemelkedő jelentőségű szent életútjának és művének bemutatása).</p> <p>Az egyház története a felvilágosodás korától az I. Vatikáni Zsinatig.</p> <p>A keleti (görög katolikus) rítus jellemzői.</p> <p>A 19. vagy a 20. század egy jelentős szentjének bemutatása.</p> <p>Az újkori missziók jelentősége az egyház életében.</p> <p>A szociális enciklikák jelentősége.</p> <p>Korunk kihívásai és a II. Vatikáni Zsinat.</p> <p>A 20. század egy nagy pápájának bemutatása</p> <p>Az ökumenizmus törekvései a 20. században az ökumenizmusról szóló zsinati nyilatkozat alapján.</p>
Kompetenciák	
Szövegértelmezés	Egyháztörténeti forrás és egyházi dokumentumok elemzése, értelmezése.
Esetelemzés	Az egyháztörténeti események értelmezése és összevetése a mai kor problémáival. Az egyház mai helyzetének elemzése. Az egyház megoldási kísérletei a szociális problémákra.

Témakörök/Kompetenciák	Követelmények
III. Dogmatika	
7. Ünnepeink liturgiája és dogmatikája (Krisztus megváltó tevékenysége, Mariológia) (A görög szertartású tanulók saját liturgikus hagyományuk alapján mutatják be a dogmatikai tanítást.)	<p>A teremtés, a bűnbeesés és az ígélet dogmatikája – az Advent liturgiája. A megtestesülés dogmatikája (Karácsony). A megváltás és a halálon túli lét dogmatikája (Húsvéti ünnepkör). A Szentlélekről szóló dogmatika tanítás (Pünkösöd). Az üdvtörténet, a misztérium, a liturgia és a misztériumokat értelmező dogmatika fogalma. A Mária-dogmák krisztológiai mondanivalója. A Lélek ajándékai – a karizmák.</p>
8. Az Eukarisztia és a szentségek (A görög szertartású tanulók saját liturgikus hagyományuk alapján mutatják be a dogmatikai tanítást.)	<p>A Szentháromság ünnepe – a Szentháromság dogmatikája. A szentmise liturgiája mint az üdvtörténet valamennyi misztériumának emlékezte és megjelenítője. A szentség fogalma. A kegyelem fogalma.</p> <p>A keresztség és a bérmlás szentségének liturgiája és dogmatikája. A kiengesztelődés és a betegek kenetének liturgiája és dogmatikája. A házasság és a papi rend szentségének liturgiája és dogmatikája. A legfontosabb liturgikus jelképek. A szentek tiszteletének dogmatikája. A szentelmények liturgiája és dogmatikája. Az imádság dogmatikája. A szentmisén kívüli igeliturgia dogmatikája. A teremtés és az evolúció összeegyeztethetőségének kérdése.</p>
Kompetenciák	
Esetelemzés	<p>A keresztény életgyakorlat örömei, nehézségei. A tudomány és a vallás kapcsolata. Állásfoglalás, a vélemény indoklása.</p>
IV. A keresztény erkölcsi élet	
9. Az ember erkölcsi lény	<p>Az ószövetségi ember üdvtapasztalata saját erkölcsi mivoltáról. Jézus tanítása az ember erkölcsi mivoltáról és feladatáról. Az ember erkölcsi mivolta az egyház tanításában. A törvény az ószövetségi üdvtörténetben. A Jézusban beteljesedett ószövetségi törvény. Az üdvtörténeti erkölcsstan fogalma. A törvény fogalma és fajtái az erkölcssteológiában. A teológiai erények. Az egyházi törvénykönyv mint az erkölcsös élet útmutatója.</p>
10. Az erkölcsi halál és az erkölcsi feltámadás	<p>A bűn és következménye az ó- és újszövetségi Szentírás alapján. A bűn következménye az egyház teológiai tanításában. Az erkölcsi feltámadás reménye az Ószövetségben, ténye és alapja az Újszövetségben. Az erkölcsi feltámadás az egyház tanításában és gyakorlatában. Úton a belső ember feltámadása felé az Ószövetség tapasztalata, az Újszövetség és az egyház tanítása alapján. A születéssel kapcsolatos erkölcsi problémák. A szexualitással kapcsolatos erkölcsi problémák. A házassággal kapcsolatos erkölcsi problémák. A halállal kapcsolatos erkölcsi problémák. A társadalmi léttel kapcsolatos erkölcsi problémák.</p>

Témakörök/Kompetenciák	Követelmények
Kompetenciák	
Esetelemzés	Erkölcsei kérdések, mai erkölcsi problémák elemzése, állásfoglalás, a vélemény indoklása.
V. Vallás – világvallások	
11. A vallás és a Krisztus-esemény bizonyossága	<p>A vallás fogalma és lehetősége a katolikus egyház önértelmezésében.</p> <p>A kereszténység előtti keleti vallások: hinduizmus, buddhizmus, konfucianizmus, taoizmus, sintoizmus.</p> <p>A kinyilatkoztatásból merítő vallások: zsidó vallás, iszlám.</p> <p>Jézus történetisége pogány és zsidó források alapján.</p> <p>A Krisztus-esemény történetileg igazolható oldala az újszövetségi könyvek alapján.</p> <p>Jézus feltámadásának igazolhatósága.</p> <p>A vallásfilozófia fogalma.</p> <p>Az üdvtörténet apológiájának fogalma.</p> <p>Isten létének bölcséleti bizonyítása.</p> <p>A vallásszabadságról szóló zsinati nyilatkozat ismertetése.</p> <p>A nem keresztény vallásokról szóló zsinati nyilatkozat ismertetése.</p> <p>Mai vallási áramlatok. Alternatív vallási mozgalmak, ezek kialakulásának lehetséges okai.</p>
12. Az egyház és a kinyilatkoztatás	<p>Az egyház jézusi eredetének ténye és szükséges volta az új szövetségi iratok alapján.</p> <p>Az egyház négy ismertetőjegye (egy, szent, katolikus és apostoli) és szükséges volta.</p> <p>Az egyház fogalma a katolikus egyház önértelmezése alapján.</p> <p>Az ószövetségi kinyilatkoztatás ténye.</p> <p>Az egyház ószövetségi gyökerei.</p> <p>Jézus mint a hitet eredményező és feltételező kinyilatkoztatás.</p> <p>Az egyház és a pápa tévedhetetlenségének fogalma.</p> <p>A kinyilatkoztatás és a sugalmazás fogalma.</p> <p>A hit és a cselekvés összefüggése.</p> <p>A hit mint ésszerű engedelmesség.</p>
Kompetenciák	
Esetelemzés	<p>A vallásos élet értékének, az egyházhűségnek bemutatása, értelmezése.</p> <p>A missziós tevékenység fontossága. Különbségtétel ökumené és szinkretizmus között.</p> <p>Mások megértésének, tiszteletének, elfogadásának alapja a krisztusi szeretet.</p> <p>Állásfoglalás, a vélemény indoklása.</p>

II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint	Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Szóbeli vizsga	180 perc	20 perc
15 perc	70 pont	80 pont
50 pont		

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	NINCS	NINCS	NINCS	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	Biblia (a Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat kiadása), a II. Vatikáni Zsinat dokumentumai, valamint a tétel kifejtéséhez szükséges szövegrészlet(ek).	Biblia (a Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat kiadása), valamint a II. Vatikáni Zsinat dokumentumai.	Biblia (a Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat kiadása), a II. Vatikáni Zsinat dokumentumai, valamint a tétel kifejtéséhez szükséges szövegrészlet(ek).	Biblia (a Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat kiadása), a II. Vatikáni Zsinat dokumentumai, valamint a tétel kifejtéséhez szükséges szövegrészlet(ek).

Nyilvánosságra hozandók

	Középszint		Emelt szint	
	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	NINCS	NINCS	NINCS	tételcímek
Mikor?	NINCS	NINCS	NINCS	jogszabály szerint

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Középszint
Szóbeli vizsga
15 perc
50 pont
A feladat tartalom: 30 pont előadásmód: 10 pont
B feladat 10 pont

Szóbeli vizsga**Általános szabályok**

A tételsor 24 tételből áll. Minden tétel egy A és egy B feladatot tartalmaz.

A tételsor legalább 30%-át (24 tétel esetén 7 tételt) évről évre módosítani kell.

A felkészülés során a Biblia (a Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat kiadása), a II. Vatikáni Zsinat dokumentumai, valamint a tétel kifejtéséhez szükséges szövegrészlet(ek) használható.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli vizsgán egy **A** és egy **B** feladatot fejt ki a vizsgázó.

A tételsor összeállításáért a vizsgabizottságot működtető intézmény a felelős. A tételsor összeállításához a részletes követelményekben megjelölt témákat kell figyelembe venni. Mindegyik **A** feladat alapja szövegmagyarázat (bibliai, liturgikus, zsinati vagy egyházi dokumentum, szentek írásai stb.). A bibliai helyet, illetőleg az elemzendő szöveget a szóbeli feleletre való felkészülés során a vizsgázó rendelkezésére kell bocsátani.

A tételsort úgy kell összeállítani, hogy a tételekben kitűzött feladatok – a témák sajátosságait figyelembe véve – lehetőleg hasonló nehézségűek legyenek, valamint legyen mód a sikeres felkészülésre, illetve a kifejtésre a szóbeli feleletre adható időkeretben.

A tételsort a részletes vizsgakövetelmények *Ismeretkörök* című fejezetében foglaltak témaköreiből állítja össze a szaktanár. Az *Ismeretkörök* című fejezet mind a hat hittani disciplinát (Ószövetség, Újszövetség, Egyháztörténelem, Dogmatika, Erkölcsan, Alapvető hittan) tartalmazza oly módon, hogy valamennyit 2-2 témakörre osztja. Így összesen 12 témakör van. Minden témakörből 2 A és 2 B feladatot fogalmazva állítja össze a szaktanár a tételsort.

Az **A** feladatok egy-egy témakör átfogó anyagából jelöljenek ki 2 feladatot, amelyek alapján a vizsgázó bemutathatja alapvető hittani ismereteit, rendszerezési képességét, szövegelemzési készségét és hittani tudása alkalmazásának képességét. A **B** feladatok a 12 témakörhöz szorosan kapcsolódó fogalmakat, rövidebb témákat tartalmaznak.

Az **A** feladatokhoz csak más teológiai disciplina területéről való **B** feladatot lehet kapcsolni.

Mivel a hittudományban nagyon szoros a különböző disciplinák közötti kapcsolat (hiszen pl. a bibliikum megalapozza a dogmatikát és a morálist), a tételsor összeállításakor a szaktanárnak különös figyelmet kell arra fordítania, hogy ugyanazon témák ne forduljanak elő több különböző tételben. Például nem megfelelő, ha a tételsorban szerepel az Újszövetségben: Jézus halála és feltámadása, a Dogmatikában: a húsvét liturgiája és dogmatikája, vagy az Alapvető hittanban: Jézus feltámadásának igazolhatósága.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli vizsgateljesítmény maximális pontértéke 50 pont. A vizsgateljesítmény értékelése a következő általános értékelési kritériumok alkalmazásával történik:

A feladat (40 pont)		B feladat (10 pont)	
<i>TARTALMI MINŐSÉG</i>	<i>30 pont</i>		<i>10 pont</i>
– tárgyi tudás	max. 8 pont	– tárgyi tudás	max. 5 pont
– szövegértelmezés	max. 8 pont	– teológiai fogalmak pontos használata	max. 5 pont
– teológiai fogalmak pontos használata	max. 7 pont		
– értelmezés, aktualizálás	max. 7 pont		
<i>ELŐADÁSMÓD</i>	<i>10 pont</i>		
– világos, logikus szerkesztés	max. 5 pont		
– megfelelő szóhasználat	max. 5 pont		

Teljesítményszintek az A feladat esetén

TARTALMI MINŐSÉG

Elérhető: 30 pont

Teljesítményszint: 24–30 pont

A vizsgázó tárgyi tudása pontos, alapos: jól érti és ismeri a feladat témáját, összefüggéseit, fő kérdéseit. Önállóan, segítő kérdés nélkül fejt ki mondanivalóját.

A szöveg megfelelő kulcsszavait emeli ki és értelmezi. A szöveg értelmezését a téma összefüggésében el tudja helyezni.

A témához tartozó teológiai fogalmakat pontosan, szabatosan definiálja és használja.

Megfogalmazza a téma kívánta értékelő véleményét. Ismereteit megfelelően alkalmazza, aktualizálja.

A felelet minden lényeges elemében meggyőző.

Teljesítményszint: 12–23 pont

Tárgyi tudása megfelelő. A feladat kifejtése lényegében önálló, főbb megállapításai általában helytállóak. A feladat kifejtése rendszerezésre törekvő, de néhány tartalmi elem bizonytalan, esetleg hiányos.

A szöveg néhány kulcsszavát emeli ki, de azokat megfelelően értelmezi.

A témához tartozó teológiai fogalmak definíciója nem minden esetben pontos, de a legfontosabbakat lényegében jól használja.

Megfogalmazza a téma kívánta értékelő véleményét, de feleletében felületesség, túlzott általánosítás, irreleváns narráció is előfordulhat.

Teljesítményszint: 1–11 pont

Tárgyi tudása nem kielégítő, de rendelkezik bizonyos összefüggések, tények, fogalmak, kulcsszavak töredékes ismeretével. A felelethez szükséges a kérdező tanár jelentős segítsége.

ELŐADÁSMÓD

Elérhető: 10 pont

Teljesítményszint: 8–10 pont

Az előadásmód önálló, folyamatos, érthető. A felelet gondolati íve rendezett, átlátható. Előadásmódja lényegre törő, kerül a lényegtelen elemeket, kitérőket. Fogalomhasználata világos, pontos, szókincse gazdag.

Teljesítményszint: 4–7 pont

A feladat kifejtése, a mondandó elrendezése, gondolati íve általában átlátható. Az előadásmód esetleg néhol akadozó, körülményes. Fogalomhasználata, szókincse a témának megfelelő, csak néhány kisebb nyelvi, stilisztikai, mondatszerkesztési hiba fordulhat elő benne.

Teljesítményszint: 1–3 pont

A felelet gondolatmenete nem vagy kevésbé azonosítható. A felelet nem eléggé folyamatos, előadásmódja bizonytalan. A nyelvi, stilisztikai kifejezőmódja nem igényes (bizonytalan mondatszerkesztés, szegényes szókincs).

*Teljesítményszintek a B feladat esetén***TARTALMI MINŐSÉG**

Elérhető: 10 pont

Teljesítményszint: 8–10 pont

A vizsgázó tárgyi tudása pontos, alapos: jól érti és ismeri a feladat témáját, összefüggéseit, fő kérdéseit. Önállóan, segítő kérdés nélkül fejt ki mondanivalóját.

A témához tartozó teológiai fogalmakat pontosan, szabatosan definiálja és használja.

Ismereteit megfelelően alkalmazza.

A felelet minden lényeges elemében meggyőző.

Teljesítményszint: 4–7 pont

Tárgyi tudása megfelelő. A feladat kifejtése lényegében önálló, főbb megállapításai általában helytállóak. A feladat-kifejtése rendszerezésre törekvő, de néhány tartalmi elem bizonytalan, esetleg hiányos.

A témához tartozó teológiai fogalmak definíciója nem minden esetben pontos, de a legfontosabbakat lényegében jól használja.

Felületesség, túlzott általánosítás, irreleváns narráció fordulhat elő feleletében.

Teljesítményszint: 1–3 pont

Tárgyi tudása nem kielégítő, de rendelkezik bizonyos összefüggések, tények, fogalmak töredékes ismeretével. A felelethez szükséges a kérdező tanár jelentős segítsége.

A teljesítményszinteknél adott ponthatárokon belül az értékelő dönt az elért pontszámról.

A vizsgateljesítmény összpontszámának kialakítása:

Az összpontszám az A és a B feladatokból elért teljesítmény pontszámainak összege, így a középszintű szóbeli vizsgán legfeljebb 50 pont szerezhető.

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	20 perc
70 pont	80 pont
Feladatlap	A feladat tartalom: 50 pont előadásmód: 10 pont
	B feladat 20 pont

Írásbeli vizsga**Általános szabályok**

Az írásbeli feladatlap kidolgozásához a vizsgázó használhatja a Bibliát (a Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat kiadása) és a II. Vatikáni Zsinat dokumentumait.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Az írásbeli vizsgán a vizsgázó két megadott téma közül választhat. Értekező dolgozat műfajában mutatja be a vizsgázó komplex hittani tudását, összetettebb teológiai kérdések világos megfogalmazási képességét, korszerű bibliai és szövegelemzési ismereteit, önálló vélemény- és ítéletalkotási képességét.

A szövegalkotási feladat két témáját az *Ismeretkörök* című fejezet témakörei alapján fogalmazzák meg. A két írásbeli témát két különböző hittani disciplina területéről választják.

A vizsgadolgozat terjedelme minimum 1300 szó.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az írásbeli értékelése a Javítási-értékelési útmutató alapján történik. Az értékelők a vizsgadolgozaton feltüntetik a vizsgázó által elért részpontszámokat, valamint az írásbeli összpontszámát.

Ha a vizsgázó mindkét témát kidolgozta, és választását nem jelölte meg egyértelműen, akkor a javító tanárnak a vizsgadolgozatban szereplő megoldások közül sorrendben az első megoldást kell értékelnie.

A megoldás minőségének elbírálásában a következő általános kritériumok érvényesülnek:

		<i>Maximum</i>	
A TARTALMI KIFEJTÉS MINŐSÉGE		50 pont	70 pont
– a téma és a kifejtés relevanciája	15 pont		
– tárgyi tudás	15 pont		
– hittani fogalmak pontos használata	10 pont		
– értelmezés, aktualizálás	10 pont		
A SZÖVEG MEGSZERKESZTETTSÉGE ÉS NYELVI MINŐSÉGE		20 pont	
– világos, logikus szerkesztés	10 pont		
– megfelelő szóhasználat	10 pont		

Teljesítményszintek

A TARTALMI KIFEJTÉS MINŐSÉGE

Elérhető: 50 pont

Teljesítményszint: 30–50 pont

A vizsgadolgozat a választott témáról szól, a vizsgázó megfelelő tájékozottsággal, gondolati érettséggel, tartalmasan fejti ki a címben megjelölt hittani témát.

A téma megközelítése világos, átgondolt, az értelmezés, a kifejtés alapos tárgyi tudásra és a tudás meggyőző alkalmazására utal (pl. a tárgyi elemek, a fogalmak, az utalások helytállóak). A lényegi állítások kifejtettek, a példák, a hivatkozások relevánsak, a gondolatvezetés és az érvelés meggyőző (pl. az állításokat támogató érvek közül egy sem alapul fogalmi, logikai tévedésen).

Az írásmű tartalmaz személyes reflexiókat, állásfoglalást.

Teljesítményszint: 12–29 pont

A vizsgadolgozat lényegében igazodik a megjelölt hittani témához.

Van olyan bekezdés, mely nem a témához tartozó gondolatot fejt ki. A kifejtés tárgyi elemei (pl. fogalmak, utalások, példák) zömükben helytállóak. A vizsgadolgozat mégsem tükrözi írója kellő mélységű és részletességű tudását az adott témáról, ezért nem elég meggyőző. Esetleg előfordul egy-két fogalmi, tárgyi félreértés. Az érvek nem mindig támasztják alá kellő mértékben az állításokat, azok nem elég világosak és megalapozottak.

Teljesítményszint: 1–11 pont

A címben megjelölt hittani témával kapcsolatos logikus kifejtés helyét gyakran az általánosságok, esetenként fogalmi, tárgyi tévedések foglalják el. A vizsgázó állításainak magyarázata és kifejtése helyett ismétlésekbe bonyolódik. Logikai érvelése gyenge vagy hibás; kevés a releváns példa, utalás. Elfogadható önálló véleményt a vizsgadolgozat nem tartalmaz, így nem meggyőző.

A SZÖVEG MEGSZERKESZTETTSÉGE ÉS NYELVI MINŐSÉGE

Elérhető: 20 pont

Teljesítményszint: 12–20 pont

A vizsgadolgozat egészének felépítése megfelel a feladatban megjelölt témának, az írásmű műfaji követelményeinek és a témáról közölt gondolatoknak.

A vizsgadolgozatban – a tartalmi kifejtés logikájával összhangban – a bevezetés, a tárgyalás és befejezés szerkezetileg jól elkülöníthető egymástól. A fő szerkezeti részek arányosak.

A vizsgadolgozat felépítése világos, logikusan előrehaladó, az állítások és a gondolategységek világosan kapcsolódnak egymáshoz. A nagyobb gondolatmenetek kisebb egységekre, bekezdésekre tagolódnak.

A vizsgadolgozat megtartja az előírt terjedelmet.

Stílusa gördülékeny, szóhasználata szabatos, pontos.

Teljesítményszint: 5–11 pont

A vizsgadolgozat minden fontos szerkezeti elemet tartalmaz, de azok aránya, egyensúlya nem mindig megfelelő (túl hosszú bevezetés, túl rövid befejezés stb.).

A vizsgadolgozat felépítése olykor következetlen, a gondolatmenetet helyenként indokolatlan váltások, kitérők jellemzik, nem mindig elég világos a részek közötti összefüggés. Nem fektet elég hangsúlyt arra, hogy a fontos dolgokat kiemelje, a kevésbé lényegesektől elválassza.

A szóhasználat általában pontos, szabatos, de olykor a köznyelvi normától eltérő. Mondatszerkesztése helyenként nem eléggé változatos. Nyelvi-nyelvtani hibák (pl. egyeztetés) is előfordulhatnak a vizsgadolgozatban.

Teljesítményszint: 1–4 pont

A vizsgadolgozatban nem ismerhető fel teljes bizonyossággal a három fő szerkezeti egység. A gondolatmenet lényegében zavaros, csapongó, sok az ismétlés. A főbb gondolatok nem különülnek el világosan egymástól. Alapvető szövegösszefüggési hiányosságok mutatkoznak, (pl. logikai hézag, felesleges ismétlés, alanyváltás, túlbonyolított mondatok).

A vizsgadolgozat terjedelme kirívóan rövid.

Szókincse szegényes, mondat szerkesztése igénytelen. Gyakran fordul elő nyelvi-nyelvtani hiba.

Szóbeli vizsga

A felkészülés során a Biblia (a Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat kiadása), a II. Vatikáni Zsinat dokumentumai, valamint a tétel kifejtéséhez szükséges szövegrészlet(ek) (forrás) használhatók.

A szóbeli tételsor formai jellemzői

A tételsor 24 tételből áll. Minden tétel egy A és egy B feladatot tartalmaz.

A tételsor legalább 30%-át (24 tétel esetén 7 tételt) évről évre módosítani kell.

A szóbeli tételsor tartalmi jellemzői

A szóbeli vizsgán egy A és egy B feladatot fejt ki a vizsgázó.

A tételsor összeállításához a részletes követelményekben megjelölt témákat kell figyelembe venni. Mindegyik A feladat alapja szövegmagyarázat (bibliai, liturgikus, zsinati vagy egyházi dokumentum, szentek írásai stb.). A bibliai helyet, illetőleg az elemzendő szöveget a szóbeli feleletre való felkészülés során a vizsgázó rendelkezésére kell bocsátani.

A tételsort úgy kell összeállítani, hogy a tételekben kitűzött feladatok – a témák sajátosságait figyelembe véve – lehetőleg hasonló nehézségűek legyenek, valamint legyen mód a sikeres felkészülésre, illetve a kifejtésre a szóbeli feleletre adható időkeretben.

A tételsort a részletes vizsgakövetelmények *Ismeretkörök* című fejezetében foglaltak témaköreiből állítja össze a szaktanár. Az *Ismeretkörök* című fejezet mind a hat hittani disciplinát (Ószövetség, Újszövetség, Egyháztörténelem, Dogmatika, Erkölcsan, Alapvető hittan) tartalmazza oly módon, hogy valamennyit 2–2 témakörre osztja. Így összesen 12 témakör van. Minden témakörből 2 A és 2 B feladatot fogalmazva állítja össze a szaktanár a tételsort.

Az A feladatok egy-egy témakör átfogó anyagából jelöljenek ki 2 feladatot, amelyek alapján a vizsgázó bemutathatja alapvető hittani ismereteit, rendszerezési képességét, szövegelemzési készségét és hittani tudása alkalmazásának képességét. A B feladatok a 12 témakörhöz szorosan kapcsolódó fogalmakat, rövidebb témákat tartalmazzanak.

A szóbeli tételek címét nyilvánosságra kell hozni.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli vizsgateljesítmény maximális pontértéke 80 pont. A vizsgateljesítmény értékelése a következő általános értékelési kritériumok szerint történik:

A feladat (60 pont)		B feladat (20 pont)	
<i>TARTALMI MINŐSÉG</i>	<i>50 pont</i>		<i>20 pont</i>
– tárgyi tudás	max. 13 pont	– tárgyi tudás	max. 10 pont
– szövegértelmezés	max. 13 pont	– teológiai fogalmak pontos használata	max. 10 pont
– teológiai fogalmak pontos használata	max. 12 pont		
– értelmezés, aktualizálás	max. 12 pont		
<i>ELŐADÁSMÓD</i>	<i>10 pont</i>		
– világos, logikus szerkesztés	max. 5 pont		
– megfelelő szóhasználat	max. 5 pont		

*Teljesítményszintek az A feladat esetén**TARTALMI MINŐSÉG*

Elérhető: 50 pont

Teljesítményszint: 30–50 pont

A vizsgázó tárgyi tudása pontos, alapos: jól érti és ismeri a tétel témáját, összefüggéseit, fő kérdéseit. Önállóan, segítő kérdés nélkül fejt ki mondanivalóját.

A szöveg megfelelő kulcsszavait emeli ki és értelmezi. A szöveg értelmezését a téma összefüggésében el tudja helyezni.

A témához tartozó teológiai fogalmakat pontosan, szabatosan definiálja és használja.

Megfogalmazza a téma kívánta értékelő véleményét. Ismereteit megfelelően alkalmazza, aktualizálja.

A felelet minden lényeges elemében meggyőző.

Teljesítményszint: 12–29 pont

Tárgyi tudása megfelelő. A tétel kifejtése lényegében önálló, főbb megállapításai általában helytállóak. A tétel kifejtése rendszerezésre törekvő, de néhány tartalmi elem bizonytalan, esetleg hiányos.

A szöveg néhány kulcsszavát emeli ki, de azokat megfelelően értelmezi.

A témához tartozó teológiai fogalmak definíciója nem minden esetben pontos, de a legfontosabbakat lényegében jól használja.

Megfogalmazza a téma kívánta értékelő véleményét, de feleletében felületesség, túlzott általánosítás, irreleváns narráció fordulhat elő.

Teljesítményszint: 1–11 pont

Tárgyi tudása nem kielégítő, de rendelkezik bizonyos összefüggések, tények, fogalmak, kulcsszavak töredékes ismeretével. A felelethez szükséges a kérdező tanár jelentős segítsége.

ELŐADÁSMÓD

Elérhető: 10 pont

Teljesítményszint: 8–10 pont

Az előadásmód önálló, folyamatos, érthető. A felelet gondolati íve rendezett, átlátható. Előadásmódja lényegre törő, kerüli a lényegtelen elemeket, kitérőket. Fogalomhasználata világos, pontos, szókincse gazdag.

Teljesítményszint: 4–7 pont

A tétel kifejtése, a mondandó elrendezése, gondolati íve általában átlátható. Az előadásmód esetleg néhol akadozó, körülményes. Fogalomhasználata, szókincse a témának megfelelő, csak néhány kisebb nyelvi, stilisztikai, mondatszerkesztési hiba fordulhat elő benne.

Teljesítményszint: 1–3 pont

A felelet gondolatmenete nem vagy kevéssé azonosítható. A felelet nem eléggé folyamatos, előadásmódja bizonytalan. Nyelvi, stilisztikai kifejezésmódja nem igényes (bizonytalan mondatszerkesztés, szegényes szókincs).

Teljesítményszintek a B feladat esetén

TARTALMI MINŐSÉG

Elérhető: 20 pont

Teljesítményszint: 12–20 pont

A vizsgázó tárgyi tudása pontos, alapos: jól érti és ismeri a tétel témáját, összefüggéseit, fő kérdéseit. Önállóan, segítő kérdés nélkül fejt ki mondanivalóját.

A témához tartozó teológiai fogalmakat pontosan, szabatosan definiálja és használja.

Ismereteit megfelelően alkalmazza.

A felelet minden lényeges elemében meggyőző.

Teljesítményszint: 5–11 pont

Tárgyi tudása megfelelő. A tétel kifejtése lényegében önálló, főbb megállapításai általában helytállóak. A tétel kifejtése rendszerezésre törekvő, de néhány tartalmi elem bizonytalan, esetleg hiányos.

A témához tartozó teológiai fogalmak definíciója nem minden esetben pontos, de a legfontosabbakat lényegében jól használja.

Felületesség, túlzott általánosítás, irreleváns narráció fordulhat elő feleletében.

Teljesítményszint: 1–4 pont

Tárgyi tudása nem kielégítő, de rendelkezik bizonyos összefüggések, tények, fogalmak töredékes ismeretével. A felelethez szükséges a kérdező tanár jelentős segítsége.

A teljesítményszinteknél adott ponthatárokon belül az értékelő dönt az elért pontszámról.

A vizsgateljesítmény összpontszámának kialakítása:

Az összpontszám az írásbeli és a szóbeli (A és B) feladatokból elért teljesítmény pontszámainak összege, így az emelt szintű vizsgán legfeljebb 150 pont szerezhető.”

35. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„REFORMÁTUS HITTAN

I. RÉSZLETES VIZSGAKÖVETELMÉNYEK

Követelmények		
Témakörök	Középszint	Emelt szint
I. Bibliaismeret		
1. Ószövetség	Őstörténet: A teremtés, az ember teremtése, proto- evangélium, bűnesetek, az özönvíz; Ősatyák történetei: Ábrahám, Izsák, Jákób, József; A választott nép történetének főbb szakaszai, fontos eseményei: Mózes elhívása, kivonulás Egyiptomból, szövetségekötés, honfoglalás, bírák kora: Sámson, Gedeon, Jefte, Sámuel, Debora, Saul-Dávid-Salamon királysága; Illés és Elizeus próféta, babiloni fogság, hazatérés a fogságból; Jézusra vonatkozó prófécia, azok keletkezési körülményei, messiási várakozás: Ézsaiás, Jeremiás, Dániel, Mikeás, Haggeus, Zakariás	Leviticus: léviták, papok, áldozatok az Ószövetségben; Numeri: A 40 éves pusztai vándorlás oka és következményei. Bálám története; Deuteronomium: Izrael kiválasztásának „indoklása”. A nagy törvények és hétköznapi értelmezésük példái; Az asszír fogság, keveredés és annak következményei
2. Alapvető ószövetségi bevezetés-tudományi ismeretek	A Biblia keletkezése, az ószövetség könyveinek keletkezése és felosztása: történeti, tanító és prófétai	A Tóra
3. Újszövetség	Jézus Krisztus földi életének eseményei, tanítása: születése, megkeresztelkedése, megkísértése, a tanítványok elhívása, hegyi beszéd, az Isten országáról szóló példázatai, az „én vagyok” mondások, gyógyítási csodái, megváltó áldozata, kereszthalála és feltámadása, mennybemenetele és a missziói parancs; Az apostoli kor: A Szentlélek kitöltetése, a keresztyén egyház születése, Péter és János apostol munkássága, Saulus megtérése, Pál missziói útjai; Apostoli kor a levelekben: Róma, Korinthus I–II, Filippi, Timóteus I–II., Jakab	Keresztelő János élete és munkássága; Lukács evangéliumának saját anyaga; Találkozások az evangéliumokban: Nikodémus, samáriai asszony; A nagyhét eseményei a négy evangélium összefüggésében; Galata, Efezus, Filemon, János I.; A jelenések könyve és az apokaliptika
4. Alapvető újszövetségi bevezetés-tudományi ismeretek	Az evangéliumok keletkezésének története és célja, párhuzamok és eltérések, ezek okai; Az újszövetségi levelek felosztása: páli levelek: tanító és pásztori; egyetemes	Az apostolok cselekedetei; A szinoptikus evangéliumok
5. Kortörténeti ismeretek	Jézus és az apostolok korának történeti háttere: az intertestamentális kor	A palestinai zsidóság vallási élete, vallási mozgalmak, irányzatok: farizeus, esszénius, szadduceus, zélóta

Követelmények		
Témakörök	Középszint	Emelt szint
II. Egyháztörténet		
6. Krisztus egyházának története	A Szentlélek munkájáról szóló bibliai tanítás; Az egyház történelmének kezdetei, fontos fordulópontjai: Pünkösöd eseményei, a keresztyén egyház születése, őskeresztyénség, az istentisztelet liturgiája, ókatolicizmus, keresztyénüldözések, a keresztyénség, mint államvallás; Szerzetesrendek kialakulása Keleten és Nyugaton; Keresztes háborúk, avignoni fogság; Eretnekmozgalmak és az inkvizíció; Előreformációs törekvések: Wyclif és Husz; A reformáció német és svájci ága; Az ellenreformáció Európában, a jezsuita rend; A protestáns ortodoxia és a pietizmus; A puritanizmus; Az ökumenikus mozgalmak kezdetei; A katolicizmus és a protestantizmus a XX. században; Kiemelkedő egyháztörténelmi személyiségek példák Krisztus elkötelezett követésére: Augustinus, I. István, Assisi Ferenc, Luther Márton, Zwingli Ulrich, Kálvin János	Nyugat és Kelet eltérő fejlődése, a nagy egyházszakadás; Keleti és nyugati nagy egyházatyák, a korai keresztyénség dogmái; A felvilágosodás, egyházellenes irányzatok Albert Schweitzer Dietrich Bonhoeffer Teréz anya
7. A saját felekezet története	A saját felekezet kialakulása, annak okai, történetének fontos pontjai: A reformáció tanainak elterjedése Magyarországon; Kiemelkedő személyiségei: Dévai Bíró Mátyás, Sztárai Mihály Szegedi Kis István, Kálmáncsehi Sánta Márton, Huszár Gál; A reformáció és a művelődés összekapcsolódása: Méliusz Juhász Péter, Dávid Ferenc, Károli Gáspár, Szenci Molnár Albert; A bécsi békétől a szatmári békéig (Bocskai István) – a Habsburg udvar valláspolitikája: 1606–1711: ellenreformáció, a gyászévtized, gályarab prédikátorok; Az erdélyi fejedelemség valláspolitikája: 1571–1690. Bethlen Gábor, I. Rákóczi György, Lorántffy Zsuzsánna; Csendes ellenreformáció: A magyar protestantizmus helyzete III. Károly és Mária Terézia uralkodása idején; II. József valláspolitikája, a Türelmi Rendelet; A két világháború közötti egyház története: Makkai Sándor, Baltazár Dezső, Ravasz László, Révész Imre; Állam és egyház viszonya a II. világháború után: Egyezmény 1948, államosítások; Bereczky Albert, Pap László, Ordass Lajos	Magyarországi hitvallások, zsinatok, kánonok, teológiák A debreceni alkotmányozó zsinat 1881.; A belmisszió irányzatai és főbb képviselői: Szabó Aladár, Balogh Ferenc, Kiss Ferenc; A szolgáló egyház teológiája

Követelmények		
Témakörök	Középszint	Emelt szint
III. Dogmatika		
8. Az egyház tanítása	A keresztyén egyház tanításának alapvető tételei: Isten megismerése, a kijelentés (Istenérvek); Különös kijelentés, az Ige hármasság alakja reformátori felfogásban; Az ember Isten szövetségében; Evangélium a törvényben; A keresztyén hit; Egyetemes hitvallások; Istenről, mint Szentháromságról; A teremtő, Mindenható Atya; Az isteni gondviselés; Jézus Krisztus személye és titka; Jézus Krisztus próféta, főpapi és királyi tiszte; A Szentlélek személye és munkája; Az anyaszentegyház; A sákramentumok: keresztség és úrvacsora; Az eljövendő világ és az örök élet; A saját felekezet dogmatikai tanítása: A reformátori gondolkodás jellegzetességei: solus Christus, sola gratia, sola fide, sola Scriptura; Az üdv történet alapigazságainak vizsgálata, Isten mindnyájunkat egygyé tesz Krisztusban: ökumenikus mozgalmak, a II. vatikáni zsinat	A kegyelmi kiválasztás tanítása A látható és láthatatlan egyház A felekezetek kialakulása, a hitvédelem alapjai, a XIX–XX. századi uniótörekvések
IV. Az egyházi esztendő		
9. Ünnepek, ünnepi időszakok	Az egyházi esztendő ünnepei, ünnepi időszakai, a saját felekezet ünnepei, az ünnepek gyökerei, jelentősége: Advent, karácsony, böjt, virágvasárnap, nagypéntek, húsvét, áldozócsütörtök, pünkösöd, újkenyér, újbor, október 31, a reformáció emléknapja; Az ünnepek liturgiája; A református istentisztelet és kegyesség	Liturgikus szövegek: a református istentisztelet fogalmainak ismerete, apostoli köszöntés, előfohász, lekción, szöveg, a sákramentumok szerzetési igéi, a kazuálék vonatkozó szövegei
V. A keresztyén erkölcsi élet – etika		
10. A keresztyénség erkölcsi tanítása	Az ószövetségi és a jézusi etika: Az ember feladata a világban, felelősségünk a teremtett világ, az élet védelme és embertársaink iránt: Erkölc, erkölcsi döntés, etika fogalma; Az erkölcs keresztyén megítélése a bűn és kegyelem fényében; Kicsoda az ember? A törvény átka és haszna; A belső törvény: a lelkiismeret; Szabadság és rend; A keresztyén etika normái a családi élet, munka és társadalmi élet területén A Tízparancsolat etikai üzenete: más istenek, az Egy és kiábrázolhatatlan Isten tisztelete, Isten nevével élni és visszaélni, az idő rendje, ünnepek és hétköznapiak, a munka és pihenés, a teremtett világ nyugalma, ökológiai etika, kultúra, civilizáció, technika, szülők, gyermekek, szerelem, házasság, válás, szexualitás, család, nemzedékek, szülőföld, haza; Az élet védelme: szenvedélybetegségek, abortusz, eutanázia, géntechnológia, öngyilkosság, halálbüntetés; Keresztyén ember a gyülekezetben és a társadalomban	Az élet transzcendens megalapozásának igénye A keresztyén diakónia hétköznapi megéleési formái; Hivatás, munka, tulajdon; A média szerepe életünkben, a manipuláció veszélye; Tolerancia és megalkuvás

Követelmények		
Témakörök	Középszint	Emelt szint
VI. Világvallások		
11. A nagy világvallások alapvető gondolatai	A vallás fogalma; A történelmi Isten-ki nyilatkoztatás vallásai: a zsidó vallás, az iszlám, a keresztyénség; Az örök világtörvény vallásai: hinduizmus, buddhizmus stb.; Mai vallási áramlatok	
12. Mai vallási áramlatok		Konfucianizmus, taoizmus, sintoizmus, keresztyén kisegyházak, szekták, pszichovallások; Különbség ökumené és szinkretizmus között
VII. Egyházismeret		
13. A saját egyház mai élete		A MRE jelképei, címere, hitvallásai: II. Helvét Hitvallás, Heidelbergi Káté; Az egyház felépítése, egyházközösség, egyházmegye, egyházkerület, Zsinat; Főbb szolgálati területei: misszió, diakónia
14. Egyházzene		Az egyház énekkincsének jellemző, kiemelkedő darabjainak ismerete: 23, 25, 32, 42, 65, 66, 77, 84, 89, 90, 130, 134, 135, 150, 164, 165, 167, 225, 264, 274, 312, 315, 316, 326, 341, 373, 390, 460, 463.
15. A szűkebb közösség		A gyülekezet, az egyházi iskola története, mai élete
VIII. Kompetenciák		
16. Szövegértelmezés	Bibliai szöveg alapvető mondanivalójának, üzenetének kifejtése; Egyháztörténeti forrás és egyházi dokumentum elemzése; Hitvallási irat részletének értelmezése a dogmatikai ismeretek birtokában	
17. Esetelemzés	Etikai kérdések, mai problémák elemzése, állásfoglalás, a vélemény indoklása	

II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint	Emelt szint	
Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
15 perc	180 perc	20 perc
50 pont	100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint	Emelt szint	
	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	NINCS	NINCS	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	Biblia, Református énekeskönyv, bibliai atlaszok, az elemzendő források szövegei	Biblia, Heidelbergi Káté, Második Helvét Hitvallás, Református énekeskönyv	Biblia, Református énekeskönyv, bibliai atlaszok, az elemzendő források szövegei

Nyilvánosságra hozandók

	Középszint	Emelt szint	
	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	A témakörök.	NINCS	A tételcímek
Mikor?	Jogsabály szerint	NINCS	Jogsabály szerint

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Középszint	
Szóbeli vizsga	
15 perc	
Egy tétel kifejtése	
A feladat	B feladat
10 perc	5 perc
30 pont	20 pont
50 pont	

Szóbeli vizsga

A középszintű szóbeli érettségi vizsga 20 tételének tartalma 13 témakört fed le. A tételek 25%-át évente frissíteni kell. A vizsgázók a szóbeli vizsgán a következő segédeszközöket használhatják: Biblia, Református énekeskönyv, bibliai atlaszok, az elemzendő források szövegei.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szaktanár a jelentősebb, hangsúlyosabb témakörökből 2-2 tételt fogalmazhat meg.

Az érettségi tételek A és B feladatból tevődnek össze. Az A feladatok egy-egy témakör átfogó anyagából jelölnek ki egy-egy témát, amelyekben a vizsgázó bemutatja alapvető hit- és erkölcsi ismereteit, rendszerezési képességeit, és hit- és erkölcsi tudásának alkalmazását. A B feladatok a 13 témakörhöz szorosan kapcsolódó fogalmakat, rövidebb témákat, ó- és újszövetségi bevezetés-tudományi, valamint liturgikus ismereteket, forrás- és dokumentumelemzési, illetőleg értelmezési feladatokat, korunk etikai problémáinak bemutatását kívánja meg a vizsgázótól. A szaktanár az A feladatokhoz mindig más témakörből illeszt B feladatot.

A vizsgabizottságot működtető intézmény nyilvánosságra hozza a témaköröket.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az A és B feladat kifejtését a vizsgabizottság együttesen értékeli. A vizsgázó a feleletére egy összegző pontszámot [maximum 50 pont] kap.

A szóbeli vizsga értékelési kritériumai

	Adható pontok		
	Feladat		Összesen
	A	B	
TARTALOM			
I. Tématartás			
– a vizsgázó megértette a témát	5	3	8
– a témának megfelelően fejti ki			
– a más témához kapcsoló pontokon megmarad a tétele témájánál			

	Adható pontok		
	Feladat		Összesen
	A	B	
II. Tárgyi tudás – ismeri és használja a tételéhez tartozó adatokat – tudja és használja a téma kifejtésében a megfelelő szakkifejezéseket – feleletében kimondja az ún. „kulcsszavakat” – a tételben szereplő neveket használja – ha a tétel szerint szükséges, akkor használja a bibliai ismereteit – ha a tételhez szükséges, használja az egyháztörténeti ismereteit – ha a tételhez szükséges, használja a hittani-erkölcstani ismereteit – általános kulturális tájékozottságot mutat	10	3	13
III. Megfelelő szó és fogalom használat – a témának megfelelő általánosan elfogadott fogalmakat használja – ebben tudatos és értő	3	2	5
IV. Gondolatgazdagság, problémaérzékenység – a téma tárgyalásában kerül a szükségtelen egyszerűsítést – jelzi, hogy a téma milyen vonatkozásban van a mai ember problémáival	1	1	2
V. A témának megfelelő memoriter szöveghű és tartalmi szempontból indokolt előadása – ha a tétel igényli, használ idézetet – az idézetet pontosan használja	1	1	2
Tartalom összesen	20	10	30
ELŐADÁSMÓD			
I. A témának megfelelő világos felépítés – Áttekinthető és tagolt szerkezet (bevezetés, tárgyalás, összefoglalás) – alkalmazkodás a téma belső logikájához	5	1	6
II. Logikus érvelés – legyen állítás és bizonyítás – a fentiek logikus rendben álljanak	5	2	7
III. Világos nyelvi forma – szabatos fogalmazás a magyar nyelv szabályainak megfelelően – gördülékeny előadásmód	3	1	4
IV. Lényegkiemelés, rendszerezés – a témán belül megfelelően tagol – a téma központi gondolata nem sikkad el az előadás során	2	1	3
Előadásmód összesen	15	5	20

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	20 perc
Feladatlap	Egy tétel kifejtése
100 pont	A 15 perc
	B 5 perc
	30 pont
	20 pont
	50 pont

Írásbeli vizsga**Általános szabályok**

Az írásbeli vizsgán két téma közül választhat a vizsgázó. A választott témáról érkező dolgozat műfajában fejt ki a megadott cím tartalmát. A vizsgázónak a nem választott címet be kell írnia a kijelölt helyre. Ha a vizsgázó mindkét témát kidolgozta, és választását nem jelölte meg egyértelműen, akkor a javító tanárnak a vizsgadolgozatban szereplő megoldások közül sorrendben az első megoldást kell értékelnie.

A vizsgázó a nem választott címet írja be a kijelölt helyre.

Az írásbeli vizsgán a következő segédeszközök használhatók: Biblia, Heidelbergi Káté, Második Helvét Hitvallás, Református énekeskönyv.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

A vizsgadolgozat terjedelme legalább 1300 szó legyen.

Az írásbeli feladatlap értékelése

A javító tanár kétféle pontszámmal minősíti az írásbeli dolgozatot. Az első pontszám [maximum 70 pont] minősíti a címbe megadott téma szakszerű és alapos kifejtését, tulajdonképpen a hit- és erkölcsstani tartalom egzakt és a címnek megfelelő bemutatását. A második pontszám [maximum 30 pont] minősíti a dolgozat logikus felépítését, a szakkifejezések használatát, a nyelvi és stilisztikai megformálását.

Szóbeli vizsga**Általános szabályok**

A szóbeli vizsga tételsora 24 tételből, minden egyes tétel A és B feladatból áll.

A tételek 25%-át évente frissíteni kell.

A szóbeli vizsgán a következő segédeszközök használhatók: Biblia, bibliai atlasz, Református énekeskönyv, elemzendő források szövegei. A segédeszközök biztosítása a vizsgabizottságot működtető intézmény feladata.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli vizsga témakörei, az A és B feladat összeállítási lehetőségei és feltételei azonosak a középszintű vizsgáival, azzal a különbséggel, hogy az emelt szintű érettségi során az érettségi vizsga anyaga 17 témakörből áll.

Az emelt szintű vizsgán különös figyelemmel kell A vagy B feladatokban megfogalmazni azokat a témákat, amelyek a középszintű érettségi témaköreiben nem szerepelnek. Az átfogóbb, tágabb ismeretanyagot és mélyebb értelmezést igénylő tételeket célszerű az emelt szintű vizsgára kiválasztani az A és B feladat esetében egyaránt.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli tételek értékelésére adható összpontszám 50 pont, mely az alábbiak szerint bontható:

A szóbeli vizsga értékelési kritériumai

	Adható pontok		
	Feladat		Összesen
	A	B	
TARTALOM			
I. Tématartás			
– a vizsgázó megértette a témát	5	3	8
– a témának megfelelően fejt ki			
– a más témához kapcsoló pontokon megmarad a tétel témájánál			
II. Tárgyi tudás			
– ismeri és használja a tételéhez tartozó adatokat	10	3	13
– tudja és használja a téma kifejtésében a megfelelő szakkifejezéseket			
– feleletében kimondja az ún. „kulcsszavakat”			
– a tételben szereplő neveket használja			
– ha a tétel szerint szükséges, akkor használja a bibliai ismereteit			
– ha a tételhez szükséges, használja az egyháztörténeti ismereteit			
– ha a tételhez szükséges, használja a hittani-erkölcsstani ismereteit			
– általános kulturális tájékozottságot mutat			

	Adható pontok		
	Feladat		Összesen
	A	B	
III. Megfelelő szó és fogalom használat – a témának megfelelő általánosan elfogadott fogalmakat használja – ebben tudatos és értő	3	2	5
IV. Gondolatgazdagság, problémaérzékenység – a téma tárgyalásában kerüli a szükségtelen egyszerűsítést – jelzi, hogy a téma milyen vonatkozásban van a mai ember problémáival	1	1	2
V. A témának megfelelő memoriter szöveghű és tartalmi szempontból indokolt előadása – ha a tétel igényli, használ idézetet – az idézetet pontosan használja	1	1	2
Tartalom összesen	20	10	30
ELŐADÁSMÓD			
I. A témának megfelelő világos felépítés – Áttekinthető és tagolt szerkezet (bevezetés, tárgyalás, összefoglalás) – alkalmazkodás a téma belső logikájához	5	1	6
II. Logikus érvelés – legyen állítás és bizonyítás – a fentiek logikus rendben álljanak	5	2	7
III. Világos nyelvi forma – szabatos fogalmazás a magyar nyelv szabályainak megfelelően – gördülékeny előadásmód	3	1	4
IV. Lényegkiemelés, rendszerezés – a témán belül megfelelően tagol – a téma központi gondolata nem sikkad el az előadás során	2	1	3
Előadásmód összesen	15	5	20

”

36. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
projekt	15 perc	180 perc	20 perc
80 pont	70 pont	100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	NINCS	NINCS	Egynyelvű szótár	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	A feladatok megjelölésével összefüggő segédeszköz (képi, nyomtatott, illetve elektronikus ismerethordozó)	NINCS	A feladatok megjelölésével összefüggő segédeszköz (képi, nyomtatott, illetve elektronikus ismerethordozó)

Nyilvánosságra hozandók

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	NINCS	tételcímek	NINCS	tételcímek
Mikor?	NINCS	jogszabály szerint	NINCS	jogszabály szerint

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA**A vizsga szerkezete**

Írásbeli vizsga (projekt)	Szóbeli vizsga 15 perc	
Egy téma önálló, évközi feldolgozása	A projektmunka megvédése	Egy tétel kifejtése
80 pont	20 pont	50 pont

Írásbeli vizsga**Az írásbeli feladat tartalmi és formai jellemzői***Tartalmi szerkezet*

Egy projekt készítése váltja ki az írásbeli vizsgát.

A projekt témája a tanulmányok alatt érintett nyolc ismeretscsoport (lásd Részletes követelmények) bármelyikéből választható, melyet a vizsgázó a szóbeli vizsgán véd meg.

A projekttel szemben támasztott követelmények:

10–20 oldal terjedelmű, amelyből szemléltetések nélkül a szöveg hossza 12-es betűmérettel, másfeles sortávolsággal minimum 5 oldal. A projektleírásnak tartalmaznia kell a munka fázisait: a téma kiválasztása indoklását, hipotézisek, ill. célkitűzések megfogalmazását, bibliográfiát, szakirodalmi vonatkozásokat, a gyűjtőmunka leírását, a téma tartalmi részének kidolgozását, következtetéseket, személyes élményeket.

A projektmunka a téma kiválasztásától a végső forma létrehozásáig önálló munka. A vizsgázó a projektmunka elkészítése során konzulens segítségét kérheti. Ha a vizsgázó már nem rendelkezik tanulói jogviszonnal, és konzulens segítségét kéri, akkor saját maga gondoskodik konzulensről. A tanulói jogviszonyban lévő vizsgázó konzulense lehet a szaktanára is. A vizsgázó legkésőbb az írásbeli vizsgaidőszak kezdetéig leadja a kész projektmunkát.

A vizsgázó a projektmunka bemutatásához szemléltető anyagot vagy rövid, tézisszerű összefoglalást készít, amit a szóbeli vizsgán használ fel, a projekt megvédésekor.

Értékelés

A projektmunkára összesen 80 pont adható. A teljesítmény értékelése a következő általános értékelési kritériumokat tartalmazó központi javítási-értékelési útmutató alkalmazásával történik.

I. Tartalom

a) komplexitás, a téma többoldalú megközelítése	30 pont
b) a téma újszerű megközelítése	10 pont
c) bibliográfia és a téma szakirodalmi vonatkozásainak megjelenítése	5 pont

II. A projektkészítés folyamata

a) a projekt fázisainak megjelenítése	5 pont
b) az egyéni kutatómunka megjelenítése	15 pont

III. Forma

a) nyelvi megformáltság	8 pont
b) szerkezet, végső megjelenítés minősége	7 pont

Amennyiben a létrehozott szöveg jelentősen rövidebb a minimális szövegmenyiségnél (kevesebb mint 4 oldal), a projektmunka értékelhetetlen.

Szóbeli vizsga**A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői***Tartalmi szerkezet*

A vizsgázó 5 percen belül bemutatja projektmunkáját. Ehhez előre elkészített szemléltető anyagot vagy rövid, tézisszerű összefoglalást hoz magával. Ezután 10 perc áll rendelkezésére, hogy kifejtse a tételét.

A középszintű szóbeli vizsga tételsorának összeállításáról a vizsgabizottságot működtető intézmény gondoskodik. A tételsor a négy kötelező ismeretsoportból összeállított 20 tételből áll. (Történeti ismeretek, Kisebbségpolitikai ismeretek, Néprajzi ismeretek, A cigány nyelvekkel kapcsolatos ismeretek) A témakörök arányait a felkészülés során érvényesített súlypontok határozzák meg, de a tételeknek összességükben le kell fedniük mind a négy ismeretsoportot. A tételek mindegyike tartalmazzon egy, a tétel témájához kapcsolódó forrást is, amelynek elemzése szintén a felelet része.

Értékelés

A szóbeli vizsgateljesítmény maximális pontértéke 70 pont. Ezen belül a projekt bemutatására 20 pont, a tétel kifejtésére 50 pont adható. A vizsgateljesítmény értékelése a következő általános értékelési kritériumokat tartalmazó központi értékelési útmutató alkalmazásával történik.

A projekt bemutatása – összesen 20 pont

– a projektmunka lényegre törő összefoglalása	7 pont
– prezentációs technika, előadásmód	5 pont
– nyelvi megformáltság	5 pont
– szemléltetés	3 pont

A szóbeli tétel értékelése – összesen 50 pont

– tartalom	25 pont
– a forrás elemzése	10 pont
– nyelvi megformáltság	10 pont
– szerkezeti felépítés, a felelet felépítése	5 pont

EMELT SZINTŰ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Írásbeli vizsga 180 perc	Szóbeli vizsga 20 perc
Esszé	Tétel kifejtése
100 pont	50 pont

Írásbeli vizsga

Az írásbeli feladat tartalmi és formai jellemzői

Tartalmi szerkezet

Emelt szinten az írásbeli vizsgarészben a vizsgázónak központi feladatok alapján (három megadott címből választva) egy 600–700 szavas esszét kell megírnia.

Az írásbeli vizsga a részletes vizsgakövetelményekre épül. Az írásbeli vizsgarész nyolc ismeretsoportból (lásd Részletes követelmények) tartalmaz forrásokra épülő feladatot, amelyekkel kapcsolatban a vizsgázó összefüggően kifejti az adott témát egyéni véleményével alátámasztva, és a feladatban megadott forrásokra reagálva.

Értékelés

A dolgozat egészére maximálisan 100 pont adható. A pontozási útmutatót az írásbeli vizsgarész feladatainak központi javítási-értékelési útmutatója tartalmazza.

Szóbeli vizsga

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsgára 10 központilag meghatározott tétel készül. Minden tétel két altételtől áll. Az „A” altételt a vizsgázó a Történeti ismeretek és Kisebbségpolitikai ismeretek témaköréből, a „B” altételt a Néprajzi ismeretek és A cigány nyelvekkel kapcsolatos ismeretek témaköréből húzza. Az egyes tételsorokon belül a témakörök aránya nem 50-50%, egy-egy témakör nagyobb hangsúlyt kaphat. A vizsgázónak kétszer tíz perc áll rendelkezésére, hogy a kihúzott két feladatban meghatározott témákat kifejtse.

Értékelés

A szóbeli vizsgateljesítmény maximális pontértéke 50 pont. A két altételre 25-25 pont adható. A vizsgateljesítmény értékelése a következő általános értékelési kritériumokat tartalmazó központi értékelési útmutató alkalmazásával történik.

1. „A” altétel:

- tartalom 15 pont
- szerkezeti felépítés, a felelet felépítése 5 pont
- nyelvi megformáltság 5 pont

2. „B” altétel:

- tartalom 15 pont
- szerkezeti felépítés, a felelet felépítése 5 pont
- nyelvi megformáltság 5 pont

37. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA**A vizsga részei**

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
projekt	15 perc	180 perc	20 perc
80 pont	70 pont	100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	NINCS	NINCS	Egynyelvű szótár	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	A feladatok megjelölésével összefüggő segédeszköz (képi, nyomtatott, illetve elektronikus ismeret-hordozó)	NINCS	A feladatok megjelölésével összefüggő segédeszköz (képi, nyomtatott, illetve elektronikus ismeret-hordozó)

Nyilvánosságra hozandók

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	NINCS	tétalcímek	NINCS	tétalcímek
Mikor?	NINCS	jogszabály szerint	NINCS	jogszabály szerint

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA**A vizsga szerkezete**

Írásbeli vizsga (projekt)	Szóbeli vizsga 15 perc	
Egy téma önálló, évközi feldolgozása	A projektmunka megvédése	Egy tétel kifejtése
80 pont	20 pont	50 pont

Írásbeli vizsga**Az írásbeli feladat tartalmi és formai jellemzői***Tartalmi szerkezet*

Egy projekt készítése váltja ki az írásbeli vizsgát.

A projekt témája a tanulmányok alatt érintett nyolc ismeretscsoport (lásd Részletes követelmények) bármelyikéből választható, melyet a vizsgázó a szóbeli vizsgán véd meg.

A projekttel szemben támasztott követelmények:

10–20 oldal terjedelmű, amelyből szemléltetések nélkül a szöveg hossza 12-es betűmérettel, másfeles sortávolsággal minimum 5 oldal. A projektleírásnak tartalmaznia kell a munka fázisait: a téma kiválasztása indoklását, hipotézisek, ill. célkitűzések megfogalmazását, bibliográfiát, szakirodalmi vonatkozásokat, a gyűjtőmunka leírását, a téma tartalmi részének kidolgozását, következtetéseket, személyes élményeket.

A projektmunka a téma kiválasztásától a végső forma létrehozásáig önálló munka. A vizsgázó a projektmunka elkészítése során konzulens segítségét kérheti. Ha a vizsgázó már nem rendelkezik tanulói jogviszonnyal, és konzulens segítségét kéri, akkor saját maga gondoskodik konzulensről. A tanulói jogviszonyban lévő vizsgázó konzulense lehet a szaktanára is. A vizsgázó legkésőbb az írásbeli vizsgaidőszak kezdetéig leadja a kész projektmunkát.

A vizsgázó a projektmunka bemutatásához szemléltető anyagot vagy rövid, tézisszerű összefoglalást készít, amit a szóbeli vizsgán használ fel, a projekt megvédésekor.

Értékelés

A projektmunkára összesen 80 pont adható. A teljesítmény értékelése a következő általános értékelési kritériumokat tartalmazó központi javítási-értékelési útmutató alkalmazásával történik.

I. Tartalom

a) komplexitás, a téma többoldalú megközelítése	30 pont
b) a téma újszerű megközelítése	10 pont
c) bibliográfia és a téma szakirodalmi vonatkozásainak megjelenítése	5 pont

II. A projektkészítés folyamata

a) a projekt fázisainak megjelenítése	5 pont
b) az egyéni kutatómunka megjelenítése	15 pont

III. Forma

a) nyelvi megformáltság	8 pont
b) szerkezet, végső megjelenítés minősége	7 pont

Amennyiben a létrehozott szöveg jelentősen rövidebb a minimális szövegmenyiségnél (kevesebb mint 4 oldal), a projektmunka értékelhetetlen.

Szóbeli vizsga

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

Tartalmi szerkezet

A vizsgázó 5 percben bemutatja projektmunkáját. Ehhez előre elkészített szemléltető anyagot vagy rövid, tézisszerű összefoglalást hoz magával. Ezután 10 perc áll rendelkezésére, hogy kifejtse a tételét.

A középszintű szóbeli vizsga tételsorának összeállításáról a vizsgabizottságot működtető intézmény gondoskodik. A tételsor a négy kötelező ismeretcsoporthoz összeállított 20 tételből áll. (Történeti ismeretek, Kisebbségpolitikai ismeretek, Néprajzi ismeretek, a Horvát nemzetiség nyelvvel kapcsolatos ismeretek) A témakörök arányait a felkészülés során érvényesített súlypontok határozzák meg, de a tételeknek összességükben le kell fedniük mind a négy ismeretcsoporthoz. A tételek mindegyike tartalmazzon egy, a tétel témájához kapcsolódó forrást is, amelynek elemzése szintén a felelet része.

Értékelés

A szóbeli vizsgateljesítmény maximális pontértéke 70 pont. Ezen belül a projekt bemutatására 20 pont, a tétel kifejtésére 50 pont adható. A vizsgateljesítmény értékelése a következő általános értékelési kritériumokat tartalmazó központi értékelési útmutató alkalmazásával történik.

A projekt bemutatása – összesen 20 pont

– a projektmunka lényegre törő összefoglalása	7 pont
– prezentációs technika, előadásmód	5 pont
– nyelvi megformáltság	5 pont
– szemléltetés	3 pont

A szóbeli tétel értékelése – összesen 50 pont

– tartalom	25 pont
– a forrás elemzése	10 pont
– nyelvi megformáltság	10 pont
– szerkezeti felépítés, a felelet felépítése	5 pont

E MELT SZINTŰ VIZSGA**A vizsga szerkezete**

Írásbeli vizsga 180 perc	Szóbeli vizsga 20 perc
Esszé	Tétel kifejtése
100 pont	50 pont

Írásbeli vizsga**Az írásbeli feladat tartalmi és formai jellemzői****Tartalmi szerkezet**

Emelt szinten az írásbeli vizsgarészben a vizsgázónak központi feladatok alapján (három megadott címből választva) egy 600–700 szavas esszét kell megírnia.

Az írásbeli vizsga a részletes vizsgakövetelményekre épül. Az írásbeli vizsgarész nyolc ismeretcsoporthól (lásd Részletes követelmények) tartalmaz forrásokra épülő feladatot, amelyekkel kapcsolatban a vizsgázó összefüggően kifejti az adott témát egyéni véleményével alátámasztva, és a feladatban megadott forrásokra reagálva.

Értékelés

A dolgozat egészére maximálisan 100 pont adható. A pontozási útmutatót az írásbeli vizsgarész feladatainak központi javítási-értékelési útmutatója tartalmazza.

Szóbeli vizsga**A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői***Tartalmi szerkezet*

A szóbeli vizsgára 10 központilag meghatározott tétel készül. Minden tétel két altételből áll. Az „A” altételt a vizsgázó a Történeti ismeretek és Kisebbségpolitikai ismeretek témakörből, a „B” altételt a Néprajzi ismeretek és a Horvát nemzetiség nyelvvel kapcsolatos ismeretek témakörből húzza. Az egyes tételsorokon belül a témakörök aránya nem 50-50%, egy-egy témakör nagyobb hangsúlyt kaphat. A vizsgázónak kétszer tíz perc áll rendelkezésére, hogy a kihúzott két feladatban meghatározott témákat kifejtse.

Értékelés

A szóbeli vizsgateljesítmény maximális pontértéke 50 pont. A két altételre 25-25 pont adható. A vizsgateljesítmény értékelése a következő általános értékelési kritériumokat tartalmazó központi értékelési útmutató alkalmazásával történik.

1. „A” altétel:

- tartalom 15 pont
- szerkezeti felépítés, a felelet felépítése 5 pont
- nyelvi megformáltság 5 pont

2. „B” altétel:

- tartalom 15 pont
- szerkezeti felépítés, a felelet felépítése 5 pont
- nyelvi megformáltság 5 pont

38. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc	240 perc	20 perc
117 pont	33 pont	120 pont	30 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	Horvát helyesírási szótár, valamint két-nyelvű szótár (csak a IV. részhez)	NINCS	Horvát helyesírási szótár, valamint két-nyelvű szótár (csak a IV. részhez)	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	CD lejátszó a III. részhez	Irodalmi szöveggyűjtemény, kötet	CD lejátszó a III. részhez	Irodalmi szöveggyűjtemény, kötet

Nyilvánosságra hozandók

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	NINCS	NINCS	NINCS	tételcímek
Mikor?	NINCS	NINCS	NINCS	jogszabály szerint

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Az írásbeli vizsga időtartama 180 perc, a szóbeli vizsgáé 15 perc.

A következő táblázat bemutatja a vizsga részeit a lebonyolítás sorrendjében, továbbá az írásbeli vizsgarész egyes részeinek megoldására szánt időtartamot és ezek arányát az értékelésben.

		Időtartam (perc)	Arány (%)	Pont
Írásbeli vizsgarész	Olvasott szöveg értése	60	22	33
	Nyelvhelyesség	30	12	18
		15 perc szünet		
Szóbeli vizsgarész	Hallott szöveg értése	30	22	33
	Íráskészség	60	22	33
	Beszéd-készség	15	22	33
Összesen:		–	100	150

A középszintű vizsga két nyelvi szintet fog át: az Európa Tanács skálájának A2–B1 szintjeit. Az eltérő képesség- és tudásszintek mérése érdekében az írásbeli feladatsorokban a lépcsőzetesség elve érvényesül. A központi feladatsorokat úgy állítják össze, hogy az A2 szinten lévő vizsgázók is le tudják tenni a vizsgát.

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az Olvasott szöveg értése (I. feladatlap), a Nyelvhelyesség (II. feladatlap), a Hallott szöveg értése (III. feladatlap) és az Íráskészség (IV. feladatlap) vizsgarész-összetevők feladatai és ezek javítási-értékelési útmutatói központilag készülnek.

Az Olvasott szöveg értése, Nyelvhelyesség és Hallott szöveg értése vizsgarész-összetevők megoldásakor semmilyen segédeszköz nem használható, az Íráskészség feladatlapjának megoldásakor kétnyelvű szótár, valamint a horvát nyelv helyesírási szótára használható, amelyet a vizsgázó biztosít.

Értékelés

- Az egyes vizsgarész-összetevők értékelése egymástól független.
- Minden vizsgarész-összetevőben csak a célzottan mért készséget értékeljük.
- A vizsga sikeres teljesítésének előfeltétele, hogy a vizsgázó az írásbeli és szóbeli vizsgarészben az elérhető pontszámnak legalább a 10%-át teljesítse (a 10% nem az elégséges osztályzat alsó határa).
- A vizsgarész-összetevők feladatlapjainak feladat-meghatározásai horvát nyelven íródnak, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Olvasott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e a mindennapi életben előforduló, különböző típusú autentikus szövegeket önállóan elolvasni és az olvasási céloknak megfelelő mélységben megérteni.

Az olvasási készség több szintjét különböztetjük meg (pl. a globális, a szelektív és a részletes értést). A vizsgán a szövegértés több szintje mérhető. A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak arra is képesnek kell lennie, hogy alkalmazza az értési céloknak megfelelő stratégiákat.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- megérteni a szöveg lényegét,
- megérteni és követni a szöveg gondolatmenetét,
- megérteni a kulcsinformációkat (pl. személyek, idő, hely, irány, mennyiség),
- különválasztani a lényeges és a lényegtelen információkat,
- megérteni egy adott álláspont mellett és ellen szóló érveket,
- megkeresni egy adott értési célhoz szükséges adatszerű információt,
- megérteni a szöveget kommunikációs funkciójának megfelelő részletességgel,
- alkalmazni a különböző olvasási stratégiákat (pl. következtetni az ismeretlen szavak jelentésére),
- megkülönböztetni a tényszerűen közölt információt a véleményétől.

Az olvasott szövegek

- olyan (esetenként rövidített) autentikus szövegek, amelyeket valós közlési szándékkal hoztak létre,
- egységes egésznek alkotnak,
- mind tartalmilag, mind nyelvileg világos szerkezetűek,
- kiválasztásakor a *Témakörök* című rész az irányadó,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- autentikus jellegükből adódóan tartalmazhatnak olyan szavakat, kifejezéseket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten. Ezek megértése azonban nem szükséges feltétele az adott feladat sikeres megoldásának.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elő:

- funkcionális szövegek (pl. étlap, menürend, tv-műsor, moziműsor, programok, kezelési útmutató, nyomtatvány, katalógus, menetjegy),
- informatív-instruktív szövegek (pl. jegyzet, közlemény, felhívás, hirdetés, plakát, könyvajánlás),
- magánlevél, hivatalos levél,
- újságcikkek (pl. újsághír, beszámoló, riport),
- ismeretterjesztő szövegek általánosan ismert témakörökből,
- irodalmi szövegek (pl. regényrészlet, drámarészlet, novella, költemény, mese).

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (cím és szöveg, kérdés és felelet, személy és kijelentés stb.),
- képek, események sorrendbe rakása a szöveg alapján,
- a szövegből kivett mondat, bekezdés helyének megtalálása,
- szöveg részeinek sorrendbe rakása,
- hiányos mondatok kiegészítése a szöveg alapján,
- rövid választ igénylő nyitott kérdések,
- vázlat készítése.

A feladatsor feladattipológiaiilag kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A vizsgázónak 3 feladatot kell megoldania, a feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 500–600 szó. A feladatsor 25–30 kérdésből/ite mből áll.

Értékelés

Az értékelés, valamint a vizsgarész-összetevőben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, a javítási-értékelési útmutató tartalmazza a szövegből adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat nem veszik figyelembe.

Nyelvhelyesség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó rendelkezik-e azokkal a lexikai, grammatikai, szemantikai és pragmatikai ismeretekkel, amelyek képessé teszik az önálló kommunikációra.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- az alapvető nyelvtani szerkezetek és lexikai elemek mondatokba illesztésére (felismerés, kiegészítés, létrehozás),
- alapvető nyelvtani és lexikai szerkezetek nyelvileg pontos használatára egyszerű szövegekben.

A felhasznált szövegek vagy szövegrészletek

- autentikus vagy kismértékben adaptált szövegek,
- kiválasztásakor a Témakörök című rész az irányadó,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- nehézségi foka alacsonyabb, mint az olvasott szöveg megértését mérő feladatoké,
- autentikus jellegükből adódóan tartalmazhatnak olyan szavakat, kifejezéseket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten. Ezek megértése azonban nem szükséges feltétele az adott feladat sikeres megoldásának.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- hiányos mondatok vagy szövegek kiegészítése feleletválasztással (négy válaszlehetőség közül egy helyes kiválasztása),
- a szövegből kivett mondatrész helyének azonosítása a szövegkohéziós eszközök segítségével,
- hiányos szöveg kiegészítése önállóan vagy előre megadott szókészletből,
- megadott szavak képzett és/vagy ragozott alakjainak beillesztése a szövegbe.

A feladatsor feladattipológiaiilag kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A feladatsor 3–4 feladatból, összesen 30 ite mből áll. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 300–350 szó.

A feladatok szövegekre épülnek. Egy feladat mondatokra épül, ezzel azonban az elérhető pontszám körülbelül 15%-a szerezhető meg.

Egy adott feladat több nyelvi jelenségre is rákérdezhet.

Értékelés

Az értékelés, valamint a vizsgarész-összetevőben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik, amely tartalmazza az összes elfogadható választ.

Hallott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e megérteni az adott nyelvterületen általánosan elfogadott nyelvhasználattól nem vagy kissé eltérő anyanyelvi beszédet az értési céloknak megfelelően.

A vizsga a szövegértés alábbi szintjeit méri: a szöveg alapvető kommunikációs szándékainak globális megértése (globális értés), a szövegből adott szempontok szerinti információk kiszűrése (szelektív értés). A vizsga a szöveg részletes értését nem méri.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak arra is képesnek kell lennie, hogy alkalmazza az értési céloknak megfelelő stratégiákat.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- megérteni a szöveg lényegét,
- megérteni és követni a szöveg gondolatmenetét,
- megérteni a kulcsinformációkat (pl. személyek, idő, hely, irány, mennyiség, ok),
- megérteni egy adott értési célhoz szükséges adatszerű információkat,
- alkalmazni a különböző értési stratégiákat (pl. következtetni az ismeretlen szavak jelentésére a szövegkörnyezetből).

A felhasznált szövegek

- olyan autentikus vagy kismértékben adaptált szövegek, amelyeket valós szóbeli közlési szándékkal hoztak létre,
- egységes egészet alkotnak,
- hossza és tartalma nem terheli meg feleslegesen a vizsgázó memóriáját,
- akusztikai minősége kifogástalan,
- anyanyelvi beszélők közvetítésében, normál beszédtempóban hangzanak el,
- kiválasztásakor a *Témakörök* című rész az irányadó,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- autentikus jellegükből adódóan tartalmazhatnak olyan szavakat, kifejezéseket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten. Ezek megértése azonban nem szükséges feltétele az adott feladat sikeres megoldásának.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elő:

- közérdekű bejelentések, közlemények (pl. pályaudvaron, repülőtéren, áruházban),
- rögzített telefonos szövegek (pl. üzenetrögzítő, információs szolgálatok: Útinformáció, nyitva tartás, menetrend),
- utasítások (pl. utcán, repülőtéren, pályaudvaron),
- médiaközlemények (pl. időjárás-jelentés, reklám, programismertetés, rövid hír),
- beszélgetések, telefonbeszélgetések,
- riportok, interjúk,
- beszámolók,
- közérdekű témáról szóló ismeretterjesztő szövegek,
- szépirodalmi szövegek: rövid prózarészletek, versek (szavalatok), megzenésített költemények.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (pl. személy és kijelentés, képek kiválasztása szöveghez),
- események sorrendjének megállapítása,
- nyomtatványok, űrlapok kitöltése,
- táblázat kitöltése,
- hiányos mondatok kiegészítése,
- rövid választ igénylő nyitott kérdések.

A feladatsor feladattipológiaiilag kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A feladatsor 2–4 feladatból áll. Egy feladathoz egy hosszabb szöveg helyett tartozhat több rövidebb szöveg is. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 5–7 perc. A feladatsor 20–25 íteimből áll.

A vizsgázó minden szöveget kétszer hallgathat meg.

A hangfelvétel tartalmazza a feladat-meghatározást, a szövegeket kétszer, valamint a feladatok elolvasásához és megoldásához szükséges szüneteket is. A hangfelvételen hallható és a feladatlapon olvasható feladat-meghatározások szó szerint megegyeznek.

A feladatok megoldásához szükséges eszköz: CD lejátszó, amelyet a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosít.

Értékelés

Az értékelés, valamint a vizsgarész-összetevőben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, a javítási-értékelési útmutató tartalmazza a szövegből adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat nem veszik figyelembe.

Íráskészség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó milyen szinten képes magát horvát nyelven írásban kifejezni, illetve írásbeli feladatokat végrehajtani különböző kommunikációs célok megvalósítása érdekében.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a megadott helyzetekben és szerepekben megnyilatkozni, illetve a megadott kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd *Kommunikációs helyzetek és szándékok* című rész),
- különböző fajtájú szövegeket írni a *Témakörök* című részben megadott témákhoz kapcsolódóan,
- koherens szövegeket létrehozni (előre- és visszautalással, alapvető szinonimákkal és kötőszavakkal),
- mondanivalóját logikusan és az adott szövegfajta követelményeinek megfelelően elrendezni, valamint írásművét megfelelően felépíteni és tagolni,
- a szövegfajtanak, a közlési szándéknak, a címzethez való viszonyának megfelelő stílust és hangnemet választani,
- az adott szövegfajta formai sajátosságainak megfelelő írásművet létrehozni,
- úgy kifejezni magát, hogy esetleges nyelvtani pontatlansága, szóhasználata ne akadályozza a megértést.

A vizsgázónak olyan szövegeket kell létrehoznia, amelyek

- valós kommunikációs szándékkal jönnek létre,
- az olvasó számára világosak, érthetőek és alkalmasak a kommunikációs cél elérésére,
- szövegfajtája meghatározott,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,
- megírásához nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A vizsgán az alábbi szövegfajtákat kell létrehozni:

- üzenet, emlékeztető,
- rövid személyes jellegű közlés,
- naplóbejegyzés,
- üdvözlőlap,
- meghívó,
- magánjellegű vagy intézménynek szóló levél,
- egy mű: prózarészlet, drámarészlet, lírai alkotás adott szempontú elemzése.
- kép, képsorok leírása, összevetése.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A feladatok a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* című listákra épülnek.

Az íráskészség mérése során valós kommunikációs helyzetet teremtünk, azaz megadjuk a szituációt, amelyben az írásmű keletkezik, az ehhez illeszkedő szövegfajta, továbbá meghatározzuk az írásmű célját, témáját és címzettjét, valamint a szöveg írója és olvasója közötti kapcsolat jellegét. Mindezek meghatározzák a szöveg stílusát és hangnemet.

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- meghatározott szituációban megadott szempontok alapján történő szövegalkotás,
- verbális segédanyagok (pl. személyes feljegyzések, üzenetek, levelek, cikkek, felhívások, hirdetések, szórólapok, próza-, drámarészletek, versek, dalok stb.) alapján történő szövegalkotás és/vagy azokra való reagálás,
- vizuális segédanyagok (pl. ábrák, képek – festmények, szobrok, épületek, népviseletek, fotók, képsorok, grafikonok, táblázatok stb.) alapján történő szövegalkotás.

Az irányító szempontok a téma alpontjait adják meg, a verbális és vizuális segédanyagok pedig gondolati és/vagy nyelvi segítséget nyújtanak az adott téma kidolgozásához.

A vizsga 2 feladatból áll.

Az *első feladat* egy rövidebb, tranzakciós és interakciós szöveg létrehozása. A vizsgázó verbális és/vagy vizuális segédanyagra reagálva 40–50 szavas közlést hoz létre (pl. üdvözlőlap, e-mail, naplóbejegyzés, üzenet, emlékeztető).

A *második feladatban* a vizsgázó két téma közül választhat: rövid levélre, hirdetésre vagy hasonló informatív szövegre reagál, vagy egy műrészletet elemez adott szempontok szerint vagy képsorokat vet össze egy 200–300 szó terjedelmű szöveg megírásával. A szövegben a vizsgázónak öt megadott irányító szempontot kell tárgyalnia. Az irányító szempontok kidolgozási sorrendje tetszőleges.

A nyelvtani, lexikai, helyesírási hibákkal szemben magasabb a toleranciahatár, mint emelt szinten.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutatók alapján történik.

Szóbeli vizsga

Beszédképesség, horvát nemzetiségi tartalom

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e az érettségi követelményekben megfogalmazott nyelvi szinten gondolatait horvát nyelven szóban kifejezni és valós kommunikációs szándékoknak megfelelő beszélgetést folytatni.

A vizsga azt méri, hogy a vizsgázó milyen mértékben és milyen minőségben képes szóbeli tranzakcióra és interakcióra, amelynek egyaránt részét képezik a receptív és a produktív (beszédértés, beszédképesség) készségek. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvételre.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a megadott helyzetekben és szerepekben megnyilatkozni, illetve a megadott kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd *Kommunikációs helyzetek és szándékok* című rész),
- megadott témákról (irodalom, kultúra, nyelv) szóló beszélgetésekben részt venni (lásd a *Témakörök* című rész),
- mondanivalóját érthetően és összefüggően kifejezni,
- úgy beszélni, hogy kiejtése, hanglejtése, beszédtempója ne akadályozza a megértést,
- egyszerű kommunikációs stratégiákat alkalmazni,
- beszédében a célnyelvi udvariasság és a megfelelő stílus alapszabályait alkalmazni,
- úgy kifejezni magát, hogy esetleges nyelvtani és lexikai pontatlansága ne akadályozza a megértést.

A feladatok és a tételek jellemzői

A vizsgafeladatokban előforduló helyzetek és szerepek a Kommunikációs helyzetek és szándékok, a Témakörök valamint az Nyelvtani ismeretek, szerkezetek című listákra épülnek.

A feladatok tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének, és teljesítésükhöz nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A feladat-meghatározás egyértelműen megadja a szituációt és a vizsgázó szerepének leírását.

A vizsgabeszélgetésben az aktív szerepet a vizsgázó játssza.

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- szerepjáték,
- önálló témakifejtés verbális és/vagy vizuális segédanyagok alapján.

A feladat-meghatározás és a verbális segédanyagok horvát nyelvűek, nyelvi szintjük alacsonyabb a receptív készségeket mérő vizsgarészek nyelvi szintjénél. A vizuális segédanyagok a horvát nemzetiség kultúrkörét reprezentálják.

A szóbeli vizsgarész tételeit a Részletes érettségi vizsgakövetelmények alapján a vizsgáztató tanár állítja össze. A tételsor 15 tételből áll.

A tételt a vizsgázó húzza, a felkészülési idő: 10 perc. A szóbeli vizsga 15 perc időtartamú.

A vizsga rövid *bevezető társalgással* kezdődik. A kérdések célja az, hogy a vizsgázó ráhangolódjon a horvát nyelv használatára. Az itt elhangzottak nem számítanak be a vizsgaeredménybe.

A tétel 2 feladatból áll.

Az *első feladatban* a vizsgázónak egy, a mindennapi élet helyzeteihez hasonló szituációban kell részt vennie (ld. Kommunikációs helyzetek és szándékok, Témakörök), amelyben partnere a vizsgáztató. A feladat tehát az, hogy a vizsgázó a beszélgetésben interaktívan vegyen részt, megfelelő kérdéseket tegyen fel, illetve az elhangzó kérdésekre megfelelő válaszokat adjon.

A *második feladatban* a vizsgázónak egy irodalmi vagy nyelvi, vagy a horvát nemzetiség kultúrájával kapcsolatos témát (ld. Témakörök, Nyelvtani ismeretek, szerkezetek) kell részletesen és összefüggően kifejtene, megadott szempontok alapján. A felhasználandó segédanyag lehet kép, fénykép, ábra, térkép vagy rövid írott szöveg.

A felkészülés során szótár nem használható, azonban irodalmi szöveggyűjtemény, a vizsgakövetelményekben megjelölt szerzők köteteinek, műveinek használata megengedett, amelyekről a vizsgabizottságot működtető intézmény gondoskodik.

Értékelés

Az értékelés egyéni értékelőlapon a központilag összeállított értékelési útmutató alapján történik.

Az értékelés négy kritériumon (Kommunikációs hatás: *a*) milyen mértékben tudja gondolatait önállóan kifejezni, *b*) beszédstílusa mennyire folyékony, *c*) megnyilvánulásai mennyire relevánsak a feladatmegoldás szempontjából; Nyelvtan és koherencia; Szókincs; Hangképzés, hangsúly, intonáció) alapul. A kommunikációs hatásra 12, a további három kritériumra (Nyelvtan és koherencia, Szókincs, Hangképzés, hangsúly, intonáció) 7–7 pont adható. A két feladat együtt kerül értékelésre.

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Az írásbeli vizsga időtartama 240 perc, a szóbeli vizsgáé 20 perc.

A következő táblázat bemutatja a vizsga részeit a lebonyolítás sorrendjében, továbbá az egyes vizsgarészek időtartamát és arányát az értékelésben.

		Időtartam (perc)	Arány (%)	Pont
Írásbeli vizsgarész	Olvasott szöveg értése	70	20	30
	Nyelvhelyesség	50	20	30
	15 perc szünet			
	Hallott szöveg értése	30	20	30
	Íráskészség	90	20	30
Szóbeli vizsgarész	Beszédképesség	20	20	30
Összesen:		–	100	150

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az emelt szintű vizsga két nyelvi szintet fog át: az Európa Tanács skálájának B2-C1 szintjeit. Az eltérő képesség- és tudásszintek mérése érdekében az írásbeli feladatsorokban a lépcsőzetesség elve érvényesül. A feladatsorokat úgy állítják össze, hogy a B2 szinten lévő vizsgázók is le tudják tenni a vizsgát.

Az Olvasott szöveg értése (I. feladatlap), a Nyelvhelyesség (II. feladatlap), a Hallott szöveg értése (III. feladatlap) és az Íráskészség (IV. feladatlap) vizsgarészek feladatai, valamint ezek javítási-értékelési útmutatói központilag készülnek.

Az Olvasott szöveg értése, Nyelvhelyesség és Hallott szöveg értése vizsgarészek megoldásakor semmilyen segédeszköz nem használható, az Íráskészség feladatlapjának megoldásakor kétnyelvű szótár, valamint a horvát nyelv helyesírási szótára használható, amelyet a vizsgázó biztosít.

Értékelés

- Az egyes vizsgarészek értékelése egymástól független.
- Minden vizsgarészben csak a célzottan mért készséget értékeljük.
- A vizsga sikeres teljesítésének előfeltétele, hogy a vizsgázó mind az öt vizsgarészben az elérhető pontszámnak legalább a 10%-át teljesítse (a 10% nem az elégséges osztályzat alsó határa).
- A feladatlapok feladat-meghatározásai horvát nyelven íródnak, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Olvasott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e a mindennapi életben előforduló, különböző típusú autentikus szövegeket önállóan elolvasni és az olvasási céloknak megfelelő mélységben megérteni.

Az olvasási készség több szintjét különböztetjük meg (pl. a globális, a szelektív és a részletes értést). A vizsgarészben a szövegértés több szintje mérhető. A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak arra is képesnek kell lennie, hogy alkalmazza az értési céloknak megfelelő stratégiákat.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- megérteni a szöveg lényegét,
- megérteni és követni a szöveg gondolatmenetét,
- megérteni a kulcsinformációkat (pl. személyek, idő, hely, irány, mennyiség),
- különválasztani a lényeges és a lényegtelen információkat,
- megérteni egy adott álláspont mellett és ellen szóló érveket,
- megkeresni egy adott értési célhoz szükséges adatszerű információt,
- megérteni a szöveget kommunikációs funkciójának megfelelő részletességgel,
- alkalmazni a különböző olvasási stratégiákat (pl. következtetni az ismeretlen szavak jelentésére),
- megkülönböztetni a tényszerűen közölt információt a véleményétől.

Az olvasott szövegek

- olyan (esetenként rövidített) autentikus szövegek, amelyeket valós közlési szándékkal hoztak létre,
- egységes egésznek alkotnak,

- mind tartalmilag, mind nyelvileg világos szerkezetűek,
- kiválasztásakor a *Témakörök* című rész az irányadó,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- autentikus jellegükből adódóan tartalmazhatnak olyan szavakat, kifejezéseket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten. Ezek megértése azonban nem szükséges feltétele az adott feladat sikeres megoldásának.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elő:

- funkcionális szövegek (pl. étlap, menutrend, tv-műsor, moziműsor, programok, kezelési útmutató, nyomtatvány, katalógus, menetjegy),
- informatív-instruktív szövegek (pl. jegyzet, közlemény, felhívás, hirdetés, plakát, könyvajánlás),
- magánlevél, hivatalos levél,
- újságcikkek (pl. újsághír, beszámoló, riport),
- ismeretterjesztő szövegek általánosan ismert témakörökből,
- irodalmi szövegek (pl. regényrészlet, drámarészlet, novella, költemény, mese).

A két szint közötti különbség az adott téma megközelítési módjában, a szövegek terjedelmében, tartalmi és nyelvi komplexitásában, valamint a feladatok eltérő nehézségi fokában jelenhet meg.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- feleletválasztás,
- képek, események sorrendbe rakása a szöveg alapján,
- a szövegben közvetlenül megtalálható tény, adat, megállapítás, érv, álláspont stb. azonosítása,
- a cím és a szöveg egészének viszonya,
- a szöveg egészének jelentése,
- a szöveg szerkezete, a felépítés által közvetített jelentés,
- vázlat készítése,
- a szöveg rövid összefoglalása.

A feladatsor feladattipológiaiailag kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A vizsgázónak 1–3 feladatot kell megoldania, a feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 1000–1200 szó. A feladatsor 25–30 itemből áll.

Értékelés

Az értékelés, valamint a vizsgarészben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, a javítási-értékelési útmutató tartalmazza a szövegből adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat nem veszik figyelembe.

Nyelvhelyesség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó rendelkezik-e azokkal a lexikai, grammatikai, szemantikai és pragmatikai ismeretekkel, amelyek képessé teszik az önálló kommunikációra.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- változatos nyelvtani szerkezetek és lexikai elemek mondatokba illesztésére (felismerés, kiegészítés, létrehozás),
- a nyelvtani és lexikai szerkezetek nyelvileg pontos használatára komplex szövegekben is.

A felhasznált szövegek vagy szövegrészletek

- autentikus vagy kismértékben adaptált szövegek,
- kiválasztásakor a *Témakörök* című rész az irányadó,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- nehézségi foka alacsonyabb, mint az olvasott szöveg megértését mérő feladatoké,
- autentikus jellegükből adódóan tartalmazhatnak olyan szavakat, kifejezéseket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten. Ezek megértése azonban nem szükséges feltétele az adott feladat sikeres megoldásának.

A két szint közötti különbség a nyelvtani és lexikai szerkezetek komplexitásában és a feladatok eltérő nehézségi fokában jelenik meg. Emelt szinten a vizsgázó változatosabb és komplexebb nyelvtani és lexikai szerkezetek helyes felismerésére és pontos használatára is képes.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- hiányos mondatok vagy szövegek kiegészítése feleletválasztással (négy válaszlehetőség közül egy helyes kiválasztása),
- a szövegből kivett mondatrész helyének azonosítása a szövegkohéziós eszközök segítségével,
- hiányos szöveg kiegészítése önállóan vagy előre megadott szókészletből,
- megadott szavak képzett és/vagy ragozott alakjainak beillesztése a szövegbe.

A feladatsor feladattipológiaiailag kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A feladatsor 4–5 feladatból, 35–40 itemből áll, a feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 500–600 szó. Valamennyi feladat szövegre épül.

Egy feladat több nyelvi jelenségre is rákérdezhet.

Értékelés

Az értékelés, valamint a vizsgarészben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Hallott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e megérteni az adott nyelvterületen általánosan elfogadott nyelvhasználatról nem vagy kissé eltérő anyanyelvi beszédet az értési céloknak megfelelően.

A vizsga a szövegértés alábbi szintjeit méri: a szöveg alapvető kommunikációs szándékainak globális megértése (globális értés), a szövegből adott szempontok szerinti információk kiszűrése (szelektív értés).

A vizsga a szöveg részletes értését nem méri.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak arra is képesnek kell lennie, hogy alkalmazza az értési céloknak megfelelő stratégiákat.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- megérteni a szöveg lényegét,
- megérteni és követni a szöveg gondolatmenetét,
- megérteni a kulcsinformációkat (pl. személyek, idő, hely, irány, mennyiség, ok),
- megérteni egy adott értési célhoz szükséges adatszerű információkat,
- alkalmazni a különböző értési stratégiákat (pl. következtetni az ismeretlen szavak jelentésére a szövegkörnyezetből),
- megérteni az adott álláspont mellett és ellen szóló érveket,
- felismerni a szöveg hangnemét, következtetni a beszélők egymáshoz való viszonyára.

A felhasznált szövegek

- olyan autentikus vagy kismértékben adaptált szövegek, amelyeket valós szóbeli közlési szándékkal hoztak létre,
- egységes egészet alkotnak,
- hossza és tartalma nem terheli meg feleslegesen a vizsgázó memóriáját,
- akusztikai minősége kifogástalan,
- anyanyelvi beszélők közvetítésében, normál beszédtempóban hangzanak el,
- kiválasztásakor a *Témakörök* című rész az irányadó,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- autentikus jellegükből adódóan tartalmazhatnak olyan szavakat, kifejezéseket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten. Ezek megértése azonban nem szükséges feltétele az adott feladat sikeres megoldásának.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elő:

- közérdekű bejelentések, közlemények (pl. pályaudvaron, repülőtéren, áruházban),
- rögzített telefonos szövegek (pl. üzenetrögzítő, információs szolgálatok: Útinformáció, nyitva tartás, menetrend),
- utasítások (pl. utcán, repülőtéren, pályaudvaron),
- médiaközlemények (pl. időjárás-jelentés, reklám, programismertetés, rövid hír),
- beszélgetések, telefonbeszélgetések,
- riportok, interjúk,
- beszámolók,
- közérdekű témáról szóló ismeretterjesztő szövegek,
- szépirodalmi szövegek: rövid prózarészletek, versek (szavaltatok), megzenésített költemények.

A két szint közötti különbség az adott téma megközelítési módjában, a szövegek terjedelmében, tartalmi és nyelvi komplexitásában, valamint a feladatok eltérő nehézségi fokában jelenik meg.

A szövegértés nehézségi fokát további tényezők is befolyásolhatják, mint például a beszédtempó, a beszélők száma, az artikuláció, a háttérzajok.

Emelt szinten olyan szövegek is előfordulhatnak, amelyek az adott témát az általánosítás szintjén közelítik meg és árnyalt közléseket, véleményeket és ellenvéleményeket is tartalmaznak.

Emelt szinten a művelt köznyelv összetettebb, választékosabb formái is előfordulnak.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (pl. személy és kijelentés, képek kiválasztása szöveghez),
- események sorrendjének megállapítása,
- nyomtatványok, űrlapok kitöltése,
- táblázat kitöltése,
- hiányos mondatok kiegészítése,
- rövid választ igénylő nyitott kérdések.

A feladatsor feladattipológiaiilag kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A vizsgázó 2–3 szöveget hallgat meg, amelyek együttes terjedelme 8–10 perc. A teszt 2–3 feladatot, 25–30 ítemet tartalmaz.

A vizsgázó minden szöveget kétszer hallgathat meg.

A hangfelvétel tartalmazza a feladat-meghatározást, a szövegeket kétszer, valamint a feladatok elolvasásához és megoldásához szükséges szüneteket is. A hangfelvételen hallható és a feladatlapon olvasható feladat-meghatározások szó szerint megegyeznek.

A feladatok megoldásához szükséges eszköz: CD lejátszó, amit a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosít

Értékelés

Az értékelés, valamint a vizsgarészben szerzett pontok vizsgapontokká való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, a javítási-értékelési útmutató tartalmazza a szövegből adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat nem veszik figyelembe.

Íráskészség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó milyen szinten képes magát horvát nyelven írásban kifejezni, illetve írásbeli feladatokat végrehajtani különböző kommunikációs célok megvalósítása érdekében.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a megadott helyzetekben és szerepekben megnyilatkozni, illetve a megadott kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd *Kommunikációs helyzetek és szándékok* című rész),
- különböző fajtájú szövegeket írni a *Témakörök* című részben megadott témákhoz kapcsolódóan,
- koherens szövegeket létrehozni (előre- és visszautalással, alapvető szinonimákkal és kötőszavakkal),
- mondanivalóját logikusan és az adott szövegfajta követelményeinek megfelelően elrendezni, valamint írásművét megfelelően felépíteni és tagolni,
- a szövegfajtanak, a közlési szándéknak, a címzethez való viszonyának megfelelő stílust és hangnemet választani,
- az adott szövegfajta formai sajátosságainak megfelelő írásművet létrehozni,
- úgy kifejezni magát, hogy esetleges nyelvtani pontatlansága, szóhasználata ne akadályozza a megértést
- gondolatait nyelvhelyességi szempontból pontosan kifejezni,
- álláspontját, érvrendszerét következetesen, összetetten, árnyaltan kifejteni.

A vizsgázónak olyan szövegeket kell létrehoznia, amelyek

- valós kommunikációs szándékkal jönnek létre,
- az olvasó számára világosak, érthetőek és alkalmasak a kommunikációs cél elérésére,
- szövegfajtája meghatározott,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,
- megírásához nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A vizsgán az alábbi szövegfajtákat kell létrehozni:

- üzenet, emlékeztető,
- rövid személyes jellegű közlés,

- naplóbejegyzés,
 - üdvözlőlap,
 - meghívó,
 - magánjellegű vagy intézménynek szóló levél,
 - egy mű: prózarészlet, drámarészlet, lírai alkotás adott szempontú elemzése,
 - kép, képsorok leírása, összevetése,
 - érvelés nyelvi, irodalmi, kulturális kérdésekről (a feladat tartalmaz egy szövegrészletet),
 - két szöveg adott szempontú összehasonlítása. A feladat megjelöli a kiemelt szempontokat (tematikus, stílusbeli).
- A szövegek között megjelenhet a mindenkori kortárs irodalom.

A két szint közötti különbség a témák megközelítésében, a létrehozandó szövegek terjedelmében, a nyelvi megformálás jellemzőiben jelenik meg.

A vizsgázó emelt szinten az adott témát általánosabban is képes megközelíteni, és átfogó problémaként tárgyalni.

A nyelvi megformálásra az jellemző, hogy a vizsgázó emelt szinten részletesen, választékos szókinccsel és igényesebb nyelvi szerkezeteket használva ír.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A feladatok a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* című listákra épülnek.

Az íráskészség mérése során valós kommunikációs helyzetet teremtünk, azaz megadjuk a szituációt, amelyben az írásmű keletkezik, az ehhez illeszkedő szövegfajtát, továbbá meghatározzuk az írásmű célját, témáját és címzettjét, valamint a szöveg írója és olvasója közötti kapcsolat jellegét. Mindezek meghatározzák a szöveg stílusát és hangnemét.

A vizsgán az alábbi feladattípus fordulhat elő:

- a vizsgázó írásban reagál a megadott verbális és/vagy vizuális segédanyagokra a megadott irányító szempontok alapján.

A vizsga 2 feladatból áll.

Az *első feladatban* a vizsgázó informatív szövegre reagál írásban egy körülbelül 80–100 szó terjedelmű szöveg megírásával.

A *második feladatban* a vizsgázó két téma közül választhat. A kiválasztott témáról a megadott irányító szempontok alapján a vizsgázónak körülbelül 300–350 szó terjedelmű szöveget kell írnia, amelyben ki kell fejtenie véleményét is.

Értékelés

Általános kritériumok:

- a tartalmi kifejtés kritériumai: a téma megértése, nyelvi és irodalmi műveltség, kultúrtörténeti asszociációk, személyes állásfoglalás, világismeret, lényegkiemelés,
- a szöveg megszerkesztettségének kritériumai: a kért műfajnak való megfelelés, tagolás, szerkezeti arányosság, a terjedelem megtartása,
- a szöveg nyelvi minőségének kritériumai: a köznyelvi norma biztos ismerete: nyelvtan, szókinccs, helyesírás, szabados előadásmód, olvasható kézírás, rendezett íráskép.

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Szóbeli vizsga

Beszéd-készség, horvát nemzetiségi tartalom

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e az érettségi követelményekben megfogalmazott nyelvi szinten gondolatait horvát nyelven szóban kifejezni és valós kommunikációs szándékoknak megfelelő beszélgetést folytatni.

A vizsga azt méri, hogy a vizsgázó milyen mértékben és milyen minőségben képes szóbeli tranzakcióra és interakcióra, amelynek egyaránt részét képezik a receptív és a produktív (beszédértés, beszéd-készség) készségek. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvételre.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a megadott helyzetekben és szerepekben megnyilatkozni, illetve a megadott kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd *Kommunikációs helyzetek és szándékok* című rész),
- megadott témákról (irodalom, kultúra, nyelv) szóló beszélgetésekben részt venni (lásd a *Témakörök* című rész),
- mondanivalóját érthetően és összefüggően kifejezni,
- úgy beszélni, hogy kiejtése, hanglejtése, beszédtempója ne akadályozza a megértést,
- egyszerű kommunikációs stratégiákat alkalmazni,
- beszédében a célnyelvi udvariasság és a megfelelő stílus alapszabályait alkalmazni,

- úgy kifejezni magát, hogy esetleges nyelvtani és lexikai pontatlansága ne akadályozza a megértést,
- gondolatait árnyaltan kifejezni, álláspontját, érvrendszerét következetesen, folyamatosan, összetetten kifejezni,
- olyan kiejtéssel, hangjelzéssel és tempóban beszélni, hogy beszéde jól érthető legyen,
- változatos kommunikációs stratégiákat alkalmazni,
- gondolatait nyelvhelyességi szempontból pontosan kifejezni,
- az összetettebb gondolatmenetnek megfelelő igényes mondatszerkesztéssel beszélni.

A feladatok és a tételek jellemzői

A vizsgafeladatokban előforduló helyzetek és szerepek a Kommunikációs helyzetek és szándékok, a Témakörök valamint az Nyelvtani ismeretek, szerkezetek című listákra épülnek.

A feladatok tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének, és teljesítésükhöz nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A feladat-meghatározás egyértelműen megadja a szituációt és a vizsgázó szerepének leírását.

A vizsgabeszélgetésben az aktív szerepet a vizsgázó játssza.

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- vita (véleménykülönbség megjelenítése és áthidalása),
- önálló témakifejtés verbális és/vagy vizuális segédanyagok alapján.

A feladat-meghatározás és a verbális segédanyagok horvát nyelvűek, nyelvi szintjük alacsonyabb a receptív készségeket mérő vizsgarészek nyelvi szintjénél. A vizuális segédanyagok a horvát nemzetiség kultúrkörét reprezentálják.

A szóbeli vizsgarészhez a tételek a Részletes érettségi vizgakovetelmények alapján központilag készülnek. A tételsor 20 tételből áll. A tételsor a horvát nemzetiség irodalmát, kultúráját, nyelvét dolgozza fel a *Témakörök és a Nyelvtani ismeretek, szerkezetek*, című fejezetek alapján.

A tételt a vizsgázó húzza, a felkészülési idő 10 perc. A szóbeli vizsgarész 20 perc időtartamú.

A vizsgarész rövid *bevezető társalgással* kezdődik. A kérdések célja az, hogy a vizsgázó ráhangolódjon a horvát nyelv használatára. Az itt elhangzottak nem számítanak be a vizsgaeredménybe.

Az *első feladatban* a vizsgázó egy vagy több horvát nyelven íródott – a Témakörök c. rész tartalmához kapcsolódó – idézetet értelmez és fejt ki véleményét, miközben a vizsgáztató vitára serkentő kijelentéseire is reagálnia kell.

A *második feladatban* a vizsgázónak egy irodalmi vagy nyelvi, vagy a horvát nemzetiség kultúrájával kapcsolatos témát kell részletesen és összefüggően kifejtenie, megadott szempontok alapján. A felhasználandó segédanyag lehet kép, fénykép, ábra, térkép vagy rövid írott szöveg. A vizsgáztató előre meghatározott, további véleménynyilvánításra ösztönző kérdéseket tehet fel.

A felkészülés során szótár nem használható, azonban irodalmi szöveggyűjtemény, a vizgakovetelményekben megjelölt szerzők köteteinek, műveinek használata megengedett, ezeket a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja.

A két szint közötti különbség a témák megközelítésében és a nyelvi teljesítmény színvonalában, azaz a nyelvi megformálás jellemzőiben jelenik meg.

Emelt szinten a vizsgázó az adott témáról az általánosítás szintjén is tud beszélgetni és véleményt nyilvánítani.

A nyelvi megformálásra az a jellemző, hogy a vizsgázó választékosan, árnyaltabban fejezi ki magát. A feladat-meghatározás és a verbális segédanyagok horvát nyelvűek, nyelvi szintjük alacsonyabb a receptív készségeket mérő vizsgarészek nyelvi szintjénél. A vizuális segédanyagok a horvát nemzetiség kultúrkörét reprezentálják.

Értékelés

Általános értékelési kritériumok:

- tartalom: témataratás, nyelvi, irodalmi, kulturális tájékozottság, problémaérzékenység,
- előadásmód: a témának megfelelő világos felépítés, lényegkiemelés,
- nyelvi megformáltság.

Az értékelés központilag kidolgozott egyéni értékelőlapon történik. Az értékelési útmutató tartalmazza az értékelési szempontok részletes leírását.”

39. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
240 perc	15 perc	240 perc	20 perc
100 pont	50 pont	100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	A II. feladatlaphoz helyesírási szótár, egy- és kétnyelvű szótár, valamint szöveggyűjtemény	NINCS	Helyesírási szótár, egy- és kétnyelvű szótár, valamint szöveggyűjtemény	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	Irodalmi szöveggyűjtemény, vagy a feladatok megjelölésével összefüggő más nyomtatott, illetve elektronikus ismerethordozó	NINCS	Irodalmi szöveggyűjtemény, kötet, vagy a feladatok megjelölésével összefüggő más nyomtatott, illetve elektronikus ismerethordozó

Nyilvánosságra hozandók

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	NINCS	tételcímek	NINCS	tételcímek
Mikor?	NINCS	jogszabály szerint	NINCS	jogszabály szerint

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Írásbeli vizsga 240 perc		Szóbeli vizsga 15 perc	
I. Szövegértési feladatlap 60 perc	II. Szövegalkotási feladatlap 180 perc	Egy nyelvi altétel kifejtése	Egy irodalmi altétel kifejtése
30 pont	70 pont	50 pont	

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán a vizsgázóknak egy központi feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó először a I. feladatlapon oldja meg. A vizsgadolgozatokat a 60 perc leteltével a felügyelő tanár összegyűjti. Ezután kerülhet sor a II. feladatlapon kiosztására és megoldására.

Tartalmi szerkezet

Az írásbeli vizsga a részletes követelményekre épül. Az írásbeli vizsga szövegek megértését, illetve egy szöveg önálló megfogalmazását igényli. Az írásbeli vizsga tehát tartalmaz egy szövegértési feladatsort, továbbá megjelöl három szövegalkotási feladatot. A vizsgázó a hátról egyet választ és megoldja.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Szövegértési feladatlap

A szövegértési feladatlap szövege általában 500–700 szó terjedelmű esszé, ismeretterjesztő céllal írt tanulmány, publicisztikai mű egésze vagy részlete. A feladatok megoldása általában a kérdésre adott válasz rövid szöveges kifejtése, esetenként a megadott válaszvariációk közötti döntés, illetve a szövegben található bizonyos kifejezések más szavakkal történő körülírása.

A szövegértést vizsgáló kérdések irányulhatnak:

- a szövegben közvetlenül megtalálható tény, adat, megállapítás, érv, álláspont azonosítására,
- a cím és a szöveg egészének viszonyára,
- a szerzői álláspontra,
- a szövegben található bizonyos kifejezések magyarázatára,
- a szöveg grammatikai, stilisztikai jellemzőire; ezek szövegbeli funkciójára,
- a szöveg bizonyos részeinek (bekezdés) összefoglalására, tömörítésére.

Szövegalkotási feladatlap

A vizsgázó három, eltérő típusú és témájú szövegalkotási feladatból választ egyet. A választott feladat megoldásának terjedelme minimum 500 szó. Amennyiben a feladatmegadás egy konkrét mű előzetes ismeretét feltételezi, az csak a kánonban kötelezőként szereplő művek egyike lehet.

A feladatok a következők:

- Egy irodalmi mű (pl. vers, rövidebb prózai alkotás) adott szempontú értelmező bemutatása. A feladat tartalmazza az értelmezés kiemelt szempontjait.
- Egy aktuális jelenség, emberi, társadalmi probléma bemutatása a vizsgázó által szabadon választott két, esetleg három irodalmi mű összehasonlító elemzése alapján. A feladat megfogalmazása tartalmazza azt a követelményt, hogy a vizsgázó vonatkoztasson el az irodalmi művektől, utaljon a probléma megjelenésére saját korában, környezetében.
- Érvelő szöveg megfogalmazása valamely aktuális jelenséggel kapcsolatban. A feladat alapjául szolgálhat pl. autentikus szöveg, publicisztikai mű, de rövid, találó idézet is. Feladat lehet az adott problémával összefüggésben valamely gyakorlati szövegfajta megalkotása.

Legalább az egyik feladatnak a horvát nemzetiséghez kell kapcsolódnia.

Értékelés

Szövegértési feladatlap

A szövegértési feladatlap megoldásával 30 pont érhető el. A szaktanár a központi javítási-értékelési útmutató alapján végzi a feladat értékelését. A javítási-értékelési útmutató közli a szövegértési feladatok lehetséges választartományát, az elvárható válasz pontértékét, illetve az esetlegesen adható részpontszámokat. A szövegértési feladat értékelésekor a nyelvhelyességi hibák figyelmen kívül hagyandók. Az értékelést végző szaktanár ennek alapján az egyes feladatokra adott pontszámokat, majd a szövegértési feladatsor megoldásával elért összpontszámot feltünteti a dolgozaton.

Szövegalkotási feladatlap

A vizsgázó által választott szövegalkotási feladat megoldását a szaktanár a központi javítási-értékelési útmutató alapján minősíti. A javítási-értékelési útmutató tartalmazza a fogalmazások értékelésének a témától független általános kritériumait. A javítási-értékelési útmutatóban közölt kritériumok és pontszámjavaslatok figyelembevételével a szaktanár által megállapított pontszám minősíti a vizsgázó dolgozatának felépítését, szerkezetét, valamint tartalmi és nyelvi minőségét.

A szövegalkotási feladatlap pontszámának megoszlása

A szövegalkotási feladatlap megoldásával maximum 70 pontot érhet el a vizsgázó, melynek megoszlása a következő:
a fogalmazás tartalmi minősége 30 pont
szerkezete, felépítése, stílusa 10 pont
nyelvi minősége 30 pont.

A szövegalkotási feladatok értékelésében alkalmazott általános kritériumok:

A tartalmi kifejtés minőségének kritériumai:

- a megadott, illetve választott mű alapos ismerete, kultúrtörténeti összefüggések megteremtése;
- a téma megértése, szövegalapú feladatokban a szövegre vonatkoztatás helyénvalósága;
- nyelvi és irodalmi műveltség, tájékozottság, problémaérzékenység;

- tárgyszerűség;
- önálló problémakezelés, személyes állásfoglalás;
- lényegkiemelés, rendszerező képesség;
- tájékozottság, fogékonyság a társadalmi problémák iránt, kulturált gondolkodásmód;
- az érvelés minősége, az állítások bizonyítása.

A szerkesztés, felépítés, stílus kritériumai:

- a feladatban megjelölt műfaj elemeinek való megfelelés;
- a mondanivaló egysége, szerkezeti arányosság;
- tagolás;
- gördülékeny, szabatos, a feladatnak megfelelő stílus;
- az adott terjedelem megtartása.

A nyelvi minőség megítélése:

- a köznyelvi norma biztos ismerete;
- adekvát és változatos szóhasználat, a feladatnak és kommunikációs helyzetnek megfelelő stílus;
- világos és lényegre törő, szabatos előadásmód;
- gördülékeny, érthető mondat-és szövegalkotás;
- olvasható kézírás, rendezett íráskép.

A központi javítási-értékelési útmutató közli a tartalomra, a szerkezetre és a nyelvi minőségre adható pontok megoszlását. A javítási-értékelési útmutató tartalmazza az egyes kitűzött feladatok témafüggő, címszerűen megfogalmazott (azaz nem kifejtett) lehetséges tartalmi elemeit. Az ettől eltérő minden jó megoldás elfogadható. A javítási-értékelési útmutatóban közölt kritériumok és pontszámok figyelembevételével a szaktanár által megállapított pontszám minősíti a vizsgázó dolgozatának tartalmi minőségét, a dolgozat felépítését, szerkezetét és nyelvi minőségét, valamint a dolgozat írásképét.

A szaktanár a dolgozat végén feltünteti a szövegalkotási feladat tartalmi, szerkezeti, illetve nyelvi minőségének pontszámát.

Szóbeli vizsga

A középszintű szóbeli vizsga tételsorának összeállításáról a vizsgabizottságot működtető intézmény gondoskodik.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsgán egy irodalmi és egy nyelvi altételt fejt ki a vizsgázó. A tételsor 20 nyelvi és 20 irodalmi altételből áll. A tételsor összeállításáért a szaktanár felelős.

A tételsor összeállításához a részletes követelmények horvát nyelv és irodalom témáit kell figyelembe venni.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A tételsort úgy kell összeállítani, hogy a tételekben kitűzött feladatok – a témák sajátosságait figyelembe véve – lehetőleg hasonló nehézségűek legyenek, valamint a vizsgázónak lehetősége legyen a megadott időkeretben a sikeres felkészülésre és a tétel kifejtésére.

Nyelvi altételsor

A vizsga során azt mérjük, hogy a vizsgázó milyen mértékben és milyen minőségben képes szóbeli tranzakcióra és interakcióra, amelynek egyaránt részét képezik a receptív és a produktív (beszédértés, beszédképesség) készségek. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvételre.

A szóbeli vizsgára a szaktanár 20 altételt jelöl ki. Minden altétel kb. 200-250 szó terjedelmű szövegből és a hozzá kapcsolódó feladatokból áll (nyelvi transzformáció, lexikai, stilisztikai feladat stb.). A nyelvi altételek 25%-a a magyarországi horvátok nyelvvel, szokásaival, hagyományával, kultúrájával, kisebbségpolitikájával stb. kapcsolatos szöveget tartalmaz.

Irodalmi altételsor

A szóbeli vizsgára a szaktanár 20 altételt állít össze. Minden altételhez két feladat tartozik, amelyek közül a vizsgázó egyet választ.

Az altételt a horvát nyelv és irodalom részletes követelményeiben felsorolt műhöz, vagy annak egy részletéhez kapcsolódó feladatok alapján kell a vizsgázónak önállóan kifejtenie. Legalább két altétel a magyarországi horvátok irodalmával kapcsolatos feladatokat tartalmaz. A vizsgáztató tanár a tétellel kapcsolatos kiegészítő kérdéseket tehet fel.

EMELT SZINTŰ VIZSGA**A vizsga szerkezete**

Írásbeli vizsga 240 perc		Szóbeli vizsga 20 perc	
Nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor	Szövegalkotási feladatok	Egy nyelvi altétel kifejtése	Egy irodalmi altétel kifejtése
30 pont	70 pont	50 pont	

Írásbeli vizsga

Az írásbeli vizsgán a vizsgázóknak egy központi feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó a rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg, és a feladatok megoldásának sorrendjét is meghatározhatja.

Tartalmi szerkezet

Az írásbeli vizsga egy nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsorból és három különböző szövegalkotási feladatból tevődik össze.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői*Nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor*

A nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor egy alkotáshoz (lírai műhöz, szépprózai alkotáshoz, illetve annak részletéhez, esszéhez, értekező prózához vagy annak részletéhez, egy drámához vagy annak részletéhez) kapcsolódik.

A feladatsor:

- nyelvi és irodalmi ismeretek alkalmazását, fogalmak felismerését, azonosítását, esetenként definícióját tartalmazza;
- különböző történeti, műfaji, tematikus, motivikus összefüggések feltárására irányul;
- továbbá tartalmaz a vizsgálandó szöveg nyelvi, grammatikai, retorikai, stilisztikai, szövegtani, helyesírási jellemzőire irányuló kérdéseket.

Szövegalkotási feladatok

A szövegalkotási feladatsor három, különböző témáról adott szempontú és műfajú önálló szöveg alkotását tartalmazza.

A feladatok a következők:

- Egy adott irodalmi mű értelmezése megadott szempont szerint
- Érvelő szöveg megfogalmazása: reflektálás egy jelenségre, korjelenségre
- Egy valamely gyakorlati szövegfajta megalkotása

Legalább az egyik feladatnak a horvát nemzetiséghez kell kapcsolódnia: tehát vagy a műveltségi feladatsor alapját képezze a magyarországi horvát irodalomból választott mű, vagy a három szövegfajta egyike legyen ilyen témájú.

A feladatok bármelyike lehet szövegbázisú vagy szövegbázis nélküli.

Értékelés*Nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor*

A nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor értékelése témafüggő központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. A feladatsor maximális pontértéke 30 pont. Az elfogadható válaszok tartományát, valamint az adható részpontokat a javítási-értékelési útmutató közli. Az értékelők a dolgozaton feltüntetik a vizsgázó által elért részpontoszámokat, valamint a feladatsor megoldásával elért összpontoszámot.

Szövegalkotási feladat

- Egy adott irodalmi mű értelmezése min. 300 szó terjedelemben megadott szempont szerint (25 pont)
- Érvelő szöveg megfogalmazása: reflektálás egy jelenségre, korjelenségre min. 200 szó terjedelemben (15 pont)
- Egy valamely gyakorlati szövegfajta megalkotása min. 100 szó terjedelemben (*pl. vitaindító, hozzászólás, kérvény*), esetenként adott címzetteknek, megjelölt kommunikációs helyzetben, illetve adott műfajban (10 pont)

A szövegalkotási feladatok értékelésében alkalmazott általános kritériumok:

A tartalmi kifejtés minőségének kritériumai:

- a megadott, illetve választott mű alapos ismerete, kultúrtörténeti összefüggések megteremtése;
- a téma megértése, a szövegalapú feladatokban a szövegre vonatkoztatás helyénvalósága;
- nyelvi és irodalmi műveltség, tájékozottság, probléma-érzékenység;
- tárgyyszerűség;
- önálló problémakezelés, személyes állásfoglalás;
- lényegkiemelés, rendszerező képesség;
- tájékozottság, fogékonyság a társadalmi problémák iránt, kulturált gondolkodásmód;
- az érvelés minősége, az állítások igazolása, bizonyítása.

A szerkesztés, felépítés, stílus kritériumai:

- a feladatban megjelölt műfaj elemeinek való megfelelés;
- a mondanivaló egysége, szerkezeti arányosság;
- tagolás;
- gördülékeny, szabatos, a feladatnak megfelelő stílus;
- az adott terjedelem megtartása.

A szöveg nyelvi minőségének értékelésében alkalmazott kritériumok:

- a köznyelvi norma biztos ismerete;
- adekvát és változatos szóhasználat, a feladatnak és a kommunikációs helyzetnek megfelelő stílus;
- világos és lényegre törő, szabatos előadásmód;
- gördülékeny szövegalkotás;
- olvasható kézírás, rendezett íráskép.

A három szöveg nyelvhelyességét együttesen értékeljük, maximum 20 pont adható.

A központi javítási-értékelési útmutató közli a tartalomra, a szerkezetre és a nyelvi minőségre adható pontok megoszlását. Tartalmazza az egyes kitűzött feladatok témafüggő, címszerűen megfogalmazott (azaz nem kifejtett) lehetséges tartalmi elemeit. Az ettől eltérő minden jó megoldás elfogadható. A vizsgázó teljesítményének értékelését nem befolyásolhatja sem az, ha az értékelők személyes értékítélete eltér a feladatban tárgyalt probléma, kérdés, jelenség általánosnak tekinthető megítélésétől, sem az, ha a vizsgázó véleménye eltér az általánosnak tekinthető megközelítéstől.

Az útmutatóban közölt kritériumok és pontszámok figyelembevételével az értékelő által megállapított pontszám minősíti a vizsgázó dolgozatának tartalmi minőségét, a dolgozat felépítését, szerkezetét és nyelvi minőségét.

Szóbeli vizsga

Az emelt szintű szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik. A szóbeli tételsorról a következőket kell nyilvánosságra hozni: az egyes irodalmi és nyelvi tételek címei. A tételekhez tartozó feladatok nem nyilvánosak.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsgán egy irodalmi és egy nyelvi altételt fejt ki a vizsgázó. A tételsor legalább 20 nyelvi és 20 irodalmi altételtől áll. A tételsor összeállításához a részletes követelmények horvát nyelv és irodalom témáit kell figyelembe venni.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A tételsort úgy kell összeállítani, hogy a tételekben kitűzött feladatok – a témák sajátosságait figyelembe véve – lehetőleg hasonló nehézségűek legyenek, valamint a vizsgázónak lehetősége legyen a megadott időkeretben a sikeres felkészülésre és a tétel kifejtésére.

Nyelvi altételsor

A vizsga során azt mérjük, hogy a vizsgázó milyen mértékben és milyen minőségben képes szóbeli tranzakcióra és interakcióra, amelynek egyaránt részét képezik a receptív és a produktív (beszédértés, beszédképesség) készségek. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvételre.

A szóbeli vizsgára 20 altételt kell kijelölni. Az altételek a témakörnek, illetve az altételben konkretizált feladatnak megfelelően tartalmaz(hat)/nak egy megállapítást, idézetet, felvezető gondolatot, nyomtatott vagy elektronikus dokumentumot (*pl. úrlapot, használati utasítást, újságcikket, képet, ábrát, térképet, internetes oldalt, egy nyelvű szótár részletét*), majd közlik a kifejtendő feladat megjelölését. A feladat-megjelölés a részletes vizsgakövetelményekre épül.

A nyelvi altételek 25%-a a magyarországi horvátok nyelvvel, szokásaival, hagyományaival, kultúrájával, kisebbségpolitikájával stb. kapcsolatos szövegeket tartalmazzon.

Irodalmi altételsor

A szóbeli vizsgára 20 altételt kell kijelölni. Minden altételhez két feladat tartozik, amelyek közül a vizsgázó egyet választ. Az altételt a horvát nyelv és irodalom részletes követelményeiben felsorolt műhöz, vagy annak egy részletéhez kapcsolódó feladatok alapján kell a vizsgázónak önállóan kifejtenie. Legalább két altétel a magyarországi horvátok irodalmával kapcsolatos feladatokat tartalmazzon.

Értékelés

A szóbeli vizsgateljesítmény maximális pontértéke 50 pont. A nyelvi és irodalmi altétel kifejtését a szaktanár együttesen értékeli. A vizsgázó a feleletére egy összegző pontszámot kap. A vizsgateljesítmény értékelése a következő általános értékelési kritériumokat tartalmazó értékelési útmutató alkalmazásával történik:

TARTALOM 25 pont	ELŐADÁSMÓD 25 pont
<ul style="list-style-type: none"> – Irodalmi, nyelvtani és kulturális tájékozottság – Tárgyi tudás – Gondolatgazdagság – Rendszerezés 	<ul style="list-style-type: none"> – Világos, tagolt szöveg- és mondatszerkesztés – Lényegkiemelés – Logikus érvelés – Megfelelő szóhasználat – Érthető előadásmód

A BESZÉDMŰ (A NYELVI ÉS IRODALMI FELELET EGYÜTTESEN)

50 pont

TARTALMI MINŐSÉG**Elérhető pontszám: 25 pont****Teljesítménytartomány: 25–20 pont**

A vizsgázó – a tételnek megfelelő (átfogó) összefüggések, gondolatok, megállapítások önálló közlésével bizonyítja, hogy jól érti és ismeri a tétel témáját (összefüggéseit, fő kérdéseit). Megfogalmazza a tétel kívánta értékelő véleményét. Nyelvi, irodalmi ismereteit meggyőzően alkalmazza, kifejtését releváns példákkal támasztja alá. A feladat megoldása minden lényeges elemében meggyőző.

Teljesítménytartomány: 19–10 pont

A tétel kifejtése lényegében önálló, a főbb megállapítások lényegében helytállóak. A tétel kifejtése rendszerezésre törekvő, de néhány tartalmi elem bizonytalan, esetleg hiányos. A felelet kifejezi a felelő témával kapcsolatos véleményét. Előfordulhat némi felületesség, túlzott általánosítás, irreleváns narráció.

Teljesítménytartomány: 9–0 pont

A vizsgázó a tétel témáját nem ismeri kielégítően, de rendelkezik a feladatmegoldáshoz tartozó összefüggések, tények, művek, fogalmak töredékes ismeretével. A felelethez szükséges a kérdező tanár segítsége.

ELŐADÁSMÓD**Elérhető pontszám: 25 pont****Teljesítménytartomány: 25–20 pont**

Az előadásmód önálló, folyamatos, érthető. A felelet gondolati íve rendezett, átlátható. Az érvelés, kifejtés szerkezete meggyőző; a vizsgázó elkerüli a lényegtelen elemeket, kitérőket. Fogalomhasználata világos, pontos, szókinccse gazdag, egészében megfelel a téma és a vizsgahelyzet nyelvi, stílárius regiszterének.

Teljesítménytartomány: 19–10 pont

A tétel kifejtése, a mondandó elrendezése, gondolati íve általában átlátható. Az előadásmód esetleg néhol akadozó, körülményes. Fogalomhasználata, szókinccse a témának megfelelő, csak néhány kisebb nyelvi, stilisztikai, mondatszerkesztési hiba fordulhat elő benne.

Teljesítménytartomány: 9–0 pont

A felelet gondolatmenete nem vagy kevéssé azonosítható. A felelet nem eléggé folyamatos, érvelése bizonytalan, kevéssé elfogadható. A nyelvi, stilisztikai kifejezésmódja nem igényes (*pl. bizonytalan mondatszerkesztés, szegényes szókinccs*).

40. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
projekt	15 perc	180 perc	20 perc
80 pont	70 pont	100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	NINCS	NINCS	Egynyelvű szótár	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	A feladatok megjelenésével összefüggő segédeszköz (képi, nyomtatott, illetve elektronikus ismeret-hordozó)	NINCS	A feladatok megjelenésével összefüggő segédeszköz (képi, nyomtatott, illetve elektronikus ismeret-hordozó)

Nyilvánosságra hozandók

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	NINCS	tételcímek	NINCS	A tételek címei
Mikor?	NINCS	jogszabály szerint	NINCS	jogszabály szerint

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Írásbeli vizsga (projekt)	Szóbeli vizsga 15 perc	
Egy téma önálló, évközi feldolgozása	A projektmunka megvédése	Egy tétel kifejtése
80 pont	20 pont	50 pont

Írásbeli vizsga

Az írásbeli feladat tartalmi és formai jellemzői

Tartalmi szerkezet

Egy projekt készítése váltja ki az írásbeli vizsgát.

A projekt témája a tanulmányok alatt érintett nyolc ismeretscsoport (lásd Részletes követelmények) bármelyikéből választható, melyet a vizsgázó a szóbeli vizsgán véd meg.

A projekttel szemben támasztott követelmények:

10–20 oldal terjedelmű, amelyből szemléltetések nélkül a szöveg hossza 12-es betűmérettel, másfeles sortávolsággal minimum 5 oldal. A projektleírásnak tartalmaznia kell a munka fázisait: a téma kiválasztása indoklását, hipotézisek, ill. célkitűzések megfogalmazását, bibliográfiát, szakirodalmi vonatkozásokat, a gyűjtőmunka leírását, a téma tartalmi részének kidolgozását, következtetéseket, személyes élményeket.

A projektmunka a téma kiválasztásától a végső forma létrehozásáig önálló munka. A vizsgázó a projektmunka elkészítése során konzulens segítségét kérheti. Ha a vizsgázó már nem rendelkezik tanulói jogviszonnyal, és konzulens segítségét kéri, akkor saját maga gondoskodik konzulensről. A tanulói jogviszonyban lévő vizsgázó konzulense lehet a szaktanára is. A vizsgázó legkésőbb az írásbeli vizsgaidőszak kezdetéig leadja a kész projektmunkát.

A vizsgázó a projektmunka bemutatásához szemléltető anyagot vagy rövid, tézisszerű összefoglalást készít, amit a szóbeli vizsgán használ fel, a projekt megvédésekor.

Értékelés

A projektmunkára összesen 80 pont adható. A teljesítmény értékelése a következő általános értékelési kritériumokat tartalmazó központi javítási-értékelési útmutató alkalmazásával történik.

I. Tartalom

a) komplexitás, a téma többoldalú megközelítése	30 pont
b) a téma újszerű megközelítése	10 pont
c) bibliográfia és a téma szakirodalmi vonatkozásainak megjelenítése	5 pont

II. A projektkészítés folyamata

a) a projekt fázisainak megjelenítése	5 pont
b) az egyéni kutatómunka megjelenítése	15 pont

III. Forma

a) nyelvi megformáltság	8 pont
b) szerkezet, végső megjelenítés minősége	7 pont

Amennyiben a létrehozott szöveg jelentősen rövidebb a minimális szövegmennyiségnél (kevesebb mint 4 oldal), a projektmunka értékelhetetlen.

Szóbeli vizsga

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

Tartalmi szerkezet

A vizsgázó 5 percen bemutatja projektmunkáját. Ehhez előre elkészített szemléltető anyagot vagy rövid, tézisszerű összefoglalást hoz magával. Ezután 10 perc áll rendelkezésére, hogy kifejtse a tételt.

A középszintű szóbeli vizsga tételsorának összeállításáról a vizsgabizottságot működtető intézmény gondoskodik. A tételsor a négy kötelező ismeretecsoportból összeállított 20 tételből áll. (Történeti ismeretek, Kisebbségpolitikai ismeretek, Néprajzi ismeretek, a Német nemzetiség nyelvvel kapcsolatos ismeretek) A témakörök arányait a felkészülés során érvényesített súlypontok határozzák meg, de a tételeknek összességükben le kell fedniük mind a négy ismeretecsoportot. A tételek mindegyike tartalmazzon egy, a tétel témájához kapcsolódó forrást is, amelynek elemzése szintén a felelet része.

Értékelés

A szóbeli vizsgateljesítmény maximális pontértéke 70 pont. Ezen belül a projekt bemutatására 20 pont, a tétel kifejtésére 50 pont adható. A vizsgateljesítmény értékelése a következő általános értékelési kritériumokat tartalmazó központi értékelési útmutató alkalmazásával történik.

A projekt bemutatása – összesen 20 pont

– a projektmunka lényegre törő összefoglalása	7 pont
– prezentációs technika, előadásmód	5 pont
– nyelvi megformáltság	5 pont
– szemléltetés	3 pont

A szóbeli tétel értékelése – összesen 50 pont

– tartalom	25 pont
– a forrás elemzése	10 pont
– nyelvi megformáltság	10 pont
– szerkezeti felépítés, a felelet felépítése	5 pont

E MELT SZINTŰ VIZSGA**A vizsga szerkezete**

Írásbeli vizsga 180 perc	Szóbeli vizsga 20 perc
Esszé	Tétel kifejtése
100 pont	50 pont

Írásbeli vizsga**Az írásbeli feladat tartalmi és formai jellemzői****Tartalmi szerkezet**

Emelt szinten az írásbeli vizsgarészben a vizsgázónak központi feladatok alapján (három megadott címből választva) egy 600–700 szavas esszét kell megírnia.

Az írásbeli vizsga a részletes vizsgakövetelményekre épül. Az írásbeli vizsgarész nyolc ismeretcsoporthól (lásd Részletes követelmények) tartalmaz forrásokra épülő feladatot, amelyekkel kapcsolatban a vizsgázó összefüggően kifejti az adott témát egyéni véleményével alátámasztva, és a feladatban megadott forrásokra reagálva.

Értékelés

A dolgozat egészére maximálisan 100 pont adható. A pontozási útmutatót az írásbeli vizsgarész feladatainak központi javítási-értékelési útmutatója tartalmazza.

Szóbeli vizsga**A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői****Tartalmi szerkezet**

A szóbeli vizsgára 10 központilag meghatározott tétel készül. Minden tétel két altételből áll. Az „A” altételt a vizsgázó a Történeti ismeretek és Kisebbségpolitikai ismeretek témakörből, a „B” altételt a Néprajzi ismeretek és a Német nemzetiség nyelvvel kapcsolatos ismeretek témakörből húzza. Az egyes tételsorokon belül a témakörök aránya nem 50-50%, egy-egy témakör nagyobb hangsúlyt kaphat. A vizsgázónak kétszer tíz perc áll rendelkezésére, hogy a kihúzott két feladatban meghatározott témákat kifejtse.

Értékelés

A szóbeli vizsgateljesítmény maximális pontértéke 50 pont. A két altételre 25–25 pont adható. A vizsgateljesítmény értékelése a következő általános értékelési kritériumokat tartalmazó központi értékelési útmutató alkalmazásával történik.

1. „A” altétel:

- tartalom 15 pont
- szerkezeti felépítés, a felelet felépítése 5 pont
- nyelvi megformáltság 5 pont

2. „B” altétel:

- tartalom 15 pont
- szerkezeti felépítés, a felelet felépítése 5 pont
- nyelvi megformáltság 5 pont

41. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc	240 perc	20 perc
117 pont	33 pont	120 pont	30 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	Német helyesírási szótár, valamint két-nyelvű szótár (csak a IV. részhez)	NINCS	Német helyesírási szótár, valamint két-nyelvű szótár (csak a IV. részhez)	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	CD lejátszó a III. részhez	Irodalmi szöveggyűjtemény, kötet	CD lejátszó a III. részhez	Irodalmi szöveggyűjtemény, kötet

Nyilvánosságra hozandók

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	NINCS	NINCS	NINCS	tételcímek
Mikor?	NINCS	NINCS	NINCS	jogszabály szerint

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Az írásbeli vizsga időtartama 180 perc, a szóbeli vizsgáé 15 perc.

A következő táblázat bemutatja a vizsga részeit a lebonyolítás sorrendjében, továbbá az írásbeli vizsgarész egyes részeinek megoldására szánt időtartamot és ezek arányát az értékelésben.

		Időtartam (perc)	Arány (%)	Pont
Írásbeli vizsgarész	Olvasott szöveg értése	60	22	33
	Nyelvhelyesség	30	12	18
			15 perc szünet	
Szóbeli vizsgarész	Hallott szöveg értése	30	22	33
	Íráskészség	60	22	33
	Beszéd-készség	15	22	33
Összesen:		–	100	150

A középszintű vizsga két nyelvi szintet fog át: az Európa Tanács skálájának A2–B1 szintjeit. Az eltérő képesség- és tudásszintek mérése érdekében az írásbeli feladatsorokban a lépcsőzetesség elve érvényesül. A központi feladatsorokat úgy állítják össze, hogy az A2 szinten lévő vizsgázók is le tudják tenni a vizsgát.

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az Olvasott szöveg értése (I. feladatlap), a Nyelvhelyesség (II. feladatlap), a Hallott szöveg értése (III. feladatlap) és az Íráskészség (IV. feladatlap) vizsgarész-összetevők feladatai és ezek javítási-értékelési útmutatói központilag készülnek.

Az Olvasott szöveg értése, Nyelvhelyesség és Hallott szöveg értése vizsgarész-összetevők megoldásakor semmilyen segédeszköz nem használható, az Íráskészség feladatlapjának megoldásakor kétnyelvű szótár, valamint a német nyelv helyesírási szótára használható, amelyet a vizsgázó biztosít.

Értékelés

- Az egyes vizsgarész-összetevők értékelése egymástól független.
- Minden vizsgarész-összetevőben csak a célzottan mért készséget értékeljük.
- A vizsga sikeres teljesítésének előfeltétele, hogy a vizsgázó az írásbeli és szóbeli vizsgarészben az elérhető pontszámnak legalább a 10%-át teljesítse (a 10% nem az elégséges osztályzat alsó határa).
- A vizsgarész-összetevők feladatlapjainak feladat-meghatározásai német nyelven íródnak, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Olvasott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e a mindennapi életben előforduló, különböző típusú autentikus szövegeket önállóan elolvasni és az olvasási céloknak megfelelő mélységben megérteni.

Az olvasási készség több szintjét különböztetjük meg (pl. a globális, a szelektív és a részletes értést). A vizsgán a szövegértés több szintje mérhető. A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak arra is képesnek kell lennie, hogy alkalmazza az értési céloknak megfelelő stratégiákat.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- megérteni a szöveg lényegét,
- megérteni és követni a szöveg gondolatmenetét,
- megérteni a kulcsinformációkat (pl. személyek, idő, hely, irány, mennyiség),
- különválasztani a lényeges és a lényegtelen információkat,
- megérteni egy adott álláspont mellett és ellen szóló érveket,
- megkeresni egy adott értési célhoz szükséges adatszerű információt,
- megérteni a szöveget kommunikációs funkciójának megfelelő részletességgel,
- alkalmazni a különböző olvasási stratégiákat (pl. következtetni az ismeretlen szavak jelentésére),
- megkülönböztetni a tényszerűen közölt információt a véleményétől.

Az olvasott szövegek

- olyan (esetenként rövidített) autentikus szövegek, amelyeket valós közlési szándékkal hoztak létre,
- egységes egészet alkotnak,
- mind tartalmilag, mind nyelvileg világos szerkezetűek,
- kiválasztásakor a *Témakörök* című rész az irányadó,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- autentikus jellegükből adódóan tartalmazhatnak olyan szavakat, kifejezéseket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten. Ezek megértése azonban nem szükséges feltétele az adott feladat sikeres megoldásának.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elő:

- funkcionális szövegek (pl. étlap, menutrend, tv-műsor, moziműsor, programok, kezelési útmutató, nyomtatvány, katalógus, menetjegy),
- informatív-instruktív szövegek (pl. jegyzet, közlemény, felhívás, hirdetés, plakát, könyvajánlás),
- magánlevél, hivatalos levél,
- újságcikkek (pl. újsághír, beszámoló, riport),
- ismeretterjesztő szövegek általánosan ismert témakörökből,
- irodalmi szövegek (pl. regényrészlet, drámarészlet, novella, költemény, mese).

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (cím és szöveg, kérdés és felelet, személy és kijelentés stb.),
- képek, események sorrendbe rakása a szöveg alapján,
- a szövegből kivett mondat, bekezdés helyének megtalálása,
- szöveg részeinek sorrendbe rakása,
- hiányos mondatok kiegészítése a szöveg alapján,
- rövid választ igénylő nyitott kérdések,
- vázlat készítése.

A feladatsor feladattipológiailag kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A vizsgázónak 3 feladatot kell megoldania, a feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 500–600 szó. A feladatsor 25–30 kérdésből/ite mből áll.

Értékelés

Az értékelés, valamint a vizsgarész-összetevőben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, a javítási-értékelési útmutató tartalmazza a szövegből adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat nem veszik figyelembe.

Nyelvhelyesség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó rendelkezik-e azokkal a lexikai, grammatikai, szemantikai és pragmatikai ismeretekkel, amelyek képessé teszik az önálló kommunikációra.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- az alapvető nyelvtani szerkezetek és lexikai elemek mondatokba illesztésére (felismerés, kiegészítés, létrehozás),
- alapvető nyelvtani és lexikai szerkezetek nyelvileg pontos használatára egyszerű szövegben.

A felhasznált szövegek vagy szövegrészletek

- autentikus vagy kismértékben adaptált szövegek,
- kiválasztásakor a Témakörök című rész az irányadó,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- nehézségi foka alacsonyabb, mint az olvasott szöveg megértését mérő feladatoké,
- autentikus jellegükből adódóan tartalmazhatnak olyan szavakat, kifejezéseket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten. Ezek megértése azonban nem szükséges feltétele az adott feladat sikeres megoldásának.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- hiányos mondatok vagy szövegek kiegészítése feleletválasztással (négy válaszlehetőség közül egy helyes kiválasztása),
- a szövegből kivett mondatrész helyének azonosítása a szövegkohéziós eszközök segítségével,
- hiányos szöveg kiegészítése önállóan vagy előre megadott szókészletből,
- megadott szavak képzett és/vagy ragozott alakjainak beillesztése a szövegbe.

A feladatsor feladattipológiailag kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A feladatsor 3–4 feladatból, összesen 30 ite mből áll. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 300–350 szó.

A feladatok szövegekre épülnek. Egy feladat mondatokra épül, ezzel azonban az elérhető pontszám körülbelül 15%-a szerezhető meg.

Egy adott feladat több nyelvi jelenségre is rákérdezhet.

Értékelés

Az értékelés, valamint a vizsgarész-összetevőben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik, amely tartalmazza az összes elfogadható választ.

Hallott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e megérteni az adott nyelvterületen általánosan elfogadott nyelvhasználatától nem vagy kissé eltérő anyanyelvi beszédet az értési céloknak megfelelően.

A vizsga a szövegértés alábbi szintjeit méri: a szöveg alapvető kommunikációs szándékainak globális megértése (globális értés), a szövegből adott szempontok szerinti információk kiszűrése (szelektív értés). A vizsga a szöveg részletes értését nem méri.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak arra is képesnek kell lennie, hogy alkalmazza az értési céloknak megfelelő stratégiákat.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- megérteni a szöveg lényegét,
- megérteni és követni a szöveg gondolatmenetét,
- megérteni a kulcsinformációkat (pl. személyek, idő, hely, irány, mennyiség, ok),
- megérteni egy adott értési célhoz szükséges adatszerű információkat,
- alkalmazni a különböző értési stratégiákat (pl. következtetni az ismeretlen szavak jelentésére a szövegkörnyezetből).

A felhasznált szövegek

- olyan autentikus vagy kismértékben adaptált szövegek, amelyeket valós szóbeli közlési szándékkal hoztak létre,
- egységes egészet alkotnak,
- hossza és tartalma nem terheli meg feleslegesen a vizsgázó memóriáját,
- akusztikai minősége kifogástalan,
- anyanyelvi beszélők közvetítésében, normál beszédtempóban hangzanak el,
- kiválasztásakor a *Témakörök* című rész az irányadó,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- autentikus jellegükből adódóan tartalmazhatnak olyan szavakat, kifejezéseket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten. Ezek megértése azonban nem szükséges feltétele az adott feladat sikeres megoldásának.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elő:

- közérdekű bejelentések, közlemények (pl. pályaudvaron, repülőtéren, áruházban),
- rögzített telefonos szövegek (pl. üzenetrögzítő, információs szolgálatok: Útinformáció, nyitva tartás, menetrend),
- utasítások (pl. utcán, repülőtéren, pályaudvaron),
- médiaközlemények (pl. időjárás-jelentés, reklám, programismertetés, rövid hír),
- beszélgetések, telefonbeszélgetések,
- riportok, interjúk,
- beszámolók,
- közérdekű témáról szóló ismeretterjesztő szövegek,
- szépirodalmi szövegek: rövid prózarészletek, versek (szavaltatok), megzenésített költemények.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (pl. személy és kijelentés, képek kiválasztása szöveghez),
- események sorrendjének megállapítása,
- nyomtatványok, űrlapok kitöltése,
- táblázat kitöltése,
- hiányos mondatok kiegészítése,
- rövid választ igénylő nyitott kérdések.

A feladatsor feladattipológiailag kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A feladatsor 2–4 feladatból áll. Egy feladathoz egy hosszabb szöveg helyett tartozhat több rövidebb szöveg is. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 5–7 perc. A feladatsor 20–25 íte mből áll.

A vizsgázó minden szöveget kétszer hallgathat meg.

A hangfelvétel tartalmazza a feladat-meghatározást, a szövegeket kétszer, valamint a feladatok elolvasásához és megoldásához szükséges szüneteket is. A hangfelvételen hallható és a feladatlapon olvasható feladat-meghatározások szó szerint megegyeznek.

A feladatok megoldásához szükséges eszköz: CD lejátszó, amelyet a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosít.

Értékelés

Az értékelés, valamint a vizsgarész-összetevőben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, a javítási-értékelési útmutató tartalmazza a szövegből adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat nem veszik figyelembe.

Íráskészség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó milyen szinten képes magát német nyelven írásban kifejezni, illetve írásbeli feladatokat végrehajtani különböző kommunikációs célok megvalósítása érdekében.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a megadott helyzetekben és szerepekben megnyilatkozni, illetve a megadott kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd *Kommunikációs helyzetek és szándékok* című rész),
- különböző fajtájú szövegeket írni a *Témakörök* című részben megadott témákhoz kapcsolódóan,
- koherens szövegeket létrehozni (előre- és visszautalással, alapvető szinonimákkal és kötőszavakkal),
- mondanivalóját logikusan és az adott szövegfajta követelményeinek megfelelően elrendezni, valamint írásművét megfelelően felépíteni és tagolni,
- a szövegfajtanak, a közlési szándéknak, a címzetthez való viszonyának megfelelő stílust és hangnemet választani,
- az adott szövegfajta formai sajátosságainak megfelelő írásművet létrehozni,
- úgy kifejezni magát, hogy esetleges nyelvtani pontatlansága, szóhasználata ne akadályozza a megértést.

A vizsgázónak olyan szövegeket kell létrehoznia, amelyek

- valós kommunikációs szándékkal jönnek létre,
- az olvasó számára világosak, érthetőek és alkalmasak a kommunikációs cél elérésére,
- szövegfajtája meghatározott,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,
- megírásához nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A vizsgán az alábbi szövegfajtákat kell létrehozni:

- üzenet, emlékeztető,
- rövid személyes jellegű közlés,
- naplóbejegyzés,
- üdvözlőlap,
- meghívó,
- magánjellegű vagy intézménynek szóló levél,
- egy mű: prózarészlet, drámarészlet, lírai alkotás adott szempontú elemzése.
- kép, képsorok leírása, összevetése.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A feladatok a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* című listákra épülnek.

Az íráskészség mérése során valós kommunikációs helyzetet teremtünk, azaz megadjuk a szituációt, amelyben az írásmű keletkezik, az ehhez illeszkedő szövegfajta, továbbá meghatározzuk az írásmű célját, témáját és címzettjét, valamint a szöveg írója és olvasója közötti kapcsolat jellegét. Mindezek meghatározzák a szöveg stílusát és hangnemét.

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- meghatározott szituációban megadott szempontok alapján történő szövegalkotás,
- verbális segédanyagok (pl. személyes feljegyzések, üzenetek, levelek, cikkek, felhívások, hirdetések, szórólapok, próza-, drámarészletek, versek, dalok stb.) alapján történő szövegalkotás és/vagy azokra való reagálás,
- vizuális segédanyagok (pl. ábrák, képek – festmények, szobrok, épületek, népviseletek, fotók, képsorok, grafikonok, táblázatok stb.) alapján történő szövegalkotás.

Az irányító szempontok a téma alpontjait adják meg, a verbális és vizuális segédanyagok pedig gondolati és/vagy nyelvi segítséget nyújtanak az adott téma kidolgozásához.

A vizsga 2 feladatból áll.

Az *első feladat* egy rövidebb, tranzakciós és interakciós szöveg létrehozása. A vizsgázó verbális és/vagy vizuális segédanyagra reagálva 40–50 szavas közlést hoz létre (pl. üdvözlőlap, e-mail, naplóbejegyzés, üzenet, emlékeztető).

A *második feladatban* a vizsgázó két téma közül választhat: rövid levélre, hirdetésre vagy hasonló informatív szövegre reagál, vagy egy műrészletet elemez adott szempontok szerint vagy képsorokat vet össze egy 200–300 szó terjedelmű szöveg megírásával. A szövegben a vizsgázónak öt megadott irányító szempontot kell tárgyalnia. Az irányító szempontok kidolgozási sorrendje tetszőleges.

A nyelvtani, lexikai, helyesírási hibákkal szemben magasabb a toleranciahatár, mint emelt szinten.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutatók alapján történik.

Szóbeli vizsga

Beszédképesség, német nemzetiségi tartalom

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e az érettségi követelményekben megfogalmazott nyelvi szinten gondolatait német nyelven szóban kifejezni és valós kommunikációs szándékoknak megfelelő beszélgetést folytatni.

A vizsga azt méri, hogy a vizsgázó milyen mértékben és milyen minőségben képes szóbeli tranzakcióra és interakcióra, amelynek egyaránt részét képezik a receptív és a produktív (beszédértés, beszédképesség) készségek. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvételre.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a megadott helyzetekben és szerepekben megnyilatkozni, illetve a megadott kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd *Kommunikációs helyzetek és szándékok* című rész),
- megadott témákról (irodalom, kultúra, nyelv) szóló beszélgetésekben részt venni (lásd a *Témakörök* című rész),
- mondanivalóját érthetően és összefüggően kifejezni,
- úgy beszélni, hogy kiejtése, hangletése, beszédtempója ne akadályozza a megértést,
- egyszerű kommunikációs stratégiákat alkalmazni,
- beszédében a célnyelvi udvariasság és a megfelelő stílus alapszabályait alkalmazni,
- úgy kifejezni magát, hogy esetleges nyelvtani és lexikai pontatlansága ne akadályozza a megértést.

A feladatok és a tételek jellemzői

A vizsgafeladatokban előforduló helyzetek és szerepek a Kommunikációs helyzetek és szándékok, a Témakörök valamint az Nyelvtani ismeretek, szerkezetek című listákra épülnek.

A feladatok tematikusan megfelelnek ezen korosztály életpaszatának és általános érdeklődésének, és teljesítésükhöz nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A feladat-meghatározás egyértelműen megadja a szituációt és a vizsgázó szerepének leírását.

A vizsgabeszélgetésben az aktív szerepet a vizsgázó játssza.

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- szerepjáték,
- önálló témakifejtés verbális és/vagy vizuális segédanyagok alapján.

A feladat-meghatározás és a verbális segédanyagok német nyelvűek, nyelvi szintjük alacsonyabb a receptív készségeket mérő vizsgarészek nyelvi szintjénél. A vizuális segédanyagok a német nemzetiség kultúrkörét reprezentálják.

A szóbeli vizsgarész tételeit a Részletes érettségi vizsgakövetelmények alapján a vizsgáztató tanár állítja össze. A tételsor 15 tételből áll.

A tételt a vizsgázó húzza, a felkészülési idő: 10 perc. A szóbeli vizsga 15 perc időtartamú.

A vizsga rövid *bevezető társalgással* kezdődik. A kérdések célja az, hogy a vizsgázó ráhangolódjon a német nyelv használatára. Az itt elhangzottak nem számítanak be a vizsgaeredménybe.

A tétel 2 feladatból áll.

Az *első feladatban* a vizsgázónak egy, a mindennapi élet helyzeteihez hasonló szituációban kell részt vennie (lásd Kommunikációs helyzetek és szándékok, Témakörök), amelyben partnere a vizsgáztató. A feladat tehát az, hogy a vizsgázó a beszélgetésben interaktívan vegyen részt, megfelelő kérdéseket tegyen fel, illetve az elhangzó kérdésekre megfelelő válaszokat adjon.

A *második feladatban* a vizsgázónak egy irodalmi vagy nyelvi, vagy a német nemzetiség kultúrájával kapcsolatos témát (lásd Témakörök, Nyelvtani ismeretek, szerkezetek) kell részletesen és összefüggően kifejtenie, megadott szempontok alapján. A felhasználható segédanyag lehet kép, fénykép, ábra, térkép vagy rövid írott szöveg.

A felkészülés során szótár nem használható, azonban irodalmi szöveggyűjtemény, a vizsgakövetelményekben megjelölt szerzők kötetének, műveinek használata megengedett, amelyekről a vizsgabizottságot működtető intézmény gondoskodik.

Értékelés

Az értékelés egyéni értékelőlapon a központi összeállított értékelési útmutató alapján történik.

Az értékelés négy kritériumon [Kommunikációs hatás: *a*) milyen mértékben tudja gondolatait önállóan kifejezni, *b*) beszédstílusa mennyire folyékony, *c*) megnyilvánulásai mennyire relevánsak a feladatmegoldás szempontjából; Nyelvtan és koherencia; Szókincs; Hangképzés, hangsúly, intonáció] alapul. A kommunikációs hatásra 12, a további

három kritériumra (Nyelvtan és koherencia, Szókincs, Hangképzés, hangsúly, intonáció) 7-7 pont adható. A két feladat együtt kerül értékelésre.

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Az írásbeli vizsga időtartama 240 perc, a szóbeli vizsgáé 20 perc.

A következő táblázat bemutatja a vizsga részeit a lebonyolítás sorrendjében, továbbá az egyes vizsgarészek időtartamát és arányát az értékelésben.

		Időtartam (perc)	Arány (%)	Pont
Írásbeli vizsgarész	Olvasott szöveg értése	70	20	30
	Nyelvhelyesség	50	20	30
	15 perc szünet			
	Hallott szöveg értése	30	20	30
Szóbeli vizsgarész	Íráskészség	90	20	30
	Beszédkésztség	20	20	30
	Összesen:	–	100	150

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az emelt szintű vizsga két nyelvi szintet fog át: az Európa Tanács skálájának B2–C1 szintjeit. Az eltérő képesség- és tudásszintek mérése érdekében az írásbeli feladatsorokban a lépcsőzetesség elve érvényesül. A feladatsorokat úgy állítják össze, hogy a B2 szinten lévő vizsgázók is le tudják tenni a vizsgát.

Az Olvasott szöveg értése (I. feladatlap), a Nyelvhelyesség (II. feladatlap), a Hallott szöveg értése (III. feladatlap) és az Íráskészség (IV. feladatlap) vizsgarészek feladatai, valamint ezek javítási-értékelési útmutatói központilag készülnek.

Az Olvasott szöveg értése, Nyelvhelyesség és Hallott szöveg értése vizsgarészek megoldásakor semmilyen segédeszköz nem használható, az Íráskészség feladatlapjának megoldásakor kétnyelvű szótár, valamint a német nyelv helyesírási szótára használható, amelyet a vizsgázó biztosít.

Értékelés

- Az egyes vizsgarészek értékelése egymástól független.
- Minden vizsgarészben csak a célzottan mért készséget értékeljük.
- A vizsga sikeres teljesítésének előfeltétele, hogy a vizsgázó mind az öt vizsgarészben az elérhető pontszámnak legalább a 10%-át teljesítse (a 10% nem az elégséges osztályzat alsó határa).
- A feladatlapok feladat-meghatározásai német nyelven íródnak, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Olvasott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e a mindennapi életben előforduló, különböző típusú autentikus szövegeket önállóan elolvasni és az olvasási céloknak megfelelő mélységben megérteni.

Az olvasási készség több szintjét különböztetjük meg (pl. a globális, a szelektív és a részletes értést). A vizsgarészben a szövegértés több szintje mérhető. A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak arra is képesnek kell lennie, hogy alkalmazza az értési céloknak megfelelő stratégiákat.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- megérteni a szöveg lényegét,
- megérteni és követni a szöveg gondolatmenetét,
- megérteni a kulcsinformációkat (pl. személyek, idő, hely, irány, mennyiség),
- különválasztani a lényeges és a lényegtelen információkat,
- megérteni egy adott álláspont mellett és ellen szóló érveket,
- megkeresni egy adott értési célhoz szükséges adatszerű információt,
- megérteni a szöveget kommunikációs funkciójának megfelelő részletességgel,

- alkalmazni a különböző olvasási stratégiákat (pl. következtetni az ismeretlen szavak jelentésére),
- megkülönböztetni a tényszerűen közölt információt a véleményétől.

Az olvasott szövegek

- olyan (esetenként rövidített) autentikus szövegek, amelyeket valós közlési szándékkal hoztak létre,
- egységes egésznek alkotnak,
- mind tartalmilag, mind nyelvileg világos szerkezetűek,
- kiválasztásakor a *Témakörök* című rész az irányadó,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- autentikus jellegükből adódóan tartalmazhatnak olyan szavakat, kifejezéseket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten. Ezek megértése azonban nem szükséges feltétele az adott feladat sikeres megoldásának.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elő:

- funkcionális szövegek (pl. éltap, menetrend, tv-műsor, moziműsor, programok, kezelési útmutató, nyomtatvány, katalógus, menetjegy),
- informatív-instruktív szövegek (pl. jegyzet, közlemény, felhívás, hirdetés, plakát, könyvajánlás),
- magánlevél, hivatalos levél,
- újságcikkek (pl. újsághír, beszámoló, riport),
- ismeretterjesztő szövegek általánosan ismert témakörökből,
- irodalmi szövegek (pl. regényrészlet, drámarészlet, novella, költemény, mese).

A két szint közötti különbség az adott téma megközelítési módjában, a szövegek terjedelmében, tartalmi és nyelvi komplexitásában, valamint a feladatok eltérő nehézségi fokában jelenhet meg.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- feleletválasztás,
- képek, események sorrendbe rakása a szöveg alapján,
- a szövegben közvetlenül megtalálható tény, adat, megállapítás, érv, álláspont stb. azonosítása,
- a cím és a szöveg egészének viszonya,
- a szöveg egészének jelentése,
- a szöveg szerkezete, a felépítés által közvetített jelentés,
- vázlat készítése,
- a szöveg rövid összefoglalása.

A feladatsor feladattipológiaiilag kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A vizsgázónak 1–3 feladatot kell megoldania, a feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 1000–1200 szó. A feladatsor 25–30 itemből áll.

Értékelés

Az értékelés, valamint a vizsgarészben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, a javítási-értékelési útmutató tartalmazza a szövegből adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat nem veszik figyelembe.

Nyelvhelyesség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó rendelkezik-e azokkal a lexikai, grammatikai, szemantikai és pragmatikai ismeretekkel, amelyek képessé teszik az önálló kommunikációra.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- változatos nyelvtani szerkezetek és lexikai elemek mondatokba illesztésére (felismerés, kiegészítés, létrehozás),
- a nyelvtani és lexikai szerkezetek nyelvileg pontos használatára komplex szövegekben is.

A felhasznált szövegek vagy szövegrészletek

- autentikus vagy kismértékben adaptált szövegek,
- kiválasztásakor a *Témakörök* című rész az irányadó,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,

– nehézségi foka alacsonyabb, mint az olvasott szöveg megértését mérő feladatoké,
 – autentikus jellegükből adódóan tartalmazhatnak olyan szavakat, kifejezéseket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten. Ezek megértése azonban nem szükséges feltétele az adott feladat sikeres megoldásának.

A két szint közötti különbség a nyelvtani és lexikai szerkezetek komplexitásában és a feladatok eltérő nehézségi fokában jelenik meg. Emelt szinten a vizsgázó változatosabb és komplexebb nyelvtani és lexikai szerkezetek helyes felismerésére és pontos használatára is képes.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- hiányos mondatok vagy szövegek kiegészítése feleletválasztással (négy válaszlehetőség közül egy helyes kiválasztása),
- a szövegből kivett mondatrész helyének azonosítása a szövegkohéziós eszközök segítségével,
- hiányos szöveg kiegészítése önállóan vagy előre megadott szókészletből,
- megadott szavak képzett és/vagy ragozott alakjainak beillesztése a szövegbe.

A feladatsor feladattipológiaiailag kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A feladatsor 4–5 feladatból, 35–40 íteimből áll, a feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 500–600 szó. Valamennyi feladat szövegre épül.

Egy feladat több nyelvi jelenségre is rákérdezhet.

Értékelés

Az értékelés, valamint a vizsgarészben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Hallott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e megérteni az adott nyelvterületen általánosan elfogadott nyelvhasználatról nem vagy kissé eltérő anyanyelvi beszédet az értési céloknak megfelelően.

A vizsga a szövegértés alábbi szintjeit méri: a szöveg alapvető kommunikációs szándékainak globális megértése (globális értés), a szövegből adott szempontok szerinti információk kiszűrése (szelektív értés).

A vizsga a szöveg részletes értését nem méri.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak arra is képesnek kell lennie, hogy alkalmazza az értési céloknak megfelelő stratégiákat.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- megérteni a szöveg lényegét,
- megérteni és követni a szöveg gondolatmenetét,
- megérteni a kulcsinformációkat (pl. személyek, idő, hely, irány, mennyiség, ok),
- megérteni egy adott értési célhoz szükséges adatszerű információkat,
- alkalmazni a különböző értési stratégiákat (pl. következtetni az ismeretlen szavak jelentésére a szöveggörnyezetből),
- megérteni az adott álláspont mellett és ellen szóló érveket,
- felismerni a szöveg hangnemét, következtetni a beszélők egymáshoz való viszonyára.

A felhasznált szövegek

- olyan autentikus vagy kismértékben adaptált szövegek, amelyeket valós szóbeli közlési szándékkal hoztak létre,
- egységes egészlet alkotnak,
- hossza és tartalma nem terheli meg feleslegesen a vizsgázó memóriáját,
- akusztikai minősége kifogástalan,
- anyanyelvi beszélők közvetítésében, normál beszédtempóban hangzanak el,
- kiválasztásakor a *Témakörök* című rész az irányadó,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- autentikus jellegükből adódóan tartalmazhatnak olyan szavakat, kifejezéseket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten. Ezek megértése azonban nem szükséges feltétele az adott feladat sikeres megoldásának.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elő:

- közérdekű bejelentések, közlemények (pl. pályaudvaron, repülőtéren, áruházban),
- rögzített telefonos szövegek (pl. üzenetrögzítő, információs szolgálatok: Útinformáció, nyitva tartás, menetrend),
- utasítások (pl. utcán, repülőtéren, pályaudvaron),
- médiaközlemények (pl. időjárás-jelentés, reklám, programismertetés, rövid hír),
- beszélgetések, telefonbeszélgetések,
- riportok, interjúk,

- beszámolók,
- közérdekű témáról szóló ismeretterjesztő szövegek,
- szépirodalmi szövegek: rövid prózarészletek, versek (szavalatok), megzenésített költemények.

A két szint közötti különbség az adott téma megközelítési módjában, a szövegek terjedelmében, tartalmi és nyelvi komplexitásában, valamint a feladatok eltérő nehézségi fokában jelenik meg.

A szövegértés nehézségi fokát további tényezők is befolyásolhatják, mint például a beszédtempó, a beszélők száma, az artikuláció, a háttérzajok.

Emelt szinten olyan szövegek is előfordulhatnak, amelyek az adott témát az általánosítás szintjén közelítik meg és árnyalt közléseket, véleményeket és ellenvéleményeket is tartalmaznak.

Emelt szinten a művelt köznyelv összetettebb, választékosabb formái is előfordulnak.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (pl. személy és kijelentés, képek kiválasztása szöveghez),
- események sorrendjének megállapítása,
- nyomtatványok, űrlapok kitöltése,
- táblázat kitöltése,
- hiányos mondatok kiegészítése,
- rövid választ igénylő nyitott kérdések.

A feladatsor feladattipológiaiailag kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A vizsgázó 2–3 szöveget hallgat meg, amelyek együttes terjedelme 8–10 perc. A teszt 2–3 feladatot, 25–30 ítemet tartalmaz.

A vizsgázó minden szöveget kétszer hallgathat meg.

A hangfelvétel tartalmazza a feladat-meghatározást, a szövegeket kétszer, valamint a feladatok elolvasásához és megoldásához szükséges szüneteket is. A hangfelvételen hallható és a feladatlapon olvasható feladat-meghatározások szó szerint megegyeznek.

A feladatok megoldásához szükséges eszköz: CD lejátszó, amit a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosít.

Értékelés

Az értékelés, valamint a vizsgarészben szerzett pontok vizsgapontokká való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, a javítási-értékelési útmutató tartalmazza a szövegből adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat nem veszik figyelembe.

Íráskészség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó milyen szinten képes magát német nyelven írásban kifejezni, illetve írásbeli feladatokat végrehajtani különböző kommunikációs célok megvalósítása érdekében.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a megadott helyzetekben és szerepekben megnyilatkozni, illetve a megadott kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd *Kommunikációs helyzetek és szándékok* című rész),
- különböző fajtájú szövegeket írni a *Témakörök* című részben megadott témákhoz kapcsolódóan,
- koherens szövegeket létrehozni (előre- és visszautalással, alapvető szinonimákkal és kötőszavakkal),
- mondanivalóját logikusan és az adott szövegfajta követelményeinek megfelelően elrendezni, valamint írásművét megfelelően felépíteni és tagolni,
- a szövegfajtanak, a közlési szándéknak, a címzetthez való viszonyának megfelelő stílust és hangnemet választani,
- az adott szövegfajta formai sajátosságainak megfelelő írásművet létrehozni,
- úgy kifejezni magát, hogy esetleges nyelvtani pontatlansága, szóhasználata ne akadályozza a megértést,
- gondolatait nyelvhelyességi szempontból pontosan kifejezni,
- álláspontját, érvrendszerét következetesen, összetetten, árnyaltan kifejteni.

A vizsgázónak olyan szövegeket kell létrehoznia, amelyek

- valós kommunikációs szándékkal jönnek létre,
- az olvasó számára világosak, érthetőek és alkalmasak a kommunikációs cél elérésére,
- szövegfajtája meghatározott,

- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,
- megírásához nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A vizsgán az alábbi szövegfajtákat kell létrehozni:

- üzenet, emlékeztető,
- rövid személyes jellegű közlés,
- naplóbejegyzés,
- üdvözlőlap,
- meghívó,
- magánjellegű vagy intézménynek szóló levél,
- egy mű: prózarészlet, drámarészlet, lírai alkotás adott szempontú elemzése,
- kép, képsorok leírása, összevetése,
- érvelés nyelvi, irodalmi, kulturális kérdésekről (a feladat tartalmaz egy szövegrészletet),
- két szöveg adott szempontú összehasonlítása. A feladat megjelöli a kiemelt szempontokat (tematikus, stílusbeli).

A szövegek között megjelenhet a mindenkori kortárs irodalom.

A két szint közötti különbség a témák megközelítésében, a létrehozandó szövegek terjedelmében, a nyelvi megformálás jellemzőiben jelenik meg.

A vizsgázó emelt szinten az adott témát általánosabban is képes megközelíteni, és átfogó problémaként tárgyalni.

A nyelvi megformálásra az jellemző, hogy a vizsgázó emelt szinten részletesen, választékos szókinccsel és igényesebb nyelvi szerkezeteket használva ír.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A feladatok a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* című listákra épülnek.

Az íráskészség mérése során valós kommunikációs helyzetet teremtünk, azaz megadjuk a szituációt, amelyben az írásmű keletkezik, az ehhez illeszkedő szövegfajtát, továbbá meghatározzuk az írásmű célját, témáját és címzettjét, valamint a szöveg írója és olvasója közötti kapcsolat jellegét. Mindezek meghatározzák a szöveg stílusát és hangnemet.

A vizsgán az alábbi feladattípus fordulhat elő:

- a vizsgázó írásban reagál a megadott verbális és/vagy vizuális segédanyagokra a megadott irányító szempontok alapján.

A vizsga 2 feladatból áll.

Az *első feladatban* a vizsgázó informatív szövegre reagál írásban egy körülbelül 80–100 szó terjedelmű szöveg megírásával.

A *második feladatban* a vizsgázó két téma közül választhat. A kiválasztott témáról a megadott irányító szempontok alapján a vizsgázónak körülbelül 300–350 szó terjedelmű szöveget kell írnia, amelyben ki kell fejtenie véleményét is.

Értékelés

Általános kritériumok:

- a tartalmi kifejtés kritériumai: a téma megértése, nyelvi és irodalmi műveltség, kultúrtörténeti asszociációk, személyes állásfoglalás, világismeret, lényegkiemelés,
- a szöveg megszerkesztettségének kritériumai: a kért műfajnak való megfelelés, tagolás, szerkezeti arányosság, a terjedelem megtartása,
- a szöveg nyelvi minőségének kritériumai: a köznyelvi norma biztos ismerete: nyelvtan, szókinccs, helyesírás, szabatos előadásmód, olvasható kézírás, rendezett íráskép.

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Szóbeli vizsga

Beszédkésztség, német nemzetiségi tartalom

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e az érettségi követelményekben megfogalmazott nyelvi szinten gondolatait német nyelven szóban kifejezni és valós kommunikációs szándékoknak megfelelő beszélgetést folytatni.

A vizsga azt méri, hogy a vizsgázó milyen mértékben és milyen minőségben képes szóbeli tranzakcióra és interakcióra, amelynek egyaránt részét képezik a receptív és a produktív (beszédértés, beszédkésztség) készségek. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvételre.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a megadott helyzetekben és szerepekben megnyilatkozni, illetve a megadott kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd *Kommunikációs helyzetek és szándékok* című rész),

- megadott témákról (irodalom, kultúra, nyelv) szóló beszélgetésekben részt venni (lásd a *Témakörök* című részt),
- mondanivalóját érthetően és összefüggően kifejezni,
- úgy beszélni, hogy kiejtése, hanglejtése, beszédtempója ne akadályozza a megértést,
- egyszerű kommunikációs stratégiákat alkalmazni,
- beszédében a célnyelvi udvariasság és a megfelelő stílus alapszabályait alkalmazni,
- úgy kifejezni magát, hogy esetleges nyelvtani és lexikai pontatlansága ne akadályozza a megértést,
- gondolatait árnyaltan kifejezni, álláspontját, érvrendszerét következetesen, folyamatosan, összetetten kifejteni,
- olyan kiejtéssel, hanglejtéssel és tempóban beszélni, hogy beszéde jól érthető legyen,
- változatos kommunikációs stratégiákat alkalmazni,
- gondolatait nyelvhelyességi szempontból pontosan kifejezni,
- az összetettebb gondolatmenetnek megfelelő igényes mondatszerkesztéssel beszélni.

A feladatok és a tételek jellemzői

A vizsgafeladatokban előforduló helyzetek és szerepek a Kommunikációs helyzetek és szándékok, a Témakörök, valamint az Nyelvtani ismeretek, szerkezetek című listákra épülnek.

A feladatok tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének, és teljesítésükhöz nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A feladat-meghatározás egyértelműen megadja a szituációt és a vizsgázó szerepének leírását.

A vizsgabeszélgetésben az aktív szerepet a vizsgázó játssza.

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- vita (véleménykülönbség megjelenítése és áthidalása),
- önálló témakifejtés verbális és/vagy vizuális segédanyagok alapján.

A feladat-meghatározás és a verbális segédanyagok német nyelvűek, nyelvi szintjük alacsonyabb a receptív készségeket mérő vizsgarészek nyelvi szintjénél. A vizuális segédanyagok a német nemzetiség kultúrkörét reprezentálják.

A szóbeli vizsgarészhez a tételek a Részletes érettségi vizsgakövetelmények alapján központilag készülnek. A tételsor 20 tételből áll. A tételsor a német nemzetiség irodalmát, kultúráját, nyelvét dolgozza fel a *Témakörök és a Nyelvtani ismeretek, szerkezetek*, című fejezetek alapján.

A tételt a vizsgázó húzza, a felkészülési idő 10 perc. A szóbeli vizsgarész 20 perc időtartamú.

A vizsgarész rövid *bevezető társalgással* kezdődik. A kérdések célja az, hogy a vizsgázó ráhangolódjon a német nyelv használatára. Az itt elhangzottak nem számítanak be a vizsgaeredménybe.

Az *első feladatban* a vizsgázó egy vagy több német nyelven íródott – a Témakörök c. rész tartalmához kapcsolódó – idézetet értelmez és fejt ki véleményét, miközben a vizsgáztató vitára serkentő kijelentéseire is reagálnia kell.

A *második feladatban* a vizsgázónak egy irodalmi vagy nyelvi, vagy a német nemzetiség kultúrájával kapcsolatos témát kell részletesen és összefüggően kifejtenie, megadott szempontok alapján. A felhasználandó segédanyag lehet kép, fénykép, ábra, térkép vagy rövid írott szöveg. A vizsgáztató előre meghatározott, további véleménynyilvánításra ösztönző kérdéseket tehet fel.

A felkészülés során szótár nem használható, azonban irodalmi szöveggyűjtemény, a vizsgakövetelményekben megjelölt szerzők köteteinek, műveinek használata megengedett, ezeket a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja.

A két szint közötti különbség a témák megközelítésében és a nyelvi teljesítmény színvonalában, azaz a nyelvi megformálás jellemzőiben jelenik meg.

Emelt szinten a vizsgázó az adott témákról az általánosítás szintjén is tud beszélgetni és véleményt nyilvánítani.

A nyelvi megformálásra az a jellemző, hogy a vizsgázó választékosan, árnyaltabban fejezi ki magát. A feladat-meghatározás és a verbális segédanyagok német nyelvűek, nyelvi szintjük alacsonyabb a receptív készségeket mérő vizsgarészek nyelvi szintjénél. A vizuális segédanyagok a német nemzetiség kultúrkörét reprezentálják.

Értékelés

Általános értékelési kritériumok:

- tartalom: témataratás, nyelvi, irodalmi, kulturális tájékozottság, problémaérzékenység,
- előadásmód: a témának megfelelő világos felépítés, lényegkiemelés,
- nyelvi megformáltság.

Az értékelés központilag kidolgozott egyéni értékelőlapon történik. Az értékelési útmutató tartalmazza az értékelési szempontok részletes leírását.”

42. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
240 perc	15 perc	240 perc	20 perc
100 pont	50 pont	100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	A II. feladatlaphoz helyesírási szótár, egy- és kétnyelvű szótár, valamint szöveggyűjtemény	NINCS	Helyesírási szótár, egy- és kétnyelvű szótár, valamint szöveggyűjtemény	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	Irodalmi szöveggyűjtemény, vagy a feladatok megjelölésével összefüggő más nyomtatott, illetve elektronikus ismerethordozó	NINCS	Irodalmi szöveggyűjtemény, kötet, vagy a feladatok megjelölésével összefüggő más nyomtatott, illetve elektronikus ismerethordozó

Nyilvánosságra hozandók

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	NINCS	tételcímek	NINCS	tételcímek
Mikor?	NINCS	jogszabály szerint	NINCS	jogszabály szerint

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Írásbeli vizsga 240 perc		Szóbeli vizsga 15 perc	
I. Szövegértési feladatlap 60 perc	II. Szövegalkotási feladatlap 180 perc	Egy nyelvi altétel kifejtése	Egy irodalmi altétel kifejtése
30 pont	70 pont	50 pont	

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán a vizsgázóknak egy központi feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó először a I. feladatlapot oldja meg. A vizsgadolgozatokat a 60 perc leteltével a felügyelő tanár összegyűjti. Ezután kerülhet sor a II. feladatlap kiosztására és megoldására.

Tartalmi szerkezet

Az írásbeli vizsga a részletes követelményekre épül. Az írásbeli vizsga szövegek megértését, illetve egy szöveg önálló megfogalmazását igényli. Az írásbeli vizsga tehát tartalmaz egy szövegértési feladatsort, továbbá megjelöl három szövegalkotási feladatot. A vizsgázó a háromból egyet választ és megoldja.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői*Szövegértési feladatlap*

A szövegértési feladatlap szövege általában 500–700 szó terjedelmű esszé, ismeretterjesztő céllal írt tanulmány, publicisztikai mű egésze vagy részlete. A feladatok megoldása általában a kérdésre adott válasz rövid szöveges kifejtése, esetenként a megadott válaszvariációk közötti döntés, illetve a szövegben található bizonyos kifejezések más szavakkal történő körülírása.

A szövegértést vizsgáló kérdések irányulhatnak:

- a szövegben közvetlenül megtalálható tény, adat, megállapítás, érv, álláspont azonosítására
- a cím és a szöveg egészének viszonyára
- a szerzői álláspontra
- a szövegben található bizonyos kifejezések magyarázatára
- a szöveg grammatikai, stilisztikai jellemzőire; ezek szövegbeli funkciójára
- a szöveg bizonyos részeinek (bekezdés) összefoglalására, tömörítésére

Szövegalkotási feladatlap

A vizsgázó három, eltérő típusú és témájú szövegalkotási feladatból választ egyet. A választott feladat megoldásának terjedelme minimum 500 szó. Amennyiben a feladatmegadás egy konkrét mű előzetes ismeretét feltételezi, az csak a kánonban kötelezőként szereplő művek egyike lehet.

A feladatok a következők:

- Egy irodalmi mű (pl. vers, rövidebb prózai alkotás) adott szempontú értelmező bemutatása. A feladat tartalmazza az értelmezés kiemelt szempontjait.
- Egy aktuális jelenség, emberi, társadalmi probléma bemutatása a vizsgázó által szabadon választott két, esetleg három irodalmi mű összehasonlító elemzése alapján. A feladat megfogalmazása tartalmazza azt a követelményt, hogy a vizsgázó vonatkoztasson el az irodalmi művektől, utaljon a probléma megjelenésére saját korában, környezetében.
- Érvelő szöveg megfogalmazása valamely aktuális jelenséggel kapcsolatban. A feladat alapjául szolgálhat pl. autentikus szöveg, publicisztikai mű, de rövid, találó idézet is. Feladat lehet az adott problémával összefüggésben valamely gyakorlati szövegfajta megalkotása.

Legalább az egyik feladatnak a német nemzetiséghez kell kapcsolódnia.

Értékelés*Szövegértési feladatlap*

A szövegértési feladatlap megoldásával 30 pont érhető el. A szaktanár a központi javítási-értékelési útmutató alapján végzi a feladat értékelését. A javítási-értékelési útmutató közli a szövegértési feladatok lehetséges választartományát, az elvárható válasz pontértékét, illetve az esetlegesen adható részpontoszámokat. A szövegértési feladat értékelésekor a nyelvhelyességi hibák figyelmen kívül hagyandók. Az értékelést végző szaktanár ennek alapján az egyes feladatokra adott pontoszámokat, majd a szövegértési feladatsor megoldásával elért összpontoszámot feltünteti a dolgozaton.

Szövegalkotási feladatlap

A vizsgázó által választott szövegalkotási feladat megoldását a szaktanár a központi javítási-értékelési útmutató alapján minősíti. A javítási-értékelési útmutató tartalmazza a fogalmazások értékelésének a témától független általános kritériumait. A javítási-értékelési útmutatóban közölt kritériumok és pontoszámjavaslatok figyelembevételével a szaktanár által megállapított pontszám minősíti a vizsgázó dolgozatának felépítését, szerkezetét, valamint tartalmi és nyelvi minőségét.

A szövegalkotási feladatlap pontoszámának megoszlása

A szövegalkotási feladatlap megoldásával maximum 70 pontot érhet el a vizsgázó, melynek megoszlása a következő:

a fogalmazás tartalmi minősége	30 pont
szerkezete, felépítése, stílusa	10 pont
nyelvi minősége	30 pont.

A szövegalkotási feladatok értékelésében alkalmazott általános kritériumok

A tartalmi kifejtés minőségének kritériumai:

- a megadott, illetve választott mű alapos ismerete, kultúrtörténeti összefüggések megteremtése
- a téma megértése, szövegalapú feladatokban a szövegre vonatkoztatás helyénvalósága

- nyelvi és irodalmi műveltség, tájékozottság, problémaérzékenység
- tárgyyszerűség
- önálló problémakezelés, személyes állásfoglalás
- lényegkiemelés, rendszerező képesség
- tájékozottság, fogékonyság a társadalmi problémák iránt, kulturált gondolkodásmód
- az érvelés minősége, az állítások bizonyítása

A szerkesztés, felépítés, stílus kritériumai:

- a feladatban megjelölt műfaj elemeinek való megfelelés
- a mondanivaló egysége, szerkezeti arányosság
- tagolás
- gördülékeny, szabatos, a feladatnak megfelelő stílus
- az adott terjedelem megtartása

A nyelvi minőség megítélése:

- a köznyelvi norma biztos ismerete;
- adekvát és változatos szóhasználat, a feladatnak és kommunikációs helyzetnek megfelelő stílus;
- világos és lényegre törő, szabatos előadásmód;
- gördülékeny, érthető mondat-és szövegalkotás;
- olvasható kézírás, rendezett íráskép.

A központi javítási-értékelési útmutató közli a tartalomra, a szerkezetre és a nyelvi minőségre adható pontok megoszlását. A javítási-értékelési útmutató tartalmazza az egyes kitűzött feladatok témafüggő, címszerűen megfogalmazott (azaz nem kifejtett) lehetséges tartalmi elemeit. Az ettől eltérő minden jó megoldás elfogadható. A javítási-értékelési útmutatóban közölt kritériumok és pontszámok figyelembevételével a szaktanár által megállapított pontszám minősíti a vizsgázó dolgozatának tartalmi minőségét, a dolgozat felépítését, szerkezetét és nyelvi minőségét, valamint a dolgozat írásképét.

A szaktanár a dolgozat végén feltünteti a szövegalkotási feladat tartalmi, szerkezeti, illetve nyelvi minőségének pontszámát.

Szóbeli vizsga

A középszintű szóbeli vizsga tételsorának összeállításáról a vizsgabizottságot működtető intézmény gondoskodik.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsgán egy irodalmi és egy nyelvi altételt fejt ki a vizsgázó. A tételsor 20 nyelvi és 20 irodalmi altételtől áll. A tételsor összeállításáért a szaktanár felelős.

A tételsor összeállításához a részletes követelmények német nemzetiségi nyelv és irodalom témáit kell figyelembe venni.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A tételsort úgy kell összeállítani, hogy a tételekben kitűzött feladatok – a témák sajátosságait figyelembe véve – lehetőleg hasonló nehézségűek legyenek, valamint a vizsgázónak lehetősége legyen a megadott időkeretben a sikeres felkészülésre és a tétel kifejtésére.

Nyelvi altételsor

A vizsga során azt mérjük, hogy a vizsgázó milyen mértékben és milyen minőségben képes szóbeli tranzakcióra és interakcióra, amelynek egyaránt részét képezik a receptív és a produktív (beszédértés, beszédképesség) készségek. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvételre.

A szóbeli vizsgára a szaktanár 20 altételt jelöl ki. Minden altétel kb. 200–250 szó terjedelmű szövegből és a hozzá kapcsolódó feladatokból áll (nyelvi transzformáció, lexikai, stilisztikai feladat stb.) A nyelvi altételek 25%-a a magyarországi németek nyelvvel, szokásaival, hagyományával, kultúrájával, kisebbségpolitikájával stb. kapcsolatos szövegeket tartalmaz.

Irodalmi altételsor

A szóbeli vizsgára a szaktanár 20 altételt állít össze. Minden altételhez két feladat tartozik, amelyek közül a vizsgázó egyet választ.

Az altételt a német nemzetiségi nyelv és irodalom részletes követelményeiben felsorolt műhöz, vagy annak egy részéhez kapcsolódó feladatok alapján kell a vizsgázónak önállóan kifejtenie. Legalább két altétel a magyarországi németek irodalmával kapcsolatos feladatokat tartalmaz. A vizsgáztató tanár a tétellel kapcsolatos kiegészítő kérdéseket tehet fel.

Értékelés

A szóbeli vizsgateljesítmény maximális pontértéke 50 pont. A nyelvi és irodalmi tétel kifejtését a szaktanár együttesen értékeli. A vizsgázó a feleletére egy összegző pontszámot kap. A vizsgateljesítmény értékelése a következő általános értékelési kritériumokat tartalmazó értékelési útmutató alkalmazásával történik:

TARTALOM 25 pont	ELŐADÁSMÓD 25 pont
– Irodalmi, nyelvtani és kulturális tájékozottság	– Világos, tagolt szöveg- és mondatszerkesztés
– Tárgyi tudás	– Lényegkiemelés
– Gondolatgazdagság	– Logikus érvelés
– Rendszerezés	– Megfelelő szóhasználat
	– Érthető előadásmód

A BESZÉDMŰ (A NYELVI ÉS IRODALMI FELELET EGYÜTTESEN)

50 pont

TARTALMI MINŐSÉG**Elérhető pontszám: 25 pont****Teljesítménytartomány: 25–20 pont**

A vizsgázó – a tételnek megfelelő (átfogó) összefüggések, gondolatok, megállapítások önálló közlésével bizonyítja, hogy jól érti és ismeri a tétel témáját (összefüggéseit, fő kérdéseit). Megfogalmazza a tétel kívánta értékelő véleményét. Nyelvi, irodalmi ismereteit meggyőzően alkalmazza, kifejtését releváns példákkal támasztja alá. A feladat megoldása minden lényeges elemében meggyőző.

Teljesítménytartomány: 19–10 pont

A tétel kifejtése lényegében önálló, a főbb megállapítások lényegében helytállóak. A tétel kifejtése rendszerezésre törekvő, de néhány tartalmi elem bizonytalan, esetleg hiányos. A felelet kifejezi a felelő témával kapcsolatos véleményét. Előfordulhat némi felületesség, túlzott általánosítás, irreleváns narráció.

Teljesítménytartomány: 9–0 pont

A vizsgázó a tétel témáját nem ismeri kielégítően, de rendelkezik a feladatmegoldáshoz tartozó összefüggések, tények, művek, fogalmak töredékes ismeretével. A felelethez szükséges a kérdező tanár segítsége.

ELŐADÁSMÓD**Elérhető pontszám: 25 pont****Teljesítménytartomány: 25–20 pont**

Az előadásmód önálló, folyamatos, érthető. A felelet gondolati íve rendezett, átlátható. Az érvelés, kifejtés szerkezete meggyőző; a vizsgázó elkerüli a lényegtelen elemeket, kitérőket. Fogalomhasználata világos, pontos, szókincse gazdag, egészében megfelel a téma és a vizsgahelyzet nyelvi, stiláris regiszterének.

Teljesítménytartomány: 19–10 pont

A tétel kifejtése, a mondandó elrendezése, gondolati íve általában átlátható. Az előadásmód esetleg néhol akadozó, körülményes. Fogalomhasználata, szókincse a témának megfelelő, csak néhány kisebb nyelvi, stilisztikai, mondatszerkesztési hiba fordulhat elő benne.

Teljesítménytartomány: 9–0 pont

A felelet gondolatmenete nem vagy kevéssé azonosítható. A felelet nem eléggé folyamatos, érvelése bizonytalan, kevéssé elfogadható. A nyelvi, stilisztikai kifejezőmódja nem igényes (*pl. bizonytalan mondatszerkesztés, szegényes szókincs*).

EMELT SZINTŰ VIZSGA*A vizsga szerkezete*

Írásbeli vizsga 240 perc		Szóbeli vizsga 20 perc	
Nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor	Szövegalkotási feladatok	Egy nyelvi altétel kifejtése	Egy irodalmi altétel kifejtése
30 pont	70 pont	50 pont	

Írásbeli vizsga**Általános szabályok**

Az írásbeli vizsgán a vizsgázóknak egy központi feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó a rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg, és a feladatok megoldásának sorrendjét is meghatározhatja.

Tartalmi szerkezet

Az írásbeli vizsga egy nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsorból és három különböző szövegalkotási feladatból tevődik össze.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői*Nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor*

A nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor egy alkotáshoz (lírai műhöz, szépprózai alkotáshoz, illetve annak részletéhez, esszéhez, értekező prózához vagy annak részletéhez, egy drámához vagy annak részletéhez) kapcsolódik.

A feladatsor:

- nyelvi és irodalmi ismeretek alkalmazását, fogalmak felismerését, azonosítását, esetenként definícióját tartalmazza;
- különböző történeti, műfaji, tematikus, motivikus összefüggések feltárására irányul;
- továbbá tartalmaz a vizsgálandó szöveg nyelvi, grammatikai, retorikai, stilisztikai, szövegtani, helyesírási jellemzőire irányuló kérdéseket.

Szövegalkotási feladatok

A szövegalkotási feladatsor három, különböző témáról adott szempontú és műfajú önálló szöveg alkotását tartalmazza.

A feladatok a következők:

- Egy adott irodalmi mű értelmezése megadott szempont szerint
- Érvelő szöveg megfogalmazása: reflektálás egy jelenségre, korjelenségre
- Egy valamely gyakorlati szövegfajta megalkotása

Legalább az egyik feladatnak a német nemzetiséghez kell kapcsolódnia: tehát vagy a műveltségi feladatsor alapját képezze a magyarországi német irodalomból választott mű, vagy a három szövegfajta egyike legyen ilyen témájú.

A feladatok bármelyike lehet szövegbázisú vagy szövegbázis nélküli.

Értékelés*Nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor*

A nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor értékelése témafüggő központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. A feladatsor maximális pontértéke 30 pont. Az elfogadható válaszok tartományát, valamint az adható részpontokat a javítási-értékelési útmutató közli. Az értékelők a dolgozaton feltüntetik a vizsgázó által elért részpontoszámokat, valamint a feladatsor megoldásával elért összpontoszámot.

Szövegalkotási feladat

- Egy adott irodalmi mű értelmezése min. 300 szó terjedelemben megadott szempont szerint (25 pont)
- Érvelő szöveg megfogalmazása: reflektálás egy jelenségre, korjelenségre min. 200 szó terjedelemben (15 pont)
- Egy valamely gyakorlati szövegfajta megalkotása min. 100 szó terjedelemben (*pl. vitaindító, hozzászólás, kérvény*), esetenként adott címzeteknek, megjelölt kommunikációs helyzetben, illetve adott műfajban (10 pont)

A szövegalkotási feladatok értékelésében alkalmazott általános kritériumok:

A tartalmi kifejtés minőségének kritériumai:

- a megadott, illetve választott mű alapos ismerete, kultúrtörténeti összefüggések megteremtése
- a téma megértése, a szövegalapú feladatokban a szövegre vonatkoztatás helyénvalósága
- nyelvi és irodalmi műveltség, tájékozottság, probléma-érzékenység
- tárgyyszerűség
- önálló problémakezelés, személyes állásfoglalás

- lényegkiemelés, rendszerező képesség
- tájékozottság, fogékonyság a társadalmi problémák iránt, kulturált gondolkodásmód
- az érvelés minősége, az állítások igazolása, bizonyítása

A szerkesztés, felépítés, stílus kritériumai:

- a feladatban megjelölt műfaj elemeinek való megfelelés
- a mondanivaló egysége, szerkezeti arányosság
- tagolás
- gördülékeny, szabatos, a feladatnak megfelelő stílus
- az adott terjedelem megtartása

A szöveg nyelvi minőségének értékelésében alkalmazott kritériumok:

- a köznyelvi norma biztos ismerete;
- adekvát és változatos szóhasználat, a feladatnak és a kommunikációs helyzetnek megfelelő stílus;
- világos és lényegre törő, szabatos előadásmód;
- gördülékeny szövegalkotás;
- olvasható kézírás, rendezett íráskép.

A három szöveg nyelvhelyességét együttesen értékeljük, maximum 20 pont adható.

A központi javítási-értékelési útmutató közli a tartalomra, a szerkezetre és a nyelvi minőségre adható pontok megoszlását. Tartalmazza az egyes kitűzött feladatok témafüggő, címszerűen megfogalmazott (azaz nem kifejtett) lehetséges tartalmi elemeit. Az ettől eltérő minden jó megoldás elfogadható. A vizsgázó teljesítményének értékelését nem befolyásolhatja sem az, ha az értékelők személyes értékítélete eltér a feladatban tárgyalt probléma, kérdés, jelenség általánosnak tekinthető megítélésétől, sem az, ha a vizsgázó véleménye eltér az általánosnak tekinthető megközelítéstől.

Az útmutatóban közölt kritériumok és pontszámok figyelembevételével az értékelő által megállapított pontszám minősíti a vizsgázó dolgozatának tartalmi minőségét, a dolgozat felépítését, szerkezetét és nyelvi minőségét.

Szóbeli vizsga

Az emelt szintű szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik. A szóbeli tételsorról a következőket kell nyilvánosságra hozni: az egyes irodalmi és nyelvi tételek címei. A tételekhez tartozó feladatok nem nyilvánosak.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsgán egy irodalmi és egy nyelvi altételt fejt ki a vizsgázó. A tételsor legalább 20 nyelvi és 20 irodalmi altételtől áll. A tételsor összeállításához a részletes követelmények német nemzetiségi nyelv és irodalom témáit kell figyelembe venni.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A tételsort úgy kell összeállítani, hogy a tételekben kitűzött feladatok – a témák sajátosságait figyelembe véve – lehetőleg hasonló nehézségűek legyenek, valamint a vizsgázónak lehetősége legyen a megadott időkeretben a sikeres felkészülésre és a tétel kifejtésére.

Nyelvi altételsor

A vizsga során azt mérjük, hogy a vizsgázó milyen mértékben és milyen minőségben képes szóbeli tranzakcióra és interakcióra, amelynek egyaránt részét képezik a receptív és a produktív (beszédértés, beszédképesség) készségek. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvételre.

A szóbeli vizsgára 20 altételt kell kijelölni. Minden altétel kb. 250–300 szó terjedelmű szövegből és a hozzá kapcsolódó feladatokból áll (nyelvi transzformáció lexikai, stilisztikai feladat stb.). A nyelvi altételek 25%-a a magyarországi németek nyelvvel, szokásaival, hagyományaival, kultúrájával, kisebbségpolitikájával stb. kapcsolatos szövegeket tartalmaz.

Irodalmi altételsor

A szóbeli vizsgára 20 altételt kell kijelölni. Minden altételhez két feladat tartozik, amelyek közül a vizsgázó egyet választ. Az altételt a német nemzetiségi nyelv és irodalom részletes követelményeiben felsorolt műhöz, vagy annak egy részletéhez kapcsolódó feladatok alapján kell a vizsgázónak önállóan kifejtetnie. Legalább két altétel a magyarországi németek irodalmával kapcsolatos feladatokat tartalmaz.

Értékelés

A szóbeli vizsgateljesítmény maximális pontértéke 50 pont. A nyelvi és irodalmi altétel kifejtését a szaktanár együttesen értékeli. A vizsgázó a feleletére egy összegző pontszámot kap. A vizsgateljesítmény értékelése a következő általános értékelési kritériumokat tartalmazó értékelési útmutató alkalmazásával történik:

TARTALOM 25 pont	ELŐADÁSMÓD 25 pont
– Irodalmi, nyelvtani és kulturális tájékozottság	– Világos, tagolt szöveg- és mondatszerkesztés
– Tárgyi tudás	– Lényegkiemelés
– Gondolatgazdagság	– Logikus érvelés
– Rendszerezés	– Megfelelő szóhasználat
	– Érthető előadásmód

A BESZÉDMŰ (A NYELVI ÉS IRODALMI FELELET EGYÜTTESÉN)

50 pont

TARTALMI MINŐSÉG

Elérhető pontszám: 25 pont

Teljesítménytartomány: 25–20 pont

A vizsgázó – a tételnek megfelelő (átfogó) összefüggések, gondolatok, megállapítások önálló közlésével bizonyítja, hogy jól érti és ismeri a tétel témáját (összefüggéseit, fő kérdéseit). Megfogalmazza a tétel kívánta értékelő véleményét. Nyelvi, irodalmi ismereteit meggyőzően alkalmazza, kifejtését releváns példákkal támasztja alá. A feladat megoldása minden lényeges elemében meggyőző.

Teljesítménytartomány: 19–10 pont

A tétel kifejtése lényegében önálló, a főbb megállapítások lényegében helytállóak. A tétel kifejtése rendszerezésre törekvő, de néhány tartalmi elem bizonytalan, esetleg hiányos. A felelet kifejezi a felelő témával kapcsolatos véleményét. Előfordulhat némi felületesség, túlzott általánosítás, irreleváns narráció.

Teljesítménytartomány: 9–0 pont

A vizsgázó a tétel témáját nem ismeri kielégítően, de rendelkezik a feladatmegoldáshoz tartozó összefüggések, tények, művek, fogalmak töredékes ismeretével. A felelethez szükséges a kérdező tanár segítsége.

ELŐADÁSMÓD

Elérhető pontszám: 25 pont

Teljesítménytartomány: 25–20 pont

Az előadásmód önálló, folyamatos, érthető. A felelet gondolati íve rendezett, átlátható. Az érvelés, kifejtés szerkezete meggyőző; a vizsgázó elkerüli a lényegtelen elemeket, kitérőket. Fogalomhasználata világos, pontos, szókincse gazdag, egészében megfelel a téma és a vizsgahelyzet nyelvi, stiláris regiszterének.

Teljesítménytartomány: 19–10 pont

A tétel kifejtése, a mondandó elrendezése, gondolati íve általában átlátható. Az előadásmód esetleg néhol akadozó, körülményes. Fogalomhasználata, szókincse a témának megfelelő, csak néhány kisebb nyelvi, stilisztikai, mondatszerkesztési hiba fordulhat elő benne.

Teljesítménytartomány: 9–0 pont

A felelet gondolatmenete nem vagy kevésbé azonosítható. A felelet nem eléggé folyamatos, érvelése bizonytalan, kevésbé elfogadható. A nyelvi, stilisztikai kifejezésmódja nem igényes (*pl. bizonytalan mondatszerkesztés, szegényes szókincs*)."

43. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
projekt	15 perc	180 perc	20 perc
80 pont	70 pont	100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	NINCS	NINCS	Egynyelvű szótár	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	A feladatok megjelölésével összefüggő segédeszköz (képi, nyomtatott, illetve elektronikus ismerethordozó)	NINCS	A feladatok megjelölésével összefüggő segédeszköz (képi, nyomtatott, illetve elektronikus ismerethordozó)

Nyilvánosságra hozandók

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	NINCS	tételcímek	NINCS	tételcímek
Mikor?	NINCS	jogszabály szerint	NINCS	jogszabály szerint

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Írásbeli vizsga (projekt)	Szóbeli vizsga 15 perc	
Egy téma önálló, évközi feldolgozása	A projektmunka megvédése	Egy tétel kifejtése
80 pont	20 pont	50 pont

Írásbeli vizsga

Az írásbeli feladat tartalmi és formai jellemzői

Tartalmi szerkezet

Egy projekt készítése váltja ki az írásbeli vizsgát.

A projekt témája a tanulmányok alatt érintett nyolc ismeretsoport (lásd Részletes követelmények) bármelyikéből választható, melyet a vizsgázó a szóbeli vizsgán véd meg.

A projekttel szemben támasztott követelmények:

10–20 oldal terjedelmű, amelyből szemléltetések nélkül a szöveg hossza 12-es betűmérettel, másfeles sortávolsággal minimum 5 oldal. A projektleírásnak tartalmaznia kell a munka fázisait: a téma kiválasztása indoklását, hipotézisek ill. célkitűzések megfogalmazását, bibliográfiát, szakirodalmi vonatkozásokat, a gyűjtőmunka leírását, a téma tartalmi részének kidolgozását, következtetéseket, személyes élményeket.

A projektmunka a téma kiválasztásától a végső forma létrehozásáig önálló munka. A vizsgázó a projektmunka elkészítése során konzulens segítségét kérheti. Ha a vizsgázó már nem rendelkezik tanulói jogviszonnyal, és konzulens segítségét kéri, akkor saját maga gondoskodik konzulensről. A tanulói jogviszonyban lévő vizsgázó konzulense lehet a szaktanára is. A vizsgázó legkésőbb az írásbeli vizsgaidőszak kezdetéig leadja a kész projektmunkát.

A vizsgázó a projektmunka bemutatásához szemléltető anyagot vagy rövid, tézisszerű összefoglalást készít, amit a szóbeli vizsgán használ fel, a projekt megvédésekor.

Értékelés

A projektmunkára összesen 80 pont adható. A teljesítmény értékelése a következő általános értékelési kritériumokat tartalmazó központi javítási-értékelési útmutató alkalmazásával történik.

I. Tartalom

a) komplexitás, a téma többoldalú megközelítése	30 pont
b) a téma újszerű megközelítése	10 pont
c) bibliográfia és a téma szakirodalmi vonatkozásainak megjelenítése	5 pont

II. A projektkészítés folyamata

a) a projekt fázisainak megjelenítése	5 pont
b) az egyéni kutatómunka megjelenítése	15 pont

III. Forma

a) nyelvi megformáltság	8 pont
b) szerkezet, végső megjelenítés minősége	7 pont

Amennyiben a létrehozott szöveg jelentősen rövidebb a minimális szövegmennyiségnél (kevesebb mint 4 oldal), a projektmunka értékelhetetlen.

Szóbeli vizsga

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

Tartalmi szerkezet

A vizsgázó 5 percen bemutatja projektmunkáját. Ehhez előre elkészített szemléltető anyagot vagy rövid, tézisszerű összefoglalást hoz magával. Ezután 10 perc áll rendelkezésére, hogy kifejtse a tételét.

A középszintű szóbeli vizsga tételsorának összeállításáról a vizsgabizottságot működtető intézmény gondoskodik. A tételsor a négy kötelező ismeretszoportból összeállított 20 tételből áll. (Történeti ismeretek, Kisebbségpolitikai ismeretek, Néprajzi ismeretek, a Román nemzetiség nyelvvel kapcsolatos ismeretek) A témakörök arányait a felkészülés során érvényesített súlypontok határozzák meg, de a tételeknek összességükben le kell fedniük mind a négy ismeretszoportot. A tételek mindegyike tartalmazzon egy, a tétel témájához kapcsolódó forrást is, amelynek elemzése szintén a felelet része.

Értékelés

A szóbeli vizsgateljesítmény maximális pontértéke 70 pont. Ezen belül a projekt bemutatására 20 pont, a tétel kifejtésére 50 pont adható. A vizsgateljesítmény értékelése a következő általános értékelési kritériumokat tartalmazó központi értékelési útmutató alkalmazásával történik.

A projekt bemutatása – összesen 20 pont

– a projektmunka lényegre törő összefoglalása	7 pont
– prezentációs technika, előadásmód	5 pont
– nyelvi megformáltság	5 pont
– szemléltetés	3 pont

A szóbeli tétel értékelése – összesen 50 pont

– tartalom	25 pont
– a forrás elemzése	10 pont
– nyelvi megformáltság	10 pont
– szerkezeti felépítés, a felelet felépítése	5 pont

EMELT SZINTŰ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Írásbeli vizsga 180 perc	Szóbeli vizsga 20 perc
Esszé	Tétel kifejtése
100 pont	50 pont

Írásbeli vizsga

Az írásbeli feladat tartalmi és formai jellemzői

Tartalmi szerkezet

Emelt szinten az írásbeli vizsgarészben a vizsgázónak központi feladatok alapján (három megadott címből választva) egy 600–700 szavas esszét kell megírnia.

Az írásbeli vizsga a részletes vizsgakövetelményekre épül. Az írásbeli vizsgarész nyolc ismeretcsoporthól (lásd Részletes követelmények) tartalmaz forrásokra épülő feladatot, amelyekkel kapcsolatban a vizsgázó összefüggően kifejti az adott témát egyéni véleményével alátámasztva, és a feladatban megadott forrásokra reagálva.

Értékelés

A dolgozat egészére maximálisan 100 pont adható. A pontozási útmutatót az írásbeli vizsgarész feladatainak központi javítási-értékelési útmutatója tartalmazza.

Szóbeli vizsga

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsgára 10 központilag meghatározott tétel készül. Minden tétel két altételből áll. Az „A” altételt a vizsgázó a Történeti ismeretek és Kisebbségpolitikai ismeretek témaköréből, a „B” altételt a Néprajzi ismeretek és a Román nemzetiség nyelvvel kapcsolatos ismeretek témaköréből húzza. Az egyes tételsorokon belül a témakörök aránya nem 50-50%, egy-egy témakör nagyobb hangsúlyt kaphat. A vizsgázónak kétszer tíz perc áll rendelkezésére, hogy a kihúzott két feladatban meghatározott témákat kifejtse.

Értékelés

A szóbeli vizsgateljesítmény maximális pontértéke 50 pont. A két altételre 25-25 pont adható. A vizsgateljesítmény értékelése a következő általános értékelési kritériumokat tartalmazó központi értékelési útmutató alkalmazásával történik.

1. „A” altétel:

– tartalom	15 pont
– szerkezeti felépítés, a felelet felépítése	5 pont
– nyelvi megformáltság	5 pont

2. „B” altétel:

– tartalom	15 pont
– szerkezeti felépítés, a felelet felépítése	5 pont
– nyelvi megformáltság	5 pont

44. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
240 perc	15 perc	240 perc	20 perc
100 pont	50 pont	100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	NINCS	NINCS	NINCS	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	Helyesírási szótár, szöveggyűjtemény. Csak a szövegalkotási feladathoz egy-, illetve kétnyelvű szótár.	Irodalmi szöveggyűjtemény, vagy a feladatok megjelölésével összefüggő más nyomtatott, illetve elektronikus ismerethordozó (a tételnek megfelelő részlete)	Helyesírási szótár, szöveggyűjtemény, egy-, illetve kétnyelvű szótár.	Irodalmi szöveggyűjtemény, kötet, vagy a feladatok megjelölésével összefüggő más nyomtatott, illetve elektronikus ismerethordozó (a tételnek megfelelő részlete)

Nyilvánosságra hozandók

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	NINCS	tételcímek	NINCS	tételcímek
Mikor?	NINCS	jogszabály szerint	NINCS	jogszabály szerint

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Írásbeli vizsga 240 perc		Szóbeli vizsga 15 perc	
I. Szövegértési feladatlap 60 perc	II. Szövegalkotási feladatlap 180 perc	Egy nyelvi altétel kifejtése	Egy irodalmi altétel kifejtése
30 pont	70 pont	50 pont	

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsgarészben a vizsgázóknak egy központi feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó az I. (60 perc) és II. (180 perc) vizsgarész-összetevőn belül a rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja. A vizsgázó először az I. feladatlapot oldja meg. A vizsgadolgozókat a 60 perc leteltével a felügyelő tanár összegyűjti. Ezután kerülhet sor a II. feladatlap kiosztására és megoldására.

A Román helyesírási szótárból, valamint az egy- és kétnyelvű szótárból vizsgacsoportonként négy példány, a szöveggyűjteményből, ha azt az írásbeli feladathoz tartozó utasítás jelzi, vizsgázónként egy példány szükséges. A szótárról és a szöveggyűjteményről a vizsgabizottságot működtető intézmény gondoskodik.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Az írásbeli vizsga szövegek megértését, illetve egy szöveg önálló megfogalmazását igényli. Az írásbeli vizsga tehát tartalmaz egy szövegértési feladatlapot, továbbá megjelöl három szövegalkotási feladatot. A szövegalkotási feladatokból egyet választ a vizsgázó. A vizsgázó az írásbeli feladatlapon jelzi a választását. Ha az elkezdett feladat helyett másikat választ, akkor az általa érvénytelennek tekintett írásművet áthúzza.

Szövegértési feladatlap

A szövegértési feladat szövege általában 500–700 szó terjedelmű esszé, ismeretterjesztő céllal íródott tanulmány, publicisztikai mű egésze vagy részlete. A feladatok megoldása általában a kérdésre adott válasz rövid szöveges kifejtése, esetenként a megadott válaszvariációk közötti döntés.

A szövegértést vizsgáló kérdések az adott szöveg tematikus, szerkezeti, nyelvi jellemzőinek megfelelően a következőkre irányulhatnak:

- a szövegben közvetlenül megtalálható tény, adat, megállapítás, érv, álláspont stb. azonosítása;
- a szöveg grammatikai, stilisztikai jellemzői; ezek szövegbeli funkciója;
- a szöveg kommunikatív sajátosságai;
- a cím és a szöveg egészének viszonya;
- a szöveg egészének jelentése, jelentésrétegei;
- a szövegbeli logikai, tartalmi kapcsolatok;
- a szerzői álláspont;
- a szövegbeli utalások, hivatkozások szerepe;
- a szöveg szerkezete, a szerkesztésmód, a felépítés által közvetített jelentés.

Feladat lehet továbbá

- vázlat, tematikai háló készítése;
- önálló következtetés, álláspont megfogalmazása;
- a szöveg témájához, a szövegben megjelenített álláspontokhoz kapcsolódó önálló rövid írásmű, vagy beszédmű megfogalmazása a műfaji normák követésével, a mindennapi, esetleg a hivatalos írásbeliség, illetve szóbeliség műfajainak köréből;
- a szöveg rövid, esetleg adott szempontú vagy adott címzetteknek szóló összegzése (tömörítése).

A vázlatírás, illetve az összefoglalás által kívánt fő képességek: a kulcsszók feltárása, a tematikus háló [„téma-réma viszony”] követése, a tételmondatok felismerése a különböző szövegegységekben, a szöveg fókuszának megértése, a témaváltás, az előre- és visszautalások követése, a kihagyások érzékelése, a szöveg részletezettségének követése, az ismert és új közlés elkülönítése.

Szövegalkotási feladatlap

A vizsgázó három, eltérő típusú, műfajú és témájú szövegalkotási feladatból választ egyet. A vizsgázó által választott feladat megoldásának terjedelme 500–1500 szó. A feladatok a következők:

– Érvelés nyelvi, irodalmi, általános kulturális, etikai, életmódbeli kérdésekről. A feladat tartalmaz egy gondolatébresztő, az érvelés tematikai hálózatára utaló szöveget, általában szövegrészletet. (E felvezető szöveg lehet kritika, esszé, publicisztikai mű, szépirodalmi mű stb. részlete. A feladat megfogalmazása nem feltételezi a felvezető szöveg egészének ismeretét.)

– Egy mű (*pl. lírai alkotás, rövid szépprózai mű, drámarészlet, esetenként esszé*) adott szempontú elemzése, értelmező bemutatása. A feladat tartalmazza az értelmezés kiemelt szempontját.

– Két, esetenként három szöveg (*pl. szépirodalmi mű, műrészlet*) adott szempontú összehasonlítása. A feladat megjelöli a szövegek összehasonlító elemzésének, értelmezésének kiemelt szempontját, *pl. a tematikus, a poétikai, stílusbeli összevetést*. A feladat lényeges eleme az irodalmi szövegek egymásra utaltságának hangsúlyozása, az intertextualitás, *evokáció* különböző példái révén. (Az összehasonlítandó szövegek között megjelenhet a mindenkor kortárs irodalom.)

Értékelés

A központi javítási-értékelési útmutató tartalmazza az egyes feladatokra adható pontok megoszlását. A javítási-értékelési útmutató címszavakban közli a megoldás lehetséges tartalmi elemeit. Az ettől eltérő minden jó megoldás is elfogadható. A vizsgázó teljesítményének értékelését nem befolyásolhatja sem az, ha az értékelők személyes értékítélete eltér a feladatban tárgyalt probléma, kérdés, jelenség általánosnak tekinthető megítélésétől, sem az, ha a vizsgázó véleménye eltér az általánosnak tekinthető megközelítéstől.

Az értékelő a dolgozaton feltünteteti a nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsorral és a szövegalkotási feladatok megoldásával elért pontszámot, a helyesírási hibapontok összegét, továbbá a helyesírási hibapontok miatt, illetve az íráskép miatt levont vizsgapontok számát, majd a vizsgázó által az írásbeli feladat egészében elért összpontszámot. Az összpontszám negatív szám nem lehet. Ha a vizsgadolgozat pontszáma a levonások miatt a negatív tartományba kerülne, az összpontszámot 0-ban kell megállapítani.

Szövegértési feladatlap

A szövegértési feladatlap megoldásával maximum 30 pontot érhet el a vizsgázó. A szaktanár az írásbeli dolgozatot a központi javítási-értékelési útmutató alapján értékeli. A javítási-értékelési útmutató közli a szövegértési feladatok lehetséges választartományát (a válaszmodellt), esetenként a válasz műfaji normáit, továbbá a válasz pontértékét, valamint az adható részpontszámokat. Az értékelő az egyes feladatokra adott pontszámot, majd a szövegértési feladatsor megoldásával elért összpontszámot feltünteti a dolgozaton.

Szövegalkotási feladatlap

A vizsgázó által választott szövegalkotási feladat megoldását a szaktanár a központi javítási-értékelési útmutató alapján minősíti. Az értékelésben a vizsgázó által kidolgozott feladat megoldását kell figyelembe venni.

A fogalmazási feladat pontszámának megoszlása

A fogalmazási feladat megoldásával maximum 70 pontot érhet el a vizsgázó, melynek megoszlása a következő:

tartalmi minőség:	30 pont
szerkezet:	10 pont
nyelvi minőség:	30 pont

A szövegalkotási feladatok értékelésében alkalmazott általános kritériumok:

A tartalmi kifejtés minőségének általános kritériumai:

- a feladat értelmezése, kifejtése; szövegbázisú feladatokban a gondolatébresztő szövegre vonatkoztatás;
- nyelvi és irodalmi műveltség, tájékozottság, indokolt hivatkozás, idézés;
- tárgyszerűség; az állítások bizonyítása;
- problémaérzékenység; a témához való személyes viszonyulás kifejezése (*pl. reflexió, állásfoglalás*);
- világismeret, gondolkodási kulturáltság.

A szöveg megszerkesztésének általános kritériumai:

- a feladatban megjelölt műfaj elemeinek való megfelelés;
- a témának, a címzettnek, a műfajnak, a tartalmi mondandónak megfelelő szerkezet kialakítása;
- koherens szövegszerkezet (*pl. térbeli és időbeli viszonyok; logikai és jelentésszintű kapcsolatok létrehozása; kulcsszók, előre- és visszautalások, nyelvtani, jelentésbeli és pragmatikai kapcsolatok megteremtése*);
- arányosság és tagolás (*pl. a felvezetés, tárgyalás, lezárás aránya, témaváltás jelölése, bekezdések szerkesztése*);
- az adott terjedelem megtartása.

A szöveg nyelvi minőségének értékelésében alkalmazott kritériumok:

- a köznyelvi norma biztos ismerete,
- adekvát és változatos szóhasználat, a feladatnak és a kommunikációs helyzetnek megfelelő stílus;
- világos és lényegre törő, szabatos előadásmód;
- gördülékeny, érthető mondat- és szövegalkotás;
- olvasható kézírás, rendezett íráskép.

Helyesírás, íráskép

A vizsgázó helyesírásának és a dolgozat írásképének értékelése a szövegértési feladat, valamint a szövegalkotási feladat megoldásában egységes elv szerint történik.

– Az értékelő tanár mind a szövegértési, mind a szövegalkotási feladat megoldásában fellelhető helyesírási hibákat aláhúzza, majd a javítási-értékelési útmutatóban feltüntetett módon kialakítja a vizsgázó helyesírási hibáinak összpontszámát.

– A helyesírási hibák miatt összesen 15 pont vonható le az összteljesítményből.

Az íráskép rendezetlensége, illetve a nehezen olvasható kézírás miatt összesen 3 vizsgapont vonható le az összteljesítményből.

Szóbeli vizsga

A középszintű szóbeli vizsga tételsorának összeállításáról a vizsgabizottságot működtető intézmény gondoskodik.

A tételapon megjelölt feladatot a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. Közbekezdni csak akkor lehet, ha a vizsgázó teljesen helytelen úton indult el vagy nyilvánvaló, hogy elakadt. (Ez esetben segítő kérdést lehet feltenni, amennyiben az még a felelési időbe belefér.)

A szóbeli vizsgán egy irodalmi és egy román nyelvi tételt fejt ki a vizsgázó. Az egyes tételekhez egy-egy feladat tartozik.

A román nyelv és irodalom tételsor összességében 20–25 román nyelvi és 20–25 irodalmi tételből áll. A román nyelvi és az irodalmi tételek egymástól elkülönülő tételsorokat alkotnak.

A román nyelvi és az irodalmi tételsor legalább 30%-át (20 tétel esetén 6 tételt) az előző vizsgáztatási időszakhoz képest módosítani kell.

A vizsgázó a következő segédeszközöket használhatja a felkészüléshez és a tételkifejtéshez: irodalmi szöveggyűjtemény, kötet vagy a feladatok kidolgozásával összefüggő más nyomtatott ismerethordozó (pl. *internetes oldal nyomtatott változata, egynyelvű szótár, művelődéstörténeti térkép, képzőművészeti album*) a tételnek megfelelő részlete. A tételsornak megfelelő segédeszközöket a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

Román nyelvi altételsor

Az altételsort a részletes vizsgakövetelmény Román nyelv című fejezetében foglaltak alapján állítja össze a szaktanár. A román nyelvi altételek a részletes követelmények következő témáira épülnek: Nyelvek Európában, A román nyelv története, Nyelv és társadalom, A nyelvi szintek, Szöveg és szövegtípusok, Kommunikáció, Retorikai alapismeretek, Stiliztika és stílustörténet. Az altételsort úgy kell összeállítani, hogy a jelzett témák mindegyikéhez legalább két altétel tartozzék. További szóbeli altételek kijelöléséről – ideértve a húszon felüli altételszámot is – a szaktanár dönt.

Irodalom altételsor

Az altételsort a részletes vizsgakövetelmény Román Irodalom című fejezetében foglalt témák (a Szerzők és művek, illetve az Értelmezési szintek, megközelítések) kombinációiból állítja össze a szaktanár. A Szerzők, művek témáiból összeállított altételek bármelyike meríthet az Értelmezési szintek, megközelítések szempontjaiból, illetve értelemszerűen tartalmazhatja az iskola helyi tantervében szereplő művet, műveket.

A tematikai arányok a következők:

Szerzők, művek	Témakörök száma
Életművek	6
Portrék	4
A XX. sz.-i román irodalom	3
Román származású alkotók más népek irodalmában	1
A magyarországi románok irodalma	1
Kitekintés a világirodalomra	3
Színház és dráma	2
<i>Összesen</i>	20

További szóbeli altételek kijelöléséről a vizsgáztató szaktanár dönt.

A román nyelvi altétel

Az altétel a témakörnek, illetve az altételben konkretizált feladatnak megfelelően tartalmazhat egy megállapítást, idézetet, felvezető gondolatot, nyomtatott vagy elektronikus dokumentumot (pl. úrlapot, használati utasítást, újságot, képet, ábrát, térképet, internetes oldalt, egynyelvű szótár részletét), majd a kifejtendő feladat megjelölését.

Az altételben kitűzött feladat lehet az idézet, illetve a mellékelt dokumentum adott szempontú elemzése értelmezése, a szempontban megfogalmazott nyelvi probléma, jelenség, szabály bemutatása, kifejtése, érvek megfogalmazása, a feladatban adott műfajnak megfelelő előadása stb.

Irodalom altétel

Az altétel tartalmazhat egy felvezető nyomtatott vagy elektronikus dokumentumot (pl. szépirodalmi idézetet, értekező prózát, esszé rövid részletét, illusztrációt, képzőművészeti alkotást, színpadképet, filmképet, ábrát, térképet stb.), majd közli a bemutatandó témát, annak kiemelt szempontját, a témának, illetve a kitűzött szempontnak megfelelően konkrét művek megjelölését. A kiemelt szempont lehet például bármely műfaji, tematikus, stíluskorszakbeli, poétikai, esztétikai, etikai kérdés. Ha azt az altétel kifejtése igényli, illetve lehetővé teszi, a vizsgázó választ az altételben megjelölt szerzők vagy művek közül.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli vizsgateljesítmény maximális pontértéke 50 pont. A vizsgázó a feleletre a nyelvi és az irodalmi altétel kifejtésének tartalmát és előadásmódját értékelő pontszámot kap. A vizsgateljesítmény értékelése a következő általános értékelési kritériumokat tartalmazó értékelési útmutató alkalmazásával történik:

TARTALOM 25 pont	ELŐADÁSMÓD 25 pont
– Irodalmi, nyelvtani és kulturális tájékozottság	– Világos, tagolt szöveg- és mondatszerkesztés
– Tárgyi tudás	– Lényegkiemelés
– Gondolatgazdagság	– Logikus érvelés
– Rendszerezés	– Megfelelő szóhasználat
	– Érthető előadásmód

A BESZÉDMŰ (A NYELVI ÉS IRODALMI FELELET EGYÜTTESÉN)

50 pont

TARTALMI MINŐSÉG

Elérhető pontszám: 25 pont

Teljesítménytartomány: 25–20 pont

A vizsgázó – a tételének megfelelő (átfogó) összefüggések, gondolatok, megállapítások önálló közlésével bizonyítja, hogy jól érti és ismeri a tétel témáját (összefüggéseit, fő kérdéseit). Megfogalmazza a tétel kívánta értékelő véleményét. Nyelvi, irodalmi ismereteit meggyőzően alkalmazza, kifejtését releváns példákkal támasztja alá. A feladat megoldása minden lényeges elemében meggyőző.

Teljesítménytartomány: 19–10 pont

A tétel kifejtése lényegében önálló, a főbb megállapítások lényegében helytállóak. A tétel kifejtése rendszerezésre törekvő, de néhány tartalmi elem bizonytalan, esetleg hiányos. A felelet kifejezi a felelő témával kapcsolatos véleményét. Előfordulhat némi felületesség, túlzott általánosítás, irreleváns narráció.

Teljesítménytartomány: 9–0 pont

A vizsgázó a tétel témáját nem ismeri kielégítően, de rendelkezik a feladatmegoldáshoz tartozó összefüggések, tények, művek, fogalmak töredékes ismeretével. A felelethez szükséges a kérdező tanár segítsége.

ELŐADÁSMÓD

Elérhető pontszám: 25 pont

Teljesítménytartomány: 25–20 pont

Az előadásmód önálló, folyamatos, érthető. A felelet gondolati íve rendezett, átlátható. Az érvelés, kifejtés szerkezete meggyőző; a vizsgázó elkerüli a lényegtelen elemeket, kitérőket. Fogalomhasználata világos, pontos, szókincse gazdag, egészében megfelel a téma és a vizsgahelyzet nyelvi, stiláris regiszterének.

Teljesítménytartomány: 19–10 pont

A tétel kifejtése, a mondandó elrendezése, gondolati íve általában átlátható. Az előadásmód esetleg néhol akadozó, körülményes. Fogalomhasználata, szókincse a témának megfelelő, csak néhány kisebb nyelvi, stilisztikai, mondatszerkesztési hiba fordulhat elő benne.

Teljesítménytartomány: 9–0 pont

A felelet gondolatmenete nem vagy kevéssé azonosítható. A felelet nem eléggé folyamatos, érvelése bizonytalan, kevéssé elfogadható. A nyelvi, stilisztikai kifejezésmódja nem igényes (*pl. bizonytalan mondatszerkesztés, szegényes szókincs*).

Az egyes vizsgarészekből elért teljesítmény összeadódik, így a középszintű írásbeli és szóbeli vizsgán összesen 150 pont szerezhető.

EMELT SZINTŰ VIZSGA*A vizsga szerkezete*

Írásbeli vizsga 240 perc		Szóbeli vizsga 20 perc	
Feladatlap		Tételkifejtés	
Nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor	Szövegalkotási feladatok	Egy román nyelvi tétel kifejtése	Egy irodalmi tétel kifejtése
30 pont	70 pont		
100 pont		50 pont	

Írásbeli vizsga**Általános szabályok**

Az írásbeli vizsgán a vizsgázóknak egy központi feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó a rendelkezésére álló időtetszése szerint oszthatja meg, és a feladatok megoldásának sorrendjét is meghatározhatja.

A Román helyesírási szótárból, valamint az egy- és kétnyelvű szótárból vizsgacsoportonként négy példány, a szöveggyűjteményből, ha azt az írásbeli feladathoz tartozó utasítás jelzi, vizsgázónként egy példány szükséges. A szótárról és a szöveggyűjteményről a vizsgabizottságot működtető intézmény gondoskodik.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Az írásbeli vizsga nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsorból és három különböző szövegalkotási feladatból tevődik össze.

Nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor

A nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor egy alkotáshoz (lírai műhöz, szépprózai alkotáshoz, illetve annak részletehez, esszéhez, értekező prózához vagy annak részletéhez, egy drámához vagy annak részletéhez) kapcsolódik.

A feladatsor:

- nyelvi és irodalmi ismeretek alkalmazását, fogalmak felismerését, azonosítását, esetenként definícióját tartalmazza,
- különböző történeti, műfaji, tematikus, motivikus összefüggések feltárására irányul,
- továbbá tartalmaz a vizsgálandó szöveg nyelvi, grammatikai, retorikai, stilisztikai, szövegtani, helyesírási jellemzőire irányuló kérdéseket.

A nyelvi, illetve irodalmi műveltséget vizsgáló kérdések aránya általában 40–60%.

Szövegalkotási feladatok

A szövegalkotási feladat három, különböző témáról adott szempontú és műfajú önálló szöveg alkotását tartalmazza.

A szövegalkotási feladatok a következők:

- Egy adott mű vagy irodalmi, kulturális, esztétikai, bölcséleti, etikai kérdés értelmezése, értékelése.
- Érvelő szöveg megfogalmazása: reflektálás egy jelenségre, korjelenségre.
- Egy valamely gyakorlati szövegfajta megalkotása (*pl. vitaindító, hozzászólás, kérvény*), esetenként adott címzeteknek, megjelölt kommunikációs helyzetben, illetve adott műfajban.

A feladatok bármelyike lehet szövegbázisú (*pl. irodalmi művet közlő, az esszé, a kifejtés, értékelő érvelés alapjául szolgáló rövid felvezető idézetet tartalmazó*) vagy szövegbázis nélküli.

Az írásbeli feladatlap értékelése

A központi javítási-értékelési útmutató tartalmazza az egyes feladatokra adható pontok megoszlását. A javítási-értékelési útmutató címszavakban közli a megoldás lehetséges tartalmi elemeit. Az ettől eltérő minden jó megoldás is elfogadható. A vizsgázó teljesítményének értékelését nem befolyásolhatja sem az, ha az értékelők személyes értékítélete eltér a feladatban tárgyalt probléma, kérdés, jelenség általánosnak tekinthető megítélésétől, sem az, ha a vizsgázó véleménye eltér az általánosnak tekinthető megközelítéstől.

Az értékelő a dolgozaton feltünteteti a nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsorral és a szövegalkotási feladatok megoldásával elért pontszámot, a helyesírási hibapontok összegét, továbbá a helyesírási hibapontok miatt, illetve az íráskép miatt levont vizsgapontok számát, majd a vizsgázó által az írásbeli feladat egészében elért összpontszámot. Az összpontszám negatív szám nem lehet. Ha a vizsgadolgozat pontszáma a levonások miatt a negatív tartományba kerülne, az összpontszámot 0-ban kell megállapítani.

Nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor

A nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor értékelése témafüggő központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. A feladatsor maximális pontértéke 30 pont. Az elfogadható válaszok tartományát, valamint az adható részpontokat

a javítási-értékelési útmutató közli. Az értékelők a dolgozaton feltüntetik a vizsgázó által elért részpontoszámokat, valamint a feladatsor megoldásával elért összpontoszámot.

Szövegalkotási feladatok

A vizsgáztatók a központi javítási- értékelési útmutató alapján minősítik a vizsgázó teljesítményét, majd feltüntetik a dolgozaton az egyes szövegalkotási feladatok megoldásával elért pontoszámot.

A feladattípusok pontértéke a következő:

- Egy adott mű vagy irodalmi, kulturális, esztétikai, bölcséleti, etikai kérdés értelmezése, értékelése adott terjedelemben 35 pont
- Érvelés megfogalmazás: reflektálás egy jelenségre, korjelenségre 20 pont
- Egy, valamely gyakorlati szövegfajta megalkotása (*pl. vitaindító, hozzászólás, kérvény*), esetenként adott címzetteknek, megjelölt kommunikációs helyzetben, illetve adott műfajban 15 pont

A megoldás minőségének elbírálásában a következő általános kritériumok érvényesülnek:

A tartalmi kifejtés minőségének általános kritériumai:

- a feladat értelmezése, kifejtése; szövegbázisú feladatokban a gondolatébresztő szövegre vonatkoztatás;
- nyelvi és irodalmi műveltség, tájékozottság, indokolt hivatkozás, idézés;
- tárgyyszerűség; az állítások bizonyítása;
- problémaérzékenység; a témához való személyes viszonyulás kifejezése (*pl. reflexió, állásfoglalás*);
- világismeret, gondolkodási kultúráltság.

A szöveg megszerkesztésének általános kritériumai:

- a feladatban megjelölt műfaj elemeinek való megfelelés;
- a témának, a címzettnek, a műfajnak, a tartalmi mondandónak megfelelő szerkezet kialakítása;
- koherens szövegszerkezet (*pl. térbeli és időbeli viszonyok; logikai és jelentésszintű kapcsolatok létrehozása; kulcszók, előre- és visszautalások, nyelvtani jelentésbeli és pragmatikai kapcsolatok megteremtése*);
- arányosság és tagolás (*pl. a felvezetés, tárgyalás, lezárás aránya; a témaváltás jelölése, bekezdések szerkesztése*);
- az adott terjedelem megtartása.

A szöveg nyelvi minőségének értékelésében alkalmazott kritériumok:

- a köznyelvi norma biztos ismerete,
- adekvát és változatos szóhasználat, a feladatnak és a kommunikációs helyzetnek megfelelő szókinccs, hangnem, stílus;
- világos és lényegre törő, szabatos előadásmód;
- gördülékeny; érthető mondat- és szövegalkotás;
- olvasható kézírás, rendezett íráskép.

Helyesírás, íráskép

A helyesírás értékelése a központi javítási-értékelési útmutató szerint történik. Az értékelő tanár mind a szövegértési, mind a szövegalkotási feladat megoldásában talált helyesírási hibákat aláhúzza, majd az útmutatóban feltüntetett módon kialakítja a vizsgázó helyesírási hibáinak összpontoszámát.

- A helyesírási hibák miatt összesen 15 pont vonható le az összteljesítményből.

Az íráskép rendezetlensége, illetve a nehezen olvasható kézírás miatt összesen 3 vizsgapont vonható le az összteljesítményből.

A központi javítási-értékelési útmutató tartalmazza az egyes feladatokra adható pontok megoszlását. Az útmutató címszavakban közli a megoldás lehetséges tartalmi elemeit. Az ettől eltérő jó megoldás is elfogadható. A vizsgázó teljesítményének értékelését nem befolyásolhatja sem az, ha az értékelők személyes értékítélete eltér a feladatban tárgyalt probléma, kérdés, jelenség általánosnak tekinthető megítélésétől, sem az, ha a vizsgázó véleménye eltér az általánosnak tekinthető megközelítéstől.

Az értékelő a dolgozat végén feltünteti a nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsorral, majd a szövegalkotási feladatok megoldásával elért pontoszámot, a helyesírási hibapontok összegét.

Szóbeli vizsga

Az emelt szintű szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik.

A tétellapon megjelölt feladatot a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. Közbekezdni csak akkor lehet, ha a vizsgázó teljesen helytelen úton indult el vagy nyilvánvaló, hogy elakadt. (Ez esetben segítő kérdést lehet feltenni, amennyiben az még a felelési időbe belefér.)

A szóbeli vizsga egy román nyelvi és egy irodalmi témához megfogalmazott tétel kifejtése.

A meghirdetett román nyelv és irodalom tételsor összességében legalább 20 román nyelvi és 20 irodalmi tételből áll. A nyelvi és az irodalmi tételek egymástól elkülönülő tételsorokat alkotnak.

A vizsgázó a következő segédeszközöket használhatja: irodalmi szöveggyűjtemény, kötet vagy a feladatok megjelenésével összefüggő más nyomtatott, illetve elektronikus ismerethordozó (pl. internetes oldal nyomtatott változata, egy-nyelvű szótár, művelődéstörténeti térkép, képzőművészeti album – a tételnek megfelelő részlete). A tételsornak megfelelő segédeszközöket a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli vizsga egy román nyelvi és egy irodalmi témakörhöz megfogalmazott altétel kifejtése. Minden témakörhöz legalább két altétel tartozik, a vizsgázó önállóan dönt, hogy melyik altételt fejti ki. A témakörök arányát, illetve az azokhoz rendelt altételeket a vizsga évében egy szakmai bizottság határozza meg. A témakörök, illetve az altételek évről évre változhatnak. A meghirdetett nyelvi, illetve irodalmi témakörök száma legalább 20.

Román nyelvi altételsor

A tételsor a részletes vizsgakövetelmények Román nyelv című fejezete nyolc témakörének mindegyikéből legalább 2 altételt tartalmaz.

Irodalmi altételsor

Minden tétellapon két, azonos témakörhöz tartozó altétel van. A vizsgázó dönt, hogy melyik altételt fejti ki.

A szóbeli vizsga tételeit összeállító testület a részletes vizsgakövetelmények *Szerzők, művek*, valamint az *Értelmezési szintek, megközelítések* témáinak lehetséges kombinációiból jelöl ki és hirdet meg legalább 20 altételpárt.

A tematikai arányok a következők:

Szerzők, művek	Témakörök száma
Életművek	6
Portrék	4
XX. sz.-i román irodalom	3
Román származású alkotók más népek irodalmában	1
A magyarországi románok irodalma	1
Kitekintés a világirodalomra	3
Színház és dráma	2
<i>Összesen</i>	20

A román nyelvi altétel

Az altétel tartalmaz egy megállapítást, idézetet, felvezető gondolatot, nyomtatott vagy elektronikus dokumentumot (pl. úrlapot, használati utasítást, újságcikket, képet, ábrát, térképet, internetes oldalt, egy-nyelvű szótár részletét), majd közli a kifejtendő feladatot.

Az altételekben kitűzött feladat lehet az idézet, illetve a mellékelt dokumentum adott szempontú elemzése, értelmezése, a szempontban megfogalmazott nyelvi probléma, jelenség, szabály bemutatása, kifejtése, fogalom értelmezése, érvek megfogalmazása, a feladatban megjelölt műfaj előadása stb.

Irodalom altétel

Az altétel tartalmazhat egy felvezető nyomtatott vagy elektronikus dokumentumot (pl. szépirodalmi idézetet, értekező prózát, esszé rövid részletét, illusztrációt, képzőművészeti alkotást, színpadképet, filmképet, ábrát, térképet stb.), majd közli a bemutatandó témát, annak kiemelt szempontját, a témának, illetve a kitűzött szempontnak megfelelően esetleg szerző és mű megjelölését.

Az altételben kiemelt szempont (feladat) lehet bármely poétikai, irodalomtörténeti, stílus-korszakbeli, esztétikai, etikai kérdés, valamely életprobléma, motívum, a műre, a szerzői életpályára jellemző sajátosság.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli vizsgateljesítmény maximális pontértéke 50 pont. A vizsgázó a feleletére a nyelvi és az irodalmi tétel kifejtésének tartalmát és előadásmódját értékelő pontszámot kap. A vizsgateljesítmény értékelése a következő általános értékelési kritériumokat tartalmazó értékelési útmutató alkalmazásával történik:

TARTALOM 25 pont	ELŐADÁSMÓD 25 pont
– Nyelvtani, irodalmi kulturális tájékozottság	– Világos, tagolt szöveg- és mondatszerkesztés
– Tárgyi tudás	– Lényegkiemelés
– Gondolatgazdagság	– Logikus érvelés
– Rendszerezés	– Megfelelő szóhasználat
	– Érthető előadásmód

A BESZÉDMŰ (A NYELVI ÉS IRODALMI FELELET EGYÜTTESÉN)

50 pont

TARTALMI MINŐSÉG

Elérhető pontszám: 25 pont

Teljesítménytartomány: 25–20 pont

A vizsgázó – a tételnek megfelelő (átfogó) összefüggések, gondolatok, megállapítások önálló közlésével bizonyítja, hogy jól érti és ismeri a tétel témáját (összefüggéseit, fő kérdéseit). Megfogalmazza a tétel kívánta értékelő véleményét. Nyelvi, irodalmi ismereteit meggyőzően alkalmazza, kifejtését releváns példákkal támasztja alá. A feladat megoldása minden lényeges elemében meggyőző.

Teljesítménytartomány: 19–10 pont

A tétel kifejtése lényegében önálló, a főbb megállapítások lényegében helytállóak. A tétel kifejtése rendszerezésre törekvő, de néhány tartalmi elem bizonytalan, esetleg hiányos. A felelet kifejezi a felelő témával kapcsolatos véleményét. Előfordulhat némi felületesség, túlzott általánosítás, irreleváns narráció.

Teljesítménytartomány: 9–0 pont

A vizsgázó a tétel témáját nem ismeri kielégítően, de rendelkezik a feladatmegoldáshoz tartozó összefüggések, tények, művek, fogalmak töredékes ismeretével. A felelethez szükséges a kérdező tanár segítségével.

ELŐADÁSMÓD

Elérhető pontszám: 25 pont

Teljesítménytartomány: 25–20 pont

Az előadásmód önálló, folyamatos, érthető. A felelet gondolati íve rendezett, átlátható. Az érvelés, kifejtés szerkezete meggyőző; a vizsgázó elkerüli a lényegtelen elemeket, kitérőket. Fogalomhasználata világos, pontos, szókinccse gazdag, egészében megfelel a téma és a vizsgahelyzet nyelvi, stílárius regiszterének.

Teljesítménytartomány: 19–10 pont

A tétel kifejtése, a mondandó elrendezése, gondolati íve általában átlátható. Az előadásmód esetleg néhol akadozó, körülményes. Fogalomhasználata, szókinccse a témának megfelelő, csak néhány kisebb nyelvi, stilisztikai, mondatszerkesztési hiba fordulhat elő benne.

Teljesítménytartomány: 9–0 pont

A felelet gondolatmenete nem vagy kevéssé azonosítható. A felelet nem eléggé folyamatos, érvelése bizonytalan, kevéssé elfogadható. A nyelvi, stilisztikai kifejezésmódja nem igényes (*pl. bizonytalan mondatszerkesztés, szegényes szókinccs*). ”

45. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
240 perc	15 perc	240 perc	20 perc
100 pont	50 pont	100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	A II. feladatlaphoz helyesírási szótár, valamint szöveggyűjtemény	NINCS	Helyesírási szótár, valamint szöveggyűjtemény	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	Irodalmi szöveggyűjtemény, vagy a feladatok megjelölésével összefüggő más nyomtatott, illetve elektronikus ismerethordozó	NINCS	Irodalmi szöveggyűjtemény, kötet, vagy a feladatok megjelölésével összefüggő más nyomtatott, illetve elektronikus ismerethordozó

Nyilvánosságra hozandók

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	NINCS	tételcímek	NINCS	tételcímek
Mikor?	NINCS	jogszabály szerint	NINCS	jogszabály szerint

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Írásbeli vizsga 240 perc		Szóbeli vizsga 15 perc	
I. Szövegértési feladatlap 60 perc	II. Szövegalkotási feladatlap 180 perc	Egy nyelvi altétel kifejtése	Egy irodalmi altétel kifejtése
30 pont	70 pont	50 pont	

Írásbeli vizsga

Az írásbeli vizsgán a vizsgázóknak egy központi feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó először a I. feladatlapot oldja meg. A vizsgadolgozatokat a 60 perc leteltével a felügyelő tanár összegyűjti. Ezután kerülhet sor a II. feladatlap kiosztására és megoldására.

Tartalmi szerkezet

Az írásbeli vizsga a részletes követelményekre épül. Az írásbeli vizsga szövegek megértését, illetve egy szöveg önálló megfogalmazását igényli. Az írásbeli vizsga tehát tartalmaz egy szövegértési feladatsort, továbbá megjelöl három szövegalkotási feladatot. A vizsgázó a hátról egyet választ és megoldja.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Szövegértési feladatlap

A szövegértési feladatlap szövege általában 500–700 szó terjedelmű esszé, ismeretterjesztő céllal írt tanulmány, publicisztikai mű egésze vagy részlete. A feladatok megoldása általában a kérdésre adott válasz rövid szöveges kifejtése, esetenként a megadott válaszvariációk közötti döntés, illetve a szövegben található bizonyos kifejezések más szavakkal történő körülírása.

A szövegértést vizsgáló kérdések irányulhatnak:

- a szövegben közvetlenül megtalálható tény, adat, megállapítás, érv, álláspont azonosítására
- a cím és a szöveg egészének viszonyára
- a szerzői álláspontra
- a szövegben található bizonyos kifejezések magyarázatára
- a szöveg grammatikai, stilisztikai jellemzőire; ezek szövegbeli funkciójára
- a szöveg bizonyos részeinek (bekezdés) összefoglalására, tömörítésére

Szövegalkotási feladatlap

A vizsgázó három, eltérő típusú és témájú szövegalkotási feladatból választ egyet. A választott feladat megoldásának terjedelme minimum 500 szó. Amennyiben a feladatmegadás egy konkrét mű előzetes ismeretét feltételezi, az csak a kánonban kötelezőként szereplő művek egyike lehet.

A feladatok a következők:

- Egy irodalmi mű (pl. vers, rövidebb prózai alkotás) adott szempontú értelmező bemutatása. A feladat tartalmazza az értelmezés kiemelt szempontjait.
- Egy aktuális jelenség, emberi, társadalmi probléma bemutatása a vizsgázó által szabadon választott két, esetleg három irodalmi mű összehasonlító elemzése alapján. A feladat megfogalmazása tartalmazza azt a követelményt, hogy a vizsgázó vonatkoztasson el az irodalmi művektől, utaljon a probléma megjelenésére saját korában, környezetében.
- Érvelő szöveg megfogalmazása valamely aktuális jelenséggel kapcsolatban. A feladat alapjául szolgálhat pl. autentikus szöveg, publicisztikai mű, de rövid, találó idézet is. Feladat lehet az adott problémával összefüggésben valamely gyakorlati szövegfajta megalkotása.

Legalább az egyik feladatnak a szerb nemzetiséghez kell kapcsolódnia.

Értékelés

Szövegértési feladatlap

A szövegértési feladatlap megoldásával 30 pont érhető el. A szaktanár a központi javítási-értékelési útmutató alapján végzi a feladat értékelését. A javítási-értékelési útmutató közli a szövegértési feladatok lehetséges választartományát, az elvárható válasz pontértékét, illetve az esetlegesen adható részpontszámokat. A szövegértési feladat értékelésekor a nyelvhelyességi hibák figyelmen kívül hagyandók. Az értékelést végző szaktanár ennek alapján az egyes feladatokra adott pontszámokat, majd a szövegértési feladatsor megoldásával elért összpontszámot feltünteti a dolgozaton.

Szövegalkotási feladatlap

A vizsgázó által választott szövegalkotási feladat megoldását a szaktanár a központi javítási-értékelési útmutató alapján minősíti. A javítási-értékelési útmutató tartalmazza a fogalmazások értékelésének a témától független általános kritériumait. A javítási-értékelési útmutatóban közölt kritériumok és pontszámjavaslatok figyelembevételével a szaktanár által megállapított pontszám minősíti a vizsgázó dolgozatának felépítését, szerkezetét, valamint tartalmi és nyelvi minőségét.

A szövegalkotási feladatlap pontszámának megoszlása

A szövegalkotási feladatlap megoldásával maximum 70 pontot érhet el a vizsgázó, melynek megoszlása a következő:

a fogalmazás tartalmi minősége	30 pont
szerkezete, felépítése, stílusa	10 pont
nyelvi minősége	30 pont

A szövegalkotási feladatok értékelésében alkalmazott általános kritériumok

A tartalmi kifejtés minőségének kritériumai:

- a megadott, illetve választott mű alapos ismerete, kultúrtörténeti összefüggések megteremtése
- a téma megértése, szövegalapú feladatokban a szövegre vonatkoztatás helyénvalósága
- nyelvi és irodalmi műveltség, tájékozottság, problémaérzékenység
- tárgyyszerűség

- önálló problémakezelés, személyes állásfoglalás
- lényegkiemelés, rendszerező képesség
- tájékozottság, fogékonyság a társadalmi problémák iránt, kulturált gondolkodásmód
- az érvelés minősége, az állítások bizonyítása

A szerkesztés, felépítés, stílus kritériumai:

- a feladatban megjelölt műfaj elemeinek való megfelelés
- a mondanivaló egysége, szerkezeti arányosság
- tagolás
- gördülékeny, szabatos, a feladatnak megfelelő stílus
- az adott terjedelem megtartása

A nyelvi minőség megítélése:

- a köznyelvi norma biztos ismerete;
- adekvát és változatos szóhasználat, a feladatnak és kommunikációs helyzetnek megfelelő stílus;
- világos és lényegre törő, szabatos előadásmód;
- gördülékeny, érthető mondat- és szövegalkotás;
- olvasható kézírás, rendezett íráskép.

A központi javítási-értékelési útmutató közli a tartalomra, a szerkezetre és a nyelvi minőségre adható pontok megoszlását. A javítási-értékelési útmutató tartalmazza az egyes kitzűzött feladatok témafűggő, címszerűen megfogalmazott (azaz nem kifejtett) lehetséges tartalmi elemeit. Az ettől eltérő minden jó megoldás elfogadható. A javítási-értékelési útmutatóban közölt kritériumok és pontszámok figyelembevételével a szaktanár által megállapított pontszám minősíti a vizsgázó dolgozatának tartalmi minőségét, a dolgozat felépítését, szerkezetét és nyelvi minőségét, valamint a dolgozat írásképét.

A szaktanár a dolgozat végén feltűnteti a szövegalkotási feladat tartalmi, szerkezeti, illetve nyelvi minőségének pontszámát.

Szöbéli vizsga

A középszintű szöbéli vizsga tételsorának összeállításáról a vizsgabizottságot működtető intézmény gondoskodik.

Tartalmi szerkezet

A szöbéli vizsgán egy irodalmi és egy nyelvi altételt fejt ki a vizsgázó. A tételsor 20 nyelvi és 20 irodalmi altételből áll. A tételsor összeállításáért a szaktanár felelős.

A tételsor összeállításához a részletes követelmények szerb nyelv és irodalom témáit kell figyelembe venni.

A szöbéli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A tételsort úgy kell összeállítani, hogy a tételekben kitzűzött feladatok – a témák sajátosságait figyelembe véve – lehetőleg hasonló nehézségűek legyenek, valamint a vizsgázónak lehetősége legyen a megadott időkeretben a sikeres felkészülésre és a tétel kifejtésére.

Nyelvi altételsor

A vizsga során azt mérjük, hogy a vizsgázó milyen mértékben és milyen minőségben képes szöbéli tranzakcióra és interakcióra, amelynek egyaránt részét képezik a receptív és a produktív (beszédértés, beszédkészség) készségek. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvételre.

A szöbéli vizsgára a szaktanár 20 altételt jelöl ki. Minden altétel kb. 200–250 szó terjedelmű szövegből és a hozzá kapcsolódó feladatokból áll (nyelvi transzformáció, lexikai, stilisztikai feladat stb.). A szerb nyelvi altételek a részletes követelmények következő témáira épülnek: Szövegértés, Szövegalkotás, Retorika, Nyelvi ismeretek (A nyelv és a beszéd, A nyelv és az írás, A világ nyelvei és a szerb nyelv), Leíró nyelvtan, Lexikológia és jelentéstan. Az altételsort úgy kell összeállítani, hogy a jelzett témák mindegyikéhez legalább egy altétel tartozzék.

Irodalmi altételsor

A szöbéli vizsgára a szaktanár 20 altételt állít össze. Minden altételhez két feladat tartozik, amelyek közül a vizsgázó egyet választ.

Az altételt a szerb nyelv és irodalom részletes követelményeiben felsorolt műhöz, vagy annak egy részletéhez kapcsolódó feladatok alapján kell a vizsgázónak önállóan kifejtetnie. A vizsgáztató tanár a tétellel kapcsolatos kiegészítő kérdéseket tehet fel.

A szóbeli vizsga irodalom altételeinek tematikai aránya

A vizsgaleírás 18 altétel kijelölésére közöl kötelezettséget. Ezek a következők:

A *Szerzők és művek* témáiból összesen 12 altétel állítandó össze.

- 6 megjelölt életmű
- 4 altétel a *Szerzők és művek* más témáiból (a szerző és művének beható ismerete, népköltészet, a közelmúlt irodalma, a kortárs irodalom)
- 2 altétel a magyarországi szerb irodalomból

Az *Értelmezési szintek* mindegyik témájából kötelező altétel.

- Irodalomtörténet 2 altétel
- Motivikus, tematikus megközelítés 2 altétel
- Műfaj, poétika 1 altétel
- Kultúrtörténet 1 altétel

A további altételek kijelöléséről a szaktanár dönt.

A *Szerzők és művek* témáiból összeállított altételek bármelyike meríthet az *Értelmezési szintek* szempontjaiból, az *Értelmezési szintek* témáiból összeállított altételek bármelyike tartalmazhatja a *Szerzők és művek* témáiban megjelölt alkotókat.

Értékelés

A szóbeli vizsgateljesítmény maximális pontértéke 50 pont. A nyelvi és irodalmi tétel kifejtését a szaktanár együttesen értékeli. A vizsgázó a feleletére egy összegző pontszámot kap. A vizsgateljesítmény értékelése a következő általános értékelési kritériumokat tartalmazó értékelési útmutató alkalmazásával történik:

TARTALOM 25 pont	ELŐADÁSMÓD 25 pont
– Irodalmi, nyelvtani és kulturális tájékozottság	– Világos, tagolt szöveg- és mondat szerkesztés
– Tárgyi tudás	– Lényegkiemelés
– Gondolatgazdagság	– Logikus érvelés
– Rendszerezés	– Megfelelő szóhasználat
	– Érthető előadásmód

A BESZÉDMŰ (A NYELVI ÉS IRODALMI FELELET EGYÜTTESÉN)

50 pont

TARTALMI MINŐSÉG

Elérhető pontszám: 25 pont

Teljesítménytartomány: 25–20 pont

A vizsgázó – a tételnek megfelelő (átfogó) összefüggések, gondolatok, megállapítások önálló közlésével bizonyítja, hogy jól érti és ismeri a tétel témáját (összefüggéseit, fő kérdéseit). Megfogalmazza a tétel kívánta értékelő véleményét. Nyelvi, irodalmi ismereteit meggyőzően alkalmazza, kifejtését releváns példákkal támasztja alá. A feladat megoldása minden lényeges elemében meggyőző.

Teljesítménytartomány: 19–10 pont

A tétel kifejtése lényegében önálló, a főbb megállapítások lényegében helytállóak. A tétel kifejtése rendszerezésre törekvő, de néhány tartalmi elem bizonytalan, esetleg hiányos. A felelet kifejezi a felelő témával kapcsolatos véleményét. Előfordulhat némi felületesség, túlzott általánosítás, irreleváns narráció.

Teljesítménytartomány: 9–0 pont

A vizsgázó a tétel témáját nem ismeri kielégítően, de rendelkezik a feladatmegoldáshoz tartozó összefüggések, tények, művek, fogalmak töredékes ismeretével. A felelethez szükséges a kérdező tanár segítsége.

ELŐADÁSMÓD**Elérhető pontszám: 25 pont****Teljesítménytartomány: 25–20 pont**

Az előadásmód önálló, folyamatos, érthető. A felelet gondolati íve rendezett, átlátható. Az érvelés, kifejtés szerkezete meggyőző; a vizsgázó elkerüli a lényegtelen elemeket, kitérőket. Fogalomhasználata világos, pontos, szókinccse gazdag, egészében megfelel a téma és a vizsgahelyzet nyelvi, stiláris regiszterének.

Teljesítménytartomány: 19–10 pont

A tétel kifejtése, a mondandó elrendezése, gondolati íve általában átlátható. Az előadásmód esetleg néhol akadozó, körülményes. Fogalomhasználata, szókinccse a témának megfelelő, csak néhány kisebb nyelvi, stilisztikai, mondatszerkesztési hiba fordulhat elő benne.

Teljesítménytartomány: 9–0 pont

A felelet gondolatmenet nem vagy kevésbé azonosítható. A felelet nem eléggé folyamatos, érvelése bizonytalan, kevésbé elfogadható. A nyelvi, stilisztikai kifejezésmódja nem igényes (*pl. bizonytalan mondatszerkesztés, szegényes szókinccs*).

EMELT SZINTŰ VIZSGA*A vizsga szerkezete*

Írásbeli vizsga 240 perc		Szóbeli vizsga 20 perc	
Nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor	Szövegalkotási feladatok	Egy nyelvi altétel kifejtése	Egy irodalmi altétel kifejtése
30 pont	70 pont	50 pont	

Írásbeli vizsga

Az írásbeli vizsgán a vizsgázóknak egy központi feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó a rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg, és a feladatok megoldásának sorrendjét is meghatározhatja.

Tartalmi szerkezet

Az írásbeli vizsga egy nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsorból és három különböző szövegalkotási feladatból tevődik össze.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői*Nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor*

A nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor egy alkotáshoz (lírai műhöz, szépprózai alkotáshoz, illetve annak részletéhez, esszéhez, értekező prózához vagy annak részletéhez, egy drámához vagy annak részletéhez) kapcsolódik.

A feladatsor:

- nyelvi és irodalmi ismeretek alkalmazását, fogalmak felismerését, azonosítását, esetenként definícióját tartalmazza;
- különböző történeti, műfaji, tematikus, motivikus összefüggések feltárására irányul;
- továbbá tartalmaz a vizsgálandó szöveg nyelvi, grammatikai, retorikai, stilisztikai, szövegtani, helyesírási jellemzőire irányuló kérdéseket.

Szövegalkotási feladatok

A szövegalkotási feladatsor három, különböző témáról adott szempontú és műfajú önálló szöveg alkotását tartalmazza.

A feladatok a következők:

- Egy adott irodalmi mű értelmezése megadott szempont szerint
- Érvelő szöveg megfogalmazása: reflektálás egy jelenségre, korjelenségre
- Egy valamely gyakorlati szövegfajta megalkotása

Legalább az egyik feladatnak a szerb nemzetiséghez kell kapcsolódnia: tehát vagy a műveltségi feladatsor alapját képezze a magyarországi szerb irodalomból választott mű, vagy a három szövegfajta egyike legyen ilyen témájú.

A feladatok bármelyike lehet szövegbázisú vagy szövegbázis nélküli.

Értékelés

Nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor

A nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor értékelése témafüggő központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. A feladatsor maximális pontértéke 30 pont. Az elfogadható válaszok tartományát, valamint az adható részpontokat a javítási-értékelési útmutató közli. Az értékelők a dolgozaton feltüntetik a vizsgázó által elért részpontoszámokat, valamint a feladatsor megoldásával elért összpontoszámot.

Szövegalkotási feladat

- Egy adott irodalmi mű értelmezése min. 300 szó terjedelemben megadott szempont szerint (25 pont)
- Érvelő szöveg megfogalmazása: reflektálás egy jelenségre, korjelenségre min. 200 szó terjedelemben (15 pont)
- Egy valamely gyakorlati szövegfajta megalkotása min. 100 szó terjedelemben (*pl. vitaindító, hozzászólás, kérvény*), esetenként adott címzetteknek, megjelölt kommunikációs helyzetben, illetve adott műfajban (10 pont)

A szövegalkotási feladatok értékelésében alkalmazott általános kritériumok

A tartalmi kifejtés minőségének kritériumai:

- a megadott, illetve választott mű alapos ismerete, kultúrtörténeti összefüggések megteremtése
- a téma megértése, a szövegalapú feladatokban a szövegre vonatkoztatás helyénvalósága
- nyelvi és irodalmi műveltség, tájékozottság, probléma-érzékenység
- tárgyszerűség
- önálló problémakezelés, személyes állásfoglalás
- lényegkiemelés, rendszerező képesség
- tájékozottság, fogékonyság a társadalmi problémák iránt, kulturált gondolkodásmód
- az érvelés minősége, az állítások igazolása, bizonyítása

A szerkesztés, felépítés, stílus kritériumai:

- a feladatban megjelölt műfaj elemeinek való megfelelés
- a mondanivaló egysége, szerkezeti arányosság
- tagolás
- gördülékeny, szabatos, a feladatnak megfelelő stílus
- az adott terjedelem megtartása

A szöveg nyelvi minőségének értékelésében alkalmazott kritériumok:

- a köznyelvi norma biztos ismerete;
- adekvát és változatos szóhasználat, a feladatnak és a kommunikációs helyzetnek megfelelő stílus;
- világos és lényegre törő, szabatos előadásmód;
- gördülékeny szövegalkotás;
- olvasható kézírás, rendezett íráskép.

A három szöveg nyelvhelyességét együttesen értékeljük, maximum 20 pont adható.

A központi javítási-értékelési útmutató közli a tartalomra, a szerkezetre és a nyelvi minőségre adható pontok megoszlását. Tartalmazza az egyes kitűzött feladatok témafüggő, címszerűen megfogalmazott (azaz nem kifejtett) lehetséges tartalmi elemeit. Az ettől eltérő minden jó megoldás elfogadható. A vizsgázó teljesítményének értékelését nem befolyásolhatja sem az, ha az értékelők személyes értékítélete eltér a feladatban tárgyalt probléma, kérdés, jelenség általánosnak tekinthető megítélésétől, sem az, ha a vizsgázó véleménye eltér az általánosnak tekinthető megközelítéstől.

Az útmutatóban közölt kritériumok és pontszámok figyelembevételével az értékelő által megállapított pontszám minősíti a vizsgázó dolgozatának tartalmi minőségét, a dolgozat felépítését, szerkezetét és nyelvi minőségét.

Szóbeli vizsga

Az emelt szintű szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik. A szóbeli tételsorról a következőket kell nyilvánosságra hozni: az egyes irodalmi és nyelvi tételek címei. A tételekhez tartozó feladatok nem nyilvánosak.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsgán egy irodalmi és egy nyelvi altételt fejt ki a vizsgázó. A tételsor legalább 20 nyelvi és 20 irodalmi altételtől áll. A tételsor összeállításához a részletes követelmények szerb nyelv és irodalom témáit kell figyelembe venni.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A tételsort úgy kell összeállítani, hogy a tételekben kitűzött feladatok – a témák sajátosságait figyelembe véve – lehetőleg hasonló nehézségűek legyenek, valamint a vizsgázónak lehetősége legyen a megadott időkeretben a sikeres felkészülésre és a tétel kifejtésére.

Nyelvi altételsor

A vizsga során azt mérjük, hogy a vizsgázó milyen mértékben és milyen minőségben képes szóbeli tranzakcióra és interakcióra, amelynek egyaránt részét képezik a receptív és a produktív (beszédértés, beszédképesség) készségek. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvételre.

A szóbeli vizsgára 20 altételt kell kijelölni. Minden altételhez két feladat tartozik, amelyek közül a vizsgázó egyet választ. Az altételek a témakörnek, illetve az altételben konkretizált feladatnak megfelelően tartalmaz(hat)nak egy megállapítást, idézetet, felvezető gondolatot, nyomtatott vagy elektronikus dokumentumot (pl. űrlapot, használati utasítást, újságcikket, képet, ábrát, térképet, internetes oldalt, egynyelvű szótár részletét), majd közlik a kifejtendő feladat megjelölését. A feladat-megjelölés a részletes vizsgakövetelményekre épül.

A nyelvi altételek 25%-a a magyarországi szerbek nyelvvel, szokásaival, hagyományával, kultúrájával, kisebbségpolitikájával stb. kapcsolatos szövegeket tartalmazzon.

Irodalmi altételsor

A szóbeli vizsgára 20 altételt kell kijelölni. Minden altételhez két feladat tartozik, amelyek közül a vizsgázó egyet választ. Az altételt a szerb nyelv és irodalom részletes követelményeiben felsorolt műhöz, vagy annak egy részletéhez kapcsolódó feladatok alapján kell a vizsgázónak önállóan kifejtenie. Legalább két altétel a magyarországi szerbek irodalmával kapcsolatos feladatokat tartalmazzon.

Értékelés

A szóbeli vizsgateljesítmény maximális pontértéke 50 pont. A nyelvi és irodalmi altétel kifejtését a szaktanár együttesen értékeli. A vizsgázó a feleletére egy összegző pontszámot kap. A vizsgateljesítmény értékelése a következő általános értékelési kritériumokat tartalmazó értékelési útmutató alkalmazásával történik:

TARTALOM 25 pont	ELŐADÁSMÓD 25 pont
– Irodalmi, nyelvtani és kulturális tájékozottság	– Világos, tagolt szöveg- és mondat szerkesztés
– Tárgyi tudás	– Lényegkiemelés
– Gondolatgazdagság	– Logikus érvelés
– Rendszerezés	– Megfelelő szóhasználat
	– Érthető előadásmód

A BESZÉDMŰ (A NYELVI ÉS IRODALMI FELELET EGYÜTTESÉN)

50 pont

TARTALMI MINŐSÉG

Elérhető pontszám: 25 pont

Teljesítménytartomány: 25–20 pont

A vizsgázó – a tételének megfelelő (átfogó) összefüggések, gondolatok, megállapítások önálló közlésével bizonyítja, hogy jól érti és ismeri a tétel témáját (összefüggéseit, fő kérdéseit). Megfogalmazza a tétel kívánta értékelő véleményét. Nyelvi, irodalmi ismereteit meggyőzően alkalmazza, kifejtését releváns példákkal támasztja alá. A feladat megoldása minden lényeges elemében meggyőző.

Teljesítménytartomány: 19–10 pont

A tétel kifejtése lényegében önálló, a főbb megállapítások lényegében helytállóak. A tétel kifejtése rendszerezésre törekvő, de néhány tartalmi elem bizonytalan, esetleg hiányos. A felelet kifejezi a felelő témával kapcsolatos véleményét. Előfordulhat némi felületesség, túlzott általánosítás, irreleváns narráció.

Teljesítménytartomány: 9–0 pont

A vizsgázó a tétel témáját nem ismeri kielégítően, de rendelkezik a feladatmegoldáshoz tartozó összefüggések, tények, művek, fogalmak töredékes ismeretével. A felelethez szükséges a kérdező tanár segítsége.

ELŐADÁSMÓD**Elérhető pontszám: 25 pont****Teljesítménytartomány: 25–20 pont**

Az előadásmód önálló, folyamatos, érthető. A felelet gondolati íve rendezett, átlátható. Az érvelés, kifejtés szerkezete meggyőző; a vizsgázó elkerüli a lényegtelen elemeket, kitérőket. Fogalomhasználata világos, pontos, szókincse gazdag, egészében megfelel a téma és a vizsgahelyzet nyelvi, stílárius regiszterének.

Teljesítménytartomány: 19–10 pont

A tétel kifejtése, a mondandó elrendezése, gondolati íve általában átlátható. Az előadásmód esetleg néhol akadozó, körülményes. Fogalomhasználata, szókincse a témának megfelelő, csak néhány kisebb nyelvi, stilisztikai, mondatszerkesztési hiba fordulhat elő benne.

Teljesítménytartomány: 9–0 pont

A felelet gondolatmenete nem vagy kevéssé azonosítható. A felelet nem eléggé folyamatos, érvelése bizonytalan, kevéssé elfogadható. A nyelvi, stilisztikai kifejezőmódja nem igényes (pl. bizonytalan mondatszerkesztés, szegényes szókincs).”

46. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA**A vizsga részei**

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
projekt	15 perc	180 perc	20 perc
80 pont	70 pont	100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	NINCS	NINCS	Egynyelvű szótár	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	A feladatok megjelölésével összefüggő segédeszköz (képi, nyomtatott, illetve elektronikus ismerethordozó)	NINCS	A feladatok megjelölésével összefüggő segédeszköz (képi, nyomtatott, illetve elektronikus ismerethordozó)

Nyilvánosságra hozandók

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	NINCS	tételcímek	NINCS	tételcímek
Mikor?	NINCS	jogszabály szerint	NINCS	jogszabály szerint

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Írásbeli vizsga (projekt)	Szóbeli vizsga 15 perc	
Egy téma önálló, évközi feldolgozása	A projektmunka megvédése	Egy tétel kifejtése
80 pont	20 pont	50 pont

Írásbeli vizsga

Az írásbeli feladat tartalmi és formai jellemzői

Tartalmi szerkezet

Egy projekt készítése váltja ki az írásbeli vizsgát.

A projekt témája a tanulmányok alatt érintett nyolc ismeretscsoport (lásd Részletes követelmények) bármelyikéből választható, melyet a vizsgázó a szóbeli vizsgán véd meg.

A projekttel szemben támasztott követelmények:

10–20 oldal terjedelmű, amelyből szemléltetések nélkül a szöveg hossza 12-es betűmérettel, másfeles sortávolsággal minimum 5 oldal. A projektleírásnak tartalmaznia kell a munka fázisait: a téma kiválasztása indoklását, hipotézisek ill. célkitűzések megfogalmazását, bibliográfiát, szakirodalmi vonatkozásokat, a gyűjtőmunka leírását, a téma tartalmi részének kidolgozását, következtetéseket, személyes élményeket.

A projektmunka a téma kiválasztásától a végső forma létrehozásáig önálló munka. A vizsgázó a projektmunka elkészítése során konzulens segítségét kérheti. Ha a vizsgázó már nem rendelkezik tanulói jogviszonnyal, és konzulens segítségét kéri, akkor saját maga gondoskodik konzulensről. A tanulói jogviszonyban lévő vizsgázó konzulense lehet a szaktanára is. A vizsgázó legkésőbb az írásbeli vizsgaidőszak kezdetéig leadja a kész projektmunkát.

A vizsgázó a projektmunka bemutatásához szemléltető anyagot vagy rövid, tézisszerű összefoglalást készít, amit a szóbeli vizsgán használ fel, a projekt megvédésekor.

Értékelés

A projektmunkára összesen 80 pont adható. A teljesítmény értékelése a következő általános értékelési kritériumokat tartalmazó központi javítási-értékelési útmutató alkalmazásával történik.

I. Tartalom

a) komplexitás, a téma többoldalú megközelítése	30 pont
b) a téma újszerű megközelítése	10 pont
c) bibliográfia és a téma szakirodalmi vonatkozásainak megjelenítése	5 pont

II. A projektkészítés folyamata

a) a projekt fázisainak megjelenítése	5 pont
b) az egyéni kutatómunka megjelenítése	15 pont

III. Forma

a) nyelvi megformáltság	8 pont
b) szerkezet, végső megjelenítés minősége	7 pont

Amennyiben a létrehozott szöveg jelentősen rövidebb a minimális szövegmenyiségnél (kevesebb mint 4 oldal), a projektmunka értékelhetetlen.

Szóbeli vizsga

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

Tartalmi szerkezet

A vizsgázó 5 percen bemutatja projektmunkáját. Ehhez előre elkészített szemléltető anyagot vagy rövid, tézisszerű összefoglalást hoz magával. Ezután 10 perc áll rendelkezésére, hogy kifejtse a tételt.

A középszintű szóbeli vizsga tételsorának összeállításáról a vizsgabizottságot működtető intézmény gondoskodik. A tételsor a négy kötelező ismeretscsoportból összeállított 20 tételből áll. (Történeti ismeretek, Kisebbségpolitikai ismeretek, Néprajzi ismeretek, a Szlovák nemzetiség nyelvvel kapcsolatos ismeretek). A témakörök arányait a felkészülés során érvényesített súlypontok határozzák meg, de a tételeknek összességükben le kell fedniük mind a négy ismeretscsoportot. A tételek mindegyike tartalmazzon egy, a tétel témájához kapcsolódó forrást is, amelynek elemzése szintén a felelet része.

Értékelés

A szóbeli vizsgatetsítmény maximális pontértéke 70 pont. Ezen belül a projekt bemutatására 20 pont, a tétel kifejtésére 50 pont adható. A vizsgatetsítmény értékelése a következő általános értékelési kritériumokat tartalmazó központi értékelési útmutató alkalmazásával történik.

A projekt bemutatása – összesen 20 pont

– a projektmunka lényegre törő összefoglalása	7 pont
– prezentációs technika, előadásmód	5 pont

– nyelvi megformáltság	5 pont
– szemléltetés	3 pont
A szóbeli tétel értékelése – összesen 50 pont	
– tartalom	25 pont
– a forrás elemzése	10 pont
– nyelvi megformáltság	10 pont
– szerkezeti felépítés, a felelet felépítése	5 pont

EMELT SZINTŰ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Írásbeli vizsga 180 perc	Szóbeli vizsga 20 perc
Esszé	Tétel kifejtése
100 pont	50 pont

Írásbeli vizsga

Az írásbeli feladat tartalmi és formai jellemzői

Tartalmi szerkezet

Emelt szinten az írásbeli vizsgarészben a vizsgázónak központi feladatok alapján (három megadott címből választva) egy 600–700 szavas esszét kell megírnia.

Az írásbeli vizsga a részletes vizsgakövetelményekre épül. Az írásbeli vizsgarész nyolc ismeretcsoporthól (lásd Részletes követelmények) tartalmaz forrásokra épülő feladatot, amelyekkel kapcsolatban a vizsgázó összefüggően kifejti az adott témát egyéni véleményével alátámasztva, és a feladatban megadott forrásokra reagálva.

Értékelés

A dolgozat egészére maximálisan 100 pont adható. A pontozási útmutatót az írásbeli vizsgarész feladatainak központi javítási-értékelési útmutatója tartalmazza.

Szóbeli vizsga

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsgára 10 központilag meghatározott tétel készül. Minden tétel két altételből áll. Az „A” altételt a vizsgázó a Történeti ismeretek és Kisebbségpolitikai ismeretek témakörből, a „B” altételt a Néprajzi ismeretek és a Szlovák nemzetiség nyelvvel kapcsolatos ismeretek témakörből húzza. Az egyes tételsorokon belül a témakörök aránya nem 50-50%, egy-egy témakör nagyobb hangsúlyt kaphat. A vizsgázónak kétszer tíz perc áll rendelkezésére, hogy a kihúzott két feladatban meghatározott témákat kifejtse.

Értékelés

A szóbeli vizsgateljesítmény maximális pontértéke 50 pont. A két altételre 25-25 pont adható. A vizsgateljesítmény értékelése a következő általános értékelési kritériumokat tartalmazó központi értékelési útmutató alkalmazásával történik.

1. „A” altétel:

– tartalom	15 pont
– szerkezeti felépítés, a felelet felépítése	5 pont
– nyelvi megformáltság	5 pont

2. „B” altétel:

– tartalom	15 pont
– szerkezeti felépítés, a felelet felépítése	5 pont
– nyelvi megformáltság	5 pont

47. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
240 perc	15 perc	240 perc	20 perc
100 pont	50 pont	100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	A II. feladatlaphoz helyesírási szótár, egy- és kétnyelvű szótár, valamint szöveggyűjtemény	NINCS	Helyesírási szótár, egy- és kétnyelvű szótár, valamint szöveggyűjtemény	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	Irodalmi szöveggyűjtemény, vagy a feladatok megjelölésével összefüggő más nyomtatott, illetve elektronikus ismerethordozó	NINCS	Irodalmi szöveggyűjtemény, kötet, vagy a feladatok megjelölésével összefüggő más nyomtatott, illetve elektronikus ismerethordozó

Nyilvánosságra hozandók

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	NINCS	tételcímek	NINCS	tételcímek
Mikor?	NINCS	jogszabály szerint	NINCS	jogszabály szerint

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Írásbeli vizsga 240 perc		Szóbeli vizsga 15 perc	
I. Szövegértési feladatlap 60 perc	II. Szövegalkotási feladatlap 180 perc	Egy nyelvi altétel kifejtése	Egy irodalmi altétel kifejtése
30 pont	70 pont	50 pont	

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán a vizsgázóknak egy központi feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó először az I. feladatlapot oldja meg. A vizsgadolgozatokat a 60 perc leteltével a felügyelő tanár összegyűjti. Ezután kerülhet sor a II. feladatlap kiosztására és megoldására.

Tartalmi szerkezet

Az írásbeli vizsga a részletes követelményekre épül. Az írásbeli vizsga szövegek megértését, illetve egy szöveg önálló megfogalmazását igényli. Az írásbeli vizsga tehát tartalmaz egy szövegértési feladatsort, továbbá megjelöl három szövegalkotási feladatot. A vizsgázó a háromból egyet választ és megoldja.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői*Szövegértési feladatlap*

A szövegértési feladatlap szövege általában 500–700 szó terjedelmű esszé, ismeretterjesztő céllal írt tanulmány, publicisztikai mű egésze vagy részlete. A feladatok megoldása általában a kérdésre adott válasz rövid szöveges kifejtése, esetenként a megadott válaszvariációk közötti döntés, illetve a szövegben található bizonyos kifejezések más szavakkal történő körülírása.

A szövegértést vizsgáló kérdések irányulhatnak:

- a szövegben közvetlenül megtalálható tény, adat, megállapítás, érv, álláspont azonosítására
- a cím és a szöveg egészének viszonyára
- a szerzői álláspontra
- a szövegben található bizonyos kifejezések magyarázatára
- a szöveg grammatikai, stilisztikai jellemzőire; ezek szövegbeli funkciójára
- a szöveg bizonyos részeinek (bekezdés) összefoglalására, tömörítésére

Szövegalkotási feladatlap

A vizsgázó három, eltérő típusú és témájú szövegalkotási feladatból választ egyet. A választott feladat megoldásának terjedelme minimum 500 szó. Amennyiben a feladatmegadás egy konkrét mű előzetes ismeretét feltételezi, az csak a kánonban kötelezőként szereplő művek egyike lehet.

A feladatok a következők:

- Egy irodalmi mű (pl. vers, rövidebb prózai alkotás) adott szempontú értelmező bemutatása. A feladat tartalmazza az értelmezés kiemelt szempontjait.
- Egy aktuális jelenség, emberi, társadalmi probléma bemutatása a vizsgázó által szabadon választott két, esetleg három irodalmi mű összehasonlító elemzése alapján. A feladat megfogalmazása tartalmazza azt a követelményt, hogy a vizsgázó vonatkoztasson el az irodalmi művektől, utaljon a probléma megjelenésére saját korában, környezetében.
- Érvelő szöveg megfogalmazása valamely aktuális jelenséggel kapcsolatban. A feladat alapjául szolgálhat pl. autentikus szöveg, publicisztikai mű, de rövid, találó idézet is. Feladat lehet az adott problémával összefüggésben valamely gyakorlati szövegfajta megalkotása.

Legalább az egyik feladatnak a szlovák nemzetiséghez kell kapcsolódnia.

Értékelés*Szövegértési feladatlap*

A szövegértési feladatlap megoldásával 30 pont érhető el. A szaktanár a központi javítási-értékelési útmutató alapján végzi a feladat értékelését. A javítási-értékelési útmutató közli a szövegértési feladatok lehetséges választartományát, az elvárható válasz pontértékét, illetve az esetlegesen adható részpontszámokat. A szövegértési feladat értékelésekor a nyelvhelyességi hibák figyelmen kívül hagyandók. Az értékelést végző szaktanár ennek alapján az egyes feladatokra adott pontszámokat, majd a szövegértési feladatsor megoldásával elért összpontszámot feltünteti a dolgozaton.

Szövegalkotási feladatlap

A vizsgázó által választott szövegalkotási feladat megoldását a szaktanár a központi javítási-értékelési útmutató alapján minősíti. A javítási-értékelési útmutató tartalmazza a fogalmazások értékelésének a témától független általános kritériumait. A javítási-értékelési útmutatóban közölt kritériumok és pontszámjavaslatok figyelembevételével a szaktanár által megállapított pontszám minősíti a vizsgázó dolgozatának felépítését, szerkezetét, valamint tartalmi és nyelvi minőségét.

A szövegalkotási feladatlap pontszámának megoszlása

A szövegalkotási feladatlap megoldásával maximum 70 pontot érhet el a vizsgázó, melynek megoszlása a következő:

– a fogalmazás tartalmi minősége	30 pont
– szerkezete, felépítése, stílusa	10 pont
– nyelvi minősége	30 pont

A szövegalkotási feladatok értékelésében alkalmazott általános kritériumok

A tartalmi kifejtés minőségének kritériumai:

- a megadott, illetve választott mű alapos ismerete, kultúrtörténeti összefüggések megteremtése
- a téma megértése, szövegalapú feladatokban a szövegre vonatkoztatás helyénvalósága

- nyelvi és irodalmi műveltség, tájékozottság, problémaérzékenység
- tárgyyszerűség
- önálló problémakezelés, személyes állásfoglalás
- lényegkiemelés, rendszerező képesség
- tájékozottság, fogékonyság a társadalmi problémák iránt, kulturált gondolkodásmód
- az érvelés minősége, az állítások bizonyítása

A szerkesztés, felépítés, stílus kritériumai:

- a feladatban megjelölt műfaj elemeinek való megfelelés
- a mondanivaló egysége, szerkezeti arányosság
- tagolás
- gördülékeny, szabatos, a feladatnak megfelelő stílus
- az adott terjedelem megtartása

A nyelvi minőség megítélése:

- a köznyelvi norma biztos ismerete
- adekvát és változatos szóhasználat, a feladatnak és kommunikációs helyzetnek megfelelő stílus
- világos és lényegre törő, szabatos előadásmód
- gördülékeny, érthető mondat-és szövegalkotás
- olvasható kézírás, rendezett íráskép

A központi javítási-értékelési útmutató közli a tartalomra, a szerkezetre és a nyelvi minőségre adható pontok megoszlását. A javítási-értékelési útmutató tartalmazza az egyes kitzűzött feladatok témafüggő, címszerűen megfogalmazott (azaz nem kifejtett) lehetséges tartalmi elemeit. Az ettől eltérő minden jó megoldás elfogadható. A javítási-értékelési útmutatóban közölt kritériumok és pontszámok figyelembevételével a szaktanár által megállapított pontszám minősíti a vizsgázó dolgozatának tartalmi minőségét, a dolgozat felépítését, szerkezetét és nyelvi minőségét, valamint a dolgozat írásképét.

A szaktanár a dolgozat végén feltünteti a szövegalkotási feladat tartalmi, szerkezeti, illetve nyelvi minőségének pontszámát.

Szóbeli vizsga

A középszintű szóbeli vizsga tételsorának összeállításáról a vizsgabizottságot működtető intézmény gondoskodik.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsgán egy irodalmi és egy nyelvi altételt fejt ki a vizsgázó. A tételsor 20 nyelvi és 20 irodalmi altételből áll. A tételsor összeállításáért a szaktanár felelős.

A tételsor összeállításához a részletes követelmények szlovák nyelv és irodalom témáit kell figyelembe venni.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A tételsort úgy kell összeállítani, hogy a tételekben kitzűzött feladatok – a témák sajátosságait figyelembe véve – lehetőleg hasonló nehézségűek legyenek, valamint a vizsgázónak lehetősége legyen a megadott időkeretben a sikeres felkészülésre és a tétel kifejtésére.

Nyelvi altételsor

A vizsga során azt mérjük, hogy a vizsgázó milyen mértékben és milyen minőségben képes szóbeli tranzakcióra és interakcióra, amelynek egyaránt részét képezik a receptív és a produktív (beszédértés, beszédképesség) készségek. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvételre.

A szóbeli vizsgára a szaktanár 20 altételt jelöl ki. Minden altétel kb. 200–250 szó terjedelmű szövegből és a hozzá kapcsolódó feladatokból áll. (nyelvi transzformáció, lexikai, stilisztikai feladat stb.). A nyelvi altételek 25%-a a magyarországi szlovákok nyelvvel, szokásaival, hagyományaival, kultúrájával, kisebbségpolitikájával stb. kapcsolatos szöveget tartalmaz.

Irodalmi altételsor

A szóbeli vizsgára a szaktanár 20 altételt állít össze. Minden altételhez két feladat tartozik, amelyek közül a vizsgázó egyet választ.

Az altételt a szlovák nyelv és irodalom részletes követelményeiben felsorolt műhöz vagy annak egy részletéhez kapcsolódó feladatok alapján kell a vizsgázónak önállóan kifejtetnie. Legalább két altétel a magyarországi szlovákok irodalmával kapcsolatos feladatokat tartalmaz. A vizsgáztató tanár a tétellel kapcsolatos kiegészítő kérdéseket tehet fel.

Értékelés

A szóbeli vizsgateljesítmény maximális pontértéke 50 pont. A nyelvi és irodalmi tétel kifejtését a szaktanár együttesen értékeli. A vizsgázó a feleletére egy összegző pontszámot kap. A vizsgateljesítmény értékelése a következő általános értékelési kritériumokat tartalmazó értékelési útmutató alkalmazásával történik:

TARTALOM 25 pont	ELŐADÁSMÓD 25 pont
<ul style="list-style-type: none"> – Irodalmi, nyelvtani és kulturális tájékozottság – Tárgyi tudás – Gondolatgazdagság – Rendszerezés 	<ul style="list-style-type: none"> – Világos, tagolt szöveg- és mondat szerkesztés – Lényegkiemelés – Logikus érvelés – Megfelelő szóhasználat – Érthető előadásmód

A BESZÉDMŰ (A NYELVI ÉS IRODALMI FELELET EGYÜTTESÉN)

50 pont

TARTALMI MINŐSÉG

Elérhető pontszám: 25 pont

Teljesítménytartomány: 25–20 pont

A vizsgázó – a tételnek megfelelő (átfogó) összefüggések, gondolatok, megállapítások önálló közlésével bizonyítja, hogy jól érti és ismeri a tétel témáját (összefüggéseit, fő kérdéseit). Megfogalmazza a tétel kívánta értékelő véleményét. Nyelvi, irodalmi ismereteit meggyőzően alkalmazza, kifejtését releváns példákkal támasztja alá. A feladat megoldása minden lényeges elemében meggyőző.

Teljesítménytartomány: 19–10 pont

A tétel kifejtése lényegében önálló, a főbb megállapítások lényegében helytállóak. A tétel kifejtése rendszerezésre törekvő, de néhány tartalmi elem bizonytalan, esetleg hiányos. A felelet kifejezi a felelő témával kapcsolatos véleményét. Előfordulhat némi felületesség, túlzott általánosítás, irreleváns narráció.

Teljesítménytartomány: 9–0 pont

A vizsgázó a tétel témáját nem ismeri kielégítően, de rendelkezik a feladatmegoldáshoz tartozó összefüggések, tények, művek, fogalmak töredékes ismeretével. A felelethez szükséges a kérdező tanár segítsége.

ELŐADÁSMÓD

Elérhető pontszám: 25 pont

Teljesítménytartomány: 25–20 pont

Az előadásmód önálló, folyamatos, érthető. A felelet gondolati íve rendezett, átlátható. Az érvelés, kifejtés szerkezete meggyőző; a vizsgázó elkerüli a lényegtelen elemeket, kitérőket. Fogalomhasználata világos, pontos, szókinccse gazdag, egészében megfelel a téma és a vizsgahelyzet nyelvi, stílárius regiszterének.

Teljesítménytartomány: 19–10 pont

A tétel kifejtése, a mondandó elrendezése, gondolati íve általában átlátható. Az előadásmód esetleg néhol akadozó, körülményes. Fogalomhasználata, szókinccse a témának megfelelő, csak néhány kisebb nyelvi, stilisztikai, mondat szerkesztési hiba fordulhat elő benne.

Teljesítménytartomány: 9–0 pont

A felelet gondolatmenete nem vagy kevéssé azonosítható. A felelet nem eléggé folyamatos, érvelése bizonytalan, kevéssé elfogadható. A nyelvi, stilisztikai kifejezésmódja nem igényes (*pl. bizonytalan mondat szerkesztés, szegényes szókinccs*).

EMELT SZINTŰ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Írásbeli vizsga 240 perc		Szóbeli vizsga 20 perc	
Nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor	Szövegalkotási feladatok	Egy nyelvi altétel kifejtése	Egy irodalmi altétel kifejtése
30 pont	70 pont	50 pont	

Írásbeli vizsga

Az írásbeli vizsgán a vizsgázóknak egy központi feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó a rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg, és a feladatok megoldásának sorrendjét is meghatározhatja.

Tartalmi szerkezet

Az írásbeli vizsga egy nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsorból és három különböző szövegalkotási feladatból tevődik össze.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor

A nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor egy alkotáshoz (lírai műhöz, szépprózai alkotáshoz, illetve annak részletéhez, esszéhez, értekező prózához vagy annak részletéhez, egy drámához vagy annak részletéhez) kapcsolódik.

A feladatsor:

- nyelvi és irodalmi ismeretek alkalmazását, fogalmak felismerését, azonosítását, esetenként definícióját tartalmazza
- különböző történeti, műfaji, tematikus, motivikus összefüggések feltárására irányul
- továbbá tartalmaz a vizsgálandó szöveg nyelvi, grammatikai, retorikai, stilisztikai, szövegtani, helyesírási jellemzőire irányuló kérdéseket

Szövegalkotási feladatok

A szövegalkotási feladatsor három, különböző témáról adott szempontú és műfajú önálló szöveg alkotását tartalmazza.

A feladatok a következők:

- Egy adott irodalmi mű értelmezése megadott szempont szerint
- Érvelő szöveg megfogalmazása: reflektálás egy jelenségre, korjelenségre
- Egy valamely gyakorlati szövegfajta megalkotása

Legalább az egyik feladatnak a szlovák nemzetiséghez kell kapcsolódnia: tehát vagy a műveltségi feladatsor alapját képezze a magyarországi szlovák irodalomból választott mű, vagy a három szövegfajta egyike legyen ilyen témájú.

A feladatok bármelyike lehet szövegbázisú vagy szövegbázis nélküli.

Értékelés

Nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor

A nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor értékelése témafüggő központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. A feladatsor maximális pontértéke 30 pont. Az elfogadható válaszok tartományát, valamint az adható részpontokat a javítási-értékelési útmutató közli. Az értékelők a dolgozaton feltüntetik a vizsgázó által elért részpontoszámokat, valamint a feladatsor megoldásával elért összpontoszámot.

Szövegalkotási feladat

- Egy adott irodalmi mű értelmezése min. 300 szó terjedelemben megadott szempont szerint (25 pont)
- Érvelő szöveg megfogalmazása: reflektálás egy jelenségre, korjelenségre min. 200 szó terjedelemben (15 pont)
- Egy valamely gyakorlati szövegfajta megalkotása min. 100 szó terjedelemben (*pl. vitaindító, hozzászólás, kérvény*), esetenként adott címetteknek, megjelölt kommunikációs helyzetben, illetve adott műfajban (10 pont)

A szövegalkotási feladatok értékelésében alkalmazott általános kritériumok

A tartalmi kifejtés minőségének kritériumai:

- a megadott, illetve választott mű alapos ismerete, kultúrtörténeti összefüggések megteremtése
- a téma megértése, a szövegalapú feladatokban a szövegre vonatkoztatás helyénvalósága
- nyelvi és irodalmi műveltség, tájékozottság, problémaérzékenység
- tárgyszerűség
- önálló problémakezelés, személyes állásfoglalás
- lényegkiemelés, rendszerező képesség
- tájékozottság, fogékonyság a társadalmi problémák iránt, kulturált gondolkodásmód
- az érvelés minősége, az állítások igazolása, bizonyítása

A szerkesztés, felépítés, stílus kritériumai:

- a feladatban megjelölt műfaj elemeinek való megfelelés
- a mondanivaló egysége, szerkezeti arányosság
- tagolás
- gördülékeny, szabatos, a feladatnak megfelelő stílus
- az adott terjedelem megtartása

A szöveg nyelvi minőségének értékelésében alkalmazott kritériumok:

- a köznyelvi norma biztos ismerete
- adekvát és változatos szóhasználat, a feladatnak és a kommunikációs helyzetnek megfelelő stílus
- világos és lényegre törő, szabatos előadásmód
- gördülékeny szövegalkotás
- olvasható kézírás, rendezett íráskép

A három szöveg nyelvhelyességét együttesen értékeljük, maximum 20 pont adható.

A központi javítási-értékelési útmutató közli a tartalomra, a szerkezetre és a nyelvi minőségre adható pontok megoszlását. Tartalmazza az egyes kitűzött feladatok témafüggő, címszerűen megfogalmazott (azaz nem kifejtett) lehetséges tartalmi elemeit. Az ettől eltérő minden jó megoldás elfogadható. A vizsgázó teljesítményének értékelését nem befolyásolhatja sem az, ha az értékelők személyes értékítélete eltér a feladatban tárgyalt probléma, kérdés, jelenség általánosnak tekinthető megítélésétől, sem az, ha a vizsgázó véleménye eltér az általánosnak tekinthető megközelítéstől.

Az útmutatóban közölt kritériumok és pontszámok figyelembevételével az értékelő által megállapított pontszám minősíti a vizsgázó dolgozatának tartalmi minőségét, a dolgozat felépítését, szerkezetét és nyelvi minőségét.

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

Az emelt szintű szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik. A szóbeli tételsorról a következőket kell nyilvánosságra hozni: az egyes irodalmi és nyelvi tételek címei. A tételekhez tartozó feladatok nem nyilvánosak.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsgán egy irodalmi és egy nyelvi altételt fejt ki a vizsgázó. A tételsor legalább 20 nyelvi és 20 irodalmi altételtől áll. A tételsor összeállításához a részletes követelmények szlovák nyelv és irodalom témáit kell figyelembe venni.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A tételsort úgy kell összeállítani, hogy a tételekben kitűzött feladatok – a témák sajátosságait figyelembe véve – lehetőleg hasonló nehézségűek legyenek, valamint a vizsgázónak lehetősége legyen a megadott időkeretben a sikeres felkészülésre és a tétel kifejtésére.

Nyelvi altételsor

A vizsga során azt mérjük, hogy a vizsgázó milyen mértékben és milyen minőségben képes szóbeli tranzakcióra és interakcióra, amelynek egyaránt részét képezik a receptív és a produktív (beszédértés, beszédkézség) készségek. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvételre.

A szóbeli vizsgára 20 altételt kell kijelölni. Minden altétel kb. 250–300 szó terjedelmű szövegből és a hozzá kapcsolódó feladatokból áll (nyelvi transzformáció lexikai, stilisztikai feladat stb.). A nyelvi altételek 25%-a a magyarországi szlovákok nyelvvel, szokásaival, hagyományaival, kultúrájával, kisebbségpolitikájával stb. kapcsolatos szövegeket tartalmaz.

Irodalmi altételsor

A szóbeli vizsgára 20 altételt kell kijelölni. Minden altételhez két feladat tartozik, amelyek közül a vizsgázó egyet választ. Az altételt a szlovák nyelv és irodalom részletes követelményeiben felsorolt műhöz vagy annak egy részletéhez kapcsolódó feladatok alapján kell a vizsgázónak önállóan kifejtjenie. Legalább két altétel a magyarországi szlovákok irodalmával kapcsolatos feladatokat tartalmaz.

Értékelés

A szóbeli vizsgateljesítmény maximális pontértéke 50 pont. A nyelvi és irodalmi altétel kifejtését a szaktanár együttesen értékeli. A vizsgázó a feleletére egy összegző pontszámot kap. A vizsgateljesítmény értékelése a következő általános értékelési kritériumokat tartalmazó értékelési útmutató alkalmazásával történik:

TARTALOM 25 pont	ELŐADÁSMÓD 25 pont
<ul style="list-style-type: none"> – Irodalmi, nyelvtani és kulturális tájékozottság – Tárgyi tudás – Gondolatgazdagság – Rendszerezés 	<ul style="list-style-type: none"> – Világos, tagolt szöveg- és mondatszerkesztés – Lényegkiemelés – Logikus érvelés – Megfelelő szóhasználat – Érthető előadásmód

A BESZÉDMŰ (A NYELVI ÉS IRODALMI FELELET EGYÜTTESÉN)
50 pont

TARTALMI MINŐSÉG

Elérhető pontszám: 25 pont

Teljesítménytartomány: 25–20 pont

A vizsgázó – a tételnek megfelelő (átfogó) összefüggések, gondolatok, megállapítások önálló közlésével bizonyítja, hogy jól érti és ismeri a tétel témáját (összefüggéseit, fő kérdéseit). Megfogalmazza a tétel kívánta értékelő véleményét. Nyelvi, irodalmi ismereteit meggyőzően alkalmazza, kifejtését releváns példákkal támasztja alá. A feladat megoldása minden lényeges elemében meggyőző.

Teljesítménytartomány: 19–10 pont

A tétel kifejtése lényegében önálló, a főbb megállapítások lényegében helytállóak. A tétel kifejtése rendszerezésre törekvő, de néhány tartalmi elem bizonytalan, esetleg hiányos. A felelet kifejezi a felelő témával kapcsolatos véleményét. Előfordulhat némi felületesség, túlzott általánosítás, irreleváns narráció.

Teljesítménytartomány: 9–0 pont

A vizsgázó a tétel témáját nem ismeri kielégítően, de rendelkezik a feladatmegoldáshoz tartozó összefüggések, tények, művek, fogalmak töredékes ismeretével. A felelethez szükséges a kérdező tanár segítsége.

ELŐADÁSMÓD

Elérhető pontszám: 25 pont

Teljesítménytartomány: 25–20 pont

Az előadásmód önálló, folyamatos, érthető. A felelet gondolati íve rendezett, átlátható. Az érvelés, kifejtés szerkezete meggyőző; a vizsgázó elkerüli a lényegtelen elemeket, kitérőket. Fogalomhasználata világos, pontos, szókincse gazdag, egészében megfelel a téma és a vizsgahelyzet nyelvi, stiláris regiszterének.

Teljesítménytartomány: 19–10 pont

A tétel kifejtése, a mondandó elrendezése, gondolati íve általában átlátható. Az előadásmód esetleg néhol akadozó, körülményes. Fogalomhasználata, szókincse a témának megfelelő, csak néhány kisebb nyelvi, stilisztikai, mondatszerkesztési hiba fordulhat elő benne.

Teljesítménytartomány: 9–0 pont

A felelet gondolatmenete nem vagy kevéssé azonosítható. A felelet nem eléggé folyamatos, érvelése bizonytalan, kevéssé elfogadható. A nyelvi, stilisztikai kifejezésmódja nem igényes (*pl. bizonytalan mondatszerkesztés, szegényes szókincs*)."

48. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
projekt	15 perc	180 perc	20 perc
80 pont	70 pont	100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	NINCS	NINCS	Egynyelvű szótár	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	A feladatok megjelölésével összefüggő segédeszköz (képi, nyomtatott, illetve elektronikus ismerethordozó)	NINCS	A feladatok megjelölésével összefüggő segédeszköz (képi, nyomtatott, illetve elektronikus ismerethordozó)

Nyilvánosságra hozandók

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	NINCS	tételcímek	NINCS	tételcímek
Mikor?	NINCS	jogszabály szerint	NINCS	jogszabály szerint

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA*A vizsga szerkezete*

Írásbeli vizsga (projekt)	Szóbeli vizsga 15 perc	
Egy téma önálló, évközi feldolgozása	A projektmunka megvédése	Egy tétel kifejtése
80 pont	20 pont	50 pont

Írásbeli vizsga**Az írásbeli feladat tartalmi és formai jellemzői***Tartalmi szerkezet*

Egy projekt készítése váltja ki az írásbeli vizsgát.

A projekt témája a tanulmányok alatt érintett nyolc ismeretscsoport (lásd Részletes követelmények) bármelyikéből választható, melyet a vizsgázó a szóbeli vizsgán véd meg.

A projekttel szemben támasztott követelmények:

10–20 oldal terjedelmű, amelyből szemléltetések nélkül a szöveg hossza 12-es betűmérettel, másfeles sortávolsággal minimum 5 oldal. A projektleírásnak tartalmaznia kell a munka fázisait: a téma kiválasztása indoklását, hipotézisek, illetve célkitűzések megfogalmazását, bibliográfiát, szakirodalmi vonatkozásokat, a gyűjtőmunka leírását, a téma tartalmi részének kidolgozását, következtetéseket, személyes élményeket.

A projektmunka a téma kiválasztásától a végső forma létrehozásáig önálló munka. A vizsgázó a projektmunka elkészítése során konzulens segítségét kérheti. Ha a vizsgázó már nem rendelkezik tanulói jogviszonnal, és konzulens segítségét kéri, akkor saját maga gondoskodik konzulensről. A tanulói jogviszonyban lévő vizsgázó konzulense lehet a szaktanára is. A vizsgázó legkésőbb az írásbeli vizsgaidőszak kezdetéig leadja a kész projektmunkát.

A vizsgázó a projektmunka bemutatásához szemléltető anyagot vagy rövid, tézisszerű összefoglalást készít, amit a szóbeli vizsgán használ fel, a projekt megvédésekor.

Értékelés

A projektmunkára összesen 80 pont adható. A teljesítmény értékelése a következő általános értékelési kritériumokat tartalmazó központi javítási-értékelési útmutató alkalmazásával történik.

I. Tartalom

a) komplexitás, a téma többoldalú megközelítése	30 pont
b) a téma újszerű megközelítése	10 pont
c) bibliográfia és a téma szakirodalmi vonatkozásainak megjelenítése	5 pont

II. A projektkészítés folyamata

- a) a projekt fázisainak megjelenítése 5 pont
 b) az egyéni kutatómunka megjelenítése 15 pont

III. Forma

- a) nyelvi megformáltság 8 pont
 b) szerkezet, végső megjelenítés minősége 7 pont

Amennyiben a létrehozott szöveg jelentősen rövidebb a minimális szövegmennyiségnél (kevesebb mint 4 oldal), a projektmunka értékelhetetlen.

Szóbeli vizsga**A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői****Tartalmi szerkezet**

A vizsgázó 5 percen bemutatja projektmunkáját. Ehhez előre elkészített szemléltető anyagot vagy rövid, tézisszerű összefoglalást hoz magával. Ezután 10 perc áll rendelkezésére, hogy kifejtse a tételét.

A középszintű szóbeli vizsga tételsorának összeállításáról a vizsgabizottságot működtető intézmény gondoskodik. A tételsor a négy kötelező ismeretcsoporthoz összeállított 20 tételből áll. (Történeti ismeretek, Kisebbségpolitikai ismeretek, Néprajzi ismeretek, a Szlovén nemzetiség nyelvvel kapcsolatos ismeretek) A témakörök arányait a felkészülés során érvényesített súlypontok határozzák meg, de a tételeknek összességükben le kell fedniük mind a négy ismeretcsoporthoz. A tételek mindegyike tartalmazzon egy, a tétel témájához kapcsolódó forrást is, amelynek elemzése szintén a felelet része.

Értékelés

A szóbeli vizsgateljesítmény maximális pontértéke 70 pont. Ezen belül a projekt bemutatására 20 pont, a tétel kifejtésére 50 pont adható. A vizsgateljesítmény értékelése a következő általános értékelési kritériumokat tartalmazó központi értékelési útmutató alkalmazásával történik.

A projekt bemutatása – összesen 20 pont

- a projektmunka lényegre törő összefoglalása 7 pont
 – prezentációs technika, előadásmód 5 pont
 – nyelvi megformáltság 5 pont
 – szemléltetés 3 pont

A szóbeli tétel értékelése – összesen 50 pont

- tartalom 25 pont
 – a forrás elemzése 10 pont
 – nyelvi megformáltság 10 pont
 – szerkezeti felépítés, a felelet felépítése 5 pont

EMELT SZINTŰ VIZSGA*A vizsga szerkezete*

Írásbeli vizsga 180 perc	Szóbeli vizsga 20 perc
Esszé	Tétel kifejtése
100 pont	50 pont

Írásbeli vizsga**Az írásbeli feladat tartalmi és formai jellemzői****Tartalmi szerkezet**

Emelt szinten az írásbeli vizsgarészben a vizsgázónak központi feladatok alapján (három megadott címből választva) egy 600–700 szavas esszét kell megírnia.

Az írásbeli vizsga a részletes vizsgakövetelményekre épül. Az írásbeli vizsgarész nyolc ismeretcsoporthoz (ld. Részletes követelmények) tartalmaz forrásokra épülő feladatot, amelyekkel kapcsolatban a vizsgázó összefüggően kifejti az adott témát egyéni véleményével alátámasztva, és a feladatban megadott forrásokra reagálva.

Értékelés

A dolgozat egészére maximálisan 100 pont adható. A pontozási útmutatót az írásbeli vizsgarész feladatainak központi javítási-értékelési útmutatója tartalmazza.

Szóbeli vizsga**A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői***Tartalmi szerkezet*

A szóbeli vizsgára 10 központilag meghatározott tétel készül. Minden tétel két altételből áll. Az „A” altételt a vizsgázó a Történeti ismeretek és Kisebbségpolitikai ismeretek témakörből, a „B” altételt a Néprajzi ismeretek és a Szlovén nemzetiség nyelvvel kapcsolatos ismeretek témakörből húzza. Az egyes tételsorokon belül a témakörök aránya nem 50-50%, egy-egy témakör nagyobb hangsúlyt kaphat. A vizsgázónak kétszer tíz perc áll rendelkezésére, hogy a kihúzott két feladatban meghatározott témákat kifejtse.

Értékelés

A szóbeli vizsgateljesítmény maximális pontértéke 50 pont. A két altételre 25-25 pont adható. A vizsgateljesítmény értékelése a következő általános értékelési kritériumokat tartalmazó központi értékelési útmutató alkalmazásával történik.

1. „A” altétel:

– tartalom	15 pont
– szerkezeti felépítés, a felelet felépítése	5 pont
– nyelvi megformáltság	5 pont

2. „B” altétel:

– tartalom	15 pont
– szerkezeti felépítés, a felelet felépítése	5 pont
– nyelvi megformáltság	5 pont

49. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA**A vizsga részei**

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc	240 perc	20 perc
117 pont	33 pont	120 pont	30 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	Szlovén helyesírási szótár, valamint két-nyelvű szótár (csak a IV. részhez)	NINCS	Szlovén helyesírási szótár, valamint két-nyelvű szótár (csak a IV. részhez)	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	CD lejátszó a III. részhez	Irodalmi szöveggyűjtemény, kötet	CD lejátszó a III. részhez	Irodalmi szöveggyűjtemény, kötet

Nyilvánosságra hozandók

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Nyilvánosságra hozandó anyag	NINCS	NINCS	NINCS	tételcímek
Nyilvánosságra hozandó anyag időpontja	NINCS	NINCS	NINCS	jogszabály szerint

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Az írásbeli vizsga időtartama 180 perc, a szóbeli vizsgáé 15 perc.

A következő táblázat bemutatja a vizsga részeit a lebonyolítás sorrendjében, továbbá az írásbeli vizsgarész egyes részeinek megoldására szánt időtartamot és ezek arányát az értékelésben.

		Időtartam (perc)	Arány (%)	Pont
Írásbeli vizsgarész	Olvasott szöveg értése	60	22	33
	Nyelvhelyesség	30	12	18
		15 perc szünet		
	Hallott szöveg értése	30	22	33
	Íráskészség	60	22	33
Szóbeli vizsgarész	Beszédkésztség	15	22	33
Összesen:		–	100	150

A középszintű vizsga két nyelvi szintet fog át: az Európa Tanács skálájának A2-B1 szintjeit. Az eltérő képesség- és tudásszintek mérése érdekében az írásbeli feladatsorokban a lépcsőzetesség elve érvényesül. A központi feladatsorokat úgy állítják össze, hogy az A2 szinten lévő vizsgázók is le tudják tenni a vizsgát.

Írásbeli vizsga**Általános szabályok**

Az Olvasott szöveg értése (I. feladatlap), a Nyelvhelyesség (II. feladatlap), a Hallott szöveg értése (III. feladatlap) és az Íráskészség (IV. feladatlap) vizsgarész-összetevők feladatai és ezek javítási-értékelési útmutatói központilag készülnek.

Az Olvasott szöveg értése, Nyelvhelyesség és Hallott szöveg értése vizsgarész-összetevők megoldásakor semmilyen segédeszköz nem használható, az Íráskészség feladatlapjának megoldásakor kétnyelvű szótár, valamint a szlovén nyelv helyesírási szótára használható, amelyet a vizsgázó biztosít.

Értékelés

- Az egyes vizsgarész-összetevők értékelése egymástól független.
- Minden vizsgarész-összetevőben csak a célzottan mért készséget értékeljük.
- A vizsga sikeres teljesítésének előfeltétele, hogy a vizsgázó az írásbeli és szóbeli vizsgarészben az elérhető pontszámnak legalább a 10%-át teljesítse (a 10% nem az elégséges osztályzat alsó határa).
- A vizsgarész-összetevők feladatlapjainak feladat-meghatározásai szlovén nyelven íródnak, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői**Olvasott szöveg értése**

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e a mindennapi életben előforduló, különböző típusú autentikus szövegeket önállóan elolvasni és az olvasási céloknak megfelelő mélységben megérteni.

Az olvasási készség több szintjét különböztetjük meg (pl. a globális, a szelektív és a részletes értést). A vizsgán a szövegértés több szintje mérhető. A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak arra is képesnek kell lennie, hogy alkalmazza az értési céloknak megfelelő stratégiákat.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- megérteni a szöveg lényegét,
- megérteni és követni a szöveg gondolatmenetét,
- megérteni a kulcsinformációkat (pl. személyek, idő, hely, irány, mennyiség),
- különválasztani a lényeges és a lényegtelen információkat,
- megérteni egy adott álláspont mellett és ellen szóló érveket,
- megkeresni egy adott értési célhoz szükséges adatszerű információt,
- megérteni a szöveget kommunikációs funkciójának megfelelő részletességgel,
- alkalmazni a különböző olvasási stratégiákat (pl. következtetni az ismeretlen szavak jelentésére),
- megkülönböztetni a tényszerűen közölt információt a véleménytől.

Az olvasott szövegek

- olyan (esetenként rövidített) autentikus szövegek, amelyeket valós közlési szándékkal hoztak létre,
- egységes egésznek alkotnak,
- mind tartalmilag, mind nyelvtanilag világos szerkezetűek,
- kiválasztásakor a *Témakörök* című rész az irányadó,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- autentikus jellegükből adódóan tartalmazhatnak olyan szavakat, kifejezéseket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten. Ezek megértése azonban nem szükséges feltétele az adott feladat sikeres megoldásának.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elő:

- funkcionális szövegek (pl. étlap, menürend, tv-műsor, moziműsor, programok, kezelési útmutató, nyomtatvány, katalógus, menetjegy),
- informatív-instruktív szövegek (pl. jegyzet, közlemény, felhívás, hirdetés, plakát, könyvajánlás),
- magánlevél, hivatalos levél,
- újságcikkek (pl. újsághír, beszámoló, riport),
- ismeretterjesztő szövegek általánosan ismert témakörökből,
- irodalmi szövegek (pl. regényrészlet, drámarészlet, novella, költemény, mese).

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (cím és szöveg, kérdés és felelet, személy és kijelentés stb.),
- képek, események sorrendbe rakása a szöveg alapján,
- a szövegből kivett mondat, bekezdés helyének megtalálása,
- szöveg részeinek sorrendbe rakása,
- hiányos mondatok kiegészítése a szöveg alapján,
- rövid választ igénylő nyitott kérdések,
- vázlat készítése.

A feladatsor feladattipológiaiilag kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A vizsgázónak 3 feladatot kell megoldania, a feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 500–600 szó. A feladatsor 25–30 kérdésből/ite mből áll.

Értékelés

Az értékelés, valamint a vizsgarész-összetevőben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, a javítási-értékelési útmutató tartalmazza a szövegből adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat nem veszik figyelembe.

Nyelvhelyesség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó rendelkezik-e azokkal a lexikai, grammatikai, szemantikai és pragmatikai ismeretekkel, amelyek képessé teszik az önálló kommunikációra.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- az alapvető nyelvtani szerkezetek és lexikai elemek mondatokba illesztésére (felismerés, kiegészítés, létrehozás),
- alapvető nyelvtani és lexikai szerkezetek nyelvileg pontos használatára egyszerű szövegben.

A felhasznált szövegek vagy szövegrészek

- autentikus vagy kismértékben adaptált szövegek,
- kiválasztásakor a Témakörök című rész az irányadó,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- nehézségi foka alacsonyabb, mint az olvasott szöveg megértését mérő feladatoké,
- autentikus jellegükből adódóan tartalmazhatnak olyan szavakat, kifejezéseket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten. Ezek megértése azonban nem szükséges feltétele az adott feladat sikeres megoldásának.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- hiányos mondatok vagy szövegek kiegészítése feleletválasztással (négy válaszlehetőség közül egy helyes kiválasztása),

- a szövegből kivett mondatrész helyének azonosítása a szövegkohéziós eszközök segítségével,
- hiányos szöveg kiegészítése önállóan vagy előre megadott szókészletből,
- megadott szavak képzett és/vagy ragozott alakjainak beillesztése a szövegbe.

A feladatsor feladattipológiaiilag kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A feladatsor 3–4 feladatból, összesen 30 itemből áll. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 300–350 szó.

A feladatok szövegekre épülnek. Egy feladat mondatokra épül, ezzel azonban az elérhető pontszám körülbelül 15%-a szerezhető meg.

Egy adott feladat több nyelvi jelenségre is rákérdezhet.

Értékelés

Az értékelés, valamint a vizsgarész-összetevőben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik, amely tartalmazza az összes elfogadható választ.

Hallott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e megérteni az adott nyelvterületen általánosan elfogadott nyelvhasználatától nem vagy kissé eltérő anyanyelvi beszédet az értési céloknak megfelelően.

A vizsga a szövegértés alábbi szintjeit méri: a szöveg alapvető kommunikációs szándékainak globális megértése (globális értés), a szövegből adott szempontok szerinti információk kiszűrése (szelektív értés). A vizsga a szöveg részletes értését nem méri.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak arra is képesnek kell lennie, hogy alkalmazza az értési céloknak megfelelő stratégiákat.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- megérteni a szöveg lényegét,
- megérteni és követni a szöveg gondolatmenetét,
- megérteni a kulcsinformációkat (pl. személyek, idő, hely, irány, mennyiség, ok),
- megérteni egy adott értési célhoz szükséges adatszerű információkat,
- alkalmazni a különböző értési stratégiákat (pl. következtetni az ismeretlen szavak jelentésére a szöveggörnyezetből).

A felhasznált szövegek

- olyan autentikus vagy kismértékben adaptált szövegek, amelyeket valós szóbeli közlési szándékkal hoztak létre,
- egységes egésznek alkotnak,
- hossza és tartalma nem terheli meg feleslegesen a vizsgázó memóriáját,
- akusztikai minősége kifogástalan,
- anyanyelvi beszélők közvetítésében, normál beszédtempóban hangzanak el,
- kiválasztásakor a Témakörök című rész az irányadó,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,

– autentikus jellegükből adódóan tartalmazhatnak olyan szavakat, kifejezéseket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten. Ezek megértése azonban nem szükséges feltétele az adott feladat sikeres megoldásának.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elő:

- közérdekű bejelentések, közlemények (pl. pályaudvaron, repülőtéren, áruházban),
- rögzített telefonos szövegek (pl. üzenetrögzítő, információs szolgálatok: útinformáció, nyitva tartás, menetrend),
- utasítások (pl. utcán, repülőtéren, pályaudvaron),
- médiaközlemények (pl. időjárás-jelentés, reklám, programismertetés, rövid hír),
- beszélgetések, telefonbeszélgetések,
- riportok, interjúk,
- beszámolók,
- közérdekű témáról szóló ismeretterjesztő szövegek,
- szépirodalmi szövegek: rövid prózarészletek, versek (szavaltok), megzenésített költemények.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (pl. személy és kijelentés, képek kiválasztása szöveghez),
- események sorrendjének megállapítása,
- nyomtatványok, űrlapok kitöltése,
- táblázat kitöltése,
- hiányos mondatok kiegészítése,
- rövid választ igénylő nyitott kérdések.

A feladatsor feladattipológiaiailag kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A feladatsor 2–4 feladatból áll. Egy feladathoz egy hosszabb szöveg helyett tartozhat több rövidebb szöveg is. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 5–7 perc. A feladatsor 20–25 itemből áll.

A vizsgázó minden szöveget kétszer hallgathat meg.

A hangfelvétel tartalmazza a feladat-meghatározást, a szövegeket kétszer, valamint a feladatok elolvasásához és megoldásához szükséges szüneteket is. A hangfelvételen hallható és a feladatlapon olvasható feladat-meghatározások szó szerint megegyeznek.

A feladatok megoldásához szükséges eszköz: CD lejátszó, amelyet a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosít.

Értékelés

Az értékelés, valamint a vizsgarész-összetevőben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, a javítási-értékelési útmutató tartalmazza a szövegből adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat nem veszik figyelembe.

Íráskészség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó milyen szinten képes magát szlovén nyelven írásban kifejezni, illetve írásbeli feladatokat végrehajtani különböző kommunikációs célok megvalósítása érdekében.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a megadott helyzetekben és szerepekben megnyilatkozni, illetve a megadott kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd *Kommunikációs helyzetek és szándékok* című rész),
- különböző fajtájú szövegeket írni a *Témakörök* című részben megadott témákhoz kapcsolódóan,
- koherens szövegeket létrehozni (előre- és visszautalással, alapvető szinonimákkal és kötőszavakkal),
- mondanivalóját logikusan és az adott szövegfajta követelményeinek megfelelően elrendezni, valamint írásművét megfelelően felépíteni és tagolni,
- a szövegfajtanak, a közlési szándéknak, a címzetthez való viszonyának megfelelő stílust és hangnemet választani,
- az adott szövegfajta formai sajátosságainak megfelelő írásművet létrehozni,
- úgy kifejezni magát, hogy esetleges nyelvtani pontatlansága, szóhasználata ne akadályozza a megértést.

A vizsgázónak olyan szövegeket kell létrehoznia, amelyek

- valós kommunikációs szándékkal jönnek létre,
- az olvasó számára világosak, érthetőek és alkalmasak a kommunikációs cél elérésére,

- szövegfajtája meghatározott,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,
- megírásához nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A vizsgán az alábbi szövegfajtákat kell létrehozni:

- üzenet, emlékeztető,
- rövid személyes jellegű közlés,
- naplóbejegyzés,
- üdvözlőlap,
- meghívó,
- magánjellegű vagy intézménynek szóló levél,
- egy mű: prózarészlet, drámarészlet, lírai alkotás adott szempontú elemzése,
- kép, képsorok leírása, összevetése.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A feladatok a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* című listákra épülnek.

Az íráskészség mérése során valós kommunikációs helyzetet teremtünk, azaz megadjuk a szituációt, amelyben az írásmű keletkezik, az ehhez illeszkedő szövegfajtát, továbbá meghatározzuk az írásmű célját, témáját és címzettjét, valamint a szöveg írója és olvasója közötti kapcsolat jellegét. Mindezek meghatározzák a szöveg stílusát és hangnemét.

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- meghatározott szituációban megadott szempontok alapján történő szövegalkotás,
- verbális segédanyagok (pl. személyes feljegyzések, üzenetek, levelek, cikkek, felhívások, hirdetések, szórólapok, próza-, drámarészletek, versek, dalok stb.) alapján történő szövegalkotás és/vagy azokra való reagálás,
- vizuális segédanyagok (pl. ábrák, képek – festmények, szobrok, épületek, népviseletek, fotók, képsorok, grafikonok, táblázatok stb.) alapján történő szövegalkotás.

Az irányító szempontok a téma alpontjait adják meg, a verbális és vizuális segédanyagok pedig gondolati és/vagy nyelvi segítséget nyújtanak az adott téma kidolgozásához.

A vizsga 2 feladatból áll.

Az *első feladat* egy rövidebb, tranzakciós és interakciós szöveg létrehozása. A vizsgázó verbális és/vagy vizuális segédanyagra reagálva 40–50 szavas közlést hoz létre (pl. üdvözlőlap, e-mail, naplóbejegyzés, üzenet, emlékeztető).

A *második feladatban a vizsgázó két téma közül választhat*: rövid levélre, hirdetésre vagy hasonló informatív szövegre reagál, vagy egy műrészletet elemez adott szempontok szerint vagy képsorokat vet össze egy 200–300 szó terjedelmű szöveg megírásával. A szövegben a vizsgázónak öt megadott irányító szempontot kell tárgyalnia. Az irányító szempontok kidolgozási sorrendje tetszőleges.

A nyelvtani, lexikai, helyesírási hibákkal szemben magasabb a toleranciahatár, mint emelt szinten.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutatók alapján történik.

Szóbeli vizsga

Beszédkészség, szlovén nemzetiségi tartalom

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e az érettségi követelményekben megfogalmazott nyelvi szinten gondolatait szlovén nyelven szóban kifejezni és valós kommunikációs szándékoknak megfelelő beszélgetést folytatni.

A vizsga azt méri, hogy a vizsgázó milyen mértékben és milyen minőségben képes szóbeli tranzakcióra és interakcióra, amelyek egyaránt részét képezik a receptív és a produktív (beszédértés, beszédkészség) készségek. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvételre.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a megadott helyzetekben és szerepekben megnyilatkozni, illetve a megadott kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd *Kommunikációs helyzetek és szándékok* című rész),
- megadott témákról (irodalom, kultúra, nyelv) szóló beszélgetésekben részt venni (lásd a *Témakörök* című rész),
- mondanivalóját érthetően és összefüggően kifejezni,
- úgy beszélni, hogy kiejtése, hanglejtése, beszédtempója ne akadályozza a megértést,
- egyszerű kommunikációs stratégiákat alkalmazni,
- beszédében a célnyelvi udvariasság és a megfelelő stílus alapszabályait alkalmazni,
- úgy kifejezni magát, hogy esetleges nyelvtani és lexikai pontatlansága ne akadályozza a megértést.

A feladatok és a tételek jellemzői

A vizsgafeladatokban előforduló helyzetek és szerepek a Kommunikációs helyzetek és szándékok, a Témakörök, valamint az Nyelvtani ismeretek, szerkezetek című listákra épülnek.

A feladatok tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének, és teljesítésükhöz nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A feladat-meghatározás egyértelműen megadja a szituációt és a vizsgázó szerepének leírását.

A vizsgabeszélgetésben az aktív szerepet a vizsgázó játssza.

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- szerepjáték,
- önálló témakifejtés verbális és/vagy vizuális segédanyagok alapján.

A feladat-meghatározás és a verbális segédanyagok szlovén nyelvűek, nyelvi szintjük alacsonyabb a receptív készséget mérő vizsgarészek nyelvi szintjénél. A vizuális segédanyagok a szlovén nemzetiség kultúrkörét reprezentálják.

A szóbeli vizsgarész tételeit a Részletes érettségi vizsgakövetelmények alapján a vizsgáztató tanár állítja össze. A tételsor 15 tételből áll.

A tételt a vizsgázó húzza, a felkészülési idő: 10 perc. A szóbeli vizsga 15 perc időtartamú.

A vizsga rövid *bevezető társalgással* kezdődik. A kérdések célja az, hogy a vizsgázó ráhangolódjon a szlovén nyelv használatára. Az itt elhangzottak nem számítanak be a vizsgaeredménybe.

A tétel 2 feladatból áll.

Az *első feladatban* a vizsgázónak egy, a mindennapi élet helyzeteihez hasonlító szituációban kell részt vennie (ld. Kommunikációs helyzetek és szándékok, Témakörök), amelyben partnere a vizsgáztató. A feladat tehát az, hogy a vizsgázó a beszélgetésben interaktívan vegyen részt, megfelelő kérdéseket tegyen fel, illetve az elhangzó kérdésekre megfelelő válaszokat adjon.

A *második feladatban* a vizsgázónak egy irodalmi vagy nyelvi, vagy a szlovén nemzetiség kultúrájával kapcsolatos témát (ld. Témakörök, Nyelvtani ismeretek, szerkezetek) kell részletesen és összefüggően kifejtenie, megadott szempontok alapján. A felhasználandó segédanyag lehet kép, fénykép, ábra, térkép vagy rövid írott szöveg.

A felkészülés során szótár nem használható, azonban irodalmi szöveggyűjtemény, a vizsgakövetelményekben megjelölt szerzők kötetének, műveinek használata megengedett, amelyekről a vizsgabizottságot működtető intézmény gondoskodik.

Értékelés

Az értékelés egyéni értékelőlapon a központilag összeállított értékelési útmutató alapján történik.

Az értékelés négy kritériumon (Kommunikációs hatás: *a*) milyen mértékben tudja gondolatait önállóan kifejezni, *b*) beszédstílusa mennyire folyékony, *c*) megnyilvánulásai mennyire relevánsak a feladatmegoldás szempontjából; Nyelvtan és koherencia; Szókincs; Hangképzés, hangsúly, intonáció) alapul. A kommunikációs hatásra 12, a további három kritériumra (Nyelvtan és koherencia, Szókincs, Hangképzés, hangsúly, intonáció) 7–7 pont adható. A két feladat együtt kerül értékelésre.

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Az írásbeli vizsga időtartama 240 perc, a szóbeli vizsgáé 20 perc.

A következő táblázat bemutatja a vizsga részeit a lebonyolítás sorrendjében, továbbá az egyes vizsgarészek időtartamát és arányát az értékelésben.

		Időtartam (perc)	Arány (%)	Pont
Írásbeli vizsgarész	Olvasott szöveg értése	70	20	30
	Nyelvhelyesség	50	20	30
		15 perc szünet		
	Hallott szöveg értése	30	20	30
	Íráskészség	90	20	30
Szóbeli vizsgarész	Beszédkészség	20	20	30
Összesen:		–	100	150

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az emelt szintű vizsga két nyelvi szintet fog át: az Európa Tanács skálájának B2-C1 szintjeit. Az eltérő képesség- és tudásszintek mérése érdekében az írásbeli feladatsorokban a lépcsőzetesség elve érvényesül. A feladatsorokat úgy állítják össze, hogy a B2 szinten lévő vizsgázók is le tudják tenni a vizsgát.

Az Olvasott szöveg értése (I. feladatlap), a Nyelvhelyesség (II. feladatlap), a Hallott szöveg értése (III. feladatlap) és az Íráskészség (IV. feladatlap) vizsgarészek feladatai, valamint ezek javítási-értékelési útmutatói központilag készülnek.

Az Olvasott szöveg értése, Nyelvhelyesség és Hallott szöveg értése vizsgarészek megoldásakor semmilyen segédeszköz nem használható, az Íráskészség feladatlapjának megoldásakor kétnyelvű szótár, valamint a szlovén nyelv helyesírási szótára használható, amelyet a vizsgázó biztosít.

Értékelés

- Az egyes vizsgarészek értékelése egymástól független.
- Minden vizsgarészben csak a célzottan mért készséget értékeljük.
- A vizsga sikeres teljesítésének előfeltétele, hogy a vizsgázó mind az öt vizsgarészben az elérhető pontszámnak legalább a 10%-át teljesítse (a 10% nem az elégséges osztályzat alsó határa).
- A feladatlapok feladat-meghatározásai szlovén nyelven íródnak, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Olvasott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e a mindennapi életben előforduló, különböző típusú autentikus szövegeket önállóan elolvasni és az olvasási céloknak megfelelő mélységben megérteni.

Az olvasási készség több szintjét különböztetjük meg (pl. a globális, a szelektív és a részletes értést). A vizsgarészben a szövegértés több szintje mérhető. A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak arra is képesnek kell lennie, hogy alkalmazza az értési céloknak megfelelő stratégiákat.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- megérteni a szöveg lényegét,
- megérteni és követni a szöveg gondolatmenetét,
- megérteni a kulcsinformációkat (pl. személyek, idő, hely, irány, mennyiség),
- különválasztani a lényeges és a lényegtelen információkat,
- megérteni egy adott álláspont mellett és ellen szóló érveket,
- megkeresni egy adott értési célhoz szükséges adatszerű információt,
- megérteni a szöveget kommunikációs funkciójának megfelelő részletességgel,
- alkalmazni a különböző olvasási stratégiákat (pl. következtetni az ismeretlen szavak jelentésére),
- megkülönböztetni a tényszerűen közölt információt a véleményről.

Az olvasott szövegek

- olyan (esetenként rövidített) autentikus szövegek, amelyeket valós közlési szándékkal hoztak létre,
- egységes egészet alkotnak,
- mind tartalmilag, mind nyelvileg világos szerkezetűek,
- kiválasztásakor a *Témakörök* című rész az irányadó,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- autentikus jellegükből adódóan tartalmazhatnak olyan szavakat, kifejezéseket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten. Ezek megértése azonban nem szükséges feltétele az adott feladat sikeres megoldásának.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elő:

- funkcionális szövegek (pl. étlap, menutrend, tv-műsor, moziműsor, programok, kezelési útmutató, nyomtatvány, katalógus, menetjegy),
- informatív-instruktív szövegek (pl. jegyzet, közlemény, felhívás, hirdetés, plakát, könyvajánlás),
- magánlevél, hivatalos levél,
- újságcikkek (pl. újsághír, beszámoló, riport),
- ismeretterjesztő szövegek általánosan ismert témakörökből,

– irodalmi szövegek (pl. regényrészlet, drámarészlet, novella, költemény, mese).

A két szint közötti különbség az adott téma megközelítési módjában, a szövegek terjedelmében, tartalmi és nyelvi komplexitásában, valamint a feladatok eltérő nehézségi fokában jelenhet meg.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- feleletválasztás,
- képek, események sorrendbe rakása a szöveg alapján,
- a szövegben közvetlenül megtalálható tény, adat, megállapítás, érv, álláspont stb. azonosítása,
- a cím és a szöveg egészének viszonya,
- a szöveg egészének jelentése,
- a szöveg szerkezete, a felépítés által közvetített jelentés,
- vázlat készítése,
- a szöveg rövid összefoglalása.

A feladatsor feladattipológiaiilag kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A vizsgázónak 1–3 feladatot kell megoldania, a feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 1000–1200 szó. A feladatsor 25–30 itemből áll.

Értékelés

Az értékelés, valamint a vizsgarészben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, a javítási-értékelési útmutató tartalmazza a szövegből adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat nem veszik figyelembe.

Nyelvhelyesség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó rendelkezik-e azokkal a lexikai, grammatikai, szemantikai és pragmatikai ismeretekkel, amelyek képessé teszik az önálló kommunikációra.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- változatos nyelvtani szerkezetek és lexikai elemek mondatokba illesztésére (felismerés, kiegészítés, létrehozás),
- a nyelvtani és lexikai szerkezetek nyelvileg pontos használatára komplex szövegekben is.

A felhasznált szövegek vagy szövegrészletek

- autentikus vagy kismértékben adaptált szövegek,
- kiválasztáskor a *Témakörök* című rész az irányadó,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- nehézségi foka alacsonyabb, mint az olvasott szöveg megértését mérő feladatoké,
- autentikus jellegükből adódóan tartalmazhatnak olyan szavakat, kifejezéseket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten. Ezek megértése azonban nem szükséges feltétele az adott feladat sikeres megoldásának.

A két szint közötti különbség a nyelvtani és lexikai szerkezetek komplexitásában és a feladatok eltérő nehézségi fokában jelenik meg. Emelt szinten a vizsgázó változatosabb és komplexebb nyelvtani és lexikai szerkezetek helyes felismerésére és pontos használatára is képes.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- hiányos mondatok vagy szövegek kiegészítése feleletválasztással (négy válaszlehetőség közül egy helyes kiválasztása),
- a szövegből kivett mondatrész helyének azonosítása a szövegkohéziós eszközök segítségével,
- hiányos szöveg kiegészítése önállóan vagy előre megadott szókészletből,
- megadott szavak képzett és/vagy ragozott alakjainak beillesztése a szövegbe.

A feladatsor feladattipológiaiilag kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A feladatsor 4–5 feladatból, 35–40 itemből áll, a feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 500–600 szó. Valamennyi feladat szövegre épül.

Egy feladat több nyelvi jelenségre is rákérdezhet.

Értékelés

Az értékelés, valamint a vizsgarészben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Hallott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e megérteni az adott nyelvterületen általánosan elfogadott nyelvhasználatról nem vagy kissé eltérő anyanyelvi beszédet az értési céloknak megfelelően.

A vizsga a szövegértés alábbi szintjeit méri: a szöveg alapvető kommunikációs szándékainak globális megértése (globális értés), a szövegből adott szempontok szerinti információk kiszűrése (szelektív értés).

A vizsga a szöveg részletes értését nem méri.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak arra is képesnek kell lennie, hogy alkalmazza az értési céloknak megfelelő stratégiákat.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- megérteni a szöveg lényegét,
- megérteni és követni a szöveg gondolatmenetét,
- megérteni a kulcsinformációkat (pl. személyek, idő, hely, irány, mennyiség, ok),
- megérteni egy adott értési célhoz szükséges adatszerű információkat,
- alkalmazni a különböző értési stratégiákat (pl. következtetni az ismeretlen szavak jelentésére a szöveggörnyezetből).
- megérteni az adott álláspont mellett és ellen szóló érveket,
- felismerni a szöveg hangnemét, következtetni a beszélők egymáshoz való viszonyára.

A felhasznált szövegek

- olyan autentikus vagy kismértékben adaptált szövegek, amelyeket valós szóbeli közlési szándékkal hoztak létre,
- egységes egésznek alkotnak,
- hossza és tartalma nem terheli meg feleslegesen a vizsgázó memóriáját,
- akusztikai minősége kifogástalan,
- anyanyelvi beszélők közvetítésében, normál beszédtempóban hangzanak el,
- kiválasztásakor a *Témakörök* című rész az irányadó,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- autentikus jellegükből adódóan tartalmazhatnak olyan szavakat, kifejezéseket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten. Ezek megértése azonban nem szükséges feltétele az adott feladat sikeres megoldásának.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elő:

- közérdekű bejelentések, közlemények (pl. pályaudvaron, repülőtéren, áruházban),
- rögzített telefonos szövegek (pl. üzenetrögzítő, információs szolgálatok: útinformáció, nyitva tartás, menetrend),
- utasítások (pl. utcán, repülőtéren, pályaudvaron),
- médiaközlemények (pl. időjárás-jelentés, reklám, programismertetés, rövid hír),
- beszélgetések, telefonbeszélgetések,
- riportok, interjúk,
- beszámolók,
- közérdekű témáról szóló ismeretterjesztő szövegek,
- szépirodalmi szövegek: rövid prózarészletek, versek (szavaltok), megzenésített költemények.

A két szint közötti különbség az adott téma megközelítési módjában, a szövegek terjedelmében, tartalmi és nyelvi komplexitásában, valamint a feladatok eltérő nehézségi fokában jelenik meg.

A szövegértés nehézségi fokát további tényezők is befolyásolhatják, mint például a beszédtempó, a beszélők száma, az artikuláció, a háttérzajok.

Emelt szinten olyan szövegek is előfordulhatnak, amelyek az adott témát az általánosítás szintjén közelítik meg és árnyalt közléseket, véleményeket és ellenvéleményeket is tartalmaznak.

Emelt szinten a művelt köznyelv összetettebb, választékosabb formái is előfordulnak.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (pl. személy és kijelentés, képek kiválasztása szöveghez),

- események sorrendjének megállapítása,
- nyomtatványok, űrlapok kitöltése,
- táblázat kitöltése,
- hiányos mondatok kiegészítése,
- rövid választ igénylő nyitott kérdések.

A feladatsor feladattipológiaiailag kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A vizsgázó 2–3 szöveget hallgat meg, amelyek együttes terjedelme 8–10 perc. A teszt 2–3 feladatot, 25–30 ítemet tartalmaz.

A vizsgázó minden szöveget kétszer hallgathat meg.

A hangfelvétel tartalmazza a feladat-meghatározást, a szövegeket kétszer, valamint a feladatok elolvasásához és megoldásához szükséges szüneteket is. A hangfelvételen hallható és a feladatlapon olvasható feladat-meghatározások szó szerint megegyeznek.

A feladatok megoldásához szükséges eszköz: CD lejátszó, amit a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosít.

Értékelés

Az értékelés, valamint a vizsgarészben szerzett pontok vizsgapontokká való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, a javítási-értékelési útmutató tartalmazza a szövegből adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat nem veszik figyelembe.

Íráskészség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó milyen szinten képes magát szlovén nyelven írásban kifejezni, illetve írásbeli feladatokat végrehajtani különböző kommunikációs célok megvalósítása érdekében.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a megadott helyzetekben és szerepekben megnyilatkozni, illetve a megadott kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd *Kommunikációs helyzetek és szándékok* című rész),
- különböző fajtájú szövegeket írni a *Témakörök* című részben megadott témákhoz kapcsolódóan,
- koherens szövegeket létrehozni (előre- és visszautalással, alapvető szinonimákkal és kötőszavakkal),
- mondanivalóját logikusan és az adott szövegfajta követelményeinek megfelelően elrendezni, valamint írásművét megfelelően felépíteni és tagolni,
- a szövegfajtának, a közlési szándéknak, a címzethez való viszonyának megfelelő stílust és hangnemet választani,
- az adott szövegfajta formai sajátosságainak megfelelő írásművet létrehozni,
- úgy kifejezni magát, hogy esetleges nyelvtani pontatlansága, szóhasználata ne akadályozza a megértést.
- gondolatait nyelvhelyességi szempontból pontosan kifejezni,
- álláspontját, érvrendszerét következetesen, összetetten, árnyaltan kifejteni.

A vizsgázónak olyan szövegeket kell létrehoznia, amelyek

- valós kommunikációs szándékkal jönnek létre,
- az olvasó számára világosak, érthetőek és alkalmasak a kommunikációs cél elérésére,
- szövegfajtája meghatározott,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,
- megírásához nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A vizsgán az alábbi szövegfajtákat kell létrehozni:

- üzenet, emlékeztető,
 - rövid személyes jellegű közlés,
 - naplóbejegyzés,
 - üdvözlőlap,
 - meghívó,
 - magánjellegű vagy intézménynek szóló levél,
 - egy mű: prózarészlet, drámarészlet, lírai alkotás adott szempontú elemzése,
 - kép, képsorok leírása, összevetése,
 - érvelés nyelvi, irodalmi, kulturális kérdésekről (a feladat tartalmaz egy szövegrészletet),
 - két szöveg adott szempontú összehasonlítása. A feladat megjelöli a kiemelt szempontokat (tematikus, stílusbeli).
- A szövegek között megjelenhet a mindenkori kortárs irodalom.

A két szint közötti különbség a témák megközelítésében, a létrehozandó szövegek terjedelmében, a nyelvi megformálás jellemzőiben jelenik meg.

A vizsgázó emelt szinten az adott témát általánosabban is képes megközelíteni, és átfogó problémaként tárgyalni.

A nyelvi megformálásra az jellemző, hogy a vizsgázó emelt szinten részletesen, választékos szókinccsel és igényesebb nyelvi szerkezeteket használva ír.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

A feladatok a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* című listákra épülnek.

Az íráskészség mérése során valós kommunikációs helyzetet teremtünk, azaz megadjuk a szituációt, amelyben az írásmű keletkezik, az ehhez illeszkedő szövegfajtát, továbbá meghatározzuk az írásmű célját, témáját és címzettjét, valamint a szöveg írója és olvasója közötti kapcsolat jellegét. Mindezek meghatározzák a szöveg stílusát és hangnemét.

A vizsgán az alábbi feladattípus fordulhat elő:

– a vizsgázó írásban reagál a megadott verbális és/vagy vizuális segédanyagokra a megadott irányító szempontok alapján.

A vizsga 2 feladatból áll.

Az *első feladatban* a vizsgázó informatív szövegre reagál írásban egy körülbelül 80–100 szó terjedelmű szöveg megírásával.

A *második feladatban* a vizsgázó két téma közül választhat. A kiválasztott témáról a megadott irányító szempontok alapján a vizsgázónak körülbelül 300–350 szó terjedelmű szöveget kell írnia, amelyben ki kell fejtenie véleményét is.

Értékelés

Általános kritériumok:

– a tartalmi kifejtés kritériumai: a téma megértése, nyelvi és irodalmi műveltség, kultúrtörténeti asszociációk, személyes állásfoglalás, világismeret, lényegkiemelés,

– a szöveg megszerkesztettségének kritériumai: a kért műfajnak való megfelelés, tagolás, szerkezeti arányosság, a terjedelem megtartása,

– a szöveg nyelvi minőségének kritériumai: a köznyelvi norma biztos ismerete: nyelvtan, szókinccs, helyesírás, szabados előadásmód, olvasható kézírás, rendezett írásképek.

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Szóbeli vizsga

Beszédkésztség, szlovén nemzetiségi tartalom

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e az érettségi követelményekben megfogalmazott nyelvi szinten gondolatait szlovén nyelven szóban kifejezni és valós kommunikációs szándékoknak megfelelő beszélgetést folytatni.

A vizsga azt méri, hogy a vizsgázó milyen mértékben és milyen minőségben képes szóbeli tranzakcióra és interakcióra, amelynek egyaránt részét képezik a receptív és a produktív (beszédértés, beszédkésztség) készségek. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvételre.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

– a megadott helyzetekben és szerepekben megnyilatkozni, illetve a megadott kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd *Kommunikációs helyzetek és szándékok* című rész),

– megadott témákról (irodalom, kultúra, nyelv) szóló beszélgetésekben részt venni (lásd a *Témakörök* című rész),

– mondanivalóját érthetően és összefüggően kifejezni,

– úgy beszélni, hogy kiejtése, hanglejtése, beszédtempója ne akadályozza a megértést,

– egyszerű kommunikációs stratégiákat alkalmazni,

– beszédében a célnyelvi udvariasság és a megfelelő stílus alapszabályait alkalmazni,

– úgy kifejezni magát, hogy esetleges nyelvtani és lexikai pontatlansága ne akadályozza a megértést.

– gondolatait árnyaltan kifejezni, álláspontját, érvrendszerét következetesen, folyamatosan, összetetten kifejezni,

– olyan kiejtéssel, hanglejtéssel és tempóban beszélni, hogy beszéde jól érthető legyen,

– változatos kommunikációs stratégiákat alkalmazni,

– gondolatait nyelvhelyességi szempontból pontosan kifejezni,

– az összetettebb gondolatmenetnek megfelelő igényes mondatszerkesztéssel beszélni.

A feladatok és a tételek jellemzői

A vizsgafeladatokban előforduló helyzetek és szerepek a Kommunikációs helyzetek és szándékok, a Témakörök valamint az Nyelvtani ismeretek, szerkezetek című listákra épülnek.

A feladatok tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének, és teljesítésükhöz nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A feladat-meghatározás egyértelműen megadja a szituációt és a vizsgázó szerepének leírását.

A vizsgabeszélgetésben az aktív szerepet a vizsgázó játssza.

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- vita (véleménykülönbség megjelenítése és áthidalása),
- önálló témakifejtés verbális és/vagy vizuális segédanyagok alapján.

A feladat-meghatározás és a verbális segédanyagok szlovén nyelvűek, nyelvi szintjük alacsonyabb a receptív készségeket mérő vizsgarészek nyelvi szintjénél. A vizuális segédanyagok a szlovén nemzetiség kultúrkörét reprezentálják.

A szóbeli vizsgarészhez a tételek a Részletes érettségi vizsgakövetelmények alapján központilag készülnek. A tételsor 20 tételből áll. A tételsor a szlovén nemzetiség irodalmát, kultúráját, nyelvét dolgozza fel a *Témakörök és a Nyelvtani ismeretek, szerkezetek*, című fejezetek alapján.

A tételt a vizsgázó húzza, a felkészülési idő 10 perc. A szóbeli vizsgarész 20 perc időtartamú.

A vizsgarész rövid *bevezető társalgással* kezdődik. A kérdések célja az, hogy a vizsgázó ráhangolódjon a szlovén nyelv használatára. Az itt elhangzottak nem számítanak be a vizsgaeredménybe.

Az *első feladatban* a vizsgázó egy vagy több szlovén nyelven íródott – a Témakörök c. rész tartalmához kapcsolódó – idézetet értelmez és fejt ki véleményét, miközben a vizsgáztató vitára serkentő kijelentéseire is reagálnia kell.

A *második feladatban* a vizsgázónak egy irodalmi vagy nyelvi, vagy a szlovén nemzetiség kultúrájával kapcsolatos témát kell részletesen és összefüggően kifejtenie, megadott szempontok alapján. A felhasználandó segédanyag lehet kép, fénykép, ábra, térkép vagy rövid írott szöveg. A vizsgáztató előre meghatározott, további véleménynyilvánításra ösztönző kérdéseket tehet fel.

A felkészülés során szótár nem használható, azonban irodalmi szöveggyűjtemény, a vizsgakövetelményekben megjelölt szerzők köteteinek, műveinek használata megengedett, ezeket a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja.

A két szint közötti különbség a témák megközelítésében és a nyelvi teljesítmény színvonalában, azaz a nyelvi megformálás jellemzőiben jelenik meg.

Emelt szinten a vizsgázó az adott témáról az általánosítás szintjén is tud beszélgetni és véleményt nyilvánítani.

A nyelvi megformálásra az a jellemző, hogy a vizsgázó választékosan, árnyaltabban fejezi ki magát. A feladat-meghatározás és a verbális segédanyagok szlovén nyelvűek, nyelvi szintjük alacsonyabb a receptív készségeket mérő vizsgarészek nyelvi szintjénél. A vizuális segédanyagok a szlovén nemzetiség kultúrkörét reprezentálják.

Értékelés

Általános értékelési kritériumok:

- tartalom: témataratás, nyelvi, irodalmi, kulturális tájékozottság, problémaérzékenység,
- előadásmód: a témának megfelelő világos felépítés, lényegkiemelés,
- nyelvi megformáltság.

Az értékelés központilag kidolgozott egyéni értékelőlapon történik. Az értékelési útmutató tartalmazza az értékelési szempontok részletes leírását.”

50. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc	180 perc	20 perc
100 pont	50 pont	100 pont	50 pont

A vizsgán semmilyen segédeszköz nem használható.

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Középszint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc
100 pont	50 pont
Feladatlap	Az egészségügyi alapismeretek tételsor alapján témakörök bemutatása. „A” feladat egészségtan, emberi test, „B” feladat általános és személyiség-lélektan, fejlődés-lélektan és szocializáció, gondozástan
180 perc	
Teszt jellegű feladatok	
50 pont	
	Rövid válaszokat igénylő feladatok
	50 pont

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

A központilag összeállított írásbeli vizsga célja, hogy ellenőrizhető képet adjon a vizsgázó tudásáról ismeretek és képességek és az alkalmazás tekintetében egyaránt. A vizsga elősegíti, hogy a vizsgázók teljesítményei, az egyes iskolákban folyó vizsgák összemérhetőek legyenek és hozzájárul ahhoz is, hogy az oktatás eredményessége objektívebben legyen mérhető.

Az írásbeli vizsga az alábbiakra helyezi a hangsúlyt:

- az emberi test szerkezetének és működésének a felidézésére,
- az egészséges életmóddal, az egészség megőrzésével, a prevencióval kapcsolatos tények felidézésére,
- szomatikus, szociális, pszichés jelenségek közötti kapcsolatok felismerésére,
- élettani, pszichológiai folyamatok, fejlődési szakaszok leírására,
- az egészséges ember életkorok szerinti gondozásának leírására.

Az írásbeli vizsgán összességében 180 perc áll a vizsgázók rendelkezésére.

A központi írásbeli feladatsor megoldásához semmilyen segédeszköz nem használható.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Feladattípusok

A feladattípusok formai szempontból a következők:

Feleletválasztó feladatok (teszt jellegű)

- egyszerű választás (Húzza alá!)
- illesztés (Párosítás, csoportosítás!)
- sorrend meghatározása

Feleletalkotó feladatok (rövid válaszokat igénylő)

- rövid válasz (meghatározás)
- több jellemző felsorolása/megnevezése
- adatok kiegészítése

Tartalmi szerkezet

A vizsga tematikája a középszintű követelményrendszerben megadott bármely témakört érintheti.

Az érettségi vizsgán az írásbeli összpontszám fele-fele arányban a teszt jellegű feladatok és a rövid válaszokat igénylő feladatok megoldásával érhető el.

A központi írásbeli ismeretanyagának összeállítása az egyes témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul.

A 12–15 feladatból álló teszt jellegű feladatokban és a 12–15 feladatból álló, rövid választ igénylő feladatokban különböző arányban jelennek meg az egészségügyi alapismeretek témakörei.

Arányok:

- Egészségtan 30%
- Emberi test 40%
- Gondozástan 30%

Feladatok jellemzői:

A feladatok az előírt ismeret és képesség jellegű követelményeknek felelnek meg.

A rövid válaszokat igénylő feladatok esetenként egy-egy részfeladatot is tartalmazhatnak.

	Kompetenciák	%
Teszt jellegű feladatok	Alapfogalmak ismerete, definiálása	10
	Összefüggések ismerete, megértése	20
	Tájékozódás az ember szomatikus felépítésében, működésében	20
Rövid válaszokat igénylő feladatok	Alapfogalmak használata	10
	Szakkifejezések használata	10
	Összefüggések értelmezése	10
	Tájékozódás az ember szomatikus felépítésében, működésében	20
	Összesen	100

Lehetséges feladattípusok

1. Fogalmak meghatározása, magyarázata, hozzárendelése állításokhoz
2. Folyamatszakaszok sorrendjének megállapítása
3. Ok-okozati összefüggések felismerése
4. Ábrák felismerése, ábraelemzés
5. Tényadatok rendezése megadott szempontok szerint

Az írásbeli feladatlapon értékelése

A teszt jellegű feladatok és a rövid válaszokat igénylő feladatok értékelésénél kötelező a központilag összeállított javítási-értékelési útmutató alkalmazása. A javítás során a meghatározott pontozást kell alkalmazni.

Szóbeli vizsga

A szóbeli vizsga alapvetően az egészségügyi alapismeretek követelményeiben megadott témák bemutatását és egyben az elsajátított alkalmazását várja el a vizsgázótól. A szóbeli vizsgán kiderül, hogy a vizsgázó képes-e a tényeket, fogalmakat, törvényszerűségeket szabatosan definiálni, a megszerzett ismeretei felhasználásával képes-e megmagyarázni az összefüggéseket.

A szóbeli vizsgán a vizsgázó a kihúzott „A” és „B” feladatok kérdéseire válaszol.

A szóbeli tételek száma minimum 20 darab.

A szóbeli vizsgán semmilyen segédeszköz nem használható.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői*Tartalmi szerkezet*

A szóbeli vizsga témakörei

1. Egészségtan (25%)
2. Emberi test (25%)
3. Általános és személyiség-lélektan (10%)
4. Fejlődéslélektan és szocializáció (10%)
5. Gondozástan (30%)

Tételtípusok

Minden szóbeli tétel két feladtból („A” és „B”) áll. Az „A” feladat egészségtan, emberi test témaköreiből áll. A „B” feladat általános és személyiség-lélektan, fejlődéslélektan és szocializáció, gondozástan témaköreiből áll.

A tételcímek jellemzői, összeállításuk

A szóbeli tételek címe az előírt témakörök és vizsgakövetelmények alapján kerül megfogalmazásra. A tételek összeállításánál törekedni kell a változatos, problémamegoldást ösztönző, egyértelmű megfogalmazásokra.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelés a vizsgakövetelmények szerint az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik:

Szempontok, kompetenciák	Pontszámok		
	A	B	Összesen
A feladat megértése, témátartás, a lényeg kiemelése	10	10	20
Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása	5	5	10
Világosság, szabatoság, a felelet felépítettsége	5	5	10
Összefüggések problémaközpontú bemutatása	5	5	10
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	25	25	50

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Emelt szint		
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	
180 perc	20 perc	
100 pont	50 pont	
Feladatlap	Az egészségügyi alapismeretek központi tételsor alapján a témakörök bemutatása. „A” feladatok egészségtan, emberi test, „B” feladatok általános és személyiség-lélektan, fejlődéslélektan és szocializáció, gondozástan	
180 perc		
Teszt jellegű feladatok		Rövid választ igénylő feladatok
60 pont		40 pont

Írásbeli vizsga**Általános szabályok**

Az írásbeli vizsga célja, hogy viszonylag teljes és ellenőrizhető képet adjon a vizsgázó tudásáról az ismeretek és képességek tekintetében egyaránt. A vizsga elősegíti, hogy a vizsgázók teljesítményei, az egyes iskolákban folyó vizsgák összemérhetőek legyenek, és hozzájárul ahhoz is, hogy az oktatás eredményessége objektívebben legyen mérhető.

Az írásbeli vizsga az alábbiakra helyezi a hangsúlyt:

- az emberi test szerkezetének és működésének a felidézésére, az életműködések jellemzésére,
- az emberi szervezet működésével kapcsolatos ismeretek alkalmazására,
- az egészséges életmóddal, az egészség megőrzésével, a prevencióval kapcsolatos tények felidézésére,
- az összefüggések elemzésére, alkalmazás szintű feladatok megoldására
 - = szomatikus, szociális, pszichés jelenségek közötti kapcsolatok felismerésére, ok-okozati összefüggések elemzésére,
 - = élettani, pszichológiai folyamatok, fejlődési szakaszok leírására, a fejlődés törvényszerűségei alapján ismereteinek integrált alkalmazására,
 - = az egészséges ember életkorok szerinti gondozásának leírására, alkalmazás szintű feladatok megoldására.

A központi írásbeli feladatsor megoldásához semmilyen segédeszköz nem használható.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői*Tartalmi szerkezet*

A vizsga tematikája az emelt szintű követelményrendszerben megadott bármely témakört érintheti.

A feladatlap ismeretanyagának kiválasztása a témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul. A feladattípusok pedig az előírt képességjellegű követelményeknek felelnek meg.

Az emelt szintű érettségi vizsgán az írásbeli összpontszám 60%-ban teszt jellegű feladatok és 40%-ban rövid választ igénylő feladatok megoldásával érhető el.

A 15–18 feladatból álló teszt jellegű, és a 10–12 feladatból álló, rövid választ igénylő feladatokban különböző arányban jelennek meg az egészségügyi alapismeretek témái.

Arányok:

Egészségtan	20%
Emberi test	40%

Általános és személyiség-lélektan	10%
Fejlődéslélektan-szocializáció	10%
Gondozástan	20%

Az egyes képességjellegű követelményekhez rendelt arányok azt a célt szolgálják, hogy teljes egészében érvényesüljenek a megfogalmazott fejlesztési követelmények.

A feladatok jellemzői

A feladatok az előírt ismeret és képesség jellegű követelményeknek felelnek meg.

A rövid válaszokat igénylő feladatok esetenként egy-egy részfeladatot is tartalmazhatnak.

	Kompetenciák	%
Teszt jellegű feladatok	Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása	10
	Szakkifejezések használata	10
	Összefüggések ismerete, értelmezése	20
	Tájékozódás az ember szomatikus és pszichés működésében	20
Rövid válaszokat igénylő feladatok	Alapfogalmak, szakkifejezések használata	10
	Összefüggések ismerete, értelmezése	10
	Tájékozódás az ember szomatikus és pszichés működésében	20
	Összesen	100

Lehetséges feladattípusok

1. Fogalmak meghatározása, magyarázata, hozzárendelése állításokhoz
2. Folyamatszakaszok sorrendjének megállapítása
3. Ok-okozat összefüggések felismerése
4. Ábrák felismerése, ábraelemzés
5. Tényadatok rendezése megadott szempontok szerint

Feladattípusok

A feladattípusok formai szempontból a következők:

Feleletválasztó feladatok (zárt feladatok)

- egyszerű választás (Húzza alá!)
- illesztés (Párosítás, csoportosítás!)
- sorrend meghatározása

Feleletalkotó feladatok

- rövid válasz (meghatározás)
- több jellemző felsorolása/megnevezése
- adatok kiegészítése

Az írásbeli feladatlapon értékelése

A teszt jellegű feladatok és a rövid válaszokat igénylő feladatok értékelésénél kötelező a központilag összeállított javítási-értékelési útmutató alkalmazása.

Szóbeli vizsga

A szóbeli vizsga alapvetően az egészségügyi alapismeretek követelményeiben megadott témák bemutatását és egyben az elsajátított alkalmazását várja el a vizsgázótól. A szóbeli vizsgán kiderül, hogy a vizsgázó képes-e a tényeket, fogalmakat, törvényszerűségeket szabatosan definiálni, a megszerzett ismeretei felhasználásával képes-e megmagyarázni az összefüggéseket.

A szóbeli vizsgán a vizsgázó a kihúzott „A” és „B” feladatok kérdéseire válaszol.

A szóbeli tételsor legalább 20 tételből áll.

A szóbeli vizsgán semmilyen segédeszköz nem használható.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli vizsga alapvetően az egészségügyi alapismereteknek a követelményekben megadott témáinak bemutatását és egyben az elsajátított alkalmazását várja el a vizsgázóktól.

Tartalmi szerkezet

Egészségtan	25%
Emberi test	25%
Általános és személyiség-lélektan	15%
Fejlődéslélektan-szocializáció	15%
Gondozástan	20%

A szóbeli vizsga témakörei:

Egészségtan
Emberi test
Általános személyiség-lélektan
Fejlődéslélektan-szocializáció
Gondozástan

Tételtípusok

Minden szóbeli tétel két részből áll.

„A” rész: egészségtan, emberi test

„B” rész: fejlődéslélektan, gondozástan, általános személyiség-lélektan

A tételek jellemzői, összeállításuk

A szóbeli tételek címe az előírt témakörök és vizsgakövetelmények alapján központilag kerül megfogalmazásra. A szóbeli tételeket az országos vizsgaközpont készítteti el, és eljuttatja a tantárgyi bizottsághoz.

A tételek összeállításánál törekedni kell a változatos problémamegoldást ösztönző egyértelmű megfogalmazásokra.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelés a vizsgakövetelmények szerint az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik.

Szempontok, kompetenciák	Pontszámok		
	A	B	Összesen
A feladat megértése, témataratás, a lényeg kiemelése	10	10	20
Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása	5	5	10
Világosság szabatosság, a felelet felépítettsége	5	5	10
Összefüggések problémaközpontú bemutatása	5	5	10
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	25	25	50”

51. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA**A vizsga részei**

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc	180 perc	20 perc
100 pont	50 pont	100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	nem programozható számológép; körző; vonalzó.	NINCS	nem programozható számológép; körző; vonalzó.	NINCS

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	NINCS	NINCS	NINCS

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Középszint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc
100 pont	50 pont
Feladatlap	Szociális alapismeretek tételsor alapján témakörök bemutatása
180 perc	
Szociális alapismeretek központi írásbeli feladatsor megoldása	
100 pont	

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

A központilag összeállított írásbeli vizsga célja, hogy ellenőrizhető képet adjon a vizsgázó szociális alapismeretek tantárgyi tudásáról az ismeretek, a megértés és az alkalmazás tekintetében egyaránt. A vizsga elősegíti, hogy a vizsgázók teljesítményei, az egyes iskolákban folyó vizsgák összemérhetőek legyenek, és hozzájárulhat ahhoz is, hogy az oktatás eredményessége objektívebben mérhető legyen.

Az írásbeli vizsgán 180 perc áll a vizsgázók rendelkezésére.

Az írásbeli feladatok megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép; körző; vonalzó.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Tartalmi szerkezet

A középszintű érettségi vizsgán az írásbeli összpontszám egyrészt a szociális alapismeretek írásbeli központi kérdés-sor egyszerű, rövid választ igénylő (teszt jellegű) kérdéssorának megválaszolásával, másrészt a szociális alapismeretek szöveges (kifejtendő írásbeli) feladatok megoldásával érhető el.

A központi írásbeli ismeretanyagának összeállítása az egyes témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul.

A feladatsorban közel azonos arányban jelennek meg a pszichológiai alapismeretek, a társadalomismeret és szociál-politika fogalmi, törvényszerűségei, jelenségei és összefüggései. A kérdéstípusok az előírt ismeret és képesség jellegű követelményeknek felelnek meg.

Szociális alapismeretek írásbeli szöveges feladatainak megoldásai alkalmazás jellegű követelményekre is építenek.

Feladatok és a feladatok jellemzői

Kompetenciák	%
Problémaközpontú gondolkodás	20
A szaknyelv alkalmazása	25
A feladat megértése, témataratás, a lényeg kiemelése	25
Az ember elhelyezése társas környezetben	30
Összesen	100

Lehetséges feladattípusok

1. Dokumentumok egy-egy részletének összehasonlítása, a különbségek okainak értelmezése
2. Dokumentumok alapján következtetések, értékelések megfogalmazása
3. Fogalmak magyarázata, hozzárendelése korhoz, területhez, személyekhez

4. Események, feladatok közötti sorrendiség megállapítása
5. Ok-okozati összefüggések feltárása, az eltérések bemutatása
6. Célok és következmények megkülönböztetése
7. Tényadatok rendezése megadott szempontok szerint
8. Egyszerű ábra, séma, táblázat készítése
9. Egyéb

A feladatokra, részfeladatokra javasolt maximális pontszámok tükrözzék a feladatok nehézségi fokát.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az értékelésnél kötelező a központilag összeállított javítási-értékelési útmutatónak való megfelelés. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat az útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontozást kell alkalmazni.

Szóbeli vizsga

A szóbeli tételsor legalább 20 tételből áll.

A szóbeli vizsgán semmilyen segédeszköz nem használható.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A tételek címeinek jellemzői, összeállításuk

A szóbeli tételek címét és részleteit az előírt témakörök és vizsgakövetelmények alapján kell meghatározni. A tételek összeállításánál törekedni kell változatos, a problémamegoldást ösztönző feladatok megfogalmazására.

A szóbeli vizsga tételei komplex témákat ölelnek fel, így lehetőség nyílik egy téma több oldalról történő megközelítésére.

A szóbeli vizsga tételei alapvetően két témakört ölelnek fel. A két témakör mindegyikének ismerete fontos a szociális szakképesítésre készülő érettségizők számára, ezért minden tétel *A) és B)* feladatból áll. Az *A)* feladat a pszichológiai alapismeretekből, a *B)* feladat társadalomismeret és szociálpolitika témaköreiből épül fel.

A tételek tartalmazhatnak életszerű feladatokat, egyszerű eseteleírásokat. A szóbeli vizsgán a vizsgázó a kihúzott tétel kérdéseire válaszol.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli témakörei

Pszichológiai alapismeretek:

Általános lélektan

Személyiség-lélektan

Fejlődéslélektan

Szocializáció

Szociálpszichológia

Szakmai kommunikáció

Társismeret

Csoportmunka

Társadalomismeret és szociálpolitika:

A politika

Társadalomismeret

Az életmód

A család

A szociálpolitika

Tételtípusok

Minden szóbeli tétel két témakört ölel fel.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli feleletet a vizsgakövetelmények szerint az alábbi szempontok és kompetenciák alapján kell értékelni:

Szempontok, kompetenciák	Pontszámok		
	A	B	Összesen
A feladat megértése, témátartás, a lényeg kiemelése	5	5	10
Az ember holisztikus megközelítése, a téma megközelítésének sokszínűsége	5	5	10

Szempontok, kompetenciák	Pontszámok		
	A	B	Összesen
Világosság, nyelvhelyesség, a felelet felépítettsége A szakmai nyelv használata	5	5	10
Az ember és a társadalom értékalapú megközelítése A téma problémaközpontú bemutatása	10	10	20
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	25	25	50

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	20 perc
100 pont	50 pont
Feladatlap	Szociális alapismeretek központi tételsor alapján témakörök bemutatása
180 perc	
Szociális alapismeretek központi írásbeli feladatsor megoldása	
100 pont	

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

A központilag összeállított írásbeli vizsga célja, hogy ellenőrizhető képet adjon a vizsgázó szociális alapismeretek tantárgyi tudásáról az ismeretek, a megértés és az alkalmazás tekintetében egyaránt. A vizsga elősegíti, hogy a vizsgázók teljesítményei, az egyes iskolákban folyó vizsgák összemérhetőek legyenek, és hozzájárulhat ahhoz is, hogy az oktatás eredményessége objektívebben mérhető legyen.

Az írásbeli vizsgán összességében 180 perc áll a vizsgázók rendelkezésére.

Az írásbeli feladatok megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép; körző; vonalzó.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Tartalmi szerkezet

Az emelt szintű érettségi vizsgán az írásbeli összpontszám egyrészt, a szociális alapismeretek írásbeli központi kérdéssor egyszerű, rövid választ igénylő (teszt jellegű) kérdéssorának megválaszolásával, másrészt a szociális alapismeretek szöveges (kifejtendő írásbeli) feladatok megoldásával érhető el.

A központi írásbeli ismeretanyagának összeállítása az egyes témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul.

Az írásbeli vizsga szociális alapismeretek központi feladatokban közel azonos arányban jelennek meg a pszichológiai alapismeretek és a társadalomismeret és szociálpolitika fogalmai, törvényszerűségei, jelenségei és összefüggései. A kérdéstípusok az előírt ismeret és képesség jellegű követelményeknek felelnek meg.

Szociális alapismeretek írásbeli szöveges feladatainak megoldásai alkalmazás jellegű követelményekre is építenek.

Kompetenciák	%
Problémaközpontú gondolkodás	20
A szaknyelv alkalmazása	25
A feladat megértése, témataartás, a lényeg kiemelése	25
Az ember elhelyezése társas környezetében	30
Összesen	100

Lehetséges feladattípusok

1. Dokumentumok egy-egy részletének összehasonlítása, a különbségek okainak értelmezése
2. Dokumentumok alapján következtetések, értékelések megfogalmazása
3. Fogalmak magyarázata, hozzárendelése korhoz, területhez, személyekhez
4. Események, feladatok közötti sorrendiség megállapítása
5. Ok-okozati összefüggések feltárása, az eltérések bemutatása

6. Célok és következmények megkülönböztetése
7. Tényadatok rendezése megadott szempontok szerint
8. Egyszerű ábra, séma, táblázat készítése
9. Egyéb

A feladatokra, részfeladatokra javasolt maximális pontszámok tükrözzék a feladatok, részfeladatok nehézségi fokát.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az értékelésnél kötelező a központilag összeállított javítási-értékelési útmutatónak való megfelelés. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat az útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontozást kell alkalmazni. Az emelt szintű írásbeli feladatlap javításáról, értékeléséről az országos vizsgaközpont gondoskodik.

Szóbeli vizsga

A szóbeli tételsor legalább 20 tételből áll.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli vizsga tételei komplex témákat ölelnek fel, így lehetőség nyílik egy téma több oldalról történő megközelítésére.

A szóbeli vizsga tételei alapvetően két témakört ölelnek fel. A két témakör mindegyikének ismerete fontos a szociális szakképesítésre készülő érettségizők számára, ezért minden tétel *A)* és *B)* feladatból áll. Az *A)* feladat a pszichológiai alapismeretekből, a *B)* feladat társadalomismeret és szociálpolitika témaköreiből épül fel.

A tételek tartalmazhatnak életszerű feladatokat, egyszerű eseteleírásokat. A szóbeli vizsgán a vizsgázó a kihúzott tétel kérdéseire válaszol.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli témakörei

Pszichológiai alapismeretek:

Általános lélektan

Személyiség-lélektan

Fejlődéslélektan

Szocializáció

Szociálpszichológia

Szakmai kommunikáció

Társismeret

Csoportmunka

Társadalomismeret és szociálpolitika:

A politika

Társadalomismeret

Az életmód

A család

A szociálpolitika

Tételtípusok

Minden szóbeli tétel két témakört ölel fel.

A tételek jellemzői, összeállításuk

A szóbeli tételek címét és részleteit az előírt témakörök és vizsgakövetelmények alapján kell meghatározni. A szóbeli tételeket az országos vizsgaközpont készítteti el, és eljuttatja a tantárgyi bizottsághoz.

A tételek összeállításánál törekedni kell változatos, a problémamegoldást ösztönző feladatok megfogalmazására.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli feleletet a vizsgakövetelmények szerint az alábbi szempontok és kompetenciák alapján kell értékelni:

Szempontok, kompetenciák	Pontszámok		
	A	B	Összesen
A feladat megértése, témataratás, a lényeg kiemelése	5	5	10
A téma megközelítésének sokszínűsége Az ember holisztikus megközelítése	5	5	10

Szempontok, kompetenciák	Pontszámok		
	A	B	Összesen
Világosság, nyelvhelyesség, a felelet felépítettsége A szakmai nyelv használata	5	5	10
Az ember és a társadalom értékalapú megközelítése A téma problémaközpontú bemutatása	10	10	20
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	25	25	50''

52. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc	180 perc	20 perc
100 pont	50 pont	100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	nem programozható számológép	NINCS	nem programozható számológép	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	NINCS	NINCS	NINCS

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Középszint			
Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga	
180 perc		15 perc	
100 pont		50 pont	
Feladatlap		Pedagógiai gyakorlati feladatok logikai feldolgozása	
180 perc			
Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok megoldása	Szöveges (kifejtendő) feladatok megoldása		
50 pont	50 pont		

A vizsga célja

A középszintű vizsgán meghatározó jelentőségű azon kompetenciák feltárása, mérése, melyből megállapítható, hogy a vizsgázó

- tájékozott-e az oktatás szakmacsoportos tárgy ismeretanyagában
- tudja-e használni a pedagógiai, pszichológiai fogalmakat, a szaknyelvet
- rendelkezik-e korszerű pedagógiai szemlélet- és gondolkodásmóddal, mely lehetővé teszi számára a nevelés körébe tartozó különböző alapproblémák felismerését

- képes-e a pedagógiai szituációkban szerzett tapasztalatai és elméleti ismeretei integrálására
- fel tudja-e használni ismereteit önmaga és mások viselkedésének elemzésére
- képes-e ismeretei meggyőző kommunikálására, önálló véleményalkotásra

Alapelvek

A középszintű vizsga a jelöltektől az egyszerűbb ismeretszerzési eljárásokat, kifejezőképességeket, a rendszerezés és alkalmazás alapvető formáit, valamint az érettségi utáni szakképzés megalapozásához szükséges motívumok és képességek meglétét kéri számon.

A feladatokban megjelenő kompetenciák arányai

Az itt felsorolt kompetencia arányok a feladatok összeállítására, nem pedig a tanulói tevékenységek értékelésére vonatkoznak.

Kompetenciák	Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok (%)	Szöveges (kifejtendő) feladatok (%)	Szóbeli
Pszichológiai ismeretek tematikus bemutatása	35%	40%	
Pedagógiai ismeretek tematikus bemutatása	35%	40%	
Pedagógiai gyakorlati feladatok logikai feldolgozása			80%
A szaknyelv alkalmazása	30%	20%	20%

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsga célja, hogy viszonylag teljes és ellenőrizhető képet adjon a vizsgázó tudásáról a képességek és az ismeretek tekintetében egyaránt. A vizsga elősegíti, hogy a vizsgázók teljesítményei, az egyes iskolákban folyó vizsgák eredményei összemérhetőek legyenek, és hozzájárulhat ahhoz is, hogy az oktatás eredményessége objektívebben mérhető legyen.

Az írásbeli feladatok megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Tartalmi szerkezet

A feladatlap ismeretanyagának kiválasztása a témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul. A feladattípusok pedig az előírt képesség jellegű követelményeknek felelnek meg. Az egyes követelményekhez rendelt arányok azt a célt szolgálják, hogy teljes egészében érvényesüljenek a megfogalmazott fejlesztési követelmények.

Arányok

Az írásbeli feladatait 50%-ban a pszichológiai, 50%-ban a pedagógiai modul témaköréhez kapcsolódó feladatok alkotják, az egyes témakörökhöz tartozó témák arányainak figyelembevételével.

Feladattípusok

A középszintű érettségi vizsgán az írásbeli összpontszám 50%-ban egyszerű, rövid választ igénylő (teszt jellegű) feladatok megoldásával és 50%-ban szöveges (kifejtendő) kérdésekre adott válaszokkal érhető el. A feladatlapok a részletes követelményekben meghatározott tartalmak tudására és megértésének mérésére, valamint az alábbi kompetenciák meglétére irányulnak.

	Kompetenciák	%
Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok	alapfogalmak ismerete, definiálása, alkalmazása	15
	név, adat, ábra felismerése	15
	összefüggések ismerete és alkalmazása	20
Szöveges (kifejtendő) feladatok	ismeretelemző- értékelő, önálló gondolkodás	20
	témataartás, lényegkiemelő és rendszerező képesség	30

Az egyszerű, rövid választ igénylő feladatok

Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok alatt azokat a többségében zárt végű feladatokat kell érteni, melyek legtöbbször pontosan körülírható válaszokat várnak el a vizsgázóktól.

Lehetséges feladattípusok

1. Tényadatok rendezése megadott szempont szerint (tartalmi szempontból igaz-hamis, helyes-helytelen állítás kiválasztása)

2. Egyszerű ábra, séma, táblázat készítése
3. Képfelismerés, képelemzés, ábraelemzés
4. Fogalmak magyarázata, hozzárendelése korhoz, személyhez, témához
5. Összefüggések felismerése, kiegészítése (ok-okozat)
6. Célok és következmények megkülönböztetése
7. A megegyezés és különbség feltárása
8. Összetartozó fogalmak kiválasztása
9. A különbségek okainak feltárása, értelmezése
10. Egyéb

A teszt jellegű feladatcsoport 15–20 feladatból áll.

Szöveges (kifejtendő) feladatok

Szöveges feladatnak az tekinthető, ahol néhány összefüggő mondatban vagy hosszabb szövegben kell kifejteni a válaszokat.

Feladattípusok

1. Szöveges, problémamegoldó (rövidebb) feladat

E feladattípusban néhány mondatban 8–10 sorban (kb. 50–60 szó) kell megoldani a kitűzött feladatot.

2. Hosszabb szöveges, elemző feladat

A feladatot 20–25 soros szövegben (kb. 100–120 szóban) kell megoldani.

Az egyik feladatot pedagógiai forrásanyag segítségével 20–25 soros szerkesztett szövegben kell megoldani.

A szöveges feladatok száma 4–6, a témakörök közötti arányt a szöveges feladatoknál is be kell tartani.

Az írásbeli feladatlapon értékelése

Az írásbeli feladatok értékelésénél kötelező a központilag összeállított javítási-értékelési útmutatónak való megfelelés. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat a javítási-értékelési útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontozást kell alkalmazni.

A szöveges jellegű feladatok értékelése az alábbi táblázat alapján történik.

	Mennyiségi szempontok		Minőségi szempontok		Kifejezőképesség	
	elemei	aránya	elemei	aránya	elemei	aránya
Problémamegoldó (rövidebb)	Az ismeretek mennyisége	70%	A feladat megértése A szaknyelv használata A lényeg kiemelése	20%	Áttekinthetőség, rendezettség Nyelvhelyesség Helyesírás	10%
Elemző (hosszabb)	Az ismeretek mennyisége	60%	A feladat megértése A lényeg kiemelése A téma kidolgozottsága Az ismeretek mélysége A szaknyelv használata Kreativitás	30%	Áttekinthetőség, rendezettség Nyelvhelyesség Helyesírás Szövegalkotás	10%

Az előírásoknak nem megfelelő feladtválasztás esetén a megoldás nem értékelhető.

Az egyszerű, rövid választ igénylő feladatok esetén kötelező a javítókulcsnak való megfelelés.

Szóbeli vizsga

A szóbeli tétel számát minimum 20 darab.

A szóbeli vizsgán semmilyen segédeszköz nem használható.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli vizsga az elsajátított pedagógiai, pszichológiai ismeretek alkalmazását várja el a vizsgázótól. A gyakorlati feladatok logikai feldolgozása az ismeretelemző-értékelő, önálló gondolkodást, a lényegkiemelő és rendszerező képes-

séget, a kreativitást kívánja meg a vizsgázótól. A pedagógiai helyzetek, döntési szituációk, etikai kérdések értelmezése során megmutatkoznak a vizsgázó jövőbeni szakmai munkájához szükséges személyes, kognitív, szociális és speciális kompetenciák motívumai.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsga témakörei

- Gyakorlati példákban gyermektevékenység (játék, munka, tanulás) elemzése
- Vizsgálati módszerek dokumentumainak használatával pedagógiai/pszichológiai információ gyűjtése, elemzése
- Pedagógiai problémahelyzetek, szituációk megoldásának elemzése, véleményezése
- „Mit tenne, ha” – döntés szituáció megoldása
- Konfliktusmegoldások elemzése, véleményezése

Témakörönként 4–6 tétel összeállítása javasolt.

A tételcímek jellemzői

A szóbeli vizsga tételei komplexek. Részletes kifejtésük forrás használatával a „Részletes követelmények” című fejezet a „Pedagógiai gyakorlati feladatok logikai feldolgozása” című rész alatt található. A komplex elemzés során lehetőség nyílik egy téma több oldalról történő bemutatására a pedagógiai, pszichológiai alkalmazott ismeretek alapján. A tételleket a kérdező tanár állítja össze, a konkrét gyakorlati feladatot a vizsgázók előre nem ismerhetik.

A tételcímek jellemzői, összeállításuk

A tételcímek megfogalmazása

1. a szituáció leírása
2. a feladat meghatározása

a Részletes követelmények 3. pont alapján

A tételek életszerű feladatokat, főképp az óvodai, iskolai nevelés folyamatában előforduló szituációkat, eseteket, problémahelyzeteket tartalmazhatnak. Törekedni kell a feladatok összeállításánál a rövid, világos megfogalmazásra és arra, hogy a feladat megfeleljen a középszintű érettségi szintjének. A feladatokat úgy kell összeállítani, hogy a részletes követelményekben megfogalmazott képesség- és tartalmi követelmények a feladat megoldása során megjelenjenek (pl. eltérő életkorú szereplők, különböző szituációk, különböző tevékenységformák, különböző családi-társadalmi hátterek).

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelés a vizsgakövetelmények alapján az alábbi kompetenciák figyelembevételével történik.

Szempontok, kompetenciák	Pontszámok
A feladat megértése, témataartás, a lényeg kiemelése	10
A pedagógiai, pszichológiai ismeretek mélysége, komplexitása, problémacentrikus bemutatása	15
Összefüggések értelmezése, magyarázata, pedagógiai érzékenység	10
A megközelítés sokszínűsége, a téma kidolgozottsága	5
Önálló véleményalkotás, szakszerű érvelés	5
A szaknyelv alkalmazása, igényes nyelvhasználat, nyelvhelyesség	5
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	50

Egyszerű, rövid választ igénylő mintafeladatok

A helyes válaszok betűjelét karikázza be!

1. Milyen ízlelőterület található a nyelv két oldalán?
 - a) keserű
 - b) édes
 - c) sós
 - d) savanyú
2. Melyik a kakukktojás?
 - a) Pavlov
 - b) Skinner
 - c) Rescola
 - d) Thorndike
3. Harlow kutatásai szerint az érzelmek kialakulásának sorrendje:
 - a) félelem-agresszió-szeretet
 - b) szeretet-félelem-agresszió

- c) agresszió-félelem-szeretet
d) ragaszkodás-félelem-agresszió
4. Feltételes inger feltétlen inger nélkül:
a) generalizációhoz
b) habituációhoz
c) feltétlen gátláshoz
d) kioldáshoz
e) másodlagos megerősítéshez vezet
5. Cselekvésre késztet(het)nek:
a) érzelmek
b) motívumok
c) mindkettő
d) egyik sem
6. Melyik helytelen az alábbi válaszok közül? Az emlékezés folyamata:
a) tárolás
b) bevésés
c) rendelkezésre állás
d) előhívás
7. Mi az egyszerűbb a felidézés vagy a felismerés? Miért? Röviden indokolja válaszát!
8. Hasonlítsa össze a divergens és a konvergens gondolkodást!
9. Önmagunk hatékonyságának átélésére késztet:
a) a kíváncsiság
b) a kompetenciamotívum
c) a külső megerősítés
d) az igényszint
10. A dacreakció
a) melyik életkorban tipikus?
b) miből fakad?
11. Magyarázza meg és hasonlítsa össze az alábbi fogalmakat:
a) belső kontrollos személy
b) külső kontrollos személy
12. Mi a szociometria? Ki dolgozta ki? Hogyan módosította Mérei az eredeti eljárást?
13. A legfontosabb információforrásnak tekintjük az ember érzelmi állapotáról:
a) az arckifejezéseket
b) a gesztusokat
c) a hangulatról szóló verbális beszámolót
d) az öltözködést
14. Mutassa be Maslow szükséglet-hierarchiájának ábráját!
15. Ismerhették-e egymást?
A megfelelő válasz betűjelét írja a pontozott vonalra:
igen=i
nem=n
a) Apáczai Csere János és Comenius
b) Brunszvik Teréz és Ágoston György
c) Mérei Ferenc és Bakonyiné Vincze Ágnes
d) Gáspár László és Bábosik István
16. Döntse el az alábbi megállapítások igazak (i) vagy hamisak (h)! A megfelelő betűjelet írja a kipontozott helyre!
a) az óvodás gyermek számára kitágul a világ, megjelennek a társak, ezért a beszéd intenzíven fejlődik a 3 év folyamán
b) iskoláskorban az egocentrikus beszéd fokozatosan nő
c) az iskolaérettségi fontos feltétele a szituatív beszéd
d) az óvodáskort az első „miért” korszaknak is nevezzük
17. Az egyik fogalom nem igaz az alábbi állításokra.
– Az eredményes pedagógus tulajdonsága (Carl Rogers szerint):
a) hitelesség
b) empátia

- c) pozitív elfogadás
d) engedékenység
18. Az egyik fogalom nem igaz az alábbi állításokra:
– A tanár-diák kapcsolatra jellemző:
a) komplementer
b) bipoláris
c) aszimmetrikus
19. Egészítse ki az alábbi hiányos mondatokat!
a) A személyiség fejlődését az öröklődés, a és a együttesen határozzák meg
b) A pszichikus fejlődés formái az érés és a
c) A testi fejlődés legtöbb jellemzője az óvodáskor vége felé az első
20. Miért szükséges a differenciálás alkalmazása a foglalkozásokon, illetve a tanítási órákon?
Legalább két indokot írjon!

Szöveges (kifejtendő) feladatok

- Jellemezze a nevelési folyamat sajátosságait, összetevőit példákkal illusztrálva!
- Példa segítségével értelmezze a frusztráció és az agresszív viselkedés kapcsolatát!
- Milyen feladatok megoldásában kapott szerepet a báb a következő rövid jelenetben?
Óvónő bábjátéka (kiscsoport)
Bábuk: Kati és Peti zsákbáb
Eseménysor: Testneveléshez készülnek a gyerekek.
Mindenki a cipőhúzással bajlódik. Kati nem tudja felhúzni, sírva fakad. Peti segít neki. Vidáman mennek tornászni.
Milyen nevelési lehetőséget tesz lehetővé a fent leírt játék?
- Csoportosítsa és röviden jellemezze az emberi kapcsolatokat segítő és gátló tényezőket!
- Mutasson rá a hospitálási tapasztalatai alapján a leggyakrabban előforduló nevelési nehézségekre!
- Jellemezze az oktatás szervezeti és munkaformáit az életkori sajátosságok összefüggésében!
- Ismertesse a motiváció alapfogalmait, a motívumok differenciált rendszerét!
Mutassa be az igényszint és teljesítményszint közötti kapcsolatot; ezek alakulása hogyan befolyásolja a sikerorientált és kudarckerülő személyiségvonások kifejlődését!
- Mutassa be a különböző tanulási fajták jellemzőit, azonosságait és különbözőségeit! Értelmezze a tanulási folyamatot, Pavlov, Thorndike, Skinner tanulással kapcsolatos kísérleteit!
- Mutassa be, hogyan hat a gyermekmunka a személyiség fejlődésére? Milyen hasonlóságokat mutat a játékkal? Konkrét példák segítségével jellemezze, milyen feladatokat jelent a gyermekmunka irányítása?
- Mutassa be a különböző családszerkezeteket!
Értékelje a család funkcióját, típusait, az együttnevelés formáit, a személyiségfejlődésre gyakorolt hatásuk alapján példák segítségével!

Szóbeli mintafeladatok

- Mit tennél, ha – erkölcsi konfliktus-szituáció megoldása:
Értelmezze és oldja meg a feladatot, érveljen meggyőzően döntéshozatala mellett:
- „B tanuló hazudott az osztálynak, mert elhanyagolta vállalt kötelezettségét, és félt a következményektől. Mit lehet tenni a felelőtlen és hazudós tanulóval a ti osztályotokban?
a) Mit tenne az osztályfőnök?
b) Mit tenne az osztálytárs helyében?
Konfliktusok megoldása, véleményezése:
Elemesse az alábbi konfliktust a lehetséges kiváltó okok ismeretében! Nevezze meg a konfliktus fajtáját, a megoldásban alkalmazott konfliktuskezelő stratégiát!
Alkosson véleményt a megoldásról!
 - Egy gimnazista osztályból három tanuló mehet el egy nyári ingyenes angliai útra. Öt arra érdemes jelentkező van, s az osztályfőnök nem tudja eldönteni, hogy ki legyen a három kiválasztott. Felszólítja a gyerekeket, hogy döntsék el maguk között, kik menjenek, és közölgék vele az eredményt.
 - Évismétlő kerül egy különben jó tanuló, értelmes hatodik osztályba. A többiek leplezetlen ellenszenvvel fogadják. Az érintett fiú pedig testi erejét latba vetve erőszakos módon reagál a kirekesztésre.
Probléma-szituáció megoldásának elemzése, véleményezése:
Elemesse az alábbi probléma-szituációt! Alkosson érvekkel alátámasztott véleményt a megoldásról! Fogalmazza meg a probléma-megoldónak szóló véleményét!

Ernő tizenhat éves tanuló. Osztályában senki sem barátkozik vele. Félénk, nem mer csatlakozni a többiekhez. Egy alkalommal jó néhány csomag cigarettával jelenik meg az iskolában, és ezeket osztogatja a társai között. Reménykedik abban, hogy majd befogadják. Kiderült azonban, hogy Ernő feltört egy automatát, onnan van az „ajándék”. Az osztályfőnök az egyik osztálytárstól tudja meg az esetet.

Megoldási lehetőség:

a) A pedagógus jelenti a dolgot az igazgatónak. Ernőt kicsapják az iskolából.

Gyermektevékenység elemzése:

1. Elemezze a leírt játéktevékenységet pedagógiai, pszichológia szempontok alapján! Nevezze meg és jellemezze a játékfajta! Ismerje fel a gyermekek fejlettségének mutatóit! Milyen életkori és egyéni sajátosságok fedezhetők fel a játék alapján? Mit tenne az óvónő helyében? Véleményét indokolja!

A játék leírása:

Két kisfiú hosszabb ideje együtt épített valamit. Most is együttműködnek még, de már inkább egymás játékos ijesztgetésére használják a kockákat. Most éppen az egyik fiú el akarja venni a kockát a barátjától, de az nem adja oda azokat.

2. Elemezze a leírt játéktevékenységet pedagógiai és pszichológiai szempontok alapján! Ismerje fel a gyermek fejlettségének mutatóit! Ítéld meg tevékenységük alapján életkorukat! Milyen életkori és egyéni sajátosságok fedezhetők fel a játékban? Nevezze meg és elemezze a játékfajta! Fogalmazza meg a játék nevelő értékét!

A játék leírása:

A csoportban hárman négykézlábra ereszkedtek, s ezzel „kutyák” lettek. Együtt mozognak. Az asztal alól „kutyaként” előbújó kisfiú az imént még kockákkal játszott, most szemlátomást az előtte levők tevékenységét mintázza le.

„Mit tenne, ha” döntésszituáció:

Mit tenne az óvónő helyében?

Értelmezze a feladatot! Tárja fel a helyzet különböző nézőpontjait! Dolgozzon ki alternatívákat a megoldásra a lehetséges okok és következmények figyelembevételével! Válassza ki a lehetséges cselekvési módot! Érveljen meggyőzően döntéshozatala mellett!

A játék leírása:

Kati, a nagyobbik lány el akarja venni a babát a kisebbiktől, ez sikerül is neki. A kisebbik kénytelen engedni, de látszik az arcán a kétségbeesés.

Döntés-szituáció megoldása:

1. Mit tenne az iskolai munka javítása érdekében ha

a) DÖK vezető tanár lenne,

b) osztályfőnökként nagyobb jogot kapna az iskola életének kialakításában?

2. A tanár kiosztja az osztályozott felméréket. Az egyik gyerek pár perc múlva kijön az asztalhoz reklamálni, hogy rosszabb jegyet kapott, mint érdemelt volna. A tanár átnézi a dolgozatot, a saját javítását, és észreveszi, hogy a piros beírást kiradírozta a tanuló, és saját ceruzájával kijavította a hibát.

a) Mit tenne a tanár helyében?

3. Egy alsós gyerek egyre-másra ejti le a ceruzáit az órán, és egyre hosszabb ideig tart, mire összeszededegeti a padok alól, és egyre több gyerek lába alatt keresgeti. Köztudottan ügyetlen gyerek, de a tanár éppen egy fontos szabályt akar megértetni az osztállyal.

a) Mit tegyen a tanár?

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	20 perc
100 pont	50 pont
Feladatlap	Pedagógiai problémák, konfliktusszituációk megoldása, komplex elemzése
180 perc	
Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok megoldása	
40 pont	Szöveges, kifejtendő feladatok megoldása
	60 pont

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsga célja, hogy viszonylag teljes és ellenőrizhető képet adjon a vizsgázó tudásáról az ismeretek és a képességek tekintetében egyaránt. A vizsga elősegíti az egyes iskolák vizsgázóinak összemérhető vizsgateljesítményét és hozzájárulhat ahhoz is, hogy az oktatás eredményessége objektívebben mérhető legyen.

Az írásbeli feladatok megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Tartalmi szerkezet

A feladatlap ismeretanyagának kiválasztása a témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul, a feladattípusok az előírt képesség jellegű követelményeknek felelnek meg. Az emelt szintű követelmények tartalmazzák a közép-szintű követelményeket is.

Arányok	%
Pedagógiai témakörök	50
Pszichológiai témakörök	50

A feladatok és a feladatok jellemzői:

Az emelt szintű érettségi vizsgán az írásbeli összpontszám 40%-ban egyszerű, rövid választ igénylő feladatok megoldásával, 60%-ban szöveges (kifejtendő) kérdésekre adott válaszokkal érhető el.

Az egyszerű, rövid választ igénylő feladatok

Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok alatt azokat a többségében zárt végű feladatokat kell érteni, melyek legtöbbször pontosan körülírható válaszokat várnak el a vizsgázóktól. A feladatlapok a részletes követelményekben meghatározott tartalmak (név, fogalom, adat, ábra) tudására és megértésének mérésére (összehasonlítás, lényegkiemelés) irányulnak.

Az emelt szintű egyszerű, rövid választ igénylő feladatcsoport 8–12 feladatból áll. Egy-egy feladat több részfeladatból is állhat.

Lehetséges feladattípusok

1. Tényadatok rendezése megadott szempont szerint (tartalmi szempontból igaz-hamis, helyes-helytelen állítás kiválasztása)
2. Egyszerű ábra, séma, táblázat készítése
3. Képfelismerés, képelemzés, ábraelemzés
4. Fogalmak magyarázata, hozzárendelése korhoz, személyhez, témához
5. Összefüggések felismerése, kiegészítése (ok-okozat)
6. Célok és következmények megkülönböztetése
7. A megegyezés és különbség feltárása
8. Összetartozó fogalmak kiválasztása
9. A különbségek okainak feltárása, értelmezése
10. Egyéb

Szöveges (kifejtendő) feladatok

Szöveges feladatnak az tekinthető, ahol néhány összefüggő mondatban vagy hosszabb szövegben kell kifejtetni a válaszokat.

A feladatok a részletes követelményekben meghatározott tartalmak tudására és az alábbi képességek mérésére irányulnak.

Kompetenciák	%
Problémaközpontú gondolkodás	20
A feladat megértése, tématarítás, a lényeg kiemelése	20
A szaknyelv alkalmazása	20
Pedagógiai források tartalmának komplex elemzése, értékelése	20
A megközelítés sokszínűsége, önálló véleményalkotás, pedagógia érzékenység	20

Feladattípusok	Feladat száma
1. Szöveges, problémamegoldó (rövidebb) feladat. E feladattípusban néhány mondatban 8–10 sorban (kb. 50–60 szó) kell megoldani a kitűzött feladatot	4
2. Hosszabb szöveges, elemző feladat. A feladatot 20–25 soros szövegben (kb. 100–120 szóban) kell megoldani. Az egyik feladatot pedagógiai forrásanyag segítségével 20–25 soros szerkesztett szövegben kell megoldani	2

A témakörök közötti arányt a szöveges feladatoknál is be kell tartani.

Példa a feladat megfogalmazására

1. Rövidebb problémamegoldó feladat

Mit jelent a fantáziahazugság? Példán keresztül értelmezze!

2. Hosszabb elemző feladat:

Elemezze, hogyan segíti a gyermek szociális fejlődését a mese!

vagy

A mellékelt játékleírás alapján határozza meg a gyermek személyiségének fejlettségi mutatóit!

Állapítsa meg, fejlettsége megfelel-e életkorának!

Véleményét pedagógiai-pszichológiai ismeretei alapján indokolja!

Az írásbeli feladatlapon értékelése

Az írásbeli feladatok értékelésénél kötelező a központilag összeállított javítási-értékelési útmutatónak való megfelelés. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat a javítási-értékelési útmutató tartalmazza. A javítókulcstól való eltérés lehetőségeit a konkrét feladatlapon javítási-értékelési útmutatói jelzik.

Szöveges jellegű feladatoknál az alábbi táblázat alapján történik az értékelés.

	Mennyiségi szempontok		Minőségi szempontok		Kifejezőképesség	
	elemei	aránya	elemei	aránya	elemei	aránya
Problémamegoldó (rövidebb)	Az ismeretek mennyisége	70%	A feladat megértése A szaknyelv használata A lényeg kiemelése	20%	Világosság Nyelvhelyesség Helyesírás	10%
Elemző (hosszabb)	Az ismeretek mennyisége	60%	A feladat megértése A lényeg kiemelése A téma kidolgozottsága Az ismeretek mélysége A szaknyelv használata A megközelítés sokszínűsége	30%	Világosság Nyelvhelyesség Helyesírás Szövegalkotás	10%

Az előírásnak nem megfelelő feladatválasztás esetén a megoldás nem értékelhető. A többletmegoldások a végső pontszámra nem számítanak bele.

Szöbeli vizsga

A szóbeli tételek száma minimum 20 darab.

A szóbeli vizsgán semmilyen segédeszköz nem használható.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli vizsga célja, hogy a tanítási gyakorlatban érvényesülő újító szándékok, újszerű megközelítések a számonkérés során is megjelenjenek. Így a vizsga során a témák gyakorlatias megközelítése, az elsajátított ismeretek alkalmazása kap hangsúlyt.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsga tételei komplexek. A pedagógiai problémák, konfliktusszituációk megoldása, komplex elemzése során lehetőség nyílik egy téma több oldalról történő bemutatására a pedagógiai, pszichológiai alkalmazott ismeretek alapján.

A tételcím jellemzői, az elemzés szempontjai

1. A szituáció (problémahelyzet) leírása

2. A feladat meghatározása:

– A konfliktus (probléma) definiálása

– A leírt konfliktus (probléma) lehetséges okainak feltárása

– A konfliktusok (problémák) hátterében meghúzódó (családi és társadalmi) problémák felismerése

– A konfliktus fajtája, pedagógiai hasznosítása, konfliktuskezelő stratégia, a konfliktus (probléma) pszichológiai elemzése

– Mit tehet a pedagógus? A megoldás lehetőségei.

A tételek életszerű feladatokat, főképp az iskolai/óvodai nevelés folyamatában előforduló konfliktus-szituációkat, problémahelyzeteket tartalmazhatnak. Törekedni kell a feladat összeállításánál a rövid, világos megfogalmazásra és arra, hogy a feladat megoldása szakmailag megfeleljen az érettségi szintjének. A problémahelyzeteket a vizsgaközpont által felkért szóbeli bizottságok határozzák meg. A feladatokat úgy kell összeállítani, hogy a részletes vizsgakövetelményekben megfogalmazott képesség és tartalmi követelmények a feladat megoldása, elemzése során megjelenjenek (pl. eltérő életkorú szereplők – óvodás – kisiskolás – serdülő közötti konfliktusok; különböző családi-társadalmi probléma-hátterek; különböző szituációk).

A szóbeli tételeket az országos vizsgaközpont készítteti el, és eljuttatja a tantárgyi bizottsághoz.

Példa a tételcím megfogalmazására

Évismétlő kerül egy különben jól tanuló, értelmes harmadik osztályba. A többiek leplezetlen ellenszenvvel fogadják. Az érintett fiú pedig testi erejét is latba vetve erőszakos módon reagál a kirekesztésre.

Feladat: Fogalmazza meg, mi a konfliktus!

Kinek, mi a problémája?

Milyen problémák rejlenek a konfliktus hátterében?

Elemesse a helyzetet pedagógiai, pszichológiai szempontból!

Mit tehet a pedagógus? – adjon választ a megoldás lehetőségére.

Érveljen a választott megoldás mellett!

Értékelje a konfliktus pedagógiai hasznosítását!

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelés az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik.

Szempontok, kompetenciák	Pontszámok
A feladat megértése, témataartás, a lényeg kiemelése, a felelet felépítése A megközelítés sokszínűsége, pedagógiai érzékenység	15
A pedagógiai, pszichológiai ismeretek mélysége, komplexitása, problémacentrikus bemutatása, szakszerű okfeltárás A szaknyelv alkalmazása, igényes nyelvhasználat, nyelvhelyesség	25
Önálló véleményalkotás, szakszerű érvelés a megoldás mellett	10
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	50''

53. számú melléklet 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA**A vizsga részei**

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc	240 perc	20 perc
100 pont	50 pont	100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	NINCS	NINCS	NINCS	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	számítógépterem, szoftverek (szövegszerkesztő, előadás-tervező), adathordozók, vizsgázói útmutató személyi fel-tétel: rendszergazda	NINCS	számítógépterem, szoftverek (szövegszerkesztő, előadás-tervező), adathordozók, vizsgázói útmutató személyi fel-tétel: rendszergazda	NINCS

Nyilvánosságra hozandók

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	Tájékoztató a vizgaszervezőnek	NINCS	Tájékoztató a vizgaszervezőnek	NINCS
Mikor?	NINCS	NINCS	NINCS	NINCS

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Középszint				
Írásbeli vizsga				Szóbeli vizsga
180 perc				15 perc
100 pont				50 pont
I. feladatlap		II. feladatlap	III. feladatlap	Tematikus szempontú (problémaközpontú) bemutatás
90 perc		10 perc	80 perc	
Egyszerű, rövid választ igénylő teszt jellegű feladatok megoldása		Másolás szövegszerkesztéssel	Összetett feladat megoldása számítógépen	
40 pont		20 pont	20 pont	

Írásbeli vizsga**Általános szabályok**

Az írásbeli vizsga célja, hogy viszonylag teljes és ellenőrizhető képet adjon a vizsgázó tudásáról az ismeretek és képességek tekintetében egyaránt. A vizsga hozzájárul ahhoz, hogy az oktatás eredményessége objektívebben mérhető, valamint a különböző iskolák vizsgázoinak teljesítménye összehasonlítható legyen.

Az írásbeli feladatsornak tartalmaznia kell a feladatok megoldásához szükséges szöveges és képi anyagokat.

Az írásbeli vizsgára a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja a számítógéptermet, szoftvereket, adathordozókat, a vizsgázói útmutatót, továbbá a rendszergazdát.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői*Tartalmi szerkezet*

A feladatlap ismeretanyagának kiválasztása a témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul. A feladattípusok pedig az előírt képesség jellegű követelményeknek felelnek meg.

I. feladatlap

A középszintű érettségi vizsgán az írásbeli összpontszám 40%-a teszt jellegű, egyszerű, rövid választ igénylő feladatok megoldásával és 20%-a szöveges (kifejtendő) kérdésekre adott válaszokkal érhető el.

Arányok:

- Informatikai ismeretek 10%

- Pszichológiai, szociálpszichológiai, pedagógiai, művelődési alapismeretek 50%
- Társadalomismeret, néprajz, népművészet, népi kismesterségek 40%

II–III. feladatlap

A középszintű érettségi vizsgán az írásbeli összpontszám 40%-ában a vizsgázó két feladatot old meg számítógépen:

II. feladatlap: A vizsgázó egy korrektúrázott, nyomtatott kb. 1000 leütés terjedelmű iratszöveget másol. A rendelkezésére álló idő 10 perc.

III. feladatlap A vizsgázó összetett feladatot old meg, amely során a szövegszerkesztő program mellett a prezentáció és a számítógépes grafikai alkalmazások is számonkérésre kerülnek. (pl. plakáttervezés, a plakát elkészítéséhez árajánlatkérés, meghívókészítés stb.). A hivatalos iratot a szokásoknak megfelelő tartalmi és formai sajátosságok szerint elkészíti.

A feladatlapok és a feladatok jellemzői

I. feladatlap

A teszt jellegű, egyszerű, rövid választ igénylő feladatok:

Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok alatt azokat a többségében zárt végű feladatokat kell érteni, melyek legtöbbször pontosan körülírható válaszokat várnak el a vizsgázóktól. A feladatok a részletes követelményekben meghatározott tartalmak tudására és az alábbi képességek mérésére irányulnak.

Kompetenciák	%
Informatikai alkalmazások használata	30
A társadalom és az ember megismerésének módszereiben való tájékozottság	50
Néprajzi, népművészeti jártasság	20

Az egyszerű, rövid választ igénylő feladatok száma 10–15, amelyből maximum 10 pont az informatikai alkalmazások használatát, maximum 10 pont a szókincset, maximum 10 pont pedig a pszichológiai, szociálpszichológiai, pedagógiai, művelődési alapfogalmak ismeretét, definiálását kéri számon.

Az informatikai alkalmazások és a szókincs (szómagyarázatok) esetében a feleletadás módja alternatív vagy többszörös választás, a pszichológiai, szociálpszichológiai, pedagógiai, művelődési alapfogalmak esetében a feleletválasztás mellett feleletalkotás vagy relációanalízis is lehet.

Szöveges kifejtendő feladatok:

Szöveges feladatnak az tekinthető, ahol a vizsgázónak esszészerűen kell kifejtenie a válaszokat.

A feladatok a részletes követelményekben meghatározott tartalmak ismeretére és az alábbi képességek mérésére irányulnak.

Kompetenciák	%
Néprajzi, népművészeti jártasság	40
Források használata és értékelése	30
Szakkifejezések használata, logikus, koherens szövegalkotás	30

A középszintű szöveges (esszé) feladatcsoport két feladatból áll.

Az első feladat egy néprajzi fogalom, a második feladat egy népszokás, néphagyomány rövid ismertetése.

Az írásbeli feladatlap értékelése

I. feladatlap

Az egyszerű, rövid választ igénylő feladatok értékelésénél kötelező a javítókulcsnak való megfelelés. A javítókulcstól való eltérés lehetőségeit főleg a szöveges, problémamegoldó feladatok tekintetében a konkrét feladatlapok javítási-értékelési útmutatói jelzik.

Az informatikai teszt jellegű feladatok értékelésénél a hibás válaszok pontlevonással járnak.

Szöveges kifejtendő feladatok:

1. típusú feladat

Maximálisan 5 pontot kaphat a vizsgázó, ha a néprajzi fogalom pontos ismertetése mellett a tájegységet, etnikai, nemzetiségi népcsoportot, a dátumot is megjelöli.

2. típusú feladat

Mennyire képes logikus, koherens szövegalkotásra?

Mennyire tájékozott a témakörben?

Milyenek tárgyi ismeretei?

Milyen mértékűek az ismeretei a helyi hagyományokról?

II–III. feladatlap

Az adott feladatmegoldás értékelését az elektronikus dokumentum alapján kell végezni, a feladathoz tartozó javítási útmutató szerint.

Szóbeli vizsga

A szóbeli tételek száma minimum 20.

A szóbeli vizsgán semmilyen segédeszköz nem használható.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői*Tartalmi szerkezet*

A szóbeli vizsga az önálló tájékozódást, az ítélőképességet, az érzelmi, a szociális, az intellektuális élmények kifejezését, az élethelyzetek, döntési szituációk, etikai kérdések, gondolatok, érzelmek, magatartások, szociális beállítódások, elvek, eszmék árnyalt bemutatását, értelmezését várja el a vizsgázóktól.

A szűkebb és tágabb értelemben vett emberi csoportok, közösségekben zajló folyamatok problémaközpontú bemutatása nem igényel a témakörökben megjelenőknél több konkrét ismeretet, hanem az elsajátítottak alkalmazását várja el.

A vizsga azt méri, hogy a vizsgázó a témakörök alatt megadott témák kifejtése során hogyan képes tudását, gondolatait, véleményét szóban előadni, feleletében mennyire tükröződnek a humanisztikus értékek, az ember tisztelete.

A szóbeli témakörei

A szóbeli vizsga tételei két feladtból állnak.

A) Pszichológiai, szociálpszichológiai, pedagógiai, művelődési alapismeretek

B) Társadalomismeret, néprajz, népművészet, népi kismesterségek

Tételtípusok

A tételek egy-egy téma önálló és átfogó kifejtése, érvelő bemutatása.

A tételcímek jellemzői, összeállításuk

A szóbeli tételek az előírt témakörök és vizsgakövetelmények alapján kerülnek megfogalmazásra.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelés az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik.

Szempontok, kompetenciák	Pontszámok		
	A	B	Összesen
Tartalom – a téma bemutatásában érvényesülő tájékozottság – tárgyi ismeretek – fogalomhasználat	15	15	30
Előadásmód – a felelet világos, témának megfelelő felépítése – a logikus érvelés – megfelelő szakmai szókincs – helyes beszédtechnika	5	5	10
Meggyőző erő – lényegkiemelő képesség – rendszerező képesség – problémaérzékenység – kreativitás	5	5	10
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	25	25	50

Az értékelés arányai

A szóbeli felelet	A szóbelin belüli százalékarány
Pszichológiai, szociálpszichológiai, pedagógiai, művelődési alapismeretek	50%
Társadalomismeret, néprajz, népművészet, népi kismesterségek	50%

E MELT SZINTŰ VIZSGA

Emelt szint					
Írásbeli vizsga			Szóbeli vizsga		
240 perc			20 perc		
100 pont			50 pont		
I. feladatlap		II. feladatlap	III. feladatlap		Tematikus szempontú (problémaközpontú) bemutató
150 perc		10 perc	80 perc		
Egyszerű rövid választ igénylő teszt jellegű feladatok megoldása	Szöveges kifejtendő feladatok megoldása	Másolás szövegszerkesztéssel	Összetett feladat megoldása számítógépen		
25 pont	35 pont	20 pont	20 pont		

Írásbeli vizsga**Általános szabályok**

Az írásbeli vizsga célja, hogy viszonylag teljes és ellenőrizhető képet adjon a vizsgázó tudásáról az ismeretek és képességek tekintetében egyaránt. A vizsga hozzájárul ahhoz, hogy az oktatás eredményessége objektívebben mérhető, valamint a különböző iskolák vizsgázóinak teljesítménye összehasonlítható legyen.

Az írásbeli vizsgára a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja a számítógéptermet, szoftvereket, a vizsgázói útmutatót, adathordozókat, továbbá a rendszergazdát.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői*Tartalmi szerkezet*

A feladatlap ismeretanyagának kiválasztása a témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul. A feladattípusok pedig az előírt képesség jellegű követelményeknek felelnek meg.

Arányok:

- Pszichológiai, szociálpszichológiai, pedagógiai, művelődési alapismeretek 70%
- Társadalomismeret, néprajz, népművészet, népi kismesterségek 30%

*A feladatok és a feladatok jellemzői**I. feladatlap*

Az emelt szintű érettségi vizsgán az írásbeli összpontszám 25%-a egyszerű, rövid választ igénylő feladatok megoldásával és 35%-a szöveges (kifejtendő) kérdésekre adott válaszokkal érhető el.

Az egyszerű, rövid választ igénylő feladatok:

Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok alatt azokat a többségében zárt végű feladatokat kell érteni, melyek legtöbbször pontosan körülírható válaszokat várnak el a vizsgázóktól. A feladatok a részletes követelményekben meghatározott tartalmak tudására és az alábbi képességek mérésére irányulnak.

Kompetenciák	%
Informatikai alkalmazások használata	40
A társadalom és az ember megismerésének módszereiben való tájékozottság	40
Kommunikációban való tájékozottság	20

Az egyszerű, rövid választ igénylő feladatok száma 10–15, amelyből maximum 10 pont az informatikai alkalmazások használatát, maximum 5 pont a szókincset, maximum 10 pont pedig a pszichológiai, szociálpszichológiai, pedagógiai, művelődési alapfogalmak ismeretét, definiálását kéri számon.

1. Fogalmak magyarázata, hozzárendelése állításokhoz
2. Folyamatszakaszok sorrendjének a megállapítása
3. Ok-okozati összefüggések felismerése
4. Ábrák felismerése, ábraelemzés
5. Tényadatok rendezése megadott szempontok szerint

Szöveges kifejtendő feladatok:

Szöveges feladatnak az tekinthető, ahol a vizsgázónak néhány összefüggő mondatban kell kifejtenie a válaszokat. A feladatok a részletes követelményekben meghatározott tartalmak ismeretére és az alábbi képességek mérésére irányulnak.

Kompetenciák	%
Források használata és értékelése	30
Szakkifejezések használata	30
A probléma emberközpontú megközelítése	30
Néprajzi, népművészeti jártasság	10

Az emelt szintű szöveges (problémamegoldó) feladatok száma 3–5. Az első feladat egy néprajzi fogalom, a második egy néphagyomány vagy népművészeti alkotás rövid ismertetése. Kifejtendő feladat lehet még a kommunikációval kapcsolatos alapfogalmak bemutatása, vagy a mindennapi élet konkrét vagy modellezett élethelyzeteinek feldolgozása. Forrásuk lehet népművészeti tárgy, napihír, történelmi esemény, irodalmi alkotás, film, az iskolai vagy lakóhelyi közösség életének eseményei.

E feladatoknál esetenként valamilyen forrás (szöveges, képi) felhasználásával kell néhány mondatban, 4–6 sorban megoldani a kitűzött feladatot.

II–III. feladatlap

Az emelt szintű érettségi vizsgán az írásbeli összpontszám 40%-ában a vizsgázó két feladatot old meg számítógépen:

a) *II. feladatlap:* A tanuló vizsgázó egy korrektúrázott, nyomtatott kb. 1000 leütés terjedelmű iratszöveget másol. A rendelkezésére álló idő 10 perc.

b) *III. feladatlap:* A vizsgázó egy összetett feladatot old meg, amely során a szövegszerkesztő program mellett a prezentáció és a számítógépes grafikai alkalmazások is számonkérésre kerülnek (pl. plakáttervezés, a plakát elkészítéséhez árajánlatkérés, meghívókészítés stb.). A hivatalos iratot a szokásoknak megfelelő tartalmi és formai sajátosságok szerint elkészíti.

Az írásbeli feladatlap értékelése*I. feladatlap*

Az egyszerű, rövid választ igénylő feladatok értékelésénél kötelező a javítókulcsnak való megfelelés. A javítókulcstól való eltérés lehetőségeit főleg a szöveges, problémamegoldó feladatok tekintetében a konkrét feladatlapok javítási-értékelési útmutatói jelzik.

Szöveges kifejtendő feladatoknál lehetséges értékelések:

1. feladattípus értékelési szempontjai:
 - maximálisan 5 pontot kaphat a vizsgázó, ha a néprajzi fogalom pontos ismertetése mellett a tájegységet, etnikai, nemzeti népcsoportot, a dátumot is megjelöli.
2. feladattípus értékelési szempontjai:
 - Mennyire képes logikus, koherens szövegalkotásra?
 - Mennyire tájékozott a témakörben?
 - Milyenek tárgyi ismeretei?
 - Milyen mértékűek az ismeretei a helyi hagyományokról?
3. feladattípus értékelési szempontjai:
 - Mennyire képes logikus, koherens szövegalkotásra?
 - Mennyire képes a megadott témához (problémához) a témától függően pszichológiai, szociálpszichológiai stb. fogalmakat kapcsolni?
 - Mennyire képes a témát (problémát) az életből vett példákkal megjeleníteni?
 - Mennyire képes rendszerezésre, lényegkiemelésre?
 - Mennyire képes önálló kérdésfelvetésre, véleményalkotásra, állítása mellett érvelésre?
 - Mennyire tájékozott a témakörben?
 - Milyenek a tárgyi ismeretei?
 - Milyen mértékű a problémaérzékenysége?
 - Milyen mértékű a kreativitása?
 - Mennyire képes az eset komplex (elsősorban pszichológiai, szociálpszichológiai) megközelítésére, vagyis a tárgy keretében tanult gyakorlati alkalmazására?
 - Mennyire képes etikai vonatkozású kérdésekben a történelmi, szociológiai, kulturális és lélektani szempontok érvényesítésére?

- Mennyire képes elkerülni a vulgarizáló redukciókat: a közhelyes, lapos pszichologizálást, szociologizálást, a közhelyeket, valamint az erkölcsi ítélkezést és a lapos moralizálást?
- Mennyire képes különböző erkölcsi felfogások felismerésére és értelmezésére?

II–III. feladatlap

Az adott feladatmegoldás értékelését az elektronikus dokumentum alapján kell végezni, a feladathoz tartozó javítási-értékelési útmutató szerint.

Szóbeli vizsga

A szóbeli tételek darabszáma minimum 20.

A szóbeli vizsgán semmilyen segédeszköz nem használható.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsga az önálló tájékozódást, az ítélőképességet, az érzelmi, a szociális, az intellektuális élmények kifejezését, az élethelyzetek, döntési szituációk, etikai kérdések, gondolatok, érzelmek, magatartások, szociális beállítódások, elvek, eszmék árnyalt bemutatását, értelmezését várja el a vizsgázóktól.

A szűkebb és tágabb értelemben vett emberi csoportok, közösségekben zajló folyamatok problémaközpontú bemutatása nem igényel a témakörökben megjelenőknél több konkrét ismeretet, hanem az elsajátítottak alkalmazását várja el.

A vizsga azt méri, hogy a vizsgázó a témakörök alatt megadott témák kifejtése során hogyan képes tudását, gondolatait, véleményét szóban előadni, feleletében mennyire tükröződik a humanisztikus értékek, az ember, az emberi élet tisztelete.

A szóbeli témakörei

A szóbeli vizsga tételei két feladtból állnak.

a) Pszichológiai, szociálpszichológiai, pedagógiai, művelődési alapismeretek

b) Társadalomismeret, néprajz, népművészet, népi kismesterségek

Tételtípusok

Az A) és a B) egy-egy téma (feladat) önálló és átfogó kifejtése, érvelő bemutatása

A tételcímek jellemzői, összeállításuk

A szóbeli tételek az előírt témakörök és vizsgakövetelmények alapján központilag kerülnek megfogalmazásra. Egy-egy tételben a témakörök azonos hangsúllyal szerepelnek.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó a témakörök alatt megadott témák kifejtése során a szintje szerinti követelményeknek megfelelni. A vizsgázó számot ad arról, hogy mennyiben ismeri a társadalomra vonatkozó alapvető fogalmakat, értelmezési kereteket, megközelítési módokat, mennyire tudja értelmezni a körülötte lévő világ eseményeit. Meghatározó jelentőségű az alapvető kompetenciák – a szaknyelv alkalmazása, az általánosítás képessége, szemléletes példák, analógiák, okozati viszonyok használata, kommunikációs készségek stb. – mérése, azok az elemzési és értelmezési szempontok, kommunikációs ismeretek, amelyek szükségesek az önálló tájékozódáshoz, az ítélőképességhez, az érzelmi, a szociális, az intellektuális élmények megéléséhez és kifejezéséhez.

Az értékelés az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik.

Szempontok, kompetenciák	Pontszámok		
	A	B	Összesen
Tartalom – a probléma értékalapú megközelítése – a társadalom és az ember megismerésének módszereiben való tájékozottság – tárgyi ismeretek – fogalomhasználat	10	10	20
Előadásmód – a felelet világos, témának megfelelő felépítése – a logikus érvelés – megfelelő szakmai szókincs használata – helyes beszédtechnika	6	6	12

Szempontok, kompetenciák	Pontszámok		
	A	B	Összesen
Meggyőző erő – lényegkiemelő képesség – rendszerező képesség – problémaérzékenység – kreativitás	9	9	18
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	25	25	50

Az értékelés arányai

A szóbeli felelet	A szóbelin belüli százalékarány
Pszichológiai, szociálpszichológiai, pedagógiai, művelődési alapismeretek	50%
Társadalomismeret, néprajz, népművészet, népi kismesterségek	50%”

54. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc	240 perc	20 perc
100 pont	50 pont	100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	nem programozható számológép; körző; háromszögű és egyenes vonalzó; alak rajzsablonok	nem programozható számológép; körző; háromszögű és egyenes vonalzó; alak rajzsablonok	nem programozható számológép; körző; háromszögű és egyenes vonalzó; alak rajzsablonok	nem programozható számológép; körző; háromszögű és egyenes vonalzó; alak rajzsablonok
A vizsgáztató intézmény biztosítja	NINCS	NINCS	NINCS	NINCS

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Középszint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc
100 pont	50 pont
Feladatlap	Gépészeti alapismeretek tételsor alapján témakörök bemutatása (A és B feladat)
180 perc	
Egyszerű, rövid feladatok	
50 pont	Összetett feladatok
	50 pont

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsga célja, hogy ellenőrizhető képet adjon a vizsgázó gépészeti alapismeretek tantárgyi tudásáról, az ismeretek, a képességek, az alkalmazás, az integrálás és a rajzi kommunikáció tekintetében. A vizsga elősegíti, hogy a vizsgázók teljesítményei, az egyes iskolákban folyó vizsgák összemérhetőek legyenek és hozzájárul ahhoz is, hogy az oktatás eredményessége objektívebben mérhető legyen.

Az írásbeli vizsgán összességében 180 perc áll a vizsgázók rendelkezésére.

Az írásbeli feladatok megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép; körző; háromszögű és egyenes vonalzó; alak rajzsablonok.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Tartalmi szerkezet

A középszintű érettségi vizsgán az írásbeli összpontszám fele-fele arányban az egyszerű, rövid feladatok, illetve az összetett feladatok megoldásával érhető el.

A központi írásbeli vizsga ismeretanyagának összeállítása a témakörhöz tartozó részletes követelményeken alapul.

A 15–25 kérdésből álló egyszerű, rövid feladatokban a Gépészeti alapismeretek legalább négy témájából arányosan jelennek meg az egyes fogalmak, törvényszerűségek, jelenségek és összefüggések.

A kérdéstípusok az előírt ismeret és képesség jellegű követelményeknek felelnek meg.

A feladatok tartalmazhatnak egyszerű számolást és rajzolást igénylő kérdéseket is.

Az összetett feladatok megoldásai alkalmazás jellegű követelményekre is építenek. A feladatok a műszaki ábrázolás alapjai, a mechanika, a gépelemek témaköreiből és még egy szabadon választott témakörből kerülnek ki, közel azonos arányban.

A számolást (szerkesztést; szilárdságtani, geometriai méretezést) is igénylő feladatok száma 4–5.

	Kompetenciák	%
Egyszerű, rövid feladatok	Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása	25
	Törvények ismerete és alkalmazása	25
Összetett feladatok	Pontos számolás, feladatmegoldás, precíz méretezés	25
	Jelenségek, összefüggések ábrázolása és értelmezése	25
Összesen		100

Lehetséges feladattípusok

1. Ábrázoló geometriai alapismeretek (alapszerkesztések)
2. Géprajzi alapismeretek (munkadarabrajz szabadkézi vázlat formájában)
3. Koncentrált erővel terhelt kéttámaszú és konzolos tartók vizsgálata
4. Szilárdsági méretezés egyszerű igénybevételekre
5. Oldható gépelemek kötések méretezése, méretellenőrzése
6. Nem oldható gépelemek kötések méretezése, méretellenőrzése
7. Csövek geometriai és szilárdsági méretezése
8. Tengelykapcsolók és fékek elemeinek geometriai és szilárdsági méretezése, ellenőrzése
9. Elemi fogazású fogaskerekek, fogaskerékhajtások geometriai méretezése
10. Egyéb, a fentiekből kombinált feladat

A feladatokra, részfeladatokra javasolt maximális pontszámok tükrözzék a feladatok, részfeladatok nehézségi fokát.

Az írásbeli feladatlap értékelése

A vizsgázók teljesítményének értékelése az adott írásbeli feladatlaphoz készített javítási-értékelési útmutató alapján történik. Az útmutatóban foglaltak alkalmazása kötelező.

A javítási-értékelési útmutató központi írásbeli feladatokra vonatkozó részének összeállításakor a rajzolást, szerkesztést, számolást igénylő feladatok pontszámának megállapításánál a következő szempontokat kell figyelembe venni:

Mennyiségi szempontok		Minőségi szempontok		A feladat megoldásának dokumentálása	
elemek	aránya	elemek	aránya	elemek	aránya
– a megoldottság szintje	70%	– a megoldás logikája – kreativitás – pontosság – mértékegységek használata	20%	– rendezettség – áttekinthetőség – szabványos jelölések alkalmazása – műszaki, formai és esztétikai elvárásoknak való megfelelés	10%

A rajzolást, szerkesztést, számolást igénylő feladatoknál a javítási-értékelési útmutatóban utalnia kell arra, hogy mi a teendő, ha a vizsgázó az útmutatóban nem szereplő, de a megadottal egyenértékű jó megoldást közöl.

Szóbeli vizsga

A tételsor legalább 30 tételből áll.

A szóbeli vizsgára a vizsgázónak kell biztosítani nem programozható számológépet; körzőt; háromszögű és egyenes vonalzó; alak rajzsablonokat.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

Tételtípusok

Minden szóbeli tétel két feladatból [(A és B)] tevődik össze. Az A) feladat mechanika és gépelemek, a B) feladat a többi témakörből kerül ki. Minden feladat egy témakör általános bemutatását és meghatározott részeinek alaposabb kifejtését igényli. A témakörtől függően az A) és a B) feladat is tartalmazhat egyszerű rajzos feladatokat.

A tételcímek jellemzői, összeállításuk

A szóbeli tételek címét és részleteit az előírt témakörök és vizsgakövetelmények alapján kell meghatározni. A tételek összeállításánál törekedni kell a változatos, a problémamegoldást ösztönző, korrekt megfogalmazásokra, az egyszerű és egyértelmű értékelhetőségre.

A szóbeli vizsga a Gépészeti alapismeretek témáinak alapfogalmaira, az ezekhez kapcsolódó törvényekre és összefüggésekre épülő műszaki szemlélet elsajátításának bemutatását igényli a vizsgázóktól. A szóbeli vizsgán kiderül, hogy a vizsgázó képes-e a tényeket, a fogalmakat, az alaptörvényeket szabatosan definiálni, megszerzett ismeretei felhasználásával az összefüggéseket megmagyarázni, a feleletét képes-e megfelelő színvonalú rajzokkal illusztrálni.

A szóbeli vizsgán a jelölt a kihúzott tétel kérdéseire válaszol.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsgarész témakörei:

A műszaki ábrázolás alapjai

Mechanika

Gépelemek

Anyagismeret

Megmunkálások

Villamosságtani ismeretek

Az ember és környezete

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli felelet vizsgakövetelmények szerinti értékelése az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik:

Szempontok, kompetenciák	Pontszámok		
	A	B	Összesen
Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása Világosság, szabatoság, a felelet felépítettsége	10	10	20
Törvények ismerete és alkalmazása, jelenségek, összefüggések értelmezése	10	10	20
A műszaki nyelv és rajzos illusztrációk alkalmazása	5	5	10
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	25	25	50

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Emelt szint		
Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga
240 perc		20 perc
100 pont		50 pont
Feladatlap		Gépészeti alapismeretek tételsor alapján témakörök bemutatása (A és B feladat)
240 perc		
Egyszerű, rövid feladatok	Összetett feladatok	
32 pont	68 pont	

Írásbeli vizsga**Általános szabályok**

Az írásbeli vizsga célja, hogy ellenőrizhető képet adjon a vizsgázó gépészeti alapismeretek tantárgyi tudásáról, az ismeretek, a képességek, az alkalmazás, az integrálás és a rajzi kommunikáció tekintetében. A vizsga elősegíti, hogy a vizsgázók teljesítményei, az egyes iskolákban folyó vizsgák összemérhetőek legyenek és hozzájárulhat ahhoz is, hogy az oktatás eredményessége objektívebben mérhető legyen.

Az írásbeli vizsgán 240 perc áll a vizsgázók rendelkezésére.

Az írásbeli feladatok megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép; körző; háromszögű és egyenes vonalzó; alak rajzsablonok.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői*Tartalmi szerkezet*

Az emelt szintű érettségi vizsgán az írásbeli összpontszám kb. egyharmad arányban az egyszerű, rövid, illetve kb. kétharmad arányban az összetett feladatok megoldásával érhető el.

A központi írásbeli vizsga ismeretanyagának összeállítása a témakörhöz tartozó részletes követelményeken alapul.

A 15–20 kérdésből álló egyszerű, rövid feladatokban a gépészeti alapismeretek témáival arányosan jelennek meg az egyes fogalmak, törvényszerűségek, jelenségek és összefüggések.

A kérdéstípusok az előírt ismeret és képesség jellegű követelményeknek felelnek meg.

A kérdéssor tartalmazhat egyszerű számolást és rajzolás igénylő kérdéseket is.

Az összetett feladatok megoldásai alkalmazás jellegű követelményekre is építenek. A feladatok a műszaki ábrázolás alapjai, a mechanika, a gépelemek témaköreiből és még egy szabadon választott témakörből kerülnek ki, közel azonos arányban.

A számolást (szerkesztést; szilárdságtani, geometriai méretezést) is igénylő feladatok száma 4–6.

	Kompetenciák	%
Egyszerű, rövid feladatok	Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása	16
	Törvények ismerete és alkalmazása	16
Összetett feladatok	Pontos számolás, feladatmegoldás, precíz méretezés	34
	Jelenségek, összefüggések ábrázolása és értelmezése	34
Összesen		100

Lehetséges feladattípusok

1. Ábrázoló geometriai alapismeretek (alapszerkesztések)
2. Géprajzi alapismeretek (munkadarabrajz)
3. Összetett síkidomok súlypontjának kiszámítása
4. Statikai nyomaték számítása
5. Koncentrált erőkkel terhelt kéttámaszú és konzolos tartók vizsgálata
6. Összetett terhelésű, megoszló erőrendszerrel is terhelt tartók vizsgálata
7. Szilárdsági méretezés egyszerű igénybevételekre
8. Szilárdsági méretezés összetett igénybevételekre
9. Egyszerű gépelemek méretellenőrzése egyszerű és összetett igénybevételek esetén
10. Oldható gépelemek kötések méretezése, méretellenőrzése

11. Nem oldható gépelemek méretezése méretellenőrzése
12. Acélrugó méretezése
13. Csövek geometriai és szilárdsági méretezése, anyagmegválasztás
14. Tengelykapcsolók és fékek elemeinek geometriai és szilárdsági méretezése, ellenőrzése
15. Végtelenített hajtások geometriai és szilárdsági méretezése
16. Fogaskerekek geometriai méretezése
17. Egyéb, a fentiekből kombinált feladat

A feladatokra, részfeladatokra javasolt maximális pontszámok tükrözzék a feladatok, részfeladatok nehézségi fokát.

Az írásbeli feladatlap értékelése

A vizsgázók teljesítményének értékelése az adott írásbeli feladatlaphoz készített javítási-értékelési útmutató alapján történik. Az útmutatóban foglaltak alkalmazása kötelező.

A javítási-értékelési útmutató központi írásbeli feladatokra vonatkozó részének összeállításakor a rajzolást, szerkesztést, számolást igénylő feladatok pontszámának megállapításánál a következő szempontokat kell figyelembe venni:

Mennyiségi szempontok		Minőségi szempontok		A feladat megoldásának dokumentálása	
elemek	aránya	elemek	aránya	elemek	aránya
– a megoldottság szintje	70%	– a megoldás logikája – kreativitás – pontosság – mértékegységek használata	20%	– rendezettség – áttekinthetőség – szabványos jelölések alkalmazása – műszaki, formai és esztétikai elvárásoknak való megfelelés	10%

A rajzolást, szerkesztést, számolást igénylő feladatoknál a javítási-értékelési útmutatónak utalnia kell arra, hogy mi a teendő, ha a vizsgázó az útmutatóban nem szereplő, de a megadottal egyenértékű jó megoldást közöl.

Szóbeli vizsga

A tételsor legalább 30 tételből áll.

A szóbeli vizsgára a vizsgázónak kell biztosítani nem programozható számológépet; körzőt; háromszögű és egyenes vonalzó; alak rajzsablonokat.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

Tételtípusok

Minden szóbeli tétel két feladatból [*A* és *B*] tevődik össze. Az *A*) feladat mechanika és gépelemek, a *B*) feladat a többi témakörből kerül ki. Minden feladat egy témakör általános bemutatását és meghatározott részeinek alaposabb kifejtését igényli. A témakörtől függően az *A*) és a *B*) feladat is tartalmazhat egyszerű számításos vagy rajzos feladatokat.

A tételcímek jellemzői, összeállításuk

A szóbeli tételek címét és részleteit az előírt témakörök és vizsgakövetelmények alapján kell meghatározni. A szóbeli tételleket az országos vizsgaközpont készíteti el, és eljuttatja a tantárgyi bizottsághoz.

A tételek összeállításánál törekedni kell a változatos, a problémamegoldást ösztönző, korrekt megfogalmazásokra, az egyszerű és egyértelmű értékelhetőségre.

A szóbeli vizsga a Gépészeti alapismeretek témáinak alapfogalmaira, az ezekhez kapcsolódó törvényekre és összefüggésekre épülő műszaki ismeretek bemutatását igényli a vizsgázóktól. A szóbeli vizsgán kiderül, hogy a vizsgázó képes-e a tényeket, a fogalmakat, az alaptörvényeket szabatosan definiálni, megszerzett ismeretei felhasználásával az összefüggéseket megmagyarázni, alkalmazni és a folyamatokat összehasonlítani, a feleletét képes-e megfelelő színvonalú rajzokkal illusztrálni.

A szóbeli vizsgán a jelölt a kihúzott tétel kérdéseire válaszol.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsgarész témakörei:

A műszaki ábrázolás alapjai

Mechanika

Gépelemek

Anyagismeret

Megmunkálások
Villamosságtani ismeretek
Az ember és környezete

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli felelet vizsgakövetelmények szerinti értékelése az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik:

Szempontok, kompetenciák	Pontszámok		
	A	B	Összesen
Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása Világosság, szabatosság, a felelet felépítettsége	10	10	20
Törvények ismerete és alkalmazása, jelenségek, összefüggések értelmezése	10	10	20
A műszaki nyelv és rajzos illusztrációk alkalmazása	5	5	10
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	25	25	50"

55. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc	240 perc	20 perc
100 pont	50 pont	100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	nem programozható számológép	NINCS	nem programozható számológép	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	áramköri rajzok, táblázatok, katalógus lapok csatolhatók	NINCS	áramköri rajzok, táblázatok, katalógus lapok csatolhatók

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Középszint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc
100 pont	50 pont
Feladatlap	Elektronikai alapismeretek tételsor alapján témakörök bemutatása „A” altétel: elektrotechnikai témakör kifejtése „B” altétel: elektronikai témakör kifejtése
180 perc	
Egyszerű, rövid feladatok	
40 pont	60 pont

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

A központilag összeállított írásbeli vizsga célja, hogy ellenőrizhető képet adjon a vizsgázó elektrotechnika-elektronika tudásáról az ismeretek, a képességek és az alkalmazás tekintetében egyaránt. A vizsga elősegíti, hogy a vizsgázók teljesítményei, az egyes iskolákban folyó vizsgák összemérhetőek legyenek, és hozzájárul ahhoz is, hogy az oktatás eredményessége objektívebben mérhető legyen.

Az írásbeli vizsgán összességében 180 perc áll a vizsgázók rendelkezésére.

A központi írásbeli feladatsor megoldásához csak nem programozható számológép használható.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Tartalmi szerkezet

A középszintű érettségi vizsgán az írásbeli összpontszám 40% arányban az egyszerű, rövid, 60% arányban az összetett feladatok megoldásával érhető el.

A központi írásbeli ismeretanyagának összeállítása az egyes témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul.

A 10–15 egyszerű, rövid feladatban közel azonos arányban jelennek meg elektrotechnikai és az elektronikai fogalmak, törvényszerűségek, jelenségek és összefüggések. A feladatok elektronikai részében az analóg és a digitális témakörök aránya kb. 2/3–1/3. A feladatok megoldása legfeljebb egy elektrotechnikai-elektronikai összefüggés (képlet) alkalmazását igényelheti, ennél bonyolultabb példák csak az összetett feladatok között kérhetők számon. A feladattípusok az előírt ismeret és képesség jellegű követelményeknek felelnek meg.

Az összetett feladatok megoldásai alkalmazás jellegű követelményekre is építenek. A számolást igénylő feladatoknál az elektrotechnika és az elektronika témakörei közel azonos arányban jelennek meg. Az összetett feladatok száma 3–4.

	Kompetenciák	%
Egyszerű, rövid feladatok	Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása	20
	Törvények, szabályok és összefüggések ismerete és alkalmazása	20
Összetett feladatok	Pontos számolás, feladatmegoldás	20
	Összefüggések ábrázolása és értelmezése	30
Összesen		100

Lehetséges feladattípusok

1. Ellenállás meghatározása paramétereiből és ellenállás hőfokfüggés számítások
2. Az Ohm- és a Kirchhoff-törvények alkalmazása egyszerűbb egyenáramú hálózatokban
3. Egyszerűbb ellenállás-hálózatok feszültség- és áramosztásának számítása
4. Méréshatár-kiterjesztés, előtét- és söntellenállás számítások
5. Villamos munka, teljesítmény, határfok és terhelhetőség számítások
6. Egyszerű számítások a villamos erőterben
7. Egyszerű számítások a mágneses erőterben
8. Szinuszos váltakozó jel középértékeinek kiszámítása, váltakozó mennyiségek ábrázolása
9. Egyszerű soros és párhuzamos R-L, R-C és R-L-C áramkörök jellemzőinek számítása, ábrázolása
10. Passzív négyfólusok csillapításának számítása, szűrők frekvencia-átvitelének ábrázolása
11. Erősítő alapkapsolások munkapont-beállító elemeinek, váltakozó áramú jellemzőinek számítása
12. Műveleti erősítők munkapont-beállító elemeinek és váltakozó áramú jellemzőinek számítása
13. Logikai függvények grafikus egyszerűsítése, egyszerű logikai áramkörök megvalósítása

A feladatokra, részfeladatokra javasolt maximális pontszámok tükrözzék a feladatok, részfeladatok nehézségi fokát.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az egyszerű, rövid és az összetett feladatok értékelésénél kötelező a központilag összeállított javítási-értékelési útmutatónak való megfelelés. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat az útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontozást kell alkalmazni. Az egyszerű, rövid feladatoknál 40, az összetett feladatoknál 60 pontos pontszám skálát kell alkalmazni.

Szóbeli vizsga

A szóbeli vizsgára minimum 20, maximum 30 tételt kell összeállítani.

A szóbeli tételekhez a válasz kifejtését elősegítő áramköri rajzok, táblázatok, katalógus lapok csatolhatók.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői*Tételtípusok*

Minden szóbeli tétel két altételből („A” és „B”) áll. Az „A” altétel elektrotechnikai, a „B” altétel elektronikai témakörű. Minden altétel egy témakör általános bemutatását és a témakör meghatározott részeinek részletesebb kifejtését igényli. Az „A” és a „B” altételt a vizsgázó egymástól függetlenül húzza ki.

A tételcímek jellemzői, összeállításuk

A szóbeli tételek címét és részleteit az előírt témakörök és vizsgakövetelmények alapján kell összeállítani. A tételek összeállításánál törekedni kell a változatos, a problémamegoldást ösztönző, egyértelmű megfogalmazásokra. A tételek elkészítésénél alkalmazni lehet a helyi tantervben található követelményeket is.

A szóbeli vizsga alapvetően az elektrotechnika-elektronika alapfogalmaira, az ezekhez kapcsolódó villamos jelenségekre, összefüggésekre és törvényekre épülő műszaki ismeretek bemutatását igényli a vizsgázóktól. A szóbeli vizsgán kiderül, hogy a vizsgázó képes-e a tényeket, a fogalmakat, az alaptörvényeket szabatosan definiálni, megszerzett ismeretei felhasználásával elektrotechnikai-elektronikai jelenségeket megmagyarázni, összefüggéseket alkalmazni, a folyamatokat összehasonlítani és a törvényszerűségekkel integrálni.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsga ajánlott témakörei:

Villamos alapfogalmak

Egyenáramú hálózatok alaptörvényei

A villamos áram hatásai

Energiaforrások

Villamos erőtér

Mágneses erőtér

Szinuszos mennyiségek – Váltakozó áramú áramkörök

Többfázisú hálózatok

Villamos gépek

Passzív elektronikai áramkörök

Félvezető áramköri elemek

Tranzisztoros alapáramkörök

Alapáramkörök alkalmazásai

Impulzustechnikai alapáramkörök

Digitális alapáramkörök

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli feleletet a vizsgakövetelmények szerint az alábbi szempontok és kompetenciák alapján kell értékelni:

Szempontok, kompetenciák	Pontszámok		
	A	B	Összesen
A feladat megértése, témartatás, a lényeg kiemelése	5	5	10
Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása	5	5	10
Tények, jelenségek, folyamatok ismerete és alkalmazása Törvények, szabályok, összefüggések értelmezése	5	5	10
Világosság, szabatosság, a felelet felépítettsége A műszaki nyelv alkalmazása	5	5	10
A jelenségek megmagyarázása, összefüggések alkalmazása	5	5	10
ÖSSZESEN:	25	25	50

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Emelt szint		
Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga
240 perc		20 perc
100 pont		50 pont
Feladatlap		Elektronikai alapismeretek tételsor alapján témakörök bemutatása „A” altétel: elektrotechnikai témakör kifejtése „B” altétel: elektronikai témakör kifejtése
240 perc		
Egyszerű, rövid feladatok	Összetett feladatok	
40 pont	60 pont	

Írásbeli vizsga**Általános szabályok**

A központilag összeállított írásbeli vizsga célja, hogy ellenőrizhető képet adjon a vizsgázó elektrotechnikai-elektronikai tudásáról az ismeretek, a képességek, az alkalmazás és az integrálás tekintetében egyaránt. A vizsga elősegíti, hogy a vizsgázók teljesítményei, az egyes iskolákban folyó vizsgák összemérhetőek legyenek, és hozzájárul ahhoz is, hogy az oktatás eredményessége objektívebben mérhető legyen.

Az írásbeli vizsgán összességében 240 perc áll a jelöltek rendelkezésére.

A központi feladatsor megoldásához nem programozható számológépen kívül semmilyen egyéb segédeszköz nem használható.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői*Tartalmi szerkezet*

Az emelt szintű érettségi vizsgán az írásbeli összpontszám 40% arányban az egyszerű, rövid, 60% arányban az összetett feladatok megoldásával érhető el.

A központi írásbeli ismeretanyagának összeállítása az egyes témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul.

A 10–15 egyszerű, rövid feladatban közel azonos arányban jelennek meg elektrotechnikai és az elektronikai fogalmak, törvényszerűségek, jelenségek és összefüggések. A feladatok elektronikai részében az analóg és a digitális témakörök aránya kb. 2/3–1/3. Az egyszerű, rövid feladatok legfeljebb egy elektrotechnikai-elektronikai összefüggés (képlet) alkalmazását igényelhetik. A feladattípusok az előírt ismeret és képesség jellegű követelményeknek felelnek meg.

Az összetett feladatok megoldásai alkalmazás és integrálás jellegű követelményekre is építenek. A számolást (mértevezést) is igénylő feladatoknál az elektrotechnika és az elektronika témakörei közel azonos arányban jelennek meg. Az összetett feladatok száma 3–4.

	Kompetenciák	%
Egyszerű, rövid feladatok	Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása	20
	Törvények, szabályok és összefüggések ismerete és alkalmazása	20
Összetett feladatok	Pontos számolás, feladatmegoldás, precíz méretezés	30
	Összefüggések ábrázolása és értelmezése	30
Összesen		100

Lehetséges feladattípusok

1. Ellenállás meghatározása paramétereiből és ellenállás hőfokfüggés számítások
2. Az Ohm- és a Kirchhoff-törvények alkalmazása egyenáramú hálózatokban
3. Összetett ellenállás-hálózatok méretezése, feszültség- és áramosztás számítása
4. Méréshatár-kiterjesztés, előtét- és söntellenállás számítások
5. Villamos munka, teljesítmény, határfok és terhelhetőség számítások
6. A Norton-, a Thevenin- és a szuperpozíció-tétel alkalmazása
7. Egyszerű számítások a villamos erőterben
8. Egyszerű számítások a mágneses erőterben
9. Szinuszos váltakozó jel középértékeinek kiszámítása
10. Soros és párhuzamos R-L, R-C és R-L-C áramkörök jellemzőinek számítása, ábrázolása
11. Négypólusok paramétereinek meghatározása számítással

12. Egyszerű szűrőáramkörök méretezése
13. Bipoláris és unipoláris tranzistoros alapkapsolások paramétereinek kiszámítása
14. Többfokozatú erősítők paramétereinek számítása
15. Hangolt erősítők méretezése, frekvencia-átvitel ábrázolása
16. Elemi stabilizátor méretezése
17. Műveleti erősítők méretezése
18. Logikai függvények szabályos alakra hozása, átalakítása, minimalizálása
19. Logikai függvények megvalósítása két- és többszintű hálózattal, NEM-ÉS-VAGY, ÉS-NEM, valamint VAGY-NEM rendszerben

A feladatokra, részfeladatokra javasolt maximális pontszámok tükrözzék a feladatok, részfeladatok nehézségi fokát.

A felsorolt lehetséges feladattípusokból összetett feladatok is összeállíthatók.

Az írásbeli feladatlap értékelése

A teszt jellegű kérdéssor és a feladatok értékelésénél kötelező a központilag összeállított javítási útmutatónak való megfelelés. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat az útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontozást kell alkalmazni. Az egyszerű, rövid feladatokra összesen 40, az összetett feladatokra összesen 60 pontot lehet adni.

Szóbeli vizsga

A szóbeli vizsgára minimum 20, maximum 30 tételt kell összeállítani.

A központilag összeállított szóbeli tételekhez a válasz kifejtését elősegítő áramköri rajzok, táblázatok, katalógus lapok csatolhatók.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

Tételtípusok

Minden szóbeli tétel két altételből („A” és „B”) áll. Az „A” altétel elektrotechnikai, a „B” altétel elektronikai témakörű. Minden altétel egy témakör általános bemutatását és a témakör meghatározott részeinek részletesebb kifejtését igényli.

A tételcímek jellemzői, összeállításuk

A szóbeli tételek címét és részleteit az előírt témakörök és vizsgakövetelmények alapján központilag kell meghatározni. A tételek összeállításánál törekedni kell a változatos, a problémamegoldást ösztönző, egyértelmű megfogalmazásokra.

A szóbeli vizsga alapvetően az elektrotechnika-elektronika alapfogalmaira, az ezekhez kapcsolódó villamos jelenségekre, összefüggésekre és törvényekre épülő műszaki szemlélet elsajátításának bemutatását igényli a vizsgázótól. A szóbeli vizsgán kiderül, hogy a vizsgázó képes-e a tényeket, a fogalmakat, az alaptörvényeket szabatosan definiálni, megszerzett ismeretei felhasználásával elektrotechnikai-elektronikai jelenségeket megmagyarázni, összefüggéseket alkalmazni, a folyamatokat összehasonlítani és a törvényszerűségekkel integrálni.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsga témakörei (megegyeznek a középszint témaköreivel):

Villamos alapfogalmak

Egyenáramú hálózatok alaptörvényei

A villamos áram hatásai

Energiaforrások

Villamos erőtér

Mágneses erőtér

Szinuszos mennyiségek – Váltakozó áramú áramkörök

Többfázisú hálózatok

Villamos gépek

Passzív elektronikai áramkörök

Félvezető áramköri elemek

Tranzistoros alapáramkörök

Alapáramkörök alkalmazásai

Impulzustechnikai alapáramkörök

Digitális alapáramkörök

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli feleletet a vizsgakövetelmények szerint az alábbi szempontok és kompetenciák alapján kell értékelni:

Szempontok, kompetenciák	Pontszámok		
	A	B	Összesen
A feladat megértése, témataratás, a lényeg kiemelése	5	5	10
Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása	5	5	10
Tények, jelenségek, folyamatok ismerete és alkalmazása Törvények, szabályok, összefüggések értelmezése	5	5	10
Világosság, szabatosság, a felelet felépítettsége A műszaki nyelv alkalmazása	5	5	10
A jelenségek megmagyarázása, összefüggések alkalmazása	5	5	10
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	25	25	50"

56. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc	180 perc	20 perc
100 pont	50 pont	100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	NINCS	NINCS	NINCS	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	Számítógép, szoftverek a kiadott lista szerint	Számítógép, szoftverek a kiadott lista szerint	Számítógép, szoftverek a kiadott lista szerint	Számítógép, szoftverek a kiadott lista szerint

Nyilvánosságra hozandók

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	szoftverlista	szoftverlista	szoftverlista	szoftverlista
Mikor?	A vizsgát megelőző tanév végéig	jogszabály szerint	A vizsgát megelőző tanév végéig	jogszabály szerint

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Középszint			
Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga	
180 perc		15 perc	
100 pont		50 pont	
I. Feladatlap	II. Feladatlap	„A” Informatika alkalmazási témakör elméleti kifejtése	„B” Informatika alkalmazási témakör szóbeli, illetve gyakorlati bemutatása
60 perc	120 perc		
Teszt jellegű, illetve egyszerű, rövid szöveges választ igénylő írásbeli feladatok megválaszolása	Programozási, illetve adatbázis feladatok számítógépes megoldása		
50 pont	50 pont		

Írásbeli vizsga**Általános szabályok**

A központilag összeállított írásbeli vizsga célja, hogy ellenőrizhető képet adjon a vizsgázó szakmai informatikai alapozó ismereteiről az ismeretek, a képességek és az alkalmazás tekintetében egyaránt. A vizsga elősegíti, hogy a vizsgázók teljesítményei, az egyes iskolákban folyó vizsgák összemérhetőek legyenek, és hozzájárul ahhoz is, hogy az oktatás eredményessége objektívebben mérhető legyen.

Az írásbeli vizsgán 60+120 perc áll a vizsgázók rendelkezésére.

A központi feladatsor első részéhez semmilyen segédeszköz nem használható. A feladatsor másik részét számítógépes környezetben kell megoldani.

A számítógépeket az iskolának a kiadott lista szerint az írásbeli vizsga megkezdése előtt elő kell készíteni.

Az előkészítés folyamata Tájékoztatóban kerül közzétételre. A feladat megoldásához szükséges segédanyagot a vizsgát szervező intézmény előzetesen megkapja.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Az I. Feladatlap teszt jellegű, illetve egyszerű, rövid szöveges választ igénylő írásbeli feladatokat, a II. Feladatlap számítógépen megoldandó feladatokat tartalmaz.

Tartalmi szerkezet

A középszintű érettségi vizsgán az írásbeli összpontszám fele-fele arányban a teszt jellegű általános informatika-alkalmazási kérdések megválaszolásával, illetve a programozási és adatbázis kezelési feladatok megoldásával érhető el.

A központi írásbeli feladatok az egyes témakörökhöz tartozó ismeretanyag részletes követelményein alapulnak.

A 25–30 kérdésből álló teszt jellegű kérdéssorban az informatikai alapozó ismeretekhez kapcsolódó (nem programozási) fogalmak, törvényszerűségek és összefüggések szerepelnek. Az egyszerű, rövid választ igénylő feladatok pontosan körülírható válaszokat várnak el a vizsgázóktól. A kérdéstípusok az előírt ismeret- és képesség jellegű követelményeknek felelnek meg.

A teszt jellegű, illetve egyszerű, rövid szöveges választ igénylő írásbeli feladatok megoldására rendelkezésre álló idő: 60 perc.

A programozási, illetve adatbázis feladatokat a vizsgázók számítógép előtt oldják meg. Minden vizsgázó rendelkezésére külön számítógépet kell bocsátani. Gondoskodni kell továbbá tíz vizsgázónként legalább egy tartalék konfigurációról. Az egyes konfigurációkon telepítve kell lenniük a feladatok megoldásához szükséges szoftvereknek. A vizsgát szervező intézményeknek gondoskodniuk kell arról, hogy a vizsga időtartama alatt a vizsga lebonyolításában szerepet kapó konfigurációk ne érthessék el egymást, illetve az internetet. Az egyéb közös iskolai szintű erőforrásokhoz legfeljebb olvasási joguk legyen amennyiben az valamely vizsgaanyag vagy fejlesztői rendszer eléréséhez szükséges lehet.

A programozási, illetve adatbázis feladatok megoldására rendelkezésre álló idő: 120 perc

A feladatok megoldásához csak olyan konfiguráció használható, amely tartalmazza a vizsga letételéhez szükséges szoftverkomponenseket és az ezek futtatására alkalmas hardvert.

A vizsga letételéhez szükséges szoftverkomponensek:

- a vizsgázók által tanult (a szoftverlistában szereplő) általános célú programozási nyelv fejlesztői és futtató környezete
- a vizsgázók által tanult (a szoftverlistában szereplő) általános célú relációs adatbázis-kezelő rendszer fejlesztői és futtató környezete
- szövegszerkesztő program

- esetlegesen: Programtervező CASE eszköz, Rajzoló program stb.
- a fenti eszközök használatát lehetővé tevő operációs rendszer és kiegészítő szoftverek (pl. vírusirtó stb.)

A feladatok és a feladatsor jellemzői

	Kompetenciák	Pont
I. Teszt jellegű, illetve egyszerű, rövid szöveges választ igénylő írásbeli feladatok	Alapfogalmak ismerete, definiálása, alkalmazása	25
	Összefüggések ismerete és alkalmazása	25
II. Programozási, illetve adatbázis feladatok	Programozási alapismeretek	35
	Adatbázis alapismeretek	15
	Összesen:	100

A számítógép mellett megoldandó feladatsor a programozási és az adatbázis kezelési ismeretek alkalmazási jellegű követelményeire épít. A feladatsor 4 feladatból áll.

Feladattípusok	Százalékos arány
1. Algoritmus kódolása. vagy Valamely programozási nyelven megadott „rövid” forrásnyelvű program ábrázolása valamely a tantervben megadott algoritmus leíró eszközzel.	20
2. Szövegesen meghatározott algoritmus alapján: működő program készítése.	20
3. Input adatsoron dolgozó program elkészítése valamely programozási tétel alkalmazásával.	30
4. Egy adott adattábla létrehozása és feltöltése a megadott adatokkal. Lekérdezés.	30

A feladatokra, részfeladatokra javasolt maximális pontszámok tükrözzék a feladatok, részfeladatok nehézségi fokát.

A feladatok megoldását mágneses vagy optikai adathordozóra kell menteni.

A feladattípusok értelmezése:

1. feladat:

Algoritmus kódolása. (Valamely a tantervben szereplő algoritmus leíró eszközzel megadott „rövid” program kódolása adott programozási nyelven. A nyelvet a tantervben meghatározott lehetséges nyelvek közül a vizsgát szervező intézmény határozza meg.)

Beadandó: Az elkészített forráskód.

VAGY

Valamely programozási nyelven megadott „rövid” forrásnyelvű program ábrázolása valamely a tantervben megadott algoritmus leíró eszközzel. Az algoritmus leíró eszközt meghatározza a feladatsor kitűzője. Az algoritmus szövegszerkesztővel vagy megfelelő CASE eszközzel, illetve rajzolóprogrammal készíthető el.

Beadandó: Az elkészített algoritmust tartalmazó fájl.

2. feladat:

Kevés bemenő adaton dolgozó, a feladat szövegében meghatározott algoritmus alapján működő program készítése a vizsgát szervező intézmény által megadott (a tantervben szereplő) programozási nyelven.

Beadandó: Az elkészített forráskód.

3. feladat:

Nem túl hosszú, (maximum 10–15 elemből álló) input adatsoron dolgozó program elkészítése a vizsgát szervező intézmény által megadott (a tantervben szereplő) programozási nyelven. A feladat magába foglalja az adatok beolvasását billentyűzetről, az eredmény kiszámítását és kiíratását. Az eredmény meghatározásához valamely programozási tétel használata szükséges. A feladat szövege nem adja meg a felhasználandó tételt.

Beadandó: Az elkészített forráskód.

4. feladat:

A feladat kitűzője által megadott nevű adatbázis létrehozása. Egy adott adattábla létrehozása és feltöltése a megadott adatokkal. (A tábla mérete: 3–4 attribútum és 8–10 konkrét adatsor.)

Lekérdezés az adattáblából

Beadandó: A táblát tartalmazó adatbázis és a lekérdezés.

(Azon adatbázis-kezelőknél, ahol adatbázisokat nem tudunk létrehozni, csak táblákat, pl. DBASE, ott adatbázis helyett alkönyvtár készítsünk, és ebben hozzuk létre a táblát megvalósító fájlt. Ekkor a beadandó a kérdéses alkönyvtár és tartalma.

Amennyiben az adatbázis létrehozása és feltöltése nem az adott keretrendszerből, hanem valamilyen programnyelvi kóddal történik, beadandó a használt forrásnyelvű kód is.)

A szoftverlistát a vizsgát megelőző tanév végéig nyilvánosságra kell hozni.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az írásbeli feladatsor értékelésénél kötelező a központilag összeállított javítási-értékelési útmutatónak való megfelelés. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat az útmutató tartalmazza.

Szóbeli vizsga

A szóbeli vizsga teljes felkészülési ideje 30 perc, amelynek kb. a felét kell biztosítani a számítógépes feladat előkészítésére. A szóbeli vizsga teljes időtartama 15 perc.

Az összeállított szóbeli tételsorok legalább 20, maximum 30 tételt tartalmaznak.

A vizsga feltétele: A vizsga helyén álljon rendelkezésre legalább az egyszerre felkészülő vizsgázóknak megfelelő számú, hálózatba kapcsolt számítógép az előzetesen kiadott szoftverlista szerint felkészítve.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői*Szóbeli tételek:*

Minden tétel két feladtból („A” és „B”) áll: Az „A” feladat az adott témakör általános bemutatását és a témakör meghatározott részeinek részletesebb kifejtését igényli. A „B” feladat egy számítógéphez kapcsolódó téma általános bemutatását és a problémamegoldás módjának ismertetését igényli.

A tételcímek jellemzői, összeállításuk

A tételeknek valamennyi témakört le kell fedniük.

A vizsgázónak az „A” feladatot szóban, a „B” feladatot pedig szóban vagy számítógép használatával kell megoldania. A szóbeli feleletek értékelésénél az „A” és a „B” feladatok súlyozását a központi témaköröknél megadott útmutató szerint kell figyelembe venni.

A számítógépes feladatok a várt megoldáshoz egyértelmű utalásokat tartalmazzanak. Az értékelésnél a feladatban szereplő fogalmak és a feladatot megoldó eszköz ismeretét, valamint az eszköz kezelésében való jártasságot kell értékelni.

[Az iskola pedagógiai programjában megfogalmazott egyéb – legfeljebb 3 – műszaki-informatikai témakör is szerepelhet a tételsorban, azonban ez nem történhet a kötelező témakörök rovására (méréstechnika; digitális technika, elektronika stb.)].

Az informatika gyakorlatorientált jellegű, ezért a szóbeli vizsgáztatásban is meghatározó szerepe van a számítógépen végzett munkának, illetve feladatmegoldásnak. Szakmai gyakorlati ismereteket még nem lehet a vizsgázóktól elvárni, azonban ennek alapelemei egy gyakorlatorientált tantárgy esetén már a szakmai alapozásnál is számon kérhetők. A szóbeli vizsga „B” feladatához ezért a helyi sajátosságoknak megfelelő, számítógéphez kapcsolódó feladat tartozik.

A szóbeli témakörei

A szóbeli vizsgarész kiemelt területei (*Kifejtésüket a központi témakörök részletesen tartalmazzák.*)

A) Szóbeli számonkérés

- Hardver eszközök jellemzése
- Szoftver eszközök jellemzése
- Hálózati fogalmak
- Hálózati módszerek, eljárások
- Hálózati kommunikáció
- Rendszeradminisztrációs feladatok
- Algoritmus-leíró eszközök ismerete
- Programnyelvi tájékozottság
- Programozási tételek ismerete
- Adatbázis ismeretek

B) Számítógépen történő számonkérés

- Általános szoftverek haladó alkalmazása
- Operációs rendszer jellemzőinek lekérdezése
- Operációs rendszer fontosabb segédprogramjainak az ismerete
- Képek grafikai jellemzőinek módosítása
- Számítógépes kommunikáció ismerete (levelezés)
- Információ keresése az Interneten
- Weblap-készítési ismeretek
- Hálózati jellemzők és paraméterek lekérdezése, módosítása
- Programozás fejlesztői környezet alkalmazása, paraméterezése

A szoftverlistát a vizsgát megelőző tanév végéig nyilvánosságra kell hozni.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelés az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik.

Szempontok, kompetenciák	Pontszámok		
	A	B	Összesen
A feladat megértése, témátartás, a lényeg kiemelése	9	6	15
Fogalmak illetve eszközök ismerete, definiálása és alkalmazása, a szaknyelv alkalmazása	12	8	20
A felelet felépítettsége, a téma teljessége, világosság, nyelvhelyesség, a felelet felépítése	6	4	10
Kommunikatív készség	3	2	5
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	30	20	50

A feladat megértése, témátartás, a lényeg kiemelése

Hogyan tudja hangsúlyozni a lényeges dolgokat?

Elveszik-e a részletekben, vagy tisztában van a téma súlyponti részeivel?

Tartalmaz-e minden lényeges elemet, ami az adott témakörhöz szükséges?

Fogalmak (ill. eszközök) ismerete, definiálása és alkalmazása

A fogalmak (ill. eszközök) ismerete

A fogalmak definiálása és alkalmazása

A szaknyelv alkalmazása

Mennyire pontos a fogalmazása?

Szakkifejezések korrekt használata.

Milyen súlyúak a betanult, de meg nem értett tananyagok?

A feladat felépítettsége, a téma teljessége

Milyen az időbeosztása?

A tárgyi tévedéseket hiányosságként kell figyelembe venni

Világosság, nyelvhelyesség, a felelet felépítése

A vizsgázó egész mondatokban, folyamatosan fejt ki a gondolatait

Szabatosan fogalmaz

A felelet szerkezete alkalmas a téma kifejtésére. (A felelet logikai felépítésének értékelése.)

Kommunikatív készség

A vizsgázónak az adott témakörben akkor is kell egy kérdést feltenni, ha egyébként a folyamatos feleletével erre nem adott okot. Ezzel a vizsgázó kommunikatív készségét, rugalmas gondolkodását, alkalmazkodóképességét lehet értékelni.

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Emelt szint			
Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga	
180 perc		20 perc	
100 pont		50 pont	
I. Feladatlap	II. Feladatlap	Tematikus bemutatás	Az informatika szakmai gyakorlati alapismereteinek bemutatása
60 perc	120 perc		
Egyszerű, rövid, illetve kifejtendő szöveges választ igénylő írásbeli feladatok megoldása	Programozási feladatok számítógépes megoldása		
50 pont	50 pont		

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsga célja, hogy viszonylag teljes és ellenőrizhető képet adjon a vizsgázó tudásáról a képességek és ismeretek tekintetében egyaránt. Ez a vizsgaforma elősegíti, hogy a vizsgázók teljesítményei, valamint az egyes iskolákban folyó vizsgák összemérhetőek legyenek.

Az írásbeli vizsga I. részét írásban, a II. részét számítógépen kell megoldani.

Számítógépeket a vizsgát szervező intézménynek a kiadott szoftverlista szerint az írásbeli vizsga megkezdése előtt elő kell készíteni. Az előkészítés irányelvei Tájékoztatóban kerülnek közzétételre. A feladat megoldásához szükséges segédanyagot a vizsgát szervező intézmény előzetesen megkapja.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Tartalmi szerkezet

A feladatlap ismeretanyagának kiválasztása a témakörökhöz tartozó részletes követelmények szerint történik, a feladatok típusai pedig az előírt képesség jellegű követelményeknek felelnek meg.

Az írásbeli vizsga I. részében a hardver, a szoftver, a hálózati és az informatikai ismeretek; a számítógépes II. részben pedig a programozási és az adatbázis-kezelési témakörök adják a feladatokat.

(A közismereti informatika témakörei és az informatikai alapismeretek szoros kapcsolatban állnak egymással, ezért a felsőoktatási felvételi rendszerhez igazodóan az írásbeli feladatok tartalmazhatnak közismereti informatikához tartozó témaköröket is.)

Az írásbeli feladatsor és a feladatok jellemzői

I. rész

Az I. rész teszt jellegű feladatokból és szöveges (kifejtendő) feladatokból állhat. Az I. feladatlap 20–25 feladatot tartalmaz.

Az egyszerű rövid válaszokat igénylő, főleg feleletválasztásos, teszt jellegű feladatok pontosan körülírható ismereteket várnak el a vizsgázóktól.

A feladatok a részletes követelményekben meghatározott tartalmak (pl. meghatározások, fogalmak értelmezése, informatikai elemek ismerete, illetve kapcsolatai) tudására és az alábbi képességek mérésére irányulnak:

Kompetenciák	%
Hardver és szoftver eszközök (általános és hálózati) ismerete	25
Alapvető működési összefüggések ismerete	25
Algoritmus leíró eszközök ismerete	10
Adatbázis-kezelési ismeretek	10
A szaknyelv alkalmazása	30

Szöveges (kifejtendő) feladatok típusai

Ezen típusok közül bármelyik, de legalább egy szerepel az írásbeli vizsga I. részében.

I.	1. Adott hardver vagy szoftver eszköz működési leírása (6–8 sorban ismertetni a jellemzőket)
	2. Adott fogalom részletes kifejtése (4–6 sorban ismertetni a meghatározást és a rendszerezési jellemzőket)
	3. Adott adatbázisból megadott feltételeknek megfelelő adatok lekérdezése, megjelenítése (utasítások összeállítása)
	4. Egyszerű lekérdezések SQL alkalmazásával (a szükséges utasítás alkalmazása)
	5. Eszközök, vagy programok elemző bemutatása (10–15 sorban)
	6. Hasonló feladatokat ellátó eszközök, rendszerek, vagy programok elemző összehasonlítása (10–15 sorban)

II. rész

Programozási feladatok

Az feladatokat a vizsgázók számítógépen oldják meg. Minden vizsgázó rendelkezésére külön számítógépet kell biztosítani. Gondoskodni kell továbbá tíz vizsgázónként legalább egy tartalék konfigurációról. Az egyes konfigurációkon telepítve kell lenniük a feladatok megoldásához szükséges szoftvereknek. A vizsgát szervező intézménynek gondoskodni kell arról, hogy a vizsga időtartama alatt a vizsga lebonyolításában szerepet kapó konfigurációk ne érthessék el egymást,

illetve az internetet. Az egyéb közös, iskolai szintű erőforrásokhoz legfeljebb olvasási joguk legyen, amennyiben az valamely vizsgaanyag vagy fejlesztői rendszer eléréséhez szükséges lehet.

A feladatok megoldására rendelkezésre álló idő: 120 perc

A feladatok megoldásához csak olyan konfiguráció használható, amely tartalmazza a vizsga letételéhez szükséges szoftver komponenseket és az ezek futtatására alkalmas hardvert.

A vizsga letételéhez szükséges szoftverkomponensek:

– a vizsgázók által tanult (a szoftverlistában szereplő) általános célú programozási nyelv fejlesztői és futtató környezete

– a vizsgázók által tanult (a szoftverlistában szereplő) általános célú relációs adatbázis-kezelő rendszer fejlesztői és futtató környezete

– szövegszerkesztő program

– esetlegesen: programtervező CASE eszköz, rajzoló program stb.

– a fenti eszközök használatát lehetővé tevő operációs rendszer és kiegészítő szoftverek (pl. vírusirtó stb.)

A feladatok a programozási és az adatbázis-kezelési ismeretek alkalmazási jellegű követelményeire építenek. A II. Feladatlap 4 feladatot tartalmaz.

Feladattípusok	Százalékos arány
1. Szövegesen meghatározott algoritmus alapján: működő program készítése.	20%
2. Input adatsoron dolgozó program elkészítése valamely programozási tétel alkalmazásával.	20%
3. Összetett adatsoron dolgozó 1–3 programozási tétel felhasználását igénylő program készítése	30%
4. Megadott „nagyobb” méretű adatbázis lekérdezése. A feladat 2–4 lekérdezést tartalmaz az adatbázisról. Ezek között szerepelhet módosító, vagy törlő lekérdezés is.	30%

A feladatokra, részfeladatokra javasolt maximális pontszámok tükrözzék a feladatok, részfeladatok nehézségi fokát.

A feladatok megoldását mágneses vagy optikai adathordozóra kell menteni.

A feladattípusok értelmezése:

1. feladat:

Kevés bemenő adaton dolgozó, a feladat szövegében meghatározott algoritmus alapján működő program készítése a vizsgát szervező intézmény által megadott (a tantervben szereplő) programozási nyelven.

Beadandó: Az elkészített forráskód.

2. feladat:

Nem túl hosszú, (maximum 10–15 elemből álló) input adatsoron dolgozó program elkészítése a vizsgát szervező intézmény által megadott (a tantervben szereplő) programozási nyelven. A feladat magában foglalja az adatok beolvasását billentyűzetről, az eredmény kiszámítását, és kiíratását. Az eredmény meghatározásához valamely programozási tétel használata szükséges. A feladat szövege nem adja meg a felhasználandó tételt.

Beadandó: Az elkészített forráskód.

3. feladat:

Hosszabb összetett adatsoron (többdimenziós tömb vagy rekordokból álló tömb, mely lehet véletlenszerűen generált, szöveg fájlban adott, vagy az 1-es, ill. 2-es feladatban megadott program által generált) dolgozó 1–3 db. programozási tétel felhasználását igénylő program készítése a vizsgát szervező intézmény által megadott (a tantervben szereplő) programozási nyelven.

Beadandó: Az elkészített forráskód.

4. feladat:

A feladat kitűzője által biztosított „nagyobb” méretű adatbázis lekérdezése. A megadott „nagyobb” méretű adatbázis a korábban publikált a vizsgára való felkészülés során is használható néhány nagyméretű adatbázis valamelyikéből származó 2–6 táblát tartalmazó metszet.

A feladat kitűzője az adatbázist MS ACCESS és DBASE III formátumban bocsátja a vizsgáztató intézmény rendelkezésére. Az esetlegesen szükséges, ettől eltérő formátum létrehozása a vizsga szervezőjének a feladata.

A feladat 2–4 darab lekérdezést tartalmaz az adatbázisról. Ezek között szerepelhet módosító vagy törlő lekérdezés is. Az egyes lekérdezésekre adható részpontszámot a feladatsor kitűzője megszabja.

Beadandó: A lekérdezéseket is tartalmazó adatbázis

VAGY

azok megvalósításának forrásnyelvi változata (a használt adatbázis kezelő lehetőségeitől függően).

A szoftverlistát a vizsgát megelőző tanév végéig nyilvánosságra kell hozni.

Az írásbeli feladatlap értékelése

A teszt jellegű kérdéssor és a feladatok értékelésénél kötelező a központilag összeállított javítási útmutatónak való megfelelés. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat az útmutató tartalmazza.

Szóbeli vizsga

A szóbeli vizsga teljes felkészülési ideje 30 perc, amelynek kb. a felét kell biztosítani a számítógépes feladat előkészítésére. A szóbeli vizsga teljes időtartama 20 percnél hosszabb nem lehet.

A képességek és tartalmi követelmények alapján összeállított szóbeli tételek legalább 20, maximum 30 tételt tartalmaznak.

A vizsga feltétele: A vizsga helyén álljon rendelkezésre legalább az egyszerre felkészülő vizsgázóknak megfelelő számú, hálózatba kapcsolt számítógép.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

Az informatika gyakorlatorientált jellegű, ezért a szóbeli vizsgáztatásban is meghatározó szerepe van a számítógépen végzett munkának, illetve feladatmegoldásnak. Szakmai gyakorlati ismereteket még nem lehet a vizsgázóktól elvárni, azonban ennek alapelemei egy gyakorlatorientált tantárgy esetén már a szakmai előkészítésnél is számon kérhetők. A szóbeli vizsga „B” részéhez ezért számítógéphez kapcsolódó feladat tartozik.

A szóbeli vizsga a szaknyelv megfelelő használatával az adott informatikai témakör bemutatását és a kapcsolódó összefüggések feltárását várja el. Ez egyaránt érvényes a témakör szóbeli kifejtésére és a számítógépes feladat bemutatására.

Tételtípusok:

Minden tétel két feladatból („A” és „B”) tevődik össze.

Az „A” feladat az adott témakör általános bemutatását és a témakör meghatározott részeinek részletesebb kifejtését igényli.

A „B” feladat egy számítógéphez kapcsolódó feladat általános bemutatását és a problémamegoldás módjának ismertetését igényli.

A vizsgázónak az „A” feladatot szóban, a „B” feladatot pedig szóban vagy számítógép használatával kell megoldania.

A tételcímek jellemzői, összeállításuk

A tételeknek valamennyi témakört le kell fedniük.

A számítógépes feladatok a várt megoldáshoz egyértelmű utalásokat tartalmaznak. Az értékelésnél a feladatban szereplő fogalmak és a feladatot megoldó eszköz ismeretét, valamint az eszköz kezelésében való jártasságot kell értékelni. A szóbeli feleletek értékelésénél az „A” és a „B” feladatok súlyozását a központi témaköröknél megadott útmutató szerint kell figyelembe venni. (60%, 40%)

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsgarész kiemelt területei (Kifejtésüket a központi témakörök részletesen tartalmazzák.)

a) Szóbeli számonkérés

- Hardver eszközök jellemzése
- Szoftver eszközök jellemzése
- Hálózati erőforrások, hálózati környezet használata
- Hálózati fogalmak, módszerek, eljárások ismerete
- Hálózati kommunikáció
- Rendszeradminisztrációs feladatok ismerete
- Algoritmikus gondolkodás alapjai

- Algoritmus leíró eszközök ismerete
- Programozási tételek ismerete
- Adatbázis ismeretek
- b) Számítógépen történő számonkérés
 - Általános szoftverek emelt szintű használata
 - Operációs rendszer jellemzőinek lekérdezése
 - Operációs rendszer fontosabb segédprogramjainak az ismerete
 - Képek grafikai jellemzőinek módosítása
 - Számítógépes kommunikáció ismerete (levelezés)
 - Információ keresése az Interneten
 - Weblap-készítési ismeretek
 - Hálózati jellemzők, paraméterek lekérdezése, módosítása
 - Fejlesztői környezet gyakorlati alkalmazása, paraméterezése

A szoftverlistát a vizsgát megelőző tanév végéig nyilvánosságra kell hozni.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelés az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik.

Szempontok, kompetenciák	Pontszámok		
	A	B	Összesen
A feladat megértése, témátartás, a lényeg kiemelése	9	6	15
Fogalmak, illetve eszközök ismerete, definiálása és alkalmazása, a szaknyelv alkalmazása	12	8	20
A felelet felépítettsége, a téma teljessége, világosság, nyelvhelyesség, a felelet felépítése	6	4	10
Kommunikatív készség	3	2	5
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	30	20	50

A feladat megértése, témátartás, a lényeg kiemelése

Hogyan tudja hangsúlyozni a lényeges dolgokat?

Elveszik-e a részletekben, vagy tisztában van a téma súlyponti részeivel?

Tartalmaz-e minden lényeges elemet, ami az adott témakörhöz szükséges?

Látja-e az összefüggéseket a téma egyes részelei között?

Fogalmak (illetve eszközök) ismerete, definiálása és alkalmazása

A fogalmak (illetve eszközök) ismerete

A fogalmak definiálása és alkalmazása

A szaknyelv alkalmazása

Mennyire pontos a fogalmazása?

Szakkifejezések korrekt használata

Milyen súlyúak a betanult, de meg nem értett tananyagok?

A feladat felépítettsége, a téma teljessége

Milyen az időbeosztása?

A tárgyi tévedéseket hiányosságként kell figyelembe venni

Világosság, nyelvhelyesség, a felelet felépítése

A vizsgáló egész mondatokban, folyamatosan fejt ki a gondolatait

Szabatosan fogalmaz

A felelet szerkezete alkalmas a téma kifejtésére. (A felelet logikai felépítésének értékelése)

Kommunikatív készség

A vizsgázónak az adott témakörben akkor is kell egy kérdést feltenni, ha egyébként a folyamatos feleletével erre nem adott okot. Ezzel a vizsgáló kommunikatív készségét, rugalmas gondolkodását, alkalmazkodó képességét kell értékelni.”

57. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc	240 perc	20 perc
100 pont	50 pont	100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	nem programozható számológép; négyjegyű függvénytáblázat, összefüggések és adatok; körző; vonalzó.	négyjegyű függvénytáblázat, összefüggések és adatok	nem programozható számológép; négyjegyű függvénytáblázat, összefüggések és adatok; körző; vonalzó	négyjegyű függvénytáblázat, összefüggések és adatok
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	NINCS	NINCS	NINCS

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Középszint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc
100 pont	50 pont
Feladatlap 180 perc	A vegyipari alapismeretek tantárgy témaköreinek bemutatása.
Teszt jellegű feladatok	
40 pont	
Számítási feladatok	
60 pont	

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

A központilag összeállított írásbeli vizsga célja, hogy ellenőrizhető képet adjon a vizsgázó vegyipari alapismeretek tantárgyi tudásáról az ismeretek, képességek és az alkalmazás tekintetében egyaránt.

A vizsga elősegíti, hogy a vizsgázók teljesítményei, az egyes iskolákban folyó vizsgák összemérhetőek legyenek, és hozzájárul ahhoz is, hogy az oktatás eredményessége objektívebben mérhető legyen.

A központi feladatsor megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép; négyjegyű függvénytáblázat, összefüggések és adatok; körző; vonalzó.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Tartalmi szerkezet

A középszintű érettségi vizsgán az írásbeli összes pontszáma 100 pont, amely 2:3 arányban oszlik meg a teszt jellegű feladatokra, illetve a számításos feladatokra adható pontszámok között.

A központi írásbeli ismeretanyagának összeállítása az egyes témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul.

A kb. 20 kérdésből álló teszt jellegű kérdéssorban a vegyipari alapismeretek tárgya két fő témaköre: a műszaki ismeretek és a fizikai kémia kb. 3:2 arányban jelenik meg.

A tesztfeladatokban a fogalmakra, törvényszerűségekre, összefüggésekre és alkalmazásokra vonatkozó kérdések közel azonos arányban jelennek meg.

A tesztkérdések a pedagógiai méréselméletből ismert zárt- és nyílt végű feladatok különböző altípusai lehetnek.

További feladatok pontszáma 4:1 arányban oszlik meg a fizikai kémia számítási feladatai, és a műszaki ismeretek témakörei között.

A feladatsort 4–6 feladattal áll, a feladatok általában több részfeladattal tevődnek össze.

A feladatok jellemzői

	Kompetenciák	%
Teszt jellegű kérdéssor	Alapfogalmak ismerete, meghatározása és alkalmazása	20
	Törvények, szabályok és összefüggések ismerete és alkalmazása	20
Számításos feladatok	A feladatmegoldás logikai megszerkesztése	15
	Az összefüggések ismerete és helyes alkalmazása	20
	A táblázatok, grafikonok, rajzok helyes értelmezése, szerkesztése	10
	A pontos számolás	5
	A mértékegységek helyes használata és a mérési eredmények kellő pontossággal történő megadása	10
Összesen		100

A számítási feladatok lehetséges témakörei
A vetületi ábrázolás alapjai
Tároló, szállító és hőközlő berendezések vázlatos rajzainak értelmezése
Erők egyensúlya, kényszerek, nyomatékok egyensúlya
Hajtások, csapágyak
Szállítás és berendezései
A hőközléssel kapcsolatos feladatok, berendezések
A tökéletes gázok állapotváltozásai
A tökéletes gázok állapotegyenlete
Elegyek, oldatok összetétele, koncentrációik
Gázelegyek
Termokémia
Sztöchiometriai számítások
Konverzió
Disszociáció fok
Erős elektrolitok pH-ja
Az elektrolízis mennyiségi törvényei

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az írásbeli feladatsor értékelésénél kötelező a központilag összeállított javítási-értékelési útmutatónak való megfelelés.

Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat (részpontokat) a javítási-értékelési útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontozást kell alkalmazni.

Az útmutató összeállításánál a számításos feladatok pontozási előírásai az alábbi táblázat alapján alakulnak:

Mennyiségi szempontok		Minőségi szempontok		A feladat megoldásának dokumentálása	
elemi	aránya	elemi	aránya	elemi	aránya
– a megoldottság szintje	70%	– megoldás logikája – pontosság – a mértékegységek használata	20%	– rendezettség – áttekinthetőség – szabványos jelölések alkalmazása – műszaki, formai és esztétikai elvárásoknak megfelelés	10%

Szóbeli vizsga

A szóbeli vizsgára a felsorolt témakörökből 25–30 tétel fogalmazandó meg.

A vizsgázónak négyjegyű függvénytáblázat, összefüggések és adatok c. segédeszközt kell hoznia.

A szóbeli tétel sor tartalmi és formai jellemzői

Tételtípusok

Minden szóbeli tétel „A” és „B” feladatból áll.

Az „A” feladat a fizikai kémiai ismereteket, a

„B” feladat a műszaki ismereteket kéri számon.

Az „A”, illetve a „B” feladat a címén kívül alkérdéseket is tartalmaz, amelyek egyúttal a vizsgázó számára a felkészülést is segítik, gondolatmenetét irányítják.

A tételcímek jellemzői, összeállításuk

A tételek összeállításánál törekedni kell a változatos, problémamegoldást ösztönző, egyértelmű megfogalmazásokra.

A szóbeli vizsga alapvetően a vegyipari alapismeretek alapfogalmainak, az ezekhez kapcsolódó jelenségeknek, összefüggéseknek és törvényszerűségeknek a bemutatását, alkalmazásának képességét igényli a vizsgázóktól.

A szóbeli vizsgán kiderül, hogy a vizsgázó képes-e a fogalmakat, törvényeket szakmailag helytállóan meghatározni, és a megszerzett ismereteinek felhasználásával a jelenségeket magyarázni, az összefüggéseket alkalmazni.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli témakörei

1. Műszaki ismeretek

Szilárdságtani alapismeretek

Kötőgépelemek, kötésmódok

Tengelyek, tengelykapcsolók

Csapágyak

Hajtások

Csővezetékek, csőszerelvények

Vegyipari tartályok

A tárolás és berendezései

A szállítás és berendezései

Hőközlés, hőelvonás

2. Fizikai kémia

Homogén egykomponensű rendszerek

Homogén többkomponensű rendszerek

Híg oldatok

Heterogén rendszerek

Heterogén egyensúlyok

Reakciókinetika

Kémiai egyensúlyok

Elektrolit egyensúlyok

Elektrokémia

Termodinamika

A szóbeli vizsgarész értékelése

Szóbeli feleleteket a vizsgakövetelmények szerint az alábbi szempontok és kompetenciák alapján kell értékelni.

Szempontok, kompetenciák	Pontszámok		
	A	B	Összesen
A feladat megértése, témátartás, a lényeg kiemelése Világos, szabatos előadás, a felelet logikai felépítettsége	8	8	16
A témakörben fontos tényezők feltárása, a téma problémaközpontú bemutatása	10	10	20
A vegyiparban szükséges alapvető fogalmak, törvények, összefüggések értelmezése, grafikonelemzések, táblázatkezelések, műszaki rajzolvásás elvégzése A műszaki nyelv, kifejezések megfelelő használata	7	7	14
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	25	25	50

A vizsgázónak folyamatosan, mondanivalóját logikusan előadva, a szakmai nyelv szabályait betartva, önállóan kell felelnie.

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Emelt szint		
Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga
240 perc		20 perc
100 pont		50 pont
Feladatlap		Központi tételek alapján a vegyipari alapismeretek tantárgy témaköreinek bemutatása.
240 perc		
Teszt jellegű feladatok	Számítási feladatok	
40 pont	60 pont	

Írásbeli vizsga**Általános szabályok**

A központilag összeállított írásbeli vizsga célja, hogy ellenőrizhető képet adjon a vizsgázó vegyipari alapismeretek tantárgyi tudásáról az ismeretek, képességek és az alkalmazás tekintetében egyaránt.

A vizsga elősegíti, hogy a vizsgázók teljesítményei, az egyes iskolákban folyó vizsgák összemérhetőek legyenek, és hozzájárul ahhoz is, hogy az oktatás eredményessége objektívebben mérhető legyen.

A központi feladatsor megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép; négyjegyű függvénytáblázat, összefüggések és adatok; körző; vonalzó.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői**Tartalmi szerkezet**

Az emelt szintű érettségi vizsgán az írásbeli összes pontszáma 100 pont, amely 2:3 arányban oszlik meg a teszt jellegű feladatokra, illetve a számításos feladatokra adható pontszámok között.

A központi írásbeli ismeretanyagának összeállítása az egyes témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul.

A kb. 20 kérdésből álló teszt jellegű kérdéssorban a vegyipari alapismeretek tárgy két fő témaköre: a műszaki ismeretek és a fizikai kémia kb. 3:2 arányban jelenik meg.

A teszt feladatokban a fogalmakra, törvényszerűségekre és összefüggésekre és alkalmazásokra vonatkozó kérdések közel azonos arányban jelennek meg.

A teszt kérdések a pedagógiai méréselméletből ismert zárt és nyílt végű feladatok különböző altípusai lehetnek.

A számítási feladatok között 4:1 arányban oszlik meg az adható pontszámok összege a fizikai kémia, illetve a műszaki ismeretek témaköre között.

A számítási feladatok száma 4–6, a feladatok általában több részfeladatból tevődnek össze.

A feladatok és a feladatok jellemzői

	Kompetenciák	%
Teszt jellegű kérdéssor	Alapfogalmak ismerete, meghatározása és alkalmazása	20
	Törvények, szabályok és összefüggések ismerete és alkalmazása	20
Számításos feladatok	A feladatmegoldás logikai megszerkesztése	15
	Az összefüggések ismerete és helyes alkalmazása	20
	A táblázatok, grafikonok, rajzok helyes értelmezése, szerkesztése	10
	A pontos számolás	5
	A mértékegységek helyes használata és a mérési eredmények kellő pontossággal történő megadása	10
Összesen		100

A számításos feladatok lehetséges témakörei
Statikai és szilárdságtani számítások, szerkesztések
Vázlatrajzok a gépelemek bemutatásához
Vázlatrajzok a tárolás, szállítás, hőközlés, hűtés berendezéseinek szerkezete, működése bemutatásához
Számításos feladatok elvégzése a tárolás, a szállítás, a hőközlés műveletének, a berendezések jellemző adatainak meghatározásához
Gázok állapotváltozásai, a paraméterek meghatározása
Gázok sűrűségének meghatározása
Gázmolekulák sebességének, diffúziójának, moláris tömegének számítása
Gázelegyekkel kapcsolatos számítások (parciális nyomás, átlagos moláris tömeg, sűrűségszámítás)
Folyadékelegyek szétválasztásával kapcsolatos számítások
A relatív tenziócsökkenéssel, fagyáspontcsökkenéssel, forráspont-emelkedéssel és az ozmózisnyomással kapcsolatos számításos feladatok
Oldhatósággal, kristályosítással kapcsolatos számítások
A megoszlási egyensúllyal kapcsolatos számítások
Feladatok a tömeghatás törvényének alkalmazására
Disszociációfok, disszociációállandó számítása
Savak, sók és bázisok pH-jának számítása
Hidrolízis fok meghatározása
Pufferek pH-jának meghatározása
Elektródpotenciál számítás
Galvánelemek elektromotoros erejének meghatározása
Faraday-törvényekkel kapcsolatos számítások

Az írásbeli feladatlapon értékelése

A teszt jellegű és a számításos feladatok értékelésénél kötelező a központilag összeállított javítási útmutatónak való megfelelés.

Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat (részpontokat) a tételekhez mellékelt javítási útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontozást kell alkalmazni.

Az útmutató összeállításánál a számítási feladatok pontozási előírásai az alábbi táblázat alapján alakulnak:

Mennyiségi szempontok		Minőségi szempontok		A feladat megoldásának dokumentálása	
elemek	aránya	elemek	aránya	elemek	aránya
– a megoldottság szintje	70%	– megoldás logikája – pontosság – a mértékegységek használata	20%	– rendezettség, – áttekinthetőség – szabványos jelölések alkalmazása műszaki, formai és esztétikai elvárásoknak megfelelően	10%

Szóbeli vizsga

A szóbeli vizsgára felsorolt témakörökből 25–30 tételt kell összeállítani.

A vizsgázónak négyjegyű függvénytáblázat, összefüggések és adatok c. segédeszközt kell hoznia.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

Tételtípusok

Minden szóbeli tétel „A” és „B” feladatból áll.

Az „A” feladat a fizikai kémiai ismereteket, a

„B” feladat a műszaki ismereteket kéri számon.

Az „A”, illetve a „B” feladat alkérdéseket is tartalmaz, amelyek egyúttal a vizsgázó számára a felkészülést is segítik, gondolatmenetét irányítják.

A tételek jellemzői, összeállításuk

A tételek összeállításánál törekedni kell a változatos, problémamegoldást ösztönző, egyértelmű megfogalmazásokra.

A szóbeli vizsga alapvetően a vegyipari alapismeretek alapfogalmainak, az ezekhez kapcsolódó jelenségeknek, összefüggéseknek és törvényszerűségeknek a bemutatását, alkalmazásának képességét igényli a vizsgázóktól.

A szóbeli vizsgán kiderül, hogy a vizsgázó képes-e a fogalmakat, törvényeket szabatosan definiálni, a megszerzett ismereteinek felhasználásával a jelenségeket magyarázni, az összefüggéseket alkalmazni.

A szóbeli vizsgán a jelölt a központi tételsorból kihúzott kérdésekre válaszol.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli témakörök

1. Műszaki ismeretek

Szilárdságtani alapismeretek

Kötőgépelemek, kötőmódok

Tengelyek, tengelykapcsolók

Csapágyak

Hajtások

Csővezetékek, csőszerelvények

Vegyipari tartályok

A tárolás és berendezései

A szállítás és berendezései

Hőközlés, hőelvonás

2. Fizikai kémia

Homogén egykomponensű rendszerek

Homogén többkomponensű rendszerek

Híg oldatok

Heterogén rendszerek

Heterogén egyensúlyok

Reakciókinetika

Kémiai egyensúlyok

Elektrolit egyensúlyok

Elektrokémia

Termodinamika

A szóbeli vizsgarész értékelése

Szóbeli feleleteket a vizsgakövetelmények szerint az alábbi szempontok és kompetenciák alapján kell értékelni.

Szempontok, kompetenciák	Pontszámok		
	A	B	Összesen
A feladat megértése, tématarítás, a lényeg kiemelése Világos, szabatos előadás, a felelet logikai felépítettsége	8	8	16
A témakörben fontos tényezők feltárása, a téma problémaközpontú bemutatása	10	10	20
A vegyiparban szükséges alapvető fogalmak, törvények, összefüggések értelmezése, grafikonelemzések, táblázatkezelések, műszaki rajzolás elvégzése A műszaki nyelv, kifejezések megfelelő használata	7	7	14
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	25	25	50

A vizsgázónak folyamatosan, mondanivalóját logikusan előadva, a szakmai nyelv szabályait betartva, önállóan kell felelnie.”

58. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA**A vizsga részei**

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc	240 perc	20 perc
100 pont	50 pont	100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	nem programozható számológép; négyjegyű függvénytáblázat; körző; vonalzó: léptékvonalzó, derékszögű vonalzó, párhuzamvonalzó	NINCS	nem programozható számológép; körző; négyjegyű függvénytáblázat; vonalzó: párhuzamvonalzó, léptékvonalzó, derékszögű vonalzó	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	NINCS	NINCS	NINCS

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Középszint		
Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga
180 perc		15 perc
100 pont		50 pont
Feladatlap		Építészeti és építési alapismeretek szóbeli tételsor alapján témakörök bemutatása („A” feladat: építéstan alapjai témakör kifejtése, „B” feladat: építőanyagok témakör kifejtése)
180 perc		
Egyszerű, rövid feladatok	Összetett feladatok	
40 pont	60 pont	

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

A központilag összeállított írásbeli vizsga célja, hogy ellenőrizhető képet adjon a vizsgázó építészeti és építési alapismereti tudásáról az ismeretek, a képességek és az alkalmazás, valamint a rajzi kommunikáció tekintetében egyaránt. A vizsga elősegíti, hogy a vizsgázók teljesítményei, az egyes iskolákban folyó vizsgák összemérhetőek legyenek, és hozzájárulhat ahhoz is, hogy az oktatás eredményessége objektívebben mérhető legyen.

Az írásbeli vizsgán összességében 180 perc áll a vizsgázók rendelkezésére.

A központi írásbeli feladatsor megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép; négyjegyű függvénytáblázat; körző; vonalzó; léptékvonalzó, derékszögű vonalzó, párhuzamvonalzó.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Tartalmi szerkezet

A középszintű érettségi vizsgán az írásbeli feladatsor összes pontszáma 40% arányban az egyszerű, rövid feladatok, illetve 60%-ban az összetett feladatok megoldásával érhető el.

A központi írásbeli feladatsor ismeretanyagának összeállítása az egyes témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul.

A 15 kérdésből álló egyszerű, rövid feladatokban közel azonos arányban jelennek meg az építőanyagok, a műszaki ábrázolás alapjai, az építéstan alapjai, a statika és a szabadkézi rajz témaköreinek fogalmai, törvényszerűségei, jelenségei és az összefüggések. A kérdéstípusok az előírt ismeret, és képesség jellegű követelményeknek felelnek meg. 10 kérdés egyenként 3 pontot, 5 kérdés pedig 2 pontot ér helyes megoldás esetén.

Az összetett feladatok megoldásai alkalmazás jellegű követelményekre is építenek. A hat feladaton belül a számolást és a rajzolás-szerkesztést igénylő feladatok közel azonos arányban jelennek meg. A számolást is igénylő feladatoknál 1 feladat az építőanyagok témaköréből, 2 feladat a statika témaköréből jelenik meg. A rajzolás-szerkesztést igénylő feladatoknál 1 feladat a műszaki ábrázolás alapjai és a szabadkézi rajz témaköreiből, 2 feladat az építéstan alapjai témaköréből jelenik meg. A 6 feladatból 4 feladatot kell megoldani úgy, hogy a statikai témakörből csak az egyik feladatot és az építéstan alapjai témaköréből is csak az egyik feladatot kell megoldani, és ezekből a témakörökből csak a vizsgázó által egyértelműen kiválasztott 1–1 feladat értékelhető.

	Kompetenciák	%
Egyszerű, rövid feladatok	Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása	20
	Törvények, szabályok és összefüggések ismerete és alkalmazása	20
Összetett feladatok	Pontos számolás, feladatmegoldás	30
	Összefüggések ábrázolása és értelmezése	30
Összesen		100

Számolást igénylő lehetséges feladattípusok
1. Sűrűség, testsűrűség, halmazsűrűség, tömörség, porozitás számítása
2. Víztartalom, vízfelvétel számítása
3. Hő okozta alakváltozás, hőátbocsátási tényező számítása
4. Acélok húzó- vagy szakító-, hajlító-húzó-, nyomó- és nyírószilárdság vizsgálata
5. Agyag-iszaptartalom meghatározása
6. A beton adalékanyag finomsági modulusának meghatározása
7. A beton adalékanyag összetételének javítása
8. A beton adalékanyag szemmegoszlási görbéjének számítása, értékelése
9. Habarcs tapadó-szilárdságának számítása
10. Erő felbontása merőleges komponensekre
11. Síkbeli erőrendszer egyensúlyának vizsgálata
12. Statikailag határozott kéttámaszú tartók vizsgálata koncentrált terhelés esetén
13. Statikailag határozott kéttámaszú tartók vizsgálata megoszló terhelés esetén
14. Statikailag határozott kéttámaszú tartók vizsgálata vegyes terhelés esetén
15. Normálerő, nyíróerő, hajlítónyomaték meghatározása
16. Igénybevételek számítása és szerkesztése csuklós többtámaszú tartók esetén

Rajzolást-szerkesztést igénylő lehetséges feladattípusok
1. Síkmértani alapszerkesztések, építészeti ívek szerkesztése
2. Térelemek vetületi ábrázolása
3. Sík és egyenes dőféspontja
4. Általános helyzetű egyenes és testek dőféspontjainak szerkesztése
5. Két sík metszésvonala
6. Síklapú testek síkmetszése: – metszési alapeladatok vetítősíkkal (síklapú testek, hasábok, gúlák) – általános helyzetű síkkal való metszés szerkesztése
7. Valódi nagyság meghatározása, a metszetidom valódi nagysága
8. Forgástestek síkmetszése (gömb, henger, kúp)
9. Valódi nagyság szerkesztése vetületi ábrák alapján
10. Forgástestek síkmetszése (gömb, henger, kúp)
11. Testek csonkolása
12. Áthatások
13. Hiányos vetületi ábrák pótlása és vetület-összeválogatás utáni rekonstrukció
14. Szerkesztési feladatok különböző axonometriákban (izometrikus, frontális, dimetrikus)
15. Síklapú és forgástestekről vetületi ábrák rajzolása
16. Vetületi ábráról síklapú és forgástestek rekonstrukciója
17. Engedélyezési helyszínrajz szerkesztése és rajzolása
18. Alapozási terv szerkesztése (síkalapok esetén)
19. Alaprajz szerkesztése
20. Metszet szerkesztése
21. Homlokzatok szerkesztése
22. Részletrajzok szerkesztése
23. Síkalapozások szerkesztése
24. Talajnedvesség és talajvíznyomás elleni szigetelések szerkesztése
25. Téglafalazatok rétegeinek szerkesztése a téglakötési szabályok alkalmazásával
26. Kiváltók, gerendák, koszorúk, boltívek szerkesztése

Rajzolást-szerkesztést igénylő lehetséges feladattípusok
27. Födémszerkezetek (pincefödémek, emeletközi födémek, padlásfödémek, tetőfödémek, síkfödémek, fafödémek, acélgerendás födémek, vasbeton födémek, vázkeramiás födémek) szerkesztése
28. Zsaluzatok szerkesztése
29. Dúcolások szerkesztése

A feladatokra javasolt maximális pontszámok tükrözzék a feladatok nehézségi fokát.

Az írásbeli feladatlap értékelése

A teszt jellegű kérdéssor és a feladatok értékelésénél kötelező a központilag összeállított javítási-értékelési útmutatónak való megfelelés. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat a javítási-értékelési útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontozást kell alkalmazni.

A javítási-értékelési útmutató összeállításánál a számolást (mérétezt) is igénylő feladatoknál az alábbi táblázat alapján történik az értékelés:

Mennyiségi szempontok		Minőségi szempontok		A feladat megoldásának dokumentálása	
elemi	aránya	elemi	aránya	elemi	aránya
– a megoldottság szintje	70%	– a megoldás logikája – kreativitás – pontosság – a mértékegységek használata	20%	– rendezettség – áttekinthetőség – szabványos jelölések alkalmazása – műszaki, formai és esztétikai elvárásoknak megfelelés	10%

Az útmutató összeállításánál a rajzolást-szerkesztést igénylő feladatoknál az alábbi táblázat alapján történik az értékelés:

Mennyiségi szempontok		Minőségi szempontok		A feladat megoldásának dokumentálása	
elemi	aránya	elemi	aránya	elemi	aránya
– a megoldottság szintje	70%	– a megoldás szakszerűsége – kreativitás – pontosság	20%	– rendezettség – áttekinthetőség – szabványos jelölések alkalmazása – műszaki, formai és esztétikai elvárásoknak megfelelés	10%

Szóbeli vizsga

A szóbeli vizsgán a vizsgázó a kihúzott tétel kérdéseire válaszol.

A szóbeli tételek száma minimum 20, maximum 25 darab.

A szóbeli vizsgán semmilyen segédeszköz nem használható.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

Tételtípusok

Minden szóbeli tétel két feladtból („A” és „B”) áll. Az „A” feladat az építéstan alapjai, a „B” feladat építőanyagok témakörű. Minden feladat egy témakör általános bemutatását és a témakör meghatározott részeinek részletesebb kifejtését igényli. A témakörtől függően mindkét feladat („A” és „B”) tartalmazhat egyszerű rajzos feladatokat.

A tételcímek jellemzői, összeállításuk

A szóbeli tételsor összeállításánál törekedni kell a változatos, a problémamegoldást ösztönző, egyértelmű megfogalmazásokra.

A szóbeli vizsga alapvetően az építéstan alapjai és az építőanyagok fogalmaira, az ezekhez kapcsolódó jelenségekre, összefüggésekre és törvényekre épülő műszaki szemlélet elsajátításának bemutatását igényli a vizsgázóktól. A szóbeli vizsgán kiderül, hogy a vizsgázó képes-e a tényeket, a fogalmakat, az alaptörvényeket szabatosan definiálni, megszerzett ismeretei felhasználásával az építéstan alapismereteit, az építőanyagokat megmagyarázni, összefüggéseket alkalmazni és a folyamatokat összehasonlítani.

A szóbeli témakörei

A) Az építéstan alapjai

- az épületszerkezetek osztályozása
- földmunkák
- alapozások
- a talajvíz, talajnedvesség és talajpára elleni szigetelések
- a függőleges teherhordó és térelhatároló szerkezetek
- falazatok
- vízszintes teherhordó és térelhatároló szerkezetek
- a szigetelések
- a zsaluzatok, dúcolások

B) Építőanyagok

- anyagok csoportosítása
- nemfémes anyagok
- fémes anyagok
- természetes kövek
- agyagfészeségek
- agyaggyártmányok
- kerámiaipar
- kötőanyagok, adalékanyagok és az építési víz
- különféle betonok
- betontermékek
- habarcsok
- építőipari faárúk
- fémgyártmányok
- műanyag gyártmányok
- festő- és mázoló munkák anyagai
- építési üvegek
- szigetelőanyagok
- segédanyagok és felületképzők
- laboratóriumi vizsgálatok
- építési anyagok általános tulajdonságainak vizsgálata
- építőanyagok szilárdsági vizsgálata

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli feleletet a vizsgakövetelmények szerint, továbbá az alábbi szempontok, kompetenciák alapján kell értékelni:

Szempontok, kompetenciák	Pontszámok		
	A	B	Összesen
A feladat megértése, témataratás, a lényeg kiemelése Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása	10	10	20
Tények, jelenségek, folyamatok ismerete és alkalmazása Törvények, szabályok, összefüggések értelmezése	5	5	10
Világosság, szabatosság, a felelet felépítettsége A műszaki, az építészeti szaknyelv alkalmazása	5	5	10
A jelenségek, összefüggések magyarázata, alkalmazása, a folyamatok összehasonlítása a törvényszerűségekkel	5	5	10
ÖSSZESEN:	25	25	50

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
240 perc	20 perc
100 pont	50 pont
Feladatlap	Építészeti és építési alapismeretek szóbeli tételsor alapján témakörök bemutatása („A” feladat: építéstan alapjai témakör kifejtése, „B” feladat: építőanyagok témakör kifejtése)
240 perc	
Egyszerű, rövid feladatok	
40 pont	
	Összetett feladatok
	60 pont

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

A központilag összeállított írásbeli vizsga célja, hogy ellenőrizhető képet adjon a vizsgázó építészeti és építési alapismereti tudásáról az ismeretek, a képességek és az alkalmazás és a rajzi kommunikáció tekintetében egyaránt. A vizsga elősegíti, hogy a vizsgázók teljesítményei, az egyes iskolákban folyó vizsgák összemérhetőek legyenek, és hozzájárulhat ahhoz is, hogy az oktatás eredményessége objektívebben mérhető legyen.

Az írásbeli vizsgán összességében 240 perc áll a vizsgázók rendelkezésére.

A központi írásbeli feladatsor megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép; körző; négyjegyű függvénytáblázat; vonalzó: párhuzamvonalzó, léptékvonalzó, derékszögű vonalzó pár.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Tartalmi szerkezet

Az emelt szintű érettségi vizsga hasonló a középszintű vizsgához, de a feladatok nehézségi szintje magasabb követelményeket támaszt a vizsgázókkal szemben, továbbá kibővülnek az emelt szinten előírt további követelményekkel.

A 240 perces feladatsor tartalmi arányaiban törekszik a következőkre:

Építőanyagok	20%
A műszaki ábrázolás alapjai és Szabadkézi rajz	25%
Az építéstan alapjai	35%
Statika	20%

Ezek az arányok természetesen csak hozzávetőlegesek lehetnek, hiszen a feladatok egy jelentős része több témakörbe is besorolható, összetett ismeretkörre épül, továbbá a feladatsor választható feladatokat tartalmazó részei miatt az egyes vizsgázók számára – a választásaiktól függően – az arányok eltolódhatnak.

Az írásbeli feladatsor két, jól elkülönülő részből áll. Az első rész 20 egyszerű, rövid feladatból áll, amely az alapfogalmakat, definíciókat, egyszerű összefüggéseket hivatott számon kérni. A feladatok többsége nyílt végű feladat, de ebben a részben megjelenhet néhány igaz-hamis állítást tartalmazó, vagy egyszerű feleletválasztós feladat is. A feladatok egyenként 2 pontot érnek, összesen tehát az első rész 40 pont.

A második rész 6, egyenként 10 pontos feladatot tartalmaz. A feladatok többnyire több témakört is érintenek, összetett feladatok.

	Kompetenciák	%
Egyszerű, rövid feladatok	Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása	20
	Törvények, szabályok és összefüggések ismerete és alkalmazása	20
Összetett feladatok	Pontos számolás, feladatmegoldás	30
	Összefüggések ábrázolása és értelmezése	30
Összesen		100

Számolást igénylő lehetséges feladattípusok
1. Sűrűség, testsűrűség, halmazsűrűség, tömörség, porozitás számítása
2. Víztartalom, vízfelvétel számítása
3. Hő okozta alakváltozás, hőátbocsátási tényező számítása
4. Acélok húzó- vagy szakító-, hajlító-húzó-, nyomó- és nyírószilárdság vizsgálata
5. Agyag-iszaptartalom meghatározása
6. A beton adalékanyag finomsági modulusának meghatározása
7. A beton adalékanyag összetételének javítása
8. A beton adalékanyag szemmegoszlási görbéjének számítása
9. Habarcs tapadó-szilárdságának számítása
10. Erő felbontása merőleges komponensekre
11. Síkbeli erőrendszer egyensúlyának vizsgálata
12. Statikailag határozott kéttámaszú tartók vizsgálata koncentrált terhelés esetén
13. Statikailag határozott kéttámaszú tartók vizsgálata megoszló terhelés esetén
14. Statikailag határozott kéttámaszú tartók vizsgálata vegyes terhelés esetén
15. Normálerő, nyíróerő, hajlítónyomaték meghatározása
16. Igénybevételek számítása és szerkesztése csuklós többtámaszú tartók esetén

Rajzolást-szerkesztést igénylő lehetséges feladattípusok
1. Síkmértani alapszerkesztések, építészeti ívek szerkesztése
2. Térelemek vetületi ábrázolása
3. Sík és egyenes dőféspontja
4. Általános helyzetű egyenes és testek dőféspontjainak szerkesztése
5. Két sík metszésvonala
6. Síklapú testek síkmetszése: <ul style="list-style-type: none"> – metszési alapfeladatok vetítősíkkal (síklapú testek, hasábok, gúlák) – általános helyzetű síkkal való metszés szerkesztése
7. Valódi nagyság meghatározása, a metszetidom valódi nagysága
8. Forgástestek síkmetszése (gömb, henger, kúp)
9. Valódi nagyság szerkesztése vetületi ábrák alapján
10. Forgástestek síkmetszése (gömb, henger, kúp)
11. Testek csonkolása
12. Áthatások
13. Hiányos vetületi ábrák pótlása és vetület-összeválogatás utáni rekonstrukció
14. Szerkesztési feladatok különböző axonometriákban (izometrikus, frontális, dimetrikus)
15. Síklapú- és forgástestekről vetületi ábrák rajzolása
16. Vetületi ábráról síklapú és forgástestek rekonstrukciója
17. Engedélyezési helyszínrajz szerkesztése és rajzolása
18. Alapozási terv szerkesztése (síkalapok esetén)
19. Alaprajz szerkesztése
20. Metszet szerkesztése
21. Homlokzatok szerkesztése
22. Részletrajzok szerkesztése
23. Síkalapozások szerkesztése
24. Talajnedvesség és talajvíznyomás elleni szigetelések szerkesztése
25. Téglafalazatok rétegeinek szerkesztése a téglakötési szabályok alkalmazásával
26. Kiváltók, gerendák, koszorúk, boltívek szerkesztése

Rajzolást-szerkesztést igénylő lehetséges feladattípusok
27. Födémszerkezetek (pincefödémek, emeletközi födémek, padlásfödémek, tetőfödémek, síkfödémek, fafödémek, acélgerendás födémek, vasbeton födémek, vázkerámias födémek) szerkesztése
28. Zsaluzatok szerkesztése
29. Dúcolások szerkesztése

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az írásbeli feladatsor értékelésénél kötelező a központilag összeállított javítási-értékelési útmutatónak való megfelelés. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat a javítási-értékelési útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontozást kell alkalmazni.

Az útmutató összeállításánál a számolást (mérétezt) is igénylő feladatoknál az alábbi táblázat alapján történik az értékelés:

Mennyiségi szempontok		Minőségi szempontok		A feladat megoldásának dokumentálása	
elemi	aránya	elemi	aránya	elemi	aránya
– a megoldottság szintje	70%	– a megoldás logikája – kreativitás – pontosság – a mértékegységek használata	20%	– rendezettség – áttekinthetőség – szabványos jelölések alkalmazása – műszaki, formai és esztétikai elvárásoknak megfelelés	10%

Az útmutató összeállításánál a rajzolást-szerkesztést igénylő feladatoknál az alábbi táblázat alapján történik az értékelés:

Mennyiségi szempontok		Minőségi szempontok		A feladat megoldásának dokumentálása	
elemi	aránya	elemi	aránya	elemi	aránya
– a megoldottság szintje	70%	– a megoldás szakszerűsége – kreativitás – pontosság	20%	– rendezettség – áttekinthetőség – szabványos jelölések alkalmazása – műszaki, formai és esztétikai elvárásoknak megfelelés	10%

Szóbeli vizsga

A szóbeli vizsgán a vizsgázó a kihúzott tétel kérdéseire válaszol.

A szóbeli tételek száma minimum 20 darab.

A szóbeli vizsgán semmilyen segédeszköz nem használható.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

Tételtípusok

Minden szóbeli tétel két feladtból („A” és „B”) áll. Az „A” feladat az építéstan alapjai, a „B” feladat építőanyagok témakörű. Minden feladat egy témakör általános bemutatását és a témakör meghatározott részeinek részletesebb kifejtését igényli. A témakörtől függően mindkét feladat („A” és „B”) tartalmazhat egyszerű rajzos feladatokat.

A tételcímek jellemzői, összeállításuk

A szóbeli tételek címét és részleteit az előírt témakörök és vizsgakövetelmények alapján központilag kell meghatározni. A szóbeli tételleket az országos vizsgaközpont készítteti el, és küldi meg a tantárgyi bizottságnak.

A szóbeli tételek összeállításánál törekedni kell a változatos, a problémamegoldást ösztönző, egyértelmű megfogalmazásokra.

A szóbeli vizsga alapvetően az Építészeti és építési alapismeretek témái alapfogalmainak, az építéstan alapjai és az építőanyagok fogalmainak, az ezekhez kapcsolódó jelenségeknek, összefüggéseinek és törvényeinek, az azokra épülő

műszaki szemlélet elsajátításának bemutatását igényli a vizsgázóktól. A szóbeli vizsgán kiderül, hogy a vizsgázó képes-e a tényeket, a fogalmakat, az alaptörvényeket szabatosan definiálni, megszerzett ismeretei felhasználásával az építéstan alapismereteit, az építőanyagokat megmagyarázni, összefüggéseket alkalmazni és a folyamatokat összehasonlítni.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli témakörei

A) Az építéstan alapjai

- az épületszerkezetek osztályozása
- földmunkák
- alapozások
- a talajvíz, talajnedvesség és talajpára elleni szigetelések
- a függőleges teherhordó és térelhatároló szerkezetek
- falazatok
- vízszintes teherhordó és térelhatároló szerkezetek
- a szigetelések
- a zsaluzatok, dúcolások

B) Építőanyagok

- anyagok csoportosítása
- nemfemes anyagok
- femes anyagok
- természetes kövek
- agyagfészeségek
- agyaggyártmányok
- kerámiaipar
- kötőanyagok, adalékanyagok és az építési víz
- különféle betonok
- betontermékek
- habarcsok
- építőipari faárúk
- fémgyártmányok
- műanyag gyártmányok
- festő- és mázoló munkák anyagai
- építési üvegek
- szigetelőanyagok
- segédanyagok és felületképzők
- laboratóriumi vizsgálatok
- építési anyagok általános tulajdonságainak vizsgálata
- építőanyagok szilárdsági vizsgálata

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli feleletet a vizsgakövetelmények szerint, továbbá az alábbi szempontok, kompetenciák alapján kell értékelni:

Szempontok, kompetenciák	Pontszámok		
	A	B	Összesen
A feladat megértése, tématarítás, a lényeg kiemelése Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása	10	10	20
Tények, jelenségek, folyamatok ismerete és alkalmazása Törvények, szabályok, összefüggések értelmezése	5	5	10
Világosság, szabatoság, a felelet felépítettsége A műszaki, az építészeti szaknyelv alkalmazása	5	5	10
A jelenségek, összefüggések magyarázata, alkalmazása, a folyamatok összehasonlítása a törvényszerűségekkel	5	5	10
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	25	25	50

59. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc	180 perc	20 perc
100 pont	50 pont	100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	nem programozható számológép; körző; vonalzó	NINCS	nem programozható számológép; körző; vonalzó	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	Szemléltető anyag	NINCS	Szemléltető anyag

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Középszint			
Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga	
180 perc		15 perc	
100 pont		50 pont	
Feladatlap		Könnyűipari alapismeretek tételsor alapján a témakörök bemutatása „A” feladat: Öltözködéskultúra	„B” feladat: Könnyűiparban alkalmazott anyagok
180 perc			
Teszt jellegű Könnyűipari alapismeretek (Öltözködéskultúra és Könnyűiparban alkalmazott anyagok) központi kérdéssor megválaszolása	Könnyűipari alapismeretek (Öltözködéskultúra és Könnyűiparban alkalmazott anyagok) központi feladatok megoldása		
50 pont		50 pont	

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

A központilag összeállított írásbeli vizsga célja, hogy ellenőrizhető képet adjon a vizsgázó Könnyűipari alapismeretek tantárgyi (Öltözködéskultúra és Könnyűiparban alkalmazott anyagok) tudásáról az ismeretek, a képességek és az alkalmazás tekintetében egyaránt. A vizsga elősegíti, hogy a vizsgázó teljesítményei, az egyes iskolákban folyó vizsgák összemérhetőek legyenek, és hozzájárulhat ahhoz is, hogy az oktatás eredményessége objektívebben mérhető legyen.

Az írásbeli vizsgán összességében 180 perc áll a jelöltek rendelkezésére.

A Könnyűipari alapismeretek feladatok megoldásához szemléltető anyag használható. A szemléltető anyagot a feladatsornak kell tartalmaznia.

Az írásbeli feladatok megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép; körző; vonalzó.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

A központi írásbeli vizsga ismeretanyagának összeállítása az egyes témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul.

Az írásbeli vizsga két részből tevődik össze, a 15–20 kérdésből álló teszt jellegű feladatokból és a számolást igénylő, illetve összefüggéseket elemző kérdéskörből. Az írásbeli vizsgán megközelítőleg 50–50%-ban jelennek meg a Könnyűipari alapismeretek tantárgy témakörei, az Öltözködéskultúra és a Könnyűiparban alkalmazott anyagok.

A kérdéstípusok az ismeret és képesség jellegű követelményeknek felelnek meg.

A témakörök jellegéből adódóan az összefüggéseket elemző feladatok az Öltözködéskultúra, míg a számolást és összefüggést igénylő feladatok a Könnyűiparban alkalmazott anyagok témakörben jelennek meg az írásbeli vizsgán.

A számolást igénylő, illetve összefüggéseket elemző vizsgarész-összetevő 4–7 feladatból áll.

	Kompetenciák	%
Teszt jellegű kérdéssor	Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása	25
	Összefüggések ismerete és alkalmazása	25
Feladatok	Feladatmegoldás	25
	Összefüggések értelmezése és ábrázolás	25
Összesen		100

A feladatokra javasolt maximális pontszámok tükrözzék a feladatok nehézségi fokát.

A középszintű érettségi vizsgán az írásbeli összpontszám fele-fele arányban teszt jellegű Könnyűipari alapismeretek (Öltözködéskultúra és Könnyűiparban alkalmazott anyagok) kérdéssor megválaszolásával, illetve Könnyűipari alapismeretek (Öltözködéskultúra és Könnyűiparban alkalmazott anyagok) feladatok megoldásával érhető el.

Az írásbeli feladatlap értékelése

A teszt jellegű kérdéssor és a feladatok értékelésénél kötelező a központilag összeállított javítási-értékelési útmutató figyelembevétele. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat a javítási-értékelési útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontozást kell alkalmazni.

Az útmutató összeállításánál a számolást is igénylő feladatoknál az alábbi táblázat alapján történik az értékelés:

Mennyiségi szempontok		Minőségi szempontok		A feladat megoldásának dokumentálása	
elemi	aránya	elemi	aránya	elemi	aránya
– A megoldottság szintje	70%	– A megoldás logikája – Kreativitás – Pontosság – A mértékegységek használata	20%	– Rendezettség – Áttekinthetőség – Szabványos jelölések alkalmazása – Műszaki, formai és esztétikai elvárásoknak megfelelés	10%

Szóbeli vizsga

A szóbeli tétel minimum 20 tételből áll.

A szóbeli tételekre való felkészüléshez, illetve a feleletek során szemléltető anyag használható.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A Könnyűipari alapismeretek szóbeli vizsgatétel „A” része az öltözködéskultúra, „B” része a könnyűiparban alkalmazott anyagok központi követelményekben meghatározott ismereteinek bemutatását igényli a vizsgázóktól. A szóbeli vizsgán ad képet a vizsgázó arról, hogy képes-e az egyes témarészeket szabatosan előadni, értelmezni, megmagyarázni, az összefüggéseket alkalmazni, és a szükséges összehasonlításokat elvégezni.

A szóbeli vizsgán a vizsgázó a kihúzott tétel kérdéseire válaszol.

A szóbeli vizsga témakörei:

Öltözködéskultúra:

A divattal kapcsolatos alapfogalmak.

Szakmai információk, divattrendek beszerzési forrásai.

A divattervezés fogalma, feladatai.
 Az öltözet kialakulási folyamata.
 Az öltözködéstörténet főbb szakaszai.
 A természeti népek, az őskor öltözete.
 Az ókori egyiptomi, görög, római öltözetek.
 A románkori viseletek.
 A gótika korának öltözetei.
 Reneszánsz viseletek.
 Barokk és rokokó viseletek.
 Klasszicizmus korának öltözetei.
 A francia forradalom és direktórium korszakának öltözetei.
 A romantika öltözetei.
 A biedermeier kora.
 A szecesszió és art deco öltözetei.
 Az 1920-as évek öltözetei.
 A XX. század viseletei, divatirányzatai.
 Könnyűiparban alkalmazott anyagok:
 A könnyűiparban használt alapanyagok fajtái.
 Az alapanyagok fizikai és kémiai jellemzői.
 A textilipari szálak anyagok csoportosítása.
 A szálak anyagok fizikai és kémiai tulajdonságai.
 A bőripari nyersanyagok fajtái, a nyersbőr szerkezeti felépítése, topográfiája.
 A szőrmeiparban használt prémfajták, a szőrme topográfiája.
 A könnyűiparban használt ragasztók fajtái, jellemzői, ragasztási kötések kialakítása.
 A könnyűiparban használt kellékek fajtái, jellemzői, kiválasztási szempontok.
 A fonás fogalma, fonalak jellemzői.
 A cernázás fogalma, a cernázás jellemzői, a varrocérnák alkalmazása.
 A szövőkészítés elve, a szövés menete.
 Alapkötések fajtái, jellemzői.
 A kötött-hurkolt kelmék jellemzői.
 A nemszött-kelmék fajtái, jellemzői.
 A bőrgyártás folyamata.
 A szőrmeiparban használt alapanyagok fajtái, jellemzői.
 A műbőrök fajtái, előállításuk.
 A cipőipari talpműbőrök fajtái, alapanyagok.
 Tételtípusok

Minden szóbeli tétel két részből („A” és „B”) tevődik össze. Az „A” feladat az Öltözködéskultúra, a „B” feladat a Könnyűiparban alkalmazott anyagok témaköréi. Minden feladat egy témakör általános bemutatását és a témakör meghatározott részeinek részletesebb kifejtését igényli.

A tételcímek jellemzői, összeállításuk

A szóbeli tételek címét és részleteit az előírt témakörök és vizsgakövetelmények alapján kell meghatározni. A tételek összeállításánál törekedni kell a változatos, a problémamegoldást ösztönző, az alkalmazó tudás bemutatását elősegítő, egyértelmű megfogalmazásokra.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli feleletet a vizsgakövetelmények szerint az alábbi szempontok és kompetenciák alapján kell értékelni:

Szempontok, kompetenciák	Pontszámok		
	A	B	Összesen
A feladat megértése, témataratás, a lényeg kiemelése	5	5	10
Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása	5	5	10
Törvények, szabályok, összefüggések értelmezése Világosság, szabatoság, a felelet felépítettsége	5	5	10

Szempontok, kompetenciák	Pontszámok		
	A	B	Összesen
A szakmai (műszaki) nyelv alkalmazása A tények, jelenségek, folyamatok, összefüggések ismerete, megmagyarázása és alkalmazása	10	10	20
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	25	25	50

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Emelt szint			
Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga	
180 perc		20 perc	
100 pont		50 pont	
Feladatlap		Az Öltözködéskultúra és a Könnyűiparban alkalmazott anyagok központi tételsor alapján témakörök bemutatása	
180 perc			
Az Öltözködéskultúra és a Könnyűiparban alkalmazott anyagok írásbeli központi kérdéssor megválaszolása	Az Öltözködéskultúra és a Könnyűiparban alkalmazott anyagok központi írásbeli feladatok megoldása		
50 pont	50 pont		

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsga célja, hogy ellenőrizhető képet adjon a vizsgázó a Könnyűipari alapismeretek tantárgyi (Öltözködéskultúra és a Könnyűiparban alkalmazott anyagok) tudásáról az ismeretek, a képességek, az alkalmazás, az integrálás és a rajzi kommunikáció tekintetében egyaránt. A vizsga elősegíti, hogy a vizsgázók teljesítményei, az egyes iskolákban folyó vizsgák összemérhetőek legyenek, és hozzájárulhat ahhoz is, hogy az oktatás eredményessége objektívebben mérhető legyen. A szemléltető anyagot a feladatsornak kell tartalmaznia.

Az írásbeli feladatok megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép; körző; vonalzó.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

A feladatlap jellegű központi írásbeli kérdéssor ismeretanyagának kiválasztása a témakörhöz tartozó részletes követelményeken alapul. A kérdéstípusok az előírt követelményeknek felelnek meg.

A központi írásbeli feladatok ismeretanyagának kiválasztása szintén az adott témakörhöz tartozó részletes követelményeken alapul.

Az írásbeli vizsga két részből tevődik össze, a 15–20 kérdésből álló teszt jellegű feladatokból és a számolást igénylő, illetve összefüggéseket elemző kérdéskörből. Az írásbeli vizsgán megközelítőleg 50–50%-ban jelennek meg a Könnyűipari alapismeretek tantárgy témakörei, az Öltözködéskultúra és a Könnyűiparban alkalmazott anyagok.

A kérdéstípusok az ismeret és képesség jellegű követelményeknek felelnek meg.

A témakörök jellegéből adódóan az összefüggéseket elemző feladatok az Öltözködéskultúra, míg a számolást és összefüggést igénylő feladatok a Könnyűiparban alkalmazott anyagok témakörben jelennek meg az írásbeli vizsgán.

A számolást igénylő, illetve összefüggéseket elemző vizsgarész-összetevő 4–7 feladatból áll.

A feladatok jellemzői

Az emelt szintű érettségi vizsgán az írásbeli összpontszám 50%-ban teszt jellegű kérdéssor megválaszolásával, 50%-ban pedig feladatok megoldásával érhető el.

Kompetenciák	%
Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása	30
Törvények ismerete és alkalmazása	20
Feladatmegoldás	30
Jelenségek, összefüggések ábrázolása és értelmezése	20

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az írásbeli feladatsor értékelése a javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Szóbeli vizsga

A tételsor legalább 20 tételből áll.

A szóbeli tételekre való felkészüléshez, illetve a feleletek során szemléltető anyag használható.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A Könnyűipari alapismeretek szóbeli vizsgatétel „A” része az öltözködéskultúra, „B” része a könnyűiparban alkalmazott anyagok központi követelményekben meghatározott ismereteinek bemutatását igényli a vizsgázóktól. A szóbeli vizsgán ad képet a vizsgázó arról, hogy képes-e az egyes témarészeket szabatosan előadni, értelmezni, megmagyarázni, az összefüggéseket alkalmazni, és a szükséges összehasonlításokat elvégezni.

A szóbeli vizsgán a vizsgázó a kihúzott tétel kérdéseire válaszol.

A szóbeli témakörei megegyeznek a középszint témaköreivel, azon túl összefüggések, elemzések bemutatása.

A szóbeli vizsga témakörei:

Öltözködéskultúra:

A divattal kapcsolatos alapfogalmak.

Szakmai információk, divattrendek beszerzési forrásai.

A divattervezés fogalma, feladatai.

Az öltözet kialakulási folyamata.

Az öltözködéstörténet főbb szakaszai.

A természeti népek, az őskor öltözete.

Az ókori egyiptomi, görög, római öltözetek.

A románkori viseletek.

A gótika korának öltözetei.

Reneszánsz viseletek.

Barokk és rokokó viseletek.

Klasszicizmus korának öltözetei.

A francia forradalom és direktórium korszakának öltözetei.

A romantika öltözetei.

A biedermeier kora.

A szecesszió és art deco öltözetei.

Az 1920-as évek öltözetei.

A XX. század viseletei, divatirányzatai.

Könnyűiparban alkalmazott anyagok:

A könnyűiparban használt alapanyagok fajtái.

Az alapanyagok fizikai és kémiai jellemzői.

A textilipari szálás anyagok csoportosítása.

A szálás anyagok fizikai és kémiai tulajdonságai.

A bőripari nyersanyagok fajtái, a nyersbőr szerkezeti felépítése, topográfiája.

A szőrmeiparban használt prémfajták, a szőrme topográfiája.

A könnyűiparban használt ragasztók fajtái, jellemzői, ragasztási kötések kialakítása.

A könnyűiparban használt kellékek fajtái, jellemzői, kiválasztási szempontok.

A fonás fogalma, fonalak jellemzői.

A cérnázás fogalma, a cérnázás jellemzői, a varrocérnák alkalmazása.

A szövőkészítés elve, a szövés menete.

Alapkötések fajtái, jellemzői.

A kötött-hurkolt kelmék jellemzői.

A nemszött-kelmék fajtái, jellemzői.

A bőrgyártás folyamata.

A szőrme-készítés folyamata.

A műbőrök fajtái, előállításuk.

A cipőipari talpműbőrök fajtái, alapanyagai.

Tételtípusok

Minden szóbeli tétel két feladatból („A” és „B”) áll. Az „A” feladat: Öltözködéskultúra, a „B” feladat: Könnyűiparban alkalmazott anyagok. Minden feladat egy témakör általános bemutatását és a témakör meghatározott részeinek részlete-sebb kifejtését igényli. A témakörtől függően az „A” és a „B” feladat is tartalmazhat egyszerű számításos vagy rajzos feladatokat.

A tételtípusok jellemzői, összeállításuk

A szóbeli tételek címét és részleteit az előírt témakörök és vizsgakövetelmények alapján központilag kell meghatározni. A szóbeli tételeket az országos vizsgaközpont készítteti el, és küldi meg a tantárgyi bizottságnak.

A tételek összeállításánál törekedni kell a változatos, a problémamegoldást ösztönző, egyértelmű megfogalmazásokra, az egyszerű és egyértelmű értékelhetőségre.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelés a vizsgakövetelmények szerint az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik.

Szempontok, kompetenciák	Pontszámok		
	A	B	Összesen
Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása. A jelenségek, összefüggések megmagyarázása, alkalmazása, a folyamatok analízisa	10	10	20
Törvényszerűségek ismerete és alkalmazása, jelenségek, összefüggések értelmezése	5	5	10
Világosság, szabatoság, a felelet felépítése	5	5	10
Műszaki nyelv alkalmazása és rajzos illusztrációk alkalmazása	5	5	10
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	25	25	50”

60. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA**A vizsga részei**

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc	300 perc	20 perc
100 pont	50 pont	100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	nem programozható számológép; körző; rajztábla; vonalzó: léptékvonalzó, derékszögű vonalzó, fejesvonalzó; „Faipari képletgyűjtemény és táblázatok”	NINCS	nem programozható számológép; körző; rajztábla; vonalzó: léptékvonalzó, derékszögű vonalzó, fejesvonalzó; „Faipari képletgyűjtemény és táblázatok”	NINCS

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	A4-es és (vagy) A3-as műszaki rajzlap	NINCS	A4-es és (vagy) A3-as műszaki rajzlap	NINCS

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Középszint		
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	
180 perc	15 perc	
100 pont	50 pont	
I. feladatlap	II. feladatlap	Az egyes témakörökből összeállított tételek tematikus bemutatása.
120 perc	60 perc	
Fakötések szakrajzának önálló elkészítése, egyszerű bútor csomóponti rajzának elkészítése.	A faanyag nedvességtartalom változásával kapcsolatos számítások. A forgácsolásmélet alapjainak rajzi számonkérése, jellemző szögek, erők ábrázolása. Az anyagismereti és forgácsolásméleti témakörökből tesztfeladatok.	
60 pont	40 pont	

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsga célja

Az írásbeli vizsga célja, hogy lehetőleg teljes, és ellenőrizhető képet adjon a vizsgázó tudásáról a képességek és ismeretek tekintetében egyaránt, különös tekintettel a faipari szakrajz alapjainak ismeretére. A vizsga elősegíti, hogy a vizsgázók teljesítményei, és az egyes iskolákban folyó vizsgák összemérhetőek legyenek, valamint hozzájárulhat ahhoz is, hogy az oktatás eredményessége objektívebben mérhető legyen.

Az írásbeli feladatok megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép; körző; rajztábla; vonalzó: léptékvonalzó, derékszögű vonalzó, fejesvonalzó; „Faipari képletgyűjtemény és táblázatok”.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Tartalmi szerkezet

Az írásbeli feladatlapon a 120 percen számonkérhető mennyiségben lehet az egyes fakötéscsoportokból, illetve egyszerű bútorok (jellegrajzon kijelölt!) csomóponti rajzaiból feladatot előírni (maximum 6 ábra).

A faanyag nedvességtartalmával kapcsolatosan 1 feladat, 1 forgácsolásméleti ábra, valamint anyagismeret és forgácsolásmélet témakörökből maximum 15 tesztkérdés (60 perc).

A feladatok és a feladatsor jellemzői

Kompetenciák	%
Szakmaspecifikus ábrázolási ismeretek	25
Szaknyelv alkalmazása	25
Szintetizáló képesség	25
Célirányos műszaki feladatmegoldó képesség	25
Összesen	100

Lehetséges feladattípusok
1. Szélesbítő toldások (max. kétféle egy feladatlapon) három vetületben, (lehet metszet és nézet is vegyesen) méretezve.
2. Szélesbítő toldások erősítései (ha ilyen feladatot tartalmaz a feladatlap, akkor csak egy szélesbítő toldást írjon elő) három vetületben.
3. Hosszabbító toldások (max. kétféle egy feladatlapon) három vetületben, méretezve.
4. Keret sarokkötések (max. kétféle egy feladatlapon) három vetületben, méretezve.
5. „T” kötések (max. kétféle egy feladatlapon) három vetületben, méretezve. (Ha sarokkötés már elő van írva, akkor mindegyikből csak 1-1 db).
6. Keresztkötések (max. kétféle egy feladatlapon) három vetületben, méretezve. (Ha sarokkötés vagy T kötés már elő van írva, akkor mindegyikből csak 1-1 db).
7. Káva sarokkötések (max. kétféle egy feladatlapon) három vetületben.
8. Egyszerű kávas asztal, vagy konyhai ülőke jellegrajzán kijelölt (max. két db) M 1:1-es csomópont megrajzolása, méretezve.
9. Kávaszerkezetű kisszekrény, keretszerkezetű fronttal, jellegrajzán kijelölt (max. két db) M 1:1-es csomópont megrajzolása, méretezve.
10. A nettó nedvességtartalom fogalmával összefüggő számítások. Tömegváltozás, (maximum 1 feladat).
11. Forgácsolásméleti alapfogalmakkal összefüggő ábrák (maximum 1 darab).
12. Anyagismeret és forgácsolásmélet témakörökből maximum 15 tesztkérdés.

Az írásbeli feladatlap értékelése

A rajzi és számításos jellegű, illetve tesztfeladatok értékelése a javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Szóbeli vizsga

Szóbeli tételből minimum 25 db-ot kell összeállítani. Minden tétel A), B), C) feladtból áll.

A szóbeli vizsgán semmilyen segédeszköz nem használható.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli vizsga témakörei

A fa mint ipari nyersanyag, a nyersanyagok között elfoglalt helye, jövője

Az élő fa

A fa makroszkópiája

A faanyag nedvességtartalma

Az iparban használt legfontosabb fafajok

A fa hibái és betegségei

A fából készült fontosabb ipari választékok

Faipari szakrajz alapfogalmai

A fa és fahelyettesítő anyagok megmunkálása

Forgácsolás elmélete

A fűrészáru természetes szárítása

A fűrészáru máglyázása

A fűrészáru mesterséges szárítása

A szóbeli tételeket a vizsgakövetelmények, és a témakörök alapján a kérdező tanár állítja össze. A szóbeli tételek az alábbi három témakörhöz tartozó kérdésekből álljanak:

a) anyagismereti témakör

b) technológiai témakör

c) szerkezzetani témakör

Az a), b), c) kérdések esetén az adott témakörök leíró jellegű tananyagrészeinek számonkérése kell, hogy megvalósuljon [pl. szerkezzetantól az egyes dokumentációtípusok ismertetése, az anyagjelölések ismertetése vagy egy gyorsan megoldható feladatlap, egy, vagy két vetületből egy fakötés harmadik vetületének megrajzolása (szabadkézi rajz), az adott fakötés felismerése stb.].

A szóbeli vizsgarész értékelése

Szempontok, kompetenciák	Pontszámok			
	A	B	C	Összesen
A feladat megértése, témartatás, a lényeg kiemelése	7	7	6	20
Szaknyelv alkalmazása Szintetizáló képesség Célirányos műszaki feladatmegoldó képesség	10	10	10	30
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	17	17	16	50

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Emelt szint			
Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga	
300 perc		20 perc	
100 pont		50 pont	
I. feladatlap	II. feladatlap	Az egyes témakörökből összeállított tételek tematikus bemutatása	
180 perc	120 perc		
Egyszerű bútór jellegrajzának és kijelölt csomóponti rajzainak elkészítése. Egy fakötés vetületeinek vagy axonometrikus ábrájának elkészítése.	A faanyag nedvességtartalom változásával kapcsolatos számítások. A forgácsoláselemélet alapjaival kapcsolatos számítási feladatok. Az anyagismeret és a forgácsoláselemélet témakörökből tesztfeladatok.		
50 pont	50 pont		

Írásbeli vizsga**Általános szabályok**

Az írásbeli vizsga célja, hogy lehetőleg teljes, és ellenőrizhető képet adjon a vizsgázó tudásáról a képességek és ismeretek tekintetében egyaránt, különös tekintettel a faipari szakrajz alapjainak ismeretére. A vizsga elősegíti, hogy a vizsgázók teljesítményei, és az egyes iskolákban folyó vizsgák összemérhetőek legyenek, valamint hozzájárulhat ahhoz is, hogy az oktatás eredményessége objektívebben mérhető legyen.

Az írásbeli feladatok megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép; körző; rajztábla; vonalzó: léptékvonalzó, derékszögű vonalzó, fejesvonalzó; „Faipari képletgyűjtemény és táblázatok”.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői*Tartalmi szerkezet*

Az emelt szintű vizsga követelményei magukba foglalják a középszintű vizsga követelményeit is. A kompetenciák táblázatos részében az emelt szintre vonatkozó oszlopban megadottak kiegészítik a középszintű követelményeket.

Az I. feladatlapon 180 percen számonkérhető bonyolultságú lehet az adott egyszerű bútorok formaterve és rövid műszaki leírása alapján a jellegrajz szükséges számban előírt vetületeiből, és a kijelölt csomóponti rajzaiból feladatot előírni. Vagy bonyolultabb termék esetén, a jellegrajzon kijelölt szerkezeti csomópontokat (M 1:1 léptékben) megszerkeszteni. Vagy adott fakötések vetületi és axonometrikus ábráinak az előkészítését előírni.

A II. feladatlapon a faanyag nedvességtartalmával, méretváltozásával, a forgácsoláselemélet alapjaival kapcsolatosan maximum 3 feladat és maximum 2 forgácsoláseleméleti ábra, továbbá maximum 15 tesztkérdés (120 perc) lehet.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

Lehetséges feladattípusok
1. Kávaszerkezetű szekrényke, fűrészáru alpanyagból, keretszerkezetű közézáró ajtókkal, egy vízszintes válaszfallal, és egy db közécésűz fiókkal. Fő méretek alapján a jellegrajz M 1:10-ben, esetleg M 1:5-ben (fél előlnézet, fél homlokmetset, függőleges metset, fél vízszintes metset) és 3 db kijelölt M 1:1-es csomópont. A csomópontok alapján számonkérhető alkatrészek alkatrészjegyzéke.

Lehetséges feladattípusok
2. Kávaszerkezetű szekrényke, a korpusz furnérozott faforgácslapból, keretszerkezetű rátakaró ajtókkal, egy vízszintes válaszfallal, és egy db rátakaró fiókkal. Fő méretek alapján a jellegrajz M 1:10-ben, esetleg M 1:5-ben (fél előlnézet, fél homlok metszet, függőleges metszet, fél vízszintes metszet) és 3 db kijelölt M 1:1-es csomópont. A csomópontok alapján számonkérhető alkatrészek alkatrészjegyzéke.
3. Kávaszerkezetű szekrényke, fűrészáru alapanyagból, fejelőléccel merevített rátakaró ajtólapokkal, egy vízszintes válaszfallal, és egy db rátakaró fiókkal. Fő méretek alapján a jellegrajz M 1:10-ben, esetleg M 1:5-ben (fél előlnézet, fél homlok metszet, függőleges metszet, fél vízszintes metszet) és 3 db kijelölt M 1:1-es csomópont. A csomópontok alapján számonkérhető alkatrészek alkatrészjegyzéke.
4. Kávaszerkezetű szekrényke, a korpusz furnérozott faforgácslapból, táblásított, belső oldalukon laphevederrel merevített, közézáró ajtókkal, egy vízszintes válaszfallal, és egy db közézáró függesztett fiókkal. Fő méretek alapján a jellegrajz M 1:10-ben, esetleg M 1:5-ben (fél előlnézet, fél homlok metszet, függőleges metszet, fél vízszintes metszet) és 3 db kijelölt M 1:1-es csomópont. A csomópontok alapján számonkérhető alkatrészek alkatrészjegyzéke.
5. Egyszerű kávas asztal (alapanyag fűrészáru) formaterve és rövid műszaki leírása alapján a jellegrajz elkészítése a szükséges számú vetületben (általában fél előlnézet, fél homlok metszet, függőleges metszet, fél lap nélküli felülnézet, vagy fél vízszintes metszet), és két kijelölt csomópont elkészítése. A csomópontok alapján számonkérhető alkatrészek alkatrészjegyzéke. Az ilyen típusú feladathoz feltétlenül elő kell írni egy fakötést, három vetületben, méretezve vagy axonometrikus ábrájának elkészítését.
6. Konyhai ülőke (alapanyag fűrészáru) formaterve és rövid műszaki leírása alapján a jellegrajz elkészítése a szükséges számú vetületben (általában fél előlnézet, fél homlok metszet, függőleges metszet, fél lap nélküli felülnézet, vagy fél vízszintes metszet), és két kijelölt csomópont elkészítése. A csomópontok alapján számonkérhető alkatrészek alkatrészjegyzéke. Az ilyen típusú feladathoz feltétlenül elő kell írni egy fakötést, három vetületben, méretezve vagy axonometrikus ábrájának elkészítését.
7. Dohányzóasztal (furnérozott lappal, él vagy „T”-lécezzve, fűrészáru alapanyagú kávaszerkezettel) formaterve és rövid műszaki leírása alapján a jellegrajz elkészítése a szükséges számú vetületben (általában fél előlnézet, fél homlok metszet, függőleges metszet, fél lap nélküli felülnézet, vagy fél vízszintes metszet), és két kijelölt csomópont elkészítése. A csomópontok alapján számonkérhető alkatrészek alkatrészjegyzéke. Az ilyen típusú feladathoz feltétlenül elő kell írni egy fakötést, három vetületben, méretezve vagy axonometrikus ábrájának elkészítését.
8. A nettó nedvességtartalom fogalmával összefüggő számítások. Tömegváltozás, méretváltozás meghatározásával kapcsolatos számítási feladatok.
9. Fajlagos forgácsolóerő, fajlagos forgácsolási ellenállás meghatározását számonkérő számítási feladatok. Ilyen típusú feladathoz értelemszerűen ábra készítése is előírható.
10. A forgácsolási sebességgel, az egy élre eső előtolással, a várható felületi finomsággal, a forgácsfeljesítménnyel kapcsolatos számítási feladatok. Ilyen típusú feladathoz értelemszerűen ábra készítése is előírható.
11. A forgács leválasztásához szükséges mechanikai teljesítmény meghatározásával kapcsolatos számítási feladatok.
12. Anyagismeret és forgácsoláselmélet témakörökből 10–15 tesztkérdés.

Az írásbeli feladatlapon értékelése

A rajzi és számításos jellegű, illetve tesztfeladatok értékelése a javítási-értékelési útmutató alapján történik. Szöveges jellegű leíró feladat a tantárgy komplex műszaki jellege alapján nem javasolt az írásbeli vizsgára.

Szóbeli vizsga

A szóbeli tételből minimum 25 db-ot kell összeállítani, minden tétel A), B), C) feladatot tartalmaz.

A szóbeli vizsgán semmilyen segédeszköz nem használható.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

Tartalmi szerkezet

A szóbeli tételeket az előírt témakörök és vizsgakövetelmények alapján központilag kell meghatározni. A szóbeli tételeket az országos vizsgaközpont készítteti el, és küldi meg a tantárgyi bizottságnak.

A szóbeli vizsga témakörei

A fa mint ipari nyersanyag, a nyersanyagok között elfoglalt helye, jövője

Az élő fa

A fa makroszkópiája

A faanyag nedvességtartalma

Az iparban használt legfontosabb fafajok

A fa hibái és betegségei

A fából készült fontosabb ipari választékok

Faipari szakrajz alapfogalmai

A fa és fahelyettesítő anyagok megmunkálása

Forgácsolás elmélete

A fűrészáru természetes szárítása

A fűrészáru máglyázása

A fűrészáru mesterséges szárítása

Tételtípusok

A tételek összeállításánál törekedni kell a változatos, a problémamegoldást ösztönző, egyértelmű megfogalmazásokra, az egyszerű és egyértelmű értékelhetőségre.

A szóbeli tételek az alábbi három tananyaghoz kapcsolódó feladatból állnak:

A) anyagismeret

B) technológia

C) szerkezetan.

A feladatok és feladatsor jellemzői

Az A), B), illetve C) kérdések esetén az adott témakörök leíró jellegű tananyagrészeinek számonkérése kell, hogy megvalósuljon (pl. szerkezetanból az egyes dokumentációtípusok ismertetése, az anyagjelölések ismertetése, egy vagy két vetületből egy fakötés harmadik vetületének megrajzolása (szabadkézi rajz), az adott fakötés felismerése stb.).

A vizsga azt méri, hogy a vizsgázó az egyes tételekben szereplő témakörök alatt megadott kérdések kifejtése során hogyan képes tudását, gondolatait, véleményét szóban előadni, a szakkifejezéseket használni.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Szempontok, kompetenciák	Pontszámok			
	A	B	C	Összesen
A feladat megértése, témataartás, a lényeg kiemelése	7	7	6	20
Szaknyelv alkalmazása Szintetizáló képesség Célirányos műszaki feladatmegoldó képesség	10	10	10	30
ÖSSZESEN:	17	17	16	50''

61. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA**A vizsga leírása**

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc	240 perc	20 perc
100 pont	50 pont	100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	nem programozható számológép; körző; vonalzó.	NINCS	nem programozható számológép; körző; vonalzó	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	NINCS	NINCS	NINCS

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Középszint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc
100 pont	50 pont
Feladatlap	Nyomdaipari alapismeretek tételsor alapján témakörök bemutatása
180 perc	
Nyomdaipari alapismeretek központi írásbeli feladatsor megoldása	
100 pont	

Írásbeli vizsga**Általános szabályok**

A központilag összeállított írásbeli vizsga célja, hogy ellenőrizhető képet adjon a vizsgázó nyomdaipari alapismeretek tantárgyi tudásáról az ismeretek, a megértés és az alkalmazás tekintetében egyaránt. A vizsga elősegíti, hogy a vizsgázók teljesítményei, az egyes iskolákban folyó vizsgák összemérhetőek legyenek, és hozzájárulhat ahhoz is, hogy az oktatás eredményessége objektívebben mérhető legyen.

Az írásbeli vizsgán összességében 180 perc áll a tanulók rendelkezésére.

Az írásbeli feladatok megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép; körző; vonalzó.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői*Tartalmi szerkezet*

A középszintű érettségi vizsgán az írásbeli összpontszám egyrészt a nyomdaipari alapismeretek írásbeli központi feladatok egyszerű, rövid választ igénylő (teszt jellegű) kérdések megválaszolásával, másrészt a nyomdaipari alapismeretek szöveges (kifejtendő írásbeli) feladatok megoldásával érhető el.

A központi írásbeli ismeretanyagának összeállítása az egyes témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul.

A feladatok és feladatsor jellemzői

A középszintű érettségi írásbeli vizsga az alábbi témakörökből összeállított teszt jellegű és leíró jellegű feladatokból áll.

Témakörök:

1. A műszaki pályák világa
2. Anyagismeret
3. Műszaki ábrázolás alapjai
4. Nyomdászat történelme
5. Mértékrendszerek, számítások
6. Nyomdaipari anyagismeret
7. A szintan alapjai
8. Nyomdaipari anyagismeret

A teszt jellegű írásbeli feladatokra maximálisan 50 pont adható.

A leíró jellegű írásbeli feladatokra maximálisan 50 pont adható.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az írásbeli feladatsor értékelésénél kötelező a központilag összeállított javítási-értékelési útmutatónak való megfelelés. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat az útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontozást kell alkalmazni.

Szóbeli vizsga

A szóbeli tételsor 25–30 tételből áll.

A szóbeli vizsgán semmilyen segédeszköz nem használható.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli vizsga alapvetően a nyomdászat alapjai és a nyomdaipari anyagok fogalmaira, az ezekhez kapcsolódó jelenségekre, összefüggésekre épülő műszaki szemlélet elsajátításának bemutatását igényli a vizsgázóktól. A szóbeli vizsgán kiderül, hogy a vizsgázó képes-e a fogalmakat szabatosan definiálni, megszerzett ismeretei felhasználásával összefüggéseket alkalmazni és folyamatokat összehasonlítani.

Tételtípusok:

Minden szóbeli tétel két feladtból („A” és „B”) áll. Minden feladat egy témakör általános bemutatását és a témakör meghatározott részeinek részletesebb kifejtését igényli.

A tételtípusok jellemzői, összeállításuk

A szóbeli tételek címét a részletes vizsgakövetelményekben megfogalmazott vizsgaszintek kompetenciáinak és témaköreinek, tartalmi követelményei alapján kell összeállítani.

Témakörök:

1. A műszaki pályák világa (3 téma)
2. Anyagismeret (2 téma)
3. Műszaki ábrázolás alapjai (3 téma)
4. Nyomdászat történelme (6 téma)
5. Mértékrendszerek, számítások (3 téma)
6. Nyomdaipari anyagismeret (6 téma)
7. A szintan alapjai (4 téma)
8. Nyomdaipari anyagismeret (3 téma)

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelés a vizsgakövetelmények szerint az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik:

Szempontok, kompetenciák	Pontszámok		
	A	B	Összesen
A feladat megértése, témataratás, a lényeg kiemelése	20	20	40
Önálló teljesítményre való képesség és feladat logikus előadása A szakmai nyelv helyes használata	5	5	10
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	25	25	50

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Emeltszint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
240 perc	20 perc
100 pont	50 pont
Feladatlap	Nyomdaipari alapismeretek központi tételsor alapján témakörök bemutatása
240 perc	
Nyomdaipari alapismeretek központi írásbeli feladatsor megoldása	
100 pont	

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

A központilag összeállított írásbeli vizsga célja, hogy ellenőrizhető képet adjon a vizsgázó nyomdaipari alapismeretek tantárgyi tudásáról az ismeretek, a megértés és az alkalmazás tekintetében egyaránt. A vizsga elősegíti, hogy a vizsgázók teljesítményei, az egyes iskolákban folyó vizsgák összemérhetőek legyenek, és hozzájárulhat ahhoz is, hogy az oktatás eredményessége objektívebben mérhető legyen.

Az írásbeli feladatok megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép; körző; vonalzó.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Tartalmi szerkezet

Az emelt szintű érettségi vizsgán az írásbeli összpontszám egyrészt, a nyomdaipari alapismeretek írásbeli központi kérdéssor egyszerű, rövid választ igénylő (teszt jellegű) kérdéssorának megválaszolásával, másrészt a nyomdaipari alapismeretek szöveges (kifejtendő írásbeli) feladatok megoldásával érhető el.

A központi írásbeli ismeretanyagának összeállítása az egyes témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul. Az emelt szintű érettségi írásbeli vizsga az alábbi témakörökből összeállított teszt jellegű és leíró jellegű feladatsorból áll.

Témakörök:

1. A műszaki pályák világa
2. Anyagismeret
3. Műszaki ábrázolás alapjai
4. Nyomdászat történelme
5. Mértékrendszerek, számítások
6. Nyomdaipari anyagismeret
7. A szintan alapjai
8. Nyomdaipari anyagismeret

A teszt jellegű írásbeli feladatokra maximálisan 50 pont adható.

A leíró jellegű írásbeli feladatokra maximálisan 50 pont adható.

Az írásbeli feladatlap értékelése

A teszt jellegű kérdéssor és a feladatok értékelésénél kötelező a központilag összeállított javítási-értékelési útmutatónak való megfelelés. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat az útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontozást kell alkalmazni.

Szóbeli vizsga

A szóbeli tételsor 25–30 tételből áll.

A szóbeli vizsgán semmilyen segédeszköz nem használható.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli vizsga alapvetően a nyomdászat alapjai és a nyomdaipari anyagok fogalmaira, az ezekhez kapcsolódó jelenségekre, összefüggésekre épülő műszaki szemlélet elsajátításának bemutatását igényli a vizsgázóktól. A szóbeli vizsgán kiderül, hogy a vizsgázó képes-e a fogalmakat szabatosan definiálni, megszerzett ismeretei felhasználásával összefüggéseket alkalmazni és folyamatokat összehasonlítani.

Tartalmi szerkezet

Minden szóbeli tétel két feladatból („A” és „B”) áll. Minden feladat egy témakör általános bemutatását és a témakör meghatározott részeinek részletesebb kifejtését igényli.

A tételcímek jellemzői, összeállításuk

A központilag összeállított szóbeli tételek címét és részleteit az előírt témakörök és vizsgakövetelmények alapján kell meghatározni. A tételek összeállításánál törekedni kell változatos, a problémamegoldást ösztönző feladatok megfogalmazására.

Témakörök:

1. A műszaki pályák világa	(3 téma)
2. Anyagismeret	(2 téma)
3. Műszaki ábrázolás alapjai	(3 téma)
4. Nyomdászat történelme	(6 téma)
5. Mértékrendszerek, számítások	(3 téma)
6. Nyomdaipari anyagismeret	(6 téma)
7. A szintan alapjai	(4 téma)
8. Nyomdaipari anyagismeret	(3 téma)

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelés a vizsgakövetelmények szerint az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik:

Szempontok, kompetenciák	Pontszámok		
	A	B	Összesen
A feladat megértése, témátartás, a lényeg kiemelése	20	20	40
Önálló teljesítményre való képesség és a feladat logikus előadása A szakmai nyelv helyes használata	5	5	10
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	25	25	50

62. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA**A vizsga részei**

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc	240 perc	20 perc
100 pont	50 pont	100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	nem programozható számológép; körző; vonalzó	NINCS	nem programozható számológép; körző; vonalzó	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	NINCS	NINCS	NINCS

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Középszint		
Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga
180 perc		15 perc
100 pont		50 pont
Feladatlap		Három témakörből tematikus szempontú bemutatás
180 perc		
Teszt jellegű közlekedési földrajz írásbeli központi kérdéssor megválaszolása	Közlekedési alapismeretek írásbeli feladatok megoldása	
30 pont	70 pont	

Írásbeli vizsga**Általános szabályok**

Az írásbeli vizsga célja, hogy viszonylag teljes és ellenőrizhető képet adjon a vizsgázó tudásáról a képességek és ismeretek tekintetében egyaránt. A vizsga elősegíti, hogy a vizsgázók teljesítményei, az egyes iskolákban folyó vizsgák összemérhetőek legyenek, és hozzájárulhat ahhoz is, hogy az oktatás eredményessége objektívebben mérhető legyen.

Az írásbeli feladatsoroknak tartalmazniuk kell a feladatok megoldásához szükséges diagramokat és különféle táblázatokat, illetve ezek részleteit.

Az írásbeli feladatok megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép; körző; vonalzó.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői*Tartalmi szerkezet*

A középszintű érettségi vizsgán az írásbeli összpontszám 30–70% arányban teszt jellegű közlekedési földrajz írásbeli központi kérdéssor megválaszolásával, illetve közlekedési alapismeretek írásbeli feladatok megoldásával érhető el.

A központi írásbeli ismeretanyagának összeállítása az egyes témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul.

A 15 kérdésből álló teszt jellegű kérdéssorban közel azonos arányban jelennek meg közlekedési földrajz fogalmak, törvényszerűségek és összefüggések. A kérdéstípusok az előírt ismeret és képesség jellegű követelményeknek felelnek meg.

A közlekedési alapismeretek feladatainak megoldásai alkalmazás jellegű követelményekre építenek. A számolást is igénylő feladatok száma 4–5.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

	Kompetenciák	Pont
Teszt jellegű kérdéssor	Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása. Közlekedési hálózatok ismerete.	15
	Törvények, szabályok és összefüggések ismerete és alkalmazása	15
Feladatok	Pontos számolás, feladatmegoldás	35
	Összefüggések, ismeretek értelmezése, kifejtése	35
Összesen		100

Lehetséges feladattípusok

1. A gépjármű közlekedés technikai elemeiről általában
2. Vasúti közlekedés
3. Közúti közlekedés
4. Vízi közlekedés
5. Légi közlekedés
6. Városi közlekedés

Lehetséges feladattípusok
7. Csővezetékes szállítás
8. Távközlés és hírközlés

A feladatokra, részfeladatokra javasolt maximális pontszámok tükrözzék a feladatok, részfeladatok nehézségi fokát.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az írásbeli feladatsor értékelésénél kötelező a központilag összeállított javítási útmutatónak való megfelelés. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat az útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontozást kell alkalmazni.

Az útmutató összeállításánál a számolást is tartalmazó feladatoknál az alábbi táblázat szerint történik az értékelés:

Mennyiségi szempontok		Minőségi szempontok		A feladat megoldásának dokumentálása	
elemek	aránya	elemek	aránya	elemek	aránya
– A megoldottság szintje	70%	– A megoldás logikája – Kreativitás – Pontosság – A mértékegységek használata	20%	– Rendezettség – Áttekinthetőség – Szabványos jelölések alkalmazása – Műszaki, formai és esztétikai elvárásoknak megfelelés	10%

Szóbeli vizsga

A tételsor legalább 20 tételből áll.

A szóbeli vizsgán semmilyen segédeszköz nem használható.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

Minden szóbeli tétel A), B) és C) feladatból áll.

A) feladat: közlekedési alapismeretek,

B) feladat: közlekedési földrajz,

C) feladat: általános jogi ismeretek

Tartalmi szerkezet

A szóbeli tételsorban az egyes témakörök az alábbi arányban szerepelnek:

Témakörök	%
Közlekedési alapismeretek	40
Közlekedési földrajz	40
Általános jogi ismeretek	20

A szóbeli témakörei

A) feladat

Közlekedési alapismeretek:

- a közlekedési alapfogalmak,
- a közlekedés technikai elemei,
- a vasúti, a közúti, a vízi, a légi, a városi közlekedés,
- a csővezetékes szállítás,
- a táv- és hírközlés alapvető ismérvei.

B) feladat

Közlekedési földrajz:

- a természeti, gazdasági és a közlekedési földrajz alapvető fogalmai,
- a vasúti, a közúti, a vízi, a légi és a városi közlekedés hazai és nemzetközi földrajzi úthálózata azonosítási rendszere,
- a csővezetékes szállítás hálózatának jellemzői,
- a korszerű, gazdaságos és környezetkímélő szállítási módok.

C) feladat

Általános jogi ismeretek:

- az államra vonatkozó alapvető ismeretek,
- az alkotmányra vonatkozó ismeretek,
- jogi alapfogalmak ismerete,
- igazgatási ismeretek,
- a Magyar Köztársaság jogrendszere főbb jogágai,
- a közlekedési ágazatra vonatkozó jogi szabályozás.

Tételtípusok

Mind a három témakörből a megadott arányok figyelembevételével.

A tételcímek jellemzői, összeállításuk

A szóbeli tételek a részletes vizsgakövetelményekben közölt kompetenciák (követelmények) alapján kerülnek összeállításra.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelés az alábbi szempontok alapján történjen:

Szempontok, kompetenciák	Pontszámok			
	A	B	C	Összesen
A feladat megértése, témátartás, a lényeg kiemelése	4	4	2	10
Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása	4	4	2	10
Tények, jelenségek, folyamatok ismerete és alkalmazása	2	2	1	5
Tények, szabályok, összefüggések értelmezése	2	2	1	5
Világosság, szabatosság, a felelet felépítettsége	2	2	1	5
A szakmai nyelv használata	2	2	1	5
A jelenségek, összefüggések, megmagyarázása, alkalmazása, a folyamatok törvényszerűségek összehasonlítása	4	4	2	10
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	20	20	10	50

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Emelt szint		
Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga
240 perc		20 perc
100 pont		50 pont
Feladatlap		Három témakörből, tematikus szempontú bemutatás Szöveges (kifejtendő) feladatok megoldása Tematikus szempontú (problémaközpontú) bemutatás
240 perc		
Számítási feladatok	Rövid választ igénylő szöveges feladatok	
75 pont	25 pont	

Írásbeli vizsga**Általános szabályok**

Az írásbeli vizsga célja, hogy viszonylag teljes és ellenőrizhető képet adjon a vizsgázó tudásáról a képességek és ismeretek tekintetében egyaránt. A vizsga elősegíti, hogy a vizsgázók teljesítményei, az egyes iskolákban folyó vizsgák összemérhetőek legyenek, és hozzájárulhat ahhoz is, hogy az oktatás eredményessége objektívebben mérhető legyen.

Az írásbeli feladatsornak tartalmaznia kell a feladatok megoldásához szükséges diagramokat és különféle táblázatokat, illetve ezek részleteit.

Az írásbeli feladatok megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép; körző; vonalzó.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Tartalmi szerkezet

A feladatok ismeretanyagának kiválasztása a témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul. A feladat típusok pedig az előírt képesség jellegű követelményeknek felelnek meg.

Arányok

Közlekedési alapismeretek	75%
Közlekedési földrajz	25%

A feladat ismeretanyagának kiválasztása a témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul, a feladattípusok pedig az előírt képesség jellegű követelményeknek feleljenek meg. Az egyes képesség jellegű követelményekhez rendelt arányok azt a célt szolgálják, hogy teljes egészében érvényesüljenek a megfogalmazott fejlesztési követelmények.

A feladatok és a feladatsor jellemzői

Az emelt szintű érettségi vizsga az írásbeli összpontszám 75%-ban számítási feladat, 25%-ban rövid választ igénylő szöveges feladatok megoldásával teljesíthető.

Kompetenciák	%
A számítási feladatok szakszerű és pontos megoldása	75
A rövid választ igénylő feladat megértése, témátartás, a lényeg kiemelése	15
A szaknyelv alkalmazása	10

Az egyszerű, rövid választ igénylő feladatok

Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok alatt azokat a többségében zárt végű feladatokat kell érteni, melyek legtöbbször pontosan körülírható válaszokat várnak el a vizsgázóktól. A feladatok a részletes követelményekben meghatározott tartalmak (pl. név, adat, ábra) tudására és a fenti képességek mérésére irányulnak.

Az emelt szintű egyszerű, rövid választ igénylő feladatok száma 5–6.

Lehetséges feladattípusok

1. Források egy-egy részletének összehasonlítása, a különbségek okainak értelmezése
2. Források alapján következtetések, értékelések megfogalmazása
3. Fogalmak magyarázata, hozzárendelése korhoz, területhez, személyekhez
4. Események, feladatok közötti sorrendiség megállapítása
5. Ok-okozati összefüggések feltárása, az eltérések bemutatása
6. Célok és következmények megkülönböztetése
7. Tényadatok rendezése megadott szempontok szerint
8. Egyszerű ábra, séma, táblázat készítése
9. Egyéb

Rövid szöveges feladat

E feladatoknál általában néhány mondatban kell, 5–6 sorban (kb. 25–30 szóban) megoldani a kitűzött feladatot (pl. fogalmak magyarázata).

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az írásbeli feladatsor értékelésénél kötelező a javítási-értékelési útmutatónak való megfelelés. A javítókulcstól való eltérés lehetőségeit a konkrét feladatlapok javítási-értékelési útmutatói jelzik.

Szóbeli vizsga

A tételsor legalább 20 tételből áll.

A szóbeli vizsgán semmilyen segédeszköz nem használható.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli vizsga tételei komplex témákat ölelnek fel, így lehetőség nyílik egy téma több oldalról történő megközelítésére.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsga tételei három témakört ölelnek fel. A három témakör mindegyikének alapismerete fontos.

A szóbeli témakörei:

- A) közlekedési alapismeretek
 B) közlekedési földrajz
 C) általános jogi ismeretek

Egy-egy tételben a témakörök különböző hangsúllyal szerepeljenek.

Témakör	%
Közlekedési alapismeretek	40
Közlekedési földrajz	40
Általános jogi ismeretek	20

A) feladat

Közlekedési alapismeretek:

- a közlekedési alapfogalmak,
- a közlekedés technikai elemei,
- a vasúti, a közúti, a vízi, a légi, a városi közlekedés,
- a csővezetékes szállítás,
- a táv- és hírközlés alapvető ismérvei.

B) feladat

Közlekedési földrajz:

- a természeti, gazdasági- és a közlekedési földrajz alapvető fogalmai,
- a vasúti, a közúti, a vízi, a légi és a városi közlekedés hazai és nemzetközi földrajzi úthálózata azonosítási rendszere,
- a csővezetékes szállítás hálózatának jellemzői,
- a korszerű, gazdaságos és környezetkímélő szállítási módok.

C) feladat

Általános jogi ismeretek:

- az államra vonatkozó alapvető ismereteket,
- az alkotmányra vonatkozó ismereteket,
- jogi alapfogalmak ismeretét,
- igazgatási ismereteket,
- a Magyar Köztársaság jogrendszere főbb jogágai,
- a közlekedési ágazatra vonatkozó jogi szabályozás.

Tételtípusok:

A három témakörből kiválasztott témák bemutatása a fenti arány figyelembevételével.

A tételcímek jellemzői, összeállításuk

A szóbeli tételek címét az előírt témakörök és vizsgakövetelmények alapján a vizsgaközpont állítja össze.

A tételcímeket a részletes vizsgakövetelményekben megfogalmazott képesség és tartalmi követelmények alapján kell összeállítani. A tételcímek kijelölésekor törekedni kell változatos, a problémamegoldást ösztönző feladatok megfogalmazására. A konkrét szóbeli tételcímenél is jelenjen meg a három nagy témakör a megfelelő arányban.

Példa a tételcímekre:

1.

A) Ismertesse a közlekedés és a környezet kapcsolatát!

B) Ismertesse a magyarországi vasúthálózat kialakulását, fejlődésének rövid történetét!

C) Sorolja fel a Magyar Köztársaság jogalkotó szerveit!

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelés az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik:

Szempontok, kompetenciák	Pontszámok			
	A	B	C	Összesen
A feladat megértése, témátartás, a lényeg kiemelése	12	12	6	30
A megközelítés sokszínűsége	2	2	1	5
Világosság, nyelvhelyesség, a felelet felépítettsége	2	2	1	5
A szakmai nyelv helyes használata	4	4	2	10
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	20	20	10	50

63. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc	240 perc	20 perc
100 pont	50 pont	100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	nem programozható számológép; körző; vonalzó	NINCS	nem programozható számológép; körző; vonalzó	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	A részletes követelményekhez igazodó anyagok (pl. ábrák, grafikonok)	NINCS	A részletes követelményekhez igazodó anyagok (pl. ábrák, grafikonok)

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Középszint			
Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga	
180 perc		15 perc	
100 pont		50 pont	
Feladatlap		„A” feladat (környezetvédelmi téma) kifejtése	„B” feladat (vízgazdálkodási téma) kifejtése
180 perc			
Teszt jellegű környezetvédelmi-vízgazdálkodási kérdéssor megválaszolása	Környezetvédelmi-vízgazdálkodási írásbeli feladatok megoldása		
40 pont	60 pont		

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az egységes szerkezetű központilag összeállított írásbeli feladatsor megoldását igénylő írásbeli érettségi vizsga célja, a vizsgázói kompetenciák vizsgálatán túl, biztosítani a vizsgázói teljesítmények mérhetőségének objektívabb lehetőségét.

Az írásbeli vizsga elősegíti, hogy a vizsgázók teljesítményei, az oktatás eredményessége országosan is összemérhető legyen a középszintű érettségi vizsga eredményei alapján.

Az írásbeli feladatsornak tartalmazniuk kell a feladatok megoldásához szükséges nomogramokat, diagramokat és különféle táblázatokat, illetve ezek részleteit.

Az írásbeli feladatok megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép; körző; vonalzó.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Tartalmi szerkezet

A középszintű írásbeli vizsga két részből áll: egy 40% értékű teszt jellegű kérdéssorból és egy 60% értékű feladatcsoportból áll.

A 40% értékű teszt jellegű kérdéssor 15–20 kérdést tartalmaz azonos arányban a környezetvédelmi és a vízgazdálkodási témakörökből. A kérdések megoldása a fogalmak, összefüggések, törvényszerűségek ismeretét, felismerését és alkalmazását követeli meg az egyes témakörökhöz tartozó részletes követelmények szerint.

A 60% értékű feladatcsoport 4–6 feladatból áll, melynél egy-egy feladat több részfeladatot is tartalmazhat. A feladatok azonos arányban kerülnek kiírásra a környezetvédelmi és vízgazdálkodási témakörökből.

A feladatok megoldása a követelményekben meghatározott tényanyag ismeretét és annak megfogalmazását, biztos számolási készséget és mértékegység használatot, a táblázatok, grafikonok kezelését, rajzok, ábrák értelmezését igényli.

	Kompetenciák	%
Teszt jellegű kérdéssor	Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása	20
	Összefüggések, törvényszerűségek felismerése és alkalmazása	20
Feladatok	Tényanyag ismerete, szakszerű kifejtése	20
	Biztos számolás és helyes mértékegység használat	20
	Táblázatok, grafikonok kezelése	10
	Rajzok, ábrák értelmezése	10

Az írásbeli vizsga feladatsora a követelményrendszer következő hat témaköréből kerül összeállításra, a megadott arányok figyelembevételével:

Környezetvédelmi témakörök: 50%

Az ember és a természeti környezet	10%
Környezeti elemek	20%
Települési alapismeretek	20%

Vízgazdálkodási témakörök: 50%

Tájékozódás és mérés a terepen	10%
Vízgazdálkodási alapismeretek	20%
Környezettechnikai eljárások	20%

Az írásbeli feladatlap értékelése

A központilag kiadott javítási-értékelési útmutató tartalmazza az egyes feladatok részletes megoldásait, azok esetlegesen lehetséges változatait és az egyes megoldási lépésekre adható részpontoszámokat.

Az írásbeli vizsgán elérhető összpontszám: 100 pont.

Szóbeli vizsga

A szóbeli tételsor minimum 20 tételből áll.

A részletes követelményekhez igazodó anyagokat (pl. ábrákat, grafikonokat), a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli vizsga alapvetően a tételben szereplő probléma lényegének, az ahhoz kapcsolódó tényanyagnak, a fogalmak egyértelmű és helyes használatának, valamint az összefüggések felismeréseinek bemutatását várja el a vizsgázótól.

A vizsgázónak tájékozottnak kell lennie szűkebb környezetének (a tételéhez kapcsolódó) környezetvédelmi és vízgazdálkodási helyzetéről is. A mondanivalóját logikusan szerkesztve, önállóan, a szakterületének kifejező eszközeit használva (szakszókincs alkalmazása, vázlatok, ábrák, grafikonok értelmezése), helyes magyar nyelven kell előadnia.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsga témakörei:

Az ember és a természeti környezet

Környezeti elemek

Települési alapismeretek
Tájékozódás és mérés a terepen
Vízgazdálkodási alapismeretek
Környezettechnikai eljárások

Tételek jellemzői, összeállításuk

A szóbeli tételek „A” és „B” feladatból állnak.

Az „A” feladatok a környezetvédelmi, a „B” feladatok a vízgazdálkodási témakörökből kerülnek összeállításra.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelés az alábbi szempontok alapján történik:

Szempontok, kompetenciák	Pontszámok		
	A	B	Összesen
A feladat megértése, a lényeg kiemelése A tétel problémakörének helyi vonatkozásai A tényanyag mennyisége	10	10	20
A felelet felépítettsége, világosság, magyar nyelvhelyesség A szakterületi kifejezőeszközök használata (szakszókincs, vázlatok, ábrák)	5	5	10
A fogalmak egyértelmű, helyes használata	5	5	10
Az összefüggések felismerése és bemutatása	5	5	10
ÖSSZESEN:	25	25	50

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Emelt szint			
Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga	
240 perc		20 perc	
100 pont		50 pont	
Feladatlap		„A” feladat (környezetvédelmi téma) kifejtése	„B” feladat (vízgazdálkodási téma) kifejtése
240 perc			
Környezetvédelmi témakörök	Vízgazdálkodási témakörök		
50 pont	50 pont		

Az írásbeli feladatok megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép; körző; vonalzó.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Tartalmi szerkezet

Az írásbeli vizsga feladatsora a követelményrendszer következő hat témaköréből kerül összeállításra, a megadott arányok figyelembevételével:

Környezetvédelmi témakörök: 50%

Az ember és a természeti környezet	10%
Környezeti elemek	20%
Települési alapismeretek	20%

Vizgázdálkodási témakörök: 50%

Tájékozódás és mérés a terepen	10%
Vizgázdálkodási alapismeretek	20%
Környezettechnikai eljárások	20%

Az írásbeli feladatsoroknak tartalmazniuk kell a feladatok megoldásához szükséges nomogramokat, diagramokat és különféle táblázatokat, illetve ezek részleteit.

A feladatsor jellemzői, összeállításuk

A tartalmi szerkezetnél megadott témakörök százalékos arányai egyben az egyes témakörökből összeállított feladatok pontszámait is jelentik.

Az írásbeli feladatsor állhat témakörönként egy-egy, esetleg két feladatot (a 20 pontos témaköröknél) tartalmazó feladatsorportból, vagy komplexebb, pl. két témakört is átfogó, egymásra épülő összetettebb feladat(ok)ból is.

A feladatsoron belül egyes feladatok eltérő típusúak. Lehetnek különféle tesztek és/vagy esszékérdés, de minden feladatsor tartalmaz számítási, rajzi, valamint grafikonok, ábrák, táblázatok, segédletek alkalmazását igénylő feladatokat is.

Az írásbeli feladatsort, az előírt témakörök és vizsgakövetelmények alapján kell összeállítani.

Az írásbeli feladatlapon értékelése

A központilag kiadott javítási útmutató tartalmazza az egyes feladatok részletes megoldásait, azok esetlegesen lehetséges változatait és az egyes megoldási lépésekre adható részpontszámokat.

Az írásbeli vizsgán elérhető összpontszám: 100 pont.

Szóbeli vizsga

A szóbeli tételsor minimum 20 tételből áll.

Az szóbeli vizsgán semmilyen segédeszköz nem használható.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli tételek „A” és „B” feladatból állnak.

Az „A” feladatok a környezetvédelmi, a „B” feladatok a vizgázdálkodási témakörökből kerülnek összeállításra.

A szóbeli vizsga témakörei

Környezetvédelmi témakörök:

Az ember és a természeti környezet

Környezeti elemek

Települési alapismeretek

Vizgázdálkodási témakörök:

Tájékozódás és mérés a terepen

Vizgázdálkodási alapismeretek

Környezettechnikai eljárások

A tételrészek jellemzői, összeállításuk

A szóbeli tételek címét és részleteit az előírt témakörök és vizsgakövetelmények alapján kell meghatározni. A tételek összeállításánál törekedni kell a változatos, a problémamegoldást ösztönző, egyértelmű megfogalmazásokra.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelés az alábbi szempontok alapján történik:

Szempontok, kompetenciák	Pontszámok		
	A	B	Összesen
A feladat megértése, a lényeg kiemelése A tényanyag mennyisége A tétel problémakörének helyi vonatkozásai	10	10	20
A felelet felépítettsége, világosság, magyar nyelvhelyesség A szakterületi kifejezőeszközök használata (szakszókincs, vázlatok, ábrák)	5	5	10
A fogalmak egyértelmű, helyes használata	5	5	10
Az összefüggések felismerése és bemutatása	5	5	10
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	25	25	50

64. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint (üzleti gazdaságtan, elméleti gazdaságtan)		Emelt szint (elméleti gazdaságtan)	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc	180 perc	20 perc
100 pont	50 pont	100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

Közgazdasági alapismeretek (Üzleti gazdaságtan)

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	nem programozható számológép; vonalzők.	NINCS	NINCS	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	A témakörökhöz kapcsolható szemléltető – illusztráló anyagok tanári jegyzék szerint	NINCS	NINCS

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

Közgazdasági alapismeretek (Elméleti gazdaságtan)

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	nem programozható számológép; körző; vonalzők	NINCS	nem programozható számológép; körző; vonalzők	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	A részletes követelményekhez igazodó segédanyagok (pl. ábrák, grafikonok)	NINCS	A részletes követelményekhez igazodó segédanyagok (pl. ábrák, grafikonok)

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Közgazdasági alapismeretek (Üzleti gazdaságtan)

Középszint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc
100 pont	50 pont
Feladatlap	Tematikus bemutatás
180 perc	
Választást, rövid választ igénylő feladatok	
50 pont	Számítást, bizonylatkitöltést, könyvviteli tétel-szerkesztést igénylő feladatok
50 pont	50 pont

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli feladatsor két feladatcsoportból (választást, rövid választ igénylő feladatok, és számítást, bizonylatkitöltést, könyvviteli tételszerkesztést igénylő feladatok) áll. A szerkezeti részekre bontás kizárólag a feladatok eltérő jellege miatt történik. A vizsgázó a rendelkezésre álló időkeretet szabadon használhatja fel az egy feladatlapon kiosztott két feladatcsoport megoldására.

Az írásbeli feladatok megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép; vonalzó. A központi feladatlap tartalmazza a kitöltendő bizonylatokat és a használható számlatükört.

A választást vagy egyszerű rövid választ igénylő feladatok száma 6–10, egy-egy feladat több részfeladatból is állhat.

Lehetséges feladattípusok
1. Fogalmak felismerése, magyarázata
2. Ok-okozati összefüggések, eltérések, azonosságok
3. Célok és következmények megkülönböztetése
4. Eredmények értelmezése
5. Hiányzó elemek, kapcsolatok kiegészítése

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

- Választást, rövid választ igénylő feladatok aránya: 50%
- Számítást vagy bizonylatkitöltést vagy tételszerkesztést igénylő feladatok aránya: 50%

Tartalmi szerkezet

Az ismeretanyag kiválasztása a részletes követelmények középszinten meghatározott témakörökben az előírt középszintű kompetenciákhoz kapcsolódik.

A választást, rövid egyszerű választ igénylő feladatok a részletes követelmények valamennyi témaköréből adhatók.

A számítást, bizonylatkitöltést, könyvviteli tételszerkesztést igénylő feladatok a részletes követelmények témakörökben megjelölt egyszerű, 1–2 lépéssel megoldható feladatok.

Témakörök a számítást igénylő feladatokra:

- A vásárolt készletek – különösen a készletcsökkenések és a zárókészlet értékének meghatározása, a fizetendő és levonható forgalmi adó adatok ismeretében a költségvetéssel elszámolandó adó összegének meghatározása a munkamegosztás különböző lépcsőin, likviditási mutatók számítása

- Az emberi erőforrások – nettó kifizetendő összeg, bérjárulékok kiszámítása, a személyi jövedelemadó összegének, az előleg és az adó különbségének meghatározása

- Befektetett eszközök – bekerülési érték meghatározása, terv szerinti értékcsökkenés összege, tárgyi eszközök mérlegértéke, jövő és jelenérték számítások

- Tevékenységek költségei – költségnemek elszámolása, saját termelésű készletek állományváltozásának meghatározása, eredményszámítás

- Az erőforrások és befejezett tevékenységek adatainak statisztikai feldolgozása – teljes témakör a részletes követelmények szerint

Témakörök a bizonylatkitöltést igénylő feladatokra:

- Pénzügyi műveletek – pénztári bizonylatok, készpénzforgalom és számlapénzforgalom bizonylatai, számla

- A vásárolt készletek – készletváltozási bizonylatai

- Az emberi erőforrások – bérszámfejtés bizonylatai

Témakörök a tételszerkesztést igénylő feladatokra:

- A vásárolt készletek – készletváltozások beszerzési áron értékelve, szállítói tartozás kiegyenlítése

- Az emberi erőforrások – bérfelosztás, bérjárulékok, levonások, bérfizetés

- Befektetett eszközök – beruházás saját pénzeszköz és idegen kivitelező, terv szerinti értékcsökkenés

- Tevékenységek költségei – költségnemek elszámolása, saját termelésű készletek állományváltozásai, értékesítés árbevétele, fizetendő áfa

- Zárás – költség számlák, eredmény számlák, mérleg számlák zárása

Az írásbeli feladatlap értékelése

A feladatok mindegyike értékelésénél kötelező a javítási-értékelési útmutatónak való megfelelés. Az eltérés lehetőségeit a konkrét feladatlapon javítási-értékelési útmutatói jelzik. A javítási-értékelési útmutatóban szereplő pontszám tovább nem bontható.

Szóbeli vizsga

A szóbeli vizsgarész a tételsorból húzott egy tétel kifejtéséből áll. A vizsgázó a választott szemléltető – illusztráló forrástanyagot felhasználja a témakör ismertetéséhez.

A tételsor legalább 21 tételből áll.

A tematikus tételek feleleteinél felhasználhatók – a vizsga előtt jegyzékben meghatározott – következő szemléltető-illusztráló anyagok:

- Statisztikai táblák, grafikonok
- Marketing házi dolgozat, ha a tanulmányi idő alatt készült ilyen
- Marketing kommunikáció eszközei
- Gazdasági sajtóból cikkek, leírások – esetleg a felkészülés során megismertek is
- Törvények – kizárólag illusztrálásra
- Pénzügyi befektetési tájékoztatók
- Bankszámlaszerződés minták
- Csekk-, váltó-, részvény-, kötvényminta
- Bizonylati album
- Számvitel politika
- Számlarend

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli témakörei

A középszintű részletes követelmények témakörei a középszinten megfogalmazott kompetenciákhoz igazodnak.

Tételtípusok

A tételek a témakörök tematikus és problémaorientált bemutatása, mely nem igényel a témaköröknél megjelölteken kívül más tananyagrészeket.

A tételek tartalma

Legalább 2–2 tétel készül a következő témakörökből:

- Marketing és marketing gondolkodás
- A vállalkozás és az államháztartás kapcsolata
- Zárás – éves beszámoló

Legalább 3–3 tétel készül a következő témakörökből:

- Pénzügyi műveletek
- A vásárolt készletek
- Befektetett eszközök
- Az emberi erőforrás
- A tevékenység költségei és az értékesítés

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelés az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik.

Szempontok, kompetenciák	Pont
Tartalom Feladat megértése, témataratás, a lényeg kiemelése Témakörben fontos tényezők feltárása, téma problémaközpontú feldolgozása	25
Felépítés Források és szemléltetés használata és értékelése Tájékozottság a napi gazdasági kérdésekről	10
Előadásmód Szaknyelv alkalmazása Világosság, nyelvhelyesség, a felelet felépítettsége	15

Közgazdasági alapismeretek (Elméleti gazdaságtan)

Középszint			
Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga	
180 perc		15 perc	
100 pont		50 pont	
Feladatlap		Tematikus probléma- központú bemutatás	
180 perc			
Választásos, egyszerű, rövid választ igénylő fel- adatok	Szöveges (kifejtendő) feladatok		Számítást, ábrázolást igénylő feladatok
20 pont	40 pont		40 pont

A középszintű vizsga témakörei azonosak az emelt szintű vizsgáéval, a középszinten megfogalmazott kompetenciákkal. A két szint közötti különbség a feladatok jellegében és a teljesítmény értékelésében realizálódik.

Írásbeli vizsga**Általános szabályok**

Az írásbeli vizsga az általános és részletes követelményekre épülő központi írásbeli feladatsor megoldását jelenti. A központi írásbeli feladatlapnak tartalmaznia kell a feladatok megoldásához szükséges szöveges és képi anyagokat.

Az írásbeli feladatok megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép; körző; vonalzó.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői*Tartalmi szerkezet*

Az írásbeli feladatsorban azonos arányban jelennek meg a makroökonómia és a mikroökonómia ismeretek.

Az írásbeli feladatlap összetett, amelyben a közgazdasági alapfogalmak, alapelvek és törvények ismereteit ellenőrző kérdések és a választásos vagy rövid választ igénylő feladatok mellett, a jelenségek és összefüggések felismerését, ill. a tanult módszerek alkalmazását igénylő számítási és grafikus feladatok fordulnak elő. A különböző kérdéstípusok összességében lefedik a követelményrendszer valamennyi témakörét.

Lehetséges feladattípusok
1. Fogalmak felismerése, magyarázata
2. Ok-okozati összefüggések, eltérések, azonosságok
3. Célok és következmények megkülönböztetése
4. Egyszerű ábra, séma, táblázat készítése
5. Példa alkalmazása
6. Eredmények értelmezése
7. Hiányzó elemek, kapcsolatok kiegészítése

Az írásbeli feladatlap értékelése

A dolgozatok javítása a központi javítási útmutató alapján történik. A javítási útmutató tartalmazza a feladatok részletes megoldását, valamint az egyes megoldási lépésekre adható részpontoszámokat és szempontokat ad a hiányos vagy hibás megoldások értékeléséhez. Az értékelésnél a javítási kulcsnak való megfelelés kötelező.

Szóbeli vizsga

A szóbeli vizsga egy kihúzott tétel alapján a megadott témakör tematikus és problémaorientált bemutatása. A tétel megnevezi és részletesen felsorolja az ismertetésre kerülő tematikus egységeket, és ezekhez elemzésre alkalmas ábrát vagy forrásszemelvényt kapcsolhat.

A tételsor minimum 20 tételt tartalmaz.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

Tartalmi szerkezet

A tételek között azonos arányban jelennek meg a makroökonómia és a mikroökonómia ismeretei. A tételleket oly módon kell előírni, hogy azok a részletes követelmények valamennyi témakörét érintsék, azaz mindegyik témakörhöz legalább 1 tétel tartozzon a tételsorban.

A szóbeli témakörei

Makroökonómia és nemzetközi gazdaságtan:

- Makroökonómiai alapismeretek és összefüggések
- A makrogazdasági egyensúly
- Az állam gazdaságpolitikája
- Külgazdasági kapcsolatok és nemzetgazdasági összefüggések

Mikroökonómia:

- Mikroökonómiai alapismeretek és összefüggések
- A fogyasztói magatartás és a kereslet
- A vállalat termelői magatartása és a kínálat
- A termelési tényezők piaca
- Az externáliák és a közjavak

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelés az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik:

Szempontok, kompetenciák	Maximális pontszám
1. A téma problémaközpontú bemutatása: A feladat megértése, témátartás, a lényeg kiemelése, az ismeretek mélysége és komplexitása, a témakörben fontos tényezők feltárása	30
2. A felelet felépítettsége: A megközelítés sokszínűsége, forrás (szemléltető példák, ábrák) használata és értékelése	10
3. Szaknyelv alkalmazása, világosság, nyelvhelyesség	10
Összesen:	50

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Emelt szint			
Írásbeli vizsga			Szóbeli vizsga
180 perc			20 perc
100 pont			50 pont
Feladatlap			Tematikus probléma- központú bemutatás
180 perc			
Választásos, egyszerű, rövid választ igénylő feladatok	Szöveges (kifejtendő) feladatok	Számítást, ábrázolást igénylő feladatok	
12 pont	40 pont	48 pont	

Írásbeli vizsga

Az írásbeli feladatok megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép; körző; vonalzó. A központi feladatlap tartalmazza a feladatok megoldásához szükséges szöveges és képi anyagot.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Tartalmi szerkezet

Az ismeretanyag kiválasztása a részletes követelmények emelt szinten meghatározott témaköreihez kapcsolódik. A feladatsor az előírt emelt szintű kompetenciákat érvényesíti.

Az írásbeli feladatokban azonos arányban jelennek meg a makroökonómia és a mikroökonómia ismeretei.

A feladatlap összetett, a benne szereplő feladattípusoknak megfelelően tagolt.

Lehetséges feladattípusok
1. Fogalmak felismerése, magyarázata
2. Ok-okozati összefüggések, eltérések, azonosságok
3. Célok és következmények megkülönböztetése
4. Egyszerű ábra, séma, táblázat készítése
5. Példa alkalmazása
6. Eredmények értelmezése
7. Hiányzó elemek, kapcsolatok kiegészítése

Az írásbeli feladatokban azonos arányban jelennek meg a makroökonómia és a mikroökonómia ismeretek.

Az írásbeli feladatsor összetett, amelyben a közgazdasági alapelvek és törvények ismereteit ellenőrző kérdések és a választásos vagy rövid választ igénylő feladatok mellett, a jelenségek és összefüggések felismerését, ill. a tanult módszerek alkalmazását igénylő számítási és grafikus feladatok fordulnak elő. A számítást, ábrázolást igénylő feladatok a részletes követelmények témaköreinél megjelölt összetett feladatok az emelt szinten meghatározott kompetenciák szerint.

A különböző kérdéstípusok összességében lefedik a követelményrendszer valamennyi témakörét.

Az írásbeli feladatlap értékelése

A dolgozatok javítása a központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. A javítási-értékelési útmutató tartalmazza a feladatok részletes megoldását, valamint az egyes megoldási lépésekre adható részpontszámokat és szempontokat ad a hiányos vagy hibás megoldások értékeléséhez. Az értékelésnél a javítási kulcsnak való megfelelés kötelező.

Szóbeli vizsga

A szóbeli vizsga egy kihúzott tétel alapján a megadott témakör tematikus és problémaorientált bemutatása. A tétel megnevezi és részletesen felsorolja az ismertetésre kerülő tematikus egységeket, és ezekhez elemzésre alkalmas ábrát vagy forrásszemelvényt kapcsolhat.

A szóbeli tételek száma minimum 20 darab.

A részletes követelményekhez igazodó segédanyagok (pl. ábrák, grafikonok), amelyeket a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosít.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

Tartalmi szerkezet

A tételek között azonos arányban jelennek meg a makroökonómia és a mikroökonómia ismeretei. A tételt oly módon kell előírni, hogy azok a részletes követelményekben megjelenő összes témakört átfogják, és mindegyik témakörhöz kapcsolódóan legalább 1 tétel szerepeljen a tételsorban.

A szóbeli vizsga témakörei

- Termékek és jövedelmek áramlása
- A nemzetgazdasági teljesítmény mérése
- Árupiaci kereslet
- A pénzpiac
- Az árupiac és a pénzpiac kapcsolata
- A makrokinálati függvény
- A munkanélküliség
- Az infláció
- A költségvetési politika
- A monetáris politika
- Külkereskedelem, külkereskedelmi politika
- Nyitott gazdaság egyensúlya
- Nemzetközi pénzügyi rendszer
- Nemzetközi gazdasági szervezetek
- Alap kategóriák és összefüggések
- A piaci alapfogalmak
- A fogyasztó optimális választása
- A piaci kereslet
- A termelés technikai összefüggései

- A versenyző vállalat piaci alkalmazkodása
- Az iparág kínálata rövid és hosszú távon
- A tiszta monopólium piaca
- A piacsabályozás
- A tőkepiac
- A munkapiac
- Föld és ingatlanpiac
- Pénz- és értékpapírpiac
- Az externáliák és a közjavak

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelés az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik:

Szempontok, kompetenciák	Pont
A feladat megértése, témátartás, a lényeg kiemelése	10
A megközelítés sokszínűsége	5
Világosság, nyelvhelyesség, a felelet felépítettsége	5
Források használata és értékelése	5
A szaknyelv alkalmazása	5
Az ismeretek mélysége és komplexitása	10
A témakörben fontos tényezők feltárása, a téma problémaközpontú bemutatása	10"

65. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc	240 perc	20 perc
100 pont	50 pont	100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	Magyar Helyesírási Szótár és/vagy A magyar helyesírás szabályai	NINCS	Magyar Helyesírási Szótár és/vagy A magyar helyesírás szabályai	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	Számítógép, szövegszerkesztő és táblázatkezelő program	NINCS	Számítógép, szövegszerkesztő és táblázatkezelő program	NINCS

Nyilvánosságra hozandók

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	tájékoztató a rendszergazdák és a felügyelő tanárok számára	NINCS	tájékoztató a rendszergazdák és a felügyelő tanárok számára	NINCS
Mikor?	NINCS	NINCS	NINCS	NINCS

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Középszint			
Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga	
180 perc		15 perc	
100 pont		50 pont	
I. Feladatlap	II. Feladatlap	Kép vagy egyszerű megfogalmazású angol vagy német nyelvű levél, nyomtatott információs anyag alapján ismeretek közvetítése angol vagy német nyelven	Képhez vagy egyszerű megfogalmazású angol vagy német nyelvű levélhez, nyomtatott információs anyaghoz kapcsolódóan a feltett kérdésekre válaszadás angol vagy német nyelven
10 perc	170 perc		
Diktátum	Hivatalos levél vagy irat készítése		
100 pont			

Írásbeli vizsga**Általános szabályok**

A központilag összeállított írásbeli vizsga célja, hogy ellenőrizhető képet adjon a vizsgázó ügyviteli tudásáról az ismeretek, a képességek és az alkalmazás tekintetében egyaránt. A vizsga elősegíti, hogy a vizsgázók teljesítményei, az egyes iskolákban folyó vizsgák összemérhetőek legyenek, és hozzájárulhat ahhoz is, hogy az oktatás eredményessége objektívebben mérhető legyen.

Az írásbeli vizsgán összességében 180 perc áll a vizsgázók rendelkezésére, ebből 10 perc a diktálás szerinti írásra, majd 170 perc a feladat megoldására. A központi feladat megoldása számítógépen történik.

A számítógépeket az iskolának az írásbeli vizsga megkezdése előtt elő kell készíteni.

Az előkészítéshez Tájékoztató kerül kiadásra.

A feladatok megoldásához szükséges forrásfájlokat a vizsgát szervező intézmény rendszergazdája közvetlenül a vizsga megkezdése előtt telepíti az egyes gépekre, és gondoskodik azok hozzáférhetetlenségéről a vizsga időpontjáig.

A vizsgázók az általuk hozott Magyar Helyesírási Szótárakat, A magyar helyesírás szabályait és a szövegszerkesztő program helyesírás-ellenőrző funkcióját használhatják. A szótárakat egymás között nem cserélhetik. A számítógépeket úgy kell beállítani, hogy a vizsgázók között és külső számítógéppel adatforgalom ne valósulhasson meg.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

A központilag összeállított írásbeli feladatsor alapján a vizsgázónak a „Lehetséges feladattípusok” címszó alatt felsorolt levelek vagy iratok közül egyet kell elkészítenie.

Tartalmi szerkezet

A központi írásbeli feladat összeállítása a szövegfeldolgozás és az informatikai alkalmazások témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul, s az ügyviteli munka egyik jellemző munkafolyamatát fedi le.

A vizsgázó összetett feladat megoldásával egy hivatalos levelet vagy iratot készít számítógépen a következőképpen:

Egyenletes diktálásra 10 perc alatt kb. 1000 leütés terjedelmű közepes nehézségű hivatalos iratszöveget legépel. A rendelkezésére bocsátott feladatok szerint szövegfeldolgozási és informatikai (operációsrendszer-kezelési, szövegszerkesztési, táblázatkezelési) feladatokat végez a begépel iratszöveggel, illetve azzal összefüggésben. A hivatalos iratot a tanult – munkahelyi szokásoknak megfelelő – tartalmi és formai sajátosságok szerint elkészíti, menti és kinyomtatja.

Lehetséges feladattípusok

1. Ajánlatkérés elkészítése
2. Ajánlat elkészítése
3. Megrendelés elkészítése
4. Tájékoztató elkészítése
5. Beszámoló, feljegyzés, emlékeztető, jelentés stb. elkészítése

A feladatokra, részfeladatokra javasolt maximális pontszámok tükrözzék a feladatok, részfeladatok nehézségi fokát.

Az írásbeli feladatlapon értékelése

Az írásbeli feladatok értékelése az adott feladatokhoz készített javítási-értékelési útmutató szerint történik.

A feladat megoldásának értékelését az elektronikus dokumentum alapján kell végezni, a feladathoz tartozó javítási-értékelési útmutató szerint. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontozást kell alkalmazni.

Az útmutató összeállítása, így az értékelés az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik:

Szempontok, kompetenciák	Adható maximális pontszám
Informatikai eszközök és szoftverek kezelése, hálózati szolgáltatások	3
Adatbevitel	9
Szöveges dokumentum szerkesztése	40
Táblázatok, diagramok szerkesztése	30
Tartalmi sajátosságok érvényesítése	6
Formai sajátosságok érvényesítése	12
Összesen	100

Szóbeli vizsga

A tételsor minimum 20 tételből áll, melyek teljesen lefedik az előírt témaköröket.

A szóbeli vizsgán szótár vagy más segédeszköz nem használható.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó a megadott témákhoz kapcsolódó feladatok megoldása során a szintje szerinti szakmai angol vagy német nyelvi követelményeknek megfelelni a kommunikáció, beszédértés, szövegértés területén.

Képes-e angol vagy német nyelven

- mondanivalóját érthetően kifejezni,
- a megadott témákról szóló beszélgetésben részt venni,
- beszédében a célnyelvi udvariasság és megfelelő stílus alapszabályait alkalmazni,
- a szaknyelvi szavakat, kifejezéseket az adott szituációnak megfelelően használni.

Tartalmi szerkezet

A vizsgázó irányított feladatok segítségével mutatja be angol vagy német nyelven szaknyelvi ismereteit. Az irányított szempontok megadják a téma alpontjait, gondolati és/vagy nyelvi segítséget nyújtanak az adott téma kifejtéséhez. A feladat meghatározása és az irányító szempontok, valamint az egyes tételekhez kapcsolódó segédinformációk a célnyelven kerülnek megfogalmazásra.

A feladatok tematikusan megfelelnek e korosztály életpaszatának és szakmai ismereteinek.

A feladat meghatározása egyértelműen megadja a szituációt és a vizsgázó szerepét.

A szóbeli témakörei

A szóbeli vizsga témakörei az alábbi területekhez kapcsolódnak:

1. Munkavállalás (álláshirdetés, plakát, közlemény, egyszerű szövegezésű önéletrajz)
2. Munkahelyi környezet (titkárság berendezése, irodai berendezések, irodai gépek és eszközök)
3. Programszervezés (üzleti partner fogadása, program időponti egyeztetése, éttermi vendéglátás)
4. Hivatalos levél (cég bemutatkozó levele; tájékoztatás, ajánlatkérés és ajánlat, mely a titkárságra beszerzendő áruval, lehetséges szolgáltatásokkal függ össze; programszervezéssel összefüggő levél, mely szállodafoglalással, konferencián való részvétellel, hivatalos program időpont-egyeztetésével kapcsolatos).

A tétel átgondolásához 30 perc áll rendelkezésre.

Tételtípusok

Minden szóbeli tétel két részfeladatból tevődik össze:

Először a vizsgázónak a tételhez tartozó képen megadott információk felhasználásával kell az adott témáról néhány mondatban önállóan beszélni, ehhez kapcsolódó kisebb feladatokat (pl. csoportosítás, felsorolás, értékelés) elvégezni vagy a tételhez tartozó angol vagy német nyelvű levél, nyomtatott szakmai anyag tartalmát összefoglalni angol vagy német nyelven. Erre készülhet fel a vizsgázó a rendelkezésére álló 30 percben.

Ezt követően a vizsgázónak értelemszerűen reagálnia kell a kérdező tanárnak a tétellel összefüggésben feltett idegen nyelvű kérdéseire. Itt nincs felkészülési idő.

A tételtípusok jellemzői, összeállításuk

A hatályos jogszabályoknak megfelelően összeállított szóbeli tételeket az előírt témakörök és vizsgakövetelmények alapján kell meghatározni. A tételek összeállításakor törekedni kell az életszerű, változatos, a problémamegoldást ösztönző, egyértelmű megfogalmazásokra.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli vizsgán a két vizsgafeladat értékelése azonos súllyal történik. Az egyes feladatokra maximum 25, a két feladatra összesen 50 pont adható.

A szóbeli feleletet a vizsgakövetelmények szerint az alábbi szempontok és kompetenciák alapján a vizsgáztató kérdező tanár értékeli:

Szempontok, kompetenciák	Pontszámok		
	A	B	Összesen
Összefüggő témakifejtés	10	–	10
Kommunikációs cél elérése	–	10	10
Szakszókincs, kifejezőmód Beszédtempó, kiejtés, hang- lejtés	10	10	20
Nyelvtan	5	5	10
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	25	25	50

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Emelt szint		
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	
240 perc	20 perc	
100 pont	50 pont	
Feladatlap	Kép vagy angol vagy német nyelvű levél, nyomtatott információs anyag alapján ismeretek közvetítése angol vagy német nyelven	Képhez vagy angol vagy német nyelvű levélhez, nyomtatott információs anyaghoz kapcsolódóan a feltett kérdésekre válaszadás angol vagy német nyelven
240 perc		
Hivatalos irat készítése		

Írásbeli vizsga**Általános szabályok**

A központilag összeállított írásbeli vizsga célja, hogy ellenőrizhető képet adjon a vizsgázó ügyviteli tudásáról az ismeretek, a képességek és az alkalmazás tekintetében egyaránt. A vizsga elősegíti, hogy a vizsgázók teljesítményei, az egyes iskolákban folyó vizsgák összemérhetőek legyenek, és hozzájárulhat ahhoz is, hogy az oktatás eredményessége objektívebben mérhető legyen.

Az írásbeli vizsgán összességében 240 perc áll a vizsgázók rendelkezésére. A központi feladatok megoldása számítógépen történik.

A számítógépeket az iskolának az írásbeli vizsga megkezdése előtt elő kell készíteni.

Az előkészítéshez Tájékoztató kerül kiadásra.

A feladatok megoldásához szükséges forrásfájlokat a vizsgát szervező intézmény rendszergazdája közvetlenül a vizsga megkezdése előtt telepíti az egyes gépekre, és gondoskodik azok hozzáférhetetlenségéről a vizsga időpontjáig.

A vizsgázók az általuk hozott Magyar Helyesírási Szótárakat, A magyar helyesírás szabályait és a szövegszerkesztő program helyesírás-ellenőrző funkcióját használhatják. A szótárakat egymás között nem cserélhetik. A számítógépeket úgy kell beállítani, hogy a vizsgázók között és külső számítógéppel adatforgalom ne valósulhasson meg.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

A központilag összeállított írásbeli feladatok alapján a vizsgázónak a „Lehetséges feladattípusok” címszó alatt felsorolt levelek vagy iratok közül egyet kell elkészítenie.

Tartalmi szerkezet

A központi írásbeli feladat összeállítása a szövegfeldolgozás és az informatikai alkalmazások témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul, s az ügyviteli munka egyik jellemző, igényes munkafolyamatát fedi le.

A feladatok és a feladatok jellemzői

A vizsgázó összetett feladat megoldásával egy hivatalos levelet vagy iratot készít számítógépen a következőképpen:

Önállóan megfogalmaz egy hivatalos iratot a megadott tartalmi útmutatások alapján. A rendelkezésére bocsátott feladatok szerint szövegfeldolgozási és informatikai (operációsrendszer-kezelési, szövegszerkesztési, táblázatkezelési) feladatokat végez a létrehozott iratszöveggel, illetve azzal összefüggésben. A hivatalos iratot a tanult – munkahelyi szokásoknak megfelelő – tartalmi és formai sajátosságok szerint elkészíti, menti és kinyomtatja.

Lehetséges feladattípusok

1. Ajánlatkérés elkészítése
2. Ajánlat elkészítése
3. Megrendelés elkészítése
4. Tájékoztató elkészítése
5. Beszámoló, feljegyzés, jelentés elkészítése
6. Előterjesztés elkészítése
7. Emlékeztető elkészítése

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az írásbeli feladatok értékelése az adott feladathoz készített javítási-értékelési útmutató szerint történik.

A feladat megoldásának értékelését az elektronikus dokumentum alapján kell végezni, a feladathoz tartozó javítási-értékelési útmutató szerint. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontozást kell alkalmazni. A vizsgázó feladata önálló fogalmazás, ezért a javítási-értékelési útmutató egy lehetséges változatot közöl. Ettől a vizsgázó megoldása – a levszöveg megfogalmazása tekintetében – eltérő lehet.

Az útmutató összeállítása, így az értékelés az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik:

Szempontok, kompetenciák	Adható maximális pontszám
Informatikai eszközök és szoftverek kezelése, hálózati szolgáltatások	3
Adatbevitel	6
Szöveges dokumentum szerkesztése	30
Táblázatok, diagramok szerkesztése	40
Tartalmi sajátosságok érvényesítése	13
Formai sajátosságok érvényesítése	8
Összesen	100

Szóbeli vizsga

A tételsor minimum 20 tételtől áll, melyek teljesen lefedik az előírt témaköröket.

A szóbeli vizsgán szótár vagy más segédeszköz nem használható.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó a megadott témákhoz kapcsolódó feladatok megoldása során a szintje szerinti szakmai angol vagy német nyelvi követelményeknek megfelelni a kommunikáció, beszédértés, szövegértés területén.

Képes-e angol vagy német nyelven

- mondanivalóját érthetően kifejezni
- megadott témákról szóló beszélgetésben részt venni
- beszédében a célnyelvi udvariasság és megfelelő stílus alapszabályait alkalmazni
- a szaknyelvi szavakat, kifejezéseket az adott szituációnak megfelelően használni.

Tartalmi szerkezet

A vizsgázó irányított feladatok segítségével mutatja be angol vagy német nyelven szaknyelvi ismereteit. Az irányított szempontok megadják a téma alpontjait, gondolati és/vagy nyelvi segítséget nyújtanak az adott téma kifejtéséhez. A feladat meghatározása, az irányító szempontok és az egyes tételekhez kapcsolódó segédinformációk a célnyelven kerülnek megfogalmazásra.

A feladatok tematikusan megfelelnek e korosztály életpasztalatának és szakmai ismereteinek.

A feladat meghatározása egyértelműen megadja a szituációt és a vizsgázó szerepét.

A szóbeli vizsga témakörei az alábbi területekhez kapcsolódnak:

1. Munkavállalás (álláshirdetés, plakát, közlemény, egyszerű szövegezésű önéletrajz)
2. Munkahelyi környezet (titkárság berendezése, irodai berendezések, irodai gépek és eszközök)
3. Programszervezés (üzleti partner fogadása, program időponti egyeztetése, éttermi vendéglátás)
4. Hivatalos levél (cég bemutatkozó levele; meghívás, tájékoztató, ajánlatkérés és ajánlat, mely a titkárságra beszerzendő áruval, lehetséges szolgáltatásokkal függ össze; programszervezéssel összefüggő levél, mely szállodafoglalással, konferencián való részvétellel, hivatalos program időpont-egyeztetésével kapcsolatos).

A tétel átgondolásához 30 perc áll rendelkezésre.

Tételtípusok

Minden szóbeli tétel két feladatból tevődik össze:

A vizsgázónak először a tételhez tartozó képen megadott információk felhasználásával kell az adott témáról néhány mondatban önállóan beszélni, ehhez kapcsolódó feladatokat (pl. csoportosítás, felsorolás, értékelés) elvégezni vagy a tételhez tartozó angol vagy német nyelvű levél, nyomtatott szakmai anyag tartalmát összefoglalni angol vagy német nyelven. Erre készülhet fel a vizsgázó a rendelkezésére álló 30 percben.

Ezt követően a vizsgázónak értelemszerűen reagálnia kell a kérdező tanárnak a tétellel összefüggésben feltett idegen nyelvű kérdéseire. Itt nincs felkészülési idő.

A tételcímek jellemzői, összeállításuk

A szóbeli tételeket az előírt témakörök és vizsgakövetelmények alapján kell meghatározni. A szóbeli tételeket az országos vizsgaközpont készítteti el, és eljuttatja a tantárgyi bizottsághoz.

A tételek összeállításakor törekedni kell az életszerű, változatos, a problémamegoldást ösztönző, egyértelmű megfogalmazásokra.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli vizsgán az első vizsgafeladatra maximum 20 pont, a második feladatra maximum 30 pont, a két részfeladatra összesen 50 pont adható.

A szóbeli feleletet a vizsgakövetelmények szerint az alábbi szempontok és kompetenciák alapján kell értékelni:

Szempontok, kompetenciák	Pontszámok		
	A	B	Összesen
Összefüggő témakifejtés	6	–	6
Kommunikációs cél elérése	–	9	9
Szakszókincs, kifejezőmód	6	12	18
Nyelvtan	4	6	10
Beszédtempó, kiejtés, hanglejtés	4	3	7
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	20	30	50

66. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc	240 perc	20 perc
100 pont	50 pont	100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	nem programozható számológép; körző; vonalzó.	NINCS	nem programozható számológép; körző; vonalzó.	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	NINCS	NINCS	NINCS

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Középszint		Közgazdasági-marketing alapismeretek tételsor alapján témakörök bemutatása „A” feladat: közgazdasági témakör kifejtése „B” feladat: marketing témakör kifejtése
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	
180 perc	15 perc	
100 pont	50 pont	
Feladatlap		
180 perc		
Teszt jellegű közgazdaságtan írásbeli központi kérdéssor megválaszolása	Közgazdaságtan központi írásbeli számítási és geometriai feladatok megoldása	
50 pont	50 pont	

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

A központilag összeállított írásbeli vizsga célja, hogy ellenőrizhető képet adjon a vizsgázó közgazdaságtan tudásáról az ismeretek, a képességek és az alkalmazás tekintetében egyaránt. A vizsga elősegíti, hogy a vizsgázók teljesítményei, az egyes iskolákban folyó vizsgák összemérhetőek legyenek, és hozzájárulhat ahhoz is, hogy az oktatás eredményessége objektívebben mérhető legyen.

Az írásbeli vizsgán összességében 180 perc áll a vizsgázók rendelkezésére.

A központi feladatsor megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép, körző, vonalzó.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Tartalmi szerkezet

A középszintű érettségi vizsgán az írásbeli összes pontszám fele-fele arányban teszt jellegű, illetve számítási és geometriai feladatok megoldásával érhető el.

A központi írásbeli feladatsor ismeretanyagának összeállítása az egyes témakörökhöz tartozó részletes vizsgakövetelményeken alapul.

A 15–20 kérdésből álló teszt jellegű kérdéssorban közel azonos arányban jelennek meg közgazdaságtani fogalmak, törvényszerűségek, jelenségek és összefüggések.

A közgazdaságtan számítási és geometriai feladatainak megoldásai alkalmazás jellegű követelményekre is építenek. A számolást is igénylő feladatoknál a közgazdaságtan témakörei közel azonos arányban jelennek meg. A számítási és geometriai feladatok száma 4–6.

	Kompetenciák	%
Teszt jellegű kérdéssor	Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása	25
	Törvények, szabályok és összefüggések ismerete és alkalmazása	25
Számítási és geometriai feladatsor	Pontos számolás, feladatmegoldás	25
	Összefüggések ábrázolása és értelmezése	25
Összesen		100

Lehetséges feladattípusok
Feleletválasztás
Igaz-hamis állítások
Definíciók
Számítási és geometriai feladatok

A feladatokra, részfeladatokra javasolt maximális pontszámok tükrözzék a feladatok, részfeladatok nehézségi fokát.

Az írásbeli feladatlapon értékelése

A teszt jellegű kérdéssor és a számítási és geometriai feladatok értékelésénél kötelező a központilag összeállított javítási-értékelési útmutatónak való megfelelés. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat az útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontozást kell alkalmazni.

Szóbeli vizsga

A szóbeli vizsgára legalább 20, maximum 30 tételt kell készíteni, a tételsor frissítésének szükségességét évente meg kell vizsgálni.

A szóbeli vizsgán semmilyen segédeszköz nem használható.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

Tételtípusok

Minden szóbeli tétel két feladtból („A” és „B”) tevődik össze. Az „A” feladat közgazdaságtani, a „B” feladat marketing témakörű. Minden feladat egy témakör általános bemutatását és a témakör meghatározott részeinek részletesebb kifejtését igényli.

A tételek jellemzői, összeállításuk

A szóbeli tételek címét és részleteit az előírt témakörök és vizsgakövetelmények alapján a kérdező tanár határozza meg. A tételek összeállításánál törekedni kell a változatos, a problémamegoldást ösztönző, egyértelmű megfogalmazásokra.

A szóbeli vizsga alapvetően a közgazdaságtan és a marketing alapfogalmaira, az ezekhez kapcsolódó közgazdasági jelenségekre, összefüggésekre és törvényekre épülő, a közgazdaságtan és a marketing szemlélet elsajátításának bemutatását igényli a vizsgázóktól. A szóbeli vizsgán kiderül, hogy a vizsgázó képes-e a tényeket, a fogalmakat, a törvényszerűségeket szabatosan definiálni, megszerzett ismeretei felhasználásával közgazdasági-marketing jelenségeket megmagyarázni, összefüggéseket alkalmazni és a folyamatokat összehasonlítani.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli témakörei:

A közgazdaság-tudomány alapkategóriáinak megfogalmazása

A fogyasztói magatartás és a kereslet értelmezése

A vállalat és a termelői magatartás megadott szempont szerinti értelmezése

A vállalat kínálatának és a piac jellegének összevetése

A termelési tényezők piacának értelmezése

- A makroökonómiai alapösszefüggések megfogalmazása
 A makrogazdaság árupiaci – az egyensúlyi jövedelem értelmezése
 A makrogazdaság pénzpiacának, a kamatláb alakulásának bemutatása
 A munkapiac
 Az infláció és inflációs folyamatok bemutatása
 A makrofolyamatok befolyásolhatósága, a gazdaságpolitika elméleti alapjának és gyakorlatának ismerete
 A nyitott makrogazdaság megadott szempontok szerinti értelmezése
 A marketing kialakulásának, fogalmának, fejlődésének ismerete
 A piac, a piaci környezet elemzése
 A fogyasztói vásárlói magatartás tényezői
 A célpiaci marketing
 A marketing információs rendszere
 A piackutatás fajtáinak, módszereinek megfogalmazása
 A piackutatás felhasználási területei
 A termékpolitika és árpolitika értelmezése
 Az értékesítési csatornák kiválasztása
 A kommunikáció-marketingkommunikáció
 A reklám szerepe, reklámeszközök, reklámhordozók
 A public relations értelmezése
 Az eladásösztönzés, a személyes eladás
 Az image és az egyedi vállalati arculat megfogalmazása
 Az egyéb piacbefolyásolási eszközök összevetése

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli feleletet a vizsgakövetelmények szerint az alábbi szempontok és kompetenciák alapján kell értékelni:

Szempontok, kompetenciák	Pontszámok		
	A	B	Összesen
A feladat megértése, témataratás, a lényeg kiemelése	5	5	10
Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása	5	5	10
Tények, jelenségek, folyamatok ismerete és alkalmazása Törvények, szabályok, összefüggések értelmezése	5	5	10
Világosság, szabatosság, a felelet felépítése Közgazdasági nyelv alkalmazása	5	5	10
A jelenségek, összefüggések megmagyarázása, alkalmazása, a folyamatok törvényszerűségekkel összehasonlítása	5	5	10
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	25	25	50

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
240 perc	20 perc
100 pont	50 pont
Feladatlap	Tematikus szempontú (probléma- központú) bemutatás
240 perc	
Mikroökonómia	
50 pont	Makroökonómia
50 pont	50 pont

Írásbeli vizsga**Általános szabályok***Tartalmi szerkezet*

A feladatlap ismeretanyagának kiválasztása a témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul, a feladattípusok pedig a képesség jellegű követelményeknek felelnek meg.

Az írásbeli feladatok megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép; körző; vonalzó.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői*Arányok*

Az írásbeli vizsga feladatait 50%-ban a mikroökonómiához, 50%-ban a makroökonómiához kapcsolódó feladatok alkotják. Lehetséges feladattípusok és arányaik:

Feleletválasztás	6%
Igaz-hamis állítások	16%
Definíciók	8%
Számítási és geometriai feladatok	50%
Kifejtő kérdés	20%

*A feladatok és a feladatsor jellemzői**Feleletválasztás*

Adott alternatívákból a helyes válasz megjelölése a tananyag összefüggéseinek megértését igényli.

Igaz-hamis állítások

Néhány állítást tartalmaz a feladatrész. A vizsgázóknak el kell dönteniük, hogy ezek az állítások szerintük igazak-e vagy sem. A válasz akkor teljes értékű, ha a vizsgázó néhány mondattal helyesen indokolja választását.

Definíciók

Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok legtöbbször pontosan körülírható válaszokat várnak el a tanulóktól. A feladatok a részletes követelményekben meghatározott tartalmak tudására irányulnak.

Számítási és geometriai feladatok

A tananyagban tanult összefüggések ismeretében különböző mikroökonómiai és makroökonómiai számításokat kell elvégezni, függvényeket ábrázolni, számadatokat, ábrákat néhány mondattal értékelni.

Kifejtő kérdések

Néhány összefüggő mondatban vagy hosszabb szövegben kell kifejteni a válaszokat. A feladatok a részletes követelményekben meghatározott tartalmak tudására irányulnak.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az egyszerű, rövid választ igénylő feladatok értékelésénél kötelező a javítókulcsnak való megfelelés. A javítókulcstól való eltérés lehetőségeit a konkrét feladatlapok javítási-értékelési útmutatói jelzik.

A többletmegoldások a végső pontszámba nem számíthatók bele.

Szóbeli vizsga

A szóbeli vizsgára minimum 20 tételt kell készíteni, a tételsor frissítésének szükségességét évente meg kell vizsgálni.

A szóbeli vizsgán semmilyen segédeszköz nem használható.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli vizsga a marketing jelenségek és események tematikus szempontú (problémaközpontú) bemutatását kívánja a tanulóktól. A marketing események és jelenségek problémaközpontú bemutatása nem igényel a témakörökben megjelenőknél több konkrét ismeretet, hanem az elsajátítottak alkalmazását várja el.

A vizsgán minden vizsgázó egy tételt húz, amely két feladatot tartalmaz.

Az „A” és a „B” feladat az értékelés szempontjából azonos értékű.

A szóbeli feleleteket a vizsgakövetelmények szerint az alábbi szempontok és kompetenciák alapján a szaktárgyi bizottság értékeli:

A felelet elbírálásakor nagy súllyal szerepeljen a feladat megértése, a témataratás, és a lényeg kiemelése, a jelenségek, összefüggések megmagyarázása, alkalmazása, marketing folyamatok törvényszerűségekkel történő összehasonlítása.

Értékelni kell az alapfogalmak ismeretét, definiálását és alkalmazását. Minden tételnél meg kell követelni 1–2 alapfogalom, törvényszerűség szakszerű ismeretét, és a törvények, szabályok, összefüggések értelmezését.

A feleletek felépítése legyen világos, megfogalmazása szabatos. A vizsgán értékelni kell, hogy a vizsgázó a szakmai nyelvet hogyan alkalmazza.

A maximális pontszám feltétele, hogy a vizsgázó a tételben szereplő, illetve közvetlenül ahhoz kapcsolódó marketing ismeretekről lényegretörően, logikusan szerkesztett, önálló előadásban, és helyes nyelvhasználattal adjon számot. Biztosan ismerje a tényanyagot, egyértelműen és helyesen használja a marketing fogalmakat. Képes legyen egyszerűbb piaci, marketing problémák megvilágítására, az események közötti összefüggések bemutatására.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli témakörei:

A piaci környezet elemzése

A fogyasztói és szervezeti vásárlói magatartás

A célpiaci marketing, piacszegmentálás

A marketing információs rendszere

A piackutatás

A termékpolitika, termékfejlesztés

Árpolitika, árstratégia

Az értékesítéspolitikai, az értékesítési csatornák kiválasztása

A kommunikációs politika

A reklám

A public relations

Az eladásösztönzés, a személyes eladás

Az image és az egyedi vállalati arculat

Egyéb piacbefolyásolási eszközök

A tételcímek jellemzői, összeállításuk

A tételek összeállításánál törekedni kell a változatos, a problémamegoldást ösztönző, egyértelmű megfogalmazásokra.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli feleletet a vizsgakövetelmények szerint az alábbi szempontok és kompetenciák alapján kell értékelni:

Szempontok, kompetenciák	Pontszámok		
	A	B	Összesen
A feladat megértése, témataratás, a lényeg kiemelése	5	5	10
Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása	5	5	10
Tények, jelenségek, folyamatok ismerete és alkalmazása	5	5	10
Törvények, szabályok, összefüggések értelmezése	5	5	10
Világosság, szabatosság, a felelet felépítése	5	5	10
A közgazdasági nyelv alkalmazása	5	5	10
A jelenségek, összefüggések megmagyarázása, alkalmazása, a folyamatok törvényszerűségekkel összehasonlítása	5	5	10
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	25	25	50

67. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc	180 perc	20 perc
100 pont	50 pont	100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	nem programozható számológép; körző; vonalzó.	NINCS	nem programozható számológép; körző; vonalzó	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	NINCS	NINCS	NINCS

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Középszint			
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga		
180 perc	15 perc		
100 pont	50 pont		
Feladatlap	A) Vendéglátó és turizmus alapismeretek	B) Szállodai alapismeretek	C) Marketing alapismeretek
180 perc			
Teszt jellegű feladatok			
100 pont			

Írásbeli vizsga**Általános szabályok**

Az érettségi vizsga célja, hogy ellenőrizhető képet adjon a vizsgázó a vendéglátó és turizmus alapismeretek, a szállodai alapismeretek és a marketing alapismeretek témakörből elsajátított tudásáról.

A vizsga elősegíti, hogy a vizsgázók teljesítményei, illetve az egyes iskolákban folyó vizsgák összemérhetőek legyenek, és hozzájárul ahhoz is, hogy az oktatás eredményessége objektívebben mérhető legyen. Az írásbeli feladatsoroknak tartalmazniuk kell a feladatok megoldásához szükséges szöveges és képi anyagokat.

Az írásbeli feladatok megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép, körző, vonalzó.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői**Tartalmi szerkezet**

A középszintű írásbeli érettségi vizsgán az összes pontszám a teszt jellegű feladatok megoldásával érhető el.

A központi írásbeli ismeretanyagának összeállítása az egyes témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul. A 20–30 kérdésből álló teszt jellegű írásbeli feladatokban közel azonos arányban jelennek meg a vendéglátó és turizmus, a szállodai- és a marketing alapismeretekben megfogalmazott összefüggések. A kérdéstípusok az előírt ismeret és képesség jellegű követelményeknek felelnek meg.

A vendéglátó és turizmus alapismeretek, a szállodai alapismeretek és a marketing alapismeretek feladatainak megoldásai alkalmazás jellegű követelményekre is építenek.

	Kompetenciák	%
Teszt jellegű kérdéssor	Alapfogalmak ismerete, definiálása	50
	Fogalmak összefüggéseinek ismerete és alkalmazása	50
	Összesen	100

Az írásbeli feladatlap értékelése

A teszt jellegű kérdéssor értékelésénél kötelező a központilag összeállított javítási-értékelési útmutatónak való megfelelés. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat az útmutató tartalmazza.

A javítás során a javítási-értékelési útmutatóban meghatározott pontozást kell alkalmazni.

Szóbeli vizsga

A szóbeli tételsor 20 tételből áll. A szóbeli vizsgán minden vizsgázó egy tételt húz, amely három feladatot tartalmaz: a vendéglátás és turizmus, a szálloda és a marketing területéről.

A szóbeli vizsgán semmilyen segédeszköz nem használható.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

Az ismeretek megkívánt szintje a témákban felsorolt konkrét ismeretek körére terjed ki, méri, hogy a vizsgázó képes-e a fogalmakat szabatosan definiálni.

A tételek összeállításánál törekedni kell a változatos, a problémamegoldást ösztönző, az egyértelmű megfogalmazásokra.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsga témakörei

1. Vendéglátó és turizmus alapismeretek

- 1.1. A vendéglátás alapjai
- 1.2. A vendéglátás tevékenységi körei
- 1.3. A vendéglátás üzlethálózata
- 1.4. A turizmus alapjai
- 1.5. A turizmus tevékenysége, tevékenységi formái, fajtái
- 1.6. A turizmus és a környezet összefüggései
- 1.7. A vendéglátás és a turizmus kapcsolata
- 1.8. A turizmus, mint tevékenység feltételrendszere
- 1.9. A turizmus piaca
- 1.10. A vendéglátás piaca
- 1.11. Általános ügyviteli alapismeretek
- 1.12. A turizmus és a vendéglátás ügyvitele

2. Szállodai alapismeretek

- 2.1. Szálláshelyek, szállodák
- 2.2. A szálloda működésének tárgyi feltételei
- 2.3. A szálloda működésének személyi feltételei
- 2.4. Szállodai ügyvitel
- 2.5. A szállodai gazdálkodás
- 2.6. A szállodai tevékenységhez kapcsolódó legfontosabb speciális jogszabályok, rendeletek és előírások

3. Marketing alapismeretek

- 3.1. A marketing fogalma, fejlődése
- 3.2. A piac, a piaci környezet elemzése
- 3.3. A fogyasztói magatartás
- 3.4. A piacszegmentálás. A célpiacok kiválasztása
- 3.5. A marketing információs rendszer
- 3.6. A piackutatás fajtái, módszerei, felhasználási területei
- 3.7. A termékpolitika, termékfejlesztés
- 3.8. Árpolitika, árstratégia
- 3.9. Az értékesítéspolitiká, értékesítési csatornák kiválasztása
- 3.10. A marketingkommunikáció eszközzrendszere
- 3.11. A reklám szerepe, tervezése
- 3.12. A public relations
- 3.13. Az eladásösztönzés, és a személyes eladás
- 3.14. Az image és az egyedi vállalati arculat
- 3.15. Az egyéb piacbefolyásolási eszközök

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli feleletet a vizsgakövetelmények szerint az alábbi szempontok és kompetenciák alapján kell értékelni:

Szempontok, kompetenciák	Pontszámok			
	A	B	C	Összesen
A feladat megértése, témátartás, a lényeg kiemelése, tájékozottság a szakirodalomban	7	4	4	15
Alapfogalmak, összefüggések felismerése, a téma gyakorlati megközelítése	7	4	4	15
Nyelvhelyesség, a felelet felépítése, logikai rend, a szaknyelv alkalmazása	4	3	3	10
Az eseményeket alakító tényezők feltárása, a jelenségek tematikus szempontú (problémaközpontú) bemutatása	4	3	3	10
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM	22	14	14	50

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Emelt szint				
Írásbeli vizsga			Szóbeli vizsga	
180 perc			20 perc	
100 pont			50 pont	
Feladatlap			Tematikus szempontú (problémaközpontú) bemutatás	
180 perc				
Vendéglátó-turizmus alapismeretek	Szállodai alapismeretek	Marketing alapismeretek		
40 pont	30 pont	30 pont		

Írásbeli vizsga**Általános szabályok**

Az írásbeli feladatsoroknak tartalmazniuk kell a feladatok megoldásához szükséges szöveges és képi anyagokat.

Az írásbeli feladatok megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép; körző; vonalzó.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői**Tartalmi szerkezet**

Az írásbeli feladatlap ismeretanyagának kiválasztása a témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul, a feladattípusok pedig a képesség jellegű követelményeknek felelnek meg.

Lehetséges feladattípusok és arányaik:

Tesztfeladatok	5%
Igaz-hamis állítások	20%
Definíciók	40%
Komplex feladatok	25%
Kifejtő kérdés	10%

A feladatok jellemzői*Tesztfeladatok*

A tananyagban található összefüggések megértését igénylő feleletválasztó kérdések kiválasztását igényli.

Igaz-hamis állítások

Néhány állítást tartalmaz a feladatrész. A vizsgázóknak el kell dönteniük, hogy ezek az állítások szerintük igazak-e, vagy sem. A válasz akkor teljes értékű, ha a vizsgázó a feladatban előírtaknak megfelelően néhány mondattal helyesen indokolja választását.

Definíciók

Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok alatt azokat a többségében zárt végű feladatokat kell érteni, melyeknél leg-többször pontosan körülírható válaszokat várnak el a vizsgázóktól. A feladatok a részletes követelményekben meghatá-rozott tartalmak tudására irányulnak.

Komplex feladatok

A tananyagban tanult összefüggések ismeretében különböző, a vendéglátással, a turizmussal, a szállodaiiparral és a marketinggel összefüggő összetett feladatok megoldását kell elvégezni (pl. program összeállítás, a követelményekben előírt számítások, menü összeállítás).

Kifejtő kérdések

Szöveges feladatnak az tekinthető, ahol néhány összefüggő mondatban vagy hosszabb szövegben (esszé) kell kifejte-ni a válaszokat. Az írásbeli feladatok a részletes követelményekben meghatározott tartalmak tudására és mellett az alábbi képességek mérésére irányulnak.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az egyszerű, rövid választ igénylő feladatok értékelésénél kötelező a javítókulcsnak való megfelelés. A javítókulcstól való eltérés lehetőségeit a konkrét feladatlapok javítási-értékelési útmutatói tartalmazzák.

Az előírásnak nem megfelelő feladtválasztás esetén a megoldás nem értékelhető. A többletmegoldások a végső pont-számba nem számíthatóak bele.

Szóbeli vizsga

A szóbeli tételsor 20 tételből áll. A tételekben meg kell jelennie a követelményrendszerben meghatározott valamennyi témakörnek. A szóbeli vizsgán minden vizsgázó egy tételt húz, amely három feladatot tartalmaz.

A szóbeli vizsgán semmilyen segédeszköz nem használható.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli vizsga alapvetően a vendéglátó-turizmus alapismeretekkel, a szállodai alapismeretekkel és marketing alap- ismeretekkel kapcsolatos jelenségek és események tematikus szempontú (problémaközpontú) bemutatását kívánja a vizsgázóktól. A marketing események és jelenségek problémaközpontú bemutatása nem igényel a témakörökben megje-lenőknél több konkrét ismeretet, hanem az elsajátítottak alkalmazását várja el.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli témakörei:

Az emelt szintű szóbeli vizsga témakörei megegyeznek a középszintű szóbeli vizsgánál felsoroltakkal, de a konkrét tételek a fogalmak és az összefüggések felismerésén túl azok szakszerű magyarázatát is megkívánják a vizsgázóktól.

1. Vendéglátó és turizmus alapismeretek

- 1.1. A vendéglátás alapjai
- 1.2. A vendéglátás tevékenységi körei
- 1.3. A vendéglátás üzlethálózata
- 1.4. A turizmus alapjai
- 1.5. A turizmus tevékenysége, tevékenységi formái, fajtái
- 1.6. A turizmus és a környezet összefüggései
- 1.7. A vendéglátás és a turizmus kapcsolata
- 1.8. A turizmus, mint tevékenység feltételrendszere
- 1.9. A turizmus piaca
- 1.10. A vendéglátás piaca
- 1.11. Általános ügyviteli alapismeretek
- 1.12. A turizmus és a vendéglátás ügyvitele

2. Szállodai alapismeretek

- 2.1. Szálláshelyek, szállodák
- 2.2. A szálloda működésének tárgyi feltételei
- 2.3. A szálloda működésének személyi feltételei

- 2.4. Szállodai ügyvitel
 2.5. A szállodai gazdálkodás
 2.6. A szállodai tevékenységhez kapcsolódó legfontosabb speciális jogszabályok, rendeletek és előírások
3. *Marketing alapismeretek*
- 3.1. A marketing fogalma, fejlődése
 3.2. A piac, a piaci környezet elemzése
 3.3. A fogyasztói magatartás
 3.4. A piacszegmentálás. A célpiacok kiválasztása
 3.5. A marketing információs rendszer
 3.6. A piackutatás fajtái, módszerei, felhasználási területei
 3.7. A termékpolitika, termékfejlesztés
 3.8. Árpolitika, árstratégia
 3.9. Az értékesítéspolitiká, értékesítési csatornák kiválasztása
 3.10. A marketingkommunikáció eszközrendszere
 3.11. A reklám szerepe, tervezése
 3.12. A public relations
 3.13. Az eladásösztönzés és a személyes eladás
 3.14. Az image és az egyedi vállalati arculat
 3.15. Az egyéb piacbefolyásolási eszközök

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli feleletet a vizsgakövetelmények szerint az alábbi szempontok és kompetenciák alapján kell értékelni.

Szempontok, kompetenciák	Pontszámok			
	A	B	C	Összesen
A feladat megértése, témataartás, a lényeg kiemelése, tájékozottság a szakirodalomban	7	4	4	15
Alapfogalmak, összefüggések felismerése, a téma gyakorlati megközelítése	7	4	4	15
Nyelvhelyesség, a felelet felépítése, logikai rend, a szaknyelv alkalmazása	4	3	3	10
Az eseményeket alakító tényezők feltárása, a jelenségek tematikus szempontú (problémaközpontú) bemutatása	4	3	3	10
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM	22	14	14	50"

68. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc	240 perc	20 perc
100 pont	50 pont	100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	NINCS	NINCS	NINCS	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	számítógépterem, szoftverek (szövegszerkesztő, táblázatkezelő), adathordozók, vizsgázói útmutató személyi feltétel: rendszergazda	NINCS	számítógépterem, szoftverek (szövegszerkesztő, táblázatkezelő), adathordozók, vizsgázói útmutató személyi feltétel: rendszergazda	NINCS

Nyilvánosságra hozandók

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	Tájékoztató a vizsgaszervezőnek	NINCS	Tájékoztató a vizsgaszervezőnek	NINCS
Mikor?	NINCS	NINCS	NINCS	NINCS

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Középszint					
Írásbeli vizsga				Szóbeli vizsga	
180 perc				15 perc	
100 pont				50 pont	
I. feladatlap		II. feladatlap	III. feladatlap	Pszichológiai, szociálpszichológiai alapismeretek	Társadalomismeret, életmód
90 perc		10 perc	80 perc		
Egyszerű, rövid választ igénylő teszt jellegű feladatok megoldása	Szöveges, kifejtendő feladatok megoldása	Másolás szövegszerkesztéssel	Összetett feladat megoldása számítógépen		
30 pont	30 pont	20 pont	20 pont		

Írásbeli vizsga**Általános szabályok**

Az írásbeli vizsga célja, hogy viszonylag teljes és ellenőrizhető képet adjon a tanuló tudásáról az ismeretek és képességek tekintetében egyaránt. A vizsga hozzájárul ahhoz, hogy az oktatás eredményessége objektívebben mérhető, valamint a különböző iskolák vizsgázóinak teljesítménye összehasonlítható legyen.

Az írásbeli vizsgára a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja a számítógéptermet, szoftvereket, adathordozókat, a vizsgázói útmutatót, továbbá a rendszergazdát.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői*Tartalmi szerkezet*

A feladatlapok ismeretanyagának kiválasztása a témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul. A feladattípusok pedig az előírt képesség jellegű követelményeknek felelnek meg.

I. feladatlap

A középszintű érettségi vizsgán az írásbeli összpontszám 30%-ában teszt jellegű, egyszerű, rövid választ igénylő feladatok megoldásával érhető el.

Arányok:

- Informatikai ismeretek 33% (10 pont)
- Pszichológiai, szociálpszichológiai alapismeretek, társadalomismeret, életmód 67% (20 pont)

Az írásbeli összpontszám 30%-ában gyakorlati feladat komplex, tematikus szempontú feldolgozásával szöveges (kifejtendő) kérdésekre adott válaszokkal érhető el.

Arányok:

- Pszichológiai, szociálpszichológiai alapismeretek 50% (15 pont)
- Társadalomismeret, életmód 50% (15 pont)

Az egyes követelményekhez rendelt arányok azt a célt szolgálják, hogy teljes egészében érvényesüljenek a megfogalmazott fejlesztési követelmények.

II–III. feladatlap

A középszintű érettségi vizsgán az írásbeli összpontszám 40%-át teszi ki a másolási és az összetett feladat megoldása számítógépen. A vizsgázó két feladatot old meg számítógépen:

II. feladatlap. A vizsgázó egy korrektúrázott, nyomtatott kb. 1000 leütés terjedelmű iratszöveget másol. A rendelkezésére álló idő 10 perc (20 pont).

III. feladatlap

A vizsgázó egy összetett feladatot old meg, amely során a rendelkezésére bocsátott feladatok szerint szövegszerkesztési, táblázatkezelési, ügyviteli feladatokat végez a begépelte iratszöveggel, illetve azzal összefüggésben. A hivatalos iratot a megfelelő tartalmi és formai sajátosságok szerint elkészíti. (20 pont).

A feladat jellemzői:

Kompetenciák	%
A feladat értelmezése	10
Szövegfeldolgozás, táblázatkezelés	50
Ügyviteli feladatok	40

Lehetséges feladattípusok

1. Jegyzőkönyv készítése
2. Tájékoztató készítése
3. Beszámoló készítése

A feladatlapok és a feladatok jellemzői

A teszt jellegű, egyszerű, rövid választ igénylő feladatok

Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok alatt azokat a többségében zárt végű feladatokat kell érteni, melyek legtöbbszőr pontosan körülírható válaszokat várnak el a tanulóktól. A feladatok a részletes követelményekben meghatározott tartalmak tudására és az alábbi képességek mérésére irányulnak.

Kompetenciák	%
Informatikai alkalmazások használata	33
A társadalom és az ember megismerésének módszereiben való tájékozottság	67

Az egyszerű, rövid választ igénylő feladatcsoport 10–15 feladtból áll, amelyből maximum 10 pont az informatikai alkalmazások használatát, maximum 20 pont a pszichológiai, szociálpszichológiai, társadalomismeret, életmód alapfogalmak ismeretét, definiálását kéri számon.

Az informatikai alkalmazások számonkérésénél a feleletadás módja alternatív vagy többszörös választás, a pszichológiai, szociálpszichológiai, társadalomismeret, életmód alapfogalmak esetében a feleletválasztás mellett feleletalkotás, vagy relációanalízis is lehet.

Szöveges kifejtendő feladatok

Szöveges feladatnak az tekinthető, ahol a vizsgázónak esszészerűen kell kifejtenie a válaszokat. A szöveges kifejtendő feladatok során a tanulók a mindennapi élet konkrét vagy modellezett élethelyzeteit dolgozzák fel. E feladatoknál általában valamilyen forrás (szöveges, képi) felhasználásával kell néhány mondatban megoldani a kitűzött feladatot. Forrásuk lehet napihír, történelmi esemény, irodalmi alkotás, film, az iskolai vagy lakóhelyi közösség életének eseményei.

A feladatok a részletes követelményekben meghatározott tartalmak ismeretére és az alábbi képességek mérésére irányulnak.

Kompetenciák	%
Források használata és értékelése	30
Szakkifejezések használata	30
A probléma emberközpontú megközelítése	40

Az írásbeli feladatlap értékelése

I. feladatlap

Az egyszerű, rövid választ igénylő feladatok értékelésénél kötelező a javítókulcsnak való megfelelés. A javítókulcstól való eltérés lehetőségeit főleg a szöveges, problémamegoldó feladatok tekintetében a konkrét feladatlapok javítási-értékelési útmutatói jelzik.

Az informatikai teszt jellegű feladatok értékelésénél a hibás válaszok pontlevonással járnak.

Szöveges kifejtendő feladatok általános értékelési szempontjai:

1. Mennyire képes logikus, koherens szövegalkotásra?
2. Mennyire képes a megadott témához (problémához) a témától függően pszichológiai, szociálpszichológiai, etikai stb. fogalmakat kapcsolni?
3. Mennyire képes a témát (problémát) az életből vett példákkal megjeleníteni?
4. Mennyire képes rendszerezésre, lényegkiemelésre?
5. Mennyire képes önálló kérdésfelvetésre, véleményalkotásra, állítása mellett érvelésre?
6. Mennyire tájékozott a témakörben?
7. Milyenek tárgyi ismeretei?
8. Milyen mértékű a problémaérzékenysége?
9. Milyen mértékű a kreativitása?
10. Mennyire képes az eset komplex (elsősorban pszichológiai, szociálpszichológiai, etikai) megközelítésére, vagyis a tárgy keretében tanultak gyakorlati alkalmazására?
11. Mennyire képes etikai vonatkozású kérdésekben a történeti, szociológiai, kulturális és lélektani szempontok érvényesítésére?
12. Mennyire képes elkerülni a vulgarizáló redukciókat: a közhelyes, lapos pszichologizálást, szociologizálást, a közhelyeket, valamint az erkölcsi ítélkezést és a lapos moralizálást?
13. Mennyire képes különböző erkölcsi felfogások felismerésére és értelmezésére?

II–III. feladatlap

Az adott feladatmegoldás értékelését az elektronikus dokumentum alapján kell végezni, a feladathoz tartozó javítási-értékelési útmutató szerint.

Szóbeli vizsga

A szóbeli tételek száma minimum 20.

A szóbeli vizsgán semmilyen segédeszköz nem használható.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó a témakörök alatt megadott témák kifejtése során a szintje szerinti követelményeknek megfelelni. A vizsgázó számot ad arról, hogy mennyiben ismeri a társadalomra vonatkozó alapvető fogalmakat, értelmezési kereteket, megközelítési módokat, mennyire tudja értelmezni a körülötte lévő világ eseményeit. Meghatározó jelentőségű az alapvető kompetenciák – a szaknyelv alkalmazása, az általánosítás képessége, szemléletes példák, analógiák, okozati viszonyok használata, kommunikációs készségek stb. – mérése, azok az elemzési és értelmezési szempontok, kommunikációs ismeretek, amelyek szükségesek az önálló tájékozódáshoz, az ítélőképességhez, az érzelmi, a szociális, az intellektuális élmények megéléséhez és kifejezéséhez.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsga az önálló tájékozódást, az ítélőképességet, az érzelmi, a szociális, az intellektuális élmények kifejezését, az élethelyzetek, döntési szituációk, etikai kérdések, gondolatok, érzelmek, magatartások, szociális beállítódások, elvek, eszmék árnyalt bemutatását, értelmezését várja el a vizsgázóktól.

A szűkebb és tágabb értelemben vett emberi csoportok, közösségekben zajló folyamatok problémaközpontú bemutatása nem igényel a témakörökben megjelenőknél több konkrét ismeretet, hanem az elsajátítottak alkalmazását várja el.

A vizsga azt méri, hogy a vizsgázó a témakörök alatt megadott témák kifejtése során hogyan képes tudását, gondolatait, véleményét szóban előadni, feleletében mennyire tükröződik a humanisztikus értékek, az ember, az emberi élet tisztelete.

A szóbeli témakörei

- Pszichológiai, szociálpszichológiai alapismeretek
- Társadalomismeret, életmód

Tételtípusok:

A szóbeli vizsga tételei a témaköröknek megfelelően két feladatból (A és B) állnak, amelyek során a vizsgázó feladata egy-egy téma önálló és átfogó kifejtése, érvelő bemutatása alapvetően rendészeti aspektusból.

A tételcímek jellemzői, összeállításuk

A szóbeli tételek az előírt témakörök és vizsgakövetelmények alapján kerülnek megfogalmazásra.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelés az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik.

Szempontok, kompetenciák	Pontszámok		
	A	B	Összesen
Tartalom – a probléma értékalapú megközelítése – a társadalom és az ember megismerésének módszereiben való tájékozottság – tárgyi ismeretek – fogalomhasználat	15	15	30
Előadásmód – a felelet világos, témának megfelelő felépítése – a logikus érvelés – megfelelő szakmai szókincs használata – helyes beszédtechnika	5	5	10
Meggyőző erő – lényegkiemelő képesség – rendszerező képesség – problémaérzékenység – kreativitás	5	5	10
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	25	25	50

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Emelt szint					
Írásbeli vizsga			Szóbeli vizsga		
240 perc			20 perc		
100 pont			50 pont		
I. feladatlap		II. feladatlap	III. feladatlap	A) feladat Pszichológiai, szociálpszichológiai alapismeretek	B) feladat Társadalomismeret, életmód
150 perc		10 perc	80 perc		
Egyszerű, rövid választ igénylő teszt jellegű feladatok megoldása	Szöveges, kifejtendő feladatok megoldása	Másolás szövegszerkesztéssel	Összetett feladat megoldása számítógépen		
60 pont		20 pont	20 pont		

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsga célja, hogy viszonylag teljes és ellenőrizhető képet adjon a vizsgázó tudásáról az ismeretek és képességek tekintetében egyaránt. A vizsga hozzájárul ahhoz, hogy az oktatás eredményessége objektívebben mérhető, valamint a különböző iskolák vizsgázóinak teljesítménye összehasonlítható legyen.

Az írásbeli vizsgára a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja a számítógéptermet, szoftvereket, adathordozókat, vizsgázói útmutatót, továbbá a rendszergazdát.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Tartalmi szerkezet

A feladatlap ismeretanyagának kiválasztása a témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul. A feladattípusok pedig az előírt képesség jellegű követelményeknek felelnek meg.

Arányok:

– Pszichológiai, szociálpszichológiai alapismeretek	50%
– Társadalomismeret, életmód	50%

Az egyes követelményekhez rendelt arányok azt a célt szolgálják, hogy teljes egészében érvényesüljenek a megfogalmazott fejlesztési követelmények.

A feladatlapok és a feladatok jellemzői

I. Feladatlap

Az emelt szintű érettségi vizsgán az írásbeli összpontszám 30%-a egyszerű, rövid választ igénylő feladatok megoldásával és 30%-a szöveges (kifejtendő) kérdésekre adott válaszokkal érhető el.

Az egyszerű, rövid választ igénylő feladatok:

Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok alatt azokat a többségében zárt végű feladatokat kell érteni, melyek legtöbbször pontosan körülírható válaszokat várnak el a vizsgázóktól. A feladatok a részletes követelményekben meghatározott tartalmak tudására és az alábbi képességek mérésére irányulnak.

Kompetenciák	%
A társadalom és az ember megismerésének módszereiben való tájékozottság	30
Problémaközpontúság	30
A probléma emberközpontú megközelítése	40

Az emelt szintű egyszerű, rövid választ igénylő feladatcsoport 10–15 feladatból áll.

1. Fogalmak magyarázata, hozzárendelése állításokhoz
2. Folyamatszakaszok sorrendjének a megállapítása
3. Ok-okozati összefüggések felismerése
4. Ábrák felismerése, ábraelemzés
5. Tényadatok rendezése megadott szempontok szerint

Szöveges kifejtendő feladatok:

Szöveges feladatnak az tekinthető, ahol a vizsgázónak néhány összefüggő mondatban kell kifejtenie a válaszokat. A feladatok a részletes követelményekben meghatározott tartalmak ismeretére és az alábbi képességek mérésére irányulnak.

Kompetenciák	%
Források használata és értékelése	30
Szakkifejezések használata	30
A probléma emberközpontú megközelítése	40

Az emelt szintű szöveges (problémamegoldó) feladatcsoport 3–5 feladatból áll. E feladatoknál általában valamilyen forrás (szöveges, képi) felhasználásával kell néhány mondatban, 4–6 sorban megoldani a kiegészített feladatot.

II., III. feladatlap

Az emelt szintű érettségi vizsgán az írásbeli összpontszám 40%-át teszi ki a másolási és az összetett feladat megoldása számítógépen. A vizsgázó két feladatot old meg számítógépen:

II. feladatlap

A vizsgázó egy korrektúrázott, nyomtatott kb. 1000 leütés terjedelmű iratszöveget másol. A rendelkezésére álló idő 10 perc (20 pont).

III. feladatlap

Egy összetett feladatot old meg, amely során a rendelkezésére bocsátott feladatok szerint szövegszerkesztési, táblázatkezelési, ügyviteli feladatokat végez a begéptelt iratszöveggel, illetve azzal összefüggésben. A hivatalos iratot a megfelelő tartalmi és formai sajátosságok szerint elkészíti.

Az írásbeli feladatlap értékelése**I. feladatlap**

Az egyszerű, rövid választ igénylő feladatok értékelésénél kötelező a javítókulcsnak való megfelelés. A javítókulcstól való eltérés lehetőségeit főleg a szöveges, problémamegoldó feladatok tekintetében a konkrét feladatlapok javítási-értékelési útmutatói jelzik.

Az informatikai teszt jellegű feladatok értékelésénél a hibás válaszok pontlevonással járnak.

Szöveges kifejtendő feladatok általános értékelési szempontjai:

1. Mennyire képes logikus, koherens szövegalkotásra?
2. Mennyire képes a megadott témához (problémához) a témától függően pszichológiai, szociálpszichológiai, etikai stb. fogalmakat kapcsolni?
3. Mennyire képes a témát (problémát) az életből vett példákkal megjeleníteni?
4. Mennyire képes rendszerezésre, lényegkiemelésre?
5. Mennyire képes önálló kérdésfelvetésre, véleményalkotásra, állítása mellett érvelésre?
6. Mennyire tájékozott a témakörben?
7. Milyenek a tárgyi ismeretei?
8. Milyen mértékű a problémaérzékenysége?
9. Milyen mértékű a kreativitása?
10. Mennyire képes az eset komplex (elsősorban pszichológiai, szociálpszichológiai, etikai) megközelítésére, vagyis a tárgy keretében tanultak gyakorlati alkalmazására?
11. Mennyire képes etikai vonatkozású kérdésekben a történeti, szociológiai, kulturális és lélektani szempontok érvényesítésére?
12. Mennyire képes elkerülni a vulgarizáló redukciókat: a közhelyes, lapos pszichologizálást, szociologizálást, a közhelyeket, valamint az erkölcsi ítélezést és a lapos moralizálást?
13. Mennyire képes különböző erkölcsi felfogások felismerésére és értelmezésére?

II., III. feladatlap

Az adott feladatmegoldás értékelését az elektronikus dokumentum alapján kell végezni, a feladathoz tartozó javítási-értékelési útmutató szerint.

Szóbeli vizsga

A szóbeli tételek darabszáma minimum 20.

A szóbeli vizsgán semmilyen segédeszköz nem használható.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó a témakörök alatt megadott témák kifejtése során a szintje szerinti követelményeknek megfelelni. A vizsgázó számot ad arról, hogy mennyiben ismeri a társadalomra vonatkozó alapvető fogalmakat, értelmezési kereteket, megközelítési módokat, mennyire tudja értelmezni a körülötte lévő világ eseményeit. Meghatározó jelentőségű az alapvető kompetenciák – a szaknyelv alkalmazása, az általánosítás képessége, szemléletes példák, analógiák, okozati viszonyok használata, kommunikációs készségek stb. – mérése, azok az elemzési és értelmezési szempontok, kommunikációs ismeretek, amelyek szükségesek az önálló tájékozódáshoz, az ítélnőképességhez, az érzelmi, a szociális, az intellektuális élmények megéléséhez és kifejezéséhez.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsga az önálló tájékozódást, az ítélnőképességet, az érzelmi, a szociális, az intellektuális élmények kifejezését, az élethelyzetek, döntési szituációk, etikai kérdések, gondolatok, érzelmek, magatartások, szociális beállítódások, elvek, eszmék árnyalt bemutatását, értelmezését várja el a vizsgázóktól.

A szűkebb és tágabb értelemben vett emberi csoportok, közösségekben zajló folyamatok problémaközpontú bemutatása nem igényel a témakörökben megjelenőknél több konkrét ismeretet, hanem az elsajátítottak alkalmazását várja el.

A vizsga azt méri, hogy a vizsgázó a témakörök alatt megadott témák kifejtése során hogyan képes tudását, gondolatait, véleményét szóban előadni, feleletében mennyire tükröződik a humanisztikus értékek, az ember, az emberi élet tisztelete.

A szóbeli témakörei

- Pszichológiai, szociálpszichológiai alapismeretek
- Társadalomismeret, életmód

Tételtípusok:

A szóbeli vizsga tételei a témaköröknek megfelelően két feladatból (A és B) állnak, amelyek során a vizsgázó feladata egy-egy téma önálló és átfogó kifejtése, érvelő bemutatása alapvetően rendészeti aspektusból.

Egy-egy tételben a témakörök azonos hangsúllyal szerepeljenek.

A tételcímek jellemzői, összeállításuk

A szóbeli tételeket az országos vizsgaközpont készítteti el, és küldi meg a tantárgyi bizottságnak. A szóbeli tételek az előírt témakörök és vizsgakövetelmények alapján kerülnek megfogalmazásra.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelés az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik.

Szempontok, kompetenciák	Pontszámok		
	A	B	Összesen
Tartalom – a probléma értékalapú megközelítése – a társadalom és az ember megismerésének módszereiben való tájékozottság – tárgyi ismeretek – fogalomhasználat	10	10	20
Előadásmód – a felelet világos, témának megfelelő felépítése – a logikus érvelés – megfelelő szakmai szókincs használata – helyes beszédtechnika	6	6	12
Meggyőző erő – lényegkiemelő képesség – rendszerező képesség – problémaérzékenység – kreativitás	9	9	18
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	25	25	50

69. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc	240 perc	20 perc
100 pont	50 pont	100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	nem programozható számológép; körző; vonalzó	NINCS	nem programozható számológép; körző; vonalzó.	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	NINCS	NINCS	Az egyes feladatokhoz kapcsolódó esetleges mellékletek, szemelvények

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Középszint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc
100 pont	50 pont
Feladatlap	
180 perc	
100 pont	

Írásbeli vizsga**Általános szabályok**

Az írásbeli feladatsor megoldására 180 perc áll a vizsgázó rendelkezésére. Ha az egyes feladatokhoz egyéb információkra (pl. adatokra, rajzokra stb.) van szükség, azt a feladatsornak mindig tartalmaznia kell.

Az írásbeli feladatok megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép; körző; vonalzó.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Az írásbeli feladatlapon található két választható témakör közül (állati eredetű nyersanyagok előállításának folyamata, illetve kertészeti alapismeretek) egyet kötelező választani.

A feladatok jellemzői

Az írásbeli feladatlap összesen 100 pont értékű feladatot tartalmaz. Ez megközelítően a következő belső arányok szerint épül fel:

- 50%-ban a középszintű részletes érettségi követelményekre épülő zárt végű, teszt jellegű feladatok. A zárt végű feladatok lehetséges feladattípusai: egyszerű választás, hibakutatás, többszörös választás, négyféle asszociáció, ötféle asszociáció, korrelációs vizsgálat, mennyiségi összehasonlítás. A feladattípusok közül egy feladatlapon belül csak három fajta használható.

- 50%-ban nyílt végű feladatok, esszék, amelyek segítségével lemérhető a vizsgázók rendszerező képessége, bizonyos alapvető összefüggések felismerésére, magyarázatára való alkalmassága és a szakmai nyelv használata.

Tartalmi szerkezet

A központilag összeállított írásbeli feladatsor a követelményrendszer 5 kötelező és 1 kötelezően választandó témaköréből tartalmaz kérdéseket.

A feladatoknak a tényismeretek számonkérésén kívül az ismeretek alkalmazásának, az összefüggések felismerésének és értelmezésének képességét is vizsgálniuk kell.

Az írásbeli feladatlap értékelése

A feladatok javítása központilag összeállított javítási-értékelési útmutató alapján történik. Az egyes feladatokra adható pontszámokat, részpontszámokat az útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontozást kell alkalmazni.

Szóbeli vizsga

A szóbeli tételek száma legalább 20 legyen.

A szóbeli vizsgán semmilyen segédeszköz nem használható.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli tétel „B” feladatában a kötelezően választandó témakör az állati eredetű nyersanyagok előállítási folyamata vagy a kertészeti alapismeretek.

A szóbeli vizsgán a vizsgázó tételt húz. A tételeket a központi követelmények alapján kell összeállítani. A szóbeli tételsorban meg kell jelennie a követelményrendszerben meghatározott valamennyi témakörnek.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli tétel két feladatból („A” és „B”) áll.

A szóbeli tételsor összeállítása, témakörei

A tételsor összeállításánál az alábbi arányokat javasolt figyelembe venni:

„A” feladat

- a mezőgazdasági termelés jelentősége, főbb ágazatai;
- a mezőgazdasági termelés főbb ökológiai tényezői;
- a növényi eredetű nyersanyagok előállítási folyamata

Témakör	A feladatok száma 20 tétel esetén
A mezőgazdasági termelés jelentősége, főbb ágazatai	1
A mezőgazdasági termelés főbb ökológiai tényezői	12
– A mezőgazdasági termelés környezete	(1)
– Meteorológiai ismeretek	(3)
– Éghajlattani ismeretek	(1)
– Agrometeorológiai ismeretek	(1)
– Talajtan	(5)
– Talajjavítás és talajvédelem	(1)
A növényi eredetű nyersanyagok előállítási folyamata	7
– Talajművelés	(2)
– Tápanyag-utánpótlás	(1)
– Szaporítás	(2)
– Növényápolás	(1)
– Betakarítás	(1)

„B” feladat

- műszaki alapismeretek;
- gazdálkodási ismeretek;
- kötelezően választandó témakör tananyaga

Témakör	A feladatok száma 20 tétel esetén
Műszaki alapismeretek	6
– Anyagismeret	(2)
– Gépelemek	(2)
– Műszaki ábrázolás	(1)
– Energiahordozók	(1)
Gazdálkodási ismeretek	7
– A vállalkozás alapjai	(3)
– A gazdálkodás feltételei	(2)
– A gazdálkodás eredménye	(2)
Kötelezően választandó témakör tananyaga	7

A vizsgázónak mindkét feladatot meg kell oldania, de tetszőleges sorrendben válaszolhat az egyes feladatokra.

A vizsgázónak folyamatosan, logikusan felépítve és a szaknyelv megfelelő használatával önállóan kell felelnie.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli vizsgán a vizsgázót pontozással kell értékelni. A feleletre adható maximális pontszám 50, az egyes feladatok megoldására maximum 25–25 pont adható, amely az alábbiak szerint érhető el

Szempontok	Pontszámok		
	A	B	Összesen
Tartalom	20	20	40
Felépítés	2	2	4
Szaknyelv	3	3	6
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	25	25	50

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
240 perc	20 perc
100 pont	50 pont
Feladatlap	
240 perc	
100 pont	

Írásbeli vizsga**Általános szabályok**

Ha az egyes feladatokhoz egyéb információkra (pl. adatokra, rajzokra stb.) van szükség, azt a feladatsornak mindig tartalmaznia kell.

Az írásbeli feladatok megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép; körző; vonalzó.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Az írásbeli feladatlapon található két választható témakör (állati eredetű nyersanyagok előállítási folyamata, illetve kertészeti alapismeretek) közül egyet kötelező választani.

Tartalmi szerkezet

A vizsgaközpont által összeállított feladatsor a követelményrendszer 5 kötelező és 1 kötelezően választandó témaköréből tartalmaz kérdéseket.

A feladatoknak a tényismeretek számonkérésén kívül az ismeretek alkalmazásának, az összefüggések felismerésének és értelmezésének képességét is vizsgálniuk kell.

Az írásbeli feladatlap összesen 100 pont értékű feladatot tartalmaz. Ez megközelítően a következő belső arányok szerint épül fel:

- 70%-ban mezőgazdasági alapismereti tananyag. Az emelt szintű részletes érettségi követelményekre épülő (a középszint követelményeit is magába foglaló) zárt végű, valamint rövidebb vagy hosszabb választ igénylő nyílt végű feladatok, esszék lehetnek, amelyek lefedik a követelményrendszer témaköreit. A zárt végű feladatok lehetséges feladattípusai: hibakutatás, többszörös választás, négyféle asszociáció, ötféle asszociáció, többszörös asszociáció, kizárásos asszociáció, korrelációs vizsgálat, relációanalízis, mennyiségi összehasonlítás.

- 30%-ban az ismeretek alkalmazását igénylő gyakorlati jellegű feladatok (pl. ábra- és grafikonelemzés, számításos feladatok, talaj- és éghajlati térképek, gépészeti és építészeti rajzok elemzése, adat- és szöveges információ értelmezése, problémamegoldó feladatok).

Az írásbeli feladatlap értékelése

A feladatok javítása központilag összeállított javítási-értékelési útmutató alapján történik. Az egyes feladatokra adható pontszámokat, részpontszámokat az útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontozást kell alkalmazni.

Szóbeli vizsga

A szóbeli tételek száma legalább 20 legyen.

Az egyes feladatokhoz kapcsolódó esetleges mellékletekről, szemelvényekről a tételsort összeállító vizsgaközpont gondoskodik.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli tétel „B” feladatában kötelezően választandó témakör az állati eredetű nyersanyagok előállításának folyamata vagy a kertészeti alapismeretek.

A szóbeli vizsgán a vizsgázó kihúzott tétel kérdéseire válaszol. A szóbeli tételsorban meg kell jelennie a követelményrendszerben meghatározott valamennyi témakörnek.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli tétel két feladatból („A” és „B”) áll.

A szóbeli témakörei

A tételsor összeállításánál az alábbi arányokat kell figyelembe venni:

„A” feladat

- a mezőgazdasági termelés jelentősége, főbb ágazatai;
- a mezőgazdasági termelés főbb ökológiai tényezői;
- a növényi eredetű nyersanyagok előállításának folyamata;

Témakör	A feladatok száma 20 tétel esetén
A mezőgazdasági termelés jelentősége, főbb ágazatai	1
A mezőgazdasági termelés főbb ökológiai tényezői	12
– A mezőgazdasági termelés környezete	(1)
– Meteorológiai ismeretek	(3)
– Éghajlattani ismeretek	(1)
– Agrometeorológiai ismeretek	(1)
– Talajtan	(5)
– Talajjavítás és talajvédelem	(1)
A növényi eredetű nyersanyagok előállításának folyamata	7
– Talajművelés	(2)
– Tápanyag-utánpótlás	(1)
– Szaporítás	(2)
– Növényápolás	(1)
– Betakarítás	(1)

„B” feladat

- műszaki alapismeretek;
- gazdálkodási ismeretek;
- kötelezően választandó témakör tananyaga

Témakör	A feladatok száma 20 tétel esetén
Műszaki alapismeretek	6
– Anyagismeret	(2)
– Gépelemek	(2)
– Műszaki ábrázolás	(1)
– Energiahordozók	(1)
Gazdálkodási ismeretek	7
– A vállalkozás alapjai	(3)
– A gazdálkodás feltételei	(2)
– A gazdálkodás eredménye	(2)
Kötelezően választandó témakör tananyaga	7

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli vizsgán a jelölt feleletét a tantárgyi vizsgabizottság pontozással értékeli. A feleletre adható maximális pontszám 50, amely az alábbiak szerint érhető el:

Szempontok	Pontszámok		
	A	B	Összesen
Tartalom	20	20	40
Felépítés	2	2	4
Szaknyelv	3	3	6
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	25	25	50

70. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA**A vizsga részei**

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc	240 perc	20 perc
100 pont	50 pont	100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	nem programozható számológép; körző; vonalzó	NINCS	nem programozható számológép; körző; vonalzó	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	NINCS	NINCS	NINCS

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Középszint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc
100 pont	50 pont
Feladatlap	
180 perc	
Egyszerű, rövid feladatok	Szöveges, számítási feladatok
50 pont	50 pont
Az élelmiszer-ipari ismeretek tematikus szempontú (problémaközpontú) bemutatása. „A” feladat: élelmiszer-ipari műveletek modulból „B” feladat: élelmiszerkémia, mikrobiológia, környezetgazdálkodás modulból	

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

A központilag összeállított írásbeli vizsga célja, hogy ellenőrizhető képet adjon a vizsgázó élelmiszer-ipari alapismeretekbeli tudásáról az ismeretek, a képességek és az alkalmazás tekintetében egyaránt. A vizsga elősegíti, hogy a vizsgázók teljesítményei az egyes iskolákban összemérhetőek legyenek.

Az írásbeli feladatsornak tartalmaznia kell a feladatok megoldásához szükséges nomogramokat, diagramokat és különféle táblázatokat, illetve ezek részleteit.

Az írásbeli vizsgán 180 perc áll a vizsgázók rendelkezésére.

Az írásbeli feladatok megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép; körző; vonalzó.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Tartalmi szerkezet

A középszintű érettségi vizsgán az írásbeli összes pontszáma fele-fele arányban, az egyszerű, rövid feladatok, illetve a szöveges, számítási feladatok megoldásával érhető el.

A feladatlapok ismeretanyagának kiválasztása a témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapuljon.

Az egyszerű, rövid választ igénylő feladatok száma 12–18.

A szöveges számítási feladatok: az élelmiszer-ipari műveletek témakörök követelményeiben szereplő számítási feladatok közül kerüljenek kiválasztásra. A feladatok száma 4–6. A számítási feladatoknál oldassunk meg olyan problémákat, amikre a gyakorlatban is szükség van, és az elméletben tanultakat támasztják alá. A számolási feladatban megadott számértékek a gyakorlatnak megfelelő, reális értékek legyenek.

A feladatoknál a tanult képletek felhasználásával a képlet bármely tagjának kiszámítása történhet. A képletek számolással nem meghatározható tagjait a szükséges táblázatok, diagramok, nomogramok segítségével kell meghatározni. Ezek a segédletek álljanak a vizsgázók rendelkezésére.

	Kompetenciák	%
Egyszerű, rövid feladatok	Alapfogalmak ismerete, definiálása, alkalmazása	25
	Törvények, szabályok és összefüggések ismerete	25
Szöveges, számítási feladatok	Pontos számolás, feladatmegoldás	25
	Összefüggések értelmezése és alkalmazása	25
Összesen		100

Egyszerű, rövid feladatok lehetséges feladattípusai
1. Fogalmak azonosítása, meghatározása
2. Ok-okozati összefüggés bemutatása
3. Jellemző tulajdonságok meghatározása
4. Anyagok, eljárások, műveletek csoportosítása
5. Műveletek közötti sorrendiség felállítása
6. Képletek, egyenletek felírása, felismerése, magyarázata
7. Célok, következmények meghatározása
Szöveges, számítási feladatok lehetséges feladatcsoportjai
1. Tömegáram, térfogatáram számítása
2. Átlagos áramlási sebesség számítása
3. Re-szám meghatározása
4. Folytonosságtétel
5. Bernoulli-egyenlet ideális és súrlódásos alakja
6. Gravitációs ülepítés
7. Centrifugális ülepítés

8. Hővezetés
9. Hőátadás, hőátbocsátás, hőcserélés
10. Hűtés, fagyasztás
11. Szárítás

A feladatokra javasolt maximális pontszámok tükrözzék a feladatok nehézségi fokát.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az egyszerű, rövid választ igénylő feladatok értékelésénél kötelező a központilag összeállított javítási útmutató alkalmazása. A javítókulcstól való eltérés lehetőségeit a konkrét feladatlapok javítási útmutatói jelzik. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontozást kell alkalmazni.

Szóbeli vizsga

A szóbeli tételsor 20 darab tételből áll.

A szóbeli vizsgán semmilyen segédeszköz nem használható.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsga a kerettanterv élelmiszer-ipari alapismeretek tantárgy élelmiszer-ipari nyersanyagok, környezetvédelem és gazdálkodás, mikrobiológia és élelmiszer-ipari műveletek moduljaiból azoknak az ismereteknek a bemutatását kéri, melyek a vizsgázóknak az élelmiszeriparról alkotott általános ismereteit tükrözik.

Ehhez szükséges széles alapozású élelmiszer-ipari alpműveltség és a szakmai nyelv szakszerű, pontos használata.

A szóbeli vizsga biztosítja, hogy a kerettanterv adta lehetőségeket figyelembe véve az iskolák helyi programjában megfogalmazottak is számon kérhetők legyenek.

A szóbeli témakörei:

„A” feladat: Élelmiszer-ipari technológiák főbb műveletei

„B” feladat: Élelmiszer-ipari nyersanyagok
Környezetvédelem és gazdálkodás
Mikroorganizmusok szerepe

Tételtípusok:

Különböző anyagok, folyamatok, eljárások bemutatása

vagy,

Különböző folyamatok, anyagok, eljárások az élelmiszeripar bizonyos területének szempontjából történő bemutatása.

A tételcímek jellemzői, összeállításuk

A tételcímet a részletes vizsgakövetelményekben megfogalmazott képességek és tartalmi követelmények alapján kell összeállítani. Kijelölésükkor törekedni kell a változatos, problémamegoldást ösztönző megfogalmazásra.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelés az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik.

Szempontok, kompetenciák	Pontszámok		
	A	B	Összesen
A feladat megértése, témataratás, a lényeg kiemelése	5	5	10
A megközelítés sokszínűsége Világosság, nyelvhelyesség, a felelet felépítettsége	5	5	10
A szaknyelv alkalmazása	5	5	10
Tájékozottság az élelmiszeriparban	5	5	10
Különböző folyamatok, eljárások hatásának bemutatása, elemzése	5	5	10
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	25	25	50

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
240 perc	20 perc
100 pont	50 pont
Feladatlap	Tematikus szempontú (probléma- központú) bemutatás
240 perc	
Egyszerű rövid feladatok	
50 pont	Szöveges, számítási feladatok
	50 pont

Írásbeli vizsga

Az írásbeli feladatok megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép; körző; vonalzó.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői*Tartalmi szerkezet*

A feladatlapok ismeretanyagának kiválasztása a témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapuljon.

A szöveges számítási feladatok: az élelmiszer-ipari műveletek témakörök követelményeiben szereplő számítási feladatok közül kerüljenek kiválasztásra. A számítási feladatoknál oldassunk meg olyan problémákat, amikre a gyakorlatban is szükség van, és az elméletben tanultakat támasztják alá. A számolási feladatban megadott számértékek a gyakorlatnak megfelelő, reális értékek legyenek. A feladatok száma 4–7, mely különböző nehézségű, az egyszerű behelyettesítéstől a több egymásból következő lépésben megoldhatóig.

Lehetséges feladatcsoportok
1. Tömegáram, térfogatáram számítása
2. Átlagos áramlási sebesség számítása
3. Re-szám meghatározása
4. Folytonosságtétel
5. Bernoulli egyenlet ideális és súrlódásos alakja
6. Gravitációs ülepítés
7. Centrifugális ülepítés
8. Szűrés
9. Keverés
10. Aprítás, préselés
11. Szemcsészhalmaz jellemzői, nyugvó halmaz, fluidizálás, pneumatikus szállítás
12. Hővezetés, hőáramlás
13. Hőátadás, hőátbocsátás, hőcserélés
14. Hűtés, fagyasztás
15. Szárítás, nedves levegő jellemzői
16. Kristályosítás

A feladatoknál a tanult képletek felhasználásával a képlet bármely tagjának kiszámítása történhet. A képletek számolással nem meghatározható tagjait a szükséges táblázatok, diagramok, nomogramok segítségével kell meghatározni.

Az írásbeli feladatsornak tartalmaznia kell a feladatok megoldásához szükséges nomogramokat, diagramokat és különféle táblázatokat, illetve ezek részleteit.

A feladatok jellemzői

Kompetenciák	%
A feladat megértése, adatok azonosítása	15
Mértékegységek helyes használata	15
Feladatterv készítés	30
Helyes megoldás	40

Az egyszerű, rövid választ igénylő feladatok száma 10–15.

Lehetséges feladattípusok
1. Fogalmak azonosítása, meghatározása
2. Ok-okozati összefüggés bemutatása
3. Működési elv meghatározása
4. Egyszerű vonalas vázlatrajz alapján berendezés működésének ismertetése
5. Jellemző tulajdonságok meghatározása
6. Forrásmunkák, diagramok elemzése
7. Anyagok, eljárások, műveletek csoportosítása
8. Műveletek közötti sorrendiség felállítása
9. Képletek, egyenletek, felírása, felismerése, magyarázata
10. Célok, következmények meghatározása

Az írásbeli feladatlapon értékelése

Az egyszerű, rövid választ igénylő feladatok értékelésénél kötelező a javítókulcsnak való megfelelés. A javítókulcstól való eltérés lehetőségeit a konkrét feladatlapon javítási útmutatói jelzik.

Szóbeli vizsga

Az összesen legalább húsz tételcímet a részletes vizsgakövetelményekben megfogalmazott képesség és tartalmi követelmények alapján kell összeállítani.

A szóbeli vizsgán semmilyen segédeszköz nem használható.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői*Tartalmi szerkezet*

A szóbeli vizsga a kerettanterv az élelmiszer-ipari alapismeretek tantárgy élelmiszer-ipari nyersanyagok, környezetvédelem és gazdálkodás, mikrobiológia és élelmiszer-ipari műveletek moduljaiból azoknak az ismereteknek a bemutatását kéri, amelyek a vizsgázóknak az élelmiszeriparról alkotott általános ismereteit tükrözik.

Széles alapoású élelmiszer-ipari alpműveltség, és a szakmai nyelv szakszerű, pontos használata szükséges.

A szóbeli témakörei

Élelmiszer-ipari technológiák főbb műveletei

Élelmiszer-ipari nyersanyagok

Környezetvédelem és gazdálkodás

Mikroorganizmusok szerepe

Tételtípusok

Különböző anyagok, folyamatok, eljárások bemutatása

vagy;

Különböző folyamatok, anyagok, eljárások az élelmiszeripar bizonyos területének szempontjából történő bemutatása

A tételcímek jellemzői, összeállításuk

A szóbeli tételeket az országos vizsgaközpont készítetteti el és küldi meg a tantárgyi bizottságnak.

A tételcímek kijelölésekor törekedni kell a változatos, problémamegoldást ösztönző megfogalmazásra.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelés az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik.

Szempontok, kompetenciák	Pontszámok
A feladat megértése, témátartás, a lényeg kiemelése	10
A megközelítés sokszínűsége	5
Világosság, nyelvhelyesség, a felelet felépítettsége	5
A szaknyelv alkalmazása	10
Tájékozottság az élelmiszeriparban	10
Különböző folyamatok, eljárások hatásának bemutatása, elemzése	10
Összesen	50"

71. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA**A vizsga részei**

Középszint	Emelt szint
Írásbeli vizsga	Írásbeli vizsga
150 perc	180 perc
100 pont	100 pont

A vizsgán semmilyen segédeszköz nem használható.

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA**Írásbeli vizsga****Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői**

Az ábrázoló és művészeti geometria érettségi vizsgakövetelmények szerkezetét és formáját is meghatározza a műszaki és művészeti kompetencia terület.

A térgeometria kompetencia területének olyannak kell lenni, hogy magába foglalja a két fő irányvonal összefogó alaptudásszintet, de lehetőséget teremtsen, hogy az iskolák sajátosságai is jelentkezheszenek.

Az említett kompetenciaterületek mindkét irányt felölelő vizsgaformák segítségével kerüljenek le mérésre.

Az írásbeli vizsgáztatás során elsődleges szerepet kap a rajzolás és szerkesztés folyamata, de bizonyos alapfogalmak kapcsán szöveges válaszok adandók.

Középszint
Írásbeli vizsga
150 perc
100 pont

Az írásbeli vizsga feladatainak tartalmazniuk kell a főbb anyagrészekből (axonometria, perspektíva, két képsíkos rendszer) legalább kettőt.

(A feladatoknak úgy kell felépülni, hogy tartalmazzák magukban az anyagrészek legfontosabb részeit.)

A tananyag történeti részéből is kell kérdésnek szerepelni. A szakspecifikus sajátosságok természetesen alapvetően meghatározók.

Az írásbeli feladatsor tartalmi arányainak eldöntése több szempontrendszer figyelembevételével történik, melyek a főbb – tartalmat meghatározó – kategóriák szerint külön-külön kerültek kijelölésre.

A tárgy kultúrtörténete	10%
Rajzi gyakorlat	20%
Perspektíva	20%
Axonometria	20%
Két képsíkos vetítési rendszer	30%

Az adott tárgy lényegéből következik, hogy a vizuális gondolkodás fejlettségének mérésére alkalmas írásbeli feladattípusok rajzi és szerkesztési képességeket mérnek fel.

Az írásbeli feladatlap értékelése

A középszintű írásbeli vizsgarészben az összpontszám 100 pont.

Az értékelés részletes központi javítási és értékelési útmutató segítségével történik. Az írásbeli feladatsor értékelési útmutatójának minden egyes konkrét feladat esetében tartalmaznia kell a helyesnek tekinthető választ és a hozzájuk tartozó pontértékeket. Azoknál a feladatoknál, ahol nem egyértelmű az elfogadható válasz, a javításhoz olyan segítséget kap a javító, amely ismerteti az elfogadható lehetőségeket, tartalmi elemeket és azok pontozási eljárását.

Műelemzés	10 pont
Rekonstrukció	20 pont
Perspektíva	20 pont
Axonometria	20 pont
Merőleges vetítés	30 pont

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Emelt szint
Írásbeli vizsga
180 perc
100 pont

Írásbeli vizsga

Az írásbeli feladatlap formai és tartalmi jellemzői

A feladatok jellege és elosztása megegyezik a középszintűével, a nehézségi fok tér el.

A kreatív feladatoknak nagyobb teret kell engedni.

Az emelt szintű vizsgára jelentkezők körében mélyebb érdeklődést, sőt szakirányú felvételi szándékot feltételezünk, lehetőséget kell biztosítani a specializáltabb és mélyebb tudás mérésére. A vizsgázó emelt szinten alapvetően két különböző jellegű vizsgafeladatsort állíthat össze magának, attól függően, hogy az alkotói és befogadói ismereteket, készségeket, képességeket mérő, vegyesen összeállított feladatsorból mely szabadon választható feladatokat oldja meg.

Mivel a feladatok száma és választásuk aránya csak dominanciát határoz meg, így a választástól függetlenül megtörténik mindkét kompetenciaterület mérése.

A tárgy kultúrtörténete	10%
Rajzi gyakorlat	20%
Perspektíva	20%
Axonometria	20%
Két képsíkos vetítési rendszer	30%

Az emelt szintű feladatsorban – a középszinthez képest – a feladatokat alaposabban meg kell tudni jeleníteni rajzolással, és összetettebb tárgyakról kell szerkesztéseket készíteni.

Az emelt szintű írásbeli feladatok kapcsolódnak szervesen a középszintű feladatokhoz, de azoknak speciálisabb helyzetben való kinézetét kell bemutatni.

A gyakorlati jellegű rajzi feladatok szorosan kapcsolódnak egy-egy szakterülethez.

Az emelt szintű befogadói ismereteket, készségeket és képességeket mérő feladattípusok megegyeznek a középszinten felsorolt feladattípusokkal, a feladatsor összeválogatásánál viszont jellemző szempont a magasabb szinten való készség felmérés.

Az adott tantárgy lényegéből következik, hogy mindkét feladattípusban meg kell jelenni mind a műszaki, mind a művészeti terület jellemző vonatkozásainak.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az emelt szintű írásbeli vizsgán az összpontszám 100 pont.

Az értékelés részletes központi javítási és értékelési útmutató segítségével történik.

Az írásbeli feladatok értékelési útmutatójának minden egyes konkrét feladat esetében tartalmaznia kell a helyesnek tekinthető választ és a hozzájuk tartozó pontértékeket. Azoknál a feladatoknál, ahol nem egyértelmű az elfogadható válasz, a javításhoz olyan segítséget kap a javító, amely ismerteti az elfogadható lehetőségeket, tartalmi elemeket és azok pontozási eljárását.

Műelemzés	10 pont
Rekonstrukció	20 pont
Perspektíva	20 pont
Axonometria	20 pont
Merőleges vetítés	30 pont

72. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA**A vizsga részei**

Középszint	Emelt szint	
Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
15 perc	180 perc	20 perc
50 pont	100 pont	50 pont

A vizsgán semmilyen segédeszköz nem használható.

Nyilvánosságra hozandók

	Középszint	Emelt szint	
	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	Minták az „A” altételekre	NINCS	Minták az „A” altételekre
Mikor?	Jogszabály szerint	NINCS	Jogszabály szerint

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Középszint
Szóbeli vizsga
15 perc
„A” és „B” tételsor egy-egy tétele alapján
50 pont

Szóbeli vizsga

A tantárgyhoz két altételsor tartozik.

A szóbeli vizsgára a vizsgázók az „A” altételsorok ismeretében készülnek fel, míg a „B” altételsorok feladattípusait ismerhetik, de a konkrét kérdéseket nem.

A kihúzott szóbeli tétel („A”-„B”) kidolgozására a vizsgázónak min. 30 perc felkészülési idő áll rendelkezésére. A két felelet együttes időtartama középszinten max. 15 perc.

A szóbeli vizsgán szükséges tételek száma: 20 db „A” és 20 db „B” altétel, melyeknek legalább 20%-át évente cserélni kell.

A szóbeli vizsgán semmilyen segédeszköz nem használható.

A két altételsor között lehetséges az „átjárhatóság”, amennyiben az „A” altételek tárgyalása is tartalmazhat napi gyakorlati kérdéseket, és a „B” altételek korrekt megválaszolása is csak az elmélet ismerete alapján lehetséges.

Ügyelni kell arra, hogy a tárgy célkitűzéseinek megfelelően a fizikai- (akusztikai-elektroakusztikai), zenei- és kultúr-történeti részek kiegyensúlyozott aránya megmaradjon.

A szóbeli tételsor tartalmi jellemzői

Az „A” altételek a tananyag elméleti összefoglalását tartalmazzák, témakörönként általában egy-egy tételben összevonva. A „B” altételek a napi zenei és hangtechnikai tevékenység határterületi jelenségeihez kapcsolódó kompetencia feladatok, melyek megoldásai az elméleti anyagra támaszkodnak.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A maximális pontszám adható annak a vizsgázónak, aki a tétel anyagának, összefüggéseinek, a gyakorlati élettel való kapcsolatának biztos ismeretével rendelkezik. Az „A” és „B” altételek egyenlő súlyúak, maximális pontszámuk 25–25 pont. A vizsga értékeléséhez részletes útmutatót kapnak a vizsgáztatók. A teljesítmény százaléka alapján adható érdemjegyeket az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet tartalmazza.

a) altételek:	maximum
akusztikai (elektroakusztikai, pszichoakusztikai) ismeretek	10 pont
a tételhez kapcsolódó művészeti (zenei) ismeretek	10 pont
a felelet felépítése, a magyar nyelv szabályainak megfelelő megfogalmazása, az előadás stílusa	5 pont
összesen:	25 pont
b) altételek:	maximum
a gyakorlati megoldás helyessége	10 pont
a megoldás elméleti (akusztikai, zenei) háttere	10 pont
a felelet felépítése, a magyar nyelv szabályainak megfelelő megfogalmazása, az előadás stílusa:	5 pont
összesen:	25 pont

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	20 perc
A feladat megoldása esszé jellegű	„A” és „B” altételsor egy-egy tétele alapján
100 pont	50 pont

Írásbeli vizsga

Az alábbi témakörök alapján a vizsgaközpont három tételcímet ad ki, melyek közül a vizsgázó egy témát dolgoz fel.

Az írásbeli feladatlap tartalmi jellemzői

A lehetséges témakörök a következők:

- egy művelődéstörténeti korszak hangkultúrájának részletesebb kidolgozása,
- egy hangszer vagy hangszercsoport története,
- a hangtechnika egy-egy korszakának feldolgozása,
- egy hangtechnikai téma feldolgozása,
- egy zenei felvétel elemzése,
- egy zenemű több felvételének összehasonlító elemzése.

Elérhető maximális pontszám: 100 pont.

A maximális pontszám adható annak a vizsgázónak, aki a választott tételcímet anyagát alaposan és átfogóan ismeri, egyéni véleményalkotása biztos, munkájának külalakja rendezett.

Szóbeli vizsga

A tantárgyhoz két szóbeli tételsor tartozik.

A szóbeli vizsgára a vizsgázók az „A” altételek ismeretében készülnek fel, míg a „B” altételek feladattípusait ismerhetik, de a konkrét kérdéseket nem.

A kihúzott szóbeli tétel („A”–„B”) kidolgozására a vizsgázónak min. 30 perc felkészülési idő áll rendelkezésére. A két felelet együttes időtartama emeltszinten max. 20 perc.

A szóbeli vizsgán semmilyen segédeszköz nem használható.

A két tételsor között lehetséges az „átjárhatóság”, amennyiben az „A” altételek tárgyalása is tartalmazhat napi gyakorlati kérdéseket, és a „B” altételek korrekt megválaszolása is csak az elmélet ismerete alapján lehetséges.

Ügyelni kell arra, hogy a tárgy célkitűzéseinek megfelelően a fizikai- (akusztikai-elektroakusztikai), zenei- és kultúr-történeti részek kiegyensúlyozott aránya megmaradjon.

A szóbeli tételsor tartalmi jellemzői

Az „A” altételek a tananyag elméleti összefoglalását tartalmazzák, témakörönként általában egy-egy tételben összevonva. A „B” altételek a napi zenei és hangtechnikai tevékenység határterületi jelenségeihez kapcsolódó kompetencia feladatok, melyek megoldásai az elméleti anyagra támaszkodnak.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Elérhető maximális pontszám: 50 pont.

A maximális pontszám adható annak a vizsgázónak, aki a tétel anyagának, összefüggéseinek, a gyakorlati élettel való kapcsolatának biztos ismeretével rendelkezik. Az „A” és „B” altételek egyenlő súlyúak, maximális pontszámuk 25–25 pont. A vizsga értékeléséhez részletes útmutatót kapnak a vizsgáztatók. A vizsgázó teljesítményét az írásbelin és a szóbelin elért pontszámok összege határozza meg. A teljesítmény százaléka alapján adható érdemjegyeket az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet tartalmazza.

Az itt külön nem említett kérdéseket illetően a hangkultúra tantárgyra is az érettségi vizsgákra vonatkozó általános szabályok érvényesek.”

73. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„HANGTANI ÉS AKUSZTIKAI ISMERETEK

I. RÉSZLETES VIZSGAKÖVETELMÉNYEK

Természet és művészet témakör

Tevékenységek, műveletek, cselekvések – tartalmi oldal		
Műveleti oldal	Előkészítés	Ismerjék meg művészek, tudósok, filozófusok gondolatait, véleményét a „két kultúra” kapcsolatáról. Ismerjenek meg, idézzenek fel irodalmi műveket, zeneműveket, képzőművészeti alkotásokat a természet és művészet kapcsolatáról. Alkossanak véleményt a két terület összefüggésének megjelenítéseiről.
	Kognitív konfliktus	Fogalmazzák meg és értelmezzék, hogyan jelenik meg a humán és természettudományos kultúra képviselőinek kapcsolata és vitája.
	Konstrukció	Mutassák be, hogy a természet és a művészet mint az értelem rendező tevékenységei jelennek meg környezetünkben. Fedezzék fel a kapcsolat konkrét formáit. Következtessenek a természet és művészet kapcsolatának hatásaira.

Tevékenységek, műveletek, cselekvések – tartalmi oldal		
	Metakogníció	Foglalják össze, hogyan közvetítik az emberi alkotások a gondolkodási folyamatokat. Mutassák be, milyen összefüggés van a gondolkodás fejlődése és a művészeti alkotások létrehozása, megteremtése között.
	Transzfer	Bizonyítsák be, hogy a természeti formák megjelenése a művészetben meghatározott arányokat rejt magában. Ítélik meg, mi a szerepe az arányosságnak a természet és a zene kapcsolatában. Elemezzék a pentatónia és az arany-metszés összefüggését, fejtsék ki a püthagoreusok zenei felfogását, mutassák be az arányosság megjelenését a zeneművek szerkezetében. Értelmezzék Arisztrtoxenosz zenei felfogásának lényegét.

Tevékenységek, műveletek, cselekvések – tartalmi oldal		
Műveleti oldal	Előkészítés	Idézzék fel, ismerjék meg jellemző példák segítségével miért fontos a történelmi korok művészetének megismerése. Fogalmazzák meg, értelmezzék a jelek és szimbólumok szerepét a művészeti alkotásokban.
	Kognitív konfliktus	Mutassák be, milyen szerepe, lehetőségei, eszközei vannak a művészi kifejezésnek. Ítélik meg, vitassák meg a „rend és rendezetlenség”, a „teljességre törekvés vagy elszigeteltség” témaköröket.
	Konstrukció	Fejtsék ki a zene és az irodalom, zene és a képzőművészet, zene és a táncművészet kapcsolatának megjelenési formáival kapcsolatos tapasztalataikat, élményeiket, ismereteiket. Fedezzék fel, hasonlítsák össze, mutassák ki a ritmus és a rím, a színek és a hangok, a zene és a mozgás kapcsolódásának lehetőségeit a művészetben.
	Metakogníció	Ítélik meg, bizonyítsák be milyen módon hatnak a művészetek a megismerési folyamatra, a személyiség fejlődésére. Hasonlítsák össze, különböztessék meg hogyan jelenik meg értelem és érzelem a zenei, irodalmi, képzőművészeti és táncművészeti alkotásokban.
	Transzfer	Elemezzék a művészeti tevékenység szerepét a gondolkodás fejlődésében. Végezzenek a kreatív gyakorlatokat az alkotás és a játék szerepének bemutatására a tudásszerzés folyamatában.

A hangtan története témakör

Tevékenységek, műveletek, cselekvések – tartalmi oldal		
Műveleti oldal	Előkészítés	Források segítségével – szemelvények, szöveggyűjtemények alapján – ismerjék meg, értelmezzék és elemezzék a hangtan fejlődésének történetét az ókori felfogástól a XX. századi számítógépes zenéig.
	Kognitív konfliktus	Fedezzék fel, rendezzék össze a hangtan fejlődésének folyamatait az ókortól napjainkig. Mutassák be H. Helmholtz hangtanának előzményeit és értékeljék a következményeit.

Tevékenységek, műveletek, cselekvések – tartalmi oldal		
	Konstrukció	Alkossanak, fedezzenek fel összefüggéseket történelmi korok – felfedezések – felfedezők között. Rendszerezék a hangtan történetének ismereteket, az összefüggések alapján nyert tapasztalatokat. Hasonlítsák össze a zene történetének fejlődését a fizikai felfedezések tartalmával, időrendiségével.
	Metakogníció	Következtessenek arra, milyen hatása volt a hangtani felfedezéseknek a tudomány fejlődésére, a mindennapi élet alakulására, a hangszerek történetére. Alkossanak képet arról, milyen szerepe volt a hangtani ismereteknek az emberi tudás fejlődésében, mutassák be, milyen hatása volt a hangjelenségek megismerésének a hangszerek fejlődésére.
	Transzfer	Ítélik meg a hangtani ismeretek fejlődésének hatását a zene fejlődésére. Vitassák meg mit jelent, hogy a zene az absztrakt intellektuális tapasztalat formája.

Rezgőmozgás témakör

Tevékenységek, műveletek, cselekvések – tartalmi oldal		
Műveleti oldal	Előkészítés	Ismerjék fel egyszerű anyagok, tárgyak (rugó, hangvilla) mozgásának megfigyelésével a rezgőmozgás jelenségét. Gyűjtsék össze, rendszerezék a tapasztalt mozgás fizikai jellemzőit.
	Kognitív konfliktus	Fedezzék fel a hangvilla rezgőmozgása és a keltett hang közötti kapcsolatot. Hozzák létre felfüggesztett rugó mozgását, vizsgálatával alkossák meg a kitérés, az egyensúly, az amplitúdó, a rezgésidő, frekvencia fogalmakat.
	Konstrukció	Írják le, ábrázolják a hangvilla rezgését. Állapítsák meg a hangvilla mozgása és a hangkeltés összefüggését. Következtessenek a hangvilla jelentőségére, szerepére a hangolásban. Értelmezzék a rezgőmozgást a hangvilla rezgése ábrájának elemzésével.
	Metakogníció	Ismerjék fel és vizsgálják meg a rezgő testek (húr, lemez, levegő) és a hangkeltés összefüggését.
	Transzfer	Tanulmányozzák és alkalmazzák példák segítségével a periodicitás, vizuális, nyelvi formáit. Jellemezzék, elemezzék a periodikus folyamatokat képelemzés, ritmusgyakorlatok alapján.

Hullámmozgás témakör

Tevékenységek, műveletek, cselekvések – tartalmi oldal		
Műveleti oldal	Előkészítés	Hozzanak létre egyenes mentén, felület mentén, térben keletkező hullámokat, figyeljék meg a jelenségeket, vizsgálják meg és határozzák meg a fizikai jellemzőiket. Mérijék meg a hang hullámhosszát, terjedési sebességét és rezgésszámát.

Tevékenységek, műveletek, cselekvések – tartalmi oldal		
	Kognitív konfliktus	Fogalmazzák meg a longitudinális és transzverzális hullámok különbözőségének problémáját. Mutassák ki a különbségek sajátosságait. Fejtsék ki a hanghullámok jellemzőinek hatását a zenei hang minőségére.
	Konstrukció	Jellemezzék és magyarázzák meg a hanghullámok terjedési jelenségeit. Állapítsák meg a fizikai jellemzők – terjedési sebesség, frekvencia, hullámhossz – összefüggéseit.
	Metakogníció	Értelmezzék a hangjelenség és hangérzet keletkezésének fizikai okát, fogalmazzák meg a hangnyomás, energia eloszlás problémáját. Jellemezzék a hangok összetételét, bontsák fel egyszerű hanghullámokra, grafikus ábra segítségével elemezzék a rezgésállapotot.
	Transzfer	Értelmezzék az állóhullám jelenség szerepét a zenei hangok keletkezésében és minőségében. Elemezzék és értékeljék a rezonancia jelenségét. Hozzanak létre összefüggést a rezonátorok és a hangenergia között.

A hangkeltés, a hangképzés, a hangérzet, a hallás témakör

Tevékenységek, műveletek, cselekvések – tartalmi oldal		
Műveleti oldal	Előkészítés	Ismerjék fel és fedezzék fel a hangkeltés és a hallás folyamatának fizikai, biológiai alapjait. Ismerjék meg a levegőoszlopok, rezgő húrok, hártyák, rudak, lemezek, elektromos hangkeltő eszközök sajátosságait, a hangkeltésben betöltött szerepüket.
	Kognitív konfliktus	Állapítsanak meg összefüggést a hangkeltés és hangérzékelés jelenségei és a zenei hang képzése és észlelése között. Mutassák be a fejlődés folyamatát a hangkeltés ősi eszközeitől a zenei nyelv, a zenei kommunikáció kialakulásáig.
	Konstrukció	Határozzanak meg összefüggést a fizikai jellemzők és a keletkezett hangok között. Mutassák ki az érzékelés, észlelés szerepét, pszichológiai jelenségeit a hallás folyamatában. Végezzenek kísérleteket, összegezzék, rendszerezék a tapasztalatokat a hangforrások hangszárazásával, a fül működésével összefüggésben. Értékeljék Békésy György, az élettani hangtan megalapítójának munkásságát.
	Metakogníció	Foglalják össze a hangkeltés és a hallás képességeinek jellemzőit, fejtsék ki a zenei folyamatok hatását az ember életére. Mutassák be a hangforrások környezetének hatását a hangérzékelésre, hasonlítsák össze a rugalmas és rugalmatlan közegek szerepét.
	Transzfer	Értékeljék az észlelés, érzékelés szerepét a megismerési folyamatban, a zenei képességek fejlesztésének lehetőségeit az általános képességekkel összefüggésben. Ítélik meg a zajártalmak hatását. Elemezzék a hangtartományok-hallástartományok érzékelését a zenei hang észlelésével.

Hangerősség témakör

Tevékenységek, műveletek, cselekvések – tartalmi oldal		
Műveleti oldal	Előkészítés	Ismerjék fel, határozzák meg a hangenergia hatásait. Fedezzék fel, különböztessék meg a természetes és technikai hangforrások hangosság szintjeit.
	Kognitív konfliktus	Kreatív gyakorlatok segítségével különböztessék meg, hasonlítsák össze a különböző dinamikájú hangokat (a csendtől a hangosságig; a csend – zene – zaj fogalmak segítségével).
	Konstrukció	Állapítsanak meg összefüggéseket a hangerősség és a fizikai tényezők között, illetve keressenek összefüggéseket más hangtani jellemzőkkel.
	Metakogníció	Fejtsék ki a hangerősség szerepét a zenei folyamatokban. Jellemezzék a hangkeltéstől a hallásküszöbig, a halláshatárig (fájdalomküszöbig) kialakuló jelenségeket, folyamatokat gyakorlati példák alapján.
	Transzfer	Vizsgálják meg a hangerősség és a zajártalom összefüggését. Hasonlítsák össze a hangerősség mértékét a hangszerek megszólaltatásában, a zenekari hangzás során.

Hangmagasság témakör

Tevékenységek, műveletek, cselekvések – tartalmi oldal		
Műveleti oldal	Előkészítés	Alkossanak fogalmat a frekvenciáról, hangmagasságról, hangközökről, határozzanak meg összefüggéseket közöttük. Példák segítségével mutassák ki a legmélyebb, legmagasabb énekhangok hangközterjedelmét.
	Kognitív konfliktus	Értelmezzék a hallható hangok tartománya és a hangterjedelem viszonyát. Jellemezzék az énekhanggal és hangszerekkel létrehozott különböző magasságú hangok képzésének folyamatát. Mutassák be példák segítségével az ultrahang hatásait.
	Konstrukció	Határozzák meg a zenei hangterjedelem és a hallható hangtartomány összefüggéseit, mutassák ki a hangmagasság összefüggését további fizikai jellemzőkkel. Fedezzék fel a hangérezet-hangmagasság összefüggését, példák segítségével, grafikonok elemzésével.
	Metakogníció	Értelmezzék a hangszerek és az énekhang hangterjedelmének összefüggését a zenei hangtartománnyal. Elemeznek táblázatok, ábrák segítségével a hangszerek és az énekhang hangterjedelmét a zenei hangtartományon belül.
	Transzfer	Bizonyítsák be a hangmagasság vizsgálatának hatását a zenei fejlődésre. Ítélik meg a hangmagasság – hangközök – zenei hangolás összefüggést.

Hangszín témakör

Tevékenységek, műveletek, cselekvések – tartalmi oldal		
Műveleti oldal	Előkészítés	Alkossák meg a hangforrások rezgése, az alaprezgés frekvenciája, sajátrezgések fogalmakat. Azonosítsák a húr rezgésének megfigyelésével a harmonikusok fogalmát.
	Kognitív konfliktus	Értelmezzék az összetett hang érzékelésének; a hangfelismerésnek a problémáját. Kreatív gyakorlatok segítségével hozzanak létre a választott hang színezetét bemutató jelenségeket.
	Konstrukció	Alkossák meg a harmonikusok rendszerét, mutassák ki összefüggésüket a frekvenciaértékekkel és az időtartammal. Monochorddal hozzanak létre rezgési spektrumot, fejezzék ki a harmonikusok rezgésszámának összefüggését.
	Metakogníció	Jellemezzék a hangszerek felhangsorát; különböztessék meg a felhangszegénység és felhanggazdagság fogalmakat, értelmezzék a formánsok jelentését. Mutassák ki a hangszerek egyéni karakterének jellemzőit a hangszín figyelembevételével.
	Transzfer	Ítélik meg a hangok és a valóságos színek viszonyát. Fedezzék fel a hangok jellegének, színezetének megjelenését irodalmi alkotásokban.

Időtartam témakör

Tevékenységek, műveletek, cselekvések – tartalmi oldal		
Műveleti oldal	Előkészítés	Idézzék fel, ismerjék fel a természeti jelenségek ritmikus változásait. Fejezzék ki az életfolyamatokban megjelenő ritmusokat.
	Kognitív konfliktus	Fedezzék fel a biológiai lüktetéstől a zenei hangok ritmusáig létrejövő folyamatot. Mutassák ki a ritmus és a dallam, mint a zenei stílus központi elemeinek szerepét.
	Konstrukció	Határozzák meg az időegységek relatív és abszolút értékeit: értelmezzék a ritmus és tempó jelentését. Állapítsák meg a zenei ritmusok, ütemek és a tempó összefüggését. Értelmezzék a hangok időbeni lefolyását (beregzés – állandósult állapot – kiregzés).
	Metakogníció	Elemezzék, mutassák be az időérzékelés képességeinek kialakulását. Idézzék fel a zenei hangzás időbeniségének megjelenését a zeneművekben.
	Transzfer	Bizonyítsák be idő mértékeinek megjelenését a társzművészetekben. Ismerjék fel a ritmus és tempó szerepét a táncművészetben.

A hangterjedés jelenségei témakör

Tevékenységek, műveletek, cselekvések – tartalmi oldal		
Műveleti oldal	Előkészítés	Érvényesítsék a hullámterjedés jelenségeit a hanghullámokra. Idézzék fel a hang terjedése folyamata vizsgálatának történeti hátterét, a terjedési sebesség mérésének fejlődését.
	Kognitív konfliktus	Értelmezzék a hang terjedési jelenségeinek hatását a hang érzékelésének folyamatára. Foglalják össze a hang észlelésének, érzékelésének sajátosságait.
	Konstrukció	Határozzák meg a terjedési jelenségek törvényszerűségeit, állapítsanak meg szabályszerűségeket megállapítása a hangterjedés jelenségeinek kísérleti vizsgálata, elméleti elemzése nyomán.
	Metakogníció	Értelmezzék a hangterjedés jelenségeit a zenei folyamatra. Elemezzék a hangterjedés körülményeinek és sugárzási irányjellegnek a hatását a zenei folyamatra, megjelenését a hangszerek működésébe.
	Transzfer	Ítélik meg a terjedési jelenségek szerepét az akusztikai viszonyok kialakulásában. Elemezzék a teremakusztikai alapjelenségeket.

A zenei hang, a zenei hallás témakör

Tevékenységek, műveletek, cselekvések – tartalmi oldal		
Műveleti oldal	Előkészítés	Ismerjék fel a zenei hang szabályosságának fizikai hátterét – szinuszos rezgésének (alaphang és felhangok) kialakulását. Fedezzék fel a madárvilág hangjainak segítségével az „élettelen fizikai hang” és a zeneiség találkozásának jelenségét.
	Kognitív konfliktus	Különböztessék meg a zenei kultúrák hangkészleteit, hangrendszereit. Ismerjék fel: az „ember zenéje, a zene hatalma” fogalmak jelentését.
	Konstrukció	Határozzák meg a hagyományos európai hangrendszer sajátosságait. Mutassák ki az emberi zene kialakulásának fizikai, biológiai és társadalmi tényezőit.
	Metakogníció	Közvetítsék a dallamok, hangközök, hangsorok, hangnemek világának sajátosságait. Értékeljék az ember zenéje művészetté válásának folyamatát.
	Transzfer	Különböztessék meg a zenei stíluskorszakok jellemzőit. Vitassák meg a kozmológiai kutatások és a zene kapcsolatának elméletét, alkossanak fogalmat az univerzális harmóniáról.

A hangszerek világa témakör

Tevékenységek, műveletek, cselekvések – tartalmi oldal		
Műveleti oldal	Előkészítés	Ismerjék meg az emberiség zenei örökségét a hangszerek változásának folyamatát. Fedezzék fel a hangszerek változásának történetét források: korabeli leírások, ábrázolások alapján.
	Kognitív konfliktus	Értékeljék a szólóhangszerek szerepét a zenekari hangzás jelenségének kialakulásában. Hasonlítsák össze régi korok hangszereit a modern kor hangszereivel, a számítógépes zene megjelenésével.
	Konstrukció	Azonosítsák a hangszerek megszólaltatásának jelenségét a fizikai hangképzés módjai alapján. Különböztessék meg a hangszereket alakjuk, részeik, méretük, anyaguk alapján, értelmezzék ezek szerepét a hanghatások kialakulásában.
	Metakogníció	Foglalják össze a hangszercsoportok jellemzőit. Értékeljék, elemezzék a hangszerek megszólaltatását egy-egy zenemű jellemző részletének felismerésével, felidézésével.
	Transzfer	Ítélik meg a hangszeres játék, előadás – a hangszeres gyakorlás körülményeit, feltételeit. Értelmezzék a „hangszerek a nagyvilágban” témát: vitassák meg a nemzet-kultúra-életmód összefüggés jelentőségét.

Tevékenységek, műveletek, cselekvések – tartalmi oldal		
Műveleti oldal	Előkészítés	Ismerjék meg az akusztikai szemlélet fejlődésének folyamatát. Idézzék fel a görög színház akusztikai rendszerének sajátosságait.
	Kognitív konfliktus	Válasszák ki, osztályozzák a teremakusztika értékelésének, megítélésének szempontjait. Határozzák meg a zenei élmény biztosításának fizikai feltételeit az előadó és a közönség viszonya megítéléséhez.
	Konstrukció	Alkossák meg a visszaverődés és visszhangok, utóhangok, utóhangok fogalmát, értelmezzék a hangenergia térbeli és időbeni eloszlásának jelenségét.
	Metakogníció	Ismerjék fel a fizikai folyamatok hatását a termék kialakítására. Elemezzék az akusztikai elvárások teljesülésének lehetőségeit a tervezés, kivitelezés során – megvalósult példák alapján.
	Transzfer	Elemezzék a hangzás szerepét a hangversenytermek kialakításában. Értékeljék az akusztikai alapelvek teljesülését a hangversenytermek létrehozása során – példák segítségével.

II. A VIZSGA LEÍRÁSA**A vizsga részei**

Középszint
Szóbeli vizsga
15 perc
50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

Középszint	
Szóbeli vizsga	
A vizsgázó biztosítja	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	kísérleti eszközök, ábrák, szövegek (szöveggyűjtemény), modellek (hangszerek)

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA**Szóbeli vizsga**

Középszint
Szóbeli vizsga
15 perc
50 pont

A hangtani és akusztikai ismeretek érettségi vizsga csak középszinten tehető le szóbeli vizsga formájában.

A vizsgára a jelöltek a témakörök előzetes ismeretében készülhetnek fel, a feladattípusokat ismerhetik, a konkrét tételt azonban nem.

A tételsort a felkészítő tanárok állítják össze, tartalmilag és mennyiségileg a fizikai és zenei ismeretek egymást kiegészítő, helyes arányára ügyelve.

A vizsgázónak a kihúzott tételt 30 perc felkészülési idő után legfeljebb 15 perc alatt kell kifejtenie. Használható segédeszközök: kísérleti eszközök, ábrák, szövegek (szöveggyűjtemény), modellek (hangszerek).

A szóbeli tételsor tartalmi jellemzői

A tételsornak legalább 15 tételből kell állni, hogy a tanult ismereteket és a vizsgakövetelményeket teljes mértékben lefedje. A tételsorban szereplő tételek legalább 20%-át évente cserélni kell.

A szóbeli tétel két részből áll.

„A” tétel: Tartalmazza a témakör megnevezését, a témakörön belül a kifejtendő kérdés megfogalmazását, néhány, a kifejtést segítő szemponttal együtt. A kérdés kifejtéséhez segédeszközök is használhatók.

„B” tétel: Az ismeretek alkalmazására utaló kérdés, feladat, kísérlet, problémamegoldás, összehasonlítás, elemzés egy információhordozó: szöveg, ábra, taneszköz, táblázat, fotó, kép, hanganyag stb. felhasználásával.

A két tételrész között lehetőleg jelentős tartalmi átfedés ne legyen.

A jelölt a felkészülési idő alatt vázlatot készíthet, amelyet a vizsga során használhat.

A szaktanárok a felelet végén segítő, tisztázó kérdéseket tehetnek fel.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A tételek összeállításakor rögzíteni szükséges a felelet két tételrészének várható tartalmát és követelményeit.

A felelet értékelése és minősítése ennek az értékelési útmutatónak alapján történik.

Az értékelés további szempontjai:

- a tételek önálló kifejtése,
- a kérdésekre adott válaszok pontossága,
- a feleletek logikus felépítése,
- a segédeszközök gyakorlatias felhasználása.

A vizsgán megszerezhető pontszám: 50 pont.

Az „A” tételre adható maximális pontszám: 40 pont.

A „B” tételre adható maximális pontszám: 10 pont.”

74. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint	Emelt szint	
Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
15 perc	120 perc	20 perc
50 pont	80 pont	70 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint	Emelt szint	
	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	Hangvilla	Hangvilla	Hangvilla
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	CD-lejátszó Kodály Zoltán-Vargyas Lajos: A magyar népzene c. könyve Jegyzeteléshez szükséges kottapapír	CD-lejátszó Jegyzeteléshez szükséges kottapapír	CD-lejátszó Kodály Zoltán-Vargyas Lajos: A magyar népzene c. könyve Jegyzeteléshez szükséges kottapapír

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Szóbeli vizsga			
15 perc			
I. Elmélet	II. Zenei felkészültség		
A tételek kifejtése	1. Népdaléneklés	2. Stílusismeret	3. Népzenei forrásismeret
20 pont	10 pont	10 pont	10 pont
50 pont			

Szóbeli vizsga

A szóbeli tételsor tartalmi jellemzői

I. Elmélet

A szóbeli vizsga 20 tételből áll, melyeknek legalább 20%-át évente cserélni kell. A tételsor összeállításáról a vizsgabizottságot működtető intézmény gondoskodik a részletes követelmények témakörei alapján.

A tételek három résztételt tartalmaznak, melyekből a vizsgázó kettőt választ:

1. Általános kérdések, fogalmak
2. Vokális népzene
3. Népi hangszer, hangszeres népzene

II. Zenei felkészültség

1. Népdaléneklés

A vizsgabizottság a vizsgázó által benyújtott, 100 megtanult népdalból álló listáról két, különböző stílusba, illetve más-más stílusrétegbe tartozó népdalt kérdez, melyet a vizsgázó eléneklés után szakszerűen elemez.

2. Stílusismeret

Autentikus népzenei felvétel egyszeri meghallgatása alapján a dallam megfelelő stíluskörbe sorolása, zenei vonásainak jellemzése.

3. Népzenei forrásismeret:

Egy, a vizsgázó saját hangszerére írt, a tanuló által előzetesen szabadon kiválasztott zenemű (Bartók, Kodály, Weiner, Bárdos stb.) népzenei forrásának bemutatása.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelés szempontjai: általános tájékozottság, megfelelő elméleti tudásszint, stílusos, kifejező előadásmód, a szakszókincs ismerete.

A szóbeli vizsgán elérhető pontszám: 50 pont.

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga				Szóbeli vizsga		
120 perc				20 perc		
				I. Elmélet	II. Zenei felkészültség	
I. Lejegyzés 40 perc	II. Stílus-felis- merés 30 perc	III. Műfaj, funkció fel- ismerése 20 perc	IV. Földrajzi hely és szokás- keret fel- ismerése (2×15 perc) 30 perc	A tételek ki- fejtése	1. Népdal- éneklés	2. Népzenei forrásismeret
30 pont	15 pont	15 pont	20 pont	40 pont	20 pont	10 pont
80 pont				70 pont		

Írásbeli vizsga**Az írásbeli feladatlap jellemzői**

Az írásbeli vizsga 4 feladatból áll:

– Egy autentikus népzenei fölvetelről származó népdal lejegyzése szöveggel és díszítéssel. Ehhez használható hangvilla. A dallam leírása g'-alpra történik, a záróhang (jelzése T.f.) megadásával.

Erre a feladatra a teljes időből 40 perc fordítható. A hangfelvételt összesen öt alkalommal kell lejátszani.

– Egy autentikus népzenei fölvetelről származó népdal stílusának felismerése, beleértve minden zenei jellemzőt (hangsor, kadencia, ambitus, szótagszám, ritmusképlet).

Erre a feladatra a teljes időből 30 perc fordítható. A hangfelvételt összesen négy alkalommal kell lejátszani.

– Egy autentikus népzenei fölvetelről származó hangszeres dallam műfajának, funkciójának felismerése a hangszer vagy hangszerek megnevezésével.

Erre a feladatra a teljes időből 20 perc fordítható. A hangfelvételt összesen három alkalommal kell lejátszani.

– Egy népdal és egy hangszeres dallam földrajzi helyének és szokáskeretének felismerése az öt népzenei dialektusterelet valamelyikéről autentikus népzenei fölvetelről.

Erre a feladatra a teljes időből 30 perc fordítható. A hangfelvételt felvételenként három alkalommal kell lejátszani.

Szóbeli vizsga**A szóbeli tételsor tartalmi jellemzői****I. Elmélet**

A szóbeli vizsga 20 tételből áll (a részletes követelmények témakörei alapján)

A tételek három részletet tartalmaznak, melyek közül kötelezően két feladatot kell a vizsgázónak teljesítenie, úgy, hogy az 1. típusú kérdést kötelező megválaszolni, a 2–3. közül pedig maga választja ki szabadon az adott témát (az egyik énekes, a másik hangszeres zenei kérdéstípus).

1. Általános kérdések, fogalmak
2. Vokális népzene
3. Népi hangszer, hangszeres népzene

II. Zenei felkészültség**1. Népdaléneklés**

A vizsgabizottság a vizsgázó által benyújtott, 100 megtanult népdalból álló listáról két, különböző stílusba, illetve más-más stílusrétegbe tartozó népdalt kérdez, melyet a növendék eléneklés után szakszerűen elemez.

2. Népzenei forrásismeret:

Egy, a vizsgázó saját hangszerére írt, a tanuló által előzetesen szabadon kiválasztott zenemű (Bartók, Kodály, Weiner, Bárdos stb.) népzenei forrásának bemutatása.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelés szempontjai: általános tájékozottság, megfelelő elméleti tudásszint, stílusos, kifejező előadásmód, a szakszókincs ismerete.

A szóbeli vizsgán elérhető pontszám: 70 pont.”

75. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„MŰVÉSZETTÖRTÉNET

I. RÉSZLETES VIZSGAKÖVETELMÉNYEK

Készségek, képességek, témakörök	Követelmények a középszintű érettségi vizsgán	Követelmények kiegészítése az emelt szintű érettségi vizsgára
Vizuális eszközök fajtáinak felismerése és helyes használata a képelemzések során	<p>A vizuális közlés eszközeinek (pont, vonal, sík, felület, tónus, szín, kompozíció) felismerése és használata az elemzés során.</p> <p>Térábrázolási módok felismerése.</p> <p>A vizuális minőségek (tónus/szín; alak/forma; textúra/faktúra/struktúra) ismerete és megkülönböztetése.</p> <p>A látványértelmezésben szerepet játszó tényezők (nézőpont, arányok) ismerete és alkalmazása.</p> <p>A színharmóniák, színtonális kontrasztok (fény-árnyék, hideg-meleg, komplementer, szimultán, magábanvaló, mennyiségi, minőségi) felismerése.</p> <p>A vizuális eszközök jelentését meghatározó összefüggések, a kontextus felismerése és értelmezése az elemzés során.</p>	<p>A vizuális közlés eszközeinek (pont, vonal, sík, felület, tónus, szín, kompozíció) felismerése és használata az elemzés során.</p> <p>A szerkezet, motívum, jelkép, ritmus felismerése a műveknél és történeti fejlődésének ismerete, a párhuzamok elemzésénél ezek használata.</p> <p>A térábrázolási módok ismerete és összehasonlító értelmezése az elemzés során.</p> <p>A vizuális minőségek (tónus/szín; alak/forma; textúra/faktúra/struktúra) ismerete és megkülönböztetése, a kifejezések használata az elemzés során.</p> <p>A látványértelmezésben szerepet játszó tényezők (nézőpont, arányok) ismerete és alkalmazása.</p> <p>A színharmóniák, színtonális kontrasztok (fény-árnyék, hideg-meleg, komplementer, szimultán, magábanvaló, mennyiségi, minőségi) felismerése.</p> <p>A kontrasztok kiemelő szerepének elemző vizsgálata a konkrét példán keresztül.</p> <p>A vizuális eszközök jelentését meghatározó összefüggések, a kontextus felismerése és értelmezése az elemzés során.</p>

Készségek, képességek, témakörök	Követelmények a középszintű érettségi vizsgán	Követelmények kiegészítése az emelt szintű érettségi vizsgára
Művészeti technikák	<p>A művészetben használt alkotói technikák felismerése.</p> <p>A technikák leíró jellegű ismerete, az eljárás lépéseinek ismerete.</p>	<p>A művészetben használt alkotói technikák felismerése. A művészi kifejezésben betöltött szerepének ismerete.</p> <p>A technikák leíró jellegű ismerete, az eljárás lépéseinek ismerete.</p>
A tömegkommunikáció és média eszközei	<p>A tömegkommunikáció eszközeinek és formáinak ismerete.</p> <p>A fotó és a mozgókép műtípusainak ismerete.</p>	<p>A tömegkommunikáció eszközeinek és formáinak ismerete és működési hatásrendszerének ismerete.</p> <p>A fotó és a mozgókép műtípusainak ismerete.</p> <p>A mozgóképi kifejezés eszközeinek (montázs, kameramozgás, képkivágás, nézőpont, világítás, hang és képkapcsolat) ismerete.</p>
Tárgy és környezetének kapcsolata	<p>A különböző művészeti korokból és kultúrákból származó tárgyak, objektumok stílusjegyeinek ismerete, ezek alapján történő besorolása, funkció- és formaelemzése.</p>	<p>A különböző művészeti korokból és kultúrákból származó tárgyak, objektumok stílusjegyeinek ismerete, ezek alapján történő besorolása, funkció- és formaelemzése.</p> <p>A tárgy, a fogyasztói szokás és az életmód közötti kapcsolat értelmezése az elemzés során.</p>
Művészeti ágak, műfajok	<p>A művészeti ágak (képzőművészet, építészet, iparművészet) legfontosabb jellemzőinek ismerete.</p> <p>A képzőművészeti műfajok ismerete.</p>	<p>A művészeti ágak (képzőművészet, építészet, iparművészet) legfontosabb jellemzőinek ismerete.</p> <p>A képzőművészeti műfajok ismerete.</p>
Művészettörténeti korszakok, stílus-korszakok és művészetföldrajzi területek	<p>A legfontosabb jellemzők ismerete.</p> <p>A legfontosabb alkotások és alkotók ismerete, felismerése és stílusmeghatározása.</p> <p>A műelemző módszerek (stílustörténeti, forma-funkció, forma-tartalom, összehasonlító ikonográfia) ismerete és használata az elemzés során.</p> <p>A művek tárgyi és kulturális összefüggéseinek felismerése.</p> <p>A műalkotás létrehozásában szereplő tényezők (kulturális környezet, megrendelői igény, technikai feltételek, alkotói beállítottság) ismerete.</p>	<p>A legfontosabb jellemzők összehasonlító elemzése.</p> <p>A legfontosabb alkotások és alkotók ismerete, felismerése és stílusmeghatározása. Kormeghatározás évszázados pontossággal.</p> <p>A műelemző módszerek (stílustörténeti, forma-funkció, forma-tartalom, összehasonlító ikonográfia) ismerete és használata az elemzés során.</p> <p>A műalkotás kompozíciós elrendezésének felismerése, a kompozíció vonalainak bemutatása.</p> <p>A művek tárgyi és kulturális összefüggéseinek felismerése. Az összefüggések értő használata az elemzés során.</p> <p>A műalkotás létrehozásában szereplő tényezők (kulturális környezet, megrendelői igény, technikai feltételek, alkotói beállítottság) ismerete. Az összefüggések felhasználása az elemzés során.</p>

Készségek, képességek, témakörök	Követelmények a középszintű érettségi vizsgán	Követelmények kiegészítése az emelt szintű érettségi vizsgára
Őskor művészete	Az őskori ember művészete. A termékenységszobrok. A barlangfestészet kialakulásának okai és fejlődési fokozatai. A halottkultusszal és a termékenységgel kapcsolatos építmények Franciaország és Anglia területén.	Az őskori ember művészete. A termékenységszobrok. A barlangfestészet Spanyolország és Franciaország területén fennmaradt alkotásai. Kialakulásának okai és fejlődési fokozatai. A halottkultusszal és a termékenységgel kapcsolatos építmények Franciaország és Anglia területén. Az őskori ember tárgykultúrája, az ötvösség és a fazekasság emlékei a bronzkorban.
Mezopotámia művészete	Az ókori Mezopotámia népeinek és birodalmainak művészete; sumer, akkád, Babilon, asszír, perzsa. A vallásos és uralkodói reprezentáció építészeti és szobrászati emlékei.	Az ókori Mezopotámia népeinek és birodalmainak művészete; sumer, akkád, Babilon, asszír, perzsa. A vallásos és uralkodói reprezentáció építészeti és szobrászati emlékei.
Egyiptom művészete	Az ókori Egyiptom halottkultusszal összefüggő építészete, a sírhelyek típusának alakulása a masztabáktól a Királyok völgyéig. A fáraókultusz és a szobrászat, festészet kapcsolata. A szobrászat és a festészet stílusjegyei az Ó- és az Újbirodalomban.	A dinasztiaik előtti kor művészete, az iparművészet emlékei. Az ókori Egyiptom halottkultusszal összefüggő építészete, a sírhelyek típusának alakulása a masztabáktól a Királyok völgyéig. Az újkori templomépítészeti és a szent körzetek kialakítása. A fáraókultusz és a szobrászat, festészet kapcsolata. A szobrászat és a festészet stílusjegyei az Ó- és az Újbirodalomban.
Görög művészet	Az ókori görög építészet formavilága, az oszloprendek. A görög kultúrában kialakult épülettípusok, a templom, a színház és a különböző funkciójú épületgyüttesek, az akropoliszok és a szent körzetek. Az antik görög szobrászat nagy korszakai, az archaikus a klasszikus és a hellenisztikus kor szobrászatának jellemző jegyei. A görög vázafestészet nagy korszakai, a geometrikus, a fekete- és a vörösalakos vázafestészet jellemzői.	A prehellén művészet, a krétai és mykeni kultúra emlékei az építészet, agyagművészet és a falfestészet terén. Az ókori görög építészet formavilága, az oszloprendek. A görög kultúrában kialakult épülettípusok, a templom, a színház és a különböző funkciójú épületgyüttesek, az akropoliszok és a szent körzetek. Az antik görög szobrászat nagy korszakai, az archaikus, a klasszikus és a hellenisztikus kor szobrászatának jellemző jegyei. A görög vázafestészet nagy korszakai, a geometrikus, a fekete- és a vörösalakos vázafestészet jellemzői.

Készségek, képességek, témakörök	Követelmények a középszintű érettségi vizsgán	Követelmények kiegészítése az emelt szintű érettségi vizsgára
Római művészet	<p>Az ókori Római Birodalom művészete. A Római Birodalomban kialakult városépítészeti feladatok megoldása, a fórumok, a vízvezetékek, az amphiteátrumok és a boltozatos közfürdők építészete, a római lakóház típusa. A római szobrászatban létrejött új típusok, a portré- és a császárszobrok dombormű szobrászat a császári reprezentációt szolgáló diadalíveken. A festészet fennmaradt emlékei Pompeii-ben és az ott megállapítható stíluskorszakok. Az iparművészet emlékei.</p> <p>Pannónia provincia művészeti emlékei, Aquincum fontosabb leletei</p>	<p>Az etruszk művészet emlékei, a halottkultusszal összefüggő és a templomépítészet, a szobrászat és a vázafestészet sajátos vonásai.</p> <p>Az ókori Római Birodalom művészete és kapcsolata a görög művészetel. A Római Birodalomban kialakult városépítészeti feladatok megoldása, a fórumok, a vízvezetékek, az amphiteátrumok és a boltozatos közfürdők építészete, a római lakóház típusa. A római szobrászatban létrejött új típusok, a portré- és a császárszobrok dombormű szobrászat a császári reprezentációt szolgáló diadalíveken. A festészet fennmaradt emlékei Pompeii-ben és az ott megállapítható stíluskorszakok. Az iparművészet emlékei.</p> <p>Pannónia provincia művészeti emlékei, Aquincum fontosabb leletei.</p>
Ókeresztény művészet	<p>A katakombák keletkezése és freskóinak stílusa. Az ókeresztény szimbólumok a díszítőművészetben. A kora keresztény építészet emlékei, a keresztény templomtípus kialakulása.</p>	<p>A katakombák keletkezése és freskóinak stílusa. Az ókeresztény szimbólumok a díszítőművészetben. A kora keresztény építészet emlékei, a keresztény templomtípus kialakulása.</p>
Bizánc és az iszlám világ művészete	<p>A bizánci birodalom építészetének sajátosságai, az Hagia Sophia és a ravennai emlékek. A mozaikfestészetben alkalmazott technika, a jellemző stílusjegyek és az ábrázolt témák.</p> <p>Az iszlám világ épülettípusai a vallás és a hatalom igényeinek megfelelően. Az épületek díszítésénél alkalmazott formai megoldások.</p>	<p>A bizánci birodalom építészetének sajátosságai, az Hagia Sophia és a ravennai emlékek. A mozaikfestészetben alkalmazott technika, a jellemző stílusjegyek és az ábrázolt témák.</p> <p>A középkori orosz (pravoszláv) építészet jellemzői. Az ortodox ikonfestészet, a templomokban megjelenő ikonosztáz.</p> <p>Az iszlám világ épülettípusai a vallás és a hatalom igényeinek megfelelően. Az épületek díszítésénél alkalmazott formai megoldások.</p> <p>A magyarországi török hódoltság fontosabb emlékei.</p>
Népvándorlaskor	<p>Népvándorlás-kori népek ötvösművészetének díszítőelemei, a fontosabb emlékek. A honfoglaló magyarság művészetének és hiedelemvilágának kapcsolata a sírleletek alapján.</p>	<p>Népvándorlás-kori népek ötvösművészetének díszítőelemei, a fontosabb emlékek. A honfoglaló magyarság művészetének és hiedelemvilágának kapcsolata a sírleletek alapján.</p>

Készségek, képességek, témakörök	Követelmények a középszintű érettségi vizsgán	Követelmények kiegészítése az emelt szintű érettségi vizsgára
	A ruházat részei; a veretes öv, a tarsolylemez, a hajfonat- és ruhakorongok és a süvegcsúcs.	A ruházat részei; a veretes öv, a tarsolylemez, a hajfonat- és ruhakorongok és a süvegcsúcs. A vitatott besorolású leletek; a Nagy Károly szablya, a nagyszentmiklósi aranykincslelet és Lehel kürtje. A honfoglaló magyarság díszítőelemeinek vizsgálata az eredetkérdés tükrében.
Román kor művészete	<p>Az európai román kor építésze Németországban és Franciaországban. A szobrászat és festészet formai és tartalmi sajátosságai.</p> <p>Magyar román kor művészeti emlékei. Építészeti és szobrászati emlékek a román kori Székesfehérvárról, Jákról és Pécsről.</p> <p>A magyar koronázási jelvények, (a korona a jogar az országalma és a palást) keletkezése, a különböző elméletek az egyes darabok keletkezéséről.</p>	<p>A román kori művészet előzményei; a Karoling- és Ottó-kori építészeti, képző- és iparművészet.</p> <p>Az európai román kor építésze Németországban, Franciaországban és Spanyolországban. A szobrászat és festészet formai és tartalmi sajátosságai.</p> <p>Magyar román kor művészeti emlékei. Építészeti és szobrászati emlékek a román kori Székesfehérvárról, Jákról és Pécsről. A falusi román kori templomok típusa.</p> <p>A magyar koronázási jelvények, (a korona a jogar az országalma és a palást) keletkezése, a különböző elméletek az egyes darabok keletkezéséről.</p>
Gótika művészete	<p>Az európai gótika művészetének stílusjegyei. A gótikus katedrálisok építésze, kiemelten a francia katedrálisokat; Saint Denis, párizsi Notre-Dame, Reims és Amiens katedrálisai. A gótikus szárnyasoltár. Az épületszobrászat és a festészet formai jegyei. A gótikus üvegablak-festészet.</p> <p>A magyarországi gótika művészeti emlékei. A koragótika megjelenése Esztergomban, Pannonhalmán, Zsámbékon és Bélapátfalván. A klasszikus és a későgótika szobrászati, festészeti és ötvösművészeti emlékei.</p>	<p>Az európai gótika művészetének stílusjegyei összehasonlítva a jellemzőket a román kori építészettel. A gótikus katedrálisok építésze, kiemelten a francia katedrálisokat; Saint Denis, párizsi Notre-Dame, Reims és Amiens katedrálisai. A gótikus szárnyasoltár típusának kialakulása, jelentősebb emlékei. Az épületszobrászat és a festészet formai jegyei összevetve a román kori stílusjegyekkel. A gótikus üvegablak-festészet technikájának előnyei, alkalmazási területei, esztétikájának filozófiai programja.</p> <p>Az angliai gótika művészetének sajátos vonásai és fő periódusai.</p> <p>A magyarországi gótika művészeti emlékei. A koragótika megjelenése Esztergomban, Pannonhalmán, Zsámbékon és Bélapátfalván. A későgótikus építészet Kassán. A klasszikus és a későgótika szobrászati, festészeti és ötvösművészeti emlékei. A lágy stílus. A későgótikus szárnyasoltár művészet emlékei, MS mester és Kolozsvári Tamás munkái.</p>

Készségek, képességek, témakörök	Követelmények a középszintű érettségi vizsgán	Követelmények kiegészítése az emelt szintű érettségi vizsgára
Reneszánsz művészet	<p>Az itáliai reneszánsz művészet igazodása az új humanista filozófiához és irodalomhoz, a klasszikus kultúra felélesztésére, a kor igényeihez igazított felhasználásra tett kísérletek. Az építészetben használt formai elemek, az épületek kialakításánál figyelembe vett alapelvek. A szobrászat és festészet stílusjegyei, a reneszánsz gondolkodás megjelenése a formai jegyekben és a témaválasztásban. A quattrocento három nagy művésze gyéniiségének munkássága; Leonardo, Michelangelo és Raffaello művei.</p> <p>A németalföldi és német reneszánsz sajátos vonásai. A festészet és grafika jellemző jegyei és témái az eltérő kultúrkör tükrében.</p> <p>A reneszánsz művészet korai jelentkezése Magyarországon. A Mátyás király udvarában kialakult humanista kultúra és az olasz és dalmáciai mesterek tevékenysége során keletkezett művészeti emlékek.</p>	<p>Az itáliai reneszánsz művészet igazodása az új humanista filozófiához és irodalomhoz, a klasszikus kultúra felélesztésére, a kor igényeihez igazított felhasználásra tett kísérletek. A reneszánsz művészet és a gótika stílusjegyeinek összehasonlító elemzése. A reneszánsz hatása a későbbi korok művészetére. Az építészetben használt formai elemek, az épületek kialakításánál figyelembe vett alapelvek. A szobrászat és festészet stílusjegyei, a reneszánsz gondolkodás megjelenése a formai jegyekben és a témaválasztásban. A quattrocento három nagy művésze gyéniiségének munkássága; Leonardo, Michelangelo és Raffaello művei. A reneszánsz viták a művészetről és a művész szerepének megváltozása.</p> <p>A németalföldi és német reneszánsz sajátos vonásai. A festészet és grafika jellemző jegyei és témái az eltérő kultúrkör tükrében.</p> <p>A reneszánsz művészet korai jelentkezése Magyarországon. A Mátyás király udvarában kialakult humanista kultúra és az olasz és dalmáciai mesterek tevékenysége során keletkezett művészeti emlékek. A Jagelló kori reneszánsz művészet, az esztergomi és Gyulafehérvári emlékek. A felvidéki pártázatos reneszánsz és az erdélyi virágos reneszánsz.</p>
Barokk művészet	<p>Az európai barokk építészet, szobrászat és festészet fő jellemzői. Az egyházi és udvari barokk az abszolutisztikus berendezkedésű államokban, különös tekintettel Spanyolországra és Franciaországra. A holland területen kialakult protestáns barokk művészet jellemzői, az itt kialakult új festészeti műfajok.</p>	<p>A manierista stílus Európában, különös tekintettel az itáliai kezdetekre és El Greco művészetére.</p> <p>Az európai barokk építészet, szobrászat és festészet fő jellemzői. Az egyházi és udvari barokk az abszolutisztikus berendezkedésű államokban, különös tekintettel Spanyolországra és Franciaországra. A festők helyzetének változása a barokk korban, az udvari festők és az akadémia intézményének kialakulása. A holland területen kialakult protestáns barokk művészet jellemzői, az itt kialakult új festészeti műfajok. A festők helyzete és alkotásmódja a polgári társadalomban.</p>

Készségek, képességek, témakörök	Követelmények a középszintű érettségi vizsgán	Követelmények kiegészítése az emelt szintű érettségi vizsgára
	<p>A magyarországi barokk művészet emlékei. A barokk templom és kastélyépítészet Magyarországon. A barokk főnemesi kultúra emlékei. Az ősgalériák kialakulása és a kiemelkedő portréfestő, Mányoki Ádám hazai működése. A köztéri és a templomi szobrászat emlékei.</p>	<p>A magyarországi barokk művészet emlékei. A barokk templom és kastélyépítészet Magyarországon. A barokk főnemesi kultúra emlékei. Az ősgalériák kialakulása és a kiemelkedő portréfestő, Mányoki Ádám hazai működése. A magyarországi barokk festészet sajátos vonásai, a török elleni küzdelem festészeti emlékei és a Patrona Hungariae ikonográfiai típusa. A köztéri és a templomi szobrászat emlékei.</p> <p>A franciaországi rokokó stílus kiemelkedő alkotói és alkotásai a festészetben.</p>
Klasszicizmus és romantika művészete	<p>Az európai klasszicizmus és romantika irányzatának építészeti, szobrászati és festészeti emlékei, különös tekintettel a franciaországi emlékekre. A klasszicista, a historizáló és eklektikus építészet jellemzői. A klasszicizmus és a romantika szobrászatának és festészetének törekvései, egy-egy jelentős alkotójuk.</p> <p>A klasszicizmus és romantika művészeti emlékei Magyarországon. A klasszicista portré és tájképfestészet képviselői. A romantika magyarországi sajátosságai. A nemzeti történelem eseményeit feldolgozó festészet és szobrászat.</p>	<p>Az európai klasszicizmus és romantika irányzatának építészeti, szobrászati és festészeti emlékei, különös tekintettel a franciaországi emlékekre. A klasszicizmus és a korszakot megelőző barokk és rokokó stílus összehasonlító elemzése. A klasszicista, a historizáló és eklektikus építészet jellemzői. A klasszicizmus és a romantika szobrászatának és festészetének törekvései, egy-egy jelentős alkotójuk.</p> <p>A francia forradalmi építészet fő törekvései és képviselőik bemutatása egy-egy alkotáson keresztül.</p> <p>A klasszicizmus és romantika művészeti emlékei Magyarországon. A klasszicista köztéri szobrok állításának gyakorlata és a nemzet nagyjairól készült mellszobrok elterjedése. A klasszicista portré és tájképfestészet képviselői. A romantika magyarországi sajátosságai. A nemzeti ellenállás és a művészet összefonódása.</p> <p>A nemzeti történelem eseményeit feldolgozó festészet és szobrászat.</p> <p>A biedermeier és a szentimentalizmus festészetének új műfajai. A biedermeier és a kispolgári életvitel, a biedermeier bútorstílus.</p>
Realizmus	<p>A XIX. században jelentkező realista tendenciák a festészetben. A barbizoni festőiskola. A Courbet-i realista festészet.</p> <p>Realista tendenciák Magyarország festészetében, Paál László Barbizonban és Munkácsy Mihály.</p>	<p>A XIX. században jelentkező realista tendenciák a festészetben. A barbizoni festőiskola. A Courbet-i realista festészet.</p> <p>Realista tendenciák Magyarország festészetében, Paál László Barbizonban és Munkácsy Mihály.</p>

Készségek, képességek, témakörök	Követelmények a középszintű érettségi vizsgán	Követelmények kiegészítése az emelt szintű érettségi vizsgára
Impresszionizmus és posztimpresszionizmus	<p>Az impresszionizmus, a neoimpresszionizmus és a posztimpresszionizmus festészetének törekvései. Az impresszionisták festészeti mozgalma Franciaországban, hatása a festői látásmód megváltozására. A neoimpresszionisták (pointilisták) művészeti törekvései és festésmódja. A három nagy posztimpresszionista festő, Cézanne, Van Gogh és Gauguin munkássága és hatása a következő művészgeneráció festészetére.</p>	<p>A plein-air festészet Európában, mint az impresszionizmus előfutára. A müncheni naturalizmus. A magyarországi festészeti felsőoktatás megteremtésére tett kísérletek. A kiállítási intézmények, a Múcsarnok és a Nemzeti Szalon.</p> <p>Az impresszionizmus, a neoimpresszionizmus és a posztimpresszionizmus festészetének törekvései. Az impresszionisták festészeti mozgalma Franciaországban, hatása a festői látásmód megváltozására. A neoimpresszionisták (pointilisták) művészeti törekvései és festésmódja. A három nagy posztimpresszionista festő, Cézanne, Van Gogh és Gauguin munkássága és hatása a következő művészgeneráció festészetére. Az újítók mozgalmanak összeütközése a kialakult művészeti intézményekkel, az ellenzalon kialakulása.</p>
Századforduló művészete: szimbolizmus, szecesszió	<p>Az európai századforduló művészete. A szimbolizmus festészeti törekvései és a szecesszió festészetének követői. A szecesszió építészete, iparművészete és központjai (Anglia, Franciaország, Németország, Bécs, Spanyolország).</p> <p>A magyarországi századforduló művészete. A szecessziós építészet, festészet és iparművészet jelentkezése és kapcsolata a magyar népművészettel. A gödöllői művésztelep létrejöttének célja és jelentős alkotói.</p>	<p>A szimbolista művészeti törekvések Gauguin és az ő művészetéből kiinduló Nabis csoport művészetében.</p> <p>Az angliai Arts and Craft's mozgalom művészeti elvei és jelentősége, hatása a szecessziós stílus kialakulására.</p> <p>Az európai századforduló művészete. A szimbolizmus festészeti törekvései és a szecesszió festészetének követői. A szecesszió építészete, iparművészete és központjai (Anglia, Franciaország, Németország, Bécs, Spanyolország).</p> <p>A magyarországi századforduló művészete. A szecessziós építészet, festészet és iparművészet jelentkezése és kapcsolata a magyar népművészettel. A gödöllői művésztelep létrejöttének célja és jelentős alkotói. A szimbolista témák jelentkezése egyes magyar festők munkásságában. A plein-air naturalizmus Nagybányán.</p>

Készségek, képességek, témakörök	Követelmények a középszintű érettségi vizsgán	Követelmények kiegészítése az emelt szintű érettségi vizsgára
Avantgárd irányzatok a XX. század elején	A fauve, expresszionista, kubista, futurista, dadaista irányzatok törekvései, jelentősebb művészeik és műalkotásaik Európában és Magyarországon. A fauve irányzat festési eljárásának fő jellemvonásai és vezetőjük Matisse művészete. Az expresszionista festészeti mozgalom kialakulása, a Die Brücke és a Blaue Reiter csoport. A kubista festészet kialakulása és fejlődési szakaszai Braque és Picasso munkásságában. Az olaszországi futurista mozgalom festészeti és szobrászati alapelvei. A dadaista alkotók művészeti elvei és jelentős műveik.	A fauve, expresszionista, kubista, futurista, dadaista irányzatok törekvései, jelentősebb művészeik és műalkotásaik Európában és Magyarországon. A fauve irányzat festési eljárásának fő jellemvonásai és vezetőjük Matisse művészete. Az expresszionista festészeti mozgalom kialakulása, a Die Brücke és a Blaue Reiter csoport. A kubista festészet kialakulása és fejlődési szakaszai Braque és Picasso munkásságában. Az olaszországi futurista mozgalom festészeti és szobrászati alapelvei. A dadaista alkotók művészeti elvei és jelentős műveik. Az avantgarde irányzatok jelentkezése egyes magyar művészeknél, a nagybányai neós mozgalom és a Nyolcak művészcsoportja.
A XX. századi építészet irányzatai	A Bauhaus, De Stijl, funkcionalista, purista és organikus építészet jellemzői, jelentős építészeti és művek.	A Bauhaus, De Stijl, funkcionalista, purista és organikus építészet jellemzői, jelentős építészeti és művek.
Művészet a két világháború között	A szürrealista iskola kialakulása, jelentős képviselői és alkotási alapelvei. A geometrikus és a lírai absztrakció irányzatai Európában, jelentős képviselőik és alkotásaik	A szürrealista iskola kialakulása, jelentős képviselői és alkotási alapelvei. A geometrikus és a lírai absztrakció irányzatai Európában, jelentős képviselőik és alkotásaik A magyar avantgarde az emigrációban, Kassák és köre. A két világháború közötti Magyarország művészeti csoportosulásai: Szentendrei iskola, KÚT, Római iskola és a Greshamkör.
Művészet a második világháború után	Neoavantgárd irányzatok: informel (tasizmus, gesztusfestészet, kalligráfia), tudományos, technicista irányzatok (Op-art, kinetika, minimal-art, post-painterly abstraction, konceptuális művészet, land art, earth art, arte povera).	Neoavantgárd irányzatok: informel (tasizmus, gesztusfestészet, kalligráfia), tudományos, technicista irányzatok (Op-art, kinetika, minimal-art, post-painterly abstraction, konceptuális művészet, land art, earth art, arte povera). Az új művészeti kifejezési formák és a társadalmi problémákra adott válaszok. A műkereskedelem elutasítása, a művész közönség közvetlen kapcsolatának megteremtési igénye és az új műfajok megjelenése közötti kapcsolat.

Készségek, képességek, témakörök	Követelmények a középszintű érettségi vizsgán	Követelmények kiegészítése az emelt szintű érettségi vizsgára
	<p>A Pop art mozgalom művészeti törekvései és új kifejezési eszközei; combine painting, assemblage, environment. A Nouveau Realisme és a hiperrealizmus.</p> <p>Transzavantgarde és posztmodern művészeti irányzatok törekvései. A művészek által a társadalmi-gazdasági helyzetre adott válaszok. Az alkotók új kifejezési formái; akcióművészet; happening, performance, fluxus, body art, process art, mail art, magánmitológia, Spurensicherung.</p>	<p>A Pop art mozgalom művészeti törekvései és új kifejezési eszközei; combine painting, assemblage, environment. A Nouveau Realisme és a hiperrealizmus.</p> <p>Transzavantgarde és posztmodern művészeti irányzatok törekvései. A művészek által a társadalmi-gazdasági helyzetre adott válaszok. Az alkotók új kifejezési formái; akcióművészet; happening, performance, fluxus, body art, process art, mail art, magánmitológia, Spurensicherung.</p> <p>Művészeti csoportok és irányzatok Magyarországon a második világháború után. A neoavantgarde jelentkezése, a Zuglói kör és a gesztusfestészet, az Iparterv és a Szürenon csoport, a nyolcvanas évek transzavantgarde mozgalmának jelentős képviselői.</p>

II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
120 perc	15 perc	180 perc	20 perc
100 pont	50 pont	100 pont	50 pont

A vizsgán semmilyen segédeszköz nem használható.

Nyilvánosságra hozandók

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	NINCS	Minták az „A” feladatokra	NINCS	Minták az „A” feladatokra
Mikor?	NINCS	Jogszabály szerint	NINCS	Jogszabály szerint

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Középszint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
120 perc	15 perc
Művészettörténeti és műelemző feladatsor	Tétel kifejtése
100 pont	50 pont

Írásbeli vizsga

Az írásbeli vizsga során a jelölteknek egy központi feladatsort kell megoldaniuk.

A vizsgázó a rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

A vizsgázó a feladatok megoldásához semmilyen segédeszközt nem használhat.

Az írásbeli feladatlap tartalmi jellemzői

Az írásbeli feladatlapot kb. 60%-ban a magyar, kb. 40%-ban pedig az egyetemes művészettörténethez kapcsolódó feladatok, részfeladatok alkotják. Az egyetemes művészettel kapcsolatos feladatok döntően az európai kultúrára vonatkoznak, ezek kb. 20%-ában szerepelhet az Európán kívüli kultúrákra (Egyiptom, Mezopotámia, USA) vonatkozó kérdés.

Az összes feladat kb. 60–80%-át az őskortól a 18. század végéig terjedő korszak, kb. 20–40%-át a 19–20. század művészettörténete adja.

Az írásbeli feladatlap formai jellemzői

Az írásbeli vizsga feladatlapja kb. 10–15, esetenként képekkel illusztrált feladatot tartalmaz. Egy–egy feladat több részfeladatra is tagolódhat.

A feladatlap kb. 60%-ban egyszerű, rövid választ igénylő kérdésekből (zárt vagy nyílt végű), és kb. 40%-ban néhány mondatos értelmezést, magyarázatot, kifejtést igénylő feladatokból áll.

Az egyszerű, rövid választ igénylő feladatok vonatkozhatnak pl. alkotóra és műre, adott mű és korstílus/stílusirányzatra, földrajzi elhelyezkedésre, műfajokra, műtípusokra, időrendiségre.

Néhány mondatos értelmezést, magyarázatot, kifejtést igénylő feladatok vonatkozhatnak pl. stílusra, konkrét fogalmak meghatározására, értelmezésekre magyarázatára.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az értékelés a központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Az írásbeli feladatsor értékelési útmutatója minden egyes feladat esetében tartalmazza a helyesnek tekinthető választ, és a hozzá tartozó pontértékeket.

Azoknál a feladatoknál, ahol többféle helyes válasz lehetséges, a javítási-értékelési útmutató ismerteti az elfogadható tartalmi elemeket és azok pontozási eljárásait.

Az írásbeli vizsgán elérhető 100 pont kb. 60%-át az egyszerű, rövid választ igénylő feladatok megoldása, kb. 40%-át néhány mondatos értelmezést, magyarázatot, kifejtést igénylő feladatok megoldása adja.

Szóbeli vizsga

A szóbeli vizsgán a vizsgázó egy tételt húz, amely „A”, „B”, „C” feladatokra tagolódik.

A tételekben rendelkezésre bocsátottakon kívül semmilyen segédeszköz nem használható.

Nyilvánosságra hozni csak az „A” feladatokra adott mintafeladatokat kell.

A „B” és a „C” feladatok nem hozhatók nyilvánosságra.

A szóbeli tételsor tartalmi jellemzői

A tételsor a középszintű követelményeket figyelembe véve 20 tételt tartalmaz, melyeknek legalább 20%-át évente cserélni kell. A tételsor egészében is érvényesíteni kell, hogy a feladatok kb. 60%-ban a magyar, kb. 40%-ban pedig az egyetemes művészettörténethez kapcsolódjanak, valamint az összes feladat kb. 80%-át az őskortól a 18. század végéig terjedő, kb. 20%-át a 19–20. század művészettörténete adja.

A tételsor a történetiségre építve elsősorban kronológiai szempontok alapján tematizált, az őskortól napjaink művészetéig bezárólag tartalmazza az egyetemes és a magyar művészet legfontosabb stíluskorszakait, stílusirányzatait, stílusáramlatait.

A tétel jellemzői

A tételek „A”, „B” és „C” feladatokból állnak, amelyek felölelik az egyetemes és a hazai művészettörténet fő vonulatait, a legfontosabb alkotókat és alkotásokat, valamint az alkotói technikákat.

Az egyes tételek kulturális-földrajzi egységek, művészettörténeti stílusok és stílusirányzatok szerint strukturáltak.

„A” feladat

Az „A” feladat a művészettörténet legfontosabb stíluskorszakait, jelentős alkotóit, stílusirányzatait, stílusáramlatait, a művészetföldrajzi egység pontos megnevezését és a témához kapcsolódó kérdést tartalmazza.

Az egyes tételek összeállításánál szempont, hogy ha az „A” feladat az egyetemes művészettörténet köréből kerül ki, akkor a „B” feladat a magyar művészetre vonatkozzon és fordítva.

Amennyiben a tétel az egyetemes művészethez kapcsolódik, akkor a vizsgázónak meg kell említenie – ha lehetséges – a hazai párhuzamait. De ugyanígy ki kell térnie az egyetemes művészeti párhuzamokra a magyar vonatkozású tételeknél is.

A korszak egy-egy kiemelkedő művészi teljesítményét ismertetve a vizsgázónak utalnia kell az adott korszakot meghatározó történelmi, hitvilágbeli, filozófiai háttérre is.

„B” feladat

A feladat az elemzendő mű pontos címét és – amennyiben ismert – a mű alkotójának nevét is tartalmazza, valamint a műalkotás képi megjelenítését.

A teljes tananyag lefedése miatt a „B” feladat elemzendő műalkotása nem kapcsolódhat az „A” feladatban megjelölt stíluskorszakhoz, stílusirányzathoz, stílusáramlathoz, művészhez. A vizsgázó a mű jelentését a kor gondolkodás- és életmódjára utalva fejtsse ki, valamint térjen ki a képzőművészeti kifejezőeszközök alkalmazására is. Adott kézműves vagy ipari tárgyforma, szerkezet, anyag és funkció szempontú elemző vizsgálata kívánatos.

Az „A” feladatnál leírtaknak megfelelően itt is említést kell tenni a műalkotás egyetemes, illetve hazai párhuzamairól.

„C” feladat

A feladatban egy képző- vagy iparművészeti technikai eljárás rövid elnevezése szerepel, amely eljárás bemutatása, művészeti felhasználásának rövid ismertetése a példaként megjelenő kép alapján történik.

A „C” feladat kapcsolódhat bármelyik feladathoz.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A tételek értékelési útmutatóit a vizsgáztató intézmény készíti el.

Az értékelés az alábbi szempontok szerint készített értékelési útmutató alapján történik.

Értékelési szempontok	„A” feladat 25 pont	„B” feladat 15 pont	„C” feladat 10 pont
A feladat megértése, témataratás, a lényeg kiemelése	15	8	5
A felelet felépítettsége, világosság, nyelvhelyesség	4	3	2
A szaknyelv alkalmazása	3	2	2
Tájékozódás térben és időben	3	2	1

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Emelt szint		
Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga
180 perc		20 perc
Egyszerű, rövid választ, valamint néhány mondatos értelmezést igénylő feladatok megoldása 50 pont	Szöveges, kifejtendő feladat megoldása 50 pont	Tétel kifejtése
Művészettörténeti és műelemző feladatsor 100 pont		50 pont

Írásbeli vizsga

Az írásbeli vizsgán a vizsgázóknak egy központi feladatsort kell megoldaniuk.

A vizsgázó a rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

A vizsgázó a feladatsor megoldásához semmilyen segédeszközt nem használhat.

Az írásbeli feladatlap tartalmi jellemzői

Az írásbeli feladatlapot kb. 60%-ban a magyar, kb. 40%-ban pedig az egyetemes művészettörténethez kapcsolódó feladatok, részfeladatok alkotják. Az egyetemes művészettel kapcsolatos feladatok döntően az európai kultúrára vonatkoznak, ezek kb. 20%-ában szerepelhet az Európán kívüli kultúrákra (Egyiptom, Mezopotámia, USA) vonatkozó kérdés.

Az összes feladat kb. 60–80%-át az őskortól a 18. század végéig terjedő korszak, kb. 20–40%-át a 19–20. század művészettörténete adja.

Az írásbeli feladatlap formai jellemzői

Az írásbeli vizsga feladatlapja kb. 10–15, esetenként képekkel illusztrált feladatot tartalmaz. Egy-egy feladat több részfeladatra is tagolódhat.

Az emelt szintű feladatlapon – a középszinthez mérten – kevesebb a megoldást segítő kép, mivel meghatározóbb az ismeretek önálló felidézése és alkalmazása.

Az emelt szintű feladatlap szerkezetileg két részre tagolódik.

A feladatlap első részének kb. 20%-ban egyszerű, rövid választ igénylő kérdések (zárt vagy nyílt végűek), és kb. 80%-ban néhány mondatos értelmezést, magyarázatot, kifejtést igénylő feladatok vannak.

Az egyszerű, rövid választ igénylő feladatok vonatkozhatnak pl. alkotóra és műre, adott mű és korstílus/stílusirányzatra, földrajzi elhelyezkedésre, műfajokra, műtípusokra, időrendiségre.

Néhány mondatos értelmezést, magyarázatot, kifejtést igénylő feladatok vonatkozhatnak: pl. stílusra, konkrét fogalmak meghatározására, értelmezések magyarázatára.

A feladatlap második részében kifejtendő feladata vonatkozhat művészeti alkotás vagy alkotások elemzésére, összehasonlítására stb., a választ kb. 160–180 szóban, 35–40 soros szerkesztett szövegben kell megfogalmazni.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az értékelés a központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Az írásbeli feladatsor javítási-értékelési útmutatója minden egyes feladat esetében tartalmazza a helyesnek tekinthető választ, és a hozzátartozó pontértékeket.

Azoknál a feladatoknál, ahol többféle helyes válasz lehetséges, a javítási-értékelési útmutató ismerteti az elfogadható tartalmi elemeket és azok pontozási eljárásait.

Szóbeli vizsga

A szóbeli vizsgán a vizsgázó egy tételt húz, amely „A”, „B”, „C” feladatokra tagolódik.

A vizsgán csak a központilag megadott tételsor „B” feladatához mellékelt képanyag használható.

Az „A” feladatokat a vizsgaidőszak kezdete előtt legalább 60 nappal nyilvánosságra kell hozni.

A „B” és a „C” feladatok nem hozhatók nyilvánosságra.

A szóbeli tételsor tartalmi jellemzői

A tételsor az emelt szintű követelményeket figyelembe véve 20 tételt tartalmaz. A tételsor egészében is érvényesíteni kell, hogy a feladatok kb. 60%-ban a magyar, kb. 40%-ban pedig az egyetemes művészettörténethez kapcsolódjanak, valamint az összes feladat kb. 70%-át az őskortól a 18. század végéig terjedő, kb. 30%-át a 19–20. század művészettörténete adja.

A tételsor a történetiségre építve elsősorban kronológiai szempontok alapján tematizált, az őskortól napjaink művészetéig bezárólag tartalmazza az egyetemes és a magyar művészet legfontosabb stíluskorszakait, stílusirányzatait, stílusáramlatait.

A tétel jellemzői

A tételek „A”, „B” és „C” feladatokból állnak, amelyek felölelik az egyetemes és a hazai művészettörténet fő vonulatait, a legfontosabb alkotókat és művészeti alkotásokat, valamint az alkotói folyamatok fontos részét képező technikákat.

Az egyes tételek kulturális–földrajzi egységek, művészettörténeti stílusok és stílusirányzatok szerint strukturáltak.

A tételek összeállításánál szempont, hogy ha az „A” feladat az egyetemes művészettörténet köréből kerül ki, akkor a „B” feladat a magyar művészetre vonatkozzon és fordítva.

A műelemzések során a művek térbeni, kronológiai és műfaji feltárása, egy-egy stíluskorszak vagy stílusirányzat összefüggéseinek bemutatása mellett felvillanthatók az ettől eltérő, egy másik korba előre vagy időben visszamutató egyéni és kivételes alkotások is, a megszokott ismeretrendszerek helyett egy rugalmasabb szemléletmódot alkalmazva (pl. egy-egy izmus előfutárai).

Párhuzamokra ill. szembeállításokra, a tárgyban levő természetes analógiákra alapozva is szerkeszthetők tételek.

„A” feladat

Az „A” feladat a művészettörténet legfontosabb stíluskorszakait, alkotóit, jelentős stílusirányzatait, stílusáramlatait, a művészetföldrajzi egység pontos megnevezését, illetve az adott témán belül kifejtendő kérdés meghatározását tartalmazza.

Amennyiben a tétel az egyetemes művészethez kapcsolódik, akkor a vizsgázónak meg kell említenie – ha lehetséges – hazai párhuzamait. De ugyanígy ki kell térnie az egyetemes művészeti párhuzamokra a magyar vonatkozású tételeknél is.

Lényeges az adott korszakot meghatározó történelmi, hitvilágbeli, filozófiai háttér bemutatása.

„B” feladat

A feladat az elemzendő mű pontos címét és – amennyiben ismert – a mű alkotójának nevét is tartalmazza, valamint a műalkotás képi megjelenítését.

A teljes tananyag lefedése miatt a „B” feladat elemzendő műalkotása nem kapcsolódhat az „A” feladatban megjelölt stíluskorszakhoz, stílusirányzathoz, stílusáramlathoz, művészhez.

A vizgázónak a mű jelentését a kor gondolkodás- és életmódjába ágyazottan kell kifejtene és kitérnie a képzőművészeti kifejezőeszközök alkalmazására is. Az adott kézműves vagy ipari tárgy forma, szerkezet, anyag és funkció szempontú elemző vizsgálata kívánatos.

Az „A” feladatnál leírtaknak megfelelően itt is említést kell tennie a műalkotás egyetemes, illetve hazai párhuzamairól, összefüggéseiről.

„C” feladat

A feladatban csak az adott technika rövid elnevezése szerepel. A vizgázónak képző- vagy iparművészeti technikai eljárás történetének, menetének rövid ismertetésén kívül meg kell neveznie egy, az adott technikával készült alkotást.

A „C” feladat kapcsolódhat bármelyik feladathoz.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelés az alábbi szempontok szerint készített központi értékelési útmutató alapján történik.

Értékelési szempontok	„A” feladat 25 pont	„B” feladat 15 pont	„C” feladat 10 pont
A feladat megértése, témataratás, a lényeg kiemelése	15	8	5
A felelet felépítettsége, világosság, nyelvhelyesség	4	3	2
A szaknyelv alkalmazása	3	2	2
Tájékozódás térben és időben	3	2	1”

76. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA**A vizsga részei**

Középszint	Emelt szint
Szóbeli vizsga	Szóbeli vizsga
15 perc	20 perc
50 pont	50 pont

A vizsgán semmilyen segédeszköz nem használható.

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Középszint
Szóbeli vizsga
15 perc
50 pont

Szóbeli vizsga

A vizsgára legalább 20 – legfeljebb 25 – tételt kell összeállítani, melyek tematikája a vizsgakövetelmény összes kategóriáját egyenletes arányban felosztva tartalmazza. A tételsorban szereplő tételek legalább 20%-át évente cserélni kell.

A felkészülésre biztosított idő 30 perc.

A vizsga időtartama: maximum 15 perc.

A szóbeli tételsor tartalmi jellemzői

A tételek jellemzői:

A tétel egy kifejtendő elméleti kérdést tartalmaz a középszint anyagából.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli vizsgán elérhető maximális pontszám 50 pont.

Az értékelés szempontjai:

- a vizsgázó milyen mértékben tudta önállóan kifejtteni az adott tételt
- a vizsgázó érzékeltetni tudta-e, hogy képes az adott területet logikusan, élményszerűen bemutatni
- a vizsgázó felismerte-e az életmód és a tárgykultúra összefüggését

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Emelt szint
Szóbeli vizsga
20 perc
50 pont

Szóbeli vizsga

A szóbeli vizsgára legalább 20 – legfeljebb 25 – tételt kell összeállítani, melyek tematikája a vizsgakövetelmény összes kategóriáját egyenletes arányban felosztva tartalmazza.

A felkészülésre biztosított idő 30 perc.

A vizsga időtartama: max. 20 perc.

A szóbeli tételsor tartalmi jellemzői

A tételek jellemzői

A tétel tartalmazzon

- a) egy kifejtendő elméleti kérdést az emelt szint anyagából,
- b) egy néprajzi fogalom, definíció, mesterség vagy technika rövid magyarázatát,
- c) egy kutató, illetve szakirodalom ismertetését.

A tétel egyes elemei más-más témakörből kerüljenek kiválasztásra.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli vizsgán elérhető maximális pontszám 50 pont.

Az értékelés szempontjai:

- a vizsgázó milyen mértékben tudta önállóan kifejtteni az adott tételt
- a vizsgázó szakszerűen fejezte-e ki magát egy-egy fogalom meghatározásakor, egy-egy folyamat, mesterség, technika vagy tevékenység leírásakor, illetve tárgyak meghatározásakor
- a vizsgázó logikusan, önálló gondolkodási képességet bizonyítva ismertette-e az adott területet, felismerte-e a társadalmi-gazdasági összefüggéseket

A pontszám arányos elosztása:

- a) a kifejtendő elméleti kérdés maximális pontszáma 30 pont
- b) a definíció magyarázata maximálisan 10 pont
- c) a kutató, illetve szakirodalom ismertetése maximálisan 10 pont.”

77. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA**A vizsga részei:**

Középszint
Szóbeli vizsga
15 perc
50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

Középszint	
Szóbeli vizsga	
A vizsgázó biztosítja	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	nyomrögzítő eszközök; tájékozódást segítő eszközök (térképek, tájoló, iránytű, távcső); rendfokozati jelzéseket bemutató tablók; jogesetgyűjtemények; a tanult szabálysértési és bűncselekményi tényállások jogszabályi kivonata; rendészeti technikai eszközök (könnygázszóró palack, rendőrbot, bilincs); elsősegélynyújtáshoz használatos eszközök (mentőláda, ambu-baba); rendszámtáblák, országjelzések tablói.

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Középszintű	
Szóbeli vizsga	
15 perc	
50 pont	

Szóbeli vizsga

A tételeket az intézményben tanító szaktanár, illetve szakmai közösség állítja össze. A szóbeli feleletet a megadott szempontok alapján a vizsgáztató tanár értékeli. A vizsgán elért pontszámot a vizsgáztató tanár az értékelő lapon rögzíti.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli tétel 2 feladatból áll.

A tételsort úgy kell összeállítani, hogy

- a tételek első feladata elméleti ismereteket tartalmazzon,
- a második feladat az elméleti ismereteknek gyakorlati jellegű, szituációs feladatokban való alkalmazását kérje számon,

– a két feladat között tartalmi és területi átfedés ne legyen,

– a tételek száma legalább 20 legyen, melyeknek legalább 20%-át évente cserélni kell,

– a tételekben jelenjen meg a követelményrendszerben meghatározott valamennyi témakör.

A tételsor összeállításánál az alábbi arányokat kell figyelembe venni:

1. feladat

Témakör	Arány %-ban
A rendészet alapjai	10
A belügyi rendészeti szervek szakmai tevékenysége	20
A belügyi rendészeti szervek funkcionális tevékenysége	25
Tereptan	10
A jogellenes cselekményekkel szembeni fellépés	35

2. feladat

Témakör	Arány %-ban
A belügyi rendészeti szervek szakmai tevékenysége	25
A belügyi rendészeti szervek funkcionális tevékenysége	10
Tereptan	25
A jogellenes cselekményekkel szembeni fellépés	40

A vizsgázók a tétel pontos megfogalmazását és a feladatok párosítását a vizsga ideje előtt nem ismerhetik meg. A vizsgán a vizsgázónak mindkét feladatot meg kell oldania, de tetszőleges sorrendben adhatja elő az egyes részletek megoldását.

A vizsgázó a rendelkezésre álló 30 percnyi felkészülési idő alatt vázlatot készíthet. A felkészüléshez használható: nyomrógzító eszközök; tájékozódást segítő eszközök (térképek, tájoló, iránytű, távcső); rendfokozati jelzéseket bemutató tablók; jogesetgyűjtemények; a tanult szabálysértési és bűncselekményi tényállások jogszabályi kivonata; rendészeti technikai eszközök (könnygázszóró palack, rendőrbot, bilincs); elsősegélynyújtáshoz használatos eszközök (mentőláda, ambu-baba); rendszámtáblák, országjelzések tablói.

Az egyes tételekhez kapcsolódó mellékletekről, szemelvényekről, a felelethez szükséges eszközökről a vizsgát lebonyolító intézmény gondoskodik.

A feladat megoldásához szükséges eszközöket a vizsgázó önállóan választja ki.

A felelet időtartama 15 perc. Felelet közben a vizsgázó használhatja a felkészüléskor készített vázlatát, azonban gondolatait önállóan kell kifejtenie. A szaktanár csak a legszükségesebb esetben szakíthatja félbe a vizsgázót, illetve tehet fel segítő, irányító kérdéseket. A felelet során használhatók a felkészüléskor kiválasztott eszközök.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli vizsgán a vizsgázó feleletét a szaktanár pontskála segítségével értékeli. A feleletre adható maximális pontszám 50, amely az alábbiak szerint érhető el.

Az 1. feladat értékelési szempontjai és arányai:

Értékelési szempont	Adható pontszám
Tartalmi kifejtés	20
Logikus, rendszerezett felépítés	5
A szaknyelv helyes alkalmazása	2
A témához illő példák felidézése	2
Meggyőző, határozott előadásmód	1

A 2. feladat értékelési szempontjai és arányai:

Értékelési szempont	Adható pontszám
A megoldási mód helyes megválasztása, logikus levezetése	7
Helyes feladatmegoldás	5
A szükséges eszközök helyes kiválasztása és alkalmazása	4
Céltudatos, gyakorlott feladat-végrehajtás	2
A szaknyelv helyes alkalmazása	2"

78. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint		Emelt szint I.	
Írásbeli vizsga (projekt)	Szóbeli vizsga (tételkifejtés és projektvéde)	Írásbeli vizsga (projekt)*	Szóbeli vizsga (tételkifejtés és projektvéde)
–	15 perc (10 perc és 5 perc)	–	20 perc (10 perc és 10 perc)
40 pont	110 pont (70 pont és 40 pont)	40 pont	110 pont (70 pont és 40 pont)
		Emelt szint II.	
		Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
		180 perc	20 perc
		90 pont	60 pont

* Emelt szint I. írásbeli vizsgarészben projekt munkát csak akkor választhat a vizsgázó, ha az adott vizsgaidőszakban valamely oktatási intézménnyel tanulói jogviszonyban áll.

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint I.		Emelt szint II.	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	NINCS	NINCS	NINCS	NINCS	zsebszámológép, vonalzó	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	NINCS	NINCS	NINCS	NINCS	NINCS

Nyilvánosságra hozandók

	Középszint		Emelt szint I.		Emelt szint II.	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	projekttemák, útmutató a projekt elkészítéséhez	NINCS	projekttemák, útmutató a projekt elkészítéséhez	NINCS	NINCS	NINCS
Mikor?	december 1-jéig	NINCS	december 1-jéig	NINCS	NINCS	NINCS

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Középszint		
Írásbeli vizsga (projekt)	Szóbeli vizsga 15 perc	
egy téma önálló, évközi feldolgozása	tételkifejtés 10 perc	projektvédelem 5 perc
	70 pont	40 pont
40 pont	110 pont	

Írásbeli vizsga**Általános szabályok**

A projekt munka elkészítésének célja, hogy a vizsgázók az elméletben megtanult ismereteiket, a gyakorlatban legyenek képesek alkalmazni, miközben belelátnak egy konkrét vállalat napi működésébe. Az általuk választott téma szempontrendszerét a középpontba helyezve mélyebb ismereteket szerezzenek az adott témából.

A projekt témáit a tavaszi és az őszi vizsgaidőszakokra vonatkozóan előző év december 1-ig nyilvánosságra kell hozni. Továbbá nyilvánosságra kell hozni a projekt munka elkészítését segítő útmutatót.

A vizsgázót projekt munkájának elkészítésében konzulens segíti. Tanulói jogviszonnyal nem rendelkező vizsgázó esetében a vizsgázó saját maga gondoskodik konzulensről, a tanulói jogviszonyban lévők konzulense automatikusan gazdasági ismeretek szaktanára.

A vizsgázónak választania kell egyet a központilag megadott témák közül, egyúttal rögzítenie kell a produktum elkészítésének fázisait és a konzultációs időpontokat is.

Az elkészült projekt munkát a vizsgázónak legkésőbb az írásbeli vizsgaidőszak kezdetéig kell leadnia.

A projekt munka leadásakor a tanulónak mellékelnie kell a munkanaplót. Ebben röviden le kell írnia a feladatválasztással kapcsolatos motivációkat, a munkája során felmerült problémákat, kérdéseket, tapasztalatokat, a projekt munka készítése során alkalmazott módszereket, a döntési helyzeteket, az esetleges akadályokat és ezek megoldását, a feladatmegoldás során tapasztalt személyes élményeket.

A konzulens feladata, hogy az önálló témaválasztás után legalább 3 konzultáció alkalmával irányítsa a vizsgázót a feladat elkészítésében, a munkafolyamatáról készült munkanaplót ellenőrizze, végül pedig a munka folyamatát és az elkészült projekt munkát a megadott szempontok szerint szövegesen értékelje. Az elkészült projekt munkát és a munkanaplót aláírásával és dátummal kell ellátnia.

Az írásbeli vizsga (projekt) alapelvei és kritériumai

A projektmunka elkészítése önálló kutatási tevékenység legyen. A vizsgázó önállóan – tanári konzultációk segítségével – választ témát, kutatási helyet, kutatási időt.

Az oktatási intézményben tanult elmélet és a projektmunka készítése során tapasztalt gyakorlat komplexitását kell tükröznie a produktumnak. A választott témakörön belül be kell bizonyítani a vizsgázónak, hogy az általa elméletben megismert fogalmakat a konkrét vállalkozási gyakorlattal össze tudja kapcsolni. A választott témát a következő típusú műfajokban lehet elkészíteni:

- Hagyományos dolgozat 10–15 oldal terjedelemben, amelyben a választott téma alapján a tanuló bemutatja a vállalkozás működését, gazdálkodásának körülményeit.

- Kérdőíves felmérés készítése, feldolgozása, elemzése, amellyel a tanuló egy potenciális vállalkozás környezetét, illetve egy, már meglévő vállalat működésének körülményeit vizsgálhatja a primer és szekunder adatok tükrében.

- Írásban elkészített, szerkesztett interjú, amely lehetővé teszi a tanuló számára, hogy egy-egy vállalati szakember segítségével, autentikus forrásból nyerjen információkat a vállalkozás egyes részterületeiről.

- Audiovizuális produktum (reklámfilm, fotósorozat) elkészítése, ennek írásbeli magyarázata, elemzése.

- A fenti műfajok bármilyen kombinációban történő alkalmazása elképzelhető.

A vizsgaanyag elkészítésének menetét a konzulens folyamatosan ellenőrzi. A munka egyes szakaszait munkanaplóban kell rögzíteni. Az ajánlott konzultációs szakaszok a következők:

- A téma kiválasztásához szükséges megbeszélés.

- A témához kapcsolódó irodalmak, szakanyagok kiválasztása.

- Kapcsolatfelvétel a kiválasztott vállalkozásokkal.

- Produktum elkészítésének ütemterve.

- A dolgozat vázlatának leadása a felhasznált szakirodalom feltüntetésével. A leadott vázlatot ki kell egészíteni azoknak a kérdéseknek a listájával, amelyek megválaszolása szükséges a dolgozat megírásához.

- Az első változat, „nyerspéldány” leadása.

- Az elkészült projektmunka leadása.

- Tanári bírálat.

- Korrigálás.

- Végleges produktum összeállítása mellékletekkel, bibliográfiával, interjúval és egyéb elkészült anyagokkal együtt.

A projektmunka értékelése

Az elkészült projektmunka értékelés központilag készült javítási-értékelési útmutató alapján, az alábbiak figyelembevételével történik.

A vizsga értékelésének fontos szempontja, hogy a javító tanárnak (szaktanárnak) bírálnia kell egyrészt a produktum elkészítésének folyamatát (15 pont), másrészt pedig az elkészített terméket (25 pont) is.

Tanulói jogviszonnyal nem rendelkező vizsgázók esetében az elkészült projektmunkát a központilag kijelölt javító tanár értékeli. Az elkészítés folyamatáért járó 15 pont megítélése a konzulens szöveges értékelése és a munkanapló figyelembevételével történik.

A projektmunka megvédése a szóbeli érettségi egyik részeleme.

A projektkészítés folyamata (15 pont), értékelési szempontok:

- Határidők betartása.

- A vizsgaleírásban megadott terjedem.

- Folyamatos kapcsolattartás a konzulenssel.

- Munkanapló vezetése, a munkavégzés során szerzett tapasztalatok rögzítése.

- Forrásmunkák ötvözése a saját kutatás eredményeivel.

Az elkészült projektmunka tartalma (25 pont), értékelési szempontok:

- A cím és tartalom összhangja.

- A hangsúlyos részek kiemelése.

- A fejezetek egymáshoz viszonyított aránya.

- Tartalomjegyzék, oldalszámozás, helyesírás.

- Formai követelmények betartása.

- Stílus.

- Szaknyelv alkalmazása.

- A tanult elemek összekapcsolása a gyakorlati tapasztalatokkal.

- Ábrák, grafikonok, képek, mellékletek megfelelő alkalmazása.

- Általános tájékozottság a kiválasztott témában.

- Források pontos feltüntetése.
- Logikai összefüggés az egyes fejezetek között.
- Kritikai észrevételek javaslatok megfogalmazása.

Szóbeli vizsga

A vizsgán kerül sor – tételhúzás mellett – a projektmunka megvédésére.

A középszintű szóbeli vizsgán a tételsor összeállításáról és a projektmunkához kapcsolódó kérdésekről a vizsgabizottságot működtető intézmény gondoskodik.

Feleléskor a kifejtés sorrendjét a vizsgázó választja meg.

A tételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. Közбекérdezni csak akkor lehet, ha teljesen helytelen úton indult el vagy nyilvánvaló, hogy elakadt.

Tartalmi szerkezet

A középszintű szóbeli érettségi vizsga két, jól elkülöníthető részből áll:

1. feladat: tételkifejtés
2. feladat: projektvédeés

1. Tételkifejtés

A szóbeli vizsgára a szaktanár 20–25 tételt jelöl ki a megadott témakörökből, mindegyikből legalább egyet. A követelmények az előírt középszintű kompetenciákhoz kapcsolódnak.

A szóbeli vizsga alapvetően a közgazdaságtan alapfogalmainra, az ezekhez kapcsolódó közgazdasági jelenségekre épül, a gazdasági szemlélet elsajátításának bemutatását igényli a vizsgázóktól.

A tételsor témakörei:

1. A közgazdaságtan alapfogalmai, főbb kérdései, vizsgálódási módszerei
2. A piaci mechanizmus alapvető elemei, működése, a piacgazdaság jellemzői
3. A pénz kialakulása és funkciói
4. A fogyasztó, mint a gazdaság egyik kulcsszereplője, döntési mechanizmusai, illetve a fogyasztói magatartás elemzése
5. A fogyasztói magatartást befolyásoló tényezők
6. A vállalkozások fogalma, célrendszere, vállalkozási formák
7. A termelés erőforrásai és felhasználási lehetőségeik
8. Piaci formák és jellemzőik. A racionális vállalkozói magatartás, különböző piaci viszonyok között.
9. A vállalat finanszírozása, a vállalkozás működését és vagyoni helyzetét befolyásoló tényezők
10. A piaci mechanizmus működési zavarai
11. A munka, mint termelési tényező a gazdálkodás folyamatában
12. A makrogazdaság szereplői és a makrojövedelem keletkezése.
13. A modern pénz teremtése és a pénzpiac
14. A munkaerőpiac és a munkanélküliség problémájának elemzése
15. Az állam gazdasági szerepvállalásának megjelenése, oka, fejlődési szakaszai, a gazdasági válságok
16. Költségvetés politika jellemzői
17. Az infláció és a monetáris gazdaságpolitika jellemzői
18. A nemzetgazdaság külgazdasági kapcsolatai
19. Aktuális gazdasági problémák és megoldási alternatívák
20. A globalizáció.

2. Projektvédeés

A vizsgázók számot adnak az adott részterülethez kapcsolódó elméleti ismereteikről, rámutatnak arra, hogy az általuk tanulmányozott területen milyen módon valósultak meg az elméletben megismert összefüggések.

A vizsgázónak röviden ismertetnie kell a választott témát, indokolnia kell választását, be kell mutatnia az elkészült projekt munkát, és röviden válaszolnia kell a bizottság tagjainak kérdéseire.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A kihúzott tétel értékelése

A tételsor összeállításakor rögzíteni kell a tételek kifejtésének elvárt összetevőit és az ezekre adható, a 70 pont felosztásával kialakított maximális részpontoszámokat, amely alapján a feleleteket értékelni kell.

A projektmunka védésének értékelése

A projektmunka védésének értékelésekor az alábbi szempontokat kell figyelembe venni és a 40 pont felosztásával kialakított maximális részpontoszámokat, ez alapján kell felosztani.

A feladat megértése, témataratás, a lényeg kiemelése (12 pont)

- A tétel pontos értelmezése, vizsgáló a kijelölt témáról beszél
- A vizsgáló felelete lényegre törő (nem vész el a részletekben)
- A vizsgáló a tételhez tartozó, minden lényeges elemet kiemel
- A vizsgáló pontosan ismeri projektmunkáját

Világosság, nyelvhelyesség, a felelet felépítése (6 pont)

- A nyelvi előadásmód igényessége
- A felelet szerkezete felismerhető, logikus

A szaknyelv alkalmazása (6 pont)

- A tudománynak megfelelő terminológia pontos használata (megfelelő fogalmak ismerete)

Tájékozottság elméleti és gyakorlati kérdésekről (10 pont)

- A tanult elemek összekapcsolása a gyakorlati tapasztalatokkal
- Ábrák, grafikonok megfelelő alkalmazása
- Általános tájékozottság a kihúzott témában
- Tartalmi gazdagság

A témakörben fontos tényezők feltárása, a téma problémaközpontú bemutatása, önálló véleményalkotás (6 pont)

- Kiegészítő szakmai kérdések problémacentrikus megválaszolása
- Önálló véleményalkotás

EMELT SZINTŰ VIZSGA**Írásbeli vizsga**

Az emelt szintű írásbeli vizsga során a vizsgáló vagy egy projektmunkát* készít, vagy egy központilag készült feladatsort old meg.

I. Projektmunka készítés jellemzői:

A középszinttel formailag megegyező (tartalmilag mélyebb, átfogóbb ismereteket bemutató) projektmunka elkészítése, amelynek témakörei megegyeznek a középszint témaköreivel.

II. Írásbeli feladatsor jellemzői:

Meghatározott témakörökhöz (makroökonómia, a mikroökonómia és a nemzetközi gazdasági ismeretek) kapcsolódó feladatsor megoldása.

Szóbeli vizsga

Az emelt szintű szóbeli vizsga attól függően, hogy a vizsgáló projektmunkát készített vagy feladatsort oldott meg, az alábbiak szerint alakul:

1. feladat

A vizsgakövetelménynek megfelelő témakörből kihúzott tétel kifejtése.

2. feladat

- projektvédés

vagy

– a kihúzott szóbeli tételhez kapcsolódó aktuális gazdasági esemény (fogyasztói szokások, infláció, globalizáció, privatizáció, fogyasztóvédelem stb.) értelmezése, elemzése egy megadott forrás alapján.

I. A vizsga szerkezete, ha az írásbeli vizsga projekt

Emelt szint		
Írásbeli vizsga (projekt)*	Szóbeli vizsga 20 perc	
egy téma önálló, évközi feldolgozása	tételkifejtés 10 perc	projektvédés 10 perc
	70 pont	40 pont
40 pont	110 pont	

* Emelt szintű írásbeli vizsgarészben, projektmunkát csak akkor választhat a vizsgáló, ha az adott vizsgaidőszakban valamely oktatási intézménnyel tanulói jogviszonyban áll.

II. A vizsga szerkezete, ha az írásbeli vizsga központilag készült feladatsor

Emelt szint		
Írásbeli vizsga 180 perc	Szóbeli vizsga 20 perc	
feladatsor	tételkifejtés	aktuális gazdasági esemény értelmezése, elemzése
90 pont	40 pont	20 pont

I. Írásbeli vizsga „PROJEKTMUNKA” készítése esetén

A projektmunka elkészítésének célja, hogy a vizsgázók az elméletben megtanult ismereteiket, a gyakorlatban legyennek képesek alkalmazni, miközben belelátnak egy konkrét vállalat napi működésébe. Az általuk választott téma szempontrendszerét a középpontba helyezve mélyebb ismereteket szerezzenek az adott témából.

A projekt témáit a tavaszi és az őszi vizsgaidőszakokra vonatkozóan előző év december 1-ig nyilvánosságra kell hozni. Továbbá nyilvánosságra kell hozni a projektmunka elkészítését segítő útmutatót.

A vizsgázót projektmunkájának elkészítésében konzulens segíti.

A vizsgázónak választania kell egyet a központilag megadott témák közül, egyúttal rögzítenie kell a produktum elkészítésének fázisait és a konzultációs időpontokat is.

Az elkészült projektmunkát a vizsgázónak legkésőbb az írásbeli vizsgaidőszak kezdetéig kell leadnia.

A projektmunka leadásakor a tanulónak mellékelnie kell a munkanaplót. Ebben röviden le kell írnia a feladatválasztással kapcsolatos motivációkat, a munkája során felmerült problémákat, kérdéseket, tapasztalatokat, a projektmunka készítése során alkalmazott módszereket, a döntési helyzeteket, az esetleges akadályokat és ezek megoldását, a feladatmegoldás során tapasztalt személyes élményeket.

A konzulens feladata, hogy az önálló témaválasztás után legalább 3 konzultáció alkalmával irányítsa a vizsgázót a feladat elkészítésében, a munkafolyamatáról készült munkanaplót ellenőrizze, végül pedig a munka folyamatát és az elkészült projektmunkát a megadott szempontok szerint szövegesen értékelje. Az elkészült projektmunkát és a munkanaplót aláírásával és dátummal kell ellátnia.

Az írásbeli vizsga (projekt) alapelvei és kritériumai:

A projektmunka elkészítése önálló kutatási tevékenység legyen. A vizsgázó – tanári konzultációk segítségével – önállóan választ témát, kutatási helyet, kutatási időt.

Az oktatási intézményben tanult elmélet és a projektmunka készítése során tapasztalt gyakorlat komplexitását kell tükröznie a produktumnak. A választott témakörön belül be kell bizonyítani a vizsgázónak, hogy az általa az elméletben megismert fogalmakat a konkrét vállalkozási gyakorlattal össze tudja kapcsolni. A választott témát a következő típusú műfajokban lehet elkészíteni:

- Hagyományos dolgozat 10–15 oldal terjedelemben, amelyben a választott téma alapján a tanuló bemutatja a vállalkozás működését, gazdálkodásának körülményeit.
- Kérdőíves felmérés készítése, feldolgozása, elemzése, amellyel a tanuló egy potenciális vállalkozás környezetét, illetve egy, már meglévő vállalat működésének körülményeit vizsgálhatja a primer és szekunder adatok tükrében.
- Írásban elkészített, szerkesztett interjú, amely lehetővé teszi a tanuló számára, hogy egy-egy vállalati szakember segítségével, autentikus forrásból nyerjen információkat a vállalkozás egyes részterületeiről.
- Audiovizuális produktum (reklámfilm, fotósorozat) elkészítése, ennek írásbeli magyarázata, elemzése.
- A fenti műfajok bármilyen kombinációban történő alkalmazása elképzelhető.

A vizsgaanyag elkészítésének menetét a konzulens tanár folyamatosan ütemezi és ellenőrzi. A munka egyes szakaszait munkanaplóban kell rögzíteni. Az ajánlott konzultációs szakaszok a következők:

- A téma kiválasztásához szükséges megbeszélés.
- A témához kapcsolódó irodalmak, szakanyagok kiválasztása.
- Kapcsolatfelvétel a kiválasztott vállalkozásokkal.
- Produktum elkészítésének ütemterve.
- A dolgozat vázlatának leadása a felhasznált szakirodalom feltüntetésével. A leadott vázlatot ki kell egészíteni azoknak a kérdéseknek a listájával, amelyek megválaszolása szükséges a dolgozat megírásához.
- Az első változat, „nyerspéldány” leadása.
- Az elkészült projektmunka leadása.
- Tanári bírálat.
- Korrigálás.
- Végleges produktum összeállítása mellékletekkel, bibliográfiával, interjúval és egyéb elkészült anyagokkal együtt.

A projektmunka értékelése

A projektmunka értékelése központilag készült javítási-értékelési útmutató alapján történik.

A projektmunka megvédése a szóbeli érettségi egyik részeleme.

I. Szóbeli vizsga, ha az írásbeli vizsga „PROJEKT”

Az emelt szintű szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik.

A vizsgán kerül sor – tételhúzás mellett – a projektmunka megvédésére.

Felelősor a kifejtés sorrendjét a vizsgázó választja meg. A tételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. Közbekezdéni csak akkor lehet, ha teljesen helytelen úton indult el vagy nyilvánvaló, hogy elakadt.

Tartalmi szerkezet

Az emelt szintű szóbeli vizsga két, jól elkülöníthető részből áll:

1. feladat: tételkifejtés
2. feladat: projektvédés

1. Tételkifejtés

A vizsgakövetelményeknek megfelelő témákból kihúzott tétel kifejtése.

(Lásd: Szóbeli vizsga, ha az írásbeli vizsga feladatsor megoldása részben a szóbeli tételek témakörei, tematikai arányai.)

2. Projektvédés

A vizsgázó a dolgozatról beszél irányított formában, úgy, hogy a dolgozat témakörével kapcsolatos kérdéseket kap.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli felelet értékelése a központilag készült értékelési útmutató alapján történik.

II. Írásbeli vizsga „FELADATSOR” megoldása esetén*Tartalmi szerkezet*

Az ismeretanyag kiválasztása a részletes követelmények emelt szinten meghatározott témaköreihez kapcsolódik. A feladatok az előírt emelt szintű kompetenciákhoz kapcsolódnak.

Az írásbeli feladatokban, az alábbi arányban jelennek meg a makroökonómia, a mikroökonómia és a nemzetközi gazdaság ismeretei:

Témaegység	Arány (%)
makroökonómia	Kb. 40
mikroökonómia	Kb. 40
nemzetközi gazdaság	Kb. 20

A feladatsor az alábbi feladattípusokat tartalmazza:

- Feleletválasztás
- Igaz-hamis állítások indoklással
- Rövid választ igénylő feladatok
- Számítást, ábrázolást igénylő feladatok

Az írásbeli feladatsor értékelése

A vizsgadolgozat értékelése központilag készült javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Szóbeli vizsga, ha az írásbeli vizsga egy feladatsor megoldása

A szóbeli vizsga alapvetően a közgazdaságtan alapfogalmaira, az ezekhez kapcsolódó gazdasági jelenségekre, összefüggésekre és törvényekre épül. A gazdasági szemlélet elsajátításának bemutatását igényli a vizsgázótól. A szóbeli vizsgán kiderül, hogy a vizsgázó képes-e a tényeket, a fogalmakat, az alaptörvényeket szabatosan definiálni, megszerzett ismeretei felhasználásával a gazdasági jelenségeket megmagyarázni, összefüggéseket alkalmazni, és a folyamatokat összehasonlítani.

Tartalmi szerkezet

Minden szóbeli tétel két feladtból áll:

1. feladat: tételkifejtés
2. feladat: aktuális gazdasági esemény értelmezése, elemzése

1. feladat

Egy közgazdasági témakör általános bemutatása és a témakör meghatározott részeinek részletesebb kifejtése.

A tételsor témakörei:

1. A közgazdaságtan alapfogalmai, főbb kérdései, vizsgálódási módszerei
2. A piaci mechanizmus alapvető elemei, működése, a piacgazdaság jellemzői
3. A pénz kialakulása és funkciói
4. A fogyasztó, mint a gazdaság egyik kulcsszereplője, döntési mechanizmusai, illetve a fogyasztói magatartás elemzése
5. A fogyasztói magatartást befolyásoló tényezők
6. A vállalkozások fogalma, célrendszere, vállalkozási formák
7. A termelés erőforrásai és felhasználási lehetőségeik
8. Piaci formák és jellemzőik. A racionális vállalkozói magatartás, különböző piaci viszonyok között.
9. A vállalat finanszírozása, a vállalkozás működését és vagyoni helyzetét befolyásoló tényezők
10. A piaci mechanizmus működési zavarai
11. A munka, mint termelési tényező a gazdálkodás folyamatában
12. A makrogazdaság szereplői és a makrojövedelem keletkezése.
13. A modern pénz teremtése és a pénzpiac
14. A munkaerőpiac és a munkanélküliség problémájának elemzése
15. Az állam gazdasági szerepvállalásának megjelenése, oka, fejlődési szakaszai, a gazdasági válságok
16. Költségvetés politika jellemzői
17. Az infláció és a monetáris gazdaságpolitika jellemzői
18. A nemzetgazdaság külgazdasági kapcsolatai
19. Aktuális gazdasági problémák és megoldási alternatívák
20. A globalizáció.

2. feladat

A kihúzott szóbeli tételhez kapcsolódó aktuális gazdasági esemény (fogyasztói szokások, infláció, globalizáció, privatizáció, fogyasztóvédelem stb.) értelmezése, elemzése egy megadott forrás alapján.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli felelet értékelése a központilag készült értékelési útmutató alapján történik.”

79. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA**A vizsga részei**

Középszint
Szóbeli vizsga
15 perc
50 pont
A feladat: 10 perc 30 pont
B feladat: 5 perc 20 pont

A vizsgán használható segédeszközök

Középszint	
Szóbeli vizsga	
A vizsgázó biztosítja	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	Biblia, a Próféták könyvei és egyes Szent Iratok, valamint térképek és a szaktanár által kiadott szemelvények, cikkek.

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Középszint	
Szóbeli vizsga	
15 perc	
Egy tétel kifejtése	
„A” feladat	„B” feladat
50 pont	

Szóbeli vizsga**A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői**

A szóbeli tételsor legalább 20 tételből áll, melyet évről évre legalább 30%-ban (20 tétel esetén 6 tétel) módosítani kell.

A tételsorban meg kell jelennie a követelményrendszerben meghatározott valamennyi témakörnek. A tételsort a Részletes követelmények alapján a vizsgabizottságot működtető intézményben tanító szaktanár az iskolai vallási vezető (rabbi) közreműködésével állítja össze.

Minden tétel egy „A” és egy „B” feladatot tartalmaz, melyek között tartalmi összefüggés ne legyen.

Mindkét feladat kérdése a tartalmi követelmények témaköreihez kapcsolódó ismereteket ellenőrzi, a vizsgázó feladata a téma önálló kifejtése.

A felkészüléshez a vizsgázó a vizsgabizottságot működtető intézmény által biztosított Bibliát, a Próféták könyveit és egyes Szent Iratokat, valamint térképeket és szemelvényeket, cikkeket használhat forrásanyagként.

A vizsgán a vizsgázó a feladatokat tetszőleges sorrendben fejtheti ki.

A vizsgázónak folyamatosan, logikusan felépítve és a judaisztika nyelvezetének megfelelő használatával, önállóan kell felelnie.

A vizsgázók a tételsort a vizsga előtt nem ismerhetik meg.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az elérhető maximális pontszám 50.

Az „A” feladatra adott válasz legfeljebb 30, a „B” feladatra adott felelet legfeljebb 20 pont lehet.”

80. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA**A vizsga részei**

Középszint			
Írásbeli vizsga	Gyakorlati vizsga		
120 perc	15 perc		
Feladatlap megoldása	Altételek végrehajtása		
	„A” altétel Alaki rendgyakorlatok	„B” altétel Katonai tereptan	„C” altétel Lövészeti alapismeretek
100 pont	20 pont	15 pont	15 pont
	50 pont		

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint	
	Írásbeli vizsga	Gyakorlati vizsga
A vizsgázó biztosítja	NINCS	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	berendezések és valamennyi segédeszköz a részletes vizsgakövetelmény alapján

Nyilvánosságra hozandók

	Középszint	
	Írásbeli vizsga	Gyakorlati vizsga
Anyag	témakör	témakör
Mikor?	jogszabály szerint	jogszabály szerint

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga	Gyakorlati vizsga		
120 perc	15 perc		
Feladatlap megoldása	Altételek végrehajtása		
	„A” altétel Alaki rendgyakorlatok	„B” altétel Katonai tereptan	„C” altétel Lövészeti alapismeretek
100 pont	20 pont	15 pont	15 pont
	50 pont		

Írásbeli vizsga**Általános szabályok**

Az írásbeli vizsgán a vizsgázóknak egy központi feladatlapot kell megoldaniuk. A vizsgázó a rendelkezésre álló időt tetszése szerint oszthatja be, a feladatok megoldásának sorrendjét is meghatározhatja. Az írásbeli feladatlap megoldásakor semmilyen segédeszközt nem használhat. Az írásbeli vizsgára vonatkozó témakörök megtalálhatók a részletes vizsgakövetelményekben.

Az írásbeli feladatlap tartalmi jellemzői

Az írásbeli vizsga kérdéseinek összeállításánál – az óraszámok figyelembevételével – a résztantárgybeli kérdéseket a következő eloszlás szerint kell összeállítani:

– Szabályzatismeret:	8 feladat
– Magyar Honvédség és NATO-ismeret:	7 feladat
– Katonai tereptan:	8 feladat
– Munkavédelmi és biztonságtechnikai ismeretek:	2 feladat
– Egészségügyi ismeretek:	2 feladat
– Jogi ismeretek:	3 feladat
Összesen:	30 feladat

A kérdések számának kialakításánál célszerű a feleletalkotós, feleletválasztós és feleletkiegészítéses feladattípusok egyenletes elosztásának figyelembevétele.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az írásbeli feladatlap maximális pontszáma 100 pont, értékelése központi javítási-értékelési útmutató alapján, csak egész pontszámokban történhet.

Gyakorlati vizsga**Általános szabályok**

A gyakorlati vizsgához a vizsgabizottságot működtető intézmény a részletes vizsgakövetelmények alapján tételsort állít össze. A tételsor 15 tételből áll, minden tétel 3 altételből (A, B, C) áll. A vizsgahelyek berendezéséről, a vizsgához szükséges eszközökről a vizsgabizottságot működtető intézmény gondoskodik. A gyakorlati vizsgarészre vonatkozó témakörök, eszközök megtalálhatók a részletes vizsgakövetelményben.

A gyakorlati vizsga tartalmi jellemzői

1. Az „A” altétel (alaki rendgyakorlatok) – jellegéből és tartalmi követelményeiből fakadóan – érinti a vizsgázók teljes létszámát, így a gyakorlati vizsga első részét képezi minden vizsgázó vonatkozásában. Ennek megfelelően először csak alaki tételeket húznak a vizsgázók, majd az utolsó vizsgázó után kerül sor a tereptani ismeretek, illetve a lövészeti alapismeretek altételek végrehajtására.

2. A „B” altétel (katonai tereptan) gyakorlati ismereteinek vizsgázó általi bemutatása a helyi sajátosságoknak, körülményeknek megfelelően, helyben történik.

3. A „C” altétel (lövészeti alapismeretek) gyakorlati ismereteinek vizsgázó általi bemutatása helyben történik.

A gyakorlati vizsga értékelése

A gyakorlati vizsgarészt – alaki rendgyakorlat (maximálisan 20 pont), tereptan ismeretek (maximálisan 15 pont), lövészeti ismeretek (maximálisan 15 pont) – altételenként külön-külön kell pontszámmal értékelni, maximális összpontszám 50 pont. Az értékelés csak egész pontszámokban történhet.”

81. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA**A vizsga részei**

Középszint	
Gyakorlati vizsga	Szóbeli vizsga
15 perc	15 perc
50 pont	50 pont

VAGY

Középszint		
Gyakorlati vizsga		Szóbeli vizsga
Projekt	Projektmunka szóbeli megvédése 15 perc	15 perc
30 pont	20 pont	
50 pont		50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint	
	Gyakorlati vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	NINCS	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	a vizsgázó által leadott projektfeladat egy példánya, a gyakorlati-szóbeli feladatok megoldásához segédanyagok (térképek, menetrendek, internet használat stb.)	NINCS

Nyilvánosságra hozandók

	Középszint	
	Gyakorlati vizsga	Szöbeli vizsga
Anyag	választható projektfeladatok, a vizsgához szükséges segédanyagok listája, feladatbank	NINCS
Mikor	tavaszi vizsgaidőponthoz december 1., az őszi vizsgaidőponthoz május 1.	NINCS

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Középszint	
Gyakorlati vizsga	Szöbeli vizsga
Gyakorlati-szöbeli feladat megoldása 15 perc	Tételkifejtés 15 perc
50 pont	50 pont

VAGY

	Középszint	
	Gyakorlati vizsga	Szöbeli vizsga
Projektmunka elkészítése	Projektmunka szóbeli megvédése 15 perc	Tételkifejtés 15 perc
30 pont	20 pont	
50 pont		50 pont

Gyakorlati vizsga**Általános szabályok**

A gyakorlati vizsgarész kétféleképpen teljesíthető: előre elkészített, írásos projektfeladat és annak szóbeli megvédése, vagy az érettségi vizsga alkalmával tételekben megadott gyakorlati-szöbeli feladat, probléma helyszíni megoldása útján. A vizsgaidőszakonként legalább négy, legfeljebb öt választható projektfeladat központilag kerül meghatározásra. A nyilvános gyakorlati-szöbeli tételek feladatai (legalább 50 feladat) egy nyilvános feladatbankban kerülnek elhelyezésre. Ebből készül minden évben a legalább 20 feladatot tartalmazó központi tételsor.

A vizsgázóknak az érettségi vizsgára való jelentkezéskor kell megjelölniük, hogy a gyakorlati vizsgát mely vizsgarész-összetevő megoldásával kívánják teljesíteni. A jelentkezéskor megjelölt vizsgarész-összetevő megváltoztatására, módosítására intézményi hatáskörben nincs lehetőség.

Projekt és szóbeli megvédése: A vizsgázó a meghirdetett projekt témákból választva dolgozatot ír (projekt). Leadási határidő az írásbeli érettségi vizsgák kezdetének napja.

A vizsgáztató tanár a szóbeli vizsgán a beadott dolgozatra vonatkozó kérdéseket tesz fel. A projekt szóbeli megvédésének időtartama: 15 perc.

vagy:

Gyakorlati-szöbeli feladat megoldása: A vizsgázó tételt húz a központilag megadott tételek közül, majd 30 perc felkészülési idő után max. 15 percen beszámol a tételben megadott probléma megoldásáról.

A gyakorlati-szöbeli vizsgarész-összetevő feladatai megoldásához – a nyilvánosságra hozott eszközlista alapján – a segédanyagokat a vizsgabizottságot működtető intézménynek kell biztosítani (térképek, menetrendek, prospektusok, internet használat, táblázatok, könyvek stb.).

A gyakorlati projektmunka formai jellemzői

– A projektfeladat minimum 8, maximum 10 gépelt vagy számítógéppel szedett A/4 formátumú oldal lehet. A projektfeladat szövegében nem lehetnek táblázatok, statisztikák, grafikonok, képek, ábrák. Ezeket számozott mellékletben kell csatolni, és a szövegben a számozás szerint kell meghivatkozni.

– A projektfeladat minden oldalát folyamatos oldalszámozással kell ellátni.

- A projektfeladat anyagát fedlappal és tartalomjegyzékkel kell ellátni.
- A projektfeladathoz irodalom- vagy forrásjegyzéket kell csatolni.
- A dolgozatot összefűzve vagy kötve a vizsgázó által minden oldalon kézzel, kék tollal aláírva vagy szignózva kell leadni.

A gyakorlati projektmunka tartalmi jellemzői

A meghirdetett projektfeladatok a részletes követelmények számozott, fő pontjaira épülnek, gyakorlati, ill. kutatómunkát igényelnek.

A projektfeladatok címét és rövid ismertetését, értelmezését központilag nyilvánosságra kell hozni. A nyilvánosságra hozás határideje: a tavaszi vizsgaidőszak esetében december 1., az őszi vizsgaidőszak esetében május 1.

A gyakorlati-szóbeli feladatok (feladatbank), valamint a feladatok megoldásához használható segédanyagok listája nyilvánosak. Nem hozható nyilvánosságra a feladatbank alapján készített központi tételsor.

A gyakorlati vizsgarész értékelése

A gyakorlati-szóbeli feladat megoldására (tartalom 40 pont, forma 10 pont) központi értékelési útmutató alapján, vagy a projektfeladatra (tartalom és forma 30 pont) és annak szóbeli megvédésére (tartalom és forma 20 pont) központi javítási-értékelési útmutató alapján 50 pont adható.

A szaktanár pontozását a következő szempontok szerint végzi:

- Fogalmak és alapadatok ismerete.
- Logikus problémakezelés és érvelés.
- Önálló vélemény és annak következetes képviselése.
- A tananyagban nem található, a tárgyhoz tartozó információk, ismeretek gyűjtésének, felhasználásának képessége.

A központi értékelési útmutató, illetve a központi javítási-értékelési útmutató tartalmazza az adható részpontoszámokat és az értékelés részletes szempontjait.

Szóbeli vizsga

A vizsgázó egy elméleti tételt húz, és 30 perc felkészülési idő után legfeljebb 15 percben számot ad tudásáról.

Általános szabályként megfogalmazható, hogy a vizsgán a vizsgázók száma + 5 darab tétel álljon rendelkezésre. A tételsor frissítése intézményi hatáskörben szabályozott.

A szóbeli vizsgán kizárólag az egyes vizsgatételekben meghatározott, a válaszadáshoz szükséges eszközök használhatók.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli tételeket az alábbi témák szerint, az oktatott anyaghoz igazítottan arányosan kell meghatározni. Más, ettől eltérő témájú szóbeli tétel nem megengedett.

1. Az idegenforgalom jellemzői, fejlődési tendenciái	Az idegenforgalom és a nemzetgazdaság kapcsolata, arányok, fejlődési trendek a világban és Magyarországon. A turizmus hatása a népességmegtartásra és foglalkoztatottságra. Főbb statisztikai adatok. <i>A statisztikai adatok, trendek értelmezése. Több adatból következtetések levonása, lehetséges hipotézisek megfogalmazása.</i>
2. Az idegenforgalmat befolyásoló tényezők	Szezonális, krízisérzékenység. Ár – érték arány. Sztereotípiák. Az idegenforgalom és a természeti és társadalmi környezet kölcsönhatásai. <i>Hazai és helyi példák a befolyásoló tényezőkre. Aktuális példák a világturizmust befolyásoló gazdasági, politikai, társadalmi eseményekre.</i>
3. A szervezett utak típusai	Egyéni és csoportos utazás. Utazás szervezők, utazási irodák. Hivatásturizmus, konferencia turizmus. Incentive utazások. Vallási turizmus. Rendezvény turizmus. Ifjúsági, sport és kaland turizmus. Gyógyidegenforgalom. Falusi turizmus. <i>Utazásszervezők, utazási irodák működésének vázlatos ismerete. Utazási típusok és vevőkörök megfeleltetése.</i>

4. Szálláshelyek	A szálláshelyek besorolásai, szolgáltatásai. Szállodák és szállodaláncok. Kastély és kúriaszállók. Üdülőfalvak. Apartman-házak. Time-share rendszer. Panziók. Fizető vendéglátás. Ifjúsági szállók. Kempingek. <i>Szolgáltatások és ár-érték arány ismerete a szálláshelyeken.</i>
5. Közlekedés	Légi-, vasúti-, vízi-, közúti közlekedés – előnyök és hátrányok. Városi közlekedés. <i>Menetrendek, internetes keresési lehetőségek ismerete és használata.</i>
6. Vendéglátás	A vendéglátóhelyek típusai, besorolásai. Éttermek, vendéglők. Gyorséttermek, franchise rendszerek. Kávézók, cukrászdák. Borozók, sörözők. Nemzeti gasztronómiai sajátosságok. <i>Menüsor összeállításának alapjai. Adott vendéglátóhely értékelése.</i>
7. Programszervezés	Programszervezés, forgatókönyv. Városi programok, idegenvezetés. Bálók, karneválok, kiállítások. Különleges nagyrendezvények (pl. Sziget, Művészetek völgye). Tematikus parkok. Programok a természetben, nemzeti parkok, aktív pihenés. <i>A célcsoport igényeinek megismerése és a programok hozzáigazítása forgatókönyvben.</i>
8. Útlevel, vízum, biztosítás, pénz	A magyar útlevel formai és tartalmi sajátosságai, igénylése. Vízum kötelezettség és vízumkérelem. Utazási biztosítások fajtái. Valuta és deviza, készpénzkímélő eszközök fajtái és használatuk (utazási csekk, bank- és hitelkártyák, voucher, készpénz küldés). <i>Bank- és hitelkártyák jellemzői, használatuk. Megfelelő biztosítás kiválasztása. Útlevel és vízumkérelem.</i>
9. Fenntartható fejlődés	A gazdasági hatékonyság: az erőforrások kíméletes használata. Szelíd idegenforgalom, zöld turizmus, ökoturizmus. A növekedés határai. <i>A turizmus természeti és társadalmi hatásainak esetpéldán, szimuláción való elemzése. Beavatkozási lehetőségek felismerése, döntési pontok azonosítása.</i>
10. Vállalkozási formák	Egyéni vállalkozó, betéti társaság, korlátolt felelősségű társaság és részvénytársaság. <i>Adekvát vállalkozási forma kiválasztása egy tervezett tevékenységhez, figyelembevéve annak természetét, nagyságrendjét.</i>
11. A turisztikai termék jellemzői	Az ipari termékek és szolgáltatási termékek közötti hasonlóságok és különbségek. A vevői bizalom. Piaci verseny. <i>Adott vevőcsoport igényeinek felismerése és ajánlat ötlet.</i>
12. Marketing	SWOT – helyzetelemzés (igény és kínálat). 5P a marketingben. Marketing mix. Kommunikáció a vevőkkel, PR. <i>Marketing terv készítése és annak indoklása.</i>
13. Vállalkozás indítása	A sikeres vállalkozás indításának feltételei. Cégalapítás. Ötlet, indulótőke, üzleti terv, hitel lehetőségek. A sikeres vállalkozó személyes tulajdonságai. <i>A vizsgázó önismeretének demonstrálása. Saját vállalkozási ötlet.</i>

14. Falusi vendéglátás a múltban és jelenben	Vendéglátás és gazdálkodás összefüggései falun – Magyarországon és külföldön. A falusi vendéglátás szervezetei. <i>Helyi lehetőségek elemzése a falusi vendéglátás szempontjából.</i>
15. A falusi vendéglátás jellegzetességei.	A vendégfogadás helyszíne (ház, kert). Programok és gazdálkodás. <i>Saját, családi vállalkozás tervezése, elindítása.</i>

A szóbeli tételsor nem nyilvános. A vizsgabizottságot működtető intézménynek ugyanakkor az általános szabályok szerint nyilvánosságra kell hozni, hogy a tételek mely témakörökre vonatkoznak a részletes követelmények közül.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az elméleti-szóbeli tételre maximum 50 pont adható.

A szaktanár pontozását a következő szempontok szerint végzi:

- Fogalmak és alapadatok ismerete.
 - Logikus problémakezelés és érvelés.
 - Önálló vélemény és annak következetes képviselése.
 - A tananyagban nem található, a tárgyhoz tartozó információk, ismeretek gyűjtésének, felhasználásának képessége.
- A vizsgaprofil részpontoszámait a vizsgáztató intézmény határozza meg.”

82. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„BIBLIAISMERET – HIT GYÜLEKEZETE

I. RÉSZLETES VIZSGAKÖVETELMÉNYEK

Követelmények

Témakörök	Középszint	Emelt szint
BIBLIAISMERET		
I. Ószövetség		
1.1. Teremtés és a lelkiismereti kor	A világ és az ember teremtése. A bűnbeesés. Ismerje az ember teremtésének céljait, a bűnbeesés folyamatát és következményeit. Ismerje Káin és Ábel történetét és tanulságait. Az özönvíz és a nemzetek eredete.	Ismerje a kettős teremtélméletet. Legyen képes összekapcsolni Noé történetét az utolsó idők eseményeivel és az egyházzal, valamint Nimród és a Babel tornyát az utolsó idők antikrisztusi világával.
1.2. A pátriárkák élete és kora	A pátriárkák történetei: Ábrahám, Izsák, Jákob, József. Mutassa be Ábrahámot, mint a hit atyját és Isten barátját. Ismerje fel a párhuzamot Izsák feláldozása és Jézus Krisztus áldozata között. Tudja, hogy milyen messiási előképek szerepelnek József történetében.	Ismerje Ábrahám áldásának birtokba vételét és ígéreteinek megvalósulását utódjai életében.

Témakörök	Középszint	Emelt szint
1.3. Az exodus és a törvény	Mózes élete és szolgálata. Ismerje a tíz csapást és a páskabarányt mint Jézus Krisztusra utaló előképet. Pusztai vándorlás és a szövetségkötés. Ismerje a tízparancsolatot és tudja elemezni az Újszövetség szemszögéből. Ismerje a Szent Sátor berendezéseit és annak szimbolikáját.	Mutassa be az egyiptomi rendszert a zsidó nép életkörülményein keresztül, és a zsidó nép magatartását a fogság alatt. Tudja bemutatni a zsidó nép pusztai vándorlásának szellemi és erkölcsi tanulságait.
1.4. A honfoglalás és a bírák kora	Ismerje a honfoglalás főbb eseményeit (Átkelés a Jordánon, Jerikó és Ai ostroma, Ákán bűne és a gibeoniták csalárdsága.) Ismerje Gedeon és Sámson életének és munkásságának tanulságait, valamint a bírák korának jellemzőit.	Mutassa be a honfoglalás szellemi, erkölcsi üzenetét az újszövetségi hívők számára.
1.5. A királyság kora	A királyság kialakulása. Dávid és Salamon királysága. A kettészakadt királyság – Izrael és Júda. Illés és Elizeus próféták tevékenysége.	Mutassa be Sámuel próféta tevékenységén keresztül az átmenetet a bírák korából a királyság létrejöttéig. Ismerje fel és hasonlítsa össze Saul bukásának, valamint Dávid sikerének okait. Tudja értelmezni Salamon királyságát mint a messiási kor szimbólumát. Tudja bemutatni a királyok szellemi életén és tevékenységén keresztül, hogy ez milyen hatással volt a hanyatlás és a fogság előidézésére, illetve késleltetésére.
1.6. A babiloni fogság	Izrael és Júda fogságbevételének története. Eszter története. A hazatérés: Ezsdrás és Nehémiás tevékenysége.	Tudja bemutatni a fogságban élő zsidó nép életkörülményeit, társadalmi helyzetét. Legyen képes felismerni a helyreállítás szellemi alapelveit.
1.7. A költészeti könyvek	Ismerje a Biblia költészeti könyveinek összességét, azok szerzőit és főbb üzeneteit. Ismerje a zsoltárok keletkezésének körülményeit, szerepüket az istentiszteletben.	Tudja összehasonlítani a mózesi és a dávidi sátrat és istentiszteletet. Legyen tisztában a dávidi istentisztelet módjával, formájával, valamint annak újszövetségi előkép voltával.
1.8. A próféták	Ismerje a nagy próféták (Ézsaiás, Jeremiás, Ezékiel és Dániel) tevékenységét és üzenetük lényegét. Ismerje a főbb messiási próféciaikat, és azok beteljesedését, valamint a nemzetekre és Izraelre vonatkozó utolsó időkről szóló próféciaikat.	Jóel, Mikeás, Aggeus, Zakariás, Malakiás.
2. Alapvető ószövetségi bevezetőtudományi ismeretek	A Biblia keletkezése, az Ószövetség könyveinek keletkezése és felosztása: történeti, költészeti és prófétai.	

Témakörök	Középszint	Emelt szint
<i>3. Újszövetség</i>		
3.1. Az Evangéliumok	Keresztelő János élete és munkássága. Jézus Krisztus földi életének eseményei, tanítása. Ismerje főbb tanításait (hegyi beszéd, megbocsátás, imádkozás, tanítványság, Jézus követése, Isten országáról szóló példázatok), és tudja vonatkoztatni azokat a keresztény hívő életre. Az apostolok elhívása. Legyen tisztában Jézus Krisztus helyettesítő és engesztelő áldozatának jelentőségével.	Ismerje Nikodémus és a számáriai asszony Jézussal való beszélgetésének szellemi tartalmát.
3.2. Az Apostolok cselekedetei	A Szent Lélek kiáradása . Legyen tisztában a Pünkösöd eseményének jelentőségével. Ismerje Pál apostol életútját és szolgálatának jelentőségét.	Ismerjen a Pünkösdre utaló ószövetségi próféciaát.
3.3. Az újszövetségi levelek	Ismerje Pál apostol levelei közül rómaiakhoz, korinthusiakhoz, efézusiakhoz, valamint a Zsidókhöz írt levél tartalmát és főbb üzeneteit.	Az apostoli levelek tartalmának ismerete. Legyen képes összehasonlítani az ószövetségi áldozatokat és a papi szolgálatot Jézus Krisztus áldozatával és főpapi szolgálatával a Zsidókhöz írt levél alapján. Tudja bemutatni Jézus Krisztus megdicsőülését, valamint a törvény és a kegyelem viszonyát Pál leveleiben.
3.4. A Jelenések könyve	Tudja értelmezni a hét gyülekezetnek adott üzeneteket. Legyen tisztában az utolsó idők eseményeivel (Antikrisztus uralma, Krisztus visszajövele, az ezeréves királyság és az örökkévalóság).	Legyen képes összekapcsolni az utolsó idők eseményeit az ószövetségi próféciaikkal és Jézus utolsó időkről szóló tanításával.
<i>4. Alapvető újszövetségi bevezetéstudományi ismeretek</i>	Az evangéliumok és az apostolok cselekedetei keletkezésének története és célja. A jelenések könyv keletkezésének és szerzőjének bemutatása.	Párhuzamok és eltérések az evangéliumokban és ezek okai. Az újszövetségi levelek felosztása: páli levelek: tanítói és pásztori; egyetemes.

KORTÖRTÉNETI HÁTTÉR*Kortörténeti ismeretek*

4.1. Az ószövetségi zsidóság és nemzetek története

A zsidó nép eredete, pátriárkák, egyiptomi fogság és honfoglalás. Királyság kora, Izrael és Júda. Az asszír és a babiloni fogság, a helyreállítás és a diaszpóra.

Pátriárkák korának kronológiája. Egyiptom. A kánaánita népek és Izrael kapcsolata. A királyság, a próféta-ság és a papság intézménye. Izrael és a környező népek kapcsolata. A birodalmak és a zsidó nemzeti szuverenitás.

4.2. A korai egyház története

Jézus és az apostolok korának történeti háttere: az intertestamentális kor. Tudja ismertetni a jeruzsálemi gyülekezet történetét és üldöztetését. Tudja bemutatni a kereszténység elterjedésének főbb állomásait és jelentősebb gyülekezeteit.

Zsidók a római uralom alatt. A zsidóság vallási élete, vallási mozgalmak, irányzatok: farizeus, esszénus, saduceus, zélóta. Mutassa be az egyház működését és az újszövetségi istentiszteletet az apostolok cselekedetei és az újszövetségi levelek alapján.

Témakörök	Középszint	Emelt szint
FUNDAMENTÁLIS TEOLÓGIA		
5. A kereszténység alaptanításai		
5.1. A megtérés	Legyen tisztában a megtérés szó görög és héber jelentésével. Tudjon mondani bibliai példákat a megtérésre.	
5.2. A bibliai hit	Ismerje a hit bibliai meghatározását, Jézus tanítását a hitről.	
5.3. A keresztségek	Legyen tisztában a vízkeresztség szellemi tartalmával, ószövetségi előképeivel, és tudjon példákat mondani az újszövetségi könyvekből. Ismerje a Szent Szellem gyümölcseit és ajándékait és Jézusnak a Szent Szellemről mondott ígéreteit. Tudjon példákat mondani a Szent Szellemmel való megkeresztelkedésre.	
5.4. A kézrátévés	Ismerje a kézrátévés szellemi jelentőségét, és tudjon megnevezni ó- és újszövetségi példákat.	
5.5. A halottak feltámadása	Ismerje a halottak feltámadásának szakaszait és az azokra utaló bibliai próféciákat.	
5.6. Az örök ítélet	Ismerje az isteni ítélet elveit, és tudjon megnevezni néhány történelmi ítéletet, valamint ismerje a jövőben megvalósuló ítéleteket.	
BIBLIAI ÜNNEPEK		
6. Az Úr ünnepei	Páska ünnepe Kovásztalán kenyerek ünnepe Első zsengek ünnepe Hetek ünnepe Kürtzengés ünnepe Engesztelés napja Sátorok ünnepe	Hanuka Purim Jubileumi év
A KERESZTÉNY ERKÖLCSI ÉLET – ETIKA		
7. A keresztény erkölcsi élet – etika	Erkölc, erkölcsi döntés, etika fogalma. Az erkölcs keresztény megítélése a bűn és a kegyelem fényében. A belső törvény: a lelkiismeret. Tolerancia és megalkuvás. A keresztény etika normái a családi élet, a munka és a társadalmi élet területén. A Tízparancsolat etikai üzenete.	Tudja ismertetni az apostoli levelek alapján a keresztény életvitel főbb normáit, a hívőknek szóló intelmeket, a családról, a beszédről és a hívők közötti kapcsolatokról szóló tanításokat.

Kompetenciák

Az vizsgázónak képesnek kell lennie arra, hogy a Bibliát ne csak olvassa, hanem bizonyos témák szerint tanulmányozza is; el kell tehát sajátítania az ún. szisztematikus olvasás képességét. Képesnek kell lennie továbbá a leggyakrabban felmerülő bibliai témákkal kapcsolatban konkrét szöveghelyek, illetve bibliai történet idézésére, bibliai szöveg alapvető mondanivalójának kifejtésére.

Képesnek kell lennie arra is, hogy bibliai eseményeket értelmezzen, azaz azoknak jelentést tulajdonítson; az Írás koron túlmutató, a jelenre vagy akár önnön helyzetére vonatkoztatható tanulságait felismerje.

Az ó- és újszövetségi szövegek ismeretében legyen képes arra, hogy a bibliai eseményeket a világtörténelemben elhelyezze; valamint arra is, hogy az ó- és újszövetséget egymásra vonatkoztatva is értelmezze: lássa be bizonyos szöveghelyek jelentésbeli párhuzamosságát.

Képesnek kell lennie arra is, hogy etikai kérdéseket, mai problémákat elemezzen, ezekben foglaljon állást, véleményét indokolja.

II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint	Emelt szint	
Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
15 perc	180 perc	20 perc
50 pont	100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint	Emelt szint	
	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	NINCS	NINCS	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	Biblia (Károli); Bibliai Atlasz (Aharoni-Avi Yonah)	A II. részhez Biblia (Károli)	Biblia (Károli); Bibliai Atlasz (Aharoni-Avi Yonah)

Nyilvánosságra hozandók

	Középszint	Emelt szint	
	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	témakörök	témakörök	témakörök
Mikor?	jogszabály szerint	jogszabály szerint	jogszabály szerint

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Középszint
Szóbeli vizsga
15 perc
50 pont
A feladat: 10 perc 30 pont
B feladat: 5 perc 10 pont
A és B előadásmód 10 pont

Szóbeli vizsga

A tételsor legalább 20 tételből áll. Évente legalább öt új, az előző vizsgaidőszakban nem szereplő tételt kell beiktatni, ugyanannyi régi helyett.

A felkészüléshez a Károli Gáspár által fordított Biblia, valamint Bibliai Atlasz (Aharoni-Avi Yonah) használata megengedett.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A tételsor összeállításáért a szaktanár a felelős. A tételsort úgy kell összeállítani, hogy a tételek 60%-a a bibliaismereti, 40%-a a kortörténeti háttér, a fundamentális teológia, a bibliai ünnepek, valamint a keresztény erkölcsi élet témaköreiből

kerüljön ki. Egy tétel egy A és egy B feladatból áll. Az A feladatok egy-egy témakör átfogó anyagából jelölnek ki egy-egy témát, amelyben a vizsgázó bemutatja alapvető bibliai ismereteit, tudását. A B feladatok rövidebb témák, fogalmak bemutatását, megadott bibliai idézet értelmezését kívánják meg a vizsgázótól. A szaktanár az A feladathoz mindig más témakörből illeszt B feladatot.

A szóbeli tételsorra vonatkozó nyilvánosságra hozatali szabályok

A témaköröket kell nyilvánosságra hozni, a konkrét tételcímeket nem lehet megadni a vizsgázóknak.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A vizsgázó a feleletre maximum 50 pontot kap. A vizsgázó szóbeli vizsgateljesítményének értékelése a következő általános értékelési kritériumok alkalmazásával történik:

A középszintű szóbeli tételek kifejtésének értékelési kritériumai

Tartalom

- témataratás
- a téma bemutatásában érvényesülő bibliaismereti, egyháztörténeti, etikai, teológiai, illetve kulturális tájékozottság, tárgyi tudás
- megfelelő szó- és fogalomhasználat
- gondolatgazdagság, problémaérzékenység

Pontérték
(A feladat 30 pont + B feladat
10 pont =) 40 pont

Előadásmód

- a témák megfelelő világos felépítése
- logikus érvelés
- világos nyelvi forma
- lényegkiemelés, rendszerezés

(A feladat + B feladat =) 10 pont

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Emelt szint		
Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga
180 perc		20 perc
100 pont		50 pont
I. feladatlap (Bibliaismereti feladatsor) 60 perc 40 pont	II. feladatlap (Szövegalkotási feladat) 120 perc 60 pont	A feladat: 15 perc 30 pont
		B feladat: 5 perc 10 pont
		A és B előadásmód 10 pont

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az I. feladatlap megoldására 60 perc áll rendelkezésre. A felügyelő tanár az első feladatlapot beszedi és kiosztja a II. feladatlapot, melynek megoldási időtartama 120 perc.

Az I. feladatlap megoldásához semmilyen segédeszköz nem használható.

A II. feladatlap megoldásához a Károli Gáspár által fordított Biblia használata megengedett.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Az írásbeli vizsga két, jól elkülönülő részből áll:

Az I. feladatlap 15–20 feladatot tartalmaz, amely bibliaismeret, alapfogalmak, egyszerű összefüggések ismeretét hivatott ellenőrizni.

Ebben a részben mutatja be a vizsgázó komplex bibliaismereti tudását, összetettebb teológiai kérdések világos megfogalmazási képességét, önálló vélemény- és ítéletalkotási készségét.

A II. feladatlap megoldásakor a vizsgázó értekező dolgozat műfajában fejti ki a megadott cím tartalmát, két írásbeli tételcím közül választhat.

Az írásbeli feladatlapon értékelése

Az írásbeli vizsgarész (100 pont)

Bibliaismereti feladatsor 40 pont

Szövegalkotási feladat 60 pont

Szóbeli vizsga

A tételsor legalább 20 tételből áll. Évente legalább tíz új, az előző vizsgaidőszakban nem szereplő tételt kell beiktatni, ugyanannyi régi helyett.

A szóbeli tételsor formai és tartalmi jellemzői

A szóbeli vizsga témakörei, az A és B feladatok összeállítási lehetőségei és feltételei azonosak a középszintű vizsgáéval. Az emelt szintű érettségi vizsga tartalmi követelményrendszere magába foglalja a középszintű vizsga követelményeit. (A táblázatban az emelt szintű vizsga követelményei oszlop csak a többletet fogalmazza meg.)

Az emelt szintű vizsgán különös figyelemmel kell az A vagy B feladatban megfogalmazni azokat a témákat, amelyek a középszintű érettségi követelményeiben nem szerepelnek. A feladatjavaslatok közül az átfogóbb, tágabb ismeretanyagot és mélyebb értelmezést igénylő feladatok célszerű az emelt szintű vizsgára kiválasztani.

A szóbeli tételsorra vonatkozó nyilvánosságra hozatali szabályok

A témaköröket kell nyilvánosságra hozni, a konkrét tételcímeket nem lehet megadni a vizsgázóknak.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli tételek értékelésére adható összpontszám 50 pont.

Az emelt szintű szóbeli tételek kifejtésének értékelési kritériumai

Pontérték

(A feladat 30 pont + B feladat
10 pont =) 40 pont

Tartalom

- témataratás
- a téma bemutatásában érvényesülő bibliaismereti, egyháztörténeti, etikai, teológiai, illetve kulturális tájékozottság, tárgyi tudás
- megfelelő szó- és fogalomhasználat
- gondolatgazdagság, problémaérzékenység

Előadásmód

(A feladat + B feladat =) 10 pont

- a témák megfelelő világos felépítése
- logikus érvelés
- világos nyelvi forma
- lényegkiemelés, rendszerezés”

83. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA**A vizsga részei**

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
projekt	15 perc	180 perc	20 perc
80 pont	70 pont	100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	NINCS	NINCS	Egynyelvű szótár	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	A feladatok megjelölésével összefüggő segédeszköz (képi, nyomtatott, illetve elektronikus ismerethordozó)	NINCS	A feladatok megjelölésével összefüggő segédeszköz (képi, nyomtatott, illetve elektronikus ismerethordozó)

Nyilvánosságra hozandók

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	NINCS	tételcímek	NINCS	tételcímek
Mikor?	NINCS	jogszabály szerint	NINCS	jogszabály szerint

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA*A vizsga szerkezete*

Írásbeli vizsga (projekt)	Szóbeli vizsga 15 perc	
	A projektmunka megvédése	Egy tétel kifejtése
80 pont	20 pont	50 pont

Írásbeli vizsga**Az írásbeli feladat tartalmi és formai jellemzői***Tartalmi szerkezet*

Egy projekt készítése váltja ki az írásbeli vizsgát.

A projekt témája a tanulmányok alatt érintett nyolc ismeretsoport (lásd Részletes követelmények) bármelyikéből választható, melyet a vizsgázó a szóbeli vizsgán véd meg.

A projekttel szemben támasztott követelmények:

10–20 oldal terjedelmű, amelyből szemléltetések nélkül a szöveg hossza 12-es betűmérettel, másfeles sortávolsággal minimum 5 oldal. A projektleírásnak tartalmaznia kell a munka fázisait: a téma kiválasztása indoklását, hipotézisek ill. célkitűzések megfogalmazását, bibliográfiát, szakirodalmi vonatkozásokat, a gyűjtőmunka leírását, a téma tartalmi részének kidolgozását, következtetéseket, személyes élményeket.

A projektmunka a téma kiválasztásától a végső forma létrehozásáig önálló munka. A vizsgázó a projektmunka elkészítése során konzulens segítségét kérheti. Ha a vizsgázó már nem rendelkezik tanulói jogviszonnyal, és konzulens segítségét kéri, akkor saját maga gondoskodik konzulensről. A tanulói jogviszonyban lévő vizsgázó konzulense lehet a szaktanára is. A vizsgázó legkésőbb az írásbeli vizsgaidőszak kezdetéig leadja a kész projekt munkát.

A vizsgázó a projektmunka bemutatásához szemléltető anyagot vagy rövid, tézisszerű összefoglalást készít, amit a szóbeli vizsgán használ fel, a projekt megvédésekor.

Értékelés

A projekt munkára összesen 80 pont adható. A teljesítmény értékelése a következő általános értékelési kritériumokat tartalmazó központi javítási-értékelési útmutató alkalmazásával történik.

I. Tartalom

a) komplexitás, a téma többoldalú megközelítése	30 pont
b) a téma újszerű megközelítése	10 pont
c) bibliográfia és a téma szakirodalmi vonatkozásainak megjelenítése	5 pont

II. A projektkészítés folyamata

a) a projekt fázisainak megjelenítése	5 pont
b) az egyéni kutatómunka megjelenítése	15 pont

III. Forma

- a) nyelvi megformáltság 8 pont
 b) szerkezet, végső megjelenítés minősége 7 pont

Amennyiben a létrehozott szöveg jelentősen rövidebb a minimális szövegmennyiségnél (kevesebb mint 4 oldal), a projektmunka értékelhetetlen.

Szóbeli vizsga**A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői****Tartalmi szerkezet**

A vizsgázó 5 percen bemutatja projektmunkáját. Ehhez előre elkészített szemléltető anyagot vagy rövid, tézisszerű összefoglalást hoz magával. Ezután 10 perc áll rendelkezésére, hogy kifejtse a tételét.

A középszintű szóbeli vizsga tételsorának összeállításáról a vizsgabizottságot működtető intézmény gondoskodik. A tételsor a négy kötelező ismeretsoporból összeállított 20 tételből áll. (Történeti ismeretek, Kisebbségpolitikai ismeretek, Néprajzi ismeretek, a Szerb nemzetiség nyelvvel kapcsolatos ismeretek) A témakörök arányait a felkészülés során érvényesített súlypontok határozzák meg, de a tételeknek összességükben le kell fedniük mind a négy ismeretsoportot. A tételek mindegyike tartalmazzon egy, a tétel témájához kapcsolódó forrást is, amelynek elemzése szintén a felelet része.

Értékelés

A szóbeli vizsgateljesítmény maximális pontértéke 70 pont. Ezen belül a projekt bemutatására 20 pont, a tétel kifejtésére 50 pont adható. A vizsgateljesítmény értékelése a következő általános értékelési kritériumokat tartalmazó központi értékelési útmutató alkalmazásával történik.

A projekt bemutatása – összesen 20 pont

- a projektmunka lényegre törő összefoglalása 7 pont
- prezentációs technika, előadásmód 5 pont
- nyelvi megformáltság 5 pont
- szemléltetés 3 pont

A szóbeli tétel értékelése – összesen 50 pont

- tartalom 25 pont
- a forrás elemzése 10 pont
- nyelvi megformáltság 10 pont
- szerkezeti felépítés, a felelet felépítése 5 pont

EMELT SZINTŰ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Írásbeli vizsga 180 perc	Szóbeli vizsga 20 perc
Esszé	Tétel kifejtése
100 pont	50 pont

Írásbeli vizsga**Az írásbeli feladat tartalmi és formai jellemzői****Tartalmi szerkezet**

Emelt szinten az írásbeli vizsgarészben a vizsgázónak központi feladatok alapján (három megadott címből választva) egy 600–700 szavas esszét kell megírnia.

Az írásbeli vizsga a részletes vizsgakövetelményekre épül. Az írásbeli vizsgarész nyolc ismeretsoporból (ld. Részletes követelmények) tartalmaz forrásokra épülő feladatot, amelyekkel kapcsolatban a vizsgázó összefüggően kifejti az adott témát egyéni véleményével alátámasztva, és a feladatban megadott forrásokra reagálva.

Értékelés

A dolgozat egészére maximálisan 100 pont adható. A pontozási útmutatót az írásbeli vizsgarész feladatainak központi javítási-értékelési útmutatója tartalmazza.

Szóbeli vizsga**A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői***Tartalmi szerkezet*

A szóbeli vizsgára 10 központilag meghatározott tétel készül. Minden tétel két altételből áll. Az „A” altételt a vizsgázó a Történeti ismeretek és Kisebbségpolitikai ismeretek témaköréből, a „B” altételt a Néprajzi ismeretek és a Szerb nemzetiség nyelvvel kapcsolatos ismeretek témaköréből húzza. Az egyes tételsorokon belül a témakörök aránya nem 50–50%, egy-egy témakör nagyobb hangsúlyt kaphat. A vizsgázónak kétszer tíz perc áll rendelkezésére, hogy a kihúzott két feladatban meghatározott témákat kifejtse.

Értékelés

A szóbeli vizsgateljesítmény maximális pontértéke 50 pont. A két altételre 25–25 pont adható. A vizsgateljesítmény értékelése a következő általános értékelési kritériumokat tartalmazó központi értékelési útmutató alkalmazásával történik.

1. „A” altétel:

- tartalom 15 pont
- szerkezeti felépítés, a felelet felépítése 5 pont
- nyelvi megformáltság 5 pont

2. „B” altétel:

- tartalom 15 pont
- szerkezeti felépítés, a felelet felépítése 5 pont
- nyelvi megformáltság 5 pont

84. számú melléklet a 38/2007. (XI. 13.) OKM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

„SZLOVÁK CÉLNYELVI CIVILIZÁCIÓ**I. RÉSZLETES VIZSGAKÖVETELMÉNYEK**

Az emelt szint követelményeinek részét képezik a középszinten meghatározott követelmények is.

Kompetenciák

Témák	Középszint	Emelt szint
1. Témakörök bemutatása		
1.1. A témák komplex, életszerű bemutatása 10–15 perces, logikusan felépített árnyaltan megfogalmazott, szabadon, helyes hanglejtéssel érthetően előadott beszámolókból	Legyen képes a témakörrel önállóan, összefüggően beszélni egy kb. 10 perces logikusan felépített beszámoló formájában, érintve a témakörben előforduló fontos kérdéseket. Legyen képes a témakörhöz kapcsolódó megfelelő szókincs használatára.	Legyen képes a témakörnek megfelelő alapos háttérismeret alapján önálló véleménynyilvánításra, logikus érvelésre. Legyen képes a témakört több irányból megközelíteni és a napi aktualitásokat kiemelni.
2. Szaknyelv		
2.1. Szlovákiára jellemző fogalmak azonosítása, helyes használata	Legyen képes a Szlovákiára jellemző fogalmak meghatározására. Legyen képes az egy témához kapcsolható fogalmakat kiválasztani, rendszerezni, használni.	Legyen képes a szlovák szakszókincset árnyaltan használni. Autentikus szövegek alapján legyen képes szlovák fogalmak meghatározására.

Témák	Középszint	Emelt szint
3. Források		
3.1. Konkrét tartalmú, rövid, szlovák nyelven írt forrásokból merített ismeretek megértése, ismeretlen nyelvi elemek jelentésének kikövetkeztetése, lényeges információk felismerése, kiemelése és bemutatása folyékony, szabatos, a téma tartalmának megfelelő szókinccsel felhasználásával	Tudjon megfelelő szókinccsel válaszolni a forrás tartalmára vonatkozó egyszerű kérdésekre. Tudja kikeresni a forrásból megadott szempontok alapján a lényeges információkat és azokat megfelelő nyelvi szinten bemutatni. Legyen képes a forrásból gyűjtött lényeges információkat korábbi ismereteivel összehasonlítani.	Tudjon megfelelő szókinccsel válaszolni a forrás tartalmára vonatkozó komplex kérdésekre. Tudja kikeresni a forrásból megadott szempontok alapján a lényeges információkat, és azokat magas nyelvi szinten, igényesen megfogalmazva bemutatni. Legyen képes a forrásból gyűjtött lényeges információkat korábbi ismereteivel összehasonlítani, ezek alapján konklúziókat levonni.
3.2. Különböző típusú forrásokból származó információk összevetése		Tudja két vagy több forrás tartalmi, formai, nyelvi hasonlóságait és különbségeit kiemelni, szabatosan megfogalmazni és indokolni. Tudja két vagy több forrás felhasználásával az adott témát megfelelő nyelvi szinten, összefoglalóan bemutatni.
3.3. Következtetések, önálló kérdések megfogalmazása tárgyi vagy írásos anyag alapján	Legyen képes a forrás alapján egyszerű következtetéseket és kérdéseket megfogalmazni. Legyen képes a forrás felhasználásával az adott témát megfelelő nyelvi szinten összefoglalóan bemutatni.	Tudjon a forrás alapján összetettebb következtetéseket is levonni, kérdéseket feltenni, problémákat megfogalmazni. Tudja ismertetni a szerző véleményét, szándékát, a témához való viszonyát.
3.4. Információk gyűjtése és következtetések bemutatása egyszerű statisztikai táblázatokról, diagramokból, grafikonokból, ábrákból	Tudja az egyszerű statisztikai táblázatok, diagramok, grafikonok, ábrák adatait értelmezni, tudjon az ezekre vonatkozó rövid kérdésekre válaszolni. Tudjon az adatok alapján tényeket és egyszerű következtetéseket megfogalmazni.	Tudja a statisztikai táblázatok, diagramok, grafikonok, ábrák adatait értelmezni, tudjon ezen kérdésekre vonatkozóan válaszolni. Tudjon az adatok alapján tényeket és következtetéseket megfogalmazni, összehasonlításokat tenni, a témát összefüggően, megfelelő nyelvi szinten bemutatni.
3.5. Térképek felhasználása az ismeretszerzéshez	Tudjon földrajzi és történelmi térképekről, térképvázlatokról megadott szempontok alapján információkat gyűjteni és ezeket megfelelő nyelvi szinten megfogalmazni. Tudja a térképek adatait az adott téma összefüggő bemutatása során felhasználni.	Tudja két vagy több térkép összehasonlításával a változásokat ismertetni.
3.6. Szépirodalmi és képzőművészeti alkotások, filmek és képi források (fényképek, karikatúrák stb.) felhasználása a Szlovákiában élő emberek gondolkodásmódjának, szokásainak, életvitelének megértéséhez és bemutatásához	Tudjon szépirodalmi és képzőművészeti alkotásokat, filmeket és képi forrásokat értelmezni. A megadott szempontok alapján a szlovák emberek gondolkodásmódjára, szokásaira, életvitelére vonatkozó lényeges információkat kikeresni és megfelelő nyelvi szinten megfogalmazni. Tudja az így nyert információkat az adott téma összefüggő bemutatása során felhasználni.	Tudjon szépirodalmi és képzőművészeti alkotásokat, filmeket és képi forrásokat önállóan értelmezni. A megadott szempontok alapján a szlovák emberek gondolkodásmódjára, szokásaira, életvitelére vonatkozó lényeges információkat kikeresni, összehasonlítani és magas nyelvi szinten megfogalmazni. Tudja az így nyert információkat és következtetéseket az adott téma összefüggő bemutatása során felhasználni.

Témák	Középszint	Emelt szint
4. Tájékozódás térben és időben		
4.1. Szlovákia fejlődése, kultúrája szempontjából fontos helyszínek azonosítása a térképen	Legyen képes nagy biztonsággal használni az adott témakörökhöz megfelelőként biztosított térképet. Ismerje fel a térképen a fontosabb földrajzi pontokat, gazdasági, politikai és kulturális központokat, a gazdasági és politikai fejlődés szempontjából fontos helyszíneket, tudja ezekhez hozzárendelni a megfelelő eseményeket.	Legyen képes kontúrtérképen elhelyezni a gazdasági, politikai fejlődés, ill. kultúra szempontjából fontos helyszíneket. Tudja hozzárendelni a megfelelő helyszínt a megfelelő eseményhez.
4.2. A földrajzi környezet szerepe az egyes kultúrák és államok kialakulásában	Legyen tisztában a földrajzi környezet hatásaival, hogyan hatott a népi kultúra fejlődésére. Ismertesse a népi építészet sajátosságait.	Legyen tisztában a földrajzi környezet hatásaival, hogyan hatott a népi kultúra különböző területeinek fejlődésére. Ismertesse a szlovák népi építészettől tájjellegű sajátosságait mint turisztikai látványosságot.
4.3. Geopolitikai következmények megfogalmazása		Ismertesse a gazdasági globalizáció hatását Szlovákia gazdaságpolitikájára.
4.4. Szlovákia fejlődése szempontjából fontos események időrendi sorrendbe állítása	Legyen képes a gazdasági, társadalmi, politikai és kulturális fejlődés szempontjából fontos eseményeket megnevezni, ezeket időrendben helyesen elhelyezni.	Legyen képes az eltérések, ill. párhuzamok okainak árnyalt ismertetésére. Legyen képes egy adott esemény összehasonlításánál a vissza-, ill. előretételekre.
4.5. A legfontosabb különbségek és egybeesések, a legjellemzőbb párhuzamok felismerése Szlovákia és Magyarország fejlődésében	Legyen képes segédanyag segítségével egy adott témakörben Szlovákia és Magyarország összehasonlítására.	
5. A Szlovákia fejlődését alakító tényezők feltárása		
5.1. A földrajzi adottságok, a gazdasági fejlődés, a politikai felépítmény és a kulturális fejlődés ok-okozati összefüggései, előzményei és következményei. Önálló kérdések megfogalmazása az okokról és következményekről	Legyen képes a gazdasági, társadalmi, politikai és kulturális fejlődés, egyes események és folyamatok okait és következményeit felismerni, megfelelő nyelvi szinten megfogalmazni és értelmezni. Legyen képes a különböző típusú (földrajzi, gazdasági, társadalmi, politikai, történelmi, kulturális) okokat és következményeket csoportosítani.	Tudjon önállóan kérdéseket felvetni, problémaköröket azonosítani az okok és következmények kapcsán.
5.2. Személyek, pártok, csoportok szerepének felismerése a fejlődésben		Legyen képes gazdasági, társadalmi, politikai és kulturális eseményekben, folyamatokban egyes személyek, pártok, csoportok szerepét felismerni és megfelelő nyelvi szinten bemutatni.
5.3. A különböző régiók eltérő fejlődésének bemutatása		Legyen képes a Szlovákia egyes régióinak gazdasági, társadalmi, politikai és kulturális fejlődésében mutatkozó hasonlóságokat és különbségeket ismertetni.

Témák	Középszint	Emelt szint
5.4. Aktuális események és azok előzményeinek, okainak bemutatása	Legyen képes aktuális eseményeket megfelelő nyelvi szinten, logikusan bemutatni.	Legyen képes az aktuális események előzményeit is megfelelő nyelvi szinten ismertetni.
5.5. Szlovákia és hazánk gazdasági, társadalmi, politikai és kulturális viszonyainak összehasonlítása	Legyen képes egy adott gazdasági, társadalmi, politikai vagy kulturális kérdés, illetve témakör bemutatása során Szlovákia és Magyarország közötti kapcsolatokat, hasonlóságokat és különbözőségeket megfelelő nyelvi szinten ismertetni.	Legyen képes Szlovákia és Magyarország közötti hasonlóságok és különbségek okait és következményeit felismerni és megfelelő nyelvi szinten megfogalmazni.

TÉMAKÖRÖK

Témák	Középszint	Emelt szint
1. Szlovákia földrajza		
1.1. Szlovákia földrajzi fekvése, felszíne, tájegységei	Elemesse térkép segítségével, a megadott szempontok alapján, Szlovákia földrajzi fekvését. Mutassa meg térképen Szlovákia legfontosabb folyóit, hegységeit. Ismertesse a nagytájak felszínformáit.	Elemesse önállóan Szlovákia földrajzi fekvését. Tudja elhelyezni kontúrterképen Szlovákia legfontosabb folyóit, hegységeit és nagytájak (Duna, Vág, Garam, Ipoly, Magas-Tátra, Alacsony-Tátra, Kis-Fátra, Szlovák Paradicsom).
1.2. Nemzeti jelképek	Mutassa be Szlovákia nemzeti jelképeit (zászló, címer, himnusz).	
1.3. Közigazgatási régiók, autonómiák	Mutassa be Szlovákia közigazgatási rendszerét és annak működését. Nevezze meg Szlovákia közigazgatási régióit és azok központjait.	Szlovákia közigazgatási régióinak központjai, közigazgatási egységei (okres, kraj).
1.4. Éghajlat	Jellemezze Szlovákia éghajlatát.	Bizonyítsa példák alapján a domborzat szerepét az éghajlat és a növénytakaró alakulásában. Mutasson be Szlovákia területén honos néhány jellegzetes állat- és növényfajt.
1.5. Népeség, nemzeti kisebbségek	Ismertesse a Szlovákia népességére vonatkozó adatokat (lakosságszám, népsűrűség). Nevezze meg a Szlovákiaiban élő kisebbségeket, jellemezze helyzetüket a szlovák társadalomban.	Elemesse a magyarok, mint a Szlovákiaiban élő legnagyobb létszámú kisebbség helyzetét, lehetőségeit, problémáit.

Témák	Középszint	Emelt szint
1.6. Leghíresebb városok, turisztikai központok, nevezetességek	Mutassa be Szlovákia leghíresebb turisztikai látványosságait, a leggyakrabban látogatott és közkedvelt helyeket. (pl. Vysoké Tatry. Kostol sv Alzbety v Kosiciach, Bratislavsky hrad, Dobsinská l'adová jaskyna, Bojnický kastiel', Piestanské kúpele, Trenciansky hrad, Krásna Horka, Betliarsky kastiel').	Mutassa be Szlovákia kiemelkedő turisztikai területeinek egy-egy turisztikai központját, tájegységeit.
2. Szlovákia gazdasága		
2.1. Gazdasági adottságok, lehetőségek, jellemzők	Szlovákia földrajzi fekvése a gazdasági fejlődést meghatározó domborzati, népességi viszonyok.	Ismertesse Kelet-Szlovákia, Közép-Szlovákia és Nyugat-Szlovákia gazdasági adottságait, lehetőségeit.
2.2. Szlovákia gazdasági ágazatai	Szlovákia nehézipara, kohászata, gépgyártás, vegyipar, elektrotechnika mezőgazdaság, kül- és belkereskedelem.	Szlovákiai regionális sajátosságok: Kelet- Szlovákia, Közép-Szlovákia, Nyugat- Szlovákia
2.3. Nemzetközi viszonylatban is ismert termékek, márkák, nagyvállalatok. Fogyasztóvédelem	Szlovákia néhány nemzetközi viszonylatban is aktuálisan ismert termékének, márkájának, nagyvállalatának megnevezése, rövid bemutatása. (pl. jellegzetes élelmiszerek: bryndza, parenica)	A fogyasztóvédelem szerepe, működése Szlovákiában.
2.4. Szlovákia Magyarországon is jelenlévő nagyvállalatai	Egy-két Magyarországon is jelenlévő nagyvállalat rövid bemutatása.	Magyarország, mint szomszédos ország a szlovákiai nagyvállalatok betelepülésének szempontjából.
2.5. Közlekedés	Szlovákia főbb szárazföldi, vasúti, vízi és légi közlekedése, közlekedési jellemzői.	Szlovákia a nemzetközi közlekedési hálózatban.
2.6. Pénzügyek, fizetőeszközök, bankrendszer	Szlovákia fizetőeszköze.	Szlovákia pénzügyi és bankrendszerének főbb sajátosságai.
2.7. Szlovákia és az Európai Unió, illetve más gazdasági integrációk kapcsolatai	Szlovákia szerepe az Európai Unió gazdasági és politikai rendszerében. Az EU-hoz való csatlakozás előnyei és hátrányai.	Szlovákia, mint EU tagállam gazdasági integrációs kapcsolatai. Az EU-hoz való csatlakozás előnyei és hátrányai érvekkel, egy-két konkrét példával alátámasztva.
3. Politikai viszonyok		
3.1. Szlovákia politikai és választási rendszere	Szlovákia államformája. Állam és közigazgatás összefüggései. Politikai és választási rendszer.	A Szlovák Köztársaság választási rendszerének rövid bemutatása.

Témák	Középszint	Emelt szint
3.2. A törvényhozó és a végrehajtó hatalom működése	A közigazgatás működése állam-, járás- és területi szinten.	Az Alkotmány, mint a Szlovák Köztársaság legjelentősebb törvényhozó dokumentuma.
3.3. Az államfő politikai szerepe		A miniszterelnök szerepe a politikai élet színterén.
3.4. Kormány- és ellenzéki pártok	A főbb politikai pártok rövid jellemzése: HZDS, SMER, DS, SMK, SDKÚ-DS	Főbb politikai irányzatok rövid jellemzése, ellenzéki pártok megnevezése.
3.5. Kisebbségi problémák, politikai feszültségek		Szlovákia kisebbségeinek lehetőségei és problémái: aktuális politikai viták a kisebbségek jogaival kapcsolatban.
3.6. Szlovákia és Magyarország politikai rendszerének hasonlóságai, eltérései	Szlovákia és Magyarország politikai rendszerének összehasonlítása. – az állam felépítése, közigazgatás – választási rendszer – a törvényhozó hatalom működése – a végrehajtó hatalom működése – főbb politikai irányzatok.	Szlovákia és Magyarország politikai rendszerének összehasonlítása: – az államfő szerepe – kisebbségi problémák, feszültségek és a megoldásukra tett erőfeszítések.
4. Társadalmi viszonyok		
4.1. Társadalmi csoportok, helyzetük, együttélési formáik, problémáik	Legyen képes a társadalom egyes rétegeinek, öregek, fiatalok, nők, kisebbségek aktuális helyzetének ismertetésére. Tudja bemutatni a Szlovákiában fellelhető problémákat, társadalmi feszültségeket.	Legyen képes a társadalom néhány kiemelt rétegének, fiatalok, öregek, nők, kisebbségek helyzetének árnyalt bemutatására. Legyen képes Szlovákia és Magyarország e társadalmi csoportjainak helyzetét összehasonlítani.
4.2. Szlovák dialektusok		Az irodalmi és köznyelv, valamint a dialektusok szerepe a szlovák nyelv nyelvhasználatában, néhány példa említésével.
4.3. Szlovákia oktatási rendszere, eltérések és hasonlóságok Szlovákia és Magyarország oktatási rendszerében	Tudja ismertetni a szlovákiai, valamint a magyar iskolarendszer felépítését. Legyen képes a rendszerek összehasonlítására, az előnyök és hátrányok bemutatására.	Legyen képes az oktatási rendszer felépítését bemutatni a problémákat, ill. előnyöket kiemelni, az oktatási rendszer és az országok közötti átjárhatóságról véleményt alkotni.
4.4. Munkavállalás, munkanélküliség, szakszervezetek	Ismerje a munkavállalás feltételeit Szlovákiában. Tudja felsorolni a munkanélküliség kialakulásának okait. Legyen képes a szakszervezetek társadalmi szerepének bemutatására.	Legyen képes ismertetni az uniós munkavállalási feltételeket a munkanélküliség aktuális helyzetét a munkanélküliség csökkentésére tett lépéseket.
4.5. Egészségügy, társadalombiztosítás	Mutassa be Szlovákia egészségügyi és társadalombiztosítási rendszerét.	Az egészségügy és társadalombiztosítás működése Szlovákiában.

Témák	Középszint	Emelt szint
4.6. Súlyos társadalmi problémák, bűnözés, droghelyzet	Ismertesse Szlovákia súlyos társadalmi problémáit: drog, alkohol, munkanélküliség, a nők esélyegyenlősége a társadalomban. .	Tudja a súlyos társadalmi problémákat, bűnözés és drog valamint a preventációs tevékenység egyéni és társadalmi hatását Szlovákiában és Magyarországon összehasonlítani.
4.7. A vallás és az egyházak szerepe a társadalomban	Ismertesse a Szlovákiában jelenlévő főbb vallásokat, egyházakat és hatáskukat a társadalom tagjainak életére.	Az egyház szerepe a társadalomban. Az egyház szerepe a családok életében.
5. Mindennapi élet, életmód		
5.1. A család szerepe, családi élet, családi ünnepek, mindennapi rítusok	Mutassa be a Szlovákiára legjellemzőbb családszerkezeteket és családi szereposztásokat. Tudja röviden bemutatni a legelterjedtebb családi ünnepeket, és ismerjen néhány hozzájuk kapcsolódó, a magyartól eltérő szokást.	Tudja bemutatni a családi viszonyokban megmutatkozó hasonlóságokat és eltéréseket Szlovákiában és Magyarországon.
5.2. A gyermekek helyzete a családban és a társadalomban		Tudja felsorolni a gyermekek legfontosabb jogait és kötelességeit.
5.3. Városi és vidéki élet, urbanizáció	Hasonlítsa össze a vidéki és a városi életformát Szlovákiában.	Elemesse a városiasodás és az életminőség alakulásának összefüggéseit.
5.4. A szabadidő eltöltése, szórakozás, nyaralási és pihenési szokások	Mutassa be Szlovákia fiatal és felnőtt lakosságának jellemző otthoni és házon kívüli szabadidős tevékenységeit. Mutassa be a szlovákok nyaralási és pihenési szokásait.	Soroljon fel, és mutasson be röviden néhány európai, ill. világhírű eseményt Szlovákia kulturális életének különböző területeiről (pl. Bienale Ilustácie Bratislava (BIB), Kassai Művészeti napok, Kulturális Nyár, Tavaszi Szél-népművészeti fesztivál, Magyar Kulturális Napok).
5.5. Gondolkodásmód, jellemző ideálok, értékek	Hasonlítsa össze a Szlovákiában és Magyarországon aktuálisan jellemző értékrendeket (pl. anyagi javakhoz való viszony, érvényesülés, munka, erkölcs, emberismeret, tolerancia, egészséges életmód). Hasonlítsa össze Szlovákia és Magyarország fiataljainak életérzését és jövőképét. Ismertessen egy-két olyan jelentős szlovák történelmi vagy kortárs személyiséget, akik munkásságukkal méltán lehetnek példaképek a mai fiatalok számára.	Mutassa be az értékek változását a nagyszülők, szülők és gyermekek generációinak életében. Tudjon egy-egy példát mondani a Szlovákiára jellemző ideálokra.

Témák	Középszint	Emelt szint
5.6. Társadalmi érintkezés, etikett, gesztusnyelvek	Ismerje a társadalmi érintkezést alapszituációiban (köszönés, bemutatkozás, megszólítás, tegezés-magázás, meghívás, vendéglátás, társalgás), a Szlovákiában elvárt magatartásformákat. Legyen képes megfelelően reagálni a Szlovákiában használt legfontosabb gesztusokra.	
6. Hagyományok, szokások, ünnepek		
6.1. Szlovákia nemzeti ünnepei és jelképei	Ismertesse Szlovákia nemzeti ünnepeit. Ismertesse Szlovákia nemzeti jelképeit ezek szimbólum rendszerét és jelentését.	Ismertesse a Cirill és Metód ünnepéhez (július 5.) kapcsolódó ismereteit.
6.2. Népszokások, népzene, néptánc, népviselet, népi játékok	Ismertessen néhányat a Szlovákia történelméhez, vallásához kapcsolódó népszokások közül, említse ehhez kapcsolódó népdalt, néptáncot és népviseletet.	Ismertessen néhányat Szlovákia népszokásaiból. Ismertesse a hozzájuk kapcsolódó hiedelmeket.
6.3. Szlovákia gasztronómiája, tipikus ételei és italai, étkezési szokásai	Ismertessen néhány tipikus táj jellegű ételt és italt. Tudja egy-egy szabadon választott tipikus étel elkészítési módját, receptjét. Tudja összehasonlítani a szlovák és magyar konyhát, étkezési szokásokat.	Tudjon beszélni a szlovák konyha hatásáról a magyar konyhára.
6.4. Tradicionális és modern konyhaművészet		Tudjon összeállítani egy-egy tipikusan szlovák ünnepi menüt, a tájnak megfelelő ételnevek használatával. Ismertesse az életmód változásának a modern konyhára gyakorolt hatásait Szlovákiában.
7. Tömegkommunikáció, média		
7.1. A sajtó a TV és a rádió helyzete, szerepe Szlovákiában	Legyen képes a hagyományos és modern médiák megkülönböztetésére, ismertesse a különböző sajtótermékek fajtáit és jelentőségüket az információszerezés területén.	Ismertesse a különbséget a sajtótermékek között – napilap, hetilap, bulvár sajtó. Tudja megnevezni a vezető szlovák nyelvű műsorszolgáltatókat, fontosabb információs hálózatot.

Témák	Középszint	Emelt szint
7.2. Szlovákia legjelentősebb sajtó- orgánumai, TV- és rádióadói, ifjúsági és diáksajtója	Ismerjen néhány szlovák újságot, fo- lyóiratot, egyéb sajtóterméket. Ne- vezze meg a szlovák TV-csatornákat, mondjon példát a különböző műso- rokra. Tudjon felsorolni néhány diáksajtó terméket.	Ismerje a legfontosabb szlovák napi- lapokat, hetilapokat, folyóiratokat. Nevezze meg a szlovák közszolgálati TV-csatornákat, mondjon példát a kü- lönöző műsorokra. Tudjon felsorolni néhány diáksajtó terméket, szabad vá- lasztás alapján részletesen ismertes- sen közülük egyet. A média tömegformáló szerepe, előnye és hátránya.
7.3. Telefon- és mobiltelefon-haszná- lat, etikai kódex	Legyen tisztában a szlovák és magyar telefonálási szokásokkal – köszönés, szóhasználat –, a mobiltelefon hasz- nálat szabályozásával és etikai szabályaival.	A legnagyobb telefonszolgáltatók Szlovákiában.
7.4. Sajtószabadság		Legyen tisztában a sajtószabadság gyakorlati jelentőségével, előnyeivel és esetleges hátrányaival.
7.5. Reklám		Ismerje a reklámokkal kapcsolatos aktuális törvénykezéseket Szlovákiá- ban és Magyarországon. Például: cigaretta és alkohol reklámozása. Is- mertesse a különböző reklámhordo- zók jelentőségét, a reklám hatását a társadalom tagjaira, a reklámozás előnyeit és hátrányait.
7.6. A számítógép és az Internet sze- repe Szlovákiában, a virtuális világ		Értékelje az írott sajtó megváltozott szerepét a televízió és internet korá- ban, ismertesse azok előnyeit és hát- rányait. Tudjon árnyalt véleményt nyilvánítani a multimédiás adat, ill. információszolgáltatás lehetőségeiről, használatáról, előnyeiről és hátrányairól.
8. Környezetvédelem		
8.1. Globális és regionális környezeti problémák Szlovákiában	Tudja felsorolni Szlovákia globális és regionális környezeti problémáit (le- vegő-, talaj- és vízszennyezés, szemétkezelés).	Értelmezze a környezeti problémák kialakulásának összetevőit és folyamatát.
8.2. Környezetvédelem a mindenna- pokban	Jellemezze Szlovákia polgárainak környezettudatos magatartását alátá- masztva a mindennapi életből vett példákkal.	Mutassa be a környezettudatos maga- tartás kialakulásának néhány elemét Szlovákiában.

Témák	Középszint	Emelt szint
8.3. Szlovákia környezetvédelmi politikája		Ismertesse Szlovákia környezetvédelmi politikáját.
8.4. Zöld mozgalmak, állatvédők	Nevezzen meg egy fontos szlovákiai környezetvédő szervezetet és tevékenységi területeit.	Mutassa be Szlovákia részvételét a nemzetközi környezetvédő szervezetekben és szerepét a nemzetközi összefogásban.
8.5. A környezetvédelem és a gazdasági helyzet főbb összefüggései		Mutassa be Szlovákia gazdasági tevékenysége és a környezetvédelmi szempontok érvényesítése közötti ellentmondásokat.
9. Sport		
9.1. A sport szerepe, a legnépszerűbb sportágak Szlovákiában	A sport szerepe a mindennapi életben Szlovákia egy-két népszerű sportágának – pl. sí, jégkorong, tenisz, atlétika – helyzete.	A sport szerepe a mindennapi életben és az egészség megőrzésében. A téli sportok öröme.
9.2. Tömegsport, szabadidősport, élsport		Az iskolai és szabadidő sport lehetőségei Szlovákiában. Élsportolók, mint példaképek (Jana Moravcová).
9.3. Szlovákia kiemelkedő sportolói	Néhány kiemelkedő eredményeket elért, a vizsgázó által szabadon választott szlovák sportoló pályájának bemutatása.	A múlt nagy sportolói (pl. Peter Štyastný).
10. Szlovákia történelme, irodalma, művészete		
10.1. A szlovák történelmi fejlődés főbb szakaszai, csomópontjai, eseményei	Nagy demográfiai változások a Kárpát-medencében . – A szlávok letelepedése a VI. században. – A Nagy- Morva birodalom létrejötte. – Cirill és Metód tevékenysége, kulturális, politikai és vallási szerepe – A középkor – A felvilágosodás kora – A nemzeti ébredés kora – Az Osztrák- Magyar Monarchia – I–II. világháború	A demográfiai változások legfontosabb mozzanatai és résztvevőinek ismerete, térbeli elhelyezkedése. Legyen képes a történelmi fejlődés szakaszait összefüggésében látni, történelmi személyiségek tevékenységét ismertetni.

Témák	Középszint	Emelt szint
10.2. A szlovák irodalom történetének főbb korszakai, kiemelkedő alkotók és művek	A szlovák irodalom gyökereinek bemutatása (IX. század Cirill és Metód munkássága kapcsán). A középkor irodalma. A XVIII. század, a szlovák nyelv megjelenése a szlovák irodalomban-kísérletek a modern szlovák irodalmi nyelv megteremtésére, a szlovák nyelv kodifikációja. Legyen képes a Štúr generációból szabadon választott költő munkásságának és egy-egy művének bemutatására (Ludovít Štúr, Janko Kráľ, Samo Chalupka, Ján Botto, Andrej Sládkovič). Szlovák irodalom a két világháború között. Nevezze meg a legkiemelkedőbb írókat, költőket és egy-egy művüket (pl. J. Jesenský, J. Smrek, M. Válek, V. Mihálik).	Legyen képes ismertetni a XIX. századi szlovák forradalmi romantika vezéralakjának, Ludovít Štúrnak irodalmi, politikai és nemzeti öntudat ébresztő munkásságát.
10.3. Szlovákia művészettörténetének legfontosabb korszakai, kiemelkedő művészek és műalkotások	A középkor művészete, a gótikus építészeti stílus jegyei. A reneszánsz művészete, kastélyok és lakóházak építészeti jellemzői. A barokk és klasszicizmus stílusjegyei. A XIX. és XX. századi szlovák művészettörténet. A modern festészet, szobrászat és grafika megjelenése. A művészeti iskolák alapító tagjainak megnevezése (pl. Martin Benka, Mikuláš Galanda, Ludovít Fulla).	A középkor művészete, a gótikus építészeti stílus jegyeinek bemutatása egy konkrét, szabadon választott műemlék alapján (pl. Kostol sv. Alžbety). A szlovák reneszánsz művészet stílusjegyeinek bemutatása szabadon választott műemlék alapján (pl. Pálffy kastély, Krásna Hôrka). A barokk építészet stílusjegyeinek bemutatása konkrét, szabadon választott műemlék alapján (pl. Betléri kastély). A klasszicista építészet stílusjegyeinek bemutatása egy szabadon választott műemlék alapján (pl. Prímási palota).
10.4. A tanult történelmi korszakok főbb művelődéstörténeti, civilizációs jellemzői, általános korrajz	A társadalmi és a gazdasági viszonyok főbb jellemzői, kulturális irányzatok, a legfontosabb történelmi személyiségek, a kulturális élet kiemelkedő alakjai a XIX. században (a Štúr iskola költői, az irodalmi realizmus képviselői).	A társadalom és a gazdaság főbb jellemzői; a kultúra egyes területeinek legjelentősebb irányzatai; a legfontosabb történelmi személyiségek, a kultúra kiemelkedő alakjai adott történelmi korszakban: – a reneszánsz korában (szerelmi költészet, históriás énekek) – a XX. században (a modern irodalmi és művészeti irányzatok képviselői).

II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint	Emelt szint	
Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
15 perc	180 perc	20 perc
50 pont	80 pont	70 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint	Emelt szint	
	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	NINCS	Bármilyen egynyelvű és/vagy kétnyelvű nyomtatott	nem enciklopédikus szótár
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	Középszintű célnyelvi, vagy magyar nyelvű földrajzi és történelmi atlasz, valamint egynyelvű nyomtatott nem enciklopédikus szótár	NINCS	Középszintű célnyelvi, vagy magyar nyelvű földrajzi és történelmi atlasz, valamint egynyelvű nyomtatott nem enciklopédikus szótár

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Középszint
Szóbeli vizsga
15 perc
50 pont

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

A középszintű érettségi csak szóbeli vizsgarészből áll. A vizsgán a jelölt tételt húz és a kihúzott tétel kérdéseire válaszol. A felelet időtartama 15 perc.

A vizsgázók a tételek pontos megfogalmazását és a feladatok párosítását a vizsga ideje előtt nem ismerhetik meg.

A vizsgázó a rendelkezésre álló felkészülési idő (a két feladatra összesen legalább 30 perc) alatt használhat minden engedélyezett segédeszközt: középszintű célnyelvi vagy magyar nyelvű földrajzi és történelmi atlaszt, valamint egynyelvű nyomtatott, nem enciklopédikus szótárt. A szóbeli feleletnél a vizsgázó csak a térképeket, a második feladathoz tartozó dokumentumot és a felkészüléskor készített vázlatokat használhatja. A segédeszközöket a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja.

Az egyes feladatokhoz kapcsolódó esetleges mellékleteket, szemelvényeket a tételsor tartalmazza.

A vizsgázónak folyamatosan, mondanivalóját logikusan felépítve és a szaknyelv megfelelő használatával önállóan kell felelnie.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli tétel két feladatból áll.

A tételek első (a) feladata a tartalmi követelmények témaköreihez kapcsolódó ismereteket ellenőrzi. A feladat formája önálló témakifejtés.

A második (b) feladat egy autentikus dokumentumhoz (szemelvény, ábra, táblázat stb.) kapcsolódó kérdés vagy kérdések megválaszolása. A feladat formája rövid elemzés.

Amennyiben a második feladathoz kapcsolódó dokumentum egy összefüggő szöveg, az ne haladja meg a 300 szót.

A két feladat között tartalmi átfedés nem lehet.

A felelet időtartamának megoszlása az (a) és (b) feladat között 2/3–1/3 arányú legyen.

A tételek száma vizsgacsoportonként legalább 20 legyen, és a tételekben meg kell jelennie az általános követelményekben meghatározott valamennyi témakörnek. A tételsor legalább 30%-át (20 tétel esetén 6 tételt) évről évre módosítani kell.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli feleletet az értékelési útmutató segítségével a kérdező tanár értékeli. Az értékelés csak egész pontszámokban történhet. Az elérhető maximális pontszám 50, amelyből az első feladat megoldására maximum 30, a másodikikára maximum 20 pont adható.

Az összpontszám megoszlása az értékelési szempontok szerint:

Feladattípus	Az értékelés szempontjai	Pontszám
a) Önálló témakifejtés	– Tartalom – Felépítés – (Szak)szókincs, nyelvhasználat	20 pont 5 pont 5 pont
b) Elemzés:	– Tartalom – (Szak)szókincs, nyelvhasználat	15 pont 5 pont

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	20 perc
80 pont	70 pont

Az emelt szintű érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészből áll.

Az emelt szintű vizsgán nyújtott teljesítményt a két vizsgarészre kapott pontszámok összege határozza meg.

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsga során a vizsgázónak egy központilag meghatározott feladatot kell megoldania. A feladat megoldására 180 perc áll a vizsgázó rendelkezésére.

Az írásbeli feladathoz bármilyen egynyelvű és/vagy kétnyelvű nyomtatott, nem enciklopédikus szótár használható. A segédeszközöket a vizsgázó biztosítja.

Amennyiben az egyes feladatokhoz egyéb információkra, pl. adatokra, szemelvényekre van szükség, azt a feladatnak tartalmaznia kell.

Az írásbeli feladatlap tartalmi jellemzői

Az írásbeli vizsgán a vizsgázónak 450–500 szó terjedelmű esszé jellegű fogalmazást kell írnia. A vizsgán három megadott cím közül kell egyet választani. Az egyes címeknek a következő témakörökhöz kell kapcsolódniuk:

1. célnyelvi irodalom vagy művészet
2. a célnyelvi országok történelme, társadalmi, gazdasági vagy politikai élete
3. általános, összehasonlító jellegű civilizációs téma.

(A célnyelvi országok körét a részletes vizsgakövetelmény tartalmazza.)

Az írásbeli feladatlap értékelése

A vizsgadolgozatok javítását és értékelését a vizsgaközpont által megbízott, a vizsgázó iskolájától független, külső értékelő végzi központilag összeállított javítási-értékelési útmutató alapján.

Az értékelés csak egész pontszámokban történhet.

Az írásbeli részre maximum 80 pont adható a következő megoszlásban:

- tartalom: 50 pont;
- logikus felépítés, forma, stílus, illetve a megfelelő szókincs használata: 30 pont.

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

A szóbeli vizsgán a vizsgázó tételt húz, és a kihúzott tétel kérdéseire válaszol. A felelet időtartama 20 perc.

A vizsgázók a tételek pontos megfogalmazását és a feladatok párosítását a vizsga ideje előtt nem ismerhetik meg. A szóbeli tételek alapjául szolgáló témaköröket azonban az emelt szintű vizsgát megelőző tanév végéig meg kell ismereniük a jelentkezőknek.

A vizsgázó a rendelkezésre álló felkészülési idő (a két feladatra összesen legalább 30 perc) alatt használhat minden engedélyezett segédeszközt: a középiskolai célnyelvi vagy magyar nyelvű földrajzi és történelmi atlaszt, valamint egy nyelvű nyomtatott, nem enciklopédikus szótárt. A szóbeli feleletnél a vizsgázó csak a térképet, a második feladathoz tartozó dokumentumot és a felkészüléskor készített vázlatokat használhatja.

A segédeszközöket a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja.

Az egyes feladatokhoz kapcsolódó esetleges mellékleteket, szemelvényeket a tételsor tartalmazza.

A vizsgázónak folyamatosan, mondanivalóját logikusan felépítve, gazdag (szak)szókincs megfelelő használatával, választékos stílusban, önállóan kell felelnie.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli tétel két feladatból áll.

A tételek első (a) feladata a tartalmi követelmények témaköreihez kapcsolódó ismereteket ellenőrzi. A feladat formája önálló témakifejtés.

A második (b) feladat egy autentikus dokumentumhoz (szemelvény, ábra, táblázat stb.) kapcsolódó kérdés vagy kérdések megválaszolása. A feladat formája rövid elemzés.

Amennyiben a második feladathoz kapcsolódó dokumentum egy összefüggő szöveg, az ne haladja meg a 400 szót.

A két feladat között tartalmi átfedés nem lehet.

A felelet időtartamának megoszlása az (a) és (b) feladat között 2/3–1/3 arányú legyen.

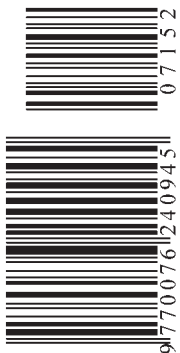
A tételek száma vizsgacsoportonként legalább 20 legyen, a tételekben meg kell jelennie az általános követelményekben meghatározott valamennyi témakörnek.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli felelet értékelése a központilag összeállított értékelési útmutató alapján történik. Az értékelés csak egész pontszámokban történhet. Az elérhető maximális pontszám 70, amelyből az első feladat megoldására maximum 45, a másodikéra maximum 25 pont adható.

Az összpontszám megoszlása az értékelési szempontok szerint:

Feladattípus	Az értékelés szempontjai	Pontszám
a) Önálló témakifejtés	Tartalom – Felépítés – (Szak)szókincs, nyelvhasználat	30 pont 5 pont 10 pont
b) Elemzés:	– Tartalom – (Szak)szókincs, nyelvhasználat	15 pont 10 pont

A Magyar Közlönyt szerkeszti a Miniszterelnöki Hivatal, a Szerkesztőbizottság közreműködésével. A Szerkesztőbizottság elnöke: Gilyán György. A szerkesztésért felelős: dr. Tordai Csaba. Budapest V., Kossuth tér 1–3.
Kiadja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó. Felelős kiadó: dr. Kodala László elnök-vezérigazgató.
Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., www.mhk.hu. Telefon: 266-9290.

Előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadónál
Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., 1394 Budapest 62. Pf. 357, vagy faxon 318-6668.
Előfizetésben terjeszti a Magyar Hivatalos Közlönykiadó a FÁMA Rt. közreműködésével. Telefon: 266-6567.
Információ: tel.: 317-9999, 266-9290/245, 357 mellék.

Példányonként megvásárolható a Budapest VII., Rákóczi út 30. (bejárat a Dohány u. és Nyár u. sarkán) szám alatti Közlöny Centrumban (tel.: 321-5971, fax: 321-5275, e-mail: kozlonycentrum@mhk.hu), illetve megrendelhető a kiadó ügyfélszolgálatán (fax: 318-6668, 338-4746, e-mail: kozlonybolt@mhk.hu) vagy a www.mhk.hu/kozlonybolt internetcímen.

2007. évi éves előfizetési díj: 99 792 Ft. Egy példány ára: 210 Ft 16 oldal terjedelemben, utána +8 oldalanként +189 Ft.
A kiadó az előfizetési díj évközbéli emelésének jogát fenntartja.

HU ISSN 0076—2407

07.3767 – Nyomja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó Lajosmizsei Nyomdája. Felelős vezető: Burján Norbert igazgató.